

possit uel intelligere uel exponere Quorum primus non prophetiam mihi uidetur texere sed euangelium. Secundus uirga nucem: et ollam succensam a facie aquilonis: et pardum spoliatus suis coloribus: et quadruplex diuersis metris nectit alphabetum. Tertius principia et fines tantis habet obscuritatibus inuoluta ut apud hebræos ipse partes cum exordio geneleos ante annos xxx. non legantur. Quartus uero qui et extremus iter quattuor prophetas temporum cōtinuus et totius mundi philostorici lapidē p̄cisus de mōte s̄e manibus et regna omnia subuertentē claro sermōe pronuntiat. **Dauid** **Simoni** des noster **Pindarus** et **Alexus** **Flaccus** quoque et **Zatulnus** et **Serenus** christum lyra p̄sonat et in decachordo psalterio ab inferis suscitāt resurgētē **Salomō** pacificus et amabilis domini mores corrigit: naturam docet ecclesiā fungit: et christū sanctarūque nuptiarum dulce canit epithalamium. **Heser** in ecclix typo populum liberat de periculo: et intersecto **Aman** qui interpretatur iniquitas: partes cōiuii et diem celebrem mittit in posteros **Paralipomenon** liber idest instrumenti ueteris **ETI TOU H** .i. breuiarum tātus ac talis est ut absque illo si quis scientiā scripturarum sibi uoluerit abrogare: seipsum irrideat. **Per** singula quippe noia iuncturales uerborum et p̄termissa i regum libris tāguntur historix et innumerabiles explicāt euāgelii quæstiones. **Eldras** et **Neemias** adiutor uidelicet et cōsolator a domino in unum uolumē coartātur instaurant tēplū muros extruunt ciuitatis: omisq; turba populi redeuntis in patriam et descriptio sacerdotum leuitarum israhelis profelytorum: ac per singulas familias murozum ac turrium opera diuisa. Aliud in cortice p̄ferunt: aliud retinet in medulla. **Lernis** me scripturarum amor raptum excessisse modus epistolæ: et tamē non implese quod uolui. **Audiuimus** tantus quā nosse quod cupere debeamus: ut et nos quoque possimus dicere. **Concupiuit** anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tēpe. **Exterum** socraticus illud impletur in nobis. **Doc. n. scio** tantum quod nescio. **Tangā** et nouum breuiter testamentum **Matthæus** **Marcus** **Lucas** et **Ioannes** **Quadrige** domini et uerum cherubin: quod interpretatur scientiæ multitudo p̄ totum corpus oculati sunt. scientiæ emicant discurrunt fulgura. pedes habent rectos et i sublimē tendētes terga pennata et ubiq; uolūtaria. **Tenant** se mutuo sibiq; p̄plexi sunt. et quasi rota in rotas uoluuntur. et pergunt quocumq; eos flatus sancti sp̄s perduxerit. **paulus** apostolus ad septē ecclesias scribit **Octaua. n.** ad hebræos a plerisq; extra numerus ponitur. **Thimotheum** instruit ac titum philomonē pro fugituo famulo deprecatur. super quo tacere melius puto quā pauca scribere. **Actus** apostolorum nudā quidem sonare uidentur hystoriam. et nascentis ecclix infantiam texere. sed si nouerimus scriptores eorum **Lucam** esse medicum cuius laus ē in euangelio animaduertimus pariter omnia uerba illius animæ lāguentis eē medicinam. **Jacobus** **Petrus** **Ioannes** **Judas** apli septem epistolas ediderunt tam mysticas: tā succintas et breues pariter et longas: breues in uerbis: longas in sententiis: ut rarus sit qui non earum lectione cōcutiatur. **Apo** calypsis ioannis tot habet sacramēta: quot uerba: parum dixi pro merito uoluminis: **Laus** omnis inferior est: in uerbis singulis multiplices latent intelligentiæ. **Pro** te frater carissime inter hanc uiuere ista meditari. nihil aliud nosse: nihil quærere nōne tibi uidetur ias hic in terris regni caelestis habitaculum. **Nolo** offendaris i scripturis scis simplicitate et quasi uilitate uerborum quæ uel uicio interpretum: uel de industria sic prolata sunt ut rusticam cōtentionem facilius instruerent et in una

eademq; sententiā aliter doctus: aliter audiret idoctus non ius tam petulans et hebes ut hanc me nosse pollice ar: et eorum fructus capere quorum radices in celo si p̄ sunt: sed uelle fateor sedenti me p̄fero: magister re nuēs: comitē spondeo: petenti datur: pulsanti aperitur quærēs inuenit. **Discamus** in terris quorum nobis scientiā p̄seret in celo: ablatis te manibus excipiam et ut iēpte aliquid ac de **Armagora** timiditate effundā: quicquid quæris tecum scire conabor: habes hic amanissimum tuū fratrem **Eusebiū** qui litterarus tuarus mihi gratiam referēs honestate morum tuorum cōtēptum seculi: fidem amicitix amorē christi: Nam prudentiā et eloquiū uenustatē ē absque illa epistola p̄ferbat: festina quæ so te: et harenti in salo nauicula funē magis p̄cede quā solue. **Nemo** renunciaturus seculo bene potest uendere quod cōtēpsit ut uenderet quicquid in sumptus de tuo uolueris. pro lucro cōputa: **Antiquum** dictum ē **Auaro** tas deest quod habet quod non habet. **Credēt** totus mundus diuitiarum ē. infidelis ē et obolo indiget. **Sic** uia mus tanquā nihil habētes et omnia possidentes. **Victus** et uestitus diuitiis christianorum. **Si** habes in p̄tate rē tuam uēde. si non habes prolice. **Tollēt** tunicā et palliū reliquēdum ē: nisi scis tu sēper recastinās et diem de die trahens: caute et pendentem tuas possessiunculas uendide: is. non habet christus unde alat paupes suos. totum deo dedit qui seipsum obtulit. **Apostoli** nauem tantum et retia reliquerunt. **Uidua** duo ara mittit ad gazophylatium et p̄fertur **Eroli** diuitiis. **Facile** contēnit oia. qui se sēper cogitat esse moriturum.

Incipit tertia pars principalis epistolarum siue tractatum beati hieronymi de moribus atq; uirtutibus quibus christiana conuersatio instituitur. quæ et ipsa in plures subdividitur eplās siue tractatus iter quos ille p̄ponitur in quo de uirtutibus ac uiciis in genere tractatur.

Primus tractatus tertiæ partis principalis de uirtutibus et uiciis in quo epistola illa p̄mittitur quæ p̄fectus hominē ad interiora deducens eius uitam quæ sit sancta et in quo actu posita quo studio teneatur quæ substantia negetur ostendit.

Beati hieronymi ad amicum quendam uel sicut i aliis reperri uoluminibus ad **Etesiphōtē** de homine p̄fecto. ubi interiorē hominem exteriorēque hominē demonstrat: docens eius uitam in sui auctoris sapientia p̄ ea quæ creata sunt contemplatione consistere: Excitat quoque animā ad meditationē casus ac reparatiōis humanæ statim in ipso occasu in mulieris semine. idest in conceptu uirginis repromissæ: Ad considerationē quoque resurrectionis iudicij gloriæque sanctorum inducit qua occasione digrediens exprobat infidelitatē eorum qui miraculis non credunt quod deus i factorus corporis reuelatiōe opatur. Ubi et hystoriā narrat confutatiōis hebræi et causā retardatā uictiæ ac humanæ explicat ignorantia.

HEE TERVO ad te scribo et nihil dignum quod prudentiam tuam legere deceat inuenio et quid mirum si te absente uelut a sole solo destitutum frigidū cordis alget ingenium: et mē a lumine peregrina stultitiæ nubilo suffocata torpescit. ac tāto minus sapio quā a te latius sepeor. Quod si in p̄sentiarum quid tibi in meo sermone placuerit. **Ius** mihi orationibus p̄stabitur.

Handwritten marginal notes in a smaller script, partially cut off on the right edge of the page.

Deniqs ut omnē stultitiā meam diligētius recognos-
 eas : etiā stomachum meum post illud susceptum ex-
 rotum tuum te absente curavi : a quo peius mereor
 pati : cui post sanctum ministerium tuum et angelicas
 seruitutē manus intuli medicorum quasi propheta nō
 esset i israhel : ut mihi si quid paterer facilius esse de-
 buerit ad te reuerti : q̄p gentiliter cogitare : et melius
 uel d. fiscalim itineris laborē perpeti : quē conspectus
 tui tam preciosa cōpensatio sequeretur : q̄p ad muscā
 religiois acharō deuenire . **Hec** mihi te absēte mun-
 dus iste suggestit qui te præsente in me nō habebat con-
 silium . Tu me . n . curā feceras prophetarum non con-
 uenticulum streonarum . ac nunc in me ad destructionē
 sancti contra me operis tui omnīs stultitia senatus in-
 grediens quadruplici forma mecum agit . nas scēnus te
 absente exigit : qd̄ te p̄sente nō p̄sumpsit . **U**t intelligas
 si quid ap̄d te iuxta deum : sapui tuus fuisse qd̄ sapui sic
 absente . **M**oyse populus israhelicus fornicatur : Sic
 in nauī domīno dormiente apli tēpestate turbātur : sic
 in Zethsāida portibus hominē nō habētem aquā p̄s-
 eix salutaris ignorat . Quāq̄ et hīc aliud genus culpā
 aduertā corpusculum curauit . **Q**um aīa langueret exteri-
 orem hominē foui . cum interior agrotaret . humanis
 subuenti . cum diuina laborarent . uicio publicā cōsuetu-
 dīno inclinatus . quo oēs sumus i minimis cauti et in
 maximis negligētes . **H**ocqz ideo fit . quia ubi uera ul-
 ta sit ignoramus . **F**allit nos uidelicet sol iste : decipit dī
 eo ista tractus noster circum uenit . **M**undus inducit-
 dum et sole āplius esse nīl putamus . et lucē arbitramur
 esse quā oculis uidemus et hominē iudicamus eē qm̄
 cernimus et mundum credimus facere . cum uita igno-
 rātes ubi sit hō : et q̄ etus hominis uita sit . **Q**uod si in-
 telligeremus non aliud generatū aliud uiueremus . Ita
 uita origine deserta uiuēdi quoqz p̄didimus rationem
 Ac primum ubi homo sit iste de quo loquimur audia-
 mus . **Q**uonia disputatiōnē quādā nobis ip̄a diuisio ge-
 nerauit quē intra hoc corpus qd̄ dei artificis manu lī
 mo terra formatum est uelut quodā uasculo intellige
 cōtineri dicente aplō **H**abemus thesaurum istum i ua-
 sis fictilibus qui ubiqz p̄ hoc corpus infusus uitales sē-
 sum qui sibi nō deficit cum carne mutuatus ē . **R**egit
 ipse nō regitur : et habet potius q̄ habetur . ut uita nō
 accipiat sed ministret . **N**am cum terrenā istā pigraqz
 materiā in uisum ministerii sumptā spiritus liquidus a-
 nimaret . fit dominus corporis : nō homo sub corpore
Deniqz hoc quod dicit uasculum ip̄o uiuit p̄sente : et ip̄o
 moritur abente : hīc ergo et uisibilis : et caducus illius
 interioris uel habitatio uel minister : uel uagina est . **I**p̄e
 uero qui uere est homo quonia si sc̄do facte diuisionis
 est locus ut ipse inuisibilis : ita omnia eius inuisibilia sint
 necesse ē . **N**ō ad illud si agrotat manus ualet puenire
 medicorum nō herbarum succis si deficit reparatur .
Nihil ad eum corporale itrare potest substātia tantus
 sux illi similitudo descēdit uerbo curatur obedientia cō-
 ualescit . **D**eniqz cum sibi i ecclia laodicēsi et beatus et
 diues et bene oculatus : et bene uestitus sc̄ds exteriorē
 hominē uideretur : increpatur a domīno diciturqz illi .
Nescis quia tu es miser et miserabilis : et pauper et ex-
 cus et nudus . **Q**ui utiqz ut dicit nec sine ueste : nec sine
 oculis : nec sine diuitiis habebatur . **S**ed ille inuisibilis
 deus noster illum inuisibilem hominē in pauprate : i ex-
 citate : in nuditate esse cernebat : cui ēt suadere dignatur
 ut ab ip̄o aurum mercetur ignitum : et uestē albā qua
 gloriosissime uestiatur : et collyrium quo recipiat uisus
Habet ergo et suos oculos p̄ter istos carnales . quos
 p̄t uel amittei uel curare . **E**st et iuxta se nudus a deo
 ut egeat uestimēto : sed miro modo ad mendicū ut ip̄e

ait dominus loquitur et iubēt illum a se diuicias cōpa-
 rare . **Q**uibus mercibus si et nudus et pauper ē uel il-
 lā uestē nobilissimā uel illud aurum purgatus ias igne
 mercabitur . **U**ndē cōmerci talis poterit esse ip̄ensa uis
 licet si aut exterioris hōis emolumēta trāsfoueat at ip̄-
 sis : quibus ip̄se diues forinsecus uidebatur nō utendo
 ditescat oclōsqz corporis : quibus mundalius rapieba-
 tur ardore despectu corruptax uniuersitatis obcaet : ita
 ille inuisibilis homo : qui uere ut diximus homo ē . et i
 cōtēptu exterioris huius attollitur et nuditate uestitur
 et cecitate illuminatur . **S**ic iacob Ephraim et **C**anā
 sen nepotum suorum : nō solum loca : uerum ēt merita
 icorporea : cecitate cernebat . **N**am cum illud ioseph fili-
 us suus qui supra dictos paruulos offerebat : nec ante
 pedes suos cernere iudicaret : sensit in parentis respon-
 sione illa ēt q̄ essent futura prospicere : sed ut ille interi-
 or homo exteriorē istum facit sua uita uiuentē et de fō-
 te naturā suā animat irrigādo : sic rursus exterior per
 corruptelā mortiferā materiel sux illud si cupiditatibz
 illicitis alligari occidit : et cum alter naturā uideatur al-
 terius transiit in uictoris uniusquisqz substātia : idest ut
 anima substātia quoqz carnalē spiritalē suis uirtutibz
 p̄stet : aut carnalē animā caro uictrix etus efficiat . **D**e-
 niqz cum dominus diluuiō delei humanus genus co-
 gitaret tratus . **N**on p̄manebit inquit sp̄s meus in hīs
 hominibz : quonia caro sunt : et quia utiqz oēs carne ue-
 stimur : et sine dubio in carne nō sumus . **Q**ui nō sc̄dm
 carnē ambulamus hīc ēt gignitur ut nō sēper homo
 isto appellationis homie cenſceatur . **N**ā pro uirtutibz
 suis aut uicis et formas sumit et noia . **D**eniqz ait pro-
 pheta **N**olite fieri sicut equus et mulus . sunt ergo ho-
 mines qui apud deum sunt et qui nō sunt : equi et mu-
 li : et dominus ait **N**olite prolicēi margaritas uestras
 ante porcos . **S**unt ergo homines ut porci . et iterum ip̄-
 se dominus **E**cce ego mitto uos sicut oues in medio
 luporum . sunt ergo homines et lupi . et econtrario ho-
 mines sunt et oues et adhuc dominus petro **P**asce o-
 ues meas . et ip̄e prius **V**eni post me et faciā te p̄sca-
 torem hoim : sunt hoies et p̄sces . **S**ed h̄c formā ut dī-
 xi actuum uidētur eē nō corporum **N**am corporis no-
 stri certus est status ut omniū animātium . sed quoni-
 am apud deum nō de statu corporis nostri : sed de uita
 meritis iudicamur . apparet omnē hominē mēte sua si
 b̄ip̄i statum nomēqz formate . **Q**d utiqz ex illius ques-
 scribimus inuisibilis hominis aut culpa aut uirtute p̄-
 tatur **I**p̄suis si quidē uicium ē si subiectis passus sit eē
 subiectus . **S**i contra diuinā dispositionē fit in domina-
 tu seruitutis : et in seruitute domiatas . **S**ed ne uidear
 quoniam paululum detecto uelut pariete ad illum iui-
 sibilis hominē disputatiōne pueni corpus omīno def-
 truire . qd̄ a deo magni est sacramētū : ut i hoc ip̄o idest
 fragili nostro et infirmo **D**ominus uenerit . non hoc
 egi aut hoc ago . **S**ed illud ostendere tentauī huius
 exterioris uitam illius interioris uitam consistere .
Iterum interioris mortē descēdere huius de morte ubi
 propinatus uenēum p̄ uita fuerit : nihil habere istum
 de uita : nisi ab illo irrigatus fuerit : nihil tenere alterum
 qz i naturā alterius ut dixi infectum uisus aut deter-
 sus uirtute trāsire . **I**gitur quonia tā et ubi sit homo et
 quid sit homo breuiter licet ostēdi : quā nunc etus ho-
 minis uita sit uideāus . **S**on ista certe mundialis quā
 mala pro bōis hēt : et bona pro malis : quā totus orbis
 sequitur et colit non h̄c affluētia diuitiarum est : non i
 fatigio potētum . nō in iurisdictionis astu : non in p̄po-
 sitate sacundā : non i uiribus p̄ praxia gloriosis : non i
 mercibus prouiciarius mutatione : et sui peregrinatiōe
 crescentibus : nō in lenocinio formarum : nō i ambitu

munerum. non in his est denique omnibus quae uide-
 mus: quoniam cuncta haec occidunt: et sine istis bea-
 te etiam iuxta seculum uiui solet. Sed illa est uita uera
 uita numeranda deum nosse timere eius potentiam amare
 pietatem mundum in opifice mirari interpellatorem contem-
 nere esse uictu modico pro natura necessitate contentus
 uelut uili uel pro pudoris ratione uel pro temporis in-
 iuria comunitum. Sic reliqua creaturam non ex sui copi-
 a: uel pro uitali ratione: uel pro adiuuamento huius lucis
 attingere quicquid. n. amplius est a malo est. omnem
 hominem amare quasi fratrem: nullum laedere. seruire omni-
 bus formam serui sustinere cum domino. qui nobis praeter
 mysterium quod interius continetur. quotidie seruit
 in mundo. producendo solem: emittendo lucem: pluuias in-
 sumentes: tempora uariando: fruges uel gignendo uel
 maturando. Nobis. n. i. totius creaturae facte uel uber-
 tate deseruit: quoniam pro nobis cuncta generauit. sed
 ut ad hominis officia reuertamur: nudum tegere: ale-
 re esurientem: sitientem potare: infirmos uisitare: tristibus
 condolere: mortuos sepelire: nihil apud se habere qua-
 si suum: sed oia sua cum oibus iudicare coia: ac tunc
 magis sibi uiuere cum uiuere extimatur aliis sibi que re-
 cedere cum aliis creditur erogare. Et haec tamen adhuc
 exterioris hominis linameta contingunt. Exterum illa
 interioris hominis uita in diuinarum rerum cognitione
 consistit: non qua caelum terra parte uoluatur: non an-
 contrario cursu sidera rapiantur: non an oceano gene-
 ret plenitudo lunaris augmentum: non an orbis mundi
 rotunditas ipsa suspendat. an quadriforma angulis pro-
 minentioribus astringat. an unus ipse mundus sit. an
 plures sint. Nam haec et ad animam non tendunt utilitatem
 et apud deum stulta iudicantur. sed in illis sanctis cogitatio-
 nibus si quando uersatur tunc uiuit et pascitur. Quae sunt
 aut istae sanctae cogitationes? Illae sine dubio cuius mens no-
 stra sui recordatur auctoris. cum illis uelut per quaedam
 resipiscenciae sui opifice suum ueneratur ac cotinetur cum
 eius opera ipsum in eius operibus uisura miratur di-
 cente beato Paulo Inuisibilia. n. a creatura mundi per
 ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur: et sempiterna quo-
 que eius uirtus et diuinitas id est cum ex inmensis uisibi-
 lis creaturae ad uniuersitatem inuisibilis creatoris extendi-
 mus. et illum per haec dum inextimabile dicimus extima-
 mus. Cum eius altitudine per donum ipsi sancti euoluere
 quoniam ipse solus nos in ipsum qui ex ipso est intro-
 mittit omnia principia creaturae surgentis: quasi facti ab
 ipso aeterniores aspiciamus et cum deo quae deus fecit qua-
 si faciat adhuc intuemur. mundi que totam originem tra-
 ctes seu antiquiores efficiuntur quam sumus aetate. Et cum
 uniuersa priusquam nos essemus effecta sint naturam omni-
 um tamen quasi per nos genita dum auctori inferimus.
 reputamus iqua non ut seruiremus. sed ut dominaremur
 in trauius. Separati utique a sapientia mundiali quae uni-
 uersa aut fortuitis aut atomis asseribit diuina meditatio-
 nibus sublimati. et ab illis qui aut materiam sepe fuisse di-
 xerunt deumque tantum artificem rerum uoluerunt separati
 per ipsius adiutorium. aut qui haec ipsa pro diis elemē-
 ta coluerunt: aut qui familias deorum per sexus. per
 aetates. per partes: uelut per plebem aliquam subiectam sensibus
 introduxerunt: discreti per spiritum sanctum et in altiora sub-
 ducti uera uita uiuentes: hoc est uera sapientiam sapien-
 tes: Qua stultitia ista caret. Recordemur quod mundus
 ex nihilo a deo factus est. et quod cuncta aialia per deum uer-
 bo opifice uocata uenerunt quae a natura nec fuerunt
 quoniam soli ipsi fas est uocare quae non sunt tanquam ea quae
 sunt. Quod ipsum hominem cui tanta possessio probatur ad
 imaginem suam non aliquis Prometheus ex fabula. sed
 ille conditor uniuersitatis manu quoque sua ne qua po-

eius uacaret in nobis de limo terra facte dignatus. quae
 cogitatio ut dici uita est aia quoniam haec prima est ratio
 uiuendi ut cui se debeat anima non ignoret. ne alium per
 ter hunc decepta ueneretur ne uita lux mysteria uelut
 uita auctores adoret. Ne in tantum elemēta miretur.
 ut non digna iudicet quae facta credatur. cum ille magis
 sit admirandus. qui tam miranda produxit. O quam an-
 gusta est haec diuina cogitatio et uita plena est. O quam
 tum ipsum hominem id omne studium probitatis accendit.
 O quam illi maiestate sui commendat auctoris cum ali-
 ud ille nihil in creatura omni se praeter manu dei forma-
 tum esse considerat. Non terram non maria non caelum non
 denique sidera tanta munda tanta pura tanta lucida hominem solum
 cuiusdam limi et grauioris et sordidioris elemēti illa for-
 matum esse dextera cuius dexterae palmus caelum me-
 surat: in mensura: cuius pugillus terra spatia tanta finita ia-
 centis includit: tanti fuit illum fuisse olim. Videamus
 tamen quantum illi praetera applaudeat benignitas creato-
 ris quae non illum de sideribus efficit: quoniam si esset inde
 creatus de materiae potius claritate: quam de artificis di-
 gnatione polleret: cum minor ipse sui corporis origie
 uideretur. Si de caelestibus factus ad terrarum cultum
 deduceretur ad terras: cui esset gloriosus mox futurus
 de humo excitatum sideribus imponi suum in quo deus
 noster suum proprie uoluit esse quod sumus nihil ma-
 teria nihil elemētis nihil quibuslibet principis uel ma-
 gnis uel minimis nos debere. Quae cuncta si retrahat
 et in se mens conuersa consideret ex nostris sunt mode-
 ratiora et angustiora primordiis. At ubi per contactum
 formari nos manus dei desuimus esse quod fuimus et in
 noua materiae qualitate subiacens opifici suo per elemen-
 ti conuersionem clari facta natura est nouumque corporis
 nostri inter elemēta si fas est dici esse coeperit elementum
 stans omnibus mundi corporibus sublimiores effecti
 non natura substantia: sed potentia creatoris. per quas
 de subiacenti ceteris creatura ortum est: quod creaturis
 omnibus imperaret. Denique si metalum nostrae carnis
 et corporis intuearis nihil humilium uel uilius nihil
 inuenies omni uirtutis passionisque subiectus. Sola terra
 elementorum ceterorum uidetur acilla sola in se cunc-
 torum potentias non sine detrimento sui sentit. uel dus
 uentis puluerulenta dissipatur. uel dum fluctibus huius
 facta absorbetur. uel dum siderum ignibus cocta deuo-
 rat. At homo ex ea se esse non modo gloriarum: non quae
 at sed et possit erubescere. At uero si statum nostrum co-
 teplemar quoniam praestantiorum ceteris animantibus:
 dum ad suam imaginem deus informat inducit inuenies ter-
 ram ipsam: id est semetipsum nostri corporis si quis in ea felix
 est gaudere potuisse: quod propter nos in quibus ima-
 ginem et similitudinem creatoris accepit felicior facta sit
 mutata quam sit orta. manus. n. dei contigit eam cuius conta-
 ctum sui causa dum fieret ipsa non meruit. Quid. n. hoc
 stam perclarus: quid poterimus nosse sublimius? Quid
 tam diligenter in membra digestum: quid tanta decore per ar-
 ticulos inflexum: quid tam sublimiter in ora et oculos
 erectum: quid tam uocaliter in uerba modulatum: quid
 in corde tam uisualiter animatum: quid in censu diuinus
 quid in cogitatione secretus: quid in sermone effusus
 quid in ingenio fortius: quid in dispositione instructus
 quid in memoria tenatus: quid in affectu blandius: quid
 in cogitatu subtilius? Or euidenter appareat quod illum
 protoplastum tantam eius omnibus dignitibus uenustatis
 immo statum filii sui dei nostri ad finem saeculorum pro-
 redemptione nostra uenturi in hoc corpus ornari: cui pa-
 radisum et illo tempore uelut amoenissimum praedium et urba-
 nis conuensatum. ac rusticis consitum sub lege dona-
 tum mortis ille praemisator inuidit uenenumque suum

deciplendo primorum hominum credulam nouitate in corpora nostra latenter imersit. Ex duabus substantiis u nicā hominis pfectāqz naturā quadā diuisionis discor dia dissecauit. Ut cū nobis una mens esset idest illa quā germanitas animā et corporis gignebat aliā uolunta tē per uiciatā naturā cōtra animā pturiret. Deniqz et apostolus ait **V**ideo aliā legē in membris meis repu gnātem legi mētis meae. et captiuatē me in lege pecca ti: quā est in mēbris meis. Et alibi. Caro cōcupiscit ad uersus spiritum: spiritus at aduersus carnē. **H**ec lucas aduersantur sibi: ut nō quacunqz uultis illa faciatis. **H**inc ē iste noster cōditor qui uel nos nobis: uel mun dum pro nobis fecerat a primis illis hominibus offē sus maledicta super singulos prout criminis quātitas exiēbat effudit. **E**t quamuis iratus: mox tamē mysie rium nostrā salutis: ut plus pater ostēdit. neqz xquus fuerat alio tpe de salutis nostrā remedio cogitare: nisi eo quo mors esset iuēta: sic a prudētioribus prima frō te morbi adhibetur medicus: ut capite ualitudinis de p hēso facilius remediū salutare succurrat. **N**on ergo tunc tātum dominus ac saluator noster promissus est cum clamat **E**stas. **E**cce uirgo in utero cōcipiet et parit et filium. **E**t tunc cum ad abrahā dictum ē **A**d hoc tē pus ueniā: et erit sarā filius: **N**ā hoc erat pene tā sero et tāta mīlia patriarcharum sine spe mortua uideban tur: quibus utiqz uita esse nō potuit: si dominum non sperauerunt esse uēturum dicēte apostolo. **S**pe. n. sal ui facti sumus. **S**pes. n. quā uidetur nō est spes sed q̄ spatur: et qualiter spes eē potuit: si nō fuit repromissa immo ut primo homini illa sapientior omnibus bestiis bestia mortē sapuit. **I**ta oportuit illum dominū nostrū uerā sapientiā tā tum illo tpe suffragius sapere uitale. qd̄ et fecit neqz desitit publicare: ne tāta eius factura uno iūctio arte propulsata sine p̄sidio alicuius lapsus potius q̄ decori generata uideretur. **S**imul ne et is ualidior haberetur qui tātus opus alienā uirtutis ob ruere potuisset q̄ ille. si opus suus qd̄ sup oēs creatu ras ineffabiliter fecit at seruare nō potuisset at repare noluisse. **D**efendit in quā se hac uidiā. **D**efendit ille noster cōditor et redēptor pariterqz se et posse et uelle nōstrauit: quoniā nec uirtus potētā desuit uel digna tio pietatis. **H**ac nobis magis adoranda. q̄ sub ipsa er roris nostri tēpestate nō subsistit maiorqz ē dum exa cerbatur erupit: dū ubi p̄cnas merebamur spes redē ptionis ostenditur: et i naufragiū acerbo discrimie por tus salutis aperitur. **U**t nouo more q̄ materia fuerat iracundiā esse cōperit origo clementiā. **S**ic arcana o peratione manifestās qd̄ i infirmitatē nostrā argumen tus sux uoluerit esse uirtutis. **Q**uātoqz nos amaret dū in ipse peccauimus ostēderet: duorum oblitiscit ē post errata non posset: imo quos p̄ciosius redimeret q̄ se disse. **A**urat tunc humana crudelitas criminosis uel priuata ergastula uel publicos carceres cus manciā fer reis et duris rigida trabe cōpedibus trata suspiret: et i p̄cnas multimodas ad iuentionē laxet igenā: omiqz iudex surrecti capitis casuitatē propriā mētis discrimie probet alieno hoc magis amicus atrocitati quo aliēus est criminis. **I**psi. n. solēt truculentiores esse in reos: quo reatu puriores. **D**i studiosius malefici uel criminoforū cōtagia psequētes quominus ac negligētius facioris uitauere cōsortia. **Q**uī miseris et oī praxditos caritate: qui bonum exornāt malo: qui cōtinētā sub gestu cruā litatis attolunt: et crudelitatē propriā aliena infelicitate cōmendāt. **Q**uādo uirtutibus suis miserorum astipulā tur exitium: et innocentia uidicantis noxiorum cruda menta supplandunt. **D**eus autem noster contra om nem **S**pem contra omnem pene fidem ex **D**iscite

miseri cordia sux. **I**n malo bonum nactus: **I**n iracun dia generans confirmansqz pietatē peccādi semē fruc tum uoluit euadere miserādi. **E**t qui nos propter trans gressiōē pdere debuisset: propter suā misericordias re parandum eē promissit. **E**t illo tpe quo supplicia mere bamur argumētum saluationis ostēdit: ut itelligēi pos semus quātum ualere p̄stare nō laxus: qui tātum dōa ret iratus. **I**n prio ergo hoie ut loquebatur stati nobis iudiciarium sponondit auxiliū: statis de bono thesau ro bona produxit: statim ignotus ipso āgelis sac: amē tum quod iplendum esset i nouissimo tpe publicauit. et tereno adx Adā promissit e celo. **N**ā cum serpētē pro merito suo maledictio fulmiaret: iubet eum teras pro cibo habere: supra uentrē repere. et quoniā mortē illā ipse fecisset addidit dicēs. **E**t ponam inimicitias inter te et inter mulierē et inter semē tuum et semē mulieris ipsa calcabit caput tuum: et tu etus obseruabis calcane um. nonne cōsideras: nōne cōspicis quod eidē tunc mī nabatur in christo. **A**liud enim semē mulieris nullum prorsus accipio: nisi illā quod apostolus ait factus ex muliere: factum ex carne. **I**llud quod ut euāgelisā ait **J**oseph filius putabatur: is nō erat illus utiqz qui uer bū caro factū ē. **N**ā si generādi publicā istā et naturalē circūspicimus rationem semia nō habent mulierez. **D**eniqz nulla concipit sine uiro. **A**c per hoc quoniā lam tunc i adā semē humanā generationis esset trans gressiōe uitiatū semē celeste promittitur. et ap̄ns sē tit: nō corruptiōe uiri: s; ex dō qd̄ cū caro fieret imulie ē et elemēta illa corpore: x substāt r. i. hūoris et sāguis in ipso sibi uasculo: i quo ipsa elemēta sita sunt natura liter aptaret mater itaqz domini nostri iesu cristi in illa lam tunc muliere promissa est. **N**ec inimicitias oppo sita est serpētis: **P**onas inquit inimicitias inter te et mulierē. nō certe pono dict. ne ad Euā hoc pertinere uideretur: **U**erbum promissionis est: quod transmitti tur in futurum. **P**onā inquit inimicitias inter te et muli erem. **I**llā utiqz mulierē quā saluatorē parturit: nō quā generet fratricidā. **P**onā inquit inimicitias inter te et mulierem idest suscitabo mulierē quā repudiata facilitate credendī: non solum te nō audiat: si aut sua uitatem pomorus pro adaptiōne mōstraueris oculo rum: aut dīs similit esse promiseris: sed etiā ipso ga briele deferēte uerbis. rationē de promissionis exi gat nouitate dicēdo **Q**uēadmodus erit istud? quoniā uitum nō cognoui. **I**llam utiqz quā ad uisionē ange li. pudor aureus termefecit: fidei tamē ardore et cō stātia labi nescias ad inquirēdam rationē reddet auda cem: **E**t quā adueniēt praxstitit de pudore. quod ta cuerit **H**ac promittentem de ad miratione non cessit. **N**am et sollicita de eo quod annuntiabatur exquisiuit **D**eniqz et. angelus non infidelitatē redarguit: ut in sa caria. sed statuit de diuina operationis nouitate dicēs **S**piritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obūbrabit tibi. **E**cce istud semē mulieris. quod nō p traducē genitaliū ministerioris cōmixtiōe sexus ut ri usqz infunderetur in uterum: sed castro clauso inde florata uirginitatis inuenitur in utero. **D**eniqz rem nouā plenāqz miraculū nouo uerbo propheta dū pro mittit exequitur. **E**cce uirgo i utero cōcipiet et pariet filium: **Q**uo quotidie certe de procreandi necessitate mulierum cōceptus et cernimus et audimus. **D**e nul la tamē dicitur **I**n utero cōcepit: quoniā substantia su tūri hominis susa p utrum coalecit i scēmia **D**istūsqz mulieris nō p̄cipius ē nascitur hois s; depositi nutri mēta **M**aria autē nō tā priā q̄ sola i utero cōcepit cu sus pudoris illibatō cōceptum uteri sine dāno uirgini tatis expressit q̄ sola nobis peperit qd̄ nō accepit ex no

bis. Nesciente domino. Vos de inferioribus estis. Ego de superioribus sum. Que sola mater est filio cuius uirgo sit in marito. Cuius conceptione ignorate uirgine partus agnouit. Quia sola mulier dicta est non concipiendo sed partendo. Ex hac ergo semen promissus est mulieris quod secundum hominem dominus deus noster est: qui non infusus est utero: sed iuentus euangelista confirmate cum dicit de Maria Inuenta est in utero habens: Ecce et ipso procedente propheta sermone non deuitat quod fuerat nunciatum. Virgo in utero concipiet: sed in mysterii nouitate sermonis est paritate concordat. eoque solo facti. historia signatur: quo faciendus denuntiat et propheta ait Elisas. Virgo in utero concipiet. Mathaeus refert Inuenta est in utero habens uerbo ipso promissionis respondet effectus: quia non aliter loquitur euangelista quam uates nec ad exprimendam operis ueritatem inuentio elocutionis difficultate confunditur. Ubi sunt grammatice: Ubi conciliari: quia istos ut extra consuetudines loquantur. schola produxit: quia tam aperte signare nouitatem monstrauit doctrina: Non indicat humano sensu quoniam non opus humanum est quod loquuntur. Et cum res non uia nec antea facta sic notat uti intelligas cum mirabili opere et mirabilem natum scito esse sermones. Repetamus denique sanctas feminas patriarcharum: uideamusque si sic de aliqua scriptus est. Legimus de Sara. Et dormiuit uisitauit saram sic dicit. Et fecit deus saræ sicut locutus est ei: Et concepit et peperit Abraham filium in Isaac: diuina beniuolentia monstratur his uerbis. Et exaudiuit illum deus et concepit Rebecca uxor eius. Denique et de Jacob uxoribus sic ponitur. Et concepit Isha: et peperit filium Jacob et cetera. De nulla certe harum scriptum est In utero concipiet. Quia tamen quicquid concipiebant extra uterum concipere non poterant: sed quoniam de conuentu uirili concipere se nouerant: quibus non praeueniebat salua uirginitate conceptus. Sola uero Maria de utero concipit cum in referato aditu seminali clauso utero concipit. Ad huius conceptionis semen. si recte ratiocinabimur: et interius diuina tractauerimus: processit in figura pro tempore illa sententia que primogenita benedictionibus uel obligationibus obligauit dicente domino. Omne masculinum quod aperit uulua sanctum domino uocabitur quod est istud masculinum quod aperit uulua cum omnium feminarum uulua aperit non puer perit necessitas: sed maritalis agnitio. Denique nulla uirgo dei post maritum quod nomen clausis uidetur futuris mysteriis conuenire. Et superius de Rachel scripturam habere monstrauimus. et exaudiuit illas deus aperuit eius uulua et concepit. Non certe prius dixit concepit et post aperuit eius uulua: sed prius aperuit uidelicet ut maritus apertis uulua sanus uelut seminaturus agrum paratus seminibus intraret. Denique subiungit et concepit non ita partu: sed nec conceptione imo conceptione patefacta est: nec illas parturientibus dum nascitur: sed qui parturientibus seminaturus fuerat resignauit. Et si iam ante conceptionem quippe ut conciperet referata est: non eam certe ille qui natus est diu postea poterat referare dum dicitur nasciturus qui est concipit dum esset illa clausa non potuit. Omne masculinum inquit quod aperit uulua sanctus domino uocabitur. Quia est ista ratio que nec scdm sensum uidetur impleta. Jacob primi loci frater fraudolenter inuadit: nec ordine prohibetur nec dolositate datur. Ioseph filii per auum posterora scdm nascendi gradus benedictione signatur. nec cecitas erat futura prospicientis. nec monitor filius dexteram parentis que pigrioris benedictionis succo minorem irrigabat inflexit: Quia omnia utique sunt contraria si putamus de his dictum esse. Omne masculinum quod aperit uulua que qui de uirili

semine nascitur ex feminis. sed quoniam aliud interius habet illa sententia: Ideo istiusmodi primitiui benedictiones et cedunt et perdunt. Iesse filius dauid non prius aut secundus aut tertius et omnium ultimus ungitur a propheta: et despicibilior cunctis eligitur in regem. Nec illi primo ante scdm contra dauid sententia legis de primitiuis promulgata blanditur: quia iudicasset utique maiores. Si ab his matrem uulua memisset aperiri: quod hoc utique ante in qua dicitur impletum quod utique non poterat non impleri. Que est ista cuius uulua factus referat: non maritus. Que uirgo concipit quia non ut conciperet uirgo esse desit. Non certe illa de qua scriptura dicit: cognouit adam uxorem suam et peperit ei filium. Sed illa de qua euangelista signat et non cognouit eam Ioseph donec peperit filium. Igitur in maria hoc sine dubitatione perfectum est: cuius uulua non defloratio uirginitatis aperit: nec partus effusus sed partus effusio. que uirgo peperit: que uirgo concipit: que prius mater facta est quam maritata. De hac istud masculinum quod uere sanctum uocabatur esset exiit: quique uulua secundus promissionem partus editus non secundum consuetudinem naturamque eorum: dum concipitur uiri seie referat. sed quoniam diuites dei seius uelociter explicare non possumus tantis in scripturarum molibus ad unam speciem opponentibus. ut laxari sit facilius quam euadere. quando omnis scriptura cunctorum sensuum unus trahens sit: que in humano sermone decurrens quis ualebit. Nec si angelicas pennas mortalium linguas serpsit ascribat. Redire ad propositum conuenit et prauo nauigio non in altum uella configere. ne in periculum currat audacia: sed pro infirmitatis solatio in conspectu litoris nauigare ut si quid formidinis oriatur. uel spes sit facile teneri posse quam cernitur. dicebamus semen mulieris domino scdm. quia scdm carnem patrem hominem non haberet. eumque iam ingestum esse serpenti quem in utero uirginis dei serpsit non materialis generasset humor: Denique quod sequitur maiorem ab homine uirginis promittit effectum dicendo ipsa tuum calcabit caput. Quis abigit quod propter dominum nostrum caput serpentis nemo calcabit. Ipse enim solus super dracones et scorpiones ambulauit. Ipse se captiuam duxit captiuitatem. Nam quod sequitur Et tu eius obseruabis calcaneum. Ad quem alium credimus pertinere. Calcaneus quidem pars extrema uestigii est. Et dominus post iohannis baptismum post dierum quadraginta ieiunium cum ab eodem serpente teratur tertium illius dolostatis iam uictor exclamat. Vade retro post me. Sathana quid aliud nisi a tergo positus: uel relictum iubet suum obseruare calcaneum. Dicitur supra dixi et inde ad hoc nos ipsa deduxit oratio: que homo ille interior cui cogitat non in hoc mundo: sed supra ipsum mundum cui illo opifice rerum ac suo uiuere uidetur dicente dauid. Beati qui scrutantur testimonia eius: ut pene hoc sit si factus est deus fieri: diuina meditari illum dominum nostrum salutis nostrae: iam tunc prodidisse mysterium. Unde et in psalms ait in capite libri scriptum est de me. Caput libri est geneleos: quoniam omnis scriptura unus est liber: et unus de quo scriptum est deus. et istam promissionem ipso esse uidemus in capite et caput uitae: nam spes est: et ideo caput uitalis libri spes facta per deum illum in qua ut saepe diximus conditor senescente iam mundo: quod in prima mundi aetate promiserat praestitisse. Unde propheta ait. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt uirga mater est domini: ex qua baculus iste: fessio iam per aetatem mundo. qui eum susceperat exiit. Illum ergo in uirginis utero delapsum. ut redemptionis nostrae totam historiam reteramus partu effectum hominem se exhibuisse pro homine et creaturam suam se de creatore fecisse. Illum formas serui accepisse sed

se exinanisse potestatis uoluntate non natura deitatis per quam non poterat non esse quod fuerat. Illu ma ledica pro salutaribus meruisse miraculis. Illu spu ta. illum palmas. illum coronā spineam. illum postre mo crucem fuisse perpassum. illum infernus penetrasse illuz die tertia resurrexisse in id corpus quod cruci fue rat affixum. illum hominem deum post mortem uiuus celum petisse uictorem sedere ad dexteram dei. uentu rum suo tempore ad iudicium faciendum. illum spū tu dei p sanctorum suorum ora quotidie celebrari huc cogitasse uixisse est. huc cogitatio patus animæ est. in huc relabi uel recurrere cum domino iungi est: et cum ipso per huc humiliari est cum ipso pati: cum ipso mo ri: et cum ipso etiam suscitari. Quid dicam de ipsa resu rectione: in qua cum rideamur a gentibus non sepe ra mur a christo: licet et multi qui se christianos dicunt re surrectionem carnis excludat. sed sic sint illi sine corpo re quibus forte conceditur si fas est dici aliter represe tari domino q̄ dominus remeauit ad patrē nō ut cre dimus et loquamur. Quid inquam hac cogitatione lati us: quid hac spe esse poterit erectius: et fixumque magis in nostris animis inhxere debet: nos aliquando cum hic exierimus ad corpora nostra esse redituros: et ani mæ iterum et corporis disortium coniugaturos non id agere ut nihil sumus omnio sed ut meliores per dei spūritum reformemur. quoniam iam hic dominum id pignus nobis promississe accepimus: Et hoc corpus quod in natura caducū est: et merito pristia transgressi onis grauatum a maledictione diuina fertur ad terras ibis. id rursum post multa tempora id est in fines sæcu lozum: cum minima pars fauilla sit: aut forte iam nul la ab eadem Terra quæ illum corrumpit in nihilum: Quoniam ipsa liberanda est a seruitute corruptionis in integram Membrorum suorum Soliditatem. Et in statum pulchritudinis Decoremque renouandam. Quæ talis cogitatio nō cum admiratione delectet: Re liquias inquam corporum nostrorum at nullas aut mini mas certe et quasi quātulascunq; et tamē sordidas et animi nunquā sine horrore inspectas in suum iterum hominem non ut Pythagoras mētens et delirās de Euphorbio esse credatur: is in proprium suum corpus et nomen per ossa p ueros p uenas p cuncta uitalia non modo artuatum: uerum etiā articulatus recōpagi nandam. Hoc at nō est angustum cum oim uel frugus uel stirpium semia maiora et pulchriora in gramīnib; redeant q̄ q̄ in terra: uel ab hominibus sata sunt uel sua sponte ceciderunt. Quid non sementē istam ut ita dixerim lxtetur q̄ nos meliores quā acceperat reddet dicte apostolo Resurrectio mortuorum seminatur in corruptiōe: surgat at in incorruptiōe. Quæ possessio pri cipum huic spei poterit compari? Aut quid erit aliud quod ad contēptum mortis attollat q̄ huc meditatio diuinis promissionibus et prophetarum uocibus exci tata? Quid tale theombrotus ambrachiota in platonis libro disputate didicerat qui homicida sui esse nō timu it: ac se alissimo precipitauit e muro: dus et nullum. post mortē autumaret esse iudicium: et sine discrimie meri torum aliquo oēs animas post corpora aqualiter ferri arbitrareretur ad celum quod a deo pro uero tenuerunt et sic omnes illos sæculi sapientes una nebula huius erroris uoluit: ut et ipse laudabilis tā ut putant doctor socrates homicidam ipm se priuatus: ne publice occi deretur occiderit. Aliud longe beatus apostolus pme ditatum habebat cognitum: qui non ab hominibus sed p reuelationē domini nostri iesu christi: quod docebat acceperat: nec academix nemorosæ obscuris tectis um braculis: Sed celesti illustratus lumine: Nec in ludo

aliquo Litteratorio inter Puerulos oscitantes. Sed in tertio celo iter angelos coruscates imbutus i cōtemptu uita præsentis exclamat «*Ubi uiuere christus est et mori lucrum: Nō certe murus de quo se præd pitē ad mortē sed christus dominum p quē hoc immor tale ab immortalitate absorbebatur iquiri. Et n. itelligit et lucrus esse mori cus sit uita futura cus christo. sine domino autes nihil prodest etiā si totus mundus lucre tur. animæ autes suæ detrimētus esse passurus. Aude bat igitur uir ille uas electonis se p christus dominus nostrus de hac terra quæ nunquā sine usura reddit qd accipit. Is alia mioz plerūs maiorē cū scenoz ut trigesiū et sexagesimus et centesimum domino ipso i euāgelio germina quæ plātauerat sic legente. Ne qua terra etiā ueritas quā Pilatus ignorabat: quā nō utiq; princi pum huius sæculi uidit si enis cognouisset. nunquā do nus gloriæ crucifixisset: De ipsa inquam se apostolus trās formatum corpori claritatis domini i lucenūa mēbra rediturus ait per Salomonē quoq; istud sapiētia pro mītete cus dicit Fulgebunt iusti et tāquā scintilla i arun dineto discurret Et ideo i hāc uocē «*Ubi uiuere chris tus est securus erupit in qua utiq; quæ fuerunt merita uictura sunt qui longe ut ignorauerunt: ita et ignorabū tur nunc si uidetur q̄ sētentia illa salomonica promisse rit inquiramus Fulgebunt iusti et tāquā scintilla i arun dineto discurret. Quid ē ut quib; flāmarum claritas cōdonatur istā humilis locus ubi discurrat et abiectus offeratur nō loci despectu decreescere uideatur qui cor corporis luce creuerunt. quid ē inq; qd astris p arun dineta cōparati uolūtabunt: et insiderit forma fulgoris stirpes terrarum miserimos pmeabunt eum lōge icō grue misceatur uel fulgores arundinetis: uel arundine ta fulgoribus: Animaduerte oro te diuini uerba myste riū: cui ut nō de bobus ita uec de arundineto cura ē: at in resurrectione arundineta quid faciunt. nisi q̄ nos per omim formas uel pecudum uel stirpius laborat osten dererat p hoc ut apostolus ait pro nobis cuncta scrip ta sunt. Intellige per arundineti imagines infideles ho mines et incredulos demōstrauit: Forumq; corpora superficie grata et interius cassa uirtutibus q̄ ubi prius ipso uanitate isflaret sibyla serpētis imittetur: et sonos proprios uiperarum progenies obsequatur. Scintilla inquit in arundineto. facti ergo iter peccatores. quoni am nō ois caro eadē caro. in arundineto ait idest uacu a luce corporea. et alienis arsura fulgoribus: Quibus sanctorum claritas futura pro pœna ē. quoniam deus ignis cōsumēs ē et iusti in imaginē deitatis aduenient Sedit. n. deus hominē ad imaginē suā sic illum. et apo stolus testatur credere se. qd illi similis sit futurus ne cessarie. Si. n. similis deo fuit cum scs ē: et similis futu rus ē cum resurget: quoniam quicquid nunc in nobis dis simile uidetur auctori id ois uicio transgressionis ipref sum ē. et uia ueritatis formā artifex mendatorū stru mosis actibus deformauit. suāq; prauitatē nostris etiā mēbris. dum mētes corruptit ascribit q̄ per resurrectio nis gloriā male adiecta uel iminuta diluentur. et id so lum qd auctore rerum tāq; i speculo reddat emicabit. ut iterpelator opus suum se doleat pdidisse et homo tā dem se integrum esse gloriatur. nō tamē hoc oēs ut ias diximus: sed iusti tātus in luce erimus. quoniam omnes quidē resurgemus. sed nō oēs imutabimur discretiōe enim faciet psonarum diuersitas meritorum. Nā et si i ter ipsos factos erit aliqua de operatione distātia. dicē te aplō stellas a stella differre in claritate quā diuersi tatē uel de impiis uel de peccatoribus sēttemus quorū alii in iudicio. alii in sanctorum cōcilio resurgunt. Qui et si resurgāt resurrectionis ipsius tpe segregatur. quid**

de habitu formaque dicemus? quæ ut mihi uidentur non uelut aliqua textali neque mulierum elaborata pensis sed suis meritis et orationibus erit inuenta: beato iohanne hoc in reuelatione monstrate equi factos ait idios byssinum se uidisse. At ne forte subtegmina byssini at stamiam quæratis et materiale uel corruptibile ac fluxum aliquid exerceri in celestibus opinaremur? subdidit byssinum aut iustificationes factorum sunt. Tunc ergo ut intelligo in superficie corporis nostri uentur: quæ nunc sunt teca sub corpore. Tunc unicuique miserum me conscientia sua uestis fiet. Tunc ea quæ de fundamento illo quale aliud non potest poni ab unoquoque super edificata sunt: proximebunt ut aut mercedem accipiant qui mansura constituit: aut detrimentum patiantur qui arsura constituit. Itaque quid illa commemorare quæ sequuntur: quæ tota sanctorum sunt carne sine terra, corpus sine doloris sensu, anima sine metu, uita sine fine. Atque in tempore, lucem sine nocte, beatitudinem sine fine. Uideo hominem et in homine deum, quoniam deus omnia in omnibus est. Totum quicquid nunc impossibile homini cernitur, id tunc fieri per munificentiam perpetui regis uelut et reuelare, liquefcere, ac resolidare, eumque fieri quem et intra ad discipulos concreta et corporea parietum ualuarumque non senserint et discipuli tamen stare omnes se intus aspexerunt, et omnia que sine hoc corpore dei spiritus fauebat corpus cum dei spiritu futurum esse. Sacrarum delectatione harum cogitationum christianitas non potest. Hæc illi requies, hoc oblectamentum est. Hæc uoluptas hæc delectatio tremente in sede dei ubique sibi locum et partem sedis non sua presumptione: sed diuinitatis pollicitatione usurpare. Nec hoc illi arduum uidetur: postquam ita ubi in christo domus suam esse hominem recognoscit: Vendicat sibi æquum ius de cognitione per deum carnis assumptionem quoniam de carne eius sumus: et de ossibus eius. Ipse enim est caput corporis ecclesie: ipse principium omnis principatus: et potestatem euangelisate sic apostolo. Ex quo totum corpus copactum et productum per conjunctionem et copulatum crescit in augmentum dei: Quid ergo uenturum iudicium et diem domini potest optabile: et ipsius fugiendum: Quid illud igneum diluuium non aquarum summate terra: fugiente mari: calo in libri specie copulato loquar. Tristitia hæc diuitibus seculi: sed expectanda pauperibus christi pro quibus in psalmo dominus suspirat dicens Propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgas. Quid tribunal illud ex maiestate iudicantis imensum et duodecim sedibus adorandum tætamque datam filio potestatem: ut in iudicando hæret et angelorum substantias quasi eorum creator additas dicente apostolo Nescitis quoniam et angelos iudicabimus. Et quid erit quod non macipandum illi esse credatur: cui et spiritualis illa nequitiarum natura subicienda est. Quid ergo tunc facient: qui nunc in honoribus gloriantur: Qui per terribiles prefecturas: et fasces et æternos ut extimant consulatus: deo se comparare nituntur rapina non natura? Quid faciet qui coniungit domum ad domum: qui per turbata ciuitate: et cunctis quibus stringebatur. Hinc in de limitibus fractis montes flumina mariaque transiens quantum ad ipsum pertinet unam uult possessionem esse: quæ cois omnium terra est: et in facili cupiditate latitudinem inmensi orbis excedens in Alexandria macedonis anxietates et innumerabiles epicureo mundos diffunditur. Acquisitisque per auaritatem mundi huius angustis in aliis: credulus non estimata proprii corporis possibilitate accenditur autumans passurum se danum esse de iuri: si fidem non adhibuerit de furore. Quid hi facient qui tamquam correptores morum domini familiam attentius castigant ut uentur: at in uestis humili colore: aut in cibi a

rida parcitate: aut in uigiliarum non occiosa sobrietate uelut aut indumentis mollioribus delicatas: aut epulis copiosioribus saginata: aut thoris calidioribus oscitantem diuellunt ac uefant nescientes quod in seculis dei martyribus confessoribusque oculi eius pupilla feriatur. Peribunt sine dubio peribunt in illa die omnes cogitationes eorum nec eos ad tribunal illud. at lutiis cratius defendat. Antonius: aut istis eloquentior Tullius quoniam omnia omnia tuum seculi lingua obmutescet et sola erit in rusticulis suis facunda iustitia: que infantus fecit ora diserta et mutorum linguas: nouus soluit in canticum: celestemque sibi harmoniam per sui misericordiam de suis oculis ac quissuit: ad cuius gloriam celebradam. Et si hominum studia cessauerint: in confusione generis humani lapides clamaturi esse monstrantur: is quo ego materiam propositam uelut mortalium improbitatem increpaturus excessi: et uniformis mali tamquam publicus accusator mundanis uictis dum me aliquorum miseret non peperci: cum et si iudicandi tempore essis: lapidem tamen mittere super adulteram non auderem: et si ad innocentis iudicium purioris conscientie me armaret auctoritas ipsa expectare debeam: docete apostolo. Qui sanctis non iudicium sustulit: sed distulit. Aut enim Nolite iudicare ante tempus. Illud nepe resurrectionis tempus inuenis expectandum quo per corruptionis gloriam rediua caro miranda assistet iudicium de æternitate iam manente conscientia. cum abisset formido de lapsu non trepidabit: tunc in altum ferre sententiam: cuius de se meruerit esse securus. Eterum nunc cuncta sunt dubia. Cuncta mutabunda dicite apostolo: consideras te ipsum ne et tu teneris. qui alius utique status tui nescis facile iudicas de ruina. quod et si miseris fiducia: et eius beatis dies dei premia potius sanctorum id est uera laudamus: quoniam iprouidi at in tempestatiui: uel de conscientia uel de ipse denotemur. Redeamus ergo ad illas sanctorum nobilissimas et latissimas cogitationes. nam nihil latius est quam mortale depromissa sibi hereditate meditari. illum quidem quem diximus ante oculos collochemus. Quando quidem securus est uera celebrare quam miseranda culpæ licet uera felicitia sine peccatorum non possunt in felicitate narrari: Eremus utique que ut constituiamus dei sanctos cum flaminibus per omnia uolitare et coruscantibus ad uindictam dextris anticeps gladios stringet: hæc est enim gloria sanctorum dei hæc in hoc seculo despicibilis ista malitia hæc linguas omnium in detractionibus dissipata. Dic tunc patientia fructus nostræ hæc sufferentia merces erit: De enim premia pro noie blasphematorum subiecta sibi habere omnem animam superbam et omnem extollentem hominem potenterissimos quondam reges mundi et toto adoratos orbe: cum manibus ferreis cum pedibusque sistendos. nobilisque eorum imanium pondera cathenarum collo et ceruicibus sustinenteo: Aut fulgorem illius augusti tribunalis his quos aliquando contempserat despexerant irriterat offerendos. Mutata enim uice ut hoc seculum lautorum sit aliud futurum credere miserorum. De enim diuitibus quoniam preperunt consolationem suam. sed illis diuitibus quibus dicendum erit Esuriui et non dedistis mihi manducare: Sitiui et non potastis me illis diuitibus utique: qui de iusto manona amicos facere uoluerunt Qui meditati sunt in cogitationibus suis exuberant fructu quo neminem refrigerabat noua in mensis fructibus receptacula moliri. qui ubi in crastinus comederet ignoraret anima eorum eo ipse ex postulabatur sub una tamen nocte uana sollicitudine occupata. Eum thesaurizare cessauerint nec ad fossis iugulare optibus omiserint. Hinc lazarus pauper cum eo patriarcha qui peregrinus uixit in mundo latatur in cubili suo. at diues contra æternis flagrat incendiis. et omni expoliatus

dignitate absqz substantia despecti quondā inopis diu-
 num iplorat auxiliū: eiusqz uel minimo exoptat digi-
 tulo cōtingi: Lulus egestatē iter opimas dapes suas .
 et copiosa cōiūta. micis quidē de mēsa decidētibz nō
 sustentabat. **S**um itaqz p̄scriptum iudiciū p nos idest
 p̄ sanctos ē celebrādum: nobis uicta in nationes et i
 populos ē donata. qd̄ cum cogitatur q̄ in nobis mens
 quis ardor animi. qd̄ desiderium futurorum: quis p̄fētū
 um contēptus facilius sētiri q̄ dici pōt. **A**ut quis est
 qui non ad ista festinans dissolui se cupiat et esse cum
 christo. **A**ut quis magnum ē si pro tātis ac talibus bo-
 nis mors cōtēnatur. pro quibus ē hxc uita cōtēnenda
 est. qui pro hīs qui p̄diderit animā saluat illam. **N**e cō-
 tra qui hīc saluauerit animā suam pdit eam: **T**enim cū
 pleriqz i hoc mundo uelut furialibus flāmis ita animi
 ābitione accenti nō opibus cōditis nec patriōnis. nec
 ip̄s quoqz filis parcant quos ē de auaritia accusati
 opponere consuerunt: dum p̄fecturas cōsularitatesqz
 mercētur: quas potestates et mors adimit et successor
 excludit: qux clemētia ē nō ea potius ip̄ensis omnibus
 et detrimēto uitx ipsius cōparare: q̄ promotos faciāt
 uel de uitx aternitate securos: uel de iudiciū p̄petua di-
 gnitate gloriosos? **T**ēpus āmonet et locus ip̄se sugge-
 rit: nec materia uidetur aliena quoniam de meritis cō-
 p̄imus tractare sanctorum: ut infelicissimā infelicitatis
 blasphemias diluamus. **Q**ux ad hāc speciem uidetur p̄-
 tinei. **E**xstiterunt. n. qui uirtutes egregias et celestes p̄-
 factorum reliquias las utiqz prope nostris ip̄ibus opā-
 tes maluerunt destititione mordere q̄ ueneratiōe sus-
 cipere: antiquum illud uenenum in dei famulos iudas
 ex infidelitatis euomētes: qd̄ illi quondā in ip̄m domi-
 num uiperinis linguis et mortiferis sibilis effuderunt
 dicentes. **I**n qua potestate hoc facies? et quis tibi dedit
 hāc potestē? **R**ecitabāt nanqz nobis iuxta positū q̄ diu-
 nis ac beatissimis **S**erualio et prothasio infidelitas stul-
 ta loquebatur: quos dum papx ābroasio aliqui decerpe-
 re machinātur: uisolare sacrilegis sermonibus nō time-
 bant. **H**oc modo rationē miraculorum conquirentes.
Quid ē illud qd̄ ex eo q̄ martyres sunt: uirtutum dōa
 meruerunt: cur tā tarde quod tā pridē illis cōcessum ē
 exercetur. **A**ut si ea tēpestate cum passi sunt nō ostende-
 runt. quoniā nec operati sunt. quid ē hoc qd̄ modo ni-
 dētur ostendere? **A**ut illos maiores reuelatiōe **A**mbro-
 sio fec̄ q̄ dignatio martyriū. **A**gnoscis ne aliis licet
 uerbis ita mēdaciter quod de domio prodidimus mar-
 tyribz ingesum. **I**n qua potestate hoc facies? et quis
 tibi dedit hanc potestatem. **T**ēpida ut arbitror cōsolatio:
 et de luore generata q̄rere. **A**n diuinum sit qd̄ uideas
 esse diuinum. et rationē poscere cum credere sit neces-
 se. et cum apostolus dicat caritas omnia credit. **A**ut
 dubitat q̄ sine caritate dei sunt. qui fidē tātis non appli-
 cūte uirtutibus? **N**egat āt fidem qui quasi tētator in-
 quirūt unde hxc potestas quasi nō manifestum sit in ea
 sanctos martyres: nunc in spū miracula facere: in qua
 potestate aduersarios suos prius in carne et in passio-
 ne uicerunt. **C**onferamus pedē contra istos si dici fas
 est filios iudaeorum. et ut nuper eorum parētem idest
 iudaeum qui se in sacrilegio prudentē nimium putabat
 dono deitatis oppressimus. ita et hunc sub christiāno no-
 mine blasphemiarum sobolē destruiamus p̄ eus qui di-
 xit **P**erdam sapientiā sapientiū et prudentiā prudenti-
 um reprobo. . ut et nos in triumpho gemino p̄ dōi-
 num glorsemur et illi agnoscat̄ intelligētia rerum diu-
 narum in fide catholica nō in sapientia saeculi constitu-
 tā monēte domino nisi credideritis non intelligetis ut
 manifestius consiet et fidelibus patere infidelitatis ob-
 scura. et ab infidelibus fidelitatis ēt plana nō cerni for-

stian queras pro tua sollicitudine et uigilantia diligen-
 tiaqz uitali qux fuerit illa questio in qua nobis trophx
 um dominus de falso israelita donauit: **R**efera nec ta-
 cebo quoniā his rebz paginā tibi amas extendi: et si
 .n. non cōgrue necdum prioribus absolutis alia cocepta
 uideantur: interseri tamē pro te malo aliqua et nō suo
 ordie loqui cātulis mihi modo orationibz dōata p̄teri-
 re. **Q**uidē de iimicis crudis christi inter familiares di-
 et quidē doctores de scādalo illo gentis sux qd̄ in do-
 minum nostrū susceperunt spū blasphemix dominum
 pulsās protulit exēpla de lege. **E**t ut quōdā pater eius
 homicida impinna tēplū dominum tētans: **Q**uid de ip̄-
 so in lege promissum eēt improbū p̄dicabat ita hīc ne-
 haud minus docte p̄fidix uideretur: aut ludus pateret
 sine maiori auctoritate mendatium plura ait miracula
 propheta noster fec̄ **H**eliasus q̄ dominus uester chri-
 stus. **N**ā cum pro magno lazarum de morte in lucem
 reuocatum esse referatis: quid āplius dicere poteritis:
 q̄ a uiuo mortuum resuscitatum. **P**rofero qd̄ uerus
 esse uestra ē cōfessione censetur. **H**eliasus. n. noster
 iam mortuus appositis ossibus eius mortuum: quem
 iuxta corpus eius piratarum fugiens aduētum sup̄mi
 officii deserēs munus turba protecerat exanimis aia
 uit: et de frigidis ossibus atqz exanguē corpore alienū
 cadauer uitali colore p̄fudit. **N**ec qd̄ habuit dedit: sed
 alii q̄ ip̄e tūc nō hēat idulcit. **H**oc credo uobis ma-
 lus ceteris uirtutibus uideatur mortuum i auras uita-
 les remissum esse p̄ mortuum. et eo ip̄e quo ip̄se esset
 naturali lege cōstrictus alteri legē soluisse naturx. **H**oc
 si p̄stat cunctis operationibz: cur hīc potior hēatur qm̄
 tamē prophetā et dominum cōfitemur. **A**ut si uel simi-
 le huic aliquid nostis edicite: **U**t et honore p̄cellat qui
 fuerit merito uirtutis excellentior. obstupere ad hāc
 dicta nostri proceras et nullum referēs responsus ni-
 si q̄ repercuteret producēs: pene sub manū aduersa-
 riū machia inutiliqz ariete conciderunt a deo ut ille qui
 pro ludium omnium ut aiunt esse debuisset et uictoris
 gloriā sine certamine reportaret. **A**d ubi mihi ē nuntia-
 tum: ingemui tantā nobis inesse negligētiam: ut nec ue-
 ritate possimus astruere eus alii ualeant inculcare pro-
 ueritate mēdatium: **R**ogatoqz domino quoniā nihil
 nostrum est ut suis arma suggereret quo eius ignauix
 auferretur obprobrius. **L**edo mihi in quā istum magnū
 loquus dicentē **H**abia nostra a nobis sunt quis noster
 dominus ē. **P**roferant profecto p̄ eum qui disperdit
 linguā magniloquā: ut intelligant domino famulum
 nō aquadum. licet ip̄s nouerint iudas prophetas ue-
 teres nulla miracula propriis edidisse uirtutibus. **Q**uāqz
 ip̄e **H**eliasus cum spū magistri h̄reditatus uelut iso-
 lentior donorum remuneratione uenisset. **S**cēdēi ta-
 men aquas nisi sub dei iuocatione non potuit. **S**ed fa-
 teor ipsius hanc qux proposita ē iterim fuisse uirtutes
 ut maior fidel nostrx gloria sit si tētatorem ēt dum cre-
 ditimus opprimamus. **Q**uid als domini blasphemator
Heliasus inquit ip̄e mortuus alium mortuum cum ta-
 ctu sui corporis suscitauit. hoc loco plene ut i omnibz
 domino suo propheta uirtus assurgat: q̄ in domino
 iesu christo cum **S**epulcrum eius lapidibus infidelitas
 uestra māret: lapidē mīlites obsiderēt: credo ne resur-
 rectio eius idoneis testibus idigeret. **N**ā resurrecturus
 si uolebatis credere noueratis. **S**ubito. n. ille infernis
 terrx cardinibus cōcussis cum stupore mīlitem: et rui-
 na saxorum nō alium aliquid sed se suscitauit in lucē
Helias h̄c propria dona si fuissent sibi dare maluiss
 nec p̄stare alii poterat quo indigeret sibi. **D**eniqz hoc
 matius eē uestri ēt prodiderunt maiores: dum domiū
 in cruce deriderent dicentes. **A**lios saluos fecit seip̄sus

saluum faciat. descēdat de cruce et credimus ei. **De** sitorus ergo sentētia uincimus. **De**stri promiserunt se credituros esse si praxūtisset sibi quod aliis praxitare cōsueuisset. **Cur** nō creditis quod esse prestātus nō negatis. Nemo certe hāc habuit potestātē. **Deniqz** et dominus dicit de anima sua: Potestātē enim habeo ponēdi aiām meā et potestātē habeo resumēdi eā. **Recē** se superbas maiorum tuorum imagines: et patriarcharum retepe uirtutes: et iueni quis talē habuit potestātē. **Quare** non ei credā qd possit liberare animam meam qui potuit et suā. Plura dicturo suggestit recordatio uolumē crescere et ideo cursum q̄stionis huius esse reuocandum. **Quoniam** adhuc prior illa astat in ianuis cui x que sua spatia si habemus restrictioribus tamē adhuc illibata debentur. Et uere nō fuerunt nec in hac parte multa dicenda ne et ille cresceret. si tamē magnum protulisse aliquid putaret se quod quxreret proluxa disputatione uictoriā. cuius nō sapientias qux nulla in eo erat. sed superbiā q̄ abundat ifregimus. **Repudiato** uero isto israhelita uel ne pugnā se fecisse gliaretur quando quiddē qux diximus ad instructionē nostrorum potiusq̄ ad illorum certamen conflictumqz protulimus. **Qui** non tunc uult credere cum cōuincitur ne aut sanctum dare canibus ipudēter aut dedisse aut margaritas porcis sparsisse iudicemur. **Reuertēdum** est illuc unde ad istum locum pene p̄cisus sensuum tramitibus deulani. et ones domus israhel diligētius circumeunda sūt. **Quoniam** si caritas dei in nobis ē quis ifirmatur et ego non infirmor: quis scandalizatur et ego non uror. **Docendeqz** magis sunt: ne usqz ad blasphemias loquantur. si forte aut nō teneant: at nō intelligāt prophetata. **Quxrunt** an diuina uirtus sit q̄ nunc cepit in martyribus apparere. **Lulus** legis homines hoc requirunt nēpe christianā q̄ sic ē prophetationibus ifstructa: ut nīhil ita nouum tā inopinatum nostris ipibus possit igruere. qd fides aut admiretur electior aut blasphemetur infirmior: **Omnia** usqz ad dominum prophetā ueteres p̄dixerunt. **Omnia** post dominum q̄ deerāt apli prophetauerunt beato paulo p̄ libertatē sancti sp̄s nō tacente qui ait **Ex** parte scimus et ex parte prophetamus. **Nō** q̄p omnia nesciat: aut omnia prophetet: in quo p̄sertim loquitur christus: sed ex parte de toto prophetat: et ex parte de toto scit. **Prophetat** nouis idest quod scit illis uis tēporis esse quod erat. **Quod** uero prophetat uenturū utiqz prophetat x̄tati: prophetat at̄ totus et si prophetat ex parte. **Dxc.** n. prophetat: quorum apertione pars eius ipis qux usqz ad finē superest indigebat: **Ex** parte ergo prophetat: quoniam tam ex parte fuerat prophetatum: et ideo propheta sciebat uetura qux prophetabat: **Lulus** uel prophetā particulas plenitudo ut ipse dixit tēporis aboleuit hoc modo. **Lulus** uenerit quod p̄fectum ē qd ex parte ē destruetur. **Salicis** cui i cōclusionē mundi nec scia maior nec prophetia ulterius sit q̄rēda. **Deniqz** intelligētix istius uirtutē ut aptius dīmōstraret: illa subiunxit. **Didemus** nunc p̄ speculum i enigmate: tunc at̄ facie ad faciē. p̄ figuras interim sunt uersa: et quibusdā imaginum lineis obumbrata. **Ut** in firmitas carnis nostrā terrenaqz substātia: magis se ad sp̄ritualium tēderet ueritatē ut illi desiderium pulchritudinis sux. **Et** p̄ speculum tenuiter ostensa feciss. **Quā** taqz ipsa esset in sua substātia nos doceret cui tā admirabilis ēt i repercussio luce sua enigmatibus appareret. **Et** ideo nunc p̄ speculum pollicita cōspicimus: non tamē uirtutum merita possidemus. **Et** ostensa adhuc miramur: nō tradita tenemus. **Tunc** uero prophetia sciaqz cessabunt: cum in ipam promissionum omnium uirtutē: cui promittebatur erit ingressus. **Dinc** ēt prophe-

tia semper obscura ē. qd alio tpe canitur alio cernitur: **Quod** dicitur dum nō uidetur: quasi nō p̄dictus nō creditur. **Deniqz** Esaias cum redēptionē nostrā tanto āte in uirginis utero meruisset agnoscere: eamqz uelut ias p̄sentē populo demōstraret dicēs **Ecce** uirgo cōcipiet et pariet filium: et uocabitur nomē eius emanuel p̄x̄sentē et futurā infidelium israhelitarum turbauit x̄tatem: **Nā** et illi ueteres prophetā suum quoniam nō uiderēt qd ostendit interemerunt: et hī p̄phetatum sibi quoniam prophetia nō repeterēt occiderūt. **Quod** nobis nō ēt ut in dei martyres accidat p̄cauendus ē. si eos quos prior x̄tas insecuta ē nostra blasphemet: et quoniam ut diximus qd p̄dictum fuerat uenit: uetūrum nīhil est qd non fuerit ante p̄dictum domino ipso sic dicente **Ecce** p̄dixi uobis omnia uideamus potius si hxc aliquādo maioribus auribus probatur infusa: q̄ modo nostris oculis tanquā impleta finguntur. **Uideamus** si hxc o nia operatur unus atqz idē sp̄s. **Si** deniqz nec āgelus de celo euāgelizat p̄ter q̄ euāgelizatum est nobis licet ipse qux sunt uirtutes domini: p̄ demonas tormenta testantur. q̄p do sathanas non desicit sathanā: quia unī formitas nequitix iduisa naturaliter societate cōflata similitudinē accessione nō detrimētum sui metuat. sed capiet augmētum: **Nā** et multos in unius formā legionis prauitas sp̄s et iniquitatis uiperinā confederatio conglobauerat: **Nec** sibi oberat multitudo q̄ sicut acquirerebat miserā sociata infirmitate uirtutē ita formidabat incurtere diuisa p̄mixtiōe ianis substātia uacuitatē. **Sed** hac parte interim augmentationis omīssa sicut proposuimus ea qux in ecclesiis domini sanctorumqz cimiteriis admiramur: credenda esse diuinitus fieri: si prophetata fuerit probareus. **Atqz** in hac causa dura difficilqz materia: nec ab aliquo ātea p̄tractata: dominum consulere deberemus: sed cessate marito repudiari nō timeremus audatā. **Quoniam** q̄ ipsius sunt nemo extra ipsum poterit explicare. **Et** n. uero unā miseris tāta fiducia unde ē et interpelandi dominum familiaritas tā amica ut in hāc uoce audeamus erumpere. **Osculetur** me osculo oris sui: **Quis** tātam cōcipiet optatum: quis tam grandia uota sui x̄stimator negligens suspirauit: ut ipsius os comunis cōcupiscat attingere. **Atqz** uel utinā nos eorum dignetur osculo: quos ipse dignatus ē osculari. ut in secundis postremo tertiusqz sistentes de eorum labiis aliquā ex parte sciētā trabeē mereamur: qui totā sapientix plenitudines de domini ipsius ore didixerunt. **Quāqz** et si magnos meritorū priuilegiis fulcramur. **Posita** erant i exēplis. uelut alta quxdā fundamīa repetita uerecundix ne quid inde cēs et inordinate p̄sumptio leuitatis auderet. **Quid** nā electus beato petro: quid ad sp̄ erectus: quid liberis in fide: quē osculo oris sui dominus se osculaturus esse promisit dicens. **Tibi** dabo clauēs regni celorum et illud **Super** banc petram x̄dificabo ecclesiam meā. **Tamen** hic pōdere se quodā pudoris incuruans fiduciam quā elatior hēbat ex merito uerecundior ad interrogāda summittit cui in cerna domini nō per se **Quis** dominum esset traditurus iquiri humiliterqz pudibundus osculum domini petit ore alieno: **Quod** illi et si a pud dominum fiducia erat: ut subinde homini ēt incōcessa p̄sumeret ut ibi **Lulus** p̄ **Maria** gradientē dominū audet poscei ut ip̄s pariter solidata sub uestigiis aquarū terga sustentēt: aliquid sibi diffidētior sed cōsolator nobis quibus suo actu imitabiles formas tāq̄ i speculo collocabat si per legatum p̄sciētā domini cautus explorat. **Qux** hac instructione dignior: qux consulendā arte subtilior. quid nos facere debemus. quibus cum fiducia nullus sit meriti debet esse saltē pudor exempli

Imitatio uel in hac parte beatum petrum qui non solus qua humilitate. Verum et per quae ad desiderata peruenire possimus ostendit. Ab illo absolute quatio huius quae ipse non erubuit interrogare quaximus. Ab illo inquam qui in ipso dei pectore: uelut super archa non uetitis testamētū recumbens: non modo ad uestibulum aliquorum diuinorum oraculorum diligens inquit sitor accessit: sed ipsum penetrale secretum dispositionis tanquam familiaris sacerdos intrauit. Et ideo solus in principio uidit uerbum: quando illi uel exterior sacro sancti templi ara sic interior metuenda committitur. Ipse nos de eo libro quae septem signaculis clausum fuit. re seratumque latatus est: non per aliquem pseudo typhus: sed per patentes ianuas in suum pectus inducat ueritatis. At ne dum consulitur imoremur. puenit inquirētes. et per seia cōpeditio quae trepidus altitudo nō mētibus futurus cernebat illuiat. reddidit. n. uelut peditatus nōsa d path mos de eo utiqs loco ubi calozū secreta pclusa cafarī alienus intrauit: et angelorum sacramēta pulsus ab hominibus cōuersatione cognouit. At enim: *Uidi sub ara dei aias occisorum martyrum propter uerbum dei et propter testimonium iesu quod habebat. Et data sunt illis stolae: et clamauerunt uoce magna dicētes. Uisus quo domine sanctus et uerus nō uindicas sanguinē nostrū ab his qui in terris habitant.* Et data sunt eis singulae stolae albae et dictum ē eis ut requiescāt ad huc paruo tempore. donec compleatur numerus conseruorum et fratrum eorum: qui occidentur postea exemplo eorum. Apocalypsin uere diuina et tāto apostolo merito cōfessionis tēpore patefacta: ut magis ad tolerantiā dura rētur cum illi passorum merita mōstratētur. Nō ergo errādum est per solā silylaxum. Quorum ut paginā incertis mundi malis spiritibus luctabatur: ita loca uētis huius aeris turbabatur. Ecce euidentissime apostolus hoc quod habebat enucleat. et obscurissime quaxitoni lumē infert. *Senserat hanc aliquādo dicenda: quax nunc iunior lingua tanquam oleo mollitatis arte sermō nibus in audientius et suus iaculatur interitum.* Et propterea *Uidi inquit sub ara dei animas occisorum martyrum. De fide testis nullus abigit testimonium uentiletur. Intelligentia responsi nutet nō dicentis auctoritas. Ac primum istud est animaduertendum quod animas occisorum martyrum apostolus testatur se uidisse: ne quis cum de muneribus disputare coeperimus. post resurrectionē dicat tribuenda martyribus quae adhuc animis docentur indulta. Praefertim cum istud astipuletur nobis quod de mora iudicii cōqueruntur: quā resurrecurus utiqs nō qui iā resurrexit accusat. quoniā aliud est poscere ut teneas: aliud iā tenere. Stola autem martyrum donatur exercitui et tāquā tāta libertatis i gratias: magna caelum pulsat iuidia de tarditate iudicis quia nō leui pondere sermonis exprobrat dicendo *Uisus quo domine: hoc est dicei quousiqs non uindicas quos statim uindicare debuisses? Quousiqs domine hoc est dicere. Nunquid non ultra finem differis saeculorum. Nam iam ad finem usque peruenit et de nostra ultione non loqueris. Quod cum dicunt mirabiliter subfungitur Non uindicas sanguines nostrum ab his qui in terris habitant. Ergo nō quousiqs si adhuc illi mortales uersatur in terris qui domini famulos fuisse lapidū ungula flagris plumbo ferro bestiis igne sunt psecuti. Quousiqs. n. imputatio ē prolixioris atatis: ut aut quousiqs sit sine sine. Is adhuc psecutores morantur in carne: aut illi uita excesserunt et si in terris non habitant: si quousiqs non fallit: sed nihil falsus profertur a testibus ueritatis. Et ideo magis interpretatiō non fides quaxenda est: quae sub obscura elocutione nō**

excluditur sed uelatur. *Quousiqs domine sanctus et uerus nō uindicas sanguinē nostrum ab his qui in terris habitant. non. n. eorum mortalium sanguinē mortē desiderant: qui in eos quondā at populari seditione seulerunt. aut tribunalibus suffulti capitales sentētias promulgarunt. quoniā in terris adhuc inhabitant nec fas est ut accusentur defuncti. qui dum uiuerent sunt defensi his uerbis. Ne statuas domine illis hoc peccatum. Ignorant. n. quid faciunt: quā si inter passionis tormenta et ameros mortis dolores tā pie quilibet pro iniustis pro impiis. pro cruentis pro blasphemantibus supplicarunt. si eo deniqs tempore quo ipse angustiarum sensus extrema patientium poterat excitare maledictus pccatio pro homine fusa ē: quis nō intelligit nō mētēs martyrum: sed psecutorum psonas fuisse uotatas: eosiqs appeti quos et in terris adhuc inhabitare credendum ē illo tempore: ignorantia nō dedit eos: quia in terris habitare ias p cōditionē naturalis substantiae deserunt. Et olim ab ipsa martyribus sub ignorantia sunt excusati. qui isti sunt ignoramus spirituales sine dubio nequitiis et tenebrarum pates. Quax et adhuc in terris inhabitat: et nō cum ignorantia in di famulos peccauerunt. Na cum ipsi domo dixerit. quid uenisti atē ipse torquere nos: quomodo eius famulos nesciderit: quos nec psecuti esset: si eius famulos ignorasset. Ergo cum psecuti sunt scelerunt: quos p tormentum a domino suo detrahere conabantur. Ac inde cum beati martyres pro omnibus intercedunt. eosiqs ignorantia excusatione defendunt. Sequitur ut sciētes teneantur in crimine: quousiqs ipsas ignorantia tenebras hominibus suffuderunt. Quorum furor et impietates excusat humanas quos nō alios dicere poterimus. qui et suis nō amici sunt dux eos non pmittunt esse quā bonū est. et dei famulis inimici: sunt dum eos quā bonum non nesciant psecuntur. post harum factarum animarum quae relā sequētia uideamus. Et date sunt eis singulae stolae albae quid hoc ē quae iterum uestiuntur. Na prius ut scriptum est *A deo uestes sunt cōsecuti et nunc idumētis geminata liberalitate donatur. quae utiqs uestimēta cū iphali a sint. nō possumus uereri ne illa quae prius data sunt extra uideatur: nec ias quae relā gūata ē. Igi quoniā diuersitas iporū et significatio uestiū nō sic mysterio ē itelligere debēus donorum uarietates et operationis diuinitas quoniā omnia subministrat unus atqz idē spiritus. Ac accipiunt ergo uestes prius ubi p cōfessionē corpora posuerunt. Eredo ut uestiū nō nudū iuententur. Rursus accipiunt alia uestimēta post interpellationē. imo post iputationē tā longae patientiae sustinētis: quax utiqs cum accipiunt. quis nō intelligit: ut noua illos ueste ita uirtute perfusos: quax nunc emicant et apparent. quod si aliud postulassent. aliud accepissent at dōa respuerēt aut amplius quaxerentur irrisi. at cum nec irridere illos dei sit quibus magna promissit. Et hi post scds magnificentiā nō quaxantur. Dubitamus ne ad cōsolationē que relarum eam spem pñere quax uindictā postulātibus est donata. Ac si ad cōsolationē: quax maior cōsolatio poterit inueniri. ac potestate qua dxmōnes idē suos psequuntur inimicos. Na si stolas istas ad spetiē n: arth uestium cōferamus. Alias quoqz aliquas ne i reponēdis xgeant inquiramus: sed hoc ridiculum ē quod statim occurrat quia a uera et necessaria interpretatione discedit. De uindictae mora generata est quax relā in fine utiqs temporum idē nostrorum in nos. n. fines saeculorum duxerunt ut mora credatur ad hanc diluendā stolis animae uestiuntur omnino nude sine maiore protectione uarentur. Alia. n. ratio animarum ē corpore expoliata tum. alia hominum in carne adhuc uiuentium. Nobis**

lanæ ousum et operatio mulieris idumenta procurat. illis faciunt merita uestimeta. Sum igitur post querelam martyrum animæ stolis amictuntur: diuina protectio donantur: qua se superuestiri: et ille uas electionis operabat: quæ ueste Adam cum amisisset et in paradiso nudus iuentus est. Denique indicat operatio quid stolas intelligere debeamus si postulasse uideamus martyres credimus: ergo ad consolationes credimus iterum aliquid accepisse. Si propter stolas uelud quasdam uestium largitiones querela sedata est. cur non hæc et prima dona meruerunt: sed quoniam ut dixi uirtutum uarietates quibus diuinitus preclare animæ muniebatur in stolis sunt designata. Ideo post secundam munificentiam iuxta postulationis formam in eos persecutores qui in terris inhabitant quid consecuti uideantur ostendunt: quid adhuc et habituri erant: dum pari persecutione conseruos eorum donec predestinatus testium numerus impleatur occiderent. Sic et istud non odiose est accipiendum. quod inter duo persecutionum tempora. hæc martyrum uox processit ut designet blasphemare. qui eos nostro tempore aliquid noui consecutos fuisse miratur. Nam et cum fuisse crudelitates persecutionis uideamus: Et uenturas credamus: medium ergo istud tempus quo martyres qui processerunt remunerantur. Hoc nostrum est et ideo nunc operatur non de merito quod semper habuerunt: sed de uirtute quam nup adepti sunt. Forsitan moueat aliquam quid sit quod expectare iubeantur: si iam ad maturitatem poenæ iudicium demonibus illatura uirtus erupit resurrectione ut sustineant admonetur. ceterum hæc illis gloria et iudicium carminibus fuerat promissa his uerbis. **L**atabuntur in cubilibus suis dum sepulti sunt utique latabuntur. **L**ubilia posuit pro Sepulchris de quibus et resurrecturi sunt cum uoce archangeli et tuba dei fuerint excitati. **L**ubilia ergo uere dicuntur in quibus nunc quiescunt. Et si latabuntur in cubilibus suis prius hoc futurus erat nepe quod surgerent de quiete surgerent de Sepulchris. quod a deo impletum est: ut in cubilibus suis illos sine dubitatione gaudere uideamus. **N**am quæ alia talis gratulatio animas illorum poterit intrare quam cum ante ipsa cubilia idest ut diximus sepulchra sanctorum ibi eos iudicium: quos se quondam occidisse credebant: nunc et uiuere et uicti se non sic tormentorum acerbitate proficiuntur. **H**oc illis stolæ istæ quas intrauit spiritalis largitio contulerunt per eas et qui non nominabantur implorantur et qui nesciebantur celebrantur: et qui non uidebantur apparent. **H**as stolas ut legimus hucusque non habuerunt sed nunc habere ceperunt. **I**n hac forma mulier illa in salomone laudatur quæ duplicem uestem fecit uisro suo unam in patientia passionis: alteram in uirtute uindictæ. sic nobis legere sanctumque primum est: alias nec loqui debemus ne uel infidelitas nostra uel ignorantia in tenebras gentilitatis blasphema disputatione descendat. cum prophetia ex eo processerit ut uenturis lumina inferret. **N**unc superest ut credenda sint diuinitus fieri quæ probauimus et promissa nec tantum promissa quantum et postulata quod si et postulata sunt et non aliis quam postcentibus a tributa: quid mirum est si aut quod postulauerant aut quod gaudet se accepisse non occultat. **E**xigunt poenas ab his qui inhabitant in terris quos accusatio comprehendit hoc uirtus impugnat. **I**psi. n. inhabitant in terris qui possident metes hominum terrena possidentium: quos cum ad supplicia deposcunt. et pro his qui possederat deprecantur. **D**enique et ipsa mirabilia sua sic agunt ut eos terrena habitatione idest ab obsessis terrenis hominibus excludant: **A**n calumniamur cum demones torqueantur et fauemus inimicis. **M**artyres contra ipsos pene iudiciosa indignatione insurgunt. et sustinere illos tanto sex

culorum spatio conueruntur. et non fingimus nos mirari quid israhel sit quasi non debeant nostro tempore solueri quod ab Adam merentur. quod aut istud miraculum mediolani uidetur primum exortus uel bono. **A**mbrosio propria præ ceteris fuisse concessum quis non uidet si dem nostram post arrianorum perfidiam diuina testimonio approbatam: namque cum italia fides catholica intollerabile tyrannidem sub Auxentio sustinisset. **F**andes donante domino libertate ueterem: et sua eo tempore quo benedictus **A**mbrosius substitutus est respirauit. **D**um cum ipso in aduersariorum confusione et nostra spe omni celestium gloria omnes et martyres consenserunt. qui causa primum apparendi haberent ipso homines cui se proderent inquirebant. **I**llum certe cui sub ea fide reuelarentur. qua martyria fecissent. sic donatum est **A**mbrosio quod auxentio denegatum est quoniam quem **A**uxentius blasphemabat ambrosius predicabat: sed cum hæc uirtus martyrum per omnes pronicias sit itura: omnibus enim martyribus non **A**mbrosio soli sine personarum acceptione donanda est. **N**ecessario tamen primus in italia processit. cui infidelitas arriana fuerat dominata quoniam signa noui fidelibus sed infidelibus data sunt. **N**am a domino qui sunt qui signum postulant infideles sunt. scribae postulant: pharisæi postulant: **A**postoli tacent et credunt et sequuntur. **E**t propterea non mirandus quod diuina uirtus operatur per sepulchra factorum: quod necis remediis potuit hæretica mens curari: ut uel tandem episcopum eum sequeretur: cui communicare et martyres ipsa reuelatione suarum uirtutum dignatione uiderent. nunc ad meditationem perfecti hominis redeamus ex qua cumulus iste priusquam mensura illius expleretur exereuit. **S**ed hæc disputatio ipsarum meditationum sit quoniam beatus qui in lege domini meditabitur die ac nocte. et sane difficile est siluam legis ingresso singularum questionum materiam segregare cum altera altera ueluti ramulis quibusdam ita societate perceptionis attingat: ut sine alterius inchoatione cepta non ualeat explicari. **E**cce hæc ipsa hominem illum nostrum nosse quam pulchrum est solum in talibus non stupere: cum reliquis solum quasi quibusdam fortuitis noui moueri: distinguere operationum species et quia et ipsi demones operantur intelligere naturas quæ sint falsa quæ nouisse oporteat non decipi: non errare non inimico assignare quæ dei sunt: nec deo adiudicare quæ sunt demonum: scire tempora: signa cognoscere: herede domini cognitâ uoluntate et alia dei mirabilia cum gratiarum actione uenerari: alia cum digna exercitatione uitare. **T**ales uirum et sæculi homines laudare dicente **V**irgilio felix qui potuit rerum cognosce causas. **B**ona sententia si ad eam suo itinere uenisset. **N**on apparet illum ignorasse quod laudat: **N**am et que sunt secunda celebrantur: **N**am et ordine posterior etiam sapientis uertit officium. **D**us enim non rerum causa sed rerum creator inquirendus est: et que ad causas rerum si ipse didicerimus intrabimus. **A**terum illo omisso causas rerum qualiter cognitâs habere poterimus: cum quis prius hæc fecerit: deinde quare hoc fecerit sit inquirendus: **D**erum reperto rerum auctore: rerum quoque inuenimus et causas: **Q**uod iste usque adeo non uidit principalem locum hunc qui rerum causas potuisset agnoscere prædicaret: secundum quod subiungit **Q**ui deos tanquam minus opus exequens adorasset. **U**t. quis uis cognoscat eos creatores rerum noui fuisse: a quibus cognitio rerum quasi aliena disjungitur. **N**ec coli oportere: si hæc quæ laudantur ut prima præsta: non possunt. **R**esiduum autem ea quorum opifices non fuerunt. **D**enique et inuentione illorum diis suis detracta humano signant ingenio. **I**lli scilicet qui sapientia excellunt quod idola non colunt

ut iam dicit eorum homo sit potestior si ad hanc quæ dicit ipsorum ignorant altiori cogitatione pervenerint. **A**b his autem præcipit deos coli qui plene præ stultitia rerum causas non queant invenire: quorumque præcordia ut ipsius verbis utar frigidus sanguis includit. **A**d huc homo nollet et deum colere principalem scit esse sapientiam: et rerum causas compertas habet: non quærit ex syracusis ratione sæculi sapientis eminare: sed illo docete quem colit: quem ante inquisitum quæ rerum causas quando res ipsas rerum conditor antecedit. **Q**ui illum monuit quæ quibus essent vêtura temporibus: cuius dispositionem sine ipso qui disposuit nullus agnuit. **Q**uonia nemo scit quæ dei sūt: nisi spiritus dei. Nos vero ut apostolus ait. nō spiritum huius mundi accepimus. sed spiritus qui ex deo est. Et ideo quæ ipsius sunt non indoctis humanæ sapientie verbis: sed spiritu dei et eius superfusa nobis ignatioe coleamus. **H**æc est illa stultitia sæcularium: hæc sapientia uocaturus cogitare semper in corde. **Q**uid retribuam domino pro omnibus quæ retribuit mihi: ipsum semper in ore: quonia uerbum est. esurire eum quonia panis est. **I**psi spiritu etiam ebrios mente excedere: quia calix est noui testamenti et uinum de uinea quæ de ægypto ante trāsulerat: **Q**uæ uinea populus israhel fuit quorum patres ex quibus dominus iesus christus secundum carnem **I**llum loqui omni tempore quonia linguas nouas spiritus eius nobis adnexit. **Q**uæ sunt autem lingue nouæ nisi ista in seculo esse et sermonem de seculo nō habere. **A**liis linguis loqui populo quæ loqui populis secum ipse consueuit. **P**ropterea et istud est loqui aliis linguis deum confiteri unum ab eo qui plures deos solius erat confiteri: et ipsum in nostra fide nouis linguis unum loqui et profiteri: et credere trinitate. **I**llus quoque amare qui interpellat pro nobis metuere: quia pater omne inditum dedit filio. **A**liis momentis oibus adorare ab illo petere necessaria nobis: et ipsi placita. **Q**ui peti se uult a deo ut et poscenti uerba monstraret. **Q**ui quod est nouum inter nos solus petentes se amat qui etiam solus quod admirabile est irascitur: nisi petatur. **I**n fidelitas enim est nihil præsumpsisse de deo. **N**ihil illum credit posse: qui quod indicat posse non poscit. **H**æc est illa fili dilectissime angusta uia. **H**oc illud acus foramen: per quod nō introuent sarcinati aut animalia ponderibus attributa quæ angusti et pusilli aditus: nō solis. **N** foramina hæc cum oneribus iumenta non capiunt. **U**erum etiam ipsum nostrorum oculus si multimodis distrahatur in obtutus. **U**nde et dominus ait per prophetas. **V**acate et uidete et quādo erit ut possint intrari quod per occupationes sæculi nec dum capius ē inueniri. **I**p enim diuisionibus suis præpositas quæstiones exteriorē hoies interiorēque monstrādo. cū uita quæ sit scia et i quo actu posita quo studio inuatur: qua substantia uegetetur ostendimus. totumque cursus eius breuiter licet salubris potius si dici potest quæ passibus pro festinatione ad finē usque perduximus. **N**unc quare ab hominibus est istiusmodi uidetur accipere rationē quādo quidē te mea uerbositas delectat quā negligētius iudicas dum accēdis studiosius in diuina. **E**um ille qui primus nobis mortis semē iuexit mundum istum. i. passionē hōnis uicto sibi homie subiugasset: regnumque illius ipso rege ias capto sub pedibus suis et ditone cepisset: eaque omnia quæ i mundo sunt uelut suis peculis et uictorie suæ manibus uteretur: nequādo homo amissā sapientiam aut debitum sibi uitæ quæret testamētum: sic cunctis succis suæ artis infecit ut et stultitiā sapientie colorē uel turet: et mortē mentis uitæ lenocinis obumbraret: ut mala nō fugerēt qui cererēt opposita meliora. **P**eribis

ex illo tpe sic passus humanus genus graditur stultitia pro sapientia habetur dicente psalmista **Q**uonia laudatur peccator: in desideriis animæ suæ: et iquus benedicitur: **T**unc uita putatur esse quæ mors est: et sub specie boni mala decipiunt: cum intelligēt fraude dono honoris hominis uirtus operetur. **N**as diuitiæ nō secuturæ sūt hominis mortē amatur. **H**onor falsum qui per successorē exoletat ambitur. **I**nuriā fecisse uirtus est aliena possidere potentia est. **I**nnoctē circūuēire astutiæ est. **N**on christum sapere sapientis est. prophetā horreū eloquētis est. **S**ic plena sunt omnia erroribus. **S**ic infusa per hominum mētes caligine alius alio icursate mundus inuoluitur et ad hoc usque ueritas obscuratur: ut in mortis grēio iacuisse dicatur beatitudo: **Q**uā ubi ille deus nos sēper cogitans et nostra uidit per sapientiam mundi qua sibi mundus illusor interpollatores iuenerat suam sapientiam fuisse desertā placuit. et ei ecōtrario aduersus astutiā ueteratoris sapientie suæ diuitis innumera bilibus uti et scia altitudinē quā nullus poterit. inuestigare sicuti est. et suā sapientiam stultitia uelare: et uitā suā mortis quadā obscuritate celare: ut ad sapientiam puenire nō posset qui i hoc seculo opinionē stultitiæ fugissis et ad uitā eius nō accederet qui nō cōtemptum mortis habuisset. **N**aq sic filium saluatoris nostrum misit i hominē. i. sapientiam suā carne uestiuit ut quæ stultus est uitā suā pati crucē fecerit mors est: sic aduersis aduersa destruxit. **E**t per dissimiles ante secula operationes ingenii artificis illius machinas elisit. ut partibus quibusdam salutaribus uestigiis. licet impressa mortifera illius stigmata deleterentur. **S**ed hoc studium nisi cum cupieris quonia quæ stultum est dei sapientius est hominibus. sapientiam eius nō tenebimus. **H**æc mortē quæ crux est: nisi amauerimus. **Q**uonia quæ infirmum est dei fortius est hominibus uitā eius non poterimus intrare: quid ergo sequitur nisi ut relicta seculi et sapientia ut uita et stultas nos hēri patiamur: et mori nos cum domino sēper optemus ut in spes aduentus eius qui utriusque rei erit reuelatio partē aliquas hēre mereamur. **T**unc. n. scissis omibus uelamētis: talia querela sunt singula cuncta cernentur. i. stultitia mundialis falsæ sapientia i uolucris ad nudata sistetur. et mors mētica beatitudinis deoperta uelamine biate tempore et patenti in profundum guttur uitalium inimica prodetur: **T**unc et celestis sapientia quæ seculariter stultitia noiatur interpositas altitudines scientie dei sine alicuius labore elucubrationis intrabit et uera uita nullis mortis tenebris obscurata lucebit per dominum nostrum iesum christum cui est honor in secula seculorum amen. **U**ides o filia qua ualitudie laborat animus suscepti qui ista nō cogitat corpusculū adhibui palpamēta: quæ si negligere aia plus ualeret quæ tunc iuifirmatur cum exterior roboratur. sed istam quā dixi animā morbo stultitiæ uiciatam orationum tuarum frequētati sanetur: cuius anima seculi intemerata flagitiis potest aliis subuenire. nō. n. xger salutis suæ adhibere potest medelā xgrotatione cōfossus: et anhelans altitudinē plagarus uulneribus nō medetur alienis. **S**anus qui sit certe curabit infirmus. oculatus extrū per precipia nō ducit: **T**u itaque et sapiēs dño supplēca ut quæ nō sapui saplā et tuis suffragiis uelut quibusdā remediis me fac sanare. **R**eprehendat aliquis quæ i tantum delectabili disputatione processerim: ut merito meorum respicientiā nō haberē. aut subito angustā moysi cathedrā indignus talium disputator ascēdri: sed uere amore id egi tuo nō usurpatioe mea nam ego dictum legerā peccatori ne dominum auderet narrare iustitias per os suum. quod si contra iterdictus pro tua dilectione præsumpsi in eo tua gratia compensare .i. r.

dignabitur. ut litterulas quæ ad plenus emendate nõ sunt sicut ipso apicibus quibus exercatur apparet rã facile ad publicus nõ perducas ac si ego uerecundus pro me esse non potui ut debui uel tua modestia uerecundia parcat me. Et quia de me habet quæ male scriptæ sunt de te habeant quæ celesentur. Vale et nos in domino dilige in quo diligeris a nobis

Ad Etesiphontem urbicum epistola quæ inscribitur de obedientia: scientia: iuramento: uindicta: in qua ostendit salutem non tam in ablutione corporea per baptismum consistere quam in sanctificatione animæ per uerbum dei. Proinde hortatur ad lectionem euangelii et scientiam scripturarum. Quoniam sine scientia mandatorum impossibile est noscere quod fiat: instruit de obedientia mandatorum ostendens utriusque testamenti exemplis benefici meritum uno crimine transgressionis admitti. Multa de electis et reprobis: multa de iudicio futuro subnectens ac monens breue tempus pijs operibus redimendum. Et in fine determinat quaestione de iuramento docens non licere seruis domini exemplo iurare.

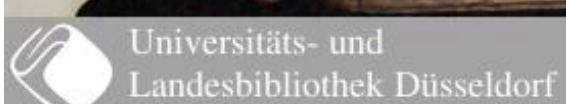

RESUMPTIO meam excusare conarer: si me non et tempus et causa simulque tueretur et caritas. Et si mihi esset in promptu Propria magis uerba quam diuina uel. e tuis auribus intima. Accedit insuper quod exhortatio nostra habet ex simplicitate fiducia et ex ueritate uirtute: quia non de imunditia est neque de errore neque de dolo. Hoc plane promoneo ne mediocritatis meæ contemplatione domini uerba despicias. quæ pio affectu tibi nunc ecclesie paruulo ad conuendendam infantie nouitate lactea interim porriguntur donec aut per te postmodum aut per alios eruditus in uerum perfectum escis solidioribus roboreris. Ad plenum ergo scis te cupio quod ex parte nosse te credo ob hoc domini dei uerbum descende de caelis ut assumptio naturæ nostræ hominæ huiusmodi genus quod in Adam facebat erigeretur in christo tantumque nouo homini per obedientiam præstaretur salutis quantum ueteri per inobedientiam perditionis acciderat. Verum quoniam siue obedientia siue inobedientia uocabula illa ut mihi uidetur incorporea sunt non materiam corporales et quia incorporalia ex corporalibus generari omnino non possunt. Manifestum est incorporalia ex corporalibus nasci. Et si obedientiam incorporalem quam inobedientiam medium est ex incorporali anima gigni ratione probabile est: manifestum est obedientiam ex animi consilio non ex corporis materiam procedere. Quia ratione colligens uocationem nostram iuxta uocatum dignationem est nostræ uoluntatis scire consensu ita ut lauacrum quod corpus creditis acceperit animam magis beneficio consequatur: et utriusque substantiæ purgationem quæ in aqua consistat et uerbo merito mentis debeat afferrî. Verum ut ea quæ diximus manifesta probatione firmemus. euidentia ad scripturis exempla ponamus. Scriptum est in apostolo sic christus dilexit ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea. ut eam sanctificaret mundans lauacro aquæ in uerbo uitæ ut exhiberet eam sibi gloriosam et imaculatam. Per aquam et uerbum mundari dixit. Ecclesia utique sumus si tamen sine uicio et macula ut precipitur uterimus. Corporalia ex corporalibus et spiritalia spiritalibus purgantur. Anima uerbo et aqua. corpus aqua solum modo uidetur ablutum. Anima intrinsecus pristinis in sordibus et concupiscentiis residentem euangelicæ timida est sententia dicentis phariseæ cæce munda prius quod itus est ut fiat mundum et id quod foris est. Et re uera si corpora nostra uasa sunt

animarum: tunc erunt uere munda si in uis synceritas habeat purumque liquorẽ. Exterum quantumuis calix aureus sit et ornatus gemarum ac splendore pulcherrimus si in se uenena contineat: non ne periculis metalorum letalis populis uirus offuscat. et inicitatem specierum nitorem amaritudo uiolabit. Sed ne a proposito longius meæ sollicitudinis excedam profectum uerba uerbis dominicis probabo. Ut hoc quod dico non ex humano sensu inuentus aut ingenio proprio excogitatum putetur nisi diuinis sententiis uideatur esse constructum. In euangelio Joannis dominus ad discipulos ait Vos autem iam mundi estis propter sermonem meum quem audistis. Non dixit propter quod loti estis tantum sed propter sermonem meum quem audistis. Ideoque mundi estis. Omnes quidem lotos sciebat esse: sed non omnium interiora munda esse probabat quia inter ceteros erat Judas aquæ purgationem animi malitia sordidabat: propter quod quantumuis eius alius lotus ante fuisset imundus tamen domini sententia phibetur. Lutus exemplo euidenter manifesteque monstratur illum in ueritate dei gratiam percipi qui eam eo ordine quo scriptura docuerit consequatur. Nam si aliquis corpore tenus renatus esse se credat per aquam et uerbo non sit regeneratus in spiritu in sua se frustra salute quia celestis nouitatis hæc causa est in corporis qualitate manente homo uetus in noua uoluntates mutetur. Exterum quod corpus sordidum si aqua non esset ablutum permaneret imundum. Ita anima nisi uerbo fuerit emundata diuino sordibus uiciorum corrupta manebit. Ergo si eius consilio corpus aqua mundatur qua ratione quod minus est spernitur: si quod minus est iam tenetur. Stultitia ex parte saluari cupit qui ex toto perit: qui cum integra habeat in parte salutem: media uelit esse contentus. Et contra iura naturæ putet solo corpore esse saluatum: Num possibile sit ante resurrectionis ipsam Animam sine Corpore uiuere: quam Corpore sine Anima stare. Si quis duobus oculis laboraret aut pedibus et utriusque membri habeat in parte medicinam et uno pedem uel oculo uno sanato ab alterius cura uelit medicum prohiberi: non ne uelantem mentis ei medici iudicio et omnium hominum sententia condemnandus est? Sed dicit aliquis Si totum ex nostro labore expectatur ergo gratia nihil præstat. Nolo quisquam igitur ignoratix titulo gratiam dei temere faciat esse igratam: ne fidem suam uertat in scandalum et fiat ei ea salutis interitus et perditionis occasio. Lutus rei ratio si cum moderatione quærat. tum demum profinet ad uitam. quæ per presumptionem forte præcipitasset ad mortem. Sed gratia quidem gratis peccata dimittit sed cum consensu et uoluntate creditis. Sicut philippus eunucho in apostolorum actibus probat dimittens. Si credis ex toto corde licet te baptizari. Quo testimonio intelligitur non minus periculum esse si baptizetur incredulus: quam si uere credenti baptismum denegetur. Credens autem ille est iuxta scripturas qui ex toto corde credit: Et si ex toto cordis arce credendus est: ut ex credulitatis merito baptismum fidei detur aqua non sufficit baptizato. quæ creditis animum in corde non attingit et periclitetur meritis cordis. Verbis quo contigit et mundari possit accipiat. Quia si aqua contentus sit ille qui creditisse se dicit qua membra extrinsecus diluuntur: et uerbum quo glorifatur anima non requirit. iam non uidebitur ex corde ut debuit: sed ex corpore creditisse. Quod ne quaquam fieri posse ratione ulla conceditur. ut sine sententia mentis solum corpus peculiare intelligenti habere iudicetur. Unde confidens de prudentia tua: quam pro benignitate sibi insita in posturam fieri: nec alii homini pateretur. Rogo ut ad institutionis plenitudinem uerbum domini hoc est euangelium diligenti legas: ex quo scientiam aptiores

etiam quod credidisti lucis excipias: ut possis in omnibus nosse quid facturus sis. **N**am sine diuina legis et disciplina celestis scientia difficile quod posse saluari. non meo sed diuino sermo probabit ait **Isaias** Qui non dicitur iustitia dei: ueritate non faciet. Item de hoc ipso in libro sapientie. Et quis erit columinus iter filios hominum si abfuerit ab illo sapientia dei in nihilum computabitur. **D**ani enim sunt omnes homines: quibus non est scientia dei. **U**nde dominus in euangelio ad eos qui aliter quam se ueritas habebat suspicantes erat respondit Errantes nescientes scripturas. ostendens in summa rerum salutarium nebula et tenebris constitutos eos qui spirituales lucernam id est diuina legis scientiam habere nolent accessum quam quidam repellentes per prophetam a domo repelluntur sicut scriptum est. **Q**uia tu scientiam repulisti repellam et ego te. **N**ullo igitur modo passim nos nostro iudicio committamus: ne nobis exclamet **Isaias**: **D**e qui prudentes sunt apud semetipsos et in conspectu suo periti. **U**nde et apostolus ait Si quis sibi uideatur sapiens esse in hoc seculo stultus fiat ut sit sapiens: sapientia enim huius mundi inuitia est apud deum. **P**ropter quod ad regem tyri dicitur humana sapientia gloriantem. **S**apienter enim non euidenter te doctrina celestis et sapientia dei. **E**st et sapientia hominum non negamus: sed una suadet ad uitam. alia impellit ad mortem: quia sapientia humana quae stultitia a reprehenditur et apostoli spiritu definitur tanquam mortis et materia aeterni iudicij approbatur sicut scriptum est in propheta **S**imul insipiens et stultus peribunt. **I**nsipiens qui dixit in corde suo non est deus. **E**t stultus quauis deum ore fateatur in actione plenus uitae in perpetuum non prospexit sicut scriptum est **M**elior est puer pauper et sapiens quam rex stultus et senex: qui nescit in posterum prospicere. **B**onum est quidem homini sapere si iuxta scripturas ad hoc sapiat ut prouidentiam habeat futurorum mortalitatis statum per quotidie morientium hominum exitus: et totius seculi paulatimque per detrimenda labentis ruinam considerans. **E**xterius si quis usurpat semel intentionis ducatur in uitium: et sua se magis quam uelit gubernari sapientia diuinaque lege posposita. propria consilia dei consiliis anteponeat. **H**anc prophetam clamans timeat uocem. **D**e despicientibus legem domini: timor fouea et laqueus. **S**icut enim pluuia ualida inuitia est. Ita qui reliquunt legem laudant impietatem: qui autem diligunt legem circumdant sibi murum. **B**eatus uir qui in lege eius die noctaque meditatur cuius animus aliud nescit quam sermonis dei eloquia retractare. **Q**uanto a terrena cogitatione remotior est. tanto deo uicinius est et caelo. **Q**uod non immerito diuinus sermo collaudat: et uere ditiores diuinibus profert dicens **B**eatus homo qui inuenit sapientiam melius est enim eam mercari quam aurum et argenti thesauros preciosior est lapidibus preciosioribus. **I**tem omne aurum in computatione illius harena exigua et tanquam lutum estimabitur argenti ab illa: sed dum in exhortatione sapientiae diuinae imoratur. **N**eque forte existimet nos contra apostolum doctorum legis profertur factori suo ordine respondebitur oportere prius nosse quid iustum sit. quid uerum prohibitus ut scientes utrunque seruemus. **A**lloqui ante scientiam mandati impossibile est nosse quid fiat. **I**tem merarius factus est si nostrae uoluntatis legem nobis putemus posse sufficere: cum est apostolus legamus fuisse sub lege. ipso dicente. **D**eo qui sine lege erat quasi sine lege essem cum sine lege dei non essem sed in lege christi essem. **E**t alibi iuicem onera uestra portate et sic implebitis legem christi. **Q**ui paterna pietate christi passione redempti sunt: **E**t qui ad hoc redempti sunt: ut redemptoris iura seruantes ad uitam se in caelo reposita praeparent. **A**d quam redempti licet nullo modo peruenire dicuntur nisi ea quae iubentur obsequio

competentibus exequantur sicut scriptum est. **S**i uis ad uitam uentre serua precepta. **H**oc est ab omni illicito quo prohiberis recedas: et ad omne bonum quod iubetur. prout accedas: ne in pristinis uiciorum concupiscentiis perseverans: fidem quam deo credidisti ueteris peccati alii cuius adhuc amore corrumpas. **E**t agnitio dei quae per nouam gratiam reuelata est per delicta uioletur dicente propheta **M**endacium et non fides preualuit super terram: quia a malis in mala transierunt et me non cognouerunt dicit dominus. **U**nde et beatus apostolus **J**oanes paria te statuer qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit mendax est: et in hoc ueritas non est. **E**t iterum **O**mnis qui peccat non uidet deum nec cognouit eum et peccatum non in uno tantum mandatorum genere sed in utroque consistit. **P**eccat quidem ille qui imperata neglexerit sed plus peccat qui interdicta non seruat. **S**acrificia et uota reprobantur oblationum: nisi purus et sanctus fuerit animus offerentis: et immaculatam hostiam faciunt in digna precordia maculata dicente domino **S**i offero munus tuum ad altare et illic recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid aduersus te reliquum illic munus tuum. **O**mnino oblatione et hostia preciosior est obtemperantia mandatorum dicens te propheta **E**cce dico obedientia melior est quam uictima et obauditio quam quod aduersus arietem. **E**t alibi **I**nitium bonae uiae facere iuxta quae accepta sunt apud deum magis quam immolare hostias. **E**t alibi **Q**ui conseruat legem multiplicat oblationem. **S**acrificium salutare est attendere mandatum: et discedere ab omni iniquitate et propiciationem uitare sacrificiis super iniustitiam. **N**on nobis blandiri debemus in factis iustorum si in prohibitorum transgressionem peccemus: cum transgressionis crimine benefacti meritum tollat. **Q**uod non mei sensus assertio: sed utriusque testamenti exempla probant. **U**bi inuenimus et dei amicos ob unius contemptum errore bonorum retro factorum munificentiam perdidisse. **S**ic **A**dam dum diabolo credidit facile se ducenti post familiaritatem: et eloquium dei unius point cupiditate superatus perdidit paradisum. **E**t quia per transgressionem unum habere presumpsit: multa simul bona amisit: sic uxor. **L**oth post angelorum obsequia contra interdictum retro respiciens in figmentum salis repetemutata est. **S**ic **S**ameus eadem die qua mirabilia fecerat gratia prophetali a leone electus occiditur. **S**ic infelicissimus **J**udas post electionis meritum. post signorum gloriam. per apostolicam dignitatem. ex ignis stupis amore deceptus. cui tribunal promittebatur in caelo. **L**aqueo captus est in terra: et nobis per alienarum solus mundo rerum fraudulentiam periculum inuenire putemus: reminiscamur ananiam et saphiram non de aliena appetita pecunia: sed de sua timide erogata danatos. **R**ogo post tot documenta: tot mortes unde in nobis crescit impunitas delinquentium quis hic praesumptionis spiritus qui tanta in animo nostro operatur audaciam ut cum sanctos homines de leuibz et culpis uideamus esse punitos: et nos quotidie in maioribus et pluribus delinquentes aeternos in media damnatione fore credamus: quamquam leue non sit deum etiam in exiguo continere: qui non tantum ad qualitates peccati respicit: sed ad personam contemptum. **P**ropter quod homini non solum intendendus est quale sit quod iubetur. sed quantum sit ille qui iubet. **E**xcluditur hoc loco uulgaris illa sententia qua mihi suo iudicio religiosi et qui sapientes sibi met uidentur dicere solent. **S**ufficit nobis ut non criminalia peccata et maiora faciamus: facilis est enim omisso minorum delictorum qui dum animalia sapientia occupant animos spiritalem intelligentiam et conuictu diuinam legis ignorat: quae saepe peccatum ostendit. quod nobis non uidetur esse peccatum: et quod illic pietate facit: ubi nos opus impietatis ostendimus. **S**aul. **E**t

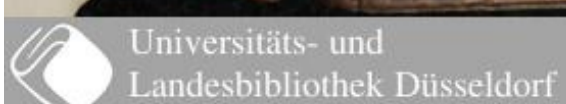

Tosaphat reges fuerunt populi israhel. et dux misericordiam his quos deus oderat praestiterunt dei offensam in opere pietatis iurrunt. **E**cōtrario Phinees filius Leui gratia dei humana cede et suorum patricidio meruerunt: **V**ides quātum ab humanis sensibus per nostras ipeitiam discrepet diuina sententia: ut nobis iterdus caelestis iudicis dispensationes nescientibus iniusta uideatur quae p̄ causarum scientiam. iusta satis et recta facta probantur. **R**ursum ea quae nostro iudicio bona probantur apud deum plerumque reprobata et ingrata uidentur. quibus hodie patris **A**brahae exemplo innoxium uolens filium trucidare humano iudicio non crederetur infans. eōtra quis in tactu arce diuinae imitatus **O**siam hominum sententia dānaretur **E**piscopus ephesiorum angelus in apocalypsi nuncupatus qui causa nominis christi passionum multarum uictorias intra conscientia retiebat: quia in ipsis passionibus a primae conuersationis feruore animi calorem paululum tempasset ad poenitentiam reuocatur dicente scriptura **N**ouit opera tua et patientias tuas et quia potes sustinere malos sed habeo aduersus te pauca quia charitatem tuam pristinas reliquisti memento unde excideris et age poenitentiam. **E**ōsideremus ergo quātus casus sit temere cōtinentis: quāta ruina esse dicitur in negligētia obsequētis: uel quas dānationē excepturos credimus esse in deuotos: cum tantam reprobationē deuotus exceperit. **I**epidum discipulum nō amat christus. **Q**ui uult meus esse discipulus ait **A**bneget semetipsum sibi et tollat crucē suās et sequatur me. **A**portet uos p̄ multas tribulationes itroire in regnum caelorum. **B**eati estis cum uos maledixerint homines et p̄secuti fuerint: et dixerint oē malus ad uersus uos: gaudete et exultate. quia merces uestra copiosa ē in caelis. **F**uturae uitae gloria praesentis uitae incommodis comparantur: christianis uexilla crucis sunt delicta. **T**rophaea nostra uitae non pompis sed miseris reportantur. **I**n nostra classe uiri fortes obprobria sciunt portare nō munera. **P**auertati nō nobilitati futurorum beatitudo promittitur. **R**etrabit quidē senatorē uerecundia ne sequatur pauperes christus sed audiat a christo qui me cōfessus fuerit et uerba mea in generatione hac adultera et peccatrice et filius hominis cōfundet eum in gloria patris sui cum angelis sanctis. **D**urpe est inter parētes senatores atq; grāmaticos scholasticum pro christo uoluntaria humilitate deiectum uerbis simplicibus esse cōtentum. **D**isplacet amicis si post ambitiosi habitus cultum. plebes et ignobilis idumēta mutentur. **S**ed si hominibus placere uellē ait apostolus christi seruus non esse: et propheta in psalmo ait **Q**uonia deus dissipat ossa eorum. **Q**ui hominibus placent cōfusi sunt quonia deus noster spūit eos. **Q**uātum bonum est humana offensio p̄ quā iuentur seruitus christi: tantum perniciosa est amicitia q̄ dei praestat offensā. **S**icuti scriptus est **Q**ui uoluerit amicus fieri huius mundi inimicus dei cōstituetur. **D**icat unusquisque quod uelit **E**go interi de me pro sensus mei paruitate iudicauit melius esse confundi corā peccatoribus sup̄ terrā: quā corā angelis scis in caelo uel ubique iudicium suus dominus uoluerit demonstrare. **E**saia uir in sua gente nobilissimus qui socer regis **E**zechia fuisse refertur iussu dei deposito cōlicio nudus incedit: nec tam ardui praeccepti pudore deterritus est: quo minus ipeius dei sequeretur: quia nihil honestius esse homini q̄ creatori suo parere iudicabat. **J**oannes baptista nobilis et in carne et in spiritu natus cōluctum a pueritia in habitum: et locustas elegit in cibum. **Q**ui nec peccati cōscientia nec paupertatis inopia ad huius gloriae oneris: sed sola futuri saeculi beatitudine traheretur. **A**postoli tam sperant et adhuc

stulti et inuiles: et tenuis fidei arguuntur. **N**on sunt cōdignae passionibus huius tēporis ad futurā gloriae: quae reuelabitur in nobis. **I**nde oculus mentis **P**aulus futura cōtemplans dicebat quis nos separabit a charitate christi? **T**ribulatio? an angustia? an persecutio? an fames an periculum? an gladius? illos pericula non separant nos uoluptates. **I**lli cathenas baiulant innocentes: nos aurum circūferimus criminosi. **I**lli in carceribus uincti nos in tricliniis delicatis. illi in neruo positi deum pro corde et sincera cogitatione laudantes: nos in ipsa forte ecclia de forensibus calumniis cogitamus. **E**t cum omnibus aequaliter legis data sit gratia cōcessa gebēna seu caeli regna promissa sit. **A**lli de diuitiis: alii de uirtute meditantur. cumque dictum sit generaliter omnibus **D**ominum deum tuum adorabis: et illi soli serues. **A**llis in nocentia misericordia castitate: ieiunio deo fideliter et sine cessacōe seruire uolumus dominos elegimus. **S**i quidē iuxta euangelii sententiā omnis qui facit peccatum seruus est peccati. **E**t re uera si amator pecuniae si si gloriae: **S**i superbiae: si ambitionis atq; pōpae: dum illis omne studium mex uoluntatis intēdo: domino seruire nō possum. **Q**uia duobus dominis neminē seruire posse scriptus ē. **N**ō estis uestri dicit **A**postolus. **E**mp̄. n. estis precio magno: glorificate et portate deum in corpore uestro. **A**lemētē spiritus scis nostro iure nos cōuenit. **S**ciens hoc in usu publico apud oēs homines custodiri ut tāto seruus in opere domini esset instantior: quanto esset maior peculio cōparatus: ut intelligāus quā strenuē esse debeāt in opere dei qui redempti sunt sanguine christi: uel quam criminosi debeant iudicari: qui cum sciant pro precio suae salutis christi sanguine datum alteri qui nihil praestitit magis p̄beant seruitutem. **R**ogo quo pudore obsequi aut laboris sui mercedem sperabit a caelo cuius sollicitudo fuerit omnis in terra. **Q**uercenarius saeculi nō pōt accipere p̄mium christi. **O**mnis miles in castris sperat iure annonā qui fortiter in praetio pro ciuibus laborauerit. **D**ignus quidē ē operarius mercede sua sed et hoc dignum ē ut inde p̄mium operis accipiat ubi totius operā laboris ipendit. **N**eo militans deo implicat se negotiis secularibus ut placeat ei cui se probauit **A**postoli **V**ox est unde satis timeone forte in illa retributionis die qua ante tribunal christi uenturus secundum sua facta reddendum ē: his qui in terrenis magis negotiis q̄ in caelestibus laborauerunt iusti iudicis responsione dicatur. **I**te si potestis et illi ubi tota deuotione seruistis mercedē uestrae seruitutis exigit. talis causa ē utrum de euāgelio quiq; stultarum quae dum sollicitudinē saecularium uanitatū se contra professionis suae ordinē occupauerunt: oleum unde uerū lumē accenderēt nō habentes in tenebris remanserunt. sed dicit aliquis: **I**sta exēpla ad paucos pertinet quos deus ad hoc peculiatum officium delegauit: **Q**uia scriptum est. **M**ulti sunt uocati pauci uero electi. **H**oc primum q̄rere a te et audire uolo. **Q**uisquis es qui ista proponis: si ipsius dei electio est cuius est et uocatio. quid uoluit plures uocare qui paucos de pluribus erat electurus. **L**erte de duobus uocatis illis uis stare quē deus electione statuerit: et illum cōtra cedere quē deus electionis uirtute nō munit. **Q**uā si ista est hae bona ad nos pertinent ac ratione nec mala. **E**t sic erit ut nec culpa poenā habeat nec benefacta laudemur. **S**ed ad hae respondebit apostolus **S**i ista est quomodo deus iudicabit hunc mundum deinde si paucos quos dicit electos solos sanctos existimas qui uocati sunt: reprobos dicit. **Q**uomodo idē apostolus paulus in epistolarum suarum principiis uocatos sanctos appellat sicut in frōte codicis ad romanos loquitur dicens **O**mnibus qui

sunt romæ in caritate dei uocatis sanctis. Si pro paucis passus est christus: iustum est ut pauci mandata christi custodiant. Si autem indiscrete omnes qui credimus sacramentis in baptismo passionis accipimus: si omnes æqualiter diabolo renuntiavimus et mundo: si omnibus haud recte uinibus gehennæ poena promittitur: oēs debemus eadē diligentia et cauere prohibita et expleta præcepta. Scimus quidē multas esse apud patrē in celestibus mansiones: sed mansionum iustitia iustiores mansiones differre: sicut et stellam stella dixit apostolus esse clariorē. sed stellam cum stella. non lapidē cōparauit quia terrenus lapis in celestes stellas esse non poterat sicut nec peccator inter iustos in regno celorum. sed quidā gradus sunt gloriæ inter iustos in celo: sicut et inter peccatores gradus poenæ. Sed sicut alia eum qui fratrem fatuum dixerit: alia eum qui racha tormēta cruciabunt: Ita et in regno. Alia paulus apostolum qui ut alios saluos faceret omnia oibus factus ē: alia illius qui nisi se edificare potuit laicus gloria manebit: sed utinā consentiam paucos esse qui dei mandata custodiant. Verum quia pauci sunt qui dei credunt in ueritate iudicium. Ecce si umbrato repete celo solis claritas nostris aspectibus denegetur: et productis ad nostrā humilitatē nubibus pluuiæ terris imminēat: si cōmotis ut assollet elementis in rotam sui currus tonitrua cōditentur. et inde hinc fulgurum iacula palpebris terribiliter obiecta corruscent: quāquā et cōsuetudine ista contingant pauiemus cōtremiscimus et proni ad terrā deposita supbia ceruices sumitimus. Quid faciemus in illa die miserī quando reuoluto celo cum angelicis uirtutibus igneus dominus totus adueniet quando cadētibz de super stellis sol in tenebras: et in sanguinē luna mutabitur. Quando mōtes sicut cæra liquefcent: quādo terra ardebit et arescent flumina et maria siccabuntur cōtra rerum naturas cōsumpto diuinitus humore ariditate in aquis ignis operabitur. Quando peccatores dicent mōtibz. Cadite super nos et collibus tegite nos: Quando uocabunt homines mortē et uocata non ueniet. Quando discrimina uertentur in nota et quæ semp oderunt homines concupiscent: quando illud ipebitur sps quod lugubri Hieramias dicit affectu dicens. Aspexi in terrā et ecce non erant lumina: uidi mōtes et ecce erant trementes et uniuersos colles turbati intendi acie et ecce non erat homo: et omnes uolucres cæli pauebant. Vidi et ecce carmelus deletus et omnes ciuitates succensæ igni a facie domini et a facie iræ indignationis eius: et intererunt uniuersa. Verum ne ex suggestionē diaboli hæc ad terrorē non ad ueritatē dicta crederentur de pteritis futura probantur quādo talia in diluuiō: in Sodomis in ægypto in hierosolymis sæpe ob delicta hominum facta referuntur. Et apli qui hunc horredum diē impiis et peccatoribus puidere meruerunt: humiles erāt: mortuos suscitantes: et nos supra oēs erigimur: qui peccādo quotidie nosmetipsos occidimus: nou respicientes in nobis flebilē infirmāque naturā: quæ nec in aduersitate fortis est: nec in prosperis aliquādo secunda si in tempestate cibis sumptus. aut in moderate potus acceptus. leuem corpori febriculam concitarit. desicimus animā affligimur suspiramus. Nulla cura tunc est sacculi: Nulla Villarum. Nemo de Patrimonio cogitat. Nemo de foro. Omnes calumnix oia lucra in piculis corporis conuiscunt: currunt ad medicos et pro remedio carnali promittuntur munera aurum argentum: interdum et mactia traduntur: et pene totus patrimonium Aut negligitur aut donatur: ut consulator uitæ quādoque perituræ: et pro æterna salute omnis ad modum homo negligens ē. Omnis auarus illic omnis

fragilitas largitoris animi tenacitate constringitur: ubi promptior uoluntas et copiosior largitas deberet operari. Et cum scriptura dicat Nolite diligere mundum nec ea quæ in mundo sunt: nos sic mundana concupiscimus sic amamus quasi aliquid nascentes itulerimus in seculo aut recedentes de seculo nobiscum auferre possumus: Nemo ad breuitates temporis: nemo ad naturam respicit conditionem nemo cōsiderat: nemo retractat uana esse omnia quæ aliquo sine clauduntur. Si autem contigerit ut inter ceteros laquidum uisitatus aut clericus aut sacerdos. aut et laicus seruus dei adueniat rogatur ut oret et qui sæpe pro nihilo cōtēptus fuerat necessitate tempore supplicatur ut precibus suis cōmeatum uitæ longioris obtineat Sic causa discriminis quæ uicia timetur dus despecta eliguntur et p̄ciosa uilescunt. uitæ illiusque post mortē est p̄mutatio figuratur. Vbi iam et lasarus pauper recipitur in requiē et diues in hac uita pomposus uexari fertur in poenis. Et cum sit dominus aut sacerdotum motus oraculis aut creaturæ suæ beneficio aut medicæ arte cōfecta misericordia restituat sanitatē cito succedēte obliuione in cōtrariis oia p̄mutatur. Timor in insolentiā uertitur gratia in contēptum et quasi nihil unquā in cōmodi senserimus aut qui reuocari rursus ad talia nequeamus rebellamus efferimur. et concessum ad poenitentiam uitæ spatium negligimus. nec poenitendo pristina lachrymis peccata diluimus. sed peccata non poenitendo cumulamur. Legamus Esaiam prophetā et necessariā Ezechielis regis aptum huic causæ gramus exemplum: cui morituro anni quidecim ad superiorē uitā propriis fletibus et prophetæ p̄cibus augentur. Quis accepta tantū mueris gratia non peccatis non uoluptatibus non delictis. sed soli domino indultum uitæ spatium humilis et sanctus exhibuit. Verum quia tibi honorabilis et dilectissime parēs p̄ nouā gratiā omnis lachrymarum causa deterfa ē. Age. caue. curre. festina. Age ut in spiritualitate proficias. Caue ne quæ accepisti bonum in cautus et negligēs custos amittas. Curte ut non negligas. Festina ut celerius cōphendas. Siquidē Paulus iam christi catenas pro euāgelii annunciatione circumferens nodum se cōphendisse dicebat. Quāuis hora sexta. i. mediæ ætate domini uincam operaturus quasi feruidus opifex et fidelis aliorum lōgā dubietatē languidumque uiceret teporem. dus sps habemus semiemus in spiritu ut messē in spiritualibus colligamus. Nec attendamus ad paleas quas uentilabrum christi cōtinue se parabit a tritico donec qui uenturus est ueniat. et iuxta prophetæ uaticinium discernatur inter iustum et iustum et inter seruientem deo et non seruientē. Sicut et alibi dominus dicit Ecce qui seruiunt mihi epulabuntur. Vos uero esurietis. Ecce qui seruiunt mihi latabuntur Vos contristabimini non nos inertes uindictæ dies et retributionis iueniat qui iminēs ac uicius esse et seculi ruinas undiq̄ concurrētibus et scripturarum cōtestatione probatur. Cōsideremus quod in hac terra hospites sumus et pegrinorum mori pro diebus nouissimis habitamus. Vos. n. de hoc mundo non estis dicitur nobis Quid ergo in aliena satagimus: quid turbamur? Nō in ueteriori et extranea patria plus eligi possidere quæ sua. De his tantum sollicitudines habere debemus et curam quæ nobiscū transerre possimus Ambiat terra gentiles quibus celestia non debentur. Concupiscunt p̄sentia qui futura non credunt christianis diuinitæ et hæreditas diuinitas christi. nec. n. debent ægre ferre quæ si minus: a ceteris habeant qui auctores omnium peccerunt. sup̄ ut acceptum in corde deum honorēt obsequiis operibus collant sermone semper et cogitatione fateantur ut in aduentu eius non cum contumacibus

et cōtemptoribus puniatur sed cum factis et deū timē
tibus coronetur. Hoc sane prudētā tuā precor: ne me
hæc putes superstitionis alicuius persuasione dictasse.
Ego te christiānus nolo esse nō monachus dici et uirtu-
tem propriā laudis possidēte magisq̄ nomē alienum.
Quod frustra a latinis in turba cōmorantibus iponitur
cum a grecis solitarie uiuentibus legitime deputetur.
Accipe ergo fili sermonē nostrum ea simplicitate et ue-
ritate qua dicimus: quia nō quimus hoim gloriā dūo
testis ē. Nec ad hoc loquimur: ut humanas amicitias
aucupemur ne nostræ adulationis sermone et nos et a-
lios decipiamus: nec nos apud homines aliquid uide-
amur: sed ut apud deum homines magna mereantur.
De quaestionibus at̄ tuis ut pac̄ tua loquar quia turba
lētius proponēbas. ego simplici ter respondere uolebā
quia bellāti dextera pacis dare nō poterā. licet ēt p̄pos-
terum forte uideatur. Inde aliquid i sine epistolæ retra-
ctare. Sed quoniā ap̄d christiānos nō tam ordo quaerit̄
tur q̄ profectus: pauca quæ tibi reor for̄ necessaria cre-
didi subnectēda donec de cæteris q̄ ut assolet te moue-
ant p̄sens si iusseris cum p̄sente remotā omni animos-
tatis cōtentione tractemus. Dixisti enim in fallor hoc
iure te mala malis reddere et cum iurātibus iurā de-
bere. qd̄ aliquādo iurauit dominus. at̄ mala malis res-
tituit. Scio primum non omnia nobis cōuenire seruis
quæ domino cōueniunt. ne in cōparatione famulus
domini uideatur iniuria. Alioqui forsitā reclamare in-
cipimus. *Et* non e uirginibus sed de mulieribus gene-
ramur. *Aut* cur mortui nostri die tertia nō resurgunt.
Iurauit scio sape dominus qui nos iurare prohibuit.
Nec statim ex hoc temē blasphemare debemus q̄ a-
lios uetuerit quod ipse faciebat. quia dicit nobis p̄t iu-
rauit dominus quasi dominus quæ iurare nemo pro-
hibebat. nobis quasi seruis iurare nō licet qui domini
nostri lege iurā uetamur. Verum ne in eius exemplo
scandalum patiamur. ex quo tēpore nos iurare uoluit
nec ipse iurauit. *Et* qualiter de iuramenti causa breuis
sermone satisfactus ē. Ita et ad uindictæ negotiū hūc
eundē sensum facile prospicere posse sufficere. Quia ali-
ud nunc tēpus gratiæ in quo plēitudo p̄fectionis adue-
nit. Aliud fuit legio: aliud prophetarum dicente domi-
no Audistis quia dictum ē antiquis ne occiderēt. ego
at̄ p̄fectiora p̄cipio q̄ in ordine euāgelii digesta suo lo-
co lector inueniet. Ex quo. n. filius dei filius hominis
factus est. ex quo uetus sermētum iudaicæ traditio nis
est factum noua conspersio: ex quo agnus non in figu-
ra sed in ueritate comeditur. ex quo secundum aposto-
lus uetera transferunt et facta sunt omnia noua ex quo
iustum est imagines terreū hominis deponere et assu-
mere formas cælestis ex quo commortui uiuimus. ex
eo uirtutibus consurreximus in christo.

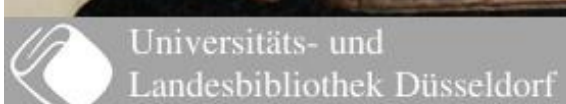
Tractatus beati Hieronymi de tribus uirtutibus forti-
tudine sapientia et prudentia. Quarum priori terra me-
dix orbis terrarum. extremæ cælum in scripturis ascri-
bitur quā ad diuinā refert sapientia: cuius cōpatione qd̄
factum est illius sapientius est hominibus. Ubi et expo-
nit illud de psalmo Eduxit nubes ab extremo terræ de-
cens p̄ nubes sanctos intelligi.

RES Quodammodo uirtutes dei
assumens propheta fortitudinē sapi-
entiam atq̄ prudentiam unicuiq̄ e-
arum propria opera distribuit. Forti-
tudini terras sapientia orbē terrarum
prudētia cælū audi quippe scripturæ
ordies Dño qui fecit terrā i fortitudinē sua: et erexit or-

bem in sapientia sua et in sua prudentia extendit cælū
et nos igitur in terra nra dictus ē quippe ad Adam ter-
ra es. necessariā hēmus fortitudinē dei: quia absq̄ ea
ipossibile ē nobis id exequi qd̄ carni repugnat. Eū an-
tē mortificata fuerint mēbra super terrā tunc parēt spl-
ritus uoluntati liquides iuxta apostolum spiritu gesta
carni mortificantur. Dominus ergo fecit terrā in forti-
tudine sua: si at̄ ad hanc terras uenias et cōsideres id
quod in Job scriptum ē iuxta emēdatissima tamē ex-
plaria quomodo statuerit eā sup̄ nihilum iuenies for-
titudinē dei in medietate mundi terræ librā sustineri.
Denam ergo et ad orbē terrarum qui græce οΙΚΟΥ
ΜΕΓΗ nuncupatur. i. inhabitata. Scio animā inhabi-
tatā scō desertam. Si. n. non habet deum patrē si nō
habet filium dicentē Ego et pater ueniemus ad eum et
mansionem apud eum faciemus. si nō habet spiritus
sanctum anima deserta est habitata est at̄ quando plēa
est deo patre quando habet christum filium et spiritū
sanctum. Verum differenter hæc et uarie in scripturis
dicuntur in anima hominis patrē et filium et spiritum
sanctum cōmorari. Nā et David in psalmo cōfessiois
tres spiritus postulat dicens Et spiritu principali confir-
ma me: Spiritum rectum innoua in uisceribus meis.
Spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Qui sunt
sūt tres spiritus principales spiritus est pater. Rectus
spiritus filius ē: Spiritus sanctus ē spiritus sanctus.
Hæc in approbatione eius rei dicimus q̄ habitata. i.
orbis terrarum in sapientia dei fabricata sit. Sapientia
quippe auxiliabitur iusto super decē potestatem habē-
ti ciuitates. Sapientia at̄ et disciplinā qui abicit infelix
est. et uana spes eius: Et labores eius insensati et sine
fructu et inutilia opera eius: ait sapientia quæ titulo in-
scribitur salomoni. Recurro quāto possumus labore ni-
tamur ut habitata nostra sapientia dei erigatur. Ecce dicit
habitata nostra postq̄ peccauimus. inique fecimus. in-
iuste egimus: impie gessimus: et p̄t ruinā indiget erecti-
one. Accidit quippe et de sublimi corruit uenientibus
nobis in locum istum miseriarum. Si autē non uis ista
senteutiā adduci cōmunē totius orbis q̄ramus rui-
nā ut post casum eius cōsequēter deus erigens p̄rdi-
cetur. Quicunq̄ enī est in orbe isto ante erectionē cecidit.
Si at̄ cecidit cōsequēter erigēdus fuit. Nō quip-
pe sine casu subleuatur. Si at̄ erectus est: uideamus q̄
rutinā p̄cesserit. Omnes corruimus p̄ peccatus in orbē
terrarum et dominus erigit qui elisos: eleuauit nos sa-
centes. In Adam oēs morimur atq̄ ita corruit orbis
terrarum et indiget erectione ut in christo omnes uiu-
ficemur. Igitur duplicē intellectus de orbe tradidit
P̄num quomodo singulæ animæ aut habitatae sint: at̄
desertæ Alterus quomodo uniuersus orbis pariter de-
ciderit: et in sua prudentia extendit cælum. Non fortu-
tu prudentia i cæli dispositione assumpta est. Inuenies
et in prouerbis dictum Dominus sapientia fundauit
terras: p̄parauit at̄ cælos prudētia. Est ergo aliqua pru-
dentia dei: quā nolo extra christum requirere. Oia quip-
pe q̄ dei sunt christus est. Ipse sapientia eius: ipse forti-
tudo eius: ipse iustitia: ipse sanctitas et redemptio: ipse
ut ad p̄sens ueniā ēt prudentia: sed cum sit in subiacen-
ti pro uarietate sensuū diuersis uocabulis nuncupatur
aliud significat sapientia: aliud iustitia: Quādo. n. sapi-
entia dicitur disciplinā te diuinarum humanarumq̄ rerū
instituit. Quando iustitia distributor et iudex meritorum
significatur. Quando sanctitas illa uirtus describitur.
quæ credentes deo efficit sanctos. Ita ergo et mihi pru-
dentia eius intelligere cum doctrina ē: et demonstratio
bonarum et malarum rerum siue neutrum atq̄ in hūc
modum extendisse nunc dicitur *E*cclum in prudentia

hia. Quomodo autem extenditur cælum extendente eus prudentia: Audi quoniam extendit uerba non attendē-
 tio: Afferit quippe extensionem quandam esse uerborū
 similiter ut nunc dicitur cælus iuxta illud quoque quod
 in alio loco scriptum est. Qui extendit cælum ut pellem
 Extenditur autem et anima nostra quæ prius fuerat cō-
 tracta ut possit capax esse sapientie dei. Verum ut ad
 propositum reuertamur. diximus de eo quod prudentia
 factum sit cælum. et nunc affirmamus eos qui cælestē
 hominem portant esse cælestes. Si enim ad peccatorē
 dicitur. Terra es et in terram ibis. Quare non dicatur
 ad iustum cuius est regnum cælorum. cælum es et in cæ-
 lum ibis. Aut si propter **E**thoicum idest Terrenum
 dicitur ei qui portat imagines choici. Terra es et in ter-
 ram ibis. cur propter cælestes ei qui imaginem cælestis
 portat. non conueniat dici. cælum es et in cælum ibis.
 Unusquisque autē nostrus. aut cælestia facta habet aut
 terrena. Si terrena facta sunt: ad cognatam sibi terras
 ducunt eum: qui thesaurizat ea in terra et non in cælo
 Rursusque hæc que iuxta uirtutem gesta sunt thesauri-
 zatorem suum appropinquātem sibi ad cælorum regio-
 nem subuehūt. Et eduxit nubes ab extremis terræ. Ipsi
 uisumque disputatio in psalmo nuper incidit: et dictus est
 a nobis quomodo deus eduxerit nubes ab extremis
 terræ. Quod quidem nunc cogimur pertractare. rursus
 ut hi qui audierunt plenissime. eorum quæ sciunt rem-
 niscantur: et hi qui aut non interfuerunt: aut sunt oblitū
 contextum sermonis agnoscant: que tunc prout ualul-
 mus exhibuimus. Diximus autem sanctos esse nubes.
 Et enim hoc quod scriptum est. Veritas tua usque ad
 nubes Non potest referri ad ianimales nubes: sed ue-
 ritas dei est usque ad illas nubes: quæ audiunt mandatū
 domini: et nouerunt quo pluuia deferant: et a quibus
 eas suspendant. De his nubibus dicitur est. Mandabo
 nubibus meis ne pluant super eam imbrem. De his
 enim quæ ex desato aere constare dicuntur si nō fuerint
 pluuia non præcepit dominus ne pluant super uineam
 aut quancunq; regionem imbrem sed omnino non ap-
 parent. Ut in tertio regnorum libro legimus. Quando
 in tempore siccitatis nubes nulla apparuit: et postea
 iuxta prophetiam. Delix futuræ pluuia lignum in uesti-
 gio hominis ostensum est. Atque ita post nubem cōglo-
 batam imber descendit in terras. Iesus uero quasi subsi-
 stentibus nebulis iubetur pluuia continere: cuius indigna
 fuerit anima ibre cælesti et dicitur. Mandabo nubibus
 meis ne pluant super eam imbrem. Itaque unusquisque
 sanctorum nubes est. Moyses nubes erat et quasi nu-
 bes loquebatur. Attēde cælū quod loquar et audiat terra
 sermoes ex ore meo. Expectetur ut pluuia uerba mea
 et descendant ut ros eloquia mea. Si nō fuisset nubes
 nunquas dixisset Expectetur ut pluuia uerba mea.
 Et descendat ut Ros Eloquia mea. Quasi Nu-
 bes dicebat ut Imber super Gramen et pluuia super
 scenus quia nomen domini inuocauit. Similiter et E-
 las ut nubes loquebatur Audi cælus et auribus p̄cipe
 terra: quia dominus locutus ē. Et quia ipse nubes erat
 et sciebat alias nubes comprophetantes sibi ideo uati-
 cinans aiebat. Mandabo nubibus meis ne pluāt sup-
 eam imbrem. Si autē las didicimus qui sint nubes ul-
 decamus quomō deus educat nubes ab extremis terræ
 ait saluator Si quis uult esse primus sit omnibus nouis-
 simus. Seruauit hoc mādaturū Paulus et fuit nouissi-
 mus i hoc mundo dicēs. Puto. n. deus nos apostolos
 nouissimos ostendit: quasi mortificatos quia spectacu-
 lum facti sumus mundo et angelis et hominibus. Si
 quis ergo sanctus custodiens p̄ceptis domini saluato-
 ris factus fuerit in hac uita nouissimus iste sit nubes.

et eduxit deus nubes nō a finibus terræ. nō a consulis
 nō a ducibus: nō a diuitibus: sed ab extremis terræ. Be-
 ati. n. pauperes quoniam uestrum est regnum cælorum
 Vides quō ab extrēis terræ ducat deus corporeas ne-
 bulas propterea si uolumus nubes fieri ad quas per-
 ueniat ueritas dei nouissimi omnibus fiamus et tā affe-
 ctu quod opere dicamus puto non enim nos deus aposto-
 los nouissimos ostendit. Ad si nō suus aplūs licet tamē
 mihi fieri extremum ut educens ab extremo terræ edu-
 cat et me et fulgura in pluuia faciat. Aiuunt naturalius
 causarum scrutatores quia fulgura ex nubium collisio-
 ne generatur in morē silicum duriorum quos cum cō-
 plosis. i. collisio sibi medius ex his ignis elabitur.
 atque cum fulgore pariter et tonitrua mugire. Tonitru-
 scilicet sonitu indicatē cōkursus et fulgura excussi lumis
 claritate. Si intellexisti exēplis considera nunc nubes
 rationales. Moyses nubes erat: iesus nauē nubes ē-
 rat isti si secum colloquatur ex sermonibus eorū fulgu-
 ra miscant. Hieremias et Baruch nubes erant: Sermo
 cinentur inuicē et uidebis rutilare fulgores. potes et in
 ipse de scripturis factis in hunc modum nubium inue-
 nire cōkursus: ex quibus ignes emittantur. Ut aut et ad
 nouum testamētum ueniamus: Paulus et Siluanus
 dux nubes in unum cōuenerunt: et ecce totum mundū
 epistola eorum fulgor illuminat. Fulgura in pluuia
 fecit et eduxit uentos de thesauris suis. Ergo ne hi uē-
 ti qui super terrā perflant dei sunt et nō horum natura
 manifesta ē quomō et qua ratioe subitāt: sed sunt quid-
 dā uentorum thesauri: thesauri spirituum. Spiritus sa-
 pientie et intellectus: spiritus cōsiliū et uirtutis. spiritus
 fortitudinis scientie et pietatis: spiritus timoris domini
 fortitudinis dilectionis et caritatis. potes et ipse de scrip-
 turis quos uētos cōgregare: et istorum spirituum inue-
 nire thesauros: Vbi sunt isti thesauri utiq; in eo i quo
 sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi: In
 christo sedem habēt: in de oriuntur hi spiritus: ut alius
 sapiens sit: alius fidelis: alius eruditus: Et alius quod
 cunq; donorum dei possideat: alii. n. p̄ spiritum datur
 sermo sapientie: alii sermo scientie iuxta eundem sp̄
 alii fides in eodē spiritu: Eduxit ergo nubes ab extrēo
 terræ. Fulgura i pluuia fecit et eduxit uētos de thesau-
 ris suis: et nos iuxta misericordias dei ad hos thesau-
 ros cōkursuros putamus: et quia plures sunt thesauri
 forte iuxta ordinē resurgētium: erit et requies i thesau-
 ris dei. Quod aut dico istiusmodi est resurrectio mortu-
 orum in quibusdam ordinibus futura ē: At quippe a
 postolus. Unusquisque aut resurget in suo ordine: et non
 ut libet miscantur ordines resurgētium. Alius ordo erit
 in illo et in illo thesauro dei. Alius ordo in alio et in
 alio thesauro dei. Ipsi aut omnes thesauri unum habēt
 thesaurus. In quo sunt oēs thesauri sapientie et scien-
 tie absconditi. Et quomodo possideo unā p̄ciosissimas
 margaritā p̄ plures alias margaritas: Sic uēto ad the-
 saurum thesaurorum et dominus dominorum: et regē
 regum: cum dignus fuero spiritibus i dei thesauros cō-
 morantibus. Eduxit. n. uentos de thesauris suis. Infa-
 tuatus est omnis homo a scientia. Omnis homo si in-
 fatuatus ē a scientia: et paulus est homo: ergo paulus
 infatuatus est a scientia. Ex parte. n. ait cognoscimus
 et ex parte prophetamus: infatuatus est ergo a scientia
 uidens p̄ speculum in enigmate: portunculā quandam
 uidēs. et si sic expedit dicere ipsius quoque portunculæ
 partem minimā recognoscens. Ecōtrario aut intelligēs
 quid sit infatuatus est omnis homo a scientia cōpara-
 tione peccatorum hierusalē: sodomorum peccatum iu-
 stitia est. Iustificata est. n. ait sodoma ex te. Quomodo
 enim nō habēt iustitiā sodomorum peccata per se sed

collationē maiorum scelerum iustificatur. sic ecōtrario scia Pauli ad illā celestē sciētā ad illā cōsumatus electiōnis intellectum stultitia reputatur. Ad circo ifatuus est omnis homo a sciētā. Tale quiddā Ecclesiastes deprehēdens ut arbitror effatus est. Nisi sapiens efficiat et ipsa elongauit se a me āplius q̄ erat et alta profunditas quis inueniet eā. Nolans quiddā audēter is dicez Quōiā hoc qd̄ descendit i mundū euacuauit seips ut e uacuatōe eius mundus cōpleretur. Si autē hoc quod descendit in mundum euacuauit se euacuatio ipsa sapientia est. Quoniam quod fatuus ē dei: sapientius est hominibus. Si ego dixissem fatuum dei quō aucupes sermonum meorum et semper dediti ad crimināduz uenatas in me linguas uibraret. Nunc uero Paulus quasi sapiens et potestātē habēs apostolicā ausus est dicere Omne sapientiā terrenā quā in se quā i Petro q̄ in ceteris apostolis erat: quā in istum mundus descēderat: stultitiam esse dei. Ad cōparationē quippe illius sapientiā quā terrenus non capit locus ad illā sapientiā quā celestis est. quā mundi limitē excedit. Hoc qd̄ descendit ad hominē fatuum dei est. Verum idipsum fatuum dei sapientius est hominibus: quibus hominibus non utiqz stultis sed sapientibus. Dico licet sapientes huius seculi siue principes siue uates istis sapientibus seculi: hoc qd̄ exposuimus fatuum dei sapientius est. Mirabile quiddā uolumus inserere: quoniam sapientiā mundi stultitia est apud deum. et infatuauit deus sapientias mundi. Nō i sapientiā sua infatuauit sapientiā mundi ut esse stultitia arguatur. Neqz. n. dignatur sapientiā dei ad mundi sapientiā cōiucendā tota descendere: s; potius modicum hoc est incarnationis sacramentum: qd̄ necessarium fuit qd̄ fatuum dei erat: ut hoc paruo et fatuo dei infatuaretur sapientiā seculi. Non. n. ualebat seculi sapientiā magnitudinē in se uenientis sapientiā sustinere. Verus exēplum interponā: ut p̄spicue possit intelligi: quomodo fatuum dei stultā fecerit sapientiā mundi. Fingamus paulisper me qui aliquid puto nosse: cum insipiente aliquo et inerudito conferre sermonem: qui nihil intelligit: nihil acutē disputationis ite roget. Nunquid nā mibi opus ē ad illius stultitiā coarguendā dialecticā artē calliditatē: et profundorum sensuum acumen adhibere. Nonne ad unius sermunculū factum uilis et modicus: qui tamē illius itelligētia uideatur acerrimus fatuum eum esse et insipientē cōiucam. Sic iḡ ad mundi sapientiā stultificādas: non est opus sapientiā dei descendere: et cum ea cōluctari q̄ deorsum est sapientiā: sed sufficit fatuum dei: quoniam sapientius est hominibus: et infirmum dei: quia fortius ē hominibus: et omnia cōtraria saluator meus et dominus meus assumpsit: ut cōtrariis dissoluat cōtraria: et cōfirmemur ab infirmitate eius: et sapientes efficiamur a fatuo eius: et in hoc introducti possumus ascendere ad sapientiā et uirtutem dei Iesum christum cui est gloria et uirtus et imperium in secula seculorum Amen.

Ad Laetorinā materterā epistola de odio fugiendo et pace cōsequenda: in qua p̄catur ut uetere rancore d̄posito sibi recōcilietur.

IANNES idem apostolus et euāgelista i epistola sua ait Qui odit fratrem suum homicida est et recte: quia enim homicidium ex odio saepe nascitur. Quicunqz odit etiā si gladio necdum percussit: animo tamē homicida est. Sur aso tale principium? scilicet ut ueteri rancore d̄posito mundum pectoris deo paremus habitaculus

Trasemi inquit dauid et nolite peccare. Hoc quid uelit intelligi apostolus plenius interpretatur dicens Sol non occidat super iracundias uestram. Quid agemus nos in die iudicii sup quorum iram non unius diei sed tantorum annorum sol testis occubuit. Dominus loquitur in euangelio si offero munus tuum ad altare: ibiqz rememoratus fueris: quia frater tuus habet aliquid aduersus te: relique ibi munus tuum ante altare: et uad reconciliari prius fratri tuo et sic offeres munus tuum ad altare. Ne mibi misero: ne dicā et tibi qui tāto tempore at nō obtulisti munus ad altare: aut ira p̄manēte si ne causa obtulisti. Quō in quotidiana p̄ce inq̄ dicit Et mitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris animo discrepate cum uerbis: oratione dissidente cus factis. Precor itaqz q̄ et aū annū prioribus litteris rogauerā ut pacē quā nobis dominus reliquit habeamus: et meum desiderius et tuā mentē christus intueatur i breui atē tribunal eius recōciliata seu scissa concordia at p̄mum recuperabit at p̄cniā. quod si tu quod procul absit uolueris: ego liber ero: Epistola ne hāc mea cum lecta fuerit abluet.

Si quis ad institutionē christianā cōuersatiois plura p̄cepta desiderat. requirat tractatus beati Hieronymi credulitatis ac cōuersationis christianā: quē in prima pte inter epistolas de fide locauit: quoniam etiam de fide tractabat: Incipit autē Dauid gloriosus: et habetur primo uolumine epistolarum folio.

P̄missis his quā ad institutionē ac p̄fectionē humanam generaliter cōuenire uidentur substituenda sunt q̄ sigillatim unicuiqz atati graduiqz cōueniunt. ubi spiritaliter de uirtutibus p̄tractatur: Et secundum naturā ordinē primā atatis p̄mittenda sunt.

Sequitur igitur secundus Liber siue tractatus tertis p̄tis principalis epistolarū beati Hieronymi De institutione puerilis atatis Beati Hieronymi ad Athletā de institutione filix docētis qualiter educāda cui nutrici cōmitēda sit quomodo i timorē domini et bonis moribus ibuenda. et a quali p̄ceptore sit erudiēda monētis eā gradūsculā a fūco a frequentia uisuros a balneis musica lautiore cōuuiuo et uino cōhiberi. In uisioribus operibus manus ac moderatis ieiuniis exerceri lectis omnibus diuinorum ac probatorum auctorum institutis Ac docētis in quibus potissimum libris debeat oblectari

APOSTOLUS Paulus scribens ad Lorimbios et rudē christi ecclesiā sacris instruens disciplinis inter cetera mandata hoc quoqz posuit dicens Si qua mulier habeat uirum infidelem et hic consentit habitare cum ea non dimittat uirum suum. Sanctificatus ē. n. uir infidelis propter mulierē fidelem. et sanctificata est mulier i fidelis per uirum fideles. Alioqui filii uestri imundi esent: nunc autē mundi sunt. Si cui forte hactenus uidebantur nūmum disciplinā uincula laxata et p̄cepto indulgentia p̄ceptoris consideret domum patris tui clarissimi quidē et eruditissimi uiri sed adhuc ambulantis in tenebras. Et intelliget cōsilio apostoli illum profecisse ut radice amaritudinē dulcedo fructuum cōpensaret. et uiles uirgule balsama p̄ciosa sudarent. Tu es nata de impari matrimonio: sed de te et toxotione Paula generata ē Quis hoc crederet. ut albi pontificis nepotis de repromissione matris filia nasceretur ut p̄sente et gaudente auo paruulā: adhuc ligua balbutiētis alle

luta resonaret et uirginem christi suo gremio senex nu-
 triret? Bene et feliciter expectauimus: facta et fidelis
 domus unum sanctificat infideles. Jam caditatus est
 fide. que filiorum et nepotum credens turba circundat.
 Ego puto etiam ipsum iuuenem: si habuisset tales cognati
 ones potuisse in christo credere. Despuat licet et ride
 at epistola meas. et me ut stultum et insanum clamet
 Hoc et gener eius faciebat antequam crederet: sunt non
 nascuntur christiani auratum squallet capitolium fuligine et
 araneas telis omnia roma templa copta sunt. Quod
 uetur urbs sedibus suis et inundans populus ante de
 lubra semiruta currit ad martyrum tumulos. Si non
 extorquet fidem prudentia extorqueat. saltem uerecun-
 dia. Hoc Athleta religiosissima in christo filia dictum
 sit ut non desperes parentis salutem et eadem fide qua merui
 si filiam et patrem recipias totiusque domus beatitudie
 perfruaris scens illud a domino repositum. quod a
 pud homines impossibilia sunt apud deum possibilia sunt
 Nunquam est sera confessio. Latro de cruce transiit ad
 paradysum. Nabuchodonosor rex babilonis post effera-
 tionem corporis et cordis et beluarum in heremo con-
 uictum mentem recepit humanam. Et ut omittam uetera
 ne apud incredulos nimis fabulosa uideantur. Ante
 paucos annos propinquus uester Gracchus nobilitatem
 patriciam nomine sonans cum prefectura regeret urbanam
 non ne specum mirrae et omnia portentosa simulacra
 quibus coram niphis miles leoperfes: Deliodromus:
 pariter innitiantur subuertit fregit exussit. et his quasi
 obsidibus ante premissis impetrauit baptismum christi?
 Solitudinem patitur et in urbe gentilitas. Diu quondam
 nationum cum bubonibus et noctuis in solis culum
 nibus remanserunt. Vexilla militum crucis insignia sunt
 Regum purpuras et ardentis diadematum gemmas
 patibuli salutaris pictura condecorat. Jam aegyptius
 olim serapis factus est christianus. Carnas gaze in-
 clusus Luget et euerione templi iugiter pertimescit. De
 dia perside: Aethiopia monachorum quotidie turbas
 suscipimus. Deposuit pharetras armatus. Vani discant
 psalterium: Scythia frigora feruent calore fidei. Ge-
 tarum rutulus et flauus exercitus ecclesiarum circum-
 fert tetoria: Et ideo forsitan contra nos aqua pugnant
 acie: quia pari religione consistunt. Pene lapsus sum ad
 aliam materiam: et currente rota dum urceum facere cogi-
 to amphoram finxit manus. Propositum. n. mihi erat
 sancta Marcellae et tuas precibus iniciatus ad matrem
 idest a te sermonem dirigere et docere quomodo pau-
 lam nostram instituere debeas: quae prius in christo est
 consecrata quam genita: qua ante uouisti quam utero conce-
 pisti. Vidimus aliquid tibi nosiris de prophetalibus
 libris Anna sterilitatem altum fecunditate mutauit: Tu
 luctuosam uitalibus liberis commutasti. fidens loquor
 accepturam te filios quam primum sortum domino reddi
 disti. Ita sunt primogenita quae offeruntur in lege. sic
 natus est samuel. sic ortus est sapsion. Sic iohannes bap-
 tista propheta ad introitum Mariae exultauit et iussit.
 Audiebat. n. uerba domini per os uirginis pronantis
 et de utero matris in occursum eius gestiebat erumpe-
 re. Igitur quam de repromissione nata est dignam habeat or-
 tu suo institutionem parentum. Samuel nutritur in tem-
 plo: iohannes in solitudine preparatur ille sacro crine ue-
 nerabilis est. Vinum et siceram non bibit: adhuc puulus
 cum domino sermocinatur: hic fugit urbes: zona pellis
 cea cingitur: locustis alitur: et melle siluestri: et i typus
 penitentiae predicandae tortuosissimi animalis exuuis.
 sic erudienda est anima quam futura est templum dei. Nihil
 aliud discat audire nisi aliquid loqui nisi quod ad timores
 dei pertinet. Turpia non intelligat: caetera mundi ignoret

adhuc tenera lingua psalmis dulcibus ibuatur: procul sit
 atas lasciuia puerorum: ipsa puella et pedisse quae sa-
 cularibus consortiis arceantur: ne quod male didicerit
 prius doceant: fiant ei litterae uel buxae uel eburnae
 et suis nominibus appellentur. Ludat in eis ut et ludus
 eius eruditio sit: et non solus ordinem teneat litterarum:
 et memoria nominum in canticum traseat: sed ipse inter
 se crebro ordo turbetur et mediis uicta et prius media
 misceatur: ut eas non sono tantum sed et uisu nouerit
 Quis uero coeperit trementi manu stilus in atram duce
 uel alterius supposita manu teneri regatur articuli: uel
 in tabella sculpatur elementa: ut per eosdem sulcos inclu-
 sa marginibus trabatur uestigia: et foras non queant
 euagari: syllabas iungat ad primum et quibus illa atas
 delectari potest munusculis inuitetur. Dabeat et in dis-
 cendo socias quibus inuideat: quarum laudibus mor-
 deatur. Non est obiurganda si tardior sit: sed laudibus
 excitandus ingenius ut et uicisse se gaudeat et uicta dole-
 at. Laudus iprimis ne oderit studia: ne amaritudo e-
 orum precepta infatiga: ultra rudes annos traseat. Ipsa
 nomina per quae consueuit paulatim uerba coetere: non
 sint fortuita: sed certa et coaceruata de industria pro-
 phetarum uidelicet atque apostolorum et omnia ab Adae
 patriarcharum series de mattheo lucaque descendat ut
 dum aliud agit futura memoriam praeparatur. Magister
 proba atatis et uix eruditioisq; eligendus est. Nec pu-
 to erubescet doctus uir id facere in propinqua uel in no-
 bili genere: quod aristoteles fecit in philippi filio ut ipse in li-
 brariorum uilitate inuicta monstraret litterarum. Non sunt
 contemnenda quali parua sunt sine quibus magna consisti-
 re non possunt. Ipse elementorum ordo et parua insti-
 tutio preceptoris aliter de erudito: aliter de rustico ore
 profertur. Vnde et tibi est prouidendum ne ineptis bla-
 ditiois foeminarum dimidiata discere uerba filia consue-
 cas et in auro atque purpura ludere quorum alterum li-
 gua alterum moribus officit: ne discat in tenero quod ei
 postea dediscendum est. Gracchorum eloquentia multus
 ab infantia sermo matris scribitur contulisse. Hortensii
 oratio in paterno sinu coaluit. Difficiliter raditur: quod
 rudes animi peribunt: lanarum conchylia quae in pri-
 stinum colorem reuocet: Et rudis testa diu et saporis reti-
 net et odore: quo primum imbuta est. Graeca narrat his-
 toria Alexandrum potentissimum regem orbisque domina-
 torem et in moribus et in incessu. Leonidis paedagogi
 sui non potuisse carere uitiis quibus adhuc puulus fue-
 rat infectus. Proclius. n. est malorum amulatio. et quo-
 rum uirtutes assequi nequeas quam cito imitari uicta.
 Nutrix ipsa non sit temulenta: non lasciuia: non garrula
 habeat modestam gerulam nutritum grauem. Cum autem
 uiderit in pectus eius transiliat et collo dependeat nolent
 al lelula decatet. rapiat eam ausa patrem risibus cognoscat.
 Sit omnibus amabilis et uniuersa propinquitas rosam
 ex se natam gaudeat. Discat statim quam habeat: al-
 teram autem quam amitam cui imperatori: cui excelsi
 tyruncula nutritur. Illas desideret: illas ambiat. at
 illa tibi innitetur ab excessu. Ipse habitus et uestitus
 doceat eam cui promissa sit. Laue ne aures eius perfo-
 res: ne carussa et purpuris consecrata christo ora depi-
 gas: Ne collus auro et margaritis premas nec caput
 gemis oneres. Nec capillus irruces. et sei aliquid de
 gehennae ignibus aspiceris. habeat illas margaritas
 quibus postea ueditio emptura est preciosissimum mar-
 garitus prextata nobilissima quodam scamina tubete uir-
 ro Demetio. qui patruus Eustochii uirginis fuit ha-
 bitus eius cultusq; mutauit et neglectus crinem munda-
 no more texuit uincere cupiens et uirginis propositus
 et matris desiderium. et ecce sibi eadem nocte cecidit in

sonnia Venisse angelum terribili facie minitanti peccatas et hanc uerba fragentē. **Tu** ne ausa es uiri iperius pferre christo? Tu caput uirginis dei tuis sacrilegis at trectare manibus. **Qua** tā nunc manus arescent ut fē tias excruciatā quā feceris. et finito iā mense quito ad inferna ducaris. **Sin** autē pseueraueris in scelere et marito simul orbaberis et filius. **Omnia** p ordinē expleta sunt et seram miserā pccntentiam uelox signauit iteri tus. sic ulciscitur christus i uolatores tēpli sui. sic gemmas et pcciosissima ornāmēta desēdit. **Et** hoc retuli nō qd insultare uelim calamitatibus infelicitatis. sed ut te moneam cum quāto metu et cautione seruare debeas qd domino spondidisti. **Nell** sacerdos offendit dominus ob uitia liberoruz. **Episcopus** fieri nō pōt qui filios habuerit luxuriosos et non subditos. **Ecōtrario** de muliere scribitur q salua fiet p filiorum generationē si pmā ferit i fide et caritate et sanctificatione cum pudicitia. **Si** perfecta aetas et sui iuris imputatur parentibus quāto magis lactens et fragilis qua iuxta sententiā domini ignorat dexteram et sinistram idest boni et mali nescit differentia? **Si** sollicita prouideas ne filia pcutiatur a uisera cur non eadem cura prouideas ne feriat a malleo uniuersa terrarū: ne bibat de aureo calice babylo nis ne egrediatur cum dña et uelit uidere filias regio nis alienarū: ne ludat pedibus ne trahat tunicas. **Uenena** non dantur nisi melle circumlita et uitia non decipiunt nisi sub specie umbraque uirtutum. **Et** quomodo inquit es peccata patrum in filios non redduntur. nec filiorum parētibz sed anima q peccauerit ipsa morietur. **Doc** de his dicitur qui possunt sapere de quibus in euangelio scriptum est. **Etates** habet loquatur pro se. **Cui** at paruulus est et sapit ut paruulus donec ad ānos sapiētia ueniat et pythagorearū litterarū eum pducunt ad biuuiam tā mala eius q bona parentibus iputatur: nisi forte existimes christianorum filios si baptisma nō accepit ipso tantum reos esse peccati: et nō scelus referri ad eos qui dare noluerint maxie eo ipse quo cōtradice re non poterant qui accepturi erāt. **Sic** in regione ista salus infantium maiorum lucrum est offerre filia potestatis tuae fuit quāq alia sit tua cōditio quā prius eā nouisti q cōciperes. **Ut** at oblatā negligas ad periculum tuum ptinet: qui claudā et inutile et qualibet forā maculatā obtulerit hostiā sacrilegiū reus est: quāto magis qui partē corporis sui et illibata animā puritatem regis amplexibus parat si negligēs fuerit punitur p quā grandiscula esse cōperit et in exēplo **Sponsi** sui crescere sapientia aetate et gratia apd deum et homines pergat ad tēplum ueri patris cum parētibz suis: sicut illis nō egrediatur e templo: qrat eam in itinere saeculū inter turbas et frequētā populorum uel propinquorum: et nusquā eam reperient alibi: nisi in auditu scripturarum prophetarū et apostolorū de spūitualibus nuptiis sciscitatem. **Imittetur** **Quarta** quā gabriel solam i cubiculo suo repperit: et ideo forsitā timore pterrita est. quia uirum quē non solebat asperit **Emuletur** eam de qua dicitur **Omnis** gloria eius filia regis ab intus: loquatur et ipsa electo caritatis iaculo uulnerata: **Intro** duxit me rex in cubiculum suum. **Nunq̄** exeat foras ne iuentant eā qui circumueunt ciuitatē ne pcutient et et uulnerēt et auferentes testrum pudicitia nudā in sāguine derelinquāt. **Quin** potius cum aliquis hostium eius pulsauerit dicat. **Ego** murus et ubera mea turris laui pedes meos et nō possum iquinare eos. **Non** uescatur in publico. i. in parentum cōuiuio: nec uideat ei bos quos desideret et licet quidā putant maioris esse uirtutis: presentem contemnere uoluptatem: tamen ego securioris arbitror continentia nescire qd quarrat.

Legi quondā in scholis puer aegre rephēdas quod si nas cōsuescere. **Disceat** tā nunc et uinum nō bibeat i quo ē luxuria: aū ānos. robusta aetatis piculosa ē teneris et grauis abstinentia. **Usq̄** ad idē ipso si necessitas postula uerit et balneas adeat et uino modico utatur pp istā chū et carnis. edulio sustētentur ne prius deficiat pedes q̄ currere incipiat. **Et** hanc dico iuxta indulgētā nō iuxta imperium. **Timēs** debilitatē nō docens luxuriam. **Alloqui** qd iudalca superstitio ex parte facit in refectione quorundā animalium atq̄ escaruz qd idorus Brachmanes et aegyptiorum gymnosophista in polēta et oriza et pomorum solo obseruat cibo: cur uirgo christi nō faciat in toto. **Si** tanti uirum: quare non et maioris sit pretii margaritum? **Qua** nata est ex repromissione sic utuat: ut illi uixerunt qui de repromissione generati sunt. **Equa** gratia xquum habeat et laborem **Surda** sit ad organa tibia lyra et cithara cur facta sint nesciat. **Reddat** tibi pensus quotidie de scripturarum floribus sextum ediscat graecorum uerbum numerum sequatur statum et latina eruditio qua si nō ab initio ostenerum cōposuerit in peregrinum sonum lingua cor rumpitur: et externis uitiis sermo patrius sordidatur. **Te** habeat magistrā te rudis imitetur infantia. nihil in te et patre suo uideat qd si fecerit peccet. **Memore** te uos parentes uirginis: et id scitote magis eam exēplis doceri posse q̄ uoce. **Lito** flores pereunt: cito uolā et lilium et crocum pestilens aura corrumpit. **Nusquam** absq̄ te procedat in publicum: basilicas martyrum: et ecclesias sine matre non adeat. **Nullus** ei iuuenis: nullus cinctatus arrideat. **Uigiliarum** dies et solēnes p noctationes sic uirguncula nostra celebret: ut ne tran uerso quidē ungue a matre discedat. **Nolo** de ancilla lio suis aliqua pius diligit: cuius crebro auribus insusurret. **Quicquid** unū loquitur hoc omnes sciāt. **Piaceat** ei comes non cōpta neq̄ formosa atq̄ lasciuia. qua si quido guttura carne dulce moduletur. sed gravis. pal lens. sordidata. **Subtristis** pponatur ei proba fidei ac morum et pudicitia uirgo ueterana q̄ illam doceat et assuescat exemplo ad orationes et psalmos nocte con surge: mae hymnos canet tertia sexta nona hora stā i acie q̄ belatrice christi accēsaq̄ lucernula reddet sacri ficū uespitiū sic dies trāseat sic nox illā inuēt laborāt ē orōni lectio lectio succedat orō. **Brene** uidebitur ipso qd tantis diebus uarietatibus occupatur. **Disceat** et lanam facere: tenere: collus: ponere in gremio calatus rota: sulcus: stammina pollice ducere: spernat bomicū tellas: sericum uellera et aurū i fila lētēscēs. **Tallia** uestimēta portet quibus pellatur frigus nō quibus uesti ta corpora nudētur. **Libus** eius holusculum sit et simi lia raroq̄ pisciculi et ne gula pcepta lōgins trahā de quibus in alio loco plenius sus locutus sic cōdat ut sepe esuriat ut statim post cibū possit legere orare psal lere. **Displacet** mihi in teneris maxie aetate longā et imoderata ieiunia quibus iunguntur hebdomades et oleum in cibo ac poma uetatur. **Experimēto** didici asellum in uia cū lassus fuerit diuerticula quare. **Sci** ciunt hoc cultores **Isidis** et cybele qui golosa abstine tia salides aues et fumates turtures uorāt ne scilicet cerealia dona cōtaminent hoc in perpetuum ieiunium pceptum sit ut longi itineris uires ppetes supparentur ne in prima mansione currentes corruamus i mediis. **Exterum** ut scripsi at in quadragesima cōtinentia uela pandenda sunt et tota auriga retinacula equis laxanda properantibus quāq̄ alia sit cōditio saecularium. **Alia** uirginum ac monachorum saecularis homo i quadra gesima uentris ingluuē decoquit et in coclearum mo re suo uicūtas succo futuris dapibus ac saginā aquali

culum parat. Virgo et monachus sic in quadragesima suos dimittant equos ut sibi meminerint semp esse currendus. Finitus labor moderator infinitus moderator. Est tibi enim respiramus hic perpetuo incedimus. Si quando ad suburbana pergis domi siltam no reliquas. Nesciat sine te posse uiuere: et cus sola fuerit pertimescat. Non habeat colloquia secularium: et malaru uirginum contubernia. Non interit nuptiis seruulorum. Nec familiaris ptreptis lusibus misceatur. Scio pce pisse quosda ne uirgo Christi cum eunuchis lauet nec cus maritatis scemints quia alii no deponunt animos uirorus. alix tumetibus uertis pferunt scditate. **H**ibi oino in adulta uirgine lauacra displicent: q seipsa debs erubescere: et nudam uidere no posse. Si. n. uigiliis et telunio macezat corpus suum et i seruitute redigit: Si flamā libidinis et incentiua seruētis xtatis extinguere cupit cōtinentiā frigore si appetitis sordibus turpare festinat naturalē pulchritudinē cur econtrario balnea fo mentis sopitos ignes suscitāt. pro gēntis et serico diuū nos codices amet. quibus no auri et pellis babilonice uerniculata pictura sed ad fidē placeat emēdata et erudita distinctio. Discat primum psalterium bis se cantis sanctā uocet Et in prouerbis salomonis erudiat ad uitam. In ecclesiasten cōsuecat q sunt mundi calca re. In iob uirtutis et paciētis exēpla sectetur. Ad euā gelia transeat nunq̄ ea postura de manibz apostolorū actus et epistolas tota cordis imbibat uoluntate. Cum qs pectoris sui cellarium bis opibz locupletauerit mā det memoria prophetas hepteteucum et regum et pa raliipomenon libros. **E**sdra quoqz et hester uolumina. Ultimo sine periculo discat canticum canticorum. qux si in exordio legerit sub carnalibz uerbis spiritualis nup tiarum epithalamium non intelligēs periculum est ne uulneretur. Laueat omnia apocrypha et si quando ea no ad dogmatum ueritatē sed ad signorum reuerentiā legere uoluerit sciat non eorum esse quorum titulis p notātur. **M**ultaqz in his admixta et uitiosa et grādis esse prudentiā aurum in luto q̄rere. **E**ypriani opuscu la seper in manu teneat. Athanasii epistolas et Hilariū libros inoffenso currat pede illorum tractatibz illorus delectetur ingenio. In quorum libris fidei pietas non uacillat. **A**lteros sic legat ut magis iudicet q̄ sequatur. Respondebis quomodo hac omnia mulier secu laris i tāta frequētia hominus romx custodire poterit. **N**oli ergo subire onus quod ferre no potes: sed post q̄ ablactaueris et cū Isaac et ueseris cū samuele mitte aux et amix redde preciosissimā gēmā cubiculo matris et cunis iesu uagietis impone. **N**utrietur in monaste rio sit inter uirginum choros iurare no discat mentiri sacrilegium putet. **N**esciat seculum: uiuat angelice: sit in carne sine carne: omē hominum genus sui simile pu tet: et ut cetera taceam: certe te liberet seruādi difficul tate custodiā periculum tibi melius est desiderā absē tem q̄ pauere ad singula. **E**um quo loquatur: quid lo quatur: cui annuat: quem libenter aspiciat. **T**rade Eu stochio paruulā cuius nunc et ipse uagitus pro te oio est. **T**rade Romitē sanctitatis futuram haredem: illā uideat illam: amet: illam primis miretur ab annis. **E**u ius exsermo et habitus et icessus doctrina uirtutum ē. **S**it in gremio aux que repetat in nepte quicquid prx misit in filia qux longo usu uia didicit nutrire docere seruare uirgines. **I**n cuius corona cētenariū quotidie numeri castitas texitur. **F**elix uirgo felix paula toxotii qux per aux amixqz uirtutes nobilior est sctitate q̄ genere. **O** tibi si cōtingeret uidere socrus cognatā tuā et in paruū corpusculū igētes animos cōtuereris pro insita tibi pudicitia no ambigerē qui pcederes filias et

primā dei sententiā secunda euangelii lege mutares na tu parupenderes aliorum desideria liberoruz et te ip sam magis offerres deo. is quia ipa ē amplexādi et tē pus lōge fieri a cōplexibus et uxor no habet potestātē sui corporis. Et unusquisqz in qua uocatione uocatus est in ea pmaneat in domino. **E**t qui sub iugo est sic de beat currere ne in luto comitem derelinquat totus red de in sobole qd in te interi distulisti. **A**nnā filium quē deo uouerat. postq̄ obtulit in tabernaculo nunq̄ rece pit indecēs arbitrata ut futurus propheta in eius do mo cresceret qux adhuc alios filios habere cupiebat. **A**eniqz postq̄ concepit et peperit no est ausa ad tēplus accedere et uacua apparere corā domio nisi prius red deret qd debebat. **T**alqz imolato sacrificio reuerfa do minum quiqz liberos sibi genuit. quia primogenitum deo pepererat. **D**iraris felicitatē scē mulieris imitare fidē. **I**pse si paulā miseris ad magistrum me et nutritiū spondeo. **S**estabo humeris balbudentia senex uerba formabo multo gloriosior mundi philosopho qui non regē macedonum babilonio periturum uenēo. sed ā ellā et sponsam christi erudiā regnis celestibus offeren dam.

Beati Hieronymi tractatus de honorādis parentibus ubi mōet filios praxcepto legis honorare parentes qui primi sunt illis causa nascēdi matres colere qux con ceptu partu educatione grauem filiis exhibent famula tum illis uicissim inseruire eorum obsequi imperio ex emplo machabxi qui genitrici paruū ipsius suau mar tyr effectus.

PARENID: **M**eritis subligans filios omnipotēs deus seruēndi le gem in officiis posteris dedit ut hoc diuino cogatur facere imperio quod debuit pietas suadere docente illo in libro exodi in quo ita scriptum ē ho nora patrem tuum et matrem tuā sicut pcepit tibi domi nus ut bene sit tibi: ut sis longx uitx super terrā: quas dominus deus dabit tibi. **A**udite filii salutiferas iussio nē: et pcepta legis affectu debiti amoris implete. **S**erui te patribz futuri patres et matres uestras tenera dili gite pietate: ut uestre cōiuges mereantur matris noie nuncupari. **N**emo patrē uerbis la: dat. non fiat amara dulcedo. hoc sit inter parētes et filios qd iubente dño natura cōtinuit. **A**ffectum sonet quicquid lingux dixē rint liberoruz. **I**nter caras cōiunctasqz psonas pietatis iura seruētur. **H**oc filiorum ora loquatur: qd parētes delectet audire. **P**ra:beat patribz amoris mixta for mido qui primi nobis sint cā nascēdi. **E**xhibete pibz fl lū qd ptiō paterni nois cogit: q̄ a deo est eorus meritis attributa ut ipa ā nobis exigat qd natura iubei no po tuit. **M**atribz quoqz debita impēdite reuerētias q̄ no bis ueteri labore seruētes pōdus nostri corporis tole rāt atqz ignotā portātes ifantia sūulatū quēdā exhibēt nascituris. **I**llo ipse no sibi tantū mē esurit nec acceptos sola digerit cibos. **M**aterno uictu alitur et ille qui la tet eiusqz mēbra alterius cōmestione pascuntur ut ho mo futurus alens morsibus saturetur. **Q**uid ipsa me morē nutrimēta et tenerx ifatix dulces iniurias quas nutritoris affectus ā suis parabolis sumit. **Q**uid cibos in **M**atre confectos: **Q**ui scemineis manantes ex membris lacteum soluuntur in sucum et fauces in uall d:is liquido sapore pfundunt. **L**ogēte natura sumunt i fantes et de matre qd libant: et dente non nato hoc sibi currentibus labris eliciunt: quod no sit necesse morde re. **S**eruiunt materna posteris pectora seruunt ipis in

cunabulis manus et terga membris deuota lactentius
gratos artus accipiunt: optat mater paruulus crescere
optat cito uidere maiorem eumque numeris iuuenum
miscere festinat nunquam sibi forsitan seruiturum. Dis tot
tantisque precedentibus factis parentibus matri tota ala
critate debet seruari. Reddatur naturae debitum redda
tur et posteris quod debetur. Solue fili quod debes offi
tia debita qualicumque exhibe facultate quia parentibus ne
mo potest reddere quod debetur. Humilitas talibus o
blata personis uiuendi tempus extendi et morte dilata
multum nostram prorogat uitam uicemque facientibus
reddens officia domino nostro uidentur commendat: quia
tantum parentum nomen diligit: ut seipsum patrem iusserit
dici. Irreuerens autem filius quid de domino ipso merea
tur salomonis dicta testantur. **Adumelius** afficiens pa
trem et contemnens senectam matris confundetur et i ob
probriis erit filius derelinquens custodire disciplinam pa
tris meditabitur sermones malitiae. **Maledicentis** pa
trem et matrem lumina extinguetur et pupillae oculus e
ius uidebunt tenebras. Audi fili patrem qui genuit te
nec contempseris: quia genuit mater tua: pareat patri li
gua quam genuit. Et matrem suam nemo crudeli uerbo pec
toret sic te raptat filii iuuenilis aetatis auctoritas ut noue
ris unde sis natus. **Memeto** scripturae sententias ubi sanc
to spiritu loquente dictum est. quia qui male dixerit patri
aut matri morte moriatur. **Memeto** ergo parentum es
se quod talis es: quorum manibus incrementa sumpsisti fau
ces tuae necdum lacteum sapore perdidisti: quem tibi pia
mater infundens linguam istam pauit potum corporis: impe
de debitum patri matrique seruistum: Qui nunquam tuos
uagitus horretes totum in te labebat osculis corpus.
Sic tibi grata salus ipsorum: quibus carior est tua uita quam
propria. Redde amoris uicem colendae pietatis facta pe
nitentia tua cunabulis comoda officio propitius exolue
parentes. n. adeo debent haberi dulciores: quia per alios
reparari non possunt. Et cum eos lex naturae subtraxerit
nec patrem tibi alterum poteris inuenire nec matrem. **Quo**
tato coniugio uictoriscus pater est: nec nouerca potest nomen
matris impleat. Nullus igitur filiorum auctor est lucis
suae cedat iniuriis nemo parentibus optet aduersa. Qui sa
luti suae liberos anteponunt. Intolerabile nefas est ex
illo ore proteruum audire sermonem aut illis pulsari ma
nibus quas amor diligit. Oculorum uestrorum time
te sententiam quam dominus promissit ingratis. **Meretur**
enim caecitatis suae subire supplicium qui parentum uultus
uel toruo uisu despexit: et elatis oculis laxerit pietates.
Si quicumque sapientis filii eo animo uideat uenerabiles fac
es: quo uos ipse conspiciunt: et eorum labris dulcibus os
culis inhaereat quia eorum oscula adhuc habetis in me
bris: sensibus seruire profacile est: quos nemo potest: nemo
nutrit succo corporis sui: foueatur itaque parentum se
nectus: et factis eorum uicissitudo reddatur: Habet. n.
quaedam senectus infantia. **Uideant** liberi ueltri quod fact
ant uicem uobis simile reddituri. **Imitamini** filium ma
chabarum qui matri mortem suadetis seruauit: et durum in
perium gratanter aggressus est ne offenderet genitricem.
Uoluit fratrum sociari funeribus: quam uoluntati matris
obstiterit. Ita. n. matris suadentis uoluntas profecta est
ut deo faceret filium martyrem et fratrum coronis parti
cipem. Denique obsequium suum melius morte probans
suasionem sermonis matris impleuit: et lucem istam mori
endo contemnens consors martyrum factus est: ut illa ger
manitas aeterno collegio firmaretur. **Ecce** quid proficit al
mus matri subiectus: deuotus filius obediendo promo
tus est qui nolens maternam aliquatenus laxaret pieta
tem perpetua uita passione suscepit: qui dominum confiten
do mereretur cum fratribus a domino coram angelis coro

nari. **Adumelium**

Exordium a figura dauid qui senex sunamitis foueba
tur amplexu ostendit senes frigiditate corpore sapien
tia. et proinde senili auctoritate uendicata clericis pro
ponit precepta uiuendi: **Donet** eos sui uois interpreta
ri uocabulum: ut tanquam in sorte domini ascripti nitan
tur esse quod dicuntur. Docet esse hospites et feminas
rum uitare consortia coionis earum pericula proponens
aspernari diuitias. et fugere delictiora conuiuia. **Disce**
re scripturas. Et docere quae faciant in doctrina non arro
gantes sed sale conditos esse debere subiectos esse ponti
fici. et pontifices pastores esse debere non dominos. in
uestitu et erogatione seruandam esse modestiam. quae
tam omnino uitandum delectum habendum in ministris
ecclesiae consortium potentum ac secularium. **Praxer**
tim in conuiuio fugiendum abstinentiam a uino mode
rata seruanda seiuinia. ostentationem et inanem gloriam etiam
sub religionis specie fugiendam linguam et aures a detrac
tione cohibendas procuraciones ac dispensaciones alle
nas esse uitandas. et in fine se contra detractores excusat

DIJS a me nepotiane carissime li
teris transmarinis et crebro petis ut
tibi breui uolumine digeris precepta
uiuendi et qua ratione is qui saeculi
militia derelicta uel monachus cepe
rit esse uel clericus rectum christi tra

mitem teneat. ne ad diuersa uitiorum diuerticula rapiatur
Dum essem adolescens imo pene puer et impetus las
ciuentis aetatis heremi duritia refrenare. Scripsi ad a
uunculum tuum sanctum Delsodorum exhortatoria
Epistolam plenam Lachrymis Querimonisique. Et
qua deserti Sodalis monstraret Affectum. Sed
in illo opere pro aetate tunc lusimus: **Et** Lamentibus
ad huc rhetorice studio atque doctrina quaedam scholasti
co flore depinximus. Nunc iam cano capite: et arata
rugis fronte: et instar bonum pedetibus a mero paleari
bus sagittis obstitit circum praecordia. sanguis: Unde
et in alio loco idem poeta canit. **Omnia** fert aetas an
imum quoque et post modicum. **Nunc** oblita mihi tot
carmina uox quoque moeris iam fugit ipsa: quod ne de gentili
tantum litteratura proferre uideamur diuinitus uolu
ntum sacramenta cognosce. **Dauid** annos natus sep
tuaginta bellicosus uir quondam senectute frigiditate non
poterat calefieri: **Ruxiur** itaque puella de uniuersis
finibus israel ab isaac sunamitis quae cum rege dormiret
et senile corpus calefaceret. nonne tibi uidetur si occide
tem sequeris litteram uel signum esse de mimo uel
Atelanarum ludicra: frigidus senex obuoluitur uestimen
tis et nisi complexu adolescentulae non tepescit. **Uidebat** ad
huc: **Bersabee** superat **Abigail** et reliqua uxores et
concubinae quas scriptura commemorat: **Omnes** quasi
frigidae repudiatur: et in unius tantum graduus calefit
amplexibus. **Abraham** multo **Dauid** senior fuit. et ta
men uiuente Sara aliam non quaesuit uxorem **Isaac** dup
lices **Dauid** annos habuit: et cum **Rebecca** iam uetula
nunquam restituit. **Taceo** de prioribus ante diluuium uiris
qui post annos noningentos non dico senilibus sed pene iam
cariosis artibus nequaquam puellares quaesiuere com
plexus. **Moyse** certe dux israelitici populi centumul
giti annos habebat: et **Sephora** non mutauit: quae ista igitur
sunamitis uxor et uirgo iam seueris ut frigidum caleface
ret: tam sancta ut calidum ad libidinem non prouocaret.
Exponat sapientissimus salomon patris sui delicias et
pacificus bellatoris uiri narret amplexus. **Posside** sa
pientiam posside intelligentiam ne oblitiscaris et ne decli
neris a uerbis oris mei: **Ne** derelinqueris eam et ap

prebédet te. Ama illā et exaltabit te. **P**rius sapiē
 tix timor domini. Posside sapientia et i omni p^o possessio
 ne tua posside intelligētā. Circūda illam: et exaltabit
 te. Donora illā et amplexabitur te ut det capiti tuo co
 ronam gratiarum. Corona quoq; delictarum proteget
 te. Omnes pene uirtutes corporis mutatur in senibus
 et crescente sola sapientia decrescunt cetera uires i le
 sunia: elēosin xαματευα: idest in paucimētum dor
 mitiones huc illuc discursus perigrinorum susceptio:
 pauperum defensio: instantia orationum perseverantia
 uisitatio languētium: labor manuum unde pbeatur ele
 mosinā. Et ne sermonē lōgius protrahā. Lunctaq; p
 corpus exercentur fracto corpore minora fiunt. Nec
 hoc dico qd iuuenib; et adhuc solidioris xtatis hīs dū
 taxat qui labore et ardētissimo studio uitā quoq; sācti
 monia et orationis ad dominum iesum frequētia scien
 tiam cōsecuti frigeat sapientia quā in pleriq; senibus
 xtate marcescit. Sed qd adolescentia multa corporis
 sustineat bella: et inter incentiua uiciorū et carnis titil
 lationes quasi ignis in lignis uiridib; suffocetur: et suū
 non possit explicare fulgorē. Senectus uero rursus eo
 rum qui adolescentiā suā honestis actibus instruxerūt
 et i lege domini meditati sunt die ac nocte: xtate sūt do
 ctior: usu tritior: processu ipis sapientior: et ueterū stu
 diorum dulcissimos fructus metet. **U**nde et sapiens il
 le uir græcū Themistocles cum expletis centum septē
 ānis mori se cerneret dixisse fertur se dolere q; tunc e
 grederetur de uita quādo sapere coepisset: Plato octo
 gesimoprīmo āno scribens mortuus est. Socrates no
 naginta octo ānos in scribendi docendiq; labore dolo
 re q; cōpleuit. Taceo ceteros philosophos Pythago
 rā: Democritum: Xenocratē: Zenonem: Eleantem:
 qui iam xtate longæua in sapientia studiis floruerunt
 Ad poetas uenio Homerum Hesiodum Simonidem
 Stesichorum qui grandes natu cygneum nescio quid
 et solito dulcius uicina morte cecinerunt. Sophocles
 cum pp nimia senectutē et rei familiaris negligentia a
 filiis accusaretur dementis. Edipi fabulā quam nuper
 scripserat recitauit iudicib; et tantum sapientia i xtate
 lā fracta specimē dedit ut seueritatē tribunalium in fa
 uorem theatri cōuerteret. **N**ec mirum cum ēt Lato cē
 sorius et romāi generis disertissimus ēt senex græcos
 litteras discere nec erubuerit nec desperauerit. Lerte et
 Homerus refert qd de lingua nestoris iā uetuli et pēe
 decepiti dulcor melle oratio fluxerit: sed et ipsius no
 minis abisaac sacramentum sapientia senum indicat ā
 pliorē. Interpretatur. n. pater meus supfluis uel prius
 mei rugitus. Verbum superfluis abiguum ē: sed in p^o sen
 ti loco uirtutē sonat. q; amplior sit in senib; et redun
 dans et larga sapientia. In alio at loco supfluis quasi
 nō necessarius ponitur. Abisaac at idest rugitus propri
 e nuncupatur. q; ut maris fluctus resonat et ut ita dicā
 de pelago ueniēs fremitus auditur. Ex quo ostenditur
 abundantissimum et ultra humanā uocē in senib; diuini
 sermonis tonitrum cōmorari. Porro sunamitis in lūa
 gua nostra coccinea dicitur ut significet sapientia caleē
 et ex diuina lectione feruere: qd licet dominici sanguis
 indicet sacramentum: tamē et feruorē ostēdit sapientia
Unde et obstetrix illa in geneti coccinum ligat in māu
 phares: **Q**ui ab eo q; parietē diuiserat duos populos
 ante seperantē diuisoris idest phares fortitū est nomē
 Et Raab meretrix in typo ecclesie resicula mysteriū
 sanguis cōtinētē: ut **H**ierico pereunte domus eius sal
 uaretur appendit. **U**nde ēt in alio loco de uiris sāctis
 scriptura cōmemorat. **H**i sunt qui uenerunt de calore
 Raab domus patrie rhecab. **E**t dominus noster in e
 uangelio Jgnem inquit ueni mittere sup terrā: et quid

aliud uolo nisi ut ardeat. **Q**ui i discipulorum cordibus
 succensus cogebat eos dicere Nonne cor nostrum ar
 dens erat i nobis dux loqueretur in uia: et aperiret no
 bis scripturas. **Q**uorsum hxc tā longo repetita princ
 pio. Ne a me qras pueriles declamationes sentētia: ū
 flosculos uerborum lenocinia: et p fines capitulorum
 singulorum acuta quædā breuiterq; cōclusa: que plau
 sus et clamores excitent audientius. **A**mplectatur me
 modo sapiētia et abisaac nostra q; nunq; senescit i meo
 requiescat sinu. **I**mpolluta est uirginitatisq; perpetua
 et quæ in similitudine **M**aria cum quotidie generet:
 sepeq; parturiat incorrupta ē. **V**inc reor dixisse apos
 tolum spū feruentes. **E**t in euāgelio dominus pdicasse
 qd in fine mundi quādo iuxta prophetā zacharias stul
 tus pastor esse coepit sapientia decrescere refrigeret
 charitas multorum. **A**udi igitur ut beatus **S**yrrianus
 ait Non deserta sed fortia. **A**udi fratē collegio patres
 senio qui te ab icunabilis fides usq; ad perfectā ducat
 xtatem: et per singulos gradus uisēdi pcepta cōstitūto
 inter ceteros erudiat. **S**cio quidē ab auunculo tuo be
 ato **D**ellodoro qui nunc pontifex christi est et te didi
 disse quæ sancta sunt: et quotidie discere norma q; uitæ
 eius et exēplum habere uirtutum: sed et nostra qualia
 cunq; sunt suscipe: et libellum hunc libello illius copu
 lato ut cum ille monachum erudierit hic clericum do
 ceat esse pfectum. **I**gī clericus qui christi seruit ecclesie
 interpretetur primo uocabulus suum: et nomis diffini
 tione prolata nitatur esse quod dicitur. **S**i enis clericos
 græce latine fors appellatur: propterea uocantur cleri
 ci: quia de sorte sunt domini: uel quia dñs ipse fors. i.
 pars clericorum ē. **E**t quia uel ipse pars domini ē uel
 dominum ptem habet: talē se exhibere deb; uti et ipse
 possideat dominum et ipse possideatur a domino. **Q**ui
 possidet dominum et cum **P**ropheta dicit Pars mea
 dominus nihil extra dominum habere potest. quod si
 quippiā aliud habuerit pter dominum pars eius non
 erit dominus. **U**erbigratia si aurū si argētum si posses
 siones si uariā suppellectilē cū istis p^o dñs pō eius fie
 ri nō dignatur. si at ego pō dñi sū et funiculus heredita
 tis eius nec accipio ptes iter ceteras trib;: s; quasi leui
 ta et sacerdos uiuo de decimis et altari seruiens altar
 is oblatione sustentor: habēs uictum et uestitus hīs cō
 tētus ero et nudā crucē nudus sequar: **O**bscuro itaq;
 te et repetēs iterum iterumq; moneo ne officium cleri
 catus genus antiq; militie putes idē ne lucra sæculi in
 xpī quaras milita. **N**e plus babeas q; quando cleri
 cus esse coepisti et dicatur tibi clericatus eorū nō pro
 derunt eis. **N**onnulli. n. sunt ditiores monachi q; su
 erant sæculares et clerici qui possidēt opus sub christo
 paupere quas sub locuplete et fallace diabolo nō ha
 buerāt ut susciperet eos ecclesia diuites quos mundus
 tenuit ante medicos. **O**cululā tuas pauperes adeāt
 et peregrini et cum illis xpī conuiuam noueris. **N**e
 gociatorem clericum et ex inope diuitē ex ignobilis glo
 riosum quasi quasdam pestes fuge. **E**orumpūt mores
 bonos confabulationes pessimā: **T**u aurum contētis
 alius diligit. **T**u calceas opes ille sectatur: **T**ibi cordi ē
 mansuetudo silētium secretum illi loquacitas. **A**trita
 frons fora placēt et platex et medicorum tabernā. **I**n
 tanta morum discordia q; potest esse concordia. **H**ospiti
 tiolus tuus aut raro aut nunq; mulierum pedes terant
 oēs puellas et uirgines christi aut æqualiter iguora aut
 æqualiter dilige nec sub eodē tecto māseris. **N**ec i præ
 terita castitate cōfides. **N**ec dauid sāctor: nec sāpione
 forcior. **N**ec salomone potes esse sapiētior. **D**emen
 to semper qd paradisi colonum de possessione sua mu
 lier ececerit egrotantū tibi sanctus quilib; frater assistat

et germana uel mater at probata qualibet apud oēs fidei. quod si huiusmodi nō fuerint cōsanguinitatis castimoniamq; personarū multas anus nutrit ecclesia quæ et officium pbeant et beneficium recipiant ministrando ut infirmitas tua fructum hēat elemosinæ. **S**ed quosdā cōualuisse corpore et animo agrotare cōpisse. Periculose tibi ministrat cuius uultum frequēter attendis. si propter officium clericatus aut uidua a te uisitatū at uirgo nunq̄ domum solus itroeas: talesq; habeto sottos: quorum cōtubernio nō infamatis. si lector si accolitus: si psalter sequitur: nō ornatur ueste sed moribus. **N**ec calamitro crispent comas. sed pudicitiam i habitu polliceantur. **S**olus cum sola secreto et absq; arbitro uel teste non sedeat si familiaris est aliquid loquēdum habet maiorē domus uirginē uiduas uel maritam: **N**on est tā inbumā ut nullum pter te habeat cui se debeat credere. **L**aueto oēs suspensiones et quicquid probabiliter fingi pōt ne fingatur ate deuita. **E**rebra munuscula et horariola et sudariola et fasciolas et uestes ori applicitas et oblatas: ac degustatos cibos: blādasq; et dulces litteras factus amor non habet. **A**udi me. **M**el meum: lumē meum: meumq; desiderū chrīstus est. **O**mnes delicias et lepores et risu dignas **D**ebilitates et ceteras ineptias amatorum in comcediis erubescimus in seculi hominibus detestamur. **Q**uāto magis in monachis et clericis: Quorū et sacerdotū proposito et propositus ornatur sacerdotio: **N**ec hoc dico qd in te at in scis uiris ista formidem: sed qd i dī proposito et in omni gradu et sexu et boni et mali reperiantur: **Q**ualorumq; condēnatio laus bonorum sit. **P**udet dicere sacerdotes idolorum mimi et aurigæ et scorta hæreditates capiunt: solis clericis et monachis hoc lege prohibetur. Et prohibetur nō a persecutoribus sed a principibus christians. **N**ec de lege cōquero: sed doleo cur meruimus hanc legē. **L**auterium bonum est sed quo mihi uulnus ut indigeam cauterio. **P**rouida et seuera est legis cautio: et tamen nec sic refrenatur a uaritia p fidei cōmissa legibus illudimus. **E**t quasi ma iora sunt imperatorum scita q̄ christi leges timemus: euāgelia cōtemnimus. **S**it hæres et mater filiorum id est gregis sui ecclesia: quæ illos genuit nutrit et pauit. **Q**uid nos inferuimus inter matrē et liberos. **G**loria episcopi ē pauperis opibus puidere. **I**gnominia sacerdotis est propriis studere diuitiis. **N**atus in paupere domo in tugurio rusticano qui uix millo et cibario pane rugientiē satiare uētrē poteram nunc similia et mella fastidio. **N**oui et genera et nomina piscium in quo litore concha lecta calleo saporibus ausus discerno pronitias. et ciborum me raritas ac nouissime dāna ipsa delectant. **A**udio pterea in senes et anus absq; liberis quorundā turpe seruitium. **I**psi apponunt matulā apponunt mappulam et obsidēt lectum et purulētias sto machi et pblegmata pulmonis manu propria suscipiunt. **P**auent ad introitum medici tremētibusq; labiis an cōmodius hēat sciscitatur. et si paululum senex uetgetior fuerit pscitatur. ac siulata latitia mēs intrisecus auara torquetur. **T**iment. n. ne perdant ministerius et uiuaces senes mathusalē ānis cōparant. **Q**uāta apā deum merces si in p̄sentī precium nō expectarent. quātis sudoribus hæreditas cassā expeisur: **O**mnino labore promissa margarita christi emi poterat. **D**inas scripturas sapiens lege imo nunq̄ de manibus tuis sacra lectio deponatur. **D**isce qd doceas obtine eum qui ē secundum doctrinā fidelē sermonē ut possis exhortari i doctrina sana et cōtradictēs reuincei. **P**ermane i his quæ didicisti: et credita tibi sunt sciens a quo didicisti paratus semper ad satisfactionē omni p̄cēti te rōem

de ea q̄ est in te spes. **N**on cōfundāt opera tua sermo nem tuum ne cum in ecclesia loqueris: tacitus quilibet respondeat. **E**rgo hxc quæ dicis ipse nō facis. **D**elicatus magister est qui plēo uētrē de ieiuniis disputat accusare auaritiā et latro potest. **S**acerdotis christi os cum mēte cōcordet. **E**sto subiectus pontifici tuo: et qd animæ parentē suscipe. **A**mare filiorum timere seruum ē. **S**i pater suus inquit ubi est honor meus? **S**i domus ego sum ubi ē timor meus. **P**lura tibi in eodē uero obseruāda sunt nomina. **M**onachus p̄tifer aunculus. sed episcopi sacerdotes se sciāt esse nō domos. **H**onorent clericos quasi clericos: **U**t et ipsi a clericis quasi episcopis honor deferatur. **S**cius illd est oratoris Domitii. **E**rgo inquit te habeā ut principē cum tu me non habeas ut Senatorem? **Q**uod Aaron et filios eius hoc esse Episcopum et p̄bros nouerimus unus dominus unum tēplum unum sit ē ministerium. **R**ecordemur sēper quod apostolus **P**etrus præcipit sacerdotibus. **P**ascite eam qui in uobis est gregem domini prouidētes non coacte sed sp̄taneē secundū deum: **N**eq; turpis lucri gratia sed uoluntarie. **N**eq; ut dominātes in clerum sed forma facti gregis ut ex animo. **U**t cum apparuerit princeps pastorum percipiat atis immarcessibile gloriæ coronā. **P**essimā cōsuetudinis est quibusdā ecclesiis tacere presbyteros et p̄sēbz episcopis non loqui quasi aut inuideant: aut nō dignetur audire: **E**t si alii inquit paulus apostolus prius fuerit reuelatum sedēt prior taceat: **P**otestis enim p̄ singulos prophetare ut et oēs discant omnes cōsolentur et sp̄ritus prophetarus prophetis: subiectus est. **N**on .n. dissensionis ē deus sed pacis. **G**loria patris ē filius sapiēs. **S**audeat episcopus iudicio suo: cū tales chrīsto elegerit sacerdotes. **D**ocēte te i ecclesia nō clamor populi sed gemitus suscitetur. **L**achrymæ auditorum laudes tæ sint. **S**ermo presbyteri scripturarum lectio nō cōditus sit. **N**olo te declamatores esse et rabulum garrulumq; sine ratione: sed mysteriosus peritus et sacramentorum dei tui eruditissimum. **V**erba uoluei et celeritate dicendi apā imperitus uulgu admirationē sui facere indoctorum hominū ē. **A**trita frons inter p̄tatur sape qd nescit: et cum aliis persuaserit. **S**ibi quoq; usurpat scētiā. **P**receptor quondā meus **G**regorius nazansenus rogatus a me ut exponeret quid sibi uideretur i luca sabbatum. **Δευτέρω πρῶτον** .i. secundo primū eleganter lūsit. **D**ocebo inquit te super hac re in ecclesia in qua mihi omni pplō ac clamāte cogēris iūctus scire qd nescis. **A**ut certe si solus tacueris solus ab omnibus stultitā cōdēnaberis: nihil tā facile q̄ uilē plebeculam et idoctam contionē linguæ uolubilitate decipere. **Q**uæ quicquid non itelligit plus miratur. **M**arcus Tullius apud quem pulcherrimum illud elo gius **D**emosthenes tibi praxripuit ne esses primus orator tu illi ne solus: **I**n oratiōe pro quito **L**igatio gallo **Q**uid de fauore uulgi et de imperitis cōtionatoribus loquatur attēde ne bis fraudibus illudaris loquor ei quæ sum nup̄ expro. **U**nus quidē poeta nominatur homo plitteratus: cuius sunt illa colloquia poetarū ac philosophorum cum facti **E**uripydē et **M**axādum inter se et alio loco **S**ocratē et ep̄curum disserētes: **Q**uorū ætates nō ānis sed seculis scimus esse distinetas. **A**t is quātos plausus et clāores mouebat. **M**ultos. n. cū discipulos hēbat i teatro: qui simul litteras non didicerāt: **D**estes pullas xque uita ut candidas ornatus ut sordes pari modo fuge. **Q**uia alterum delicias alterum gloriā redolet. **N**on absq; amictu lico incedere. sed p̄tium uestium linearis nō habere laudabile est. **A**lioquin rīdiculum et plenum dedecoris est

Wampalb

gog
gog

referto marfupio q̄ sudarium orariumq̄ nō habeas
gloriarī. Sunt qui pauperibz parum tribuunt ut ampli
us accipiant: et sub p̄textu elemosynā q̄runt diuitias
Qua magis uenatio appellanda est q̄ elemosyna. Sic
bestia: sic aues: sic capiuntur et p̄sces. **Modica esca i
hamo ponitur: ut matronarum in eo sacculi p̄trahātur**
**Scit eps cui cōmissa est ecclesia: quē disp̄sationi pau
perum curaq̄ p̄ficiat.** **Melius est sp̄ote nō hēre q̄ tri
buas q̄ ipudenter petere q̄ recondas: Sed et genus
arrogantia est clemētiorē uelle uideri q̄ p̄ntifex chris
ti est: Non omnia possumus omnes. Alius i ecclesia oca
lus est: alius lingua: alius manus: alius pes: auris uen
ter et cetera. **Lege Paulus ad Corinthios ubi diuersa
mēbra unum corpus efficiunt. Nec rusticus et tantus
simplex frater: ideo se sanctū putet si nihil nouerit: nec
peritus et eloquēs in lingua existimet sanctitatē.** **«Mul
toq̄ melius est e duobz ip̄fectis rusticitatē habere s̄ā
etam q̄ eloquētia peccatricem.** **«Multi adificanc parie
tes et columnas ecclesie subtrahunt: marmora nitent:
auro splendent laquearia gēmis altare distinguitur: et
ministrorum chrisi nulla electio est. Neq̄ uero mibi a
liquis opponat diues in iudexa tēplum mensā lucernas
turbula patellas scyphos mortariola et cetera ex auro
fabrefacta. Tunc h̄c probabātur a domino quādo sa
cerdotes hostias imolabant: et sanguis pecudum erat
remissio peccatorum. Quāq̄ h̄c omnia p̄cesserunt in
figuram. Scripta sunt at̄ propter nos in quos fines sa
culorum deueniunt. Nunc uero cus paupertates do
mus lux pauper dominus: dedicari: portemus crucē
et diuitias latus putabimus quid miramur q̄ chrisus
uocat iniquum māmona? **Quid suscipimus et amāus
q̄ petrus se nō habere gloriosā testatur. Alioqui si tā
tus litterā sequimur et in auro atq̄ diuitiis s̄plex nos
delectet historia cum auro obseruemus et cetera. Du
cant pontifices chrisi uxores uirgines quāuis bonz
mētis sit: qui diciturē habuerit et qui deformis est pri
uetur sacerdotio lepra corporis animz uitiiis p̄feratur
Pescanus et multiplicemur et repleamus terrā: nec i
molemus agnum: Nec mysticum pascha celebremus
quia h̄c absq̄ tēplo fieri lege prohibentur. **Stigamus
septimo mense tabernaculum et solēne ieiunium bucc
na cōcrepemus. q̄ si h̄c omnia spiritalibz spiritalia
cōparantur: scientesq̄ cum Paulo q̄ lex spiritalis est
et Dauid uerba cātantis **Reuela oculos meos et cō
siderabo mirabilia de lege tua: sic itelligamus ut domi
nus quoq̄ noster itellexit et interpretatus ē sabbatum at̄
aurum repudiemus cum ceteris superstitionibz iudexo
rum: at̄ si aurum placeat placeat et iudex. quos cus au
ro at̄ probare nobis necesse ē at̄ dānare. **«Būtusa tibi
uitanda sunt saecularium: maxime horum qui honori
bus tumēt. Turpe ē at̄e fores sacerdotis chrisi crucifi
xi et pauperis: Et qui cibo quoq̄ uescatur alieno sic
tores consulum et milites excubare **Judicēq̄ prouin
cia melius uti apud te prandere q̄ in palatio: q̄ si ob
tenderis te facere h̄c: ut roges pro miseris atq̄ subie
ctis: iudex saeculi plus deferet clerico cōtinenti q̄ diuiti
et magis sanctitatē tuā uenerabitur q̄ opes: Aut si ta
lis est qui nō audiat clericos pro quibuslibz tribulātibz
nisi inter calices et phialas libenter carebo huiusmodi
beneficio: et chrisus rogabo pro iudice qui magis po
test subuenire. **Melius est. n. cōfidere in domio q̄ cō
fidere in homine. **Melius est sperare in domino q̄
sperare i principibus. Nuncq̄ uino redoleas: ne audias
illud philosophi **Doc nō est osculum porrigere s̄ pro
pinare. Vinolentos sacerdotes et apostolus dānat: et
actus lex prohibet. Qui altari seruiunt uinuz et s̄cerā
nō bibant. **Sicera hebrxo sermone nuncupatur omis**********************

potio quā iebriare pōt: siue illa quā fermēto cōficitur
siue pomorum succo aut faui decoquuntur in dulces et
barbaram potione: at̄ palmarum fructus exprimuntur
in liquorē: coctisq̄ frugibus aqua pingulor coloratur
**Quicquid iebriat et statum mētis euertit: fuge simili ut
uinum. Nec hoc dico q̄ dei a nobis creatura dānetur
siquidē et dominus uini potator est appellatus. Et T̄bi
motheo dolenti stomachum modica uini sobbitio rela
xata est. Sed modum atatis et ualitudinis pro corpo
rum qualitate exigimus in potando. **Quod si absq̄ ui
no ardeo et adolescentia inflāmor calore: Et tenuato
sāguine succulento ualidoq̄ sum corpore. libenter ca
uebo poculum in quo suspitio: ueneni ē. **Pulchre dicit
tur apud gr̄cos: sed nescio utrum apud nos atque re
sonet. **Pinguis uenter nō gignit sensum tenuē. Tātum
tibi ieiuniorus impone q̄tum ferre potes. **Sint tibi iei
unia pura casta simplicia moderata et nō supersticiosa
Quid prodest oleo nō uesci: et molestas quasdā diffi
cultatesq̄ ciborum quaxere: caricas p̄pter **Muces pal
marum fructus: simillam mel pistatia: totaq̄ hortorus
cultura uexatur: ut cibario pane nō uescatur: et dus de
litas sectamur a regno celorum retrahimur: **Audis
praxerea **Quosdam contra reruz hominumq̄ naturā
aquā nō bibeit: nec uesci p̄e. sed sorbitiunculas delica
tas et cōtra cholera betariq̄z succū nō calicē bibeit s̄ cōcha
**Proh pudor nō erubescimus istiusmodi ineptis: nec
tedet superstitionibz. **Insuper etiā famā abstinentia: i de
litis quaximus. **Fortissimum ieiunius est aqua: et pa
nis. **Sed quā glortas non habet et omnes pane et a
qua uiuimus: quasi publicum et comune ieiunius pu
tatur. **Lauē ne hominum rumusculos aucuperis et
in offēsam dei populorum laudē cōmutes. **Si adhuc
inquit apostolus hominibus placere: chrisi seruus nō
essē. **Desiuit placere hominibz et seruus factus est chri
sti. **Per bonā et malam famam a dextris et a sinistris
chrisi miles graditur. **Nec laude extollitur: nec uita
peratione fragitur. **Non diuitiis tumet: nō contrahit
tur paupertate et laxa contemnit et tristia. **Per dies sol
non uret eum: neq̄ luna per noctem. **Nolo te orare i
angulis platearum nec rectum iter percus tuarum frā
gat aurā popularis. **Nolo te dilatare s̄mbrias et ho
stetui habere philateria et cōsciētia repugnate pharisa
ica ambitione circundari. **Inde p̄det euāgelium: inde
lex et prophetz. **Fidelis mecum lector intelligis quid
taceam et quid magis tacēdo loquar: tot tegula quot
spettes gloriarum. **Quanto melius h̄c non i corpore
sed in corde gestare. **Domini habere fautorē non af
pectus hominis. **Dis scire quales diuinus quaxat
ornatus. **Dabeto iustitia prudētia tēpantias fortitudi
nem: bis cali plagis includere. h̄c te quadriga uelut
aurigam chrisi ad metā concludum ferat. **Nihil hoc mo
nili p̄ciosius: nihil hac gēmarum uarietate distinctius.
**Ex omni parte decoraris cingentis atq̄ protegeris. Et
ornamēto tibi sunt et munimini. **Gēmx uertuntur in
scuta. **Lauē quoq̄ ne at̄ linguā at̄ aures habeas pruri
entes. i. ne aut ipse detrabas aliis aut alios audias de
trahētes. **Sedēs iquit aduersus fratrem tuū loq̄baris et
aduersū filiū matris tuz p̄ebas scādālū: h̄c fecisti et ta
cui. **Exististi iniq̄ q̄ ero tui similis arguas te et statuā
cōtra faciem tuam subaditur sermones tuos et cōcta
quz de aliis es locutus. **Nit parce detractioni liguz
custodi sermones tuos et cito quia per cuncta quz de
aliis loqueris tua s̄nta iudicaris et i his ipse dephēdē
dus eris quz i aliis arguebas neq̄ nota illa iusta ē ex
cusatio referentibus aliis iuriā facere non possum. ne
mo iuito auditori libenter refert. **Sagitta in lapidā nun
quā figitur interdum resiliens p̄cutit dirigētem. **Discat**

detractor dum te uidet nō libēter audire non facile de
trahere. Eius detractoribus ait Salomon ne cōmice
aris: quoniam repente uenit p̄ditio eorum. et ruina utri
usq; quis nouit. Tam uidelicet eius qui detrahit q̄ il
lius qui aurē accōmodat detrahētī officii ergo tui est.
Uisitare lāguentes: nosse domos matronarum ac libe
ros earum et nobilium uirorum custodire secreta. Of
ficii ergo tui sit nō solum oculos castos seruare: sed et
linguā. Nunq̄ de mulierum formis disputes. Nunq̄
quid in cuiusq; domo agatur. alia domus p̄ te nouerit.
Hippocrates adiurat discipulos suos ante q̄ doceat et
in uerbis suis iurare cōpellit. Extorquet sacramēto silē
tium sermonē incessus māuetudinē habitum moresq;
describit. Quanto magis nos quibus aiarum medicia
cōmissa ē: omnium christianorum domos quasi propri
as amare debemus. Consolatores nos in m̄coribus
suis potius q̄ cōiuias in prosperis nouerint. Facilius
contēntur clericus qui saepe uocatus ad prandium nō
recusat. Nunq̄ petentes raro accipiamus rogati. Be
atius ē magis dare q̄ accipere. Nescio quo. n. modo e
tiā ipse qui deprecatur ut tribuat cum acceperis: uiliorem
te iudicat. et mirum in modum si eum rogantē contēp
seris. Plus te postea ueneratur Prædicator cōtinentē
naptias nō cōciliet: et qui apostolum legit. Superest
ut qui habet uxores tāq̄ nō habetes sint: uirgines co
git ut nubat. Qui de monogamia sacerdos est quare ni
duas hortatur ut bigama sit: Procuratores atq; dispē
satores domorum alienarum atq; uillarum quomodo
esse possunt clerici qui proprias subēt cōtēnere facul
tates? Unico rapere quippiā furtum ē: ecclesiā fraudare
sacrilegium ē. Accepisse qd̄ pauperibus erogandum e
surgentibus plurimis uel cautus eē uelle uel timidum at
quod apertissimi sceleris est exinde aliquid lubrāre
omnium p̄donum crudelitate superat. Alter fame tor
quetur et tu iudicas optum uentri eius satis sit. Aut di
de statis qd̄ acceperis: at si timidus dispēsator eo: dimit
te largitorē ut sua spē ipse distribuatur. Nolo sub occa
sione mea sacculus tuus plenus sit. Nemo mea melius
me seruari p̄t. Optimus dispēsator ē qui nihil sibi ser
uat. Zoegisti me Nepottane carissime lapidato tā uirgi
nitatis libello quē sancte Eustochio roma: scripseram
p̄t ānos decē rursum beithleem ora reserare et cōfodē
ē dum me linguis omnibus proderet. Aut. n. nihil scribē
dum fuit ne hominibus iudicium subiremus: qd̄ tu quo
qs facere uoluisti at scribentes nosse aduersum nos cū
ctorum maledicorum tela esse torquēda. Quos obse
cro ut quiescant et desinat maledicē. Nō. n. ut aduer
sarios sed ut amicos scripsimus: Nec inuēcti sumus in
eos qui peccant: sed ne peccēt monuimus. Neq; in il
los tantum sed et in nos ipsos seueri iudices fuimus.
Volentesq; festucā de oculo alterius tollere nostram
prius trabē etecimus. Nullum laci nullius nomē salē
de mea scriptura signatum ē. neminē specialiter meus
sermo pulsauit Generalis de uitis disputatio est. Sed
qui mihi trāsci uoluerit prius ipse de se quod talis sit
confiteatur

Epistola beati Hieronymi ad oceanus de uita clerico
rum ubi ad eorum insinuationē proponit epistolā apo
stolo ad Thimotheum de Episcopo ut ex illo ceteri
gradus clericorum addiscāt quō uiuere debeant Co
net illos feminarum uitare cōsortia ostēdens ex illarum
cōuersatione etiā: si cognatione iungatur quātum per
culi imminet

SOPHRONIVS Eusebius Hieroni
mus Oceano suo salutē deprecatus eo ut
tibi breuiter exponerem qualiter Clerici

debeāt uicitare. Hinc me pleriq; maledictis xmulis p̄
tolantur quia nō sileo ueritatē. Tamē mi carissime ab
apostolo sumamus exordium qui ait humanus sermo
est. et omni acceptione dignus. Si quis episcopatum
desiderat bonus opus desiderat. Oportet. n. Episcopū
irrephensibile esse sobrium: pudicum: benignum: orna
tum: hospitalē nō percussorē: sed modestum: nō litigi
osum. nō uolentem: domini sui qui bene p̄t et rell
qua. Tonum cōprehēdit esse cauendum cum irrephens
ibile ponit. Quō igitur alterus reprehendit cum ipse qui
accepit p̄tatem ut doceat sit reprehensibilis. ex ipso gra
dus ceteri clericorū cōdiscūt quō debeāt uiuere in hac uita
mortalī. seipos imitabiles abēt propōtē sacerdotes ut
alii iūiores gradus hūiles consecuti uita et testimonio sa
cerdotū possit exargei p̄cipue illā reor attētiō tibi eē
prouidēdū qz priā tēptāta sunt dicorū mulierū frequē
ter accessus iste sexus reprehensibiles exhibet clericos.
Quid tibi reuera cur feminis qui ad altare cur domi
no fabularis. Te cuncti in publico te in agro rustici ara
tores ac uinutores quotidie grauitate lacerabunt si cō
tra dispositum fidei cum feminis habitare cōtēdis.
Et quia ut arbitror cōcupiscis irrephensibilis tes
timonio bono utere. Nunquid in choro apostolorū
femine affuerunt: Prohibe tecum uirgines morari
quæ de genere tuo nō sunt. Dilige eas exterius or
dina frequēter uisita iunctus obsequio clericorum ne
cum secretaliter ac solus ingredieris macules testimoni
um tuum. Illud etiam aduertēdum est quia si uxorē
duces lex te non prohibet habitare cum conserua cum
uxoris entis cōfessu eiusmodi ad regimē sacerdoti pro
mouētur maxime cum apostoli p̄ceptum hoc habeat
Unius uxoris uirum ad honorē clericatus eligēdum.
Te uero nō ita salutaria p̄cepta cōtingunt. Aliter cōiui
gati: aliter uirgines admonētur ecclesiasticū omni sub
re ministerii feminarum cum clericis nullo pacto con
iuncta p̄cipitur cōuersatio. Janua diaboli uia iniquitatis
scorpionis percussio. nocuumq; genus feminarum.
Cum proximat stipula incendit ignē flāmitero igne p
cutit femina conscientia pariter habitatis exuritq; sun
damēta montium. Ego id dico si cum iuris femina ha
bitant uiscerium nō deerit diaboli: ex eis aucupatum ē
ab initio peccatum ferreas mentes libido domat. Si
quis alligauerit ignē in sinu suo: uestimēta eius nō cō
burentur. Aut si quis ambulauerit super carbones ignis
pedes suos non comburet. **M**ibi crede non p̄t toto
corde cum domino habitare qui feminarum accessibus
copulatur. sed dico Qui ābulat simpliciter ābulat con
fidenter Bene et argute. Sed oportet testimonium hē
re ex his qui foris sunt licet coram deo incedas tamē
coram hominibus bona prouidēda sunt. quia et astu
tiores sunt filii lucis filii tenebrarum. Cum ergo a te
hoc genus non amputatur. Das reprehendentibus te
locum. et ipse te detrahētium moribus tradidisti: Si a
gapetarum consortium non dimiseris benignus es et
gaudeo quia pudicus fallum ē. Si aliquis seferit cleri
cum habitare cum feminis non credit eum esse castū
Si pudicitiam quartis quare habitas cum feminis.
Femina quam bene uideris conuersantem **W**en
te dilige. Non Corporali frequentia et Letera.
Ornatum non uestis tenera clericum facit aut sacerdo
tē: sed casta mētis intētiō. Hæc enis deuotionē hono
ris custodit. Honore quidē gloriosum boni operis fa
ma cōseruat. Sacerdotes quippe decet uel ceteros
clericos gradus ut supra dictus est a feminis segre
gari Si ergo generis gratia iudicas eas nullo pacto
dimittere memēto thamar: qz ab Amon fratre suo cor
rupta sit. Id ipsum p̄sequor dilectissime. **U**bi unius ē

tabernaculi cōuersatio nō facile tollitur carnis delecta-
tio. De duobus enī quod unus desiderat si loqui nō
potest uel tentatur. Remotio igitur uiri castitatis col-
locat arma cōstruit in melioribus castra pudoris hono-
rē cōsolatur. potuit enim et maria mater domini d cho-
ro apostolorum non discedere si liceret. Teda post tē-
tationem passionis Antiochia a Paulo prohibetur
pariter pergere. Nemo miles eius uxore pergit ad bel-
lum. Non inuideo charitati: Sit tibi cum casta uirgi-
nibus longana dilectio: Tunc in bono te merito collo-
cabis et famā meliorabis. Sed si cōgregationē cōstiti-
tūis puellarum pulchre cōseo i ebdomada secunda uisit-
tatione ad benedicēdā cōgregationē uenias: sed nō so-
lus. ne rumige rursū lignis te lacerantibus macerēt: Ale-
nā enim cupiunt utinā discutere uistā nō suam. Prop-
terea digne accipe nostrorum praecepta uerborum et mo-
nita humilitatis quae fraterno affectu calamo iperante
expressimus dulciter lege. Jā uero ut reprehēsbilis di-
ni altaris nō sit sacerdos pauca de reliquis apostoli te-
stimoniis quātus dominus donat exponā. Sufficiunt
superiores causa quae dicta sunt. Verum ne aliquis mi-
nus itelligēs ad epōs sentiat apostolum fuisse locutus
Quid de diaconibus ad Timotheum pceptum sit. Quid
de presbyteris ad Titum cōmemorare delectat. Sed p-
tereundum nō est superiorē explanare sententias. Unū
uoxoris uirum et noua et uetus pceptio sacerdotem
centet eligendum Quia digamos ad ministerium plerū-
qz epī applicuerunt sicqz asseruerunt Concubina fuit
illa hxc uxor. Quasi nō hxc sint cōmestitia scdctatis i il-
la: quae in hac exerceatur q̄ uxor asseritur. An quia cō-
fugit Tabulas non fecit concupiscentia alia fuit. Nullo
pacto digamos uel concubinarum Lathenis insertos
debet subire sacerdoti ministerium. In leuitico scriptus
est ac p̄finitum quales eligit debeat sacerdotes sicut ha-
bes. Et dixit dominus ad Moysē Sacerdos uxores
accipiat uirginē de semine patrum suorum. Viduā ue-
ro destitutā aut a uiuo marito derelictam non accipiat
Bene audiat. p̄cipiente domino. Moysi: quia nec ux-
or debet sacerdoti digama conuenire: ne honorē polluat
sacerdoti: Sicut unius uxoris uirum sic unius uiri
mādat uxore. Si ergo clericus monogamus fuerit: et
uxor eius digama noli eius ministerio applicare. Diga-
mā n. duxit uxorem. Hxc uito pcepta idē apostolus d
ordinādis clericis dedit. Et quia liber sine expectat ad
id redeamus unde egressi sumus Nec si dux aut tres
pariter dei acilla morentur solum ad eas ingredi conue-
nit sacerdotē. Si quis hxc pcepta nō obseruauerit hos-
tis est animae suae Quod si post monita nostra aliquis
clericus agapetas aptius amare q̄serit q̄ christum se-
cundum synodalē regulam conueniatur: et pcepta pa-
trum in Nicea definita ei legātur. Jam uero si conuen-
tus praedicta fugerit et reliquerit consecuti sumus ma-
ximum lucrum. Alioquin talis ab ecclesia anathemati-
zandus sit. Germinant enim scemināe spinas cum uiris
clericis habitates et accuto mucrone arcana mentium
percutiunt. proh nefas dolor est dicere: sed p̄terire nō
debet christo ista nubere uouerunt non clericis. Unde
sine nuptiis genus nouum uxorū: et ad nos quid p-
tinet quod ifamare non cessamus? Amachara cessēs
Bonus honor est in ecclesia si a consortio uirorum sce-
mināe sint longe. Monachum uel clericum solitudo fa-
cit non publicum. quod te uirginale delectat alloquū
Eur sanctimonialium contra fidē frequētas in ecclesia
uel i ipō publico. si eos quos diligāt uiderit ridētibus
oculis salutationis tenera uerba procedunt. Deindē eū
salutauerint si eos ut dei uiros p̄terit celertus uiderint
contemptores suos iudicant et trascuntur. Deinde or-

dinatur diserta satisfactio: post satisfactionē prandium:
quali noua laticia disponitur. Inter pocula iproperant
uerba contēptus. Illa uero Lamentari se simulat qua
si peccati genus inducens. Lege qd talis debet esse so-
litaris: qualē hieremias descripsit: Ait. n. Sedebit so-
litaris et tacebit: quia leuauit se super se Bonum ē ui-
ro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. Et quia
iesus relictis apostolis solus ibat orare: Martam quo-
qz i penetralibus āgelus solas inuenit non cum Aga-
peta loquentem et illa ad uisilem introitum trepidauit
Tu quae fornax es malitiae quid a uiro desideras frequē-
tius salutari: et nescis quia dupliciter famā perdis tuā
simul et clerici culus ministerio ecclesia christi debz or-
nari. Inordinata cōsuetudo est delicatis sermonibus fa-
bulosa calamitas: sed si hospitalitatē cupis habere ha-
bes tuas sorores. Illa apud te in domum uocari debēt
non clerici. Sit ad adificationē tuā sancta uirgo qd di-
xero. In beatissimi Martini uita legitur cōmemoras
se Sulpiciū q̄ trāsens sanctus martinus quādā uir-
ginē moribus et castitate p̄cellens cupiens uisitare illa no-
luit: sed penium misit ei: ac per fenestrā respiciens ait sā-
cto uiro Abi pater ora: quia a uiro nunq̄ sum uisitata
Gratias egit deo sanctus. Martinus q̄ talibus imbu-
ta moribus castas custodierit uoluntatē: et benedicēs
eam abiit latus. Ducisqz sufficiat de sceminis dictus
Consummata quippe uirginum causa: transeamus ad
reliqua. Hospitalitē p̄cepit apostolus clericum ordinan-
dum: Hoc pcepto pater Abraham et Loth āgelos sus-
ceperunt quia hospites dilexerunt. sic et hōseliphorus
paulum doctrinae fontē suscepit. De imitatione sit ue-
strae et ne sinatis incolam p̄terire: qui apud uos panes
nō cōdat. Sequitur Non p̄cussorē. nō. n. pugilē d̄scri-
bit apostolus: sed qui cōscientias nō percutiat singulo-
rum. Sit modestus nō infletur nō iebrietur domui suae
bene p̄sit q̄ horribile erit si domui cleri detrahatur: la-
dit sacerdotis opinionē in plebe quādo de proximis e-
ius male loquitur populus. Super hxc omnia p̄cepit
clericis boni testimonii fundamēta cōponere: ut bono-
rum operum telificatio casto cōfirmetur affectu.

Epistola beati Hieronymi ad Euagriū: qualiter p̄-
byter et diaconus differat qua ostēdit presbyterum
diacono in honore longe praestare: et i primitiua eccle-
sia eundē fuisse episcopus et presbyterus: sed in sc̄ima-
tis remedium unum fuisse praepositum et in hoc orbis
potius q̄ urbis cōsuetudinē isequēdā et hinc exceptus
est tex. in decretis. 90. dist. c. legitimus

LEGITUS in Esaia fatuus fatua
loquitur. Audio quēdā in tantā eru-
pisse uerecundiā ut diaconos presby-
teris idest episcopis p̄ferret. Mā cus
apostolus p̄cipue doceat eisdē esse
p̄byteros: Quos Ep̄os quis pat-
tur ut mensarum et uiduuarum minister super eos se tū-
dus efferat: ad quorum p̄ces christi corpus sanguisqz
conficitur. Quis auctoritatē: audi testimonium Pau-
lus et Timotheus serui christi iesu omibus sc̄is in chri-
sto iesu qui sunt in philippis cum ep̄is et diaconibus.
Dis et aliud exēplum i actibus apostolorum ad unius
ecclesiae sacerdotes. Ita Paulus loquitur Attēdite uo-
bis et cuncto gregi in quo uos spiritus sanctus posuit
episcopos ut regeretis ecclesias domini quā acquisiuit
sanguine suo. Ac ne quis cōtentiose in una ecclesia plu-
res episcopos fuisse contendat. Audi et aliud testimo-
nium in quo manifestissime declaratur uel cōprobatur
eundem esse Episcopum atqz presbyterum. Propter

hoc reliquit te crete ut quæ deerant corrigeres et consil
 tueres presbyteros p civitates sicut ego tibi mandavi.
 Si quis est sine crimine unius uxoris vir filios habens
 fideles nõ i accusatione luxuria aut non subditos. O
 portet at episcopum sine crimine esse quasi dei dispen
 satorẽ: et ad Timotheum Noli negligere gratiã quæ tibi
 data est prophetiã p impositionẽ manuum presby
 teri: Sed et Petrus in prima epistola Presbyteros in
 quit in vobis pcor cõpresbyter et testis passionis chris
 ti et futuræ gloriæ quæ reuelanda est particeps regere
 gregẽ christi: et inspicere nõ ex necessitate sed voluntate
 iuxta deus quod quidẽ græce significatius dicitur ἐπι
 σκοπῶν ὡς κρινοῦντες undẽ et nomẽ ep̃i tractum est Parua tibi
 videtur tãtorum vitorum testimonia. Elangat tuba
 e uangelica filius tonitruu quẽ iesus amant plurimum
 qui de pectore saluatoris doctrinarus fluente potavit
 Presbyter electe domine filius eius quos ego diligo in
 ueritate. Et in alia epistola Presbyter Laico carissimo
 quẽ ego diligo in ueritate. Quã at postea unus electus
 est qui ceteris pponeretur i scismatis remediũ factũ
 est ne unusquisq; ecclesiã ad se trahens christi ecclias
 rumperet. Nam et Alexandria a Marco Euãgelista
 usq; ad Herada et Dionysium ep̃os presbyteri semp
 unum ex se electum et in excelsiori gradu collocatum
 ep̃m nominabãt: quõd si exercitus ip̃eratorẽ faciat: aut
 diaconi eligant de se quẽ industrum nouerint et archi
 diaconus uocet. Quid n. facti excepta ordinatione ep̃i
 scopus: quod presbyter non facit nec altera romã ur
 bis ecclesia: altera totius orbis æstimada ẽ: et galliã et
 britanniã et ap̃rica: et persis: et oriens: et India: et oẽs
 barbaræ nationes unum christum adorãt: unã obser
 uãt regulã ueritatis. Si auctoritas q̃ritur orbis maior
 est urbe. Ubicunq; fuerit ep̃s siue romã siue eugubii
 siue cõstantinopoli: siue regis: siue Alexandria: siue iha
 nis eiusdem meriti est eiusdẽq; sacerdotiũ Potentia di
 uitiarum et paupertatis Humilitas uel sublimiorẽ uel
 inferiorem ep̃m facit. Exterum oẽs apostolorum suc
 cessores sunt. Sed dicitur quõd romã ad testimonium di
 aconi Presbyter ordinatur. Quid mibi profers unius
 urbis cõsuetudinẽ? quod paucitatẽ de qua ortus est su
 percilus in Leges ecclesiæ uendicãt? Oẽ qd rarum e: t
 plus appetitur. Pulegium apud idos p̃pere preciosi
 osius. Diaconos paucitas Honorabiles Presbyteros
 turba cõtẽptibiles facit. Exterum in ecclesia ẽt romã p̃s
 byteri sedent: et diaconi s̃tant licet paulatim in crebres
 centibus uitiis iter p̃brõs absente ep̃o sedere diaconum
 uideri et i dõestitio conuulsi benedictiões p̃bris dare
 Discant qui hæc faciunt non se recte facere: et audiant
 apostolos Non est dignum relinquentes uerbum dei
 ministrare mensis: Sciãt quare diaconi cõstituti sunt
 Legant acta apostolorum: recordentur cõditionis suæ
 presbyter et episcopus: aliud ætatis aliud dignitatis no
 men est. unde et ad titum et ad timotheum de ordinati
 one episcopi et diaconi dicitur: de presbyteris omnio
 reticetur. Quia i episcopo et presbyter continetur: qui
 promouetur de minori ad maius prouehitur. Aut igitur
 ex presbytero ordinatur diaconus: ut presbyter mi
 nor diacono comprobetur in quem crescit ex paruo.
 aut si ex diacono ordiatur presbyter: nouerit se lucris
 miorem sacerdotio eẽ maiorẽ Et ut scilãus traditiões
 apostolicas sumptas d̃uteeri testãento quod Aaron et
 filii eius atq; leuitæ in tẽplo fuerunt hoc sibi episcopi
 et presbyteri et diaconi in ecclesia uendicant.

Beati hieronymi ad Damasum de oblationibus alta
 ris et elemosinis a presbyteris et non a laicis uend
 icandis quod sanctorum Doctorum auctoritate confir

mat cõfessõ laicos p̃sumptores excomunicatiõni subde
 dos.

DOVERTI facta auctoritas tua pa
 pa uenerãde quia de quaestione: quã
 clietulo tuo proposuisti et cõgrua res
 põsa per epistolã mãdasti hoc est de
 panibus a fidelibus Altari oblatiõ
 quis illis iuz uti debeat. Quantum a
 p̃cipulis ecclesiæ doctoribus inuestigare ualui paucis tibi
 scribere curau. Testes autẽ idonei quos ad hæc rẽ
 corborãdam concitau hi sunt Gregorius nazanze
 nus mirabilis. doctor: Cirillus: Athanasius: Theo
 phylus: anatolius: Joannes chrysostronus: Eustasius:
 Eusebius: chronographus: Et noster Hilarius. Qui õ
 nes uno ore eodẽq; consensu: ueluti spiritus facti orga
 na uera anathematis mucrone censent esse ferendos
 qui in usus laicorum panes cõtulerint oblationum: q̃
 oio solis sacerdotibus debetur: nisi forte religionis cã
 laici pro benedictiõne de manu sacerdotis accipiãt nõ
 solum autẽ de panibus in ecclesia oblatiõ hoc sanxerunt
 patres nostri: sed de omnibus simul q̃ altaribus offerũ
 tur dicẽtes atq; docentes maximum nefas esse et per
 omnia diabolica temeritate hoc fieri. Ubicunq; accide
 rit et ualde intolerabile esse sanctæ ecclesiæ ut sine uin
 dicta sanctorum canonum remaneat. Undẽ sanctus Jo
 annes chrysostronus in cõmentariis suis super Mat
 theus euãgelistã: ubi discipuli spicas manibus uellebãt
 sabbato et pharisæi reprahẽdebãt hoc modo scribit Si
 inquit nõ licuit dauid et uiris eius: adhuc sub iura
 legis comedere panes propositionis quia dicebantur
 facta. Quando dauid Abimelech panes petiit fame in
 stimulatẽ quõd nunc coruscãte Euãgelio psuaderi debe
 at laicis ut oblationẽ panis deo oblatorum suis usibus
 rapiant. Dicit namq; proinde apostolus Qui altari de
 seruiunt de altari participet. Ergo quia sacerdotes pro
 omnibus orare solent: quorum elemosinas et oblatiões
 accipiunt: qua fronte p̃sumunt laici oblationes quas
 christiani pro peccatis suis offerunt uel comedere uel
 aliis cõcedere: cũ ipi nõ debeant pro populo orãre. Ob
 hoc papa gloriose mittere oportet illos p̃sumptores i
 excomunicatiõnẽ p̃petuam ut ceteri metum hẽant et
 ap̃lius hæc in ecclesia ne fiant.

Incipit quartus liber siue tractatus tertie partis prin
 palis epistolarum beati Hieronymi de correctione ui
 ta et cõuersatione p̃latorum siue p̃sidentium

Epistola beati Hieronymi Ad Rusticum narbonẽsẽ
 episcopum de uita et cõuersatione episcopi et. yti. gra
 dibus clericorum illi commissis.

Argumentum in eandem.

DPSOPV: docet Humilita
 tem iustitiã pacẽq; sectari: miseret
 pauperibus: lges dei discet et docet
 nõ accipere p̃sonã i iudicio nec quen
 quã causa in cognita iudicare: inferi
 ores ecclesiæ ministros nõ despiciere
 nec illis iniuriã irrogare. Deniq; septem distinguens
 ordines clericorum docet per singulos: quali eos ep̃i
 copus debeat honore prosequi quali caritate fouere
 Insolentias quoq; ac auaritiã arguit episcopus: qui
 omnia sibi arrogãtes officia et opeo sibi cumulantes
 clerum mendicare compellunt

DIFFERERE quidem arbitror fidei
 tuae conversatione sancta qua habes i
 christo iesu ad sacerdotalis oratio di
 gnitate Artam tibi et angustia itellec
 tus usam in domino referare. Quia
 precedentibus meritis ac uirtutibus
 insignibus ad hoc officium electus a deo es: is in multis
 gratia christi sine operibus comprobetur. Et cessate me
 rito conversationis ac uita sola dei dona fructificet. Ta
 me quia tu ipse ceteris electus a deo comprobatus quia et
 legis operam impleuisti et comoraris in gratia usque ad
 supereminens scientia sacerdotalis intellectus deo te
 cum colloquere festinas: et existentibus cogitationibus i
 signibus. Hoc uis nosse quod futurus es: totius tibi eccle
 siae prout praecipis sacramenta referabo doctrinae ordinem
 locumque custodiens et quicquid qualiter obseruare de
 beas docens: si modo ad iuriam non reuocet nouella ex
 hortationis industria: ac te pudeat paulisper esse meno
 rem discipulis: quia seposito ut uides privilegio digni
 tatis de nobis habes amplius quod requiras. Et id quod
 sapienter in consecratione consecutum esse te credis. Re
 fiat ut capias ne minor iuentaris in christo quam in mun
 do interim noxiis: ac falsi uocabuli inutilis pastor ex
 stas: cum haec quae in domo latent sacramenta nescires.
 Nos tamen tenentes in omni disputatione roem ac tecum
 simpliciter fabulantes uerum te episcopi animarum debere
 esse monstrabimus: ut factus tibi ipse positus iudex hoc
 quod loquimur implere festines: et nobiscum confert
 ens uerecundia et confusione relecta eligas abiectus esse
 in domo dei magis quam habitare in tabernaculis peccato
 rum. Si. n. iesus ait Reges gentium dominantur eorum
 et qui potestate habent domini uocantur. Vos autem non
 sic sed qui maior est uobis fiat sicut minor. et qui pri
 ceptus fiat sicut minister. Quis. n. maior est: qui recumbit
 an qui ministrat in gentibus quod qui discumbit. iter uos
 autem non sit sed qui ministrat. Ego autem in medio uestrum
 sum sicut qui ministrat. Et uos quia estis permanentes
 mecum in temptationibus meis. Ego dispono uobis sicut dis
 posuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis in
 mensa mea in regno meo: et sedeat super sedes duo
 decim iudicantes duodecim tribus israel. Et alibi Re
 ctorem te posuerunt: noli extolli. Sed esto in eis quasi
 unus ex eis. Et alibi non ut domineris clero: sed ut foras
 sis omnibus. Et alibi Templum dei estis: et spiritus dei habitat
 in uobis. Si quis templum dei uiolauerit disperdet illud
 deus. Templum. n. dei sanctum est quod estis uos. quoniam
 am ex ipso sunt omnia ipsi gloria in secula. Unus. n. de
 us pater domini nostri iesu christi. ex quo omnia et nos
 in ipso: et unus dominus iesus christus per quem omnia
 et nos per ipsum. Et unus spiritus in quo omnia et nos
 in ipso: sed non in omnibus est scientia. Excitas enim
 scriptum est. contigit ex parte israel donec plenitudo
 gentium subintraret et sic omnis israel saluus fieret.
 Conclulit enim deus omnia sub peccato: ut omnibus
 miseretur. Ante omnia humilitate dilige: quia sup
 bria apostatare facit a domino et initium peccati supbia
 est. Deus enim noster forma serui accipiens humiliauit
 se usque ad mortem mortem autem crucis: Omnes scriptu
 ras mente percurrere: totum canone lege atque habes an
 te oculos exempla sanctorum imitare quod bonum est emu
 lare quod factus factusque tibi hierosolyma caelestia do
 nota reseruit. Domus in te ac templum Salomonis adifi
 fica. Tabernaculi fabrica exornare diligentius festina. in
 tra sancta sanctorum indeficiens tibi templum incende
 perfectionem in omnibus tene: pone custodiam ori tuo et
 hostium circumstantia labiis tuis non des in temptationes
 animam tuam et non obdormiet qui custodit te: et exalta

omne uocem tuam Et dic Omnis caro scenum et omnis
 gloria hois ut flos sceni. aruit scenus et flos eius dec
 det. Verbum autem domini manet in aeternum. Sacerdos
 enim domini qui de ore eius profert iustitiam et exquirere
 tibus annunciat ueritatem angelus omnipotentis domini
 est. In omnibus causis serua iustitiam. peregrinantes orpha
 num et uiduam pauperem uel pupillum uacuo gremio
 non dimittas. ibique thesaurum tuum ubi cor tuum est
 conde. Cum omnibus fratribus tuis sicut scriptum est
 pacem habe. Conclia fuge ne dum iudicas condeneris
 tunc. n. scriptum est Beatus uir qui non abiit in concilio im
 piorum: et in uia peccatorum non stetit et in cathedra pes
 tilentiae non sedit. Sed in lege domini uoluntas eius et
 in lege eius meditabitur die ac nocte potentum perso
 nas diuitem noticias salutantium Obsequia ita acci
 pe ut pauperem non contristes nec illi fastidium excusationis
 inducas non recedat liber legis sic enim scriptum est.
 Sine offensione estote iudicis et grauis et ecclesiae fidei si
 cut ego per oia placeo oibus non querens quod mihi utile
 est sed quod multis ut salui fiant Priusquam audias ne iudices
 quemquam atque ante probationes accusationis illatam nemi
 nem a tua comunione suspendas: quia non statim qui
 accusatur reus est sed qui conuincitur criminofus. Nec
 standum odium singulorum ut innocentium fratrum iu
 riam dominetur. Quinimo timor dei est ante oculos
 habendus: Et totum quod agitur deo christo scias pstan
 dum esse non tempore quia perit figura huius mundi et
 deo magis obedire conuenit quam hominibus qui scit pra
 terita et de futuris aestimat. Vno enim sermone tota
 lex adimpletur. Omne quod tibi fieri nolueris alii ne
 feceris. Domi si fieri potest postposita personae tuae offi
 ciique reuerentia seruum seruus te esse conuenit. atque in
 omnibus perdocere ut quicumque a te audiunt conversa
 tione magis tua quam doctrina proficiunt. Sic. n. scriptus
 est In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt ne te
 extollat salutatio pluriorum. Munera diuitem et ob
 sequia non uincant te: quia munera excecant oculos iu
 dicis. Non plus sit apud te matrona nobilis quam profes
 sa pauper atque medica aut uidua maritali auxilio desit
 tuta aequalis et quae habet uirum potentem in seculo uide
 atur. Alienum te a personis omnium reddendum iudic
 ea. ac propter iustitiam in iudicio pauperem non defendas.
 nec propter gloriam diuitem indecenter assistas. Aut si hoc
 non potes facere cognitionem respice causarum. sola tibi
 esto lectione et oratione contentus. Neminem. n. ut dictum
 est diligit deus nisi eum qui cum sapientia habitat. ac
 nullum laedit. Ista si feceris deo inutilis in omnibus
 comprobatus perfectum sacerdotium retentabis in te.
 Expelle de templo dei oues et boues et columnas uedde
 tes nummulariorum euertere mesas quia domus patris
 nostri domus orationis non negotiationis esse debet et quod
 iudicio proficitur desiderari propter donationis seruit
 am non oportet ne reprobis iuentamur in christo. Sic
 que fiet ut ueritate consistens septiformis ecclesiae sacra
 mentum nosse merearis quod in omnipotentia dei cum
 sui ueneratione consistit id est in patre et in filio et in spi
 ritu sancto in archangelis in angelis in sapientia in homini
 bus. Quae omnia si diligenter aspicias totus in his dis
 putationibus ecclesiae catholicae fundamenta cognosces.
 Et per hos gradus si uniuersa obseruaueris quae scrip
 ta sunt deus erit in memoria tua de primo gradu eccle
 siae qui fossariorum ordo est tua et tu in domino reuer
 teris. Primus igitur in clericis fossariorum ordo est qui
 in similitudinem Iobis facti sepelire mortuos admonet
 tur ut exhibentes uisibilibus rerum curam ad inuisibilibus
 festinet et resurrectionem carnis credentes in domo totus
 quod faciunt deo se prestare non mortuis cognoscant.

Tales ergo fossarios ecclesie conuenit qualis **T**hobias propheta fuit eius fidei eius sanctitatis: eius scientie atque uirtutis. Non ergo putes paruum esse officium fossariorum. At sicut ceteri sacerdotes famulis dei despicias sacramentis ac plus diuersorum seruis deferas uel amicis quam christi in templo eius preces fundis cuius membra ueneraris cum omnibus participare te conuenit non solum in altari: sed et domi cum omnibus esse conueniam: atque inter domesticos parietes simplicitate residere. Si amas **T**obia propheta: et si eius imitator expectes: Si ipse quod scriptum est: Qui recipit prophetam in nomine prophetarum mercedem prophetarum accipiet. Laue ne huic officio per superbas tuas aliqua irrogetur infamia: quam laicus qui minor est **T**obia non meretur. Te enim ita de dei membris oportet habere iudicium ut intelligas ecclesie sacramentum. Religiosis: non et sanctitatis est quod Episcopus diceris non romanus consulatus aut iuris. Si hoc uis esse quod factus es serua ordines tuum locumque custodi. **D**eser prophetarum ut propheta tibi seruiat. Dilige mysteria dei ut amaris a christo: Noli aliquem contemnere sicut eum aut iniusto odio prosequaris quia tu sicut christus es: et alii christi sunt: et **N**eo potes est in hoc seculo qui aliquem seruorum suorum uelit ab aliis contumeliam. tu ipse quoque si libenter accipias quod dicitur sum cunctorum famulus prope os quibus seruiunt honorem deferens: atque unum quemque prout potes est eius dominus ueneraris. **D**ic mihi quare quis maior est christo: aut cui tantum debes: qui pro te sanguinem sudat et qui te ecclesie suae propositum. et qui te honorauit in cunctis: qui omnia tibi diuisarum sacramenta concessit? Nunquid meretur dominus deus tuus ut eius hanc preterierit propter bonitatem et misericordiam suam conseruos tuos adprimas: deroges christo ac nullum nisi te solum putes ad dominum pertinere: tibi tantum existimes reuerentiam deferendam ac famulos christi in consuetudine tibi creditos non in ministerio liberos ut habeas sed ut seruos in dominationem possideas? Hanc enim preterieris deus damnat et nihil grauius fert quam ut eius scilicet hominibus deferendum deo ipse non deferat: Lus seruum principis atque milicie deputatum persequi et laceffere non audeas eos qui ueri dei serui sunt et uero christi caractere censiti ac per baptismum gratias christi et per clericatus officium militantes adiectione putes ignominie deputandos ut plus interdum apud conscientiam tuam si iniuriam non faciat nostra correptione. tas seruis tuis quam clericis parcas. Et in his aliquid uernaculum diligas illos uelud alienos despicias et malis mundo placere quam christo. Pro christo: Pro fide: Pro Religione. Pro proposito Sanctitatis deferre interdum clericus seruo cogitur et ad ignominiam non ferendas ullis indicatur in mundo qui summus in celo est: Recte hanc repudias episcopus: recte ista non seruas. **S**i episcopus non uis si celorum regna contempnis si nullam cum deo cupias habere consortium: Lerte si electum te a deo gratularis si factum te pastorem gregis si te creatum sacerdotem clericis recognoscis laborare debebis ne tibi tua membra displiceant ne id quod christi esse reproberetur. Sic enim ait apostolus aut nunquid caput pedibus dicit non desidero opera uestra: Unum enim corpus et multa sunt membra. Si tu caput es pedum tibi officia necessaria sunt pertinere ad honorem tuum atque ad substantiam corporalem pedes ipse cognoscis sine his ut ipse nosti ambulare non potes: hi te sustinent hi totum corpus permouent hi dirigunt caput: hi primum esse te faciunt: perditis his contemneris a cunctis ac tibi ipse odibilis factus amarum uitam in seculo retentabis. **D**e secundo gradu ecclesie qui hostiariorum ordo est. **S**ecundus hostiariorum locus est qui clauos

regni celorum tenet qui patriarchis datur: qui presunt portis hierusalem atque iter bonum et malum habentes iudicium aperiant quod nemo claudit et claudunt quod nemo aperit. Jam hic considerare te conuenit: quare circa hostiariorum dei debet esse diligentia: quanta his uerbis atque offitii reuerentia per te deferenda sit intrare templum nisi per hos non potes. **D**i sunt ordinati per uices suas: et omnia que intus sunt ex utraque custodiunt ac perfecti in omnibus fideles recipiant respuant infideles. **D**e tertio gradu ecclesie qui doctorum ordo est. Tertius lector ordo est: qui deo christo et prophetis datur secundum quod scriptum est **E**xalta uocem tuam et dic. **O**mnis caro fœnus et omnis gloria hominis sicut flos sceni aruit fœnum et flos decidit. **W**erbum autem domini manet in æternum. **D**enique dominus noster legens in templo formam lectoris assumpsit. **S**icut ergo lectores qui cantant canticum moysi et agni: hi sunt qui sequuntur agnum immaculatum quocumque ierit qui cum mulieribus non coniungauerunt uirgines enim sunt. **D**onus numerus est angelorum et nomen angeli conueniente: sacerdoti ad aptatur qui usque adeo æquales tibi sunt per hanc officia sanctitatis sicut scriptum legis **S**acerdos qui a thesauro a ore suo profert iustitiam: et exquirentibus annuntiat ueritatem angelus omnipotentis dei est. **D**e quarto gradu ecclesie qui subdiaconorum ordo est. **Q**uartus ecclesiasticæ dispositionis in subdiacono est ordo qui metranine appellatur in humilitate domino seruientes: pro hoc in euangelio iesus ad **N**athanael ait **D**ic est uerus israelita in quo dolus non est **L**ui respondens iesus ait **A**n te philippus te uocaret eius esset sub sicca nouite quod propterea scriptum est ut tu eius locum dispositio neque cognoscas: propterea dominus noster formam serui accipiens humiliavit se usque ad mortem mortem autem crucis: propter quod semper genua flexa orare mandamus **O**mnis enim qui se humiliat exaltabitur: et qui se exaltat humiliabitur. **P**ropter hoc ægyptus competentibus plagis percutitur a domino. **H**anc dies perfectionis ex ægypto: pascha domini nuncupatur: ut quia pascha nostrum imolatus est christus plenitudinem totius mysterii atque sacramenti in rerum officio recognoscas: nec per arrogantiam non ferendam despicias eos qui oblatioes in templo dei suscipiunt: at secretorum omnium testes participes etiam passionum sunt. **E**t cetera. **D**i enim primi desideria nostra suscipiunt: hi probant in nobis optatas uoluntates: hi repudiant malas: hi ut a deo suscipiamur assistunt: quorum tibi sicut uisibiliter ministeria necessaria esse cognoscis ita et uisibiliter propter pacem aut eius concordiam utiles esse perpèderis ne conficere corpus christi et sanguinem ultra non possis si uenturus ad altarium dei ecclesie membra neglexeris. **D**e quinto gradu ecclesie qui leuitarum seu diaconorum ordo est **Q**uintus in diaconibus ordo sacramenti est quorum fors dei est qui recedere de templo domini die ac nocte prohibetur qui columna et fundamentum ueritatis sunt qui ecclesie dei sustinent qui altare christi sunt: in quo firmantur sacramenta in quo offertur oblatio quid ergo in templo dei ut ipse nosti uenerabilis altari esse potest? **Q**uis non se ad mensam domini accessurus humillet **E**t hi sunt quos in apocalypsi legimus. **S**eptem angeli ecclesiarum hi sunt septem candelabra aurea: hi uoces tonitruorum hi in similitudinem sacramentorum. **N**oe iustitiam prece non habentes in se maculam aut rugam atque in cadore lucis effecti in omni israel deo uolente perspicui: puri mentibus altarum candidi: uirtutum operatione preclari: humilitate predicti quieti humiles euangelisantes paces annunciantes bona dissensiones rixas et scandala refecantes: soli deo eloquentes in templo nihil de mundo penitus

cogitantes dicentes patri et matri non nouimus uos et filios suos non agnoscentes. Denique et leui ut scriptum legitur sacerdotalis tribus est et caput omnius sacerdotum: sine hoc sacerdos nomen habet officium non habet: hic minister dei dicitur quia scriptus est. Quis maior est qui ministrat an cui ministratur? et sicut in sacerdote consecratio: ita in ministro est sacramenti dispensatio. Illi orare: huic psallere mandatur. Ille oblata sacrificat hic sacrificata dispensat. Ipsi etiam sacerdotibus propter presumptionem non licet de mensa domini tollere calicem: nisi eis traditus fuerit a diacono: ut procedente ministerio sanctitatis humilitatis paulisper per consecrationem dum ministerio dei instant reuerentiam ut debent recognoscant. Ita. n. deus noster omnipotens uniuersa disposuit ut qui maior esse se crediderit minor sit et qui uideretur minor maior existeret. Denique quod hoc uerum sit ipse perpende. Leuita inferunt oblationes in altari. Leuita componunt mensam domini. Leuita cum sacerdotibus dum sacramenta benedicuntur assistunt. Leuita ante sacerdotes orant: ut sicut distinctio locorum creditur in mundo: et in altari dei uideatur. Episcopi superbi sunt si nolint sibi diaconos anteposui. si humilitate diligunt maiorem esse in eo quam sunt humiles cognoscant. Tunc deinde ut aures habeamus ad dominum diaconus acclamat: ipse predicat: ipse hortatur: ipse commouet altantibus sacerdotibus ne leuiter hanc uocem. Quae haec et pacem annuntiet: aut negligenter aspicias aut contemendam putes. Sufficit huic ordinis eum per dominum fuisse concessum ut non solus sacerdos in templo totus agere et implere uideatur. Eget officio diaconi sacerdos sicut et diaconus sacerdotis: nec diues sine pauperi esse potest. Post consecrationem. n. omnium sacramentorum preces: post recitationes nominum per omnia mysteria deitatis perfectio rursus leuitis in altari datur. Diaconus ut superius dixi calicem tradat testis passiois: testis dispensationis: testis humilitatis: ne elatus in superbia is qui obtulit nihil sperandum sibi a diacono recognoscit. Ideo leuita in consecratione perfectus est: nec ultra iam sicut laicus benedicatur quia perfectam in se habere iubetur domini sanctitatem. Denique ex omnibus tribubus in ielu naue libro. Leuita ciuitates accipiunt ut tu intelligas nullum esse hominum genus: nullam terram: nullum locum: nullam gentem: quae non huic propter dominum seruire inbeatur. De leuitis aut decimas decimarum accipiunt sacerdotes: nec dare ipsis sed accipere mandatur. Nunc aut ex quo in ecclesiis sicut in romano imperio creuit auaritia. perit lex a sacerdote et uisio de propheta. Singuli quoque potentia episcopalis nomis quam si bishops illicite absque ecclesia uendicauerunt totum quod leuitarum est in usus suos redigunt. nec hoc sibi quod scriptum est uendicant. sed cunctis auferunt uniuersa. Vendicat infelix clericus in plateis: Et ciuili opere macipatus publicam a quolibet deposcit alimoniam: et qui de ex eo despicitur a cunctis sacerdotale officium dum misericordia desolatus iuste putatur ad hanc ignominiam deuenisse. Eget in sede presbyter in altari leuita. in secretario subdiaconus: in loco lector: et in templo hospitarius: in sepultura fossarius: moriuntur fame: et qui alios sepelire mandatur: poscunt misericordiam: qui misereri a liis sunt precepti: Et cum ita fuerit sacerdos qui hoc non fecerit condemnatur. Solus incubat diuitibus: solus ministerio utitur: solus uniuersa sibi uendicat: solus partes inuadit alienas: solus occidit uniuersos. Nam si secundum diuinos libros omnia faceremus: nec dici quicquam uisibiliter poterat cunctis sola in christi ecclesia sanctitas abire daret. Sic propter sacerdotum auaritiam odia consurgunt. Hinc episcopi accusantur a clericis. Hinc principum lites: hic

desolationis causa. Hinc origo criminis. Et. n. si unus quisque ita hunc mundum uisibiliter possidere mandatur ut sua tantum possessione contentus sit: ac res non inuadat alienas: non agrum pauperi tollat non uineam: non sub lectorum aliquod non famulos non fructus. Quanto magis qui ecclesiae dei posse debet. ita in omnibus seruari iustitiam. ut hoc sibi tantum uendicet quod sui iuris esse cognoscit. aliena non tangat. aliena non rapiat. aequali se ceteris faciat. et sicut sine his in ecclesia non fit ita et sine his in ecclesia ministerii dispensatione non uiuat. Eerte ut ipse nosti qui uisibiliter in hoc mundo sus inuadit alienum accusatura. Paupere datur a iudice. ita et in ecclesia dei cum unusquisque stipendia sua perdit clamat ad deum. exauditur a christo nec differtur in hac parte ultionis sententia si non redduntur uniuersa. Moderato enim dei preces ac solum nostrum redditus quarrit ac nos quirit sua bonitate seruari. Sed si non conuertimur: si duri corde sumus si in peccatis usque ad mortem illicite perduramus. Assidue peccanti sicut scriptum est deus non miseretur. De sexto gradu ecclesiae qui sacerdotus ordo est. Sextus seniorum ordo est qui sacerdotibus datur qui presbyteri dicuntur qui presunt ecclesiae dei et christi sacramenta conficiunt. Hi autem in benedictione eius episcopi consortes ministerio sunt. nulla in conficiendo corpore christi ac sanguine inter eos et episcopos credenda distantia est. Et eucharistiam tampridem per presbyteros benedicta si usus exegerit episcopi accipere debent ac se christo ac plei tudini eius communicare cognoscere. Nam si quis ad iniuriam reuocet aut putet se accipere non debere eucharistias quam presbyter benedixit is profecto puerus est credens dominum duo corpora habuisse. Unum uisibile et unum inuisibile. Hic christus diuisus dicitur et quis facit iniuriam ergo inter baptismum et baptismum potest esse distantia ut sanctior iudicetur quam baptismus aut episcopus quam is quem leuita sicut in actibus apostolorum legis eunuchus a philippo diacono baptisatum fuisse ut scriptum est. Ecce aqua quis prohibet me baptisari et ille ait nihil si credis. Fides enim quae facit mundum. et quia non est datus sed accipietis. Ita credendum est in omni anima baptismum esse perfectum et in omni sacerdote corpus christi esse perfectum qui non communicat eucharistiam presbyterorum non communicat christo nec eucharistiam ipse benedicit quia in eo in quo iudicatur condemnatur atque in similitudinem iuda traditoris tradens dominum nullo cogente ipse sibi infert manus: ac suspensio perit quia supbia peccat in deo. Nec ego dico praesentibus episcopis atque assistentibus altari presbyteros posse sacramenta conficere. Sed si forte usus exegerit ut uenientes ad ecclesiam sacerdotes illis horis quibus aut oblatio parata non sit. aut non possit offerri. non debere episcopum repudiare eucharistiam presbyterorum si potatur in altari quia accipi oportet episcopum quoniam corpus est christi sicut. n. scriptum est. Vos. n. estis corpus christi et membra ex parte charitas enim coeperit multitudinem peccatorum. Fides. Spes. Charitas. Tria haec maior his est charitas. Charitas paciens est. benigna est. non emulatur. non inflatur. non perperam agit. Omnia credit. Omnia sustinet. charitas nunquam excidit. Et quia scriptum est presbyteri duplici honore honorantur maxime qui laborant in uerbo domini predicare eos decet utile est benedicere congruum confirmare conuenit reddere communionem necesse est uisitare infirmos orare pro inualidis atque omnia dei sacramenta comple re praesertim cum in oriente ea semper consuetudinem et in Africa et in Italia atque in Africa omnibus locis temporibus apostolorum fuisse manifestum est. Et sola pp

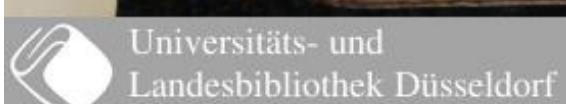

auctoritate summo sacerdoti deicorum ordinatio. Et
 uirginis consecratio reservata sit cum basilica altaris et
 christi dedicatione uel satisfactione a multis discipli-
 na ecclesie uendicata concordias sacerdotum solueret
 scandala generaret propter hoc et nup episcopalis ele-
 ctio ad metropolitanum reuocata est et cum huius summa
 datur potestas. aliis adiitur hanc facultas. et incipiunt et su-
 mi sacerdotes pati non ex iuris ex necessitate alii Sacer-
 dotem ne huius Episcopi inuidia diabolice tentationis in
 flatus irascatur in templo. **S**i episcopi cohortantur ple-
 bem si in ecclesiis pradicent si plebibus ut scriptum est
 benedicat: et enim obuiant ista sic dicam: Qui non uult
 presbyteros facere quia iubentur a deo quis maior est
 christo aut quis corpori eius aut sanguini poterit ante
 pontificem Presbyter christum consecrat cum in altario dei
 sacramenta benedicat benedicere populum non debet
 qui christum est iubetur consecrare. **V**irgines et dei
 apostolus dicat. De uirginibus preceptum domini non
 habeo: tamen hoc rone faciente si usus exegerit per eum
 benedici si necesse est manifestus est. quia **M**aria ma-
 ter domini christi soror est uirginis et eucharistia christi
 christus et minor maria quam dominus. **T**amē credendum
 est summi sacerdotis iudicio et hoc faciendum esse quod
 iusserit circa laicos iubentibus nobis iustissimi sacerdo-
 tes presbyteri dei benedictionis pdunt officium: amittunt
 linguarum opus: non habent confidentiam predicandi. trun-
 catus est omni parte uirtutum. solum presbyteri nomen
 habet plenitudinem ac perfectionem que consecrationi eius con-
 petit non retentat. **Q**uis hic rogo **O** sacerdotes honor
 est ut dāna gregibus iheratis quonia cum pastoribus per
 potentiam uestram aufertur deo digna diligentia contagiū
 quoddam et calamitas crescit in gregibus ac deo nostro
 patrimonii sui dāna cōquiritis. dum soli uultis in eccle-
 siis potentari. **D**enique et christi ea ratio est atque hic
 ordo legitimus consecrantis: baptisatum dominum et in
 similitudine columbe in specie christi a pie unctus
 fuisse manifestum est ac plenitudo sacramenti Corpus
 eius et sanguis ostensus. **Q**uia tua offerre licet et reliqua
 quae in eo sunt consecrate. quia in christo omnis plenu-
 do diuinitatis corporaliter habitat. **P**resbyteri ergo si
 necesse est possunt christi cōficere: nisi quia in corpo-
 re eius christi est. **S**i quidem hanc regulam et nunc serue-
 tur a plurimis atque in ecclesiis multis sic ista faciunt.
 tamē mea hoc esse sententia. nulli episcopo super hoc iuri-
 am esse faciendam. nec legem a me opponendam esse et qui
 lex est presbyteri. **A**b initio ut legimus negociorum iu-
 dices esse mandati sunt presbyteri interesse sacerdotis
 consilio. **Q**uoniam et ipsi presbyteri ut legimus episco-
 pi nuncupantur secundum quod scriptum est ad Titum
Duius rei gratia reliqui te creta ut ea quae desunt corri-
 gas. et constituas per ciuitates presbyteros. **Q**uod admo-
 dum tibi disposui. **V**ides ergo presbyterum episcopum
 dici. et apostoli **P**auli esse sententiam. et alibi ad Timotheum
 de ecclesiae ordine **O**portet episcopum irreprehensibi-
 lem esse. **V**ides ergo hic presbyteri non fieri mentiones. sed
 hunc esse locum quem episcopatum uocant. **E**t alibi ad episcopum
 precipue hanc et doce. nemo adolescentias tuas contem-
 nat. sed forma esto fidelium in sermone in conuersatione
 in charitate in fide in castitate. **I**ntellige ergo in presby-
 tero summam sacerdotis collocari. **E**t alibi ad maiores na-
 tu qui nos posuit episcopos regere ecclesiam suam. **E**t alibi
 cum episcopis et diaconibus philippis scriberet. **C**reta
 una macedonia ciuitas est. et cum ibi paulus episcopus et
 diaconibus scripsit quid nisi eos qui sunt presbyteri
Episcopos uocat. **D**enique ut apostolus iohannes episcopis
 scribit **S**enior electe domine quem diligo in ueritate. nam
 presbyter aetatis nomen. **E**piscopus dignitatis. **S**alomon

quoque aut presbytero **H**umilia animam tuam: sed odeit
 hoc sacerdotis superbi in presbyteris nomen qui uolunt
 esse hoc quod christus qui discipulorum pedes lauit:
 qui baptisatus est a Joanne licet baptisandum se Jo-
 nes a domino proclamaret propterea scribo ut si pteri-
 ti temporis error non potest iam reuocari: uel presens in ec-
 clesiis suis faciant quod romae siue quod in oriente quod in
Italia quod in **G**reta quod in **E**gypto: quod in **A**phrica: quod in
Alyrico: quod in hispania: quod in britania: quod etiam
 ex parte per gallias quod in omnibus locis: ubi humilitas
 perseverat quod in caelis sit quod maius est: ubi sedes eo-
 rum legis esse dispositas: ut terrena contendas: ut nihil
 tibi de mundi istius conuersatione presumas. **R**espice **H**ie-
 rusalē matrem omnium sanctorum ornatam patriarchis
 prophetis apostolis et angelis dei. **I**pius consuetudines
 sequere: ipsius sacramenta custodi: **N**ihil tibi sit commune
 cum ceteris qui errorem suum illicita presumptione defen-
 dunt: et consuetudinis dicunt esse quod non est. **N**am si alii
 quis nostrum pteriiti temporis consuetudinem possit agnos-
 cere. **P**robarē tibi hoc quod loquor ab initio sepe cur a
 postoli predicarent in ecclesiis fuisse seruata: **E**t postmo-
 dum odio singulorum uicata aliqua aliquata presumpta
 sed nemo danandus est: nemo iudicandus: imo omnes
 in mansuetudine et charitate spiritus amplectendi ut dicit
Nobiscum bonitatis **C**hristi fundamenta cognoscant
 ad edificium dei spontanea uoluntate conueniant: ut in
 culmine templi **N**obiscum permanere mereantur.
De septimo et precipuo gradu ecclesiae: qui ordo episcopi-
 copalis seu episcoporum est. **S**eptimus autem in his
 dispositionibus episcopalis ordo est et qui primus et p-
 fectus in cunctis est qui dispositionis dei et in christo do-
 natur: ex quo processus omnium gloriatus plenitudo
 est uirtutum ex quo omnia. **I**n quo omnia ipse ordinat
 sacerdotes: ipse leuitas: ipse sub diaconos: ipse lectores
 ipse hostiarios: ipse fossarios: ipse arundinem tenens
 mittitur hierusalē: ipse fabricae dei praestit ipse quod unus
 quisque facere debet ostendit: ipse clamat ipse recipit ipse
 ligat ipse ligata soluit ipse clauis regni caelorum habet
 ipse thronum dei reserat et claudit supra se nihil habet
 si humilis et bonus sit si perfectus ut scriptum est. **E**sto
 te perfecti sicut et pater uester perfectus est: si obseruat
 omnia hospitalis: si sine crimine: si habet testimonium
 bonum si unius uirginitatis uir id est sua si tantus siue carne
 contentus sit alieni corporis illecebras non requirat si
 lios habet subditos in castitate et sobrietate: quia pec-
 care in operibus non debet: qui in electione perfectus est
Duius **S**acerdotalis uestis est perfecta dei gloria. **A**d
 hunc pertinet christi quam christus christianorum est id est
 sanctus sanctorum et christus animarum secundus quod
 scriptum est. **N**olite tangere christos meos: et in **P**ro-
 phetis meis nolite malignari. **H**uius summa a cunctis
 clericis atque ab omni populo deferenda reuerentia est
 quia non dicit figmentum ei qui se finxit: **Q**uid me si-
 xisti sic aut non habet potestatem sigillus lutae ex eadem ma-
 sa facit aliud quidem uas in honore. aliud in contumelia: huius
 non cogitare de castino pro perfectione mandatur.
Dic de uestimento et uictu sollicitus est prohibetur: **D**ic
 per omnia similitudo deo est si non recedat a christo secun-
 dum quod scriptum est **T**u es sacerdos in aeternum se-
 cundum ordinem melchisedech. **H**ic in carne ambulat:
 non secundum carnem militat. **H**ic non uult esse nisi cum
 iesu. **H**ic neminem damnat: **H**ic ipsi etiam uide scias eum
 talem in passione pacificum ut christum esse debere **H**ic
 osculum ei dat a quo traditur. **H**ic punctionis patitur hic
 saluat uniuersos. **R**egisti de hoc officio apostolus disputa-
 re nihil possum quonia quidem in clericis consecratis
 esse praedixisti episcopum solum habere manifestum est

in illis esse partes et membra uirtutum: in ep̄o plenitudinem diuinitatis habitare corporaliter. Atq; ita est ut in episcopis dominus in presbyteris apostolos qui et ipsi sunt recognoscat. Sed quia scriptus est Non uos me elegistis sed ego elegi uos sumus sacerdos. Omnes enim suam potestate deus discipulis dedit et moysen deum dici uoluit pharaonis. Atq; ipse homo iesus christus maior in eo quod in carne apparuit fuit et hoc mysterium ecclesie qd̄ Esdras scripsit qui dem in quinque gradibus collocatum sensus nostri captus tenet: Namq; uisus episcopatus presbyteria datur secundum quod scriptum est. Speculatore te posuit domus israel. Leuita odoratus quia ip̄i sacerdotibus iuncti columnarum et fundamentum ueritatis sunt: ip̄i episcopi forma puris mentibus odor uitae in uita sunt: et per manus eorum odor sacrificii ascendit in conspectu dei. Natinei auditui ut audiant uniuersi diuina uerba ac preceptis sacerdotum et officio leuitarum. Sacri cantores sermone quod est lingua: hostiarum siue fossarum sic scriptum est. Pone domine custodia ori meo et hostias circumstantia labiis meis. Ex uerbis. n. nostris iustificamur. In ore. n. hominis uita et mors: ideo in fossariis spiritus prophetarum prophetis subiectus est in hostiarum doctores. In lectoribus prophetarum. In subdiaconibus angelis. In diaconibus archangelis. In presbyteris apostoli in episcopis deus. Deiq; scriptum est primo apostolos secundo prophetas: tertio doctores. Et ideo de ep̄o usq; ad diaconum spiritus dispositus est. De subdiaconibus usq; ad hostiarum animam in fossariis corporis. Sicq; has omnes disputationes ecclesiam christi quasi unum hominem deo seruentem esse cognosce secundum qd̄ scriptum est. Vos estis templum dei: et spiritus dei habitat in uobis. Si quis templum dei uiolauerit disperdet illum deus. Templum. n. dei sanctum est: quod estis uos: praedica autem uerba dei cunctis ut scriptus est. Exhortare omnes diuitibus huius saeculi praecipere non superbe sapere neq; sperare in incerto diuitiarum: sed diuites esse in operibus bonis: nemo adolescentiam tuam contemnat non recedat liber legis de manu tua: sed meditaberis die ac nocte in eo ante omnia curam pauperum Quia propter nos christus pauper factus est cum esset diues. ut inopia illius ditaremur profectas et eas quae uere uiduae sunt require egentibus necessaria sumministra nec in quoq; peregrinationis nomine horrescat. Quonia quadiu sumus in carne peregrinamur a domino. Juniores autem uiduas deuota cum. n. luxuriantia fuerint in christo nubere uolunt. Uxor tua propter antiquam consuetudinem ac periculum sacerdotii non des animam tuam in potestate ne forte in similitudinem adx in paradiso positus confundaris. atq; accepta leges si peccaueris perdas. Ac nuditatis tuae conscio consilio nem mentis excipias. et locum consecrationis amittas. Amanda quidem uxor est sicut ecclesia. ut templum dei orandum cum ea. legendum abstinendum comunicandum in altario non in opere. spiritu non carne uiuendum uenerari autem a te propter coniunctionem legis debet non desiderari propter principium delinquere. quia tibi uisum coniugium interdictum esse perpendis. cum te Episcopum esse cognoscis. habere se illa ex hoc christum gaudeat non maritum esse cum deo non habitare cum coniuge domum possidere intra domesticos parietes ueraculam sanctitatem exulet in domino gratias agat deo qd̄ de corruptione liberata tibi quoq; debitor sit qd̄ ad hoc officium uolasti qd̄ consentiente electus es a domino. qd̄ prius de omnibus uisus ut decuit tragegisti qd̄ episcopatum rogatus acciperes. et separatus a coniuge in ecclesia permaneres. Tertius at sum exemplo boe

uitae tuae oēs hoc esse facturos ut i adolescentia credentes deo dum continentur terrena diuina percipiant et emendati in omnibus domino consecrentur ut doctores plebium facti post emendationem sui predicent uniuersis: Et salus omnium nuncupentur. Seculares at uiros ad ministerium non assumas ecclesie. Sic enim legis manus temere nemini imposueris. et iterum hi primus comprobentur. et sic ministrent sine crimine constituti. Sunt. n. multi qui sequentes uota populorum discipuli nam ecclesie non obseruant. ac sine experimento bonae uitae eligunt non conuersos atq; ut consuetudinem reprehendā peccantes nobilitate potius qm̄ mores optimos benedicunt. et ante regni caelestis gubernacula tradunt qd̄ de terrena conuersatione securi sint. quasi uero deo deficiant sacerdotes. aut clericatus officium possit implere. Qui necdum castus didicit esse abstinendo. Taceo de reliquis uitae documentis qd̄ ignorat libros qd̄ consuetudinem nescit et prius doctor gentium dicitur uel minister qd̄ discat aliquid imperitus alieno iudicio ipse uerum uiuēs non dei sed cuiuscunq; facit in omnibus uoluntate: dum enim instrueti se obedientia debet: cedit ad tempus et inuitus discipuli nomen accipit in magistro minorq; sit minimo. Concurunt ad ecclesiam populi a sacerdote nouo aliquid audituri qd̄ edificet coctos qd̄ saluet uniuersos et ultra solitum mores forte nihil dicitur: exas nectit paginas ignoras cunctas uersat in pectore et delicta omnia recognoscens sola impudentia utitur exultans et hoc ipse qd̄ rogatur irascitur. Quale tunc erit quaso episcopo iudicium tuum cum interrogatus nihil dixeris ac mulieres laicosq; scietis agnitioni uitae intrare ecclesiam recognoueris. Sacramentorum uero haec ratio est atq; hic ordo omnium nascendum qui in carne descendimus ut qui uenientes in mundum uenundamur sub peccato idolis seruientes primi mitus nuncupemur. Quis. n. a quo sepeatur eius seruus addicitur et eius operi mancipatur. praestat officium cuius desiderium gestat in sensu pualente enis ignorantia regnat auaritia quae radix omnium malorum est: et inquisitio idolorum et hoc est malus qd̄ difficile superatur qui non aut habendi uoluntate at paupertatis tiore teneatur. sed quia in exhortatione prophetiae sermo predicandus est: necesse est ut in illis deus audius loquatur et nominetur secundum qd̄ scriptum est Dominus deus tuus unus est. hi sunt quos catechuminos noiamus et subiacentes castigationi: et liberum ad christum habentes arbitrium. quia principium sanctitatis est dominum iesum christum dei filium consiteri secundum qd̄ scriptum est Lorde creditur ad iustitiam ore at confessio sit ad salutem. Secus consistitium locus qui ad dei gratiam festinantes aliquid amplius qd̄ fuerunt esse desiderant. Qui ideo competentes dicuntur id est poscentes dei gratiam deo iam utiles per desiderium uoluntatum competentes caelorum regna ac uolentes tunc suo per misericordiam principalem hereditate deum uedicare ab omnibus abstinere sperantes lauacrum christi atq; synceri et presentis uitae positum sibi terminum recognoscunt et ordinem futurae conuersationis aspiciunt ut qui ante qd̄ accipiant seruiunt christo post acceptam fidem dei dona non perdant aut tritas faciant gratiam cui seruire uoluerunt. Tertius baptisatorum ordo est in quibus ias christus ea dicente apostolo. Nescitis quonia qui baptisati estis in christo christum induistis et ideo cum cogitamus aliquid boni liberati a gentilitate catechamini sumus cum uolumus quod factum est competentes eius operamur bona baptisamur et comorimur christo. Sed si forte hoc in pugnae diabolo quacunq; peccati maculatione uiolamur penitentia competit quae in similitudines diuini

fontis ipsa peccata mortificet ac nos saluet in corpore qua completa. Quartus reconciliatio locus est ut caput corporis nostri christus esse credamus quia ecclesia suus uir caput mulieris id est omnis amarus quae deum tota mente perquirunt. Sal autem propterea cathecuminis datur in mysterio ut nos esse sal terrae id est sapientiam dei noscamos. Inuisibilia enim eius ut ait apostolus a creatura mundi per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius uirtus et diuinitas ita ut sint inexcusabiles et cetera. Baptismus uero aqua est quae tempore passionis de latere christi exiit et nullum aliud elementum est quod in hoc mundo purificet uniuersa: quod omnium poculus sit quod uiuificet cuncta. Et ideo spiritus uitae in aqua est et congregatio aquarum maria nomen accepit: christo. n. renascitur qui baptisatur in fonte. Fons. n. origo omnium gratiarum est in quo septem gradus sunt: tres in descensu et tres in ascensu. Septimus uero est qui et quartus id est simile filio hominis extinguens fornacem ignis ardentis: stabile fundamentum pedum fundamentum aquae in quo plerumque diuinitatis habitat corporaliter. Oleum uero et christi esse factorum silentium ipsius et pinguedinis natura demonstrat. Corpus domini panis uerus et caelestis ex coelo est. Sanguis eius hoc est quod scriptum est. Ego sum uitis uera: ego autem sarmenta: et quia multa membra unum autem corpus totius mundi natura conuerita est in uisibilibus speciebus in candore lucis effectum atque per baptismum aquae in ueritate cum saepe secundum species corporis et puritas et ueritas uoluntatis apparet probata per ignem: ut in omnibus impletis alimētis nihil desit uisibilitati. Nichil desit mysterio dei: ac resurrectio carnis aperissime comprobatur. Cum haec quae uisibilia sunt sanctificata per uerbum et orationem christi corpus effecta sunt: quae omnia si in ueritate conplecteris intelligens deum opus uitae agis et comoraris in christo. Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem melchisedech. Te decet hymnus deus in syon ut reddas uocem in iherusalem. Tibi conuiuium christus est: gaudium christus est: cogitatio christus est: desiderium christus est: lectio christus est: quies christus est: atque imperans mundo. Pharaonis deus es: postquam uniuersa uicisti. Haec cunctis plebibus tuis si dignaris ut moneam prout potes semper insinua memoria mei habens in orationibus tuis sanctis ut liberer ab infidelibus qui sunt in iudaea ut remissionem consequar peccatorum. Tertius sum enim ego quia supra quam dico facies: debitores enim te mihi esse cognoscis: ut pro me deum rogare non desinam: quoniam sicut iubere dignatus es officium disputationis impendit. Nec tibi legem quam sequi debeas posui: sed qualis esse tam debeas in seculo fauente descripsi. Dominus tamen illud praeter ceteris rogo ut quia multa secundum consuetudinem tuam noua tibi uidentur esse conscripta presumptiui meae dare ueniam digneris. nec putes nos peruersitate aut nouitate aliqua: sed solam si dici fas est diuersarum prouinciarum consuetudinem. Publicare: sed sicut reprehendit neminem ita et danandum nullum: praesertim cum omnes ecclesias deus fecerit: Et in omnibus apostoli praedicauerint: nec deceat quem studere discordiae ubi pro omnium pace seruanda in disceptatione ecclesiae strictae disciplinae uincit ille qui uincitur ac se uictum gratulabitur. Ego tamen in omnibus uobis cedo qui omne quod facitis laudo et in imitationem bonae rei istud uestris censibus derelinquo ut unus alterum exhortans inuicem uos de consuetudine nostra doceat contemplatione et mihi hoc solum peculiariter relaxatis ut pro me orare dignemini: qui ad emendationem omnium quae conscripta sunt obedientiam gerens. Ita libenter habeo mihi

aliquid imputare ut mei primitus sciatia esse iudicii hoc tantum iuste ab omnibus condemnandum: quod aut consuetudo ecclesiarum: at diuini librorum scripta non retinent.

Tractatus beati Augustini de pastoribus: Quem propter materiam similitudinem huius libri subiecitimus: quae etiam in quibusdam exemplaribus inter beati Hieronymi epistolae inuenimus

Argumentum in eadem

TRACTATUS Augustinus de ueris falsisque pastoribus: quae sua sunt querentibus non quae Iesu christi exponit uerba dominice admonitionis per Ezechiel ad pastores israel et cetera: Docens bonos pastores pro

spiritualibus iure metere carnalia: quae lactis nomine intelliguntur merito quoque honorem exigere: qui per lanam interpretatur: arguens praepositos populo blandientes pro temporalia: et eos qui infirmos erigere: aegrotantes curare et errantes negligunt reuocare: et inde occasione suscepta agit contra haereticos dicentes se iustos non trahendos ad fidem. praesertim contra donatistas exortos in Africa: quos asserit ab errore reuocandos: uel inuitos cum possint praecisa sarmenta dei munere in uitam fructiferam inferri. Deinde uerba prophetae docet quemadmodum deus oues a pastoribus malis abducit ut ipse pascat in iudicio dicens eas a christo pasci quando a bonis pastoribus eius uitae fungentibus pascuntur. Quod fuit signatum in petro cui christus commisiturus oues hoc quod seipsum uoluit nominari et quasi unum efficit. Docet deinde quid inter uocem ueri et pseudopastoris iter sit: probans testimoniis scripturarum contra donatum unam esse ecclesiam toto orbe diffusam respondens tribus testimoniis quae donatistae deprauate inducunt ex cantico canticorum a psalmo et euangelio quae ipse confutata haeretica intelligentia catholice interpretatur: concludens eos sui ab imperatoribus ad unitatem compelli.

Epistola beati Augustini de pastoribus.

PES tota nostra quia in christo et quia omnis uera et salubris gloria nostra ipse est non nunc primum dicitur charitas uestra. Estis enim in eius grege qui tendit et pascit israel. Sed quoniam sunt pastores qui pastorum nomine gaudere uolunt. pastoris autem officium implere uolunt. Quid ad eos propheta dicat sicut lectum audimus recenseamus. Audite uos cum intentione. Audiamus nos cum tremore et factus est ad me uerbum domini dicens Fili hominis propheta super pastores israel. Hanc lectionem cum legeretur audimus. Hinc cum a uestra sanctitate aliquid loqui decreuerimus. Adiuuabit ipse ut uera dicamus si non nostra dicamus pastores erimus pascentes non oues sed nos. Si autem illius sunt quae dicimus per quilibet ipse nos pascet: hoc dicit dominus deus. O pastores israel qui pascunt se solos nunquid oues pascunt pastores id est non se pascunt pastores sed oues. Haec praecipua causa est quare arguantur pastores isti quia se ipsos pascunt non oues. Qui sunt qui se ipsos pascunt de quibus dicit apostolus. Omnes enim quae sua sunt quarunt non quae Iesu christi. Non enim quos in loco isto de quo pericu-

iosa ratio redditur dominus si non dignitate suam si non meritum nostrum constituit habemus duo quaedam plane distinguenda. **Unum** quod christianus sumus Alterum quod propositi sumus: Illud quod christianus sumus propter nos est. Quod autem propositi sumus propter uos est. In eo quod christianus sumus attendatur utilitas nostra in eo quod propositi non nisi uestra. Sunt autem multi christiani et non propositi qui perueiunt ad deum faciliore fortasse itinere et tanto expeditius ambulantes quanto minore rem sarcinam portant. Nos autem excepto quod christianus sumus unde rationem reddimus deo de uita nostra sumus etiam propositi unde rationem reddimus deo de dispensatione nostra ad hanc istam difficultatem propono ut copatietes nobis oretis pro nobis. Venit enim dies es quo cuncta adducuntur in iudicium. Et ille dies si seculo longe est unicuique hominum uita sua ultimus prope est in utriusque latere deus uoluit et quando ueniat finis seculi et quando sit in unoquoque homine huius uita finis. Vis non timere diem occultum: quando uenerit inueniat te paratus. Cum ergo propositi ad hoc sint ut eis quibus praesunt consulant in eo quod praesunt non utilitatem suam attendant: sed eorum qui ministrant quod si quis ita propositus est: ut in eo quod propositus est gaudeat: et honorem suum quaxat et comoda sua sola respiciat se pascit non oues dei. **Uide**te quemadmodum uos securos fecerit deus. Qualescunque sunt qui uobis praesunt. Qualescunque nos sumus uobis **Securitat**em dedit qui pascit israel. Nam deus non deserit oues suas et mali pastores pecunias debitas luunt: et oues promissa percipient. **Uideamus** ergo quid alloquatur pastori bus seipsum pascentibus non oues sermo domini nemini palpans. Lac consumitis et lana uos tegitis: et quod crassius est interficitis: et oues meas non pascitis: quod infirmatum est non confortastis: Et quod aegrotat non corroborastis: et quod contribulatus est non colligastis: et quod errabat non reuocastis: et quod perierit non inquisistis et quod forte fuit confestim: Et disperse sunt oues mex eo quod non sit pastor. **Dicuntur** enim pastores pascentes semetipsos non oues: **Qui** diligant qui negligant. **Quid** ergo diligunt: lac consumitis: et lana uos tegitis **Apostolus** dicit quis plantat uineam: et de fructu eius non sumit? quis pascit gregem et de lacte gregis non sumit? **In** uenimus ergo esse lac gregis quicquid a plebe dei tribuitur propositis ad sustentandum uictum temporalem. **Inde** enim loquebatur apostolus cum haec diceret quod commemorauit. et quod apostolus quando eligeret manus suas transigi. et nec ipsum lac quaxeret ab ouibus tamen lactis potestate percipiendi habere se dixit et sic dominum exposuisse ut qui euangelium annunciat de euangelio uiuant. **Et** dicit ad alios coapostolos suos uos uos uos fuisse hac potestate non usurpata sed data plus ille fecit ut nec quod debebatur acciperet ipse ergo donauit et debitum sed alius non exigit debitum ille plus fecit fortassis enim ipsum significabat qui agrum cum adduceret ad stabularium dixit. **Si** quid amplius erogaueris in reddeundo reddam tibi. **De** his ergo qui non indigent lacte gregis quod plura dicamus misericordiores sunt uel potius ipsi misericorditer offitius largius impendunt: possunt enim et quod possunt faciunt **Laudetur** hi nec damnentur illi. **Na** et ipse apostolus qui hoc non quaxebat: fructuosas tamen oues esse cupiebat non steriles sine lactis ubertate. **Itaque** cum esset quodam tempore in magna indigentia uictus in confessione ueritatis missus est illi a fratribus unde necessitati et indigentiae ministraretur. **Respondit** autem illis gratias agens et dixit Benefecistis communicare necessitatibus meis. **Ego** enim didici in quibus sum sufficiens et

se. **Scio** et abundare et penuriam pati. omnia possum in eo qui me confortat: **Verus** tamen uos bene fecistis uobis meis mittere: sed ut ostenderet in eo quod illi bene fecere quod non ipse quereret: ne inter illos esset qui se ipsos pascent non oues: non tamen lux gaudet subuentus necessitati: quod illorum gaudebat fecunditati. **Quid** ergo ibi quaxebat non requiro inquit datus sed requiro fructum. non ego inquit ut explear: sed ne uos inanes remaneatis. **Qui** ergo non possunt facere quod paulus ut in manibus suis transignat accipiant de lacte ouium sustentent suas necessitates: non hoc sibi quaxat tanquam com modum suum ut ex necessitate lux pecuniarum uideatur annuntia euangelium: sed hominibus illuminandis praebat lucem uerbi ueritatis **Sunt** enim tanquam lucernae sicut dictum est. **Sint** lumina uestrae praecincti et lucernae ardentes et nemo accendat lucernam: et ponit eam sub modio. sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt. sic luceat lumen uestrum coram hominibus ut uideant bona opera uestra et glorificent patrem uestrum qui in caelis est **Si** ergo tibi lucerna accendetur in domo nonne adhaere res oleum ne extingueretur. **Porro** si lucerna accepto oleo non luceret non erat plane digna quae in candelabro poneretur: sed quae continuo frangeretur. **Unde** enim uiuitur necessitatis est accipere: caritatis est praebere non tanquam uenale sit euangelium ut illud sit precium eius: quod sumunt qui annunciant unde uiuant. si enim sic uendunt magnam rem uili precio uendunt: Accipiant sustentationem necessitatis a populo mercedem dispensationis a domino. **Non** enim est idoneus populus reddere mercedem illis qui sibi in charitate euangelium seruiunt non expectant illi mercedem nisi unde et isti salutem. **Quid** ergo isti increpantur unde arguantur qui cum lac sumerent et lanam se tegerent oues negligebant. **Sua** ergo tantum quaxebant non quae iesu christi. **Sed** quoniam diximus quid sit lac sumere: quaxamus quid sit lanam se tegere qui praebet lac uictum praebet: qui praebet lanam honorem praebet. **Ita** sunt duo quae a populo queruntur: qui semet ipsos pascent non oues. **Modum** supplende necessitatis et fauorem honoris et laudis. **Et** enim uestimentus propterea bene intelligitur in honore quia nuditatem tegit. **Et** enim unusquisque homo infirmus et quid est quis quis uobis praestit nisi quod uos estis **Carne**m portans mortalis est manducat. dormit. surgit natus est moriturus est. **Si** ergo cogitatis quid sit seipsum homo est tu tamen honorando eum uelut angelum contegis quod: infirmum est huiusmodi indumentus acceperat a bona dei plebe **Ita** paulus cum diceret **Sicut** angelum dei suscepistis me testimonium uobis perhibeo quia si fieri posset oculos uestris eruissetis et dedissetis mihi. **Sed** cuius tantus honor exhibitus esset nunquid propter ipsum honorem sibi exhibitum ne forte cum argueret negaretur et minus ipse apostolus laudaretur peperit erantibus. **Nam** si haec fecisset esset inter illos qui seipsum pascent non oues diceret apud seipsum. **Quid** ad me pertinet quisque quod ueritatem agat uictus meus saluus erit: et lac et lana satis est mihi eat quisque quo potest ergo integra tibi sunt omnia: sic eat quisque quo potest. **nolo** te propositum facere unum te constituo de ipsa plebe si patitur unum membrum copatiuntur omnia membra proinde ipse apostolus cum eos commemorat quales fuerint erga illum ne quasi oblitus eorum honorificentia uideretur et testimonium perhibet sicut angelum dei susceperint eum et quod si fieri posset oculos suos uellet euertere et illi dare. et tamen accedit ad ouem languidam: ad ouem putredam secare uulnus non parcere putredini. ergo inimicus uobis factus sum **Verum** predicans ecce et accepit de lacte ouium sicut paulo ante memorauimus et idem

tum ex lanis ouium. sed tamē oues non neglexit. Nō enim sua quarebat qua ielu **X**risti. Abiit ergo ut dicamus uobis **V**enite ut uultis. **S**ecuri estote: deus **N**eminē perdit: tantummodo fidem christianā tenete. **N**on perdet ille quod redimit non perdet pro quibus sanguinem suum fudit: et si spectaculis uolueris oblectare animos uestros inte quid mali est et festa ista q̄ celebratur: per uniuersas ciuitates in latitia conuulsiūm et publicis mēsis seipso ut putant locundatim reuera magis pereunt: ite celebrate magna est dei misericordia q̄ totum ignoscat coronate rosas uos atē q̄ marcescant in domo dei uestri: q̄n uolueritis conuiuamini: implemini cibo et uino cum uestris: ad hoc enī data est ista creatura ut perfruamini: non enim impiis et paganis eam dedit deus s̄ uobis. **N**on dedit hanc si dixerimus forte cōgregabimus turbas ampliores: et si sunt quidam qui nos sēntiant hoc dicētes nō recte sapere paucos ostendimus. quod si fecerimus non uerba dei non uerba **X**risti dicentes sed nostra et sumus pastores nosmetipsos pascentes nō oues. **I**us atē dixisset quā diligant isti pastores dicet et quā negligāt. **I**ntitia. n. ouium late patent. **G**rossi oues perpauca sunt: id est solida in **F**ido ueritatis utentes pasuis bene de munere dei sed mali illi pastores non parant talibus parum est illas q̄ lāguentes et infirmas et errantes et p̄ditas nō curant. sed istas fortes et pingues necant q̄ tus i ipsiis est. illa uiuent de misericordia dei tamē quātum ad pastores malos attinet occidunt male uiuēdo malum exemplum prabendo an frustra dictum ē seruo dei eminenti in mēbris summi pastoris circa oēs teipsum bonorum operum p̄bens exēplum et forma esto fidelis: **A**tendit enim ouis ē fortis plerumq̄ p̄positū suum male uiuentem. si declinet oculos a regulis dōmī. et intendat in hominē icipit dicere in corde suo si p̄positus meus sic uiuit: ego quid sum qui nō faciā q̄ illi facit: si forte ergo occidit ouē. **I**as de ceteris quid faciet: qui illud q̄ nō ipse fortificauerat. sed forte aut robustum iuenerat male uiuendo interficit: dico charitati uestra et si uiuunt oues et fortes sunt oues in uerbo domini et tenent istud quod audierunt a domino suo quā dicunt facite: quā autē faciunt facere nolite: tamē qui in cōspectu domini male uiuit quātum in illo ē eū a quo attenditur occidit. **N**on sibi ergo blāditur quia ille non est mortuus sed homicida est. **Q**uomodo cus lactuus hō intendit mulierem ad concupiscendum eā. **E**cce illa casta est et mēchus est iste domini enī uera et aperta est semētia. **Q**uisquis uiderit mulierē ad concupiscendum eā tam mēchus est iste in corde suo nō peruenit ad illius cubiculum et interiore tam suo cubili uoluntatur. **S**ic omis qui male uiuit in cōspectu eorū quibus p̄positus ē quātum in ipso est occidit et fortes oues. **Q**ui ergo imitatur p̄positus malum moritur qui nō imitatur uiuit: tamē quātum ad illos pertinet abos occidit. **E**t quod crassum est interficitis et oues meas nō pascitis. **J**am audistis qui diligant: audite qui negligant: quod infirmum est non cōfortastis: et quod tabu it nō corroborastis. et q̄ contribulatum est id est cōfractum non colligastis: et q̄ errabat nō reuocastis: et q̄ perit nō inquisistis: et q̄ forte fuit confectus id est terfectus et occidistis: infirmum quippe animus gerit ouis quando tentationes sibi profuturas non credit. **P**astor. n. negligēs quādo sic credit talis infirmus nō sibi dicit **F**ili accede ad seruitutē dei: sta in iustitia et tiorere: et p̄para animā tuā ad tentationē. **Q**ui autē hoc loquitur cōfortat infirmus ex infirmo facit firmus ut nō eum crediderit prospera huius seculi speret. **S**icut autē doctus fuerit sperare **P**rospera seculi: ipsa **P**rospe

ritate corrumpitur. **S**uperuenientibus autem ad uersitatibus laudatur: **A**ut fortassis **E**xtinguitur. **N**on ergo eum adificat super petram qui sic edificat. sed sup harenā. **P**etra autē christus est christi autē passionis imitādx sunt non christiano delictis cōquēdx. **C**onfortatur infirmus cum et dicitur spera quidē tērationes huius seculi sed ab hominibus eruet te domus si ab illo nō recederet retro cor tuum. **N**am ad cōfortandum cor tuum uenit ille pati uenit ille mori uenit ille spūis illini uenit spūis coronari uenit obprobria audire uenit postremo ligno configi. **O**mnia hanc ille pro te tu nihil pro illo sed pro te. **Q**uales autē sunt qui timent eos laedere quibus loquuntur nō solus nō p̄parāt ad imminētes tērationes sed etiam promittunt felicitatē huius seculi: quā deus ipsi seculo nō promittit ille p̄dicat labores usq̄ i sinē uēturis ipsi seculo et cui uis abbūis laboribus exceptus esse christianus q̄ qui christianus est aliquid plus passurus est in seculo: et. n. ait apostolus **O**mnes qui uolunt in christo uiuē persecutionem patientur. tu dicis si uolueris in christo pie uiuē abundabunt tibi omnia bona: et si filios nō habes suscipies et nutries omnes. **N**emo tibi moritur hanc inest adificatio tua. **A**tende quid facias: ubi p̄bas super harenā est: q̄ cōstitutus uenturus est iber isluxurus est fluuius: flaturus est uentus: et impingent in domum istā et cadet: et fiet ruina eius magna leua de harena et pone supra petram i christo sit quē uis esse christianum. **A**tende ad passiones christi. attende ad illas sine ullo peccato q̄ nō rapuit exoluentē. **A**tende scripturam dicentē flagellat at omnē filium quē recipit. **E**t para te flagellari. aut certe nō queras recipi. **F**lagellat at omnē inquit filium quē recipit: et tu forte exceptus a passione flagellorum exceptus a numero filiorum. ita ne inquit flagellat omnē filius ut et unicus et unicus ille de patris substantia natus aqualis patri in forma dei uerbum p̄ quem sc̄a sunt oia nō hēbat ubi flagella retur ad hoc carne indutus est ut sine flagello nō esset. **Q**ui ergo flagellat unicum sine peccato nunquid relinquit adoptiuum cum **P**eccato in adoptionē uocatos nos esse apostolus dicit adoptionem filiorum accepimus ut essemus unī cohæredes essemus etias hareditatis. **P**ostula a me et dabo tibi gentes hareditates tuam. **E**xemplum uobis proposuit et i passionibus suis sed ne futuris tērationibus deficiat infirmus nec falsa spe decipiedus est nec errore frāgedus sed dic ei p̄para animā tuā ad tērationē sed forte incipit labi contemiscere nolle accedere habes aliquid fidelis deus qui non uos sinat tētari supra q̄ fere potestis. **I**llud autē promittere et p̄dicare futuras passiones infirmus cōfirmare est. **T**imēti autē nimius et ex hoc deterrito cus polliceris misericordiā dei nō quia tērationes deerunt sed quā nō permittit tētari supra q̄ potestis fere fractum colligare est. **S**unt enim qui cum audierint uēturas tribulationes armāt se magis et quasi potum suum sicut paruam sibi eam putant fidelium medicinā. **S**ed quæret martyris gloriā. **S**unt alii qui auditis futuris et necessario uenientibus tentationibus quas proprie oportet uenit christiano quas nemo sentit nisi qui uoluerit esse uere christianus. **I**mminentibus ergo sibi a liquibus frangitur et claudicat: affer cōsolatiōis alligamentum: alliga q̄ fractum est. dic ne timeas. non deerit i tentationibus ille in quē credidisti fidelis deus qui nō sinat te tētari supra q̄ potes fer: nō hoc a me audis. **A**postolus dicit qui etiam dicit a uultis expertmētus eius accipere qui in me loquitur christus. **P**oc ergo cum audis ab ipso christo audis. **A**udis et ab illo patro qui pascat israhel illi enī dictum est. **P**utabis eos

in lachrymis in mensura : Quod enim ait apostolus
 Non sinit temptari uos supra quod potestis ferre. Hoc
 ait propheta in mensura tantum tu noli dimittere corru-
 gentem adhortantem tremantem et consolantem et sanantem.
 Quod infirmum est inquit non confortatis: pastoribus
 maledicit pastoribus falsis pastoribus sua querentibus non
 quae Iesu Christi ex commodo lactis et lanae gaudetibus
 oues omnino non curantibus. Et quae male habuit non cor-
 roboratis inter infirmum id est non firmum. Nam dicun-
 tur infirmi et aegrotantes: sed inter infirmum et aegrotus
 id est male habentem hoc mihi uidetur interesse. Etiam
 ista fratres quae distinguere ut cumque conamur forte et
 nos possumus maiore diligentia melius distinguere:
 et alius peritior uel lumine corporis plenior interi ne
 fraudemini quantum ad uerba attinet scripturae quod se-
 tis loquor. Infirmo ne accidat tentatio et eum frangat
 timendum est. Languens autem iam cupiditate aliqua aegro-
 tat cupiditate aliqua impeditur ab intranda uia Dei a
 subeundo iugo Christi. Attendite illos homines uolen-
 tes bene uiuere iam statuentes bene uiuere: et minus
 idoneos mala pati sicut parati sunt bona facere. Perit
 uero autem ad christianam firmitatem non solus operari quae
 bona sunt sed et tolerare quae mala sunt. Qui ergo uide-
 tur feruere in operibus bonis: sed imminentes passiones
 tolerare nolle aut non posse infirmi sunt. Qui uero ali-
 qua cupiditate mala amatores mundi ab ipsis bonis o-
 peribus reuocantur languidi et aegroti iacent. Culpe
 qui in ipso languore tanquam sine ullis uiribus nihil boni
 possunt operari. Talis inania paralyticus ille fuit quem
 cum domino inferre non possent qui eum portabant
 tectum aperuerunt et deposuerunt id est tanquam si in aia
 hoc uelitis facere ut tectum aperias et deponas ad do-
 minus animam paralyticam dissolutam omnibus membris
 et uacantem ab omni opere bono grauatas utique pecca-
 tis suis et languentem morbo cupiditatis suae. Si ergo
 dissoluta sunt membra omnia: et est paralyticus interior
 ut peruenias ad medicum forte. n. later medicus: hoc
 est iste uerus intellectus in scripturis occultus est ape-
 rite tectum et deponere paralyticum: quod qui non
 faciunt et facere negligunt. Audistis quae audiatis quod
 male habuit non corroboraui et quae contribulatum est
 non colligastis: iam hinc diximus. Fractus. n. erat ter-
 ror tentationum. Accidit aliquid unde quae fractum est
 colligetur consolatione illa fidelis deus qui non uos si-
 nat tentari supra quod potestis ferre: sed faciet cum tenta-
 tione et exitum ut possitis sustinere. Et quod errabat non
 reuocastis. Ecce unde inter haereticos periclitamur: et
 quod errabat non reuocastis: et quae perit non inquisistis
 Hinc inter manus latronum et dentes luporum furen-
 tibus utrumque uersamur: et pro his periculis nostris ut
 oretis oramus et contumaces sunt oues quia quaruntur
 errantes alienas sese a nobis dicunt. Errore suo et
 perditione sua. quid uos uultis? quid uos queritis? quasi
 non ipsa causa sit ut quxrere eos uelimus. et quare que-
 ramus quia errant et pereunt. Si in errore inquit sum
 si in interitu. quid me uis? quid me quxris? quia in erro-
 re es. Reuocare uolo: Quia peristis inuenire uolo.
 sic uolo errare. sic uolo perire sic uis errare sic uis pe-
 rire quanto melius ego nolo prorsus audeo dicere.
 Importunus sum Audio enim dicentem apostolum.
 Prædica uerbum in ista opportune importune quibus
 opportune? quibus importune? Opportune uis uo-
 lentibus: importune nolentibus prorsus importunus
 sum audeo dicere: tu uis errare: tu uis perire: ego no-
 lo. Non uult postremo ille qui me terret. Si uolueris
 uide quid dicat uide quid increpet. Quod errabat non
 reuocastis et quod perit non inquisistis te magis timebo

quam ipsum. Oportet nos omnes exhiberi ante tribunal
 Christi non te timeo non enim potes euertere tribunal Chri-
 sti reuocabo errantem requiram perditum et si me lan-
 ent inquirentem uepres siluarum per omnia angusta me
 coartabo: omnes cepes excutiam quantum mihi uirum
 dominus terram donat omnia pagrabo reuocabo erran-
 tem requiram pereuntem timeo negligentes etiam quod
 forte est occidam. Vide. n. quod sequitur et quae forte fuit
 confectis. Si neglexero errantem atque pereuntem: et eum
 qui fortis est delectauit errare atque perire. Cupio lucra
 exteriora. sed timeo plus damna interiora. Si idiferentem
 habuero errorem tuum attendit qui fortis est. putat
 se in haeresim quando aliquid commode saeculo reluxerit
 unde imittetur statim mihi dicit fortis ille periturus cus-
 te perditum non requiro: et hac deus est. quid interest ho-
 mines inter se litigantes hoc fecerunt ubique collen-
 dus est deus: si forte illi dixerit aliquis donatista. non
 tibi do filiam meam nisi fueris de parte mea. Ille opus
 est ut attendat et dicat si nihil mali esset esse de parte eo-
 rum non contra illos dicerent tanta pastores nostri pro
 illorum errore satagerent. Si ergo cessemus et tacea-
 mus contra locutus est. Utique si malum esset esse
 in parte donati. loquerentur contra redarguerent eos sa-
 tagerent lucrari illos. si errant reuocarent illos. non frus-
 tra ergo cum iam dixisset superius quae crassum est inter-
 fecistis. Ipsa est. n. repetita sententia nisi ex his quae in
 praedixit nata est quae errabat non reuocastis et quod perit
 non requisistis. et hoc faciendo quod forte est interfe-
 cistis. Proinde audi quid sequitur de ista negligentia
 malorum immo falsorum: pastorum: et cum dispersae
 sunt oues mex eo quod non sit pastor et factae sunt in com-
 mestura omnibus bestiis agri furatur lupi insidiantes
 rapiunt Leones frementes cum oues non haerent pa-
 stori. Nam praesens est pastor sed male agentibus non
 est pastor et inhaerent pastoribus non pastoribus seip-
 sos non oues pascentibus et letalis error consequitur.
 Sunt in bestias depredantes se et de eorum morte facia-
 ri cupientes. Tales enim sunt omnes qui gaudet de er-
 roribus alienis bestiae sunt pastae morsibus dispersas
 et dispersae sunt et errauerunt oues mex in omnem montem
 et in omnem collum altum uia montibus et collibus tumor
 terrenus et superbia saeculi exulit: superbia. Donatus
 fecit sibi partem subsequenter cum Parmeniamus il-
 lius confirmauit errorem. Ille mons est ille collis est sic
 omnis cuiuslibet auctor erroris terrena elatione intu-
 mescens permittit. Ouis requiem bona pasca et
 aliquando inueniunt ibi oues pasca de pluuia diei non
 de duritia montis. Dabit enim et ipsi scripturas habent
 sacramenta non sunt ista motum sed cum inueniuntur in
 montibus male remanent in motibus. Errando enim in mo-
 tibus et in collibus deserere gregez deserunt unitatem de-
 serit unitas cohortes contra leones et lupos. Inde er-
 go reuocet deus ipse reuocet modo audietis ipsum re-
 uocatem. Errauerunt inquit oues mex in omnem montem
 et in omnem collum altum: hoc est in omnem tumorem terrae
 Sunt enim et motus boni. Leuaui oculos meos in
 montes unde uenit auxilium mihi. Et uide quia non tibi
 a motibus spes est. Auxilium inquit meum a domo
 qui fecit caelum et terram noli putare iniuriam facere te
 montibus sanctis quando dixeris Auxilium meum non
 in montibus sed a domino qui fecit caelum et terram ipsi
 montes haec tibi clamant Audio in uobis sacramentum
 fieri ut unusquisque uestrum dicit Ego sum Paulus ego
 Apollo ego Sephe. Ego autem Christi. Leua oculos
 in istos montes remaneas. Audi. n. quid sequatur. nun-
 quid Paulus crucifixus est pro uobis. Ergo postea quam
 leuaeris oculos in montes: unde uenit auxilium tibi.

Id est in auctorem scripturarum diuinarum. Attēde omnibus medullis suis omnibus ossibus clamātem domine quis similis tibi ut securus sine ulla iniuria mōnstrū dicas auxilium meum a domino qui fecit calum et terrā nō solus tunc tibi nō succedere montes sed tunc amant tunc magis fauebunt: si in ipsis spem tuam posueris cōtristabuntur. Angelus multa diuina et mira ostendens hominū ab hominē adorabatur tanq̄ leuantē oculos in mōtem ait ille se reuocās ad dominum. Nōlī iquit facere illum adora: Nam ego cōseruus tuus sum et fratrem tuorum i omnē montē et in omnē collē: et in omnē faciem terrā lucent: ipsa amant: ipsa diligunt nolunt mori: ut abscondatur uita ipsorum i christo sua per omnē faciem terrā dilectionē terrenorum. Et quia errantes oues sunt super omnē faciem terrā: sed tamen haretici per totā faciem terrā alii hīc: alii ibi: nūq̄ tamē defunt ipsi non nouerunt alia secta in Aphrica alia hēresis in oriente: alia in xgypto: alia in mesopotamia: Verbi gratia diuēsis locis sunt diuēsi: s; una mater superbia omnes genuit: sicut una mater nostra catholica omnes christianos fideles toto orbe diffusos. Nō ergo mirus si superbia parit dissensionē: charitas unio nem: tamē ipsa catholica mater ipse pastor in ea ubiq; quārit errantes: confortat infirmos: curat languidos: alligat contractos: alios ab istis: alios ab illis nō se in uicem scientibus: Sed tamen illa omnes nouit quia eus omnibus fusa est. Verbi gratia ē in Aphrica pars donati: Eumonianī nō sunt in Aphrica: sed cum parte donati est: hīc catholica sunt: in oriente Eumonianī. Tbi autē non est pars donati: Sed ibi est catholica illa sic est tanq̄ uitis crescendo ubiq; diffusa: illic sunt tāq̄ sarmenta inutilia agricolā falce p̄cisa merito sterilitatis suā ut uitis putaretur nō amputaretur. Sarmentā ergo illa ubi p̄cisa sunt ibi remāserunt. Uitis autē crescens i omnia Et sarmentā sua nouit quā in illa māserunt et iuxta se q̄ de illa p̄cisa sunt inde tamen reuocat errantes quia et de ramis fractis dicit Apostolus Potens est. n. deus iterum inferere illos: siue dicas oues errantes a grege. siue dicas ligna p̄cisa de uite. nec ad reuocandas oues nec rursus inferenda Ligna minus Idoneus est deus quia ille sumus pastor ille uerus agricola. et in omnē factem terrā dispersa sunt. et nō fuit qui requireret. sed in illis malis pastoribus nō fuit homo qui requireret. Propterea pastores audite uerbum domini. **Di**uo ego dicit dominus deus. Videte unde cepti tāq̄ iuratio est dei testificatio uitae **Di**uo ego dicit dominus. mortui sunt pastores. sed se curā sunt oues. **Di**uit dominus **Di**uo ego dicit dominus deus quia autē pastores mortui sunt. quarentes nō quā iesu christi. Erunt ergo et inueniuntur pastores. nō quā sua sunt quarentes sed iesu christi. Erunt plāe et inueniuntur plane nec deerunt nec defuerunt. Vide amos ergo quid dicat dominus qui se dicit uiuere. **U**trum dicat ablaturum se oues a pastoribus malis pascētib; seipos nō oues et daturū se eas pastoribus bōis pascētib; oues non se. **Di**uo ego dicit dominus deus nisi pro eo q̄ facta sunt oues mea in cōmestura omnibus bestis campū: eoq; non esset pastor. **R**ursus pastorem dicit et paulo ante et nunc nō ait ex eo q̄ nō sit pastores. **Q**uibus. n. talibus male errātib; male peccantibus nō est pastor: et si p̄sens est pastor et si p̄sens sit pastor quia et eus p̄sens sit lux et nō q̄sierunt pastores oues meas: Et pauerunt pastores seipos. **O**ues autē meas nō pauerunt. **P**ropter istud pastores audite uerbum domini. **H**ac dicit dominus deus: Ecce ego s̄ pastores et inquiram oues meas de manibus eorum inquirat mortē eorum. **D**icit. n. alio modo per eundē

prophetam. **F**ili hominis speculatores dedi te domui israhel audiens ex ore meo sermones et premonstrabis eis ex me in eo cum dixerō peccatori morte morieris et non fueris locutus ut caueat impius a uia sua **I**lle facinorosus in suo facinore morietur. **S**anguines autē eius de manu tua requirā. **T**u autē si p̄nunciaueris facinoroso uiam eius ut auertatur ab ea et non fuerit a uersus a uia sua ille i facinore suo morietur tu animā tuam liberabis. **Q**uid est fratres uidetis q̄ sit tacere p̄culosum moritur ille et recte moritur impietate sua et peccato suo moritur. **N**egligentia. n. eius occidit eum **N**ā pastores inueniret uiuentē: quia ait **D**iuo ego dicit dominus deus: sed cum fuerit negligens nō admonēte illo qui ad hoc ē p̄positus: et speculator ut admonēat et ille iuste moritur: et iste iuste dānatur. **S**i autē dixeris inquit impio morte morieris cui ego fuero gladiū cōminatus et ille neglexerit uitare iminētē gladiū et uenerit gladiū et interfecerit eum ille in peccato suo morietur. **T**u autē animas tuas liberaſti propter hoc ad nos quidē pertinet nō tacere. **A**d uos autē et si nō taceamus d̄ scripturis scis uerba pastoris audire. **V**ideāus ergo quia sic proposuerā **U**trus auferat oues a pastoribus malis: **D**oc. n. dicit **E**go super pastores et inquiram oues meas de manibus eorum: **E**t auertā ab eis ut nō pascant oues ipsius quā dicunt facite: **Q**uā faciunt facere nolite: tanq̄ diceret mea dicunt sua faciunt **S**i diceret facite securi q̄ faciunt: ipsos dānabo male uiuentes. **P**obis autē parca qui secuti estis p̄p̄ositos uestros. **S**i hoc diceret dederat malis pastoribus pascētib; non oues sed se. **S**ed quoniam terret non solus ex cum ducentem sed ex cum sequentem. **N**eq; n. ait **E**a det in foueam ducēs et non cadit sequēs. sed ex cum ducens ambo in foueam cadunt. **A**dmonuit oues et ait **Q**uā faciunt facere nolite. **E**um. n. non faciatis quā faciunt mali pastores non uos ipsi pascunt. **E**um autē faciatis quā dicunt ego uos pascō: mea dicunt. n. et non faciunt. **S**ecuri inquit sequimur epos nostros dicitur **H**oc saepe haretici quādo ueritate manifestissima cōiunguntur nō oues sumus: illi de uobis reddunt rationē reddūt plāe mala de morte nra de morte eius maligne reddūt malus pastor malam rationem: **N**unquid ideo utit **O**uis. **Q**uia designatur pelles ipsius. **I**n crepatur **P**astor: **Q**uia neglexit **Q**uem errantem. **E**t propterea in **F**auces **L**upi irrūt ut deuoraretur. **Q**uid illi prodest: quia affert pelles signatam? pater familias uitam eius inquit. **S**ed ecce malus pastor attulit pellem reddat de pelle rationem uero mentiturus est: **V**idebat desuper qui postea iudicat cui uerba ille facta numerat cogitationes inspicit reddat pastor malus rationē pelles ouis mortuā clamant ei uerba tua et sequi noluit dedi operā ut a grege nō aberraret et non obtēperauit plane si hoc dicat et uerum dicat non uit autem ille utrum uerus dicat: reddat bonā rationē de oue mala. **S**i autē inspicit deus quia neglexit errantē quia non quaſiuit pereuntē. **Q**uid prodest q̄ inuenit pellē quā referret ipsā reuocaret ne pellē mortuā d̄ mōstraret. **S**i ergo nō bonā rationē reddat quia nō q̄ siui errantē quales fecit qui fecit errantē. **H**oc ē q̄ dico si in **C**atholica cōstitutus epos nō bonā rationē reddat de oue si non q̄sierit errantē de grege dei: qualē rationem reddaturus est hareticus: qui nō solum reuocauit ab errore: sed et cōp̄ulit errorem: sed uide amos ut dixi quomō reuocet deus oues a pastoribus malis: ias cōmemorant: quā dicunt facite: quā autem faciunt facere nolite. **E**t nō ipsi uos pascunt sed deus: quia uelint nō sint pastores ut perueniant ad lac et lanā uerba dei dicitur sunt. **Q**ui p̄cisa nō furandum furatis. **A**postolus

lus ad eos qui bona dicunt et mala faciunt. Tu audi
 pradicantem ne fureris: quia fieri non potest de spinis
 legere uvas. Et rursus dixisti mihi quod quibusdam quae
 dicunt facite quae autem faciunt facere nolite. quomodo
 uis de spinis me colligere uua uerbi. cui respondebitur
 Non est illa una spiarum: sed aliqui crescens sarmentum
 implicat se in sepe et pedet uua iter de sa spinarum sed
 non surgit de radice spinarum. Tu si esurieris et aliud
 non habes unde sumas caute manus mitte ne lacereris
 a spinis. i. ne facta imiteris malorum et lege uua inter
 spinas pedetem sed a uite nascete. Attende ueniet botri
 alimētum spinis seruaturn ignis tormētorum. Extrahā
 inquit oues meas de manibus eorum et non erunt eis
 adhuc in cibis. Hoc et in psalmis dicitur Nonne co
 gnoscunt oēs qui operantur iniquitatē: qui deuorant po
 pulum meam ut cibis pāis. Et non erunt eis adhuc i
 cibum Quoniam hoc dicit dominus deus. Ecce Ego
 ipse abstuli a malis pastoribus oues monendo ut dixi.
 Ne quod faciunt mali pastores faciāt incaute negligē
 tes oues: Et quid ait cui dat quod illis abstulit forte
 bonis pastoribus non hoc sequetur. et quid dicemus fra
 tres nomine sunt pastores boni. Nonne alio loco scrip
 turarum dicitur. Et constituā eis pastores secundū cor
 meum et pascens eas de disciplina. quomodo ergo o
 ues quas malis pastoribus tollit non dat bonis. sed tā
 quomodo omnino nusquam remanserint boni. Vicit Ego pascā
 Petro dixerat Pascite oues meas. Quid ergo faciens
 cum Petro comendatur oues. Non ibi dixit dominus
 Ego pascam oues meas non tu. Sed petre amas me
 Pascite oues meas an forte quia modo non inuenitur pe
 trus. Jam. n. assumptus est in requie apostolorum et
 martyrum non est cui dicat Securus dominus ouis
 Pascite oues meas: et quodammodo quasi necessitate de
 scendit ad officium pascendi oues suas non habēs qui
 bus comendet nec tamē deserens. Hoc. n. uidetur se
 qui. Hoc. n. dicit dominus deus Ecce ego ipse cui dice
 bamus Qui pascit israhel intende. Deducitis tanquam
 ouem ioseph populum in aegypto constitutum iā diffu
 sus in gentibus israhel: ipse est ioseph: Hostis. n. qui
 a migravit ioseph in aegyptus uendētibz fratribz fac
 tum est: uendiderūt christus iudaei non sine cā: et inter a
 postolos ipse iudas uenditor fuit. Excepit esse christus
 in gentibus: ibi honoratus est: ibi creuit populus eius:
 non eum deserit pastor eius Excita inquit potentiam
 tuam et ueni ut saluos facias nos plane fecit et faciet.
 Ait enī Ecce ego ipse inquirā oues meas et uisitabo
 eas sicut uisitator pastor gregem suum non curauerunt
 mali pastores: nō. n. suo sanguine redimez. Sicut uisit
 ator inquit pastor gregem suum in die. In qualē diem cur
 fuerit nimbus et nubis idest in pluuia et nebula. Plu
 uia et nebula error saeculi huius caligo magna surgēs
 de cupiditate hominum: et nebula conuerrens terras et
 difficile est ut non errent oues et ista nebula: sed pastor
 non deserit eas inquirat eas: penetrat nebulam oculis
 acutissimis non impeditur caligine nubium: uidet undē
 quae errantē reuocat tantus quod fiat in euangelio quae
 sunt oues mex audiunt uocē meā et sequuntur me i
 medio ouium dispersarum sic inquiram oues meas: et
 educas eas ab omni loco quo dispersae sunt. Illic i die
 nubis et nimbi quando difficile est eas inueniri: Tunc
 ego iuentā: crassa nebula est pinguis nimbus est. Qui
 lis. n. nihil latet: et educam eas de gentibus. et colligā
 eas de regionibus. et inducam eas in terram earū. Et
 pascas eas super mōtes earum: constituit mōtes israhel
 auctores scripturarum diuinarum ibi pascite ut secure
 pascatis quicquid inde audieritis hoc uobis bene sapi
 at: quicquid extra est respuite ne erretis in nebula. au

dite nocem pastoris colligite nos amonentes scripturā
 sanctā: Ibi sunt delux cordis uestri. ibi nihil uenenosū
 nihil alienum uberima pascua est. Vos tantum sane
 uenite. sane pascimini imo tibi israhel Et in riuo et in
 omni habitatione terrae. a mōtibz. n. quos ostenditis
 manauerunt riuo pradicacionis euangelicæ: cuius in om
 nem terram exiuit sonus eorum. et facta est omnis hi
 tatio terrae ad pascendas oues lxxa atqz secunda i pas
 cuit bonis Pascam eas. et in montibus israhel erunt
 stabula. Erunt illic hoc est ubi requiescant ubi discant
 Verum est manifestum est non salamur in gloria dei
 requiescant tāquā in stabulis et dormient: hoc ē requi
 escent i delitiis bonis et in pascua pingui pascuntur su
 per montes israhel. Jas dixi montes israhel montes
 bonos quo leuamus oculos ut inde nobis: ueniat si
 auxilium nō a dño qui fecit caelum et terrā. Ideo ne
 uel in montibus bonis esset spes nostra cum dixisset.
 Pascam oues meas super mōtes israhel. Rursus ne
 tu spem ponerēs in montibus subiecit statim ego pas
 cam oues meas. Leua oculos tuos unde uenit auxi
 lium tibi. Sed attēde dicētem ego pascam. Auxiliū
 enim tuum a deo qui fecit caelum et terras: ego requi
 escere faciā eas dicit dominus deus: sed ut requiesce
 re faciat. Prio curauit: posterius dicit. Sic est domi
 nus deus prio quod perit requirā quod errauit reuocabo
 et quod iminutū ē colligabo et quod exanime est cō
 fortabo et quod pingue est custodiā. Quod non facie
 bant mali pastores seipsos pascentes nō oues. Non
 ait dñs constitua alios bonos pastores qui faciāt hoc
 Sed ego inquit pascam oues meas: nulli comitā secu
 ri uos fratres securi uos oues nobis uidetur timēdū
 quas idem pastor bonus claudit sic et pascam eam cū
 iudicio. Vide quia solus pascit cum iudicio. Quis enī
 homo iudicat de homine temerariis iudiciis plena sūt
 omnia. de quo desperauerimus subito conuertitur. et
 fit optimus. de quo multum pūmpserimus subito de
 ficit et fit pessimus: Nec timor noster certus est. Nec
 amor noster certus est. Quid sit hodie quisque homo
 uix nouit ipse homo. Tamen utunquā ipse Quid
 Hodie Quid aut Oues nec aut ipse pascit. Ergo
 cum iudicio dispersiens Propria Propriis hae il
 tis illa illis debita eis quibus debetur. Hoc autē illud
 nouit enī quid agat cuius iudicio pascit quos iudicatus
 redemit. Pascit ergo ipse cum iudicio i prophetia enī
 Hieremia ait Elamuit quidam perdix cōgregauit quae
 non peperit faciens diuitias suas nō cuius iudicio: pascit
 iste pastor cum iudicio quare ille sine iudicio quia con
 gregauit quae nō peperit quare ille cuius iudicio quia fo
 uet quod pepit. De pastore tamē bono loquitur pastores
 boni aut non sunt aut latent. Si. n. non sunt quid agi
 mus? Si latent quid de eis tacetur? Perdix quidē illa
 a quibusdam maioribus et ante nos scripturas tractā
 tibus diabolus intellectus est cōgregās quae nō peperit
 Non. n. ille creator sed deceptor est faciens diuitias su
 as non cum iudicio: nō. n. ad eum pertinet qui isto qui
 illo modo erret. omnes errantes uult quibuslibet erro
 ribz quae diuersa sunt hareses quae diuisi errores ille i d
 nibz uult errare homines. non dicit diabolus dōatit
 ta sint. non sint arriani siue illic sit siue istic ad eum pti
 net cōgregantem sine iudicio. Idola inquit adoret me
 us est iudiciorum superstitione remaneat meus est. de
 ferta unitate in illam uel in illam haxresim pergat meus
 est. Congregat ergo sine iudicio faciens diuitias
 suas. Sed quid faciens sequetur in dimidio dierum
 eius derelinquent eum et i nouissimis suis erit isipis
 Venit ille cōgregās oues suas i dimidio dierum eius
 priusquam sperabat antequam putabat derelinquet eum et e

rit insipiens in nouissimis eius quare in primis suis sapiens erat ut in nouissimis suis sit insipiens. Audite fratres dicitur aliquando in scripturis sapientia pro stultitia abusione uerbi non proprietate. Unde enim dicitur. **Ubi sapiens:** ubi scriba: ubi conquisitor butus seculi non ne stulticia fecit deus sapientiam huius mundi et iste p dix idest draco idest tanquam seper sapiens erat et non Adas per eam decipit. Vtrum dicere putas est bonum consilium dare extimatus est contra deum creditus est. Quod non dicitur sapientia abusione uerbi et in malo consuetudine quidem scripturarum uestrarum. Nam quemadmodum loquuntur auctores mundi quid ad nos habes in eodem libro. Erat ibi serpens sapientior omnibus bestis. Iste sapientior omnibus bestis astutus et acutus ad decipiendum agnoscitur non postea ei creditur et dicitur esse nuntius tibi sufficit quod incautos primo decepsit: ergo ista erit in nouissimis suis insipiens qui congregauit quos non peperit: et fecit diuicias suas non cum iudicio pascit contra illum redemptor noster cum iudicio et existat a liquidis hareticis et si non frater: diaboli certe adiutor et filius et ipsum dixerim perdicem contentiosum animal hoc est anima ut aucupes norunt et contendendi studio capitur. **Contendunt isti contra Veritatem** et contendere ex quo se diuisere modo dicunt contendere uolumus quia iam capti sunt nolo contendere. **Capte** aliquando tu eras qui primis temporibus sedisti omnia tua traditores arguebas innocentes damnabas iudicio imperatoris iudicio episcoporum non consentiebas uictis totiens appellabas apud ipsum in premissis studiofissie litigabas: congregabas quos non peperisti. **Ubi est nunc ceruix tua ubi lingua tua: ubi filius tuus:** certe in nouissimis tuis factus es insipiens: pausisti sine iudicio. Non enim uerum uis uel de errore tuo uel de ueritate iudicare: pascit contra christus cum iudicio: discernit oues suas ab ouibus non suis. **Quos sunt oues mex** inquit audiant uocem meam et sequuntur me. **Hac iudicio** omnes pastores bonos in uno pastore. Non enim uere pastores boni defunt: sed in uno sunt multi sunt qui diuisi sunt. **Hic unus predicator** quia unitas commendatur. **Neque enim uere modo ideo** tacentur pastores. et dicitur pastor quia non inuenit dominus cui commendet oues suas. **Tunc autem ideo** commendauit quia Petrus inuenit in mo uero et in ipso petro unitatem commenda uit multi erant apostoli et unum dicitur. **Pasce oues meas** absit ut desint modo boni pastores absit a nobis ut desint absit a misericordia ipsius ut non eos signat atque constituat: utique si sunt bonae oues sunt et boni pastores nam de bonis ouibus fiunt boni pastores: sed omnes boni pastores in uno sunt. **Unum illi pascunt:** Christus pascit. non enim uocem suam dicunt amici sponsi: sed gaudio gaudent propter uocem sponsi: ideo ergo ipse pascet cum ipsi pascunt. **Et dicit Ego pasco** quia in illis uox ipsius in illis charitas ipsius. **Nam et ipsum Petrum** cui commendauit oues suas quasi alter alteri unum secum facere uolebat: et sic ei oues commendare ut esset ille caput ille figuram corporis portaret idest ecclesie: **Et tanquam sponsus** et sponsa essent duo in carne una. **Proinde ut oues** commedaret quid illi prius dicit: ne illi tanquam alteri commendaret? **Petre amas me?** **Et respondit Amo.** **Et tertio amas me?** **Et respondit Amo.** **Et iterum amas me?** **Et respondit Amo.** confirmat charitatem ut consolidet unitatem. **Ipsa ergo pascit unius in his et hi in uno:** et tacetur de pastoribus: **Sed non tacetur de illis ouibus.** **Gloriantur pastores** sed qui gloriantur in domino gloriantur hoc est christo pascere in christo pascere et cum christo pascere preter christum non pascere. neque uota implia pastorum tanquam ista futura mala tempora prophe

ta pradiceret dixit ego pasco non habeo cui commendare etiam cum ipse petrus erat et cum adhuc ipsi apostoli erant in hac carne et in hac uita: tunc ait ille unus in quo non omnes unum: habeo alias oues quas non sunt de hoc ouili oportet me et has adducere ut unus sit grex et unus sit pastor. **Sinit ergo omnes in pastore uno** et audiunt uocem pastoris unam quam audiant oues et sequuntur pastorem suum non illum aut illum: sed unum: et omnes in illo unam uocem dicant diuersas uoces non habes obsecro uos fratres ut idipsum dicatis omnes: et non sint in uobis scismata. **Hanc uocem** liquatam ab omni scismate purgatam ab omni haresi audiant oues et sequantur pastorem suum dicentem quas sunt oues mex: meas uocem audiant et sequantur me. **Nam uis nosse haretice** quod non habes uocem pastoris: et periculose te sequatur ouis tectum idumeto ouium: et intus lupum rapaces audiat uocem tuam. **Uideamus an christi** si ecclesiam quam ait infirmus ouis a grege aberrans nesciens ubi sit grex querit quo se aggreget: **Quo intret** adde uocem audiamus an christi sit. **Audiamus utrum agni sit an perdicis.** **Ouis dei gregem suum querit:** puta **Quem de oriente** uenisse in Apuriam: querit gregem suum incurrit in te: in basilicam tuam intrare uult commoueris ignota facie uel tu uel minister tuus stans uel sedens ad hostium interrogat ouem querentem gregem suum: imo gregem dei cum grege suo intrare uult: ubi eum esse putat: querit paganus es: an christianus? **Respondit Christianus:** **Ouis est enim dei.** **Queris ne forte catechuminus sit** et irruat in sacramentis. **Respondit fidelis.** **Queris cuius communionis sit?** **Respondit catholicus christianus.** **Si fidelem catholicum reprobas** tenes ita uero proicere proba a te reprobatus christo probatur. **Utinam et illi** qui sunt apud te cognoscant te: et in dimidio dierum derelinquent te. **Quidam fratres nostri** hesternis die serunt ad basilicam eorum et si ad malos fratres tamen ad fratres: **Attendite fratres mei** quid intersit inter fiduciam ueritatis et timorem falsitatis. **Quando aliquos eorum** in hoc populo agnoscitis quomodo gaudetis quia in uobis ille est: qui querit quod perierat suggeretur aliquando nobis ut uos audiat et discat: audiet et irridebit audiat et irrideat: **Aliquando Sapiet** aliquando cognoscet: aliquando relinquitur populo suo remanet in corde suo: **Renunciat errori suo** gratias agit deo suo. **Illi autem quid?** qui estis? **Christiani sumus.** non sed exploratores et illi catholici sumus. conati sunt iniuriare me horti consilio penitent eos: atque utinam sic peniteat: et ibi remanere penituit eos qui ingressi sunt iniuriare. **tamen quos profecerunt Christianos fideles catholicos** quos tenuerunt nolo dicere: quos profecerunt uideo: quos tenuerunt christi dicant. **Dicant ergo uocem suam** uideamus an christi sit uox an pastoris sit uox: quas sequantur oues: siue per bonus sit uox ista: siue per malum hominem: utrum sit uox attendamus. **Querit infirmus ecclesiam.** **Tu quid dices?** partis donati estis: ecclesia: **Ego uocem pastoris** inquit: lege mihi hoc de propheta: lege mihi de psalmo: recita mihi de **Isaia:** de lege de **Euangelio** recita: recita de **Apostolo.** **Inde ego recito ecclesiam toto orbe diffusam:** et dominum dicentem **Quos sunt oues mex uocem meas** audiant et sequuntur me. **Quos est uox pastoris** et predicatur in nomine eius penitentiam et remissionem peccatorum per omnes gentes incipientibus ab hierusalem. **Ecce uox pastoris agnoscis:** et sequens si ouis es: sed illi codices tradiderunt ac illi thui idolis posuerunt: et ille **Quid ad me de illo** et illo si fecerunt non sunt pastores. **Tu uocem pastoris** edicito quia nec de illis uocem pastoris annuncias: tu accusas non euangelium. tu accusas non prophetam non

apostolum de illo credo alio non credo: sed acta profero: acta profero: credamus tuis. cred et tu meis: non credo tuis: noli credere meis: auferantur charta hanc: sonant uoces diuina. Ede mihi unam scripturam uocem pro parte Donati: Audi innumerabiles pro Orbe terrarum: quis eas enumerat. Quia. n. eas terminat tamen ut pauca commemoremus legem attende primum ad testamentum. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Et in psalmo Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam terminos terrarum. Eodem memorabuntur et conuertentur ad dominum uniuersae fines terrarum: et adorabunt in conspectu eius uniuersae patris gentium: quoniam ipse est regnum: et ipse dominabitur gentium. **L**ate domino canticus nouum: cante domino omnis terra: Et adorabunt eum omnes reges terrarum: omnes gentes seruiunt illi. Quis enumerare sufficiat prope omnia pagina nihil aliud sonat quam christum ecclesiam toto Orbe diffusam sine aliquo dubio perituram fuisse dicunt: peritura praedicta est tot testimonio mansura: nec una uox ista per legem per prophetas per cantica pastorem est. nec. n. illi uerum dicere sine uerbo dei potuerit quod est christus: Audi uocem uerbi infra tuos fidem centurionis. Amen inquit dico uobis non inueni tantam fidem in israhel: propterea dico uobis quia multi ab oriente et occidente uenient. Ecce ecclesia christi: ecce grex christi: Tu uide si uis esse. Non. n. te latet grex qui ubique est: non habes quid respondeas iudicio tuo: quem non uis esse pastorem tuum: non habebis inquit quid respondeas iudicio tuo. Nescis non uidi non audi uis: quid est quod non scis: nec est qui se abscondit a calore eius. Quid est quod non uidisti. Uiderunt omnes fines terrarum salutare dei nostri. Quid est quod non audisti? In omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrarum uerba eorum. Sed recte nobis Quare uox christi: uox pastorem quam oues audiant et sequantur. Non inuenitis quid dicatis uocem pastorem non habetis. Audite et sequimini dimittite uocem lupi sequimini uocem pastorem. Damus inquit audiamus. Damus et uos uocem pastorem. Audiamus in canticis inquit canticorum loquitur sponsa ad sponsum ecclesia ad christum nouimus canticacanticorum. Sancta cantica amatoria cantica sancti amoris sanctae charitatis. sanctae dulcedis plane uolo inde audire uocem pastorem. uocem dulcissimi sponsi ecclesiae si aliquid habes audiamus Sponsa inquit dicit ad sponsum Annuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis. ubi cubas. et ille inquit respondit in meridie. **M**anifesta tibi testimonia proferebam quem admodum interpretaberis. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrarum Eodem memorabuntur et conuertentur ad dominum uniuersae fines terrarum. Quid est quod mihi de canticis canticorum profero quod forte non intelligis. Et. n. illa cantica aenigmata sunt paucis intelligentibus nota sunt paucis pulsantibus aperiantur. Tenebo te accipe aperta ut merito tibi praedantur abscondita quomodo eris penetrator obscurorum contemptor manifestorum? Ecce tamen ut possumus fratres haec uerba discutamus. **A**derit deus ut uideatis sibi sanum intellectum. pro quod ab omnibus imperitiis facillime iudicatur uerba ipsa male distinguunt nunc auditis nunc probabitur. **E**t. n. sic se habet textus ipse lectus. Sponsa loquitur ad sponsum Annuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis ubi cubas? quod Sponsa Sponso dicat. quod ecclesia christo dicat. nec nos dubitamus nec illi sed omnia uerba sponsae. Audi uerbum quare quod adhuc sponsae est uis tribuere iam sponso? Audi omnia quae dicit sponsa. et tunc respondebit sponsum. **A**udi euidentius hanc distinctionem quam dicturus sum non

inuenies aliquid plus. Annuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis. ubi cubas in meridie. Ipsa adhuc dicit ubi pascis ubi cubas in meridie. Et inde quia adhuc ipsa dicit. Sequitur. n. ne forte fiam sicut operta tuorum sodalium super greges. Puto omnes peritos imperitos quos discernere genus masculinum et femininum. Operta quare cuius generis sit. Ab omni homine quo masculini est at feminini Annuntia inquit mihi quem dilexit anima mea quem cum dicit masculinum alloquitur sponsum aut loquitur quia uero feminina uirum alloquitur consequentia uerba indicant Annuntia mihi ubi pascis ubi cubas in meridie ne forte factam sicut operta aut dicit operta ut fiant tibi haec aperta. Annuntia mihi ubi pascis ubi cubas in meridie ne forte facta sicut operta super greges sodalium tuorum. Ducis uerba sponsae Jam incipiunt uerba sponsi de manifesto. nisi cognoueris te metipsum. Agnosce uiriliter feminina te ipsas inquit Non cognoueris. Audi reliqua opulenta iter mulieres. nisi cognoueris te metipsum. **O** pulchra inter mulieres exi tu in uestigiis gregum et pascas hircos tuos in tabernaculis pastorum non tabernacula pastorem. **U**ide quomodo cominetur sponsus uide quem in periculo quauis ille dulcis abstulit. de medio blandimenta quam blande illa Annuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis ubi cubas in meridie. **V**eniet. n. dies medius quando ad uerba braculum concurrant pastores et forte latebit me ubi pascis et ubi cubas in meridie: et uolo mihi annunties ne forte fiam operta. i. sicut occulta et non cognita. Ego enim manifesta sum: sed ne sicut occulta sicut exalta in cetera super greges sodalium tuorum. **Q**uoniam. n. haeretici a christo exierunt: omnes qui facti sunt pastores mali habentes Greges suos sub nomine christi illius sodales fuerunt: illius conuiuium acceperunt. sodales. n. dicitur tamquam unus conuiuium laeta lingua sic dei sunt qui simul edant eo quod simul edant. Audi illum in psalmo arguente Sodales malos id est unus conuiuium inimicus male dixisset mihi abscondissem me usque ab eo et si super me magna locutus fuisset tu uero uniuersus et notus meus qui simul mecum dulcis captebas cibos ergo multi sodales ingrati mensae dominicae exierunt foras mali sodales fecerunt sibi mensas suas erexerunt: et si putas quia meridies aethiopia est quam possem obtinere magis mundi meridiem esse partes aegypti et tilas exultas sole regiones: ubi pluuia non apparet quia ipsa est meridies ubi seruet medius dies **U**bi at heremus plenus militibus seruorum dei: **U**nde si ad meridiem locorum uelimus aduertere quare non ibi pascat magis ille et ille requiescat quando ante praedictum est uerberauerunt desertum heremi sed ecce consentio meridies **A**ethiopia sit meridies hic sunt sodales mei ecclesia transmarina in aliquorum suorum nauigante in aethiopia sollicita ne erret inuocat sponsum suum et dicit ei abunde audio haereticos in aethiopia abundare audio rebaptisatores in aethiopia **E**sset autem ibi uos minus audio et illud audio et hoc audio sed qui sunt tui a te uolo audire **A**nnuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis ubi cubas in meridie **A**udio duas partes esse **O**nam dicitur **A**lteraz uniuerso tuo coherentem tu mihi dic quomodo ea ne forte uelut operta id est ignota super greges sodalium tuorum incurram in greges haereticorum conantes ponere lapidem super lapidem qui destruaturne irruam in rebaptisatores: **A**nnuntia mihi et ille qui commendat unitatem pastores in hac lectione dixit **E**go pascam: pastores autem reprobant qui multi esse uoluerunt unitatem amiserunt seuerissime non blande responderis: sed pro magnitudine periculi nisi cognoueris inquit te metipsum **O** pulchra inter mulieres pulchra es inter mulieres.

Sed agnosce ubi te agnosces: in toto orbe terrarum. si enim pulchra unitas est: ubi diuisio: seditas: Non pulchritudo: nisi cognoueris temetipsum: in me credidisti agnosce te i me quomodo credidisti? quomodo et illi mali sodales consentiunt uerbum carne factum natus ex uirgine crucifixum resurrexisse: ascēdisse in caelis. Vita lē me credidisti salem et illis sonant: cognosce te et me in caelo: te in toto orbe utrum quēlibet ex ecclesia: tanquam ecclesiam christus alloquitur. **N**as quō ecclesia quart: ecclesia secundus ipsos loquitur. Annuntia mihi quem dilexit anima mea ubi pascis: ubi cubas: quid quart ecclesia? et ille tanquō ostendens ecclesiam dicit In meridie sicut illi uolunt: respondeant mihi quomodo ecclesia quart ecclesiam. Annuntia mihi quē dilexit anima mea quā loquitur ecclesia: quid sibi uoluit annuntiare ubi pascis: ubi cubas i meridie. i. ubi sit ecclesia loquitur et interrogat ubi sit ecclesia: et respondet ille ut putant in meridie: si in solo meridie est ut dicunt in Aphrica: Et quart Quomodo ipsa interrogat ubi ipsa sit: an uero portio ecclesie transmarinae bona: interrogat de meridie ne ille erret et alloquitur unumquodque membrorum ecclesie suū christus tanquō suam ecclesiam et dicit nisi cognoueris te. **P**ulchra inter mulieres exire hareticorum est aut cognosce te aut exi: aut si te nō cognoueris exitura quo In uestigijs gregum sequēdo malos greges ne forte potes quia obesse quartis si exis. Audi quid sequitur. Exi tu in uestigijs gregum: et pasce hādos tuos iam non oues. **N**ostis fratres ubi erunt hādi ad sinistras erunt omēs qui exierunt ab ecclesia manenti petro pasce oues meas exeuntibus haretico pasce hādos tuos est inquit et aliud testimōnium nihilominus contra te dicit ut audiamus erit sic contra te: quō hoc quod putabō pro te? **S**i meridie inquit interpretaris aegyptum: multis quidē modis interpretatur meridie et aegyptum possumus ad locum mūdū: et ipsas aphricam sic intelligam: audisti quid intelligam et meridiem intelligo feruorē spiritualium flagrantem igne charitatis splendente lumine ueritatis. **N**as dicitur in quodā psalmo *Dexteram tuā notā fac mihi et eruditos* *Orde sapientia ipsi sunt meridie: unde dicitur a propheta et tenebrae tuae ac si meridies erūt multis modis possumus intelligere meridiem sed prorsus aphricam intelligo accipio a te aliquid forte melius quā scire nisi a te cōmemorarer Aphrica sit meridiem timet ecclesia transmarina incedere: in rebaptizatores timet incedere tanquō ignorata in greges sodalium quartur ab sponso suo ut annuntiet illi ubi pascit ubi cubat in meridie: in alijs pascit: in alijs nō pascit: in alijs cubat in alijs nō cubat: audiat cōsiliū: ueniat ad catholicam ecclesiam non incurrat in greges sodalium: non pascit hādos suos. **S**ed dic aliud quod te dicebas esse diciturum. propheta inquit ait *Deus ab aphrico ueniet et ab aphrica ueniet deus: alterum christum in Aphrica nasci et tre per mundum haretici annuntiant.* **R**ogo quid est ab aphrico deus ueniet: si diceretis deus in aphrica remansit: utiqz turpiter diceretis: nunc at etias ab aphrica ueniet dicitis christus: ubi natus christus ubi sit passus: ubi in caelum ascenderit: unde discipulos miserit: ubi eos sancto spiritu repleuerit: ubi per totum mundum Euangelizare iusserit: et obtemperauerunt ei adimpletur orbis terrarum euangelio: et tu dicitis deus ab aphrica ueniet: ergo tu mihi inquit expone quid **D**eus ab aphrico ueniet: dic totum: et fortassis intelliges deus ab aphrico ueniet: et sanctus de monte umbroso tu mihi expone si itas ab aphrico: quō de monte umbroso de Numidia nata est pars **D**onati: ipsi missi sunt primo in dissensionē et tumultum **E**t scandalum quaren*

tes **I**gens uulnus Numidia miserunt sedens tigistatus missi. ubi sit tigisi notum est qui missi sunt clerici extra cōgregauerunt ab ecclesia ad clericos **L**arthaginiō accedere noluerunt uisitatore posuerunt a lucella suscepi sunt: auctor totius huius mali **N**umidia hareticus fuit inumidia unde uentum est huc cum tanto malo uiscarium uix inuenitur cum cupsonibus habitant **Q**uō mōdo umbrosus Numidia. dic mihi ergo noli huc uisqz recitare **D**eus ab aphrico **E**xigo sententiā et sanctus a monte umbroso. sed ostende mihi partē **D**onati a numidia de monte umbroso uenire inuenis nuda omnia. pingues quidē campos sed frumentario nō oliueti fertiles: non ceteris nemoribus amēnos. **U**nd ergo mōdo umbrosus in numidia partibus unde hoc scandalū tu mihi inquit ergo expone quid est deus a libano ueniet et sanctus de monte umbroso. **V**ide quō facile exponas primo illud audi quod ait **D**ominus **O**portebat christum pati et resurgere tertio die et p̄dicari in nomine eius poenitentiam et remissionē peccatorum p̄ omnes incipientibus cum dixi uide utiqz se in sanctis suis ad alias gentes uenturum praedixit esse. lege uisionē terrarum filiorum israhel in omnibus tribubus i libro iesu nauē ubi aperte dicitur est **D**iebus ab aphrico ueniet quē est hie rusalem lege quart inuenies. **U**tinam cum inuenies credas. utinā animositate depōas **D**iebus ab aphrico quā est hierusalem **E**t dominus incipientibus ab hierusalem hoc est deus ab aphrico ueniet. **Q**uomodo ergo a montē umbroso euangelium tam lege de monte oliueti christus ascendit in caelum. **S**equere et quid lucidius. audisti de monte umbroso legem recitamus **E**uangelium recitamus. **A**udisti incipientibus ab hierusalem. **A**udisti per omnes gentes per eum prophetam. sequere uerba illa quā cōtempisti deus ab aphrico ueniet. **E**t sanctus de monte umbroso. cooperiet montem umbra eius. et gloria eius plena est terra. per omnes ergo gentes incipientibus ab hierusalem deus ab aphrico ueniet et sanctus de monte umbroso et condēso. i. a monte oliueti ubi ascendit in caelum. **U**nde missi discipulos suos ubi ēt ascensurus ait. **N**on. n. uestrus est scire tempora quā posuit in sua potestate. **S**ed accipietis uirtutē ex alto et eritis mihi testes in hierusalem et in iudam. et samariam et usqz in totam terrā ergo deo ueniente christo et nomen eius et p̄dicatio euangelii eius ab hierusalem idest ab aphrico et monte umbroso idest a monte oliueti p̄ omnes gentes diffamatus ē euangelium. **O**peruit montes umbra eius. i. refrigerium eius. protectio eius: et laude eius plena est terra. **L**antate ergo cum tota terra canticum uouum non canticum uetus cum āgelo terrā. **D**icunt et aliud **L**yzrenus inquit quidā **S**imon angariatus est ut tolleret crucem **L**yzrenus sed quid te adiuuet uolo scire. **L**yzrenus inquit ap̄her est quare ipse angariatus est qui crucē tolleret ubi sit **L**yzrene ne forte nescis **L**ibya est **P**entapoli est cōtigua est aphrica ad orientē magis pertinet uel in distributiōe prouinciatus **I**mperatorū cognosce: ip̄ator orientalis mittit iudicē ad cyrenes breuiter respōdebo ubi est pars donati nō inuenitur cyrenem ubi ē cyrene non inuenitur pars **D**onati manifesta ueritas cōuincit errorem. det mihi cyrenem ubi est pars donati det mihi pars donati ubi est cyrene. manifestum est enim fratres in **P**entapoli ecclesia esse catholicā p̄tē ubi donati non esse sed securi irrideamus stendos et stemus ridendos. **Q**uid dicitis meritis cyrenensis huius magnum cōmemoras quia tulit **L**ucem domini et aphrum dicitis orientalis est. **L**ibya. n. ducibus mōdo dicitur uel ista quā proprie aphrica est. uel illa orientalis pars quā cōtigua est aphricā. et omnino collimitāca

Sed Apher fuit cyrenensis beatum putas q angaria
tus crucem tulerit quato melius forte diceret quis in
arimathia remansisse ecclesiam christi. quia ioseph ille
diues ab Arimathia habens ante oculos regnum dei
non angariatus non coactus uenit ad crucē domini de
ligno deposuit obsecutus est funeri i sepulcro condi
dit. Laudatus est in euāgelio quia uero de arimathia
fuit iste pius tantum exhibens obsequium corpori dñi
in arimathia remansit ecclesia. Aut si magis uos delect
tat angariatus idest qui cogitur tollere crucem. Recte
ergo faciunt imperatores catholici qui uos cogunt ad
unitatem.

Incipit quintus tractatus tertie partis principalis de sta
tu et continentia uirginali: Et primo de uirginibus do
dicatio.

Ad uirgines deo dicatas hortatoria qua illas per exē
pla sanctorum ad religiosam conuersionem et obser
uantiam uirginitatis inuitat.

OLAE iccirco filia et domina mea
Domina ideo diximus: quia sponsa
domini mei iesu christi i monasterio
manentes nihil sentiant nisi pius ie
sum christum hinc Paradisum solus
possideant: ubi dulci et locunda quie
te ineffabile trinitates intueantur: in sacris litteris cho
ris intersunt angelicis dulcibus eorum melodiosis miscē
tur diuina in ecclesia cōtinebo mysteria. Informet mē
tem sanctorum patriarcharum ac patrum antiquorum
obedientia: Prophetarum oracula dulci meditatione
cor accendant ad promissa felicia: apostolica documē
ta fidei cuncta detegant sacramenta: euangeliorum co
dex semper ut speculum teneatur in manibus: marty
res sancti cuncta seculi huius aduersa: Et tempestates
huius maris procellosi: cuius omnibus diabolicis uersu
tis et infestationibus dæmonum doceat cōculcari. Eō
fessorum preciosa deuotio ad diuinorum cōtemplationē
assiduam affectus astringat. Regularē uitam instruat
sanctorum monachorum mira cōuersatio: frangere o
nem sexus molititē et uirginitatis seruare propositum
preciosissima uirgo uirginum eam exteris uirginibus sa
cris edoceat semper. **O** felix societas: **O** felices uos:
si talis ac tanti muneris non sitis ingrata felicissima: nē
mirus si dignitatem uestram ipsa cognoscitis quæ om
nium regi et domino regina speciosa matrimonio co
pulata ipsum dūmodo uelitis habere meremini: quē
angelici spiritus uidere cōcupiscunt. In quo omnia con
sistunt in quo solo cuncta permanēt. p quē omnia fiunt
cui uniuersa famulantur. cuius pulchritudinē tol et lu
na mirantur. cuius tactu odoreq mortui reuiscunt.
O excellentia dignitatis. **O** ineffabilis gloria. in fragi
li siquidē corpore deum et sponsum talē intueri potes
tis. Dic quæso mēs uestra uisgeat. hoc dies dies eructet
uerbum: et scientiam nox indicet nocti. Angelicis cho
ris sanctorum societatibus hic studeatis interesse ut p
modum in corporis exitu uobis gaudētes et laxi tāq
noti occurrant. si sic feceritis nihil uobis dulcius: nihil
iocundius: q̄ his itersse cōiuiis: his pabulis saciarī
quibus semel degustatis terrena omnia amara cernun
tur. Vera tunc clausura cœnobii cuius tedet mētes uā
gabūdas et denias nobis pro summa reputabitur glo
ria: et reputabitis exire monasterii limites esse necesse
potius mori. Experto itaq̄ seni cōsulentī credite filia
si semel gustatis q̄ dulcis est dominus: ad quē accedē
tes lapidem uiuum ab hominibus quidē reprobatum
a deo at electum poteritis ab eo illud audire. Venite

et ostendam uobis omē bonum: et tunc ostendet talia
qualia nō nisi assuetæ mētes norunt Scio quid loquor
carissimi mei. Nam ut insipientia loquar ego homin
culus sic abiectus: sic uilis in homo domini adhuc ui
uens in corpore angelorum sape choris interfui de cor
poris per hebdomadas sustentationibus et nutrimentis
nihil sentiens diuinæ uisionis intuitu p̄ multorum di
erum spatia p̄scelus futurorum corpori redditus fie
bam: quid ibi manens felicitatis habebā? quid in enar
rabilis delectatiōis sentiebā? testis est ipsa trinitas quā
cernebam nescio quo intuitu. Testes sunt et ipsi beati
spiritus qui aderant. Testis et cōscientia mea qui tantis
bonis fruebar quæ quot et qualia sunt nescit proferre
mollities corporis mei

Prologus in regula uiuendi sanctimonialium: quā be
atus Hieronymus ad Eustochium et ceteras uirgines
las senex inscripsit et disinxit capitulis feliciter incipit.

EPESLENS i mēbris procliuus
corpus ad terrā ex qua exiit: tamq̄
rugosa fronte senem et naturā pene
portentum uester p̄dilectarum i dōi
no filiarum et dominarum christi uir
gines sacratissimæ Eustochium et re
liquæ ad agni nonas nuptias sub obediētia pudicitia
paupertatis et religiōis in domo domini adunatæ pro
positio nimum sollicitat p̄x deuotionis affectus. Et ca
ritas et tremulenta. **O** manus sua parumper uetustatis
oblita deo uiuēdi nō mundo spiritui nō carni: et quod
arduum est nō sibi ipsi normā et regulā ex christi et
apostolorum uita collectā ex sanctorum et patrum ana
choritarum quos per septem annos heremorum ātra
circulens nō sine admiratione et informatiōe repperi
obseruationis et imitationis digno cōmendandā p̄x
conio in presentī libello edoceat officio calamitatis
mentes ad bonum ueluti lingua sādudum solebat uo
ce non mortua: **O** felix affectio: **O** desiderium in dño
cōmendādum: ut quæ deficiente p̄ sentum et cōmunē
atatis finem lingua doctoris de casu timentis qui p̄o
ptus est p̄sumptuose et non timide ambulātibz i uia
in qua tot latent aduersa: quot momenta temporum.
Expositis ut depicta sibi pericula et fomenta remediū
accipiens procliuus semper ad malum a primordio su
uentutis rationalis et animalis animus cernens gradū
atur per tuta. **O** prudens cōsilius: ut pro uoce scriptu
ram: et pro facilliter trāseuntī diu mansurā cōmutet. **O**
iusta et sancta exhortatio et peridigna exauditiōis be
nescio sed p̄dilectæ filia et iustum et sanctum est qd̄
petitis a patre: patris tamē negat atq̄ prohibet insuffi
cientia: licet ingerat caritas: stupent oculi palpitantes i
tenebris: horret natura: phrenesit incōstitans manus per
agere iuuēllia. Portatur tamē semper charitatis ardor
ne parcatur labori: unde tātus colligitur fructus: quæ
non putarem i uobis: quæ scripturæ de domini uolun
tate melius estis edoctæ ut blandimētī aliquid fatear li
cet ueritatis nisi ad alias succedentes p̄ tempora ifor
mandum traheretur tantus hic labor. Dincat ergo hoc
duellus charitas quæ ipsum iuincibilem uicit ut imor
talis moreretur pro nobis. Verus frustra speratur hæc
uictoria in tanta impossibilitate naturæ: nisi deuotæ oio
nes filiarum adsint: quibus deus paruū in tantum ab
ātiq̄uo ut ēt eum p̄cūteret eorum quæ primitus miā
do spoponderat: quāuis p̄cūtere non possit.

Incipiunt capitula in regulā siue normam uiuendi sã
ctimonialium quā beatus Hieronymus ad Eustochiũ

et ceteras uirgines iam senex iscripsit prout prologus indicat feliciter.

De caritate et unitate seruanda.
De non habendo proprium.
De eligendo sorores ad accipiendū et administrandum bona monasterii.
De comūitate et humilitate seruanda
De simonia uitanda in accipiendo

sorores.

De obedientia exhibenda prelati.
De regimine Abbatisse.
De reuerentia et subiectione erga abbatissam.
De contritione facienda et generali accusatione sui in festa sexta.
De misericordia uita sanctorum patrum
De uanitate scientie mundialis.
De promptitudine implendi mandata imposita.
De sororum operibus in cœnobio faciendis.
De officio potestate et regimine abbatissæ.
De periculo et præmittentia dignitatis.
De ordine in operibus abbatissæ.
De iurisdictione episcopi in sorores
De ordine seruando inter episcopum et p̄positum presbyterum et sorores.
De præposito p̄bio post ep̄m p̄ episcopum eundem sororibus adhibendo.
De ordine seruando per sorores erga mares et specialiter in loquendo.
De ficticijs et nocuis sermonibus uitandis.
De silentijs diebus ac noctibus debitis obseruandis.
De refrenatione lingue in loquendo.
De consortio marium fugiendo.
De obsequijs seruicium quarentium uictus et necessaria sororibus.
De dulcedine cōtemplationis erga diuina.
De clausura domus.
De p̄ciosarum uestium detestatione.
De periculo ambitionis uestium.
De consideratione extremi iudicii.
De abiectioe exquirenda in uestibus.
De austeritate exquirenda in statu.
De matutino et modo dicendi diuinum officium.
De ordine horarum primæ tertie sextæ nonæ.
De cibis et ordine comedendi.
De sobrietate et ieiunio.
De lectionibus legendis ad mensam.
De operationibus sororum p̄ prandium.
De horis uespertinis et completorio.
De caritate seruanda erga infirmas sorores.
De auctoritate Episcopi et p̄positi circa obseruationes huius regulæ seu ordinis.

Finis capitulorum.

Sequitur de caritate et unitate seruanda.

DUS autem in monasterio constituta sororibus primus sit arripiendus modus deo uiuendi et regula ipse solus christus huius propositi iceptor et doctor in unius responsione instruit uniuersos. Si uis inquit idem magister hęc petenti ad uitam intrare serua madata. quod si forte quærat quæ sint illico sic percunctanti exposita. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et mente et uiribus tuis et plussquam teipsum: et proximum

tuum sicut teipsum. In his duobus p̄ceptis pendet quæ quid est legio: quicquid est prophetæ et sancti uiri per secuti sunt. Et attendite sollicite quæ carissimæ: quæ ingredi non solum totis affectibus ad uitam quæ uere uita est. Nam uiuentibus mundo uita non est sed mors. sed tas dei auxilio estis iter ingressæ: quo sine p̄ceptis caritatis non ingreditur quisquam ad deo uiuendum. Propter hoc. n. apostolus paulus non gloriatur in lingua angelorum et hominum non in cognitione mysteriorum dei non in spiritu prophetie: non in asperitatibus carnis non est in elemosinarum operibus: Quia quæ ad omnia pietas ualeat dummodo caritas non desit. Hęc itaque solum reddit hominem deo uiuentem: hęc religiosos hęc monachos facit. Sine hac monasteria sunt tartara: habitatores sunt demones. Cum hac uero sunt paradisi in terris et in eis degentes sunt angeli. Ideoque mea dilectæ filie licet longa macerent ieiunia: abiecta et nigra uestis deformet: longa officiorum et operum texatur series si intus desit caritas ad infimum nondum religionis gradum peruentum est. Propterea carissimæ hic accipiendum est iter apostolicæ perfectionis apicem: sed uere relatiua est caritas et ad unum non potest proprie dilectio fraterna dici. Tercio necesse est quod plures sint qui se mutuo ex caritate diligant: ut dicatur iuxta prophetam bonum et iocundum habitare fratres in unum. Quod satis approbat sapientia dicens. Frater qui simul uiuatur a fratre: quasi ciuitas firma: et iterum si fuerit duo simul fouebunt se mutuo: sed si unus graditur et cadat uel solus quoniam subleuantem non habet. Propterea solitariorum uita quæ satis expertus sum periculo sissima est: et ardua et si bona quæ plures et deo uicina non tamē æque secunda ut simul habitantium in utero dilectionis et caritatis affectu. Quod sibi inuicem per tentamenta deficientibus auxiliantur: sibi inuicem amittunt pietatis et caritatis obsequia: sed si certe fratres aut sorores simul in unum non habent: iam non bonum sed malum est. Omne est secundum philosophos in tantum habet bonitatis in quantum unitatis attinens est natura: sicut quod si singulus unum in tota mundi machina per se creatum est bonum: non tamē est optimum nisi si ceteris nexum: propterea in exordio mundi. Vidit deus quod cuncta quæ fecerat erant ualde bona. Tercio carissimæ in apostolica uita uobis de seculo adunatis per corpora sit cor unum: anima una in domino uelut de apostolis et apostolicis uiris in actibus apostolorum legitur. Multitudinis. n. credentium erat cor unum: et anima una in domino. Nulla uita pro certo deterior est quam simul degere corpore et non mente. Et uere felices sunt quibus non inest una sed diuersa uoluntas. Sit itaque uobis semper: unus affectus: una uoluntas: una fraternitas: una proportio morum: una iocunditas: una tristitia: ne alteri quod placet displiceat alteri: Quo gaudet altera tristetur et altera: Et sic habere poteritis religionis propositum: si unanimes in domo dei habitetis. Hęc uera uita dei non diaboli: uere monasterium: non infernus: uere uita religiosa non diabolica.

De non habendo aliquid proprium

AMENTIS uestre uos oculos semper illud euangelicum appareat stolidis simi uiri illius exemplum qui edificatum suam quæ summo opere fecerat: ingruentibus fluminibus flantibus uentis et imbris inundantibus pluarum totum amisit in casura: quoniam edificatum erat in sabulo. Nec mirum carissimæ firmum quid aut

stabile i mobilis dñi manere nō potest. Edificat fatuus ille in sabulo: qui i uita apostolica et religionis proposito appetit temporales diuitias. **V**ic attendite filiae diligenter: hic periculum omne ē: hic interitū: hic mors aeterna. Qui iam renuntiauerunt omnibus quae possident. Qui relicto omnibus q̄ habebant in seculo ad christum imitandum pauperulum: qui ubi caput reclinet nō habet: concurrentes ex uoto sub iuramenti pollicitatione promiserunt. Nihil tēporale: nihil terrenum: p̄ter christum solum non solus possidere sed nec ēt appetē: quae iam diuiserunt tenere uel q̄rere debent: hinc christus a postolis **N**on portare saculum neq; peram: neq; x̄s i sonis mandat: ut ex hoc intelligat eorum uita: lectato refq; nihil proprius licet hēre in monasterio certe nō tunicam: nisi quae ex necessitate tenebant: **N**ulli sigillorum licebat aliquid ex his cōtingere tanq̄ suum: **S**ed pessimus ille proditor atq; latro ferens oculos omnia portabat in eis ueluti totius cōgregationis cōmunia et minister communis singulorum necessitatibus prouidebat. **E**x hoc edocti **A**p̄stoli et fideles post christi ascensionem nihil omnino suum esse dicebant. sed erant illis omnia cōmunia et singulis diuidebatur prout unicuiq; opus erat. Sicut et nos carissimae filiae et si liceat aliquid habere tēporale ad uictus et tegumētum quae duo plene sufficiunt christiano nihil horum alicuius sit uestrum: **S**ed cōmune quodcunq; et minime quibuscunq; puellis distribuat ut decet.

De eligendo sorores ad recipiendum et administrandum bona monasterii.

TANDE obsecro nos omnes et singulas coram deo et christo iesu qui iudicaturus est omnes ut aurū et argentum atq; esto transiens pecunia nulla cor uestrus ratione seducat ut nitatur aliqua uestrus cum **A**nania et saphira mentiri spiritui sancto: quē nihil latet retinēdo apud se aliquid quantumcunq; minimum tēporale ultra quae ex necessitate portantur: nec tamē nisi de licentia abbatisse. sēper eorum mortis iudicium terribile nos terreat. **N**as legitur qd ex eorum morte timor factus est magnus in uniuersa ecclesia: et omnes qui audierunt timuerunt: **N**udus **I**esus nudas quirit amicas et sponsas: qd si ipsas sequi tēporale aliquid appetēs seu desiderās forte nolueris onerata grauedine nudum sequi nō poteris. **H**inc beati dicuntur pauperes spiritu ut ex hoc sciat quod nō sufficit cuncta bona tēporalia in mundo relinquendo ad monasterii paupertatē accedere: si mēo misera appetit quae reliquit. **M**agis. n. cōtemplantur oculi domini affectum q̄ sensum. **M**elius. n. cum ceteris diuitibus in seculo diuitiis insistere q̄ in monasterio pauperes ipsas appetere. **P**ropterea oro hortor et moneo uos carissimae ut hae perpetua i uestro monasterio obseruatio maneat qd nulla si licet omnino tāgere aut aliquāter retinere audeat p̄ horam census at obolam aut aliquid aliud quantumcunq; minimum q̄ quā a matre at sorore mittatur. **E**legantur at iuxta apostolorum ritum cōmuni uoto. **A**bbatisse et ceterarum singulis annis aut si decens uideatur et utile cōsumētur dux aut plures ex sororibus boni testimonii plēx spiritu sancto et sapientia quibus iniungatur hoc opus ut quoscunq; prouentus tam domus q̄ sororum singularum recipiant: et ex eis sororibus necessaria ficialiter administrēt. **L**auent quoq; ne aut ex paucitate murmur aut ex abundantia tumor in sororibus habeat locum: sed iuxta apostolorum uitam plus cuiq; aut mi-

nus tribuatur: iuxta qd̄ exigit necessitas aut uoluntas. **N**on iam non altera sit egeas altera abundas: sed una quaeq; ex prouisione decente moneatur ad laudem. **P**rouideant insuper sic quibus hic pietatis iniunctus est labor ut singulis mēibus aut hebdomadis siue diebus parata sint tam de his quae proueniunt q̄ de his quae expendunt in capitulo coram **A**bbatissa et cōuentu sororum singularem reddere rationem. **Q**uod fiat saltem semel in mense: ne et ipse apud sorores furti sit suspecta et eis ex negligentia male exequēdi datur materia

De cōmunitate et humilitate seruanda.

NEL del sponsa sponsum **I**esum astringit te mentibus mundis a cogitatione terrenis quonia secum in habitatione nihil patitur esse terrenum. **S**ic apostolicae feminae prolicite peras sacculos: ut neq; marsupia ex latere pendeant: neq; opus sit clauibus: ut iam ex ipis monstretur exteriorum indicis qd̄ nihil habetur intrinsecum p̄ter iesum: qd̄ nihil sit clausum qd̄ est deditum uobis hominum. **P**estimenta duplicia sunt ex euangelio o prohibita uobis ut discatis ea solum habere q̄ natura tantus subueniant: nō quae nutrant tineas. **S**i quae uero supersunt uno clauduntur in loco: ut ex his quae cunq; soror indui possit. **N**ulla unq̄ in uestibus praedolitas: nulla melioritas alteram dominā alterā ancillā ostendat: sed i omnibus aequalitas existat: quae uni sp̄so nuptae cōmuni uoto professae sunt. **N**on quarat obsecro filia regis filia militis peminere pompis terrenis in christi et apostolorum consortio. **N**ō. n. petro uili piscatori **B**arholomaeus nobilis anteponitur a christo **J**mmo piscatori totius mundi monarchiae traditur principatus dignitatibus carnis spiritalis uita non eget. **E**t carnis auras christus in suo quirit cōfugio. **I**n seculo nubant paribus filiae regum filiae militum peminentias quarant et honores. **I**n monasterio uero oblitae populū sui et domus suae in domino solum gloriā quarant et exultent: qd̄ de maiori p̄cipitio mortis sunt ad uitam apostolicam sumptae propter qd̄ admoneo uos filiae ut quae uobis officia domus a matre monasterii imposta libenti animo expleatis. **D**ilarem. n. datorem diligit deus nec nerecundetur i uilibus nobles nec illa reculent: sed audiāt sapientē. **Q**uāto maior es: humiliā te in omnibus. **A**udiāt et christum quid de huiusmodi pompis in ultima coena humana mēte disputantibus diffinit. **R**eges gentium dominantur eorū et qui potestatem habent super eos benefici uocantur. **U**os at nou sic: sed qui maior sit in uobis fiat sicut minor: et qui p̄cellor est sicut ministrator. **U**erum ne doctrina doctoris ex contraria operatione uilescat: statim subinfert ex similitudine quadā cum interrogatōne cōcludens: **N**am quis maior est qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? **E**go at in medio uestrum sum sicut qui ministrat. **F**rubescat siquidē stercus uilissimum et uapor ad modicum parens humana mēte se extollere et domus officia ambiens a ceteris sororibus sibi uelle seruire. **N**ā christus cuius generationē quis enarrare non potest non uenit militari s̄ ministrare in ultima coena discipulorum abluēs pedes hoc suis reliquit humilitatis exemplum.

De simonia uitanda in recipiendo sorores.

DEESTABILE heras simoniae quā cōmuni prauitate diaboli moniales assuetae committunt et in auditu horreat

uestra societas. **B**lest pœna et simōis uos terreat pra
uitas ut Petri christi uicarij ad simones nunq̄ de uest
tris exeat auribus nox illa pecunia tua tecum sit in p
ditioem. Existimas. n. domum dei haberi pecunia do
num dei est spiritus sanctus: cōmunis mercator habet
usus ut uenditio cōmutetur in melius. Asserit quippe
simōiacus pecuniā p̄stātorem esse dono dei: cum ides
in ipsā cōmutat. Ad uos uenientes sorores sanctas ad
christi suscipite nuptias gratis p̄ponatur sanctitas pecu
niæ exquiratur bonitas nix: non generositas carnis:
non utilitas mundi: nulla omino p̄ctio: nulla op̄ntio:
quæ mentis puritatē pturbet pueniat. Beatum sapien
tia clamat qui excutit manum ab omni munere: et qui
post aurum nō abiit: nec sperat in pecunia quæ subuer
tit iudicium. **S**i qua sororum inopiam ex sua abundā
tia supplere uoluerit seu desiderat iuxta Apostolicum
ritum omnia quæ habet in seculo ante sororum pedes
ponat: et cunctis quæ habebat in seculo renuntians in
tratura fiat una ex minimis: et sublato domo cum ef
fectu omnia quæ portantur electis ministratricibus do
mus p̄beantur ut ex his tribuant quod cuiq̄ opus est
Nec murmuret quides quæ sua monasterio tradidit si
sibi non maiori sumptu administratur q̄ ceteris quæ
ex paupertate uenerunt: Nec extollitur et ceruice erec
ta more scemineo improperet ceteris se tantum ex su
is facultatibz attulisse. **P**lus. n. attulit soror pauperca
la si ingrediens affectum habendi dimisit: q̄ quæ mul
tum afferens domo superbiam tulit. **G**lorietur at̄ po
tius quontam diuitiæ quæ solitæ sunt possessores p̄ci
pitare in mortem non p̄ualuerunt aduersus eam: et q̄
cōmuni usu sunt malæ ex subuentione sororum sibi fa
ctæ sunt bonæ. **A**lloquī melius fuisset sibi cum parua
pœna cum suis diuitiis in mundo p̄manens cum suis
damnari q̄ ipsam relinquendo ī monasterio exorta su
perbia ad infernum cum maiori pœna deduci. **H**umili
entur et pauperes quæ ex paupertate nihil subuentiōi
domus potuerunt cōtribuere sicut et ille: et gratias hu
militate deo retribuunt q̄ quæ prius in mundo uide
re non poterant: ex alienis laboribus habent quæ sibi
sufficiunt sicut et diuites. **Q**uidam quidē de infelici cō
ditioe plurium hominum. **S**unt. n. nōnulli uiles et ab
lecti ī seculo qui quotidianis laboribz se ultra uires af
fligentes pro uictu captādo uilissimo et uix raris fabis
et rapis cum rudi et ordeaceo pane saturantur. **Q**um
uero ad christi mensas accedunt et militiam christi sus
cipiant suæ egestatis obliti lautiora quarunt q̄ milites
qui sunt assueti magnificis. **H**æc igitur omnia in christi
apostolica uita locum non habeant. **O**mnes ex minist
terio sint contēta: nec murmurations pereant si abun
dāter sibi tribuant administrantes. **R**ecipiens siquidē
naturæ necessaria necessitatum limites non excedat. **S**i
uero modicum discat cum apostolo seruire domino in
fame et siti in egestate nuditatis et frigoris ita ut acce
pta cruce gradiatur p̄t christum abnegans semetipsum

De obedientia exhibenda pralatis.

QUO autem uos mortuas seculo
uitis et concupiscentiis carnem cru
diligere cum christo. Et quæ iā cepe
runt se proprio uoto castrare sub per
petuæ uirginitatis proposito et casti
tatis in monasterio uelut in duritia
lapidis fore cum christo sepultas atq̄ iuxta decretum
sancti post christum p̄tistis petri qui ligendi soluendi
atq̄ tenet principatum a domino resuscitandarum in
gloria cum christo sic deuotione firmetur propositum

ut fides et spes sit tota in deo. **C**astigent animas ī obe
dientia caritatis et fraternitatis amore simplici ex cor
de iuicem se diligētes attentius. **N**ihil ut puto stultius
nihilq̄ intolerabilius q̄ peregrinos et aduenas p̄cipe
re ciuibz: et in loco non solito se ostendere directorē
itineris: et de semitis et de securitate itineris: de breuita
te tramitis iuxta uoluntatis libitum uelle docere. **Q**u
straretur quippe portentum navigatoribz et pro certo
nunq̄ ueniretur ad portum si cuius uoluntati parere
tur deesset nauigii quicunq̄ remigator ordiaret ad uo
tum: non ciuitas: non regnum: nō minima domuncula
diu maneret in rure: si cuius uoluntati pareretur dees
set. **P**ropter quod ipse papa petrus qui religiois apos
tolice uitam uolebat instruere sicut a magis didicerat
ut magis intelligatur qualiter anima castigetur in obe
dientia caritatis et fraternitatis amore exponit apertis
us. **O**mnes inquit honorificate: fraternitatem diligite
deum timete: regem honorificate. **E**t ne excusatiōis ar
ripiatur scutu sub particulari nomine penitentiis digni
tatis generaliter infert omnibus. **S**erui suaditi inquit
estote in omni timore dominis et ne plati inmedium
producat prauitas quæ plerumq̄ subditis p̄stat cās
magni casus non tantum inquit bonis et modestis s̄
etiam discoloris. **D**erum ne forte uideatur graue hūmāx
uoluntati se abnegare et crucē tollere obediētix propo
nit meritis quo omnis labor dulcescat et grauis. **H**æc
inquit est gratia: o felix et abundans gratia in obediē
tia summa uirtutum causa est. **N**am simplici gressu du
cit hominē ad christum et nō solum mēs excusatur ad
reddendam deo rationes de subditis: sed et obligatur
reddere de seipsa. **O** summa libertas qua obienta uis
possit homo peccare.

De regimine abbatissæ.

ATTENDE diligenter mea domina
carissima Eustochia quā tibi gratis
imponitur sarcina humeris tuoque
de subditarū animabus de corporibz
et uerbis de moribus obligaris ap̄
diuinum examen reddere rationem.
Ecce quæ ne de te etiam leuis suspitio in malo pos
sit oriri: ne dispergas quas conaris educere. **S**ic ordi
nata sic rationi conformia mādata sororibus proferas
ut etiam de prauatæ superbxque mentes animētur ad
obediētix sēt as. **S**ic dulcis sic mitis sit sermo ut duri
ciet furorē non suscitet sed frangat exortū. **S**ic ergo in
obedientes uirilis et constans sit animus ut ois mulie
bris molities discedat a medio. **E**xcidantur ī ortus p̄i
mordio nepres ne nimiam crescentes germina sēmus
suffocēt. **N**ihil quippe in rectore periculosius est quā
uana humilitas ad correctionem erga superbos proter
uosq̄ subditos. **S**ingularum sororum uoluntates ī re
difficili pertractanda semper auide audias: nec tamen
cuiuscunq̄ uoluntati innitaris. **D**erum tamē si quicq̄
utile prodatur nō attēdatur persona quæ protulit. **E**le
git enim deus infirma mundi ut fortia queq̄ confun
dat. **T**uam uero in rebus gerendis cōmunibz nō tantū
uoluntatem exquiras et teneas nisi maior pars discre
tarum filiarum uoto cōmuni collaudet. **S**uperbarum
insensatarumq̄ mentus est suo uti consilio: non audi
atur cuiuscunq̄ uoluntas sub uerborum murmure et
loco abscondito: sed palam cunctis p̄sentibus cum om
ni caritate liceat dicei et audire: si cōceptui proprio ma
ior pars dicere et audire dissidet: non uelis sola oibus
cōtrarie. **I**n exercendis furor odium inuidia seu deri
sio sic penitus discedant ut non nisi pax caritas amor

et alterutrum supportatio cognoscatur quatenus fieri
dorum solus spiritus sanctus actor meliora inspiret. nō
sit inter uos quas caritas simul unit sceminalis quā
abusio ut undiq; cachinnis et uocibus aera sonet: Et
audientium aures pra; strepitu tereantur: sed cum om
ni modestia stantes: una loquēte cetera sileāt: nec alte
ra alteram exaudiente loquendi interrumpat et pbeat
impedimenta dicendi.

De reuerentia et subiectione erga abbatissam habēda

PROPTER quod hortor et admo
neo: et exoro uos carissimae et dilectissi
mæ filie quæ iam mortuæ et sepultæ
estis in christo quæ iam carne contē
pta cū eius gloria cognito qd̄ ois ca
ro scenuz et eius gloria flos focni ad
nouitatem uitæ spiritus estis renatæ nō ex corruptibili
semine sed incorruptibili per uerbum dei uiuenti et
pmanētis i aternū tanq̄ pegrinæ et aduenæ abstinentiæ
uos ab omnibus desideris carnalibus quæ militat aduer
sus animā subicientes uos in omnia obedientia et timo
re et reuerentia ppositæ matri uestræ ut iam omnino nil
nelle aliud uel nolle alicui licet nisi quæ abbatissa do
mus mādauerit faciendū: nihil graue nil intolerabile
uideatur: si iussus propriæ non concordet uoluntati.
Vere obediens et qui pro christo caret omni arbitrio
nihil nouit difficile nihil iniustum. **M**ementote caris
sime quoniam christo in uestro religiois ingressu dimi
sistis omnē uolendū uel nolendū licentiā: nisi quæ eius
uices gerentes ordinarent de uobis. **O**beditis .n. chri
sto firmissime cui præpositæ uobis parci studetis: Tūc
enim sponso christo cui desponsatæ fidē totam uouistis
præter quem nullum unq̄ amatorem admittere in de
sponsatione iurastis: **M**agis gratæ magis placentes
estis: cuiusq; meremini duci ad thalamum ut cum om
ni iocunditate dulcibus amplexibus astringamini: cui
eius sudueritis in uicaria parere mādatis. **D**icari eni
honor redundat in deum. **S**ic iubet lex coniugii ut
spōsa sub lege sit sponsi xmulamini semper inter uos
hac dei xmulacione ut certamen adinuicem altera co
netur alteram excedere in obedientia. **N**on igitur est
monasterium: nō religiosi: non monachi ubi subditis
deest obedientia erga prælatum: **D**estructioni est cor
pus expositum cum membra discordant a capite

**De contritione faciēda et generali accusatione sui in
feria sexta**

QUANTUM præsumptuosa ac superba mu
lier in sancto uestro consortio quæ dedig
natur esse subiecta ac suis libitibus et iurgi
is scandalum præbet quieti sororū: et eis
obediētæ monstrat contemptus arduis
crebrisq; ieiuniis castigetur cui resistit mandatis impo
sitis. **S**i ieiunia non castigat superbā: edometur uerbe
ribus et cōtumeliis: et grauib; disciplinis ut iam discat
cum **P**etro qd̄ nisi prælato immo christo in eo obediat
partem cum christo in regno christi et dei nō habebit:
quāq̄ extranea iposita uideantur nec cōsona rationi.
Sed si nec sic indomita superbia studuerit obedire cū
apostatis angelis expellatur: **Q**uæ partem non habe
bit in regno. **I**nfelix superbia uitæ ut pro implendis
uoluptatibus carnis renuntiat hereditati celi quæ fue
rat assecuta per christum. **M**undum deo uiuit: nundus
religionis semitā christiq; nuptias attingit: quæ nō effi
citur ita simplex et pura ut quicquid sibi mādatum fue
rit p ppositas matrē ægelico putet ore trāmissus tunc

siq; se aliis beatiorē xsiēt cū laborib; ppositur rell
quis nō pudat sigillis hebdomadib; sexta feria quo die
saluator obprobria: et mortē pro hoie ab hoie ptulit
Unamquāq; sororum suam uitā corā omni cœtu so
rorum discutere: et de cōmissis cōtra pcepta et regulā
se proprio ore criminari ac disciplinā subire: quatenus
stimulata mēs cogitatiois stimulo accusationis et uer
borum caueat accusanda pudendaq; cōmittere. **N**ec
propter hoc occulta cogitamina cordium prodantur:
nec occulta peccata quæ solis debentur sacerdotib; cō
fiteri: sed solum quæ pceptis obuiant publicis et exem
pla peccandi sororibus p̄bent. **S**i uero uel timore uel
uerecundia seipsas accusare neglexerit licet unicuique
propalare crimē alterius ut nullatenus radices in obe
dientia Et superbia i sacro hortulo uestro arripiant nō
euellenda de facili. **U**erus si quæpiā iuxta sceminarus
modum quæ nihil retinere norunt absconditum imo an
te garrulatio manifestat qd̄ sciant aliquid his extra cœ
nobis limites prodiderit subeat grauissā p̄cna ut doc
trina tacendi doceatur in p̄cna.

**De mirifica uita sanctorum patrum quos i heremo re
perit Hieronymus.**

REFERTA uobis quædam non mi
nus imitanda per opera q̄ audiēda
de aliquibus sanctissimis uiris ut bo
norum exempla obediētæ humilita
tem qua carente i xdicis spiritualis
structura in fundamento uirtutum quicquid xdicatur
est uanus. **U**estras mētes doceant et crebra memoria
gestorum sanctorum uitæ religionē instruat et uirtutē
Dum .n. per heremorum antra septem annis sanctos pa
tres degentes ibidem in terris uelut in caelis angelos as
sidentes assiduo labore itineris arduisq; utuendi iucō
modis ceterisq; innumeris calamitatibus pagrando ut
sitares de quorum uita moribusq; mirificis quæ lucu
lenter ipse perspexi: libellum cōpēgi qui uobis ut lucer
na semper stat in candelabro ad meditationē religiois
et uitæ: **N**ihil ita earum studiosum petebatur a mona
chis q̄ qd̄ in eis qui iuberet possit iueniri. **P**rofecto nō
taceam tantā humilitatē tantāq; caritatē quā sancti il
le mentes habebāt: ut adhuc cernens omis laboris et
grauedinis oblitus itineris herēos humāx naturæ tas
detestabiles et ingratos in paradisos putarē pene esse
cōuersas. **D**irum auditu sed felix obtētu sic sanctorū
hominum corda caritas transformauerat in creaturas
deificas ut caro pene esset nescia carnis: licet per Joā
nem dicatur qd̄ quicquid est i mundo aut cōcupiscentia
oculorum: aut cōcupiscentia carnis: aut superbia uitæ
nā sic simplicia et humilia corda obediētæ et humilitatis
innitebantur uestigiis: ut quasi quorundā philoso
phorum uideretur i eis uerificari opinio qui una po
nunt i hominibus uniuersis animā solam. **N**am abba
tes et patres nihil omnino uelle sciebant nisi quod sub
diti: et subditi antea conabantur iussa implere qd̄ forēt
emissa. **E**t quibusdam quodāmodo indicis nitebantur
prophetare de uoluntate mādatis.

De uanitate scientiæ mundialis.

ANTE FATUITAS quæ natos ad la
bores homines in mundo mereris
transuebe; ad gloriā ereptos de p̄c
nis. **N**on hanc fatuitatem doctissimā
Athenis plato didicit: non Aristote
les: non Anaxagoras: nō ceterorum stultorum mundi

sapientum turba p[re]cepit. Non certe miser ego Hieronymus fatuor[um] sapientis imitator ante q[ua]m sancte uerbera luerem: qua[m]p[er] ut meas miserias detegam me anteq[ua]m uigessimum annum atatis mex attingerem. Urbs romana in summum p[re]legerat magistrum in omnibus pene liberalibus artibus. Non dum sancti spiritus itra ueram scholas. nondum cecutiens poteram puenire ad sancte ueritatis disciplina[m]. Non academia: no[n] certe roma huius doct[ri]nae fatuositatis resonauere gymnasia quae sancta retinet heremus. Vere non sine labore didicisti tuam sapientiam fatuam. Plato que[m] mundus retinet no[n] poterat mundi sapientia[m] insequentem p[er] diuersarum nationum et gentium regionumq[ue] partes infinitis erumnis in numerisq[ue] peragrandis laborib[us]: nec tamen fatuissimae sapientiae sine qui est summum bonum ad quod te naturae mouebat intentio in orbe uniuerso reperit scilicet: que[m] sancti h[ic] rustici hanc fugientes iuenerunt in heremis latitantes. Attende et tu fatuorum princeps Aristoteles etsi fueris absq[ue] dubitatione prodigium gradeq[ue] miraculu[m] in natura tota cui pene uidetur infusus quicquid naturaliter est capax humanus genus: quoniam am sapientia[m] mundi stultitia est apud deum: si caritas i[n]format: si intellectus no[n] captiuatur ad fide[m]. Si cor ad christi seruitute[m] no[n] inclinatur qui iudex est scandalus paganis stultitia: nobis uero creditibus honor et gloria: in quo solo gloriatur apostolus. Qui gloriatur in quie[m] i[n] domino gloriatur.

De promptitudine iplendi mandata imposita.

QUOD ILLUSTRARI honorabilius nihil uel gloriosius carissima q[uam] seruitus christi hanc sane p[re]ferenda Imperatorum fastigio: hanc dignitate[m] regiae: hanc cuiusq[ue] seculi gloria[m] huius seruitutis christi quida[m] inter ceteros quos uidit in heremo doctus ex monacho aduersum patris senioris suae caritatis et humilitatis fructum cupiens augere et obediendi alio in uenibus tradere norma[m] per grandes lapide[m] humeris hominum proculdubio graue[m] bis qualibet die p[er] tria miliaria gestabat i[n] scapulis nulla alia necessitate coactus. Quod iam per octo annos effecerat: Sed quid si forte quaratur quid in eius mente uoluebatur ex hoc quod forte nostrae superbiae menti q[uae] no[n] dum ad huius sanctae fatuositatis p[er]fectione[m] aduenit uidetur extraneum puerorumq[ue] ludus et ociositatis opus. Testor deum q[uod] mihi sollicite ab eo percunctanti tanta simplicitas et humilitas est reperta q[uod] ex tunc incepti dicere monasticam uiam. nam sic deuote sic affectanter: sic hilariter continuis diebus explebat tam insolitum opus ut sibi uideretur post expletionem captare omnem gloria[m]. Quis in huius operis fatigatione minime cometeret labores: et opera facienda p[er] se. Quid ergo uagor et per uagor per singula no[n] est opus exponere: quicquid i[n] similibus exercitiis a monachis hoc unum apud omnes obseruati onis p[ri]ncipium ut nullum nisi obediens et humilem ad omnes labores p[er]ficiendos et opera suscipiant: quatenus domita caro ex grauedie cogitationibus uanis et uoluptatibus non uacet et ocio. teneatis firmissime q[uod] omnis concupiscentiae et imunditiae atq[ue] peccati mater e[st] ociositas.

De sororum operibus in cenobio facendis.

HAEC sanctam stultitiam stultaq[ue] sapientiam quotidie in monasteriis discite filiae

quam sancti docent uos in heremo rustici: subtilia et alta nolite sapere sed superbia et tumidis saeculi relinquite ut post peractum incipiatis noscere q[uod] littera occidit spiritus uiuificat q[uod] deus eligit abiecta et infirmita. Hanc saepe schola[m] intrare quocunq[ue] die et quacunq[ue] nocte hac dictelectionem: non otius non torpor et ignaui a uos ad di seruitia tepidas et frigidam reddat: Semp[er] aut officis aut orationibus aut manuum operibus sanctis ceterisque laboribus fatigatum corpus requiem et refocillatione[m] no[n] uoluptate[m] exquirat: Sed caute possimum ne quid operis uanitate[m] uestris uersetur i[n] manibus. Imundum reputatur qui imundum aliquid tetigerit uel morticinum: no[n] deaurata marsupia: no[n] cingulos: chirothecas q[uae] omnia lasciuia et superbia mentes exoptant. Horreat deo dicatum cor talia scire. At sacri codices uel legendo uel scribendo genua premant. At hortulorum cultus exercentur. At aliud opus sanctum et utile ut ex relaxatione quadam refocillatus sp[iritus] ad diuinum ardore[m] fortius accendatur. Sanctorum gesta quae legitis imitemini proposito. Delictis imitari quod laudatis: et sequi quod cubitis. Delicta inter gentes conuersatione bona[m] habebitis: ut ex odore famae uestrae et sanctitatis et malorum corda ad sancta desideria moueantur et in eo q[uod] depruata gentes detrectant de uobis tanq[uam] de malefactoribus ex operibus uestris bonis glorificent deum. Hae est. n. dei uoluntas ut benefactores imprudentium hominum ignorantia[m] obmutescere faciat.

De officio potestate et regimine abbatis.

QUAE iterum Auxilio quecuq[ue] sit illa Aux p[ro]ximis ne ex officio regendi eleueris in altum: ut impetis illicita et inopportuna que sunt uel ipso tabilia uel inquietata subiectis ne tibi ille propheticus sermo conueniat. Quid est israel quod in terra inimicorum es: inueterasti in terra aliena: coquinata es cum mortuis: deputata es cum his qui in inferno sunt: dereliquisti fontem sapientie: Nam si in uia dei ambulasses habitasses utiq[ue] i[n] pace super terram: Non enim ambulat in uia dei qui in administratione regiminis honores et utilitates p[ro]prias exposcit. Reuolue sapinus in mētis arcano et sullo ferreo: scribe i[n] silice cordis quid dominus: cuius uices geris ad subditas cotendentes apostolos quis eorum maior esset instruxit recessurus ab eis. et i[n] sup[er]ioribus dictum tamen iterum narratum fortius retineatur i[n] corde Reges gentium dominatur eorum: et qui potestate habet sup[er] eos benefacti uocantur. Nos autem no[n] sic sed sicut minor qui est maior in uobis: et sit p[re]ssor sicut ministrator. Discite igitur a magistro officium q[uod] tibi iungitur ne tuo uicariatu potestatis tradita limites excedas. No[n] efficiaris certe domina[us] i[n] ministra. Unus est. n. dominus etsi tibi relique sorores ut christi ministratrici et uicarie obediunt. p[ro]p[ter]ea non est tibi tradita p[ro]uidencia ut inter sorores et filias hanc eleues: hanc uero deprimas sicut uell. Et quid tibi iniungatur ab instituto regiminis diligenter inuestiga. Rerum. n. omnia monasterii et sororum sollicitudo i[n] administratione et p[ro]uidencia tibi traditur ut tam ceteris dormientibus sororibus te deceat noctes crebras insonnes ducere et semen iunioris animum sumere pro utilitatibus d[omi]ni p[ro]uidendis. Itaq[ue] non tantum tibi honor. quantum tibi onus imponitur. et si sic feceris sicut decet p[ri]mum multo magis consequeris.

De periculo et p[er]minentia dignitatis.

QUAE iterum... **Q**UAE iterum... **Q**UAE iterum...

NON tibi obsecro blandiaris de do-
 mini pietate qui tam diu peccatores
 misericorditer sustinet in peccatis et
 si diuturna est expectatio non minus
 formidanda est uindicta quae tanto
 durior est quanto longius tempus in sustinendo processit. Pro-
 pterea si secus quam debes egeris periculum pauescas ne
 ideo minus sed statim diuinus iudicium: domi-
 nus. n. tuus qui suis te ouibus administrat et i su-
 a te posuit uinea custodere a te uult de singulis et occul-
 tis agere ratione: et si quid eum defraudaueris tunc di-
 abolo uenudata in carcere inferioris inferni ponti te
 tubebit ubi fletus est aeternus et sordidus dentium ut ex-
 primatur in his quicquid doloris et poene excogitari
 potest quousque debitum uniuersum reddideris. Sed
 si forte de restituendo debitum confidis. O te fatua Na
 pro minimo quoque delicto non habent unde restituat
 simul homines uniuersi: nisi ipse idem uelit remittere cui est
 restitutio facienda. Felices itaque magisque securae quae sub-
 sunt illis quae superiunt: et quibus potius ministratur:
 quam quae ministrant. Sed tamen superba mens hominum
 iprouida periculi semper maioris dignitatum ascensu
 expetit: nec nisi post factum ex descensu teretur. Quia
 quanto altior ascensus est: tanto durior est descensus: sed
 forte descensum rarum existimas: sed firmissime doctus
 experientis et non paucis dicam. Raro per gradus dignita-
 tum ascendit homo: qui multo grauius non descendat.
 Verum et si a proposito gradiar nolo opusculum hoc
 pertransire exemplum quoddam quod sancto quodam refer-
 rente mihi sene in heremo ex ueritate sciui. Cum inue-
 nisset quidam sancto proposito et uita electus foret ad epi-
 scopale fastigium quo grauius periculosus ne nequit
 aliud cogitari patrum suum quendam uirum utique san-
 ctum et prophetiae spiritu plenum heremi in cella eum
 ad hoc consulere adit non incautus. Audita itaque narra-
 tione nepotis uir sanctus non uerbis: sed signis potius
 percunctanti respondit. Et ne contra apostolus qui desi-
 derantem episcopatum in bono opere laudat contraheret
 dissuadendo: et ne inuenem periculo exponeret suade-
 do: iussit itaque senex quadratus discum a terra uehemē-
 ter pedibus eleuatum ascendere iuuenem et quater per qua-
 tuor disci latera supinum reuoluere semetipsum usque ad
 oram casus. Sicque casu imminente si alia succederet re-
 uolutio madauit ut extra summitatem disci adhuc se uol-
 ueret iterato: cui casus nepos se non posse timore casus
 responderet sicut eum fecit descendere: et per quaedam
 latam plantissem diuinus uoluit. Cumque ex multitu-
 dine uoluntatum utrisque fastidium enentret: Surge
 inquit senex et perge quo uis: facito quod tibi securius
 cernitur. Redignatus namque iuuenis abcessit et alteri
 sancto seni patrum deliramentum putans factum retulit
 a quo de perminente periculo edoctus electioni renun-
 tiat ut teneat quod tutum est. Qui post modicum felici o-
 bitu ex seculo exiens hilaris et iocundus apparuit pa-
 truo. Gratias inquit pater tibi refero ex dissuasionem e-
 piscopatus. Na scito quia nunc essem de numero da-
 natorum: si fuisset de numero episcoporum.

De ordine in operibus abbatisse.

NON tibi obsecro mi domine Eustochius di-
 xerim: ut aduertas quanto sis exposi-
 ta periculo et quanta oporteat in uia
 dei prudentia ambulare. Ne derelictis
 semitis iustitiae captaris ab inimi-
 cis quibus plena sunt omnia. Et in
 terram alienam deducta coinquinata cum mortuis misce-

rabiliiter deputeris cum his qui sunt in inferno. Dolo
 te discere ubi sit sapientia: ubi sit uirtus: ubi sit prudentia
 ubi sit longiturnitas: et uictus: ubi sit lumē oculorum et
 pax ut intelligas uiam disciplinæ: et deducas subiectas
 tibi per uitā pacis et disciplinæ. Te morientē filia plan-
 gant non gaudeant. Tibi sancta et iusta precipient omnes
 æquanimiter obedire: Latentur non propinquæ non af-
 fines sic exaltentur quam ceteræ inuideant. Na carnalis di-
 lectio in multis nocua in sanctis mentibus habenda non est
 Omnes itaque amato æquali caritate et spiritali dilectio-
 ne ut filias. Cum ipse exigit correptionem uniuersas sibi
 modo uelut ignotas in omniis corrigas. Verum sem-
 per in ira misericordiae eris meor: et nulla moueatis ra-
 tione ad crudelitatem ex furore aut odio. Nec tamē habe-
 as manus remissas ad puniendum scelera: ne ex ipu-
 nitate peccandi licentia sororibus concedatur. Non sis
 ad pertractandum ardua monasterii: et sororum precep-
 pro libito: sed sororum plurimum et meliorum uoluntas
 semper accedat nerea et dissipatrix bonorum cenobii
 crimineris. Non omnibus qui loquuntur sis facilis ad
 credendus. Leuitas. n. in credendo leuem denotat me-
 tes. Nequaquam effrenis lingua reperiatis: non impudica
 oculis non crapulosa: non ebria sic te exornes uirtutibus
 sic munitis moribus ut uniuersas opere et exemplo sa-
 ctitatis et uitae excedas. Prompta sis ad docendum ut
 iam ab omnibus in exemplum uirtutum ducaris ut secu-
 ra ex dispensatione tibi traditi occurrere ualeas domi-
 no et ei de singulis reddere rationem.

De iurisdictione episcopi in sorores.

DEBILIS est nimium sexus quem ge-
 ritus et fragilis ac mobilis si suo reli-
 quatur arbitrio: et si infortunatus sit an-
 mus tamē nisi regatur continue cito
 deicitur a sancto proposito. Hoc in E-
 ua scitis ex parte: quae suggerenti diabolo quam facile assen-
 sum prouertit contra diuinum preceptum: et tristitia partus
 et conditionis utilitas ipsa prohibent testimonium. Pro-
 fecto nihil in uobis foret uirtutum durabile nihil sic gra-
 uis periculo: si de uobis ipsis uos ipsae haberetis curam
 Propterea Episcopus uester cui ecclesiae commissum est
 regimē: quem deus speculatore posuit in uinea sua pasto-
 rem ouium directorem gregis ac ductorem Plebis ac
 populi ciuitatis et Parochiae in qua degitis uos signi-
 lari custodia foueat sanctae doctrinae pabulo uos nutri-
 at et eorā deo animarum uestrarum curā gerat specialē
 cui commissā est ciuitas uniuersa: huic æquanimiter sicut
 deo omnes deuote obediant. Hunc patrem: hunc selato-
 rem uirtutum tamē proposita ueneretur quam subditā: lex ipsa
 seruetur quā posuerit in uia dei. Si qua sororum effre-
 nis et disciplinae prauaricatrix incorrigibilis a proposita emē-
 detur castigetur et puniatur per ipsum. Hunc directōis
 baculum et uirgam disciplinæ cum a semitis iustitiae di-
 uiat ipsamet abbatisa cognoscat cum ceteris. Redda-
 tur eidem bis aut pluries singulis annis patens ratio de
 bonis monasterii: de statu sororum: de uita et moribus
 ne iam ualeat oues ignorare quas regendas suscepit
 Nihil arduum uendendi aut emendi seu perpetrandi in
 cenobio sine eius uoluntate liceat. Abbatisa uero do-
 mus moriente quā cōmunis sororum uoluntas in ma-
 trem elegerit: et Abbatisam monasterii ipse benedicen-
 do a nullo uice christi subarret in uero cōiugio si ad of-
 ficium reperiatur idonea sororum uero recipiendarum
 modus introitus ei conditio omnino nullatenus prae-
 feat eus. Si quid dubitandum in fide si quid obscurus
 si quid periculosum occurrerit in uia dei ipse declaret
 .i.

ipse uos instruat in omni pudicitia et spiritus scilicet uirtute

De ordine seruando inter episcopum diocesanus et sorores .

Quoniam nimirum sit stricta familiaritas non suspecta colloquia: et si spiritualis pater quousque Episcopus sit tamen homo est debile animal tamen cito perditur nisi fortiter custoditur quod carum habetur et utile. In sancto commercio diabolus minime quicquam inueniat ne unde regimur: unde ducatur: in de sentiat interitus. Omnia aequaliter tractentur: nulla carnalis sed spiritualis dilectio interueniat: nec stricta sit nimirum: principium enim spiritualis operis si non sit matura prouisio solet subsequi quoddam carnale. Vere non taceam ut in pluribus solet contingere conditionis muliebris infelicem miseriam. Sub seruire ipsa sub caritate nimirum stricta nisi custodia grauitatis ori ponatur: ut nemo delinquat in lingua: si utatur loquendi uidentis copia statim libido actu turpissimo dictu infelicissimo de spiritu et de caritate nascitur. Propterea carissimam hoc hortor: hoc moneo: hoc mando uobis ut quae christo desponsata estis coniugio cui omnem castitatis uiam fide nonistis cui nullam propter ipsam amatorum cognoscere sub iureiurando estis pollicitae uiri cuiuscumque et si eum sanctitas exornet et si sancto baptisate aquatur in meritis gratis effugere facit: nec liceat secum dilectione feruenti astringi per dies. Credatis experto nihil est periculosius uiro quam mulier: et mulieri quam uir. Viri quae palea: utriusque ignis: dicam pro dolor dei templa ipsa sancti uasa et deo dicata aedificia nisi diligenti seruentur custodia profubula sunt. Et auferuntur tam nobile depositus tam preciosus thesaurus: irrecuperabile decus castitatis. si tamen cuiuslibet dilectionis inepta rimula contumax insidiat diabolus intuitum ualet insigere. Ideo omni custodia cor seruetur. Super muros iherusalem ponatur custodia: tota die et nocte non dormiant: ne fur irrobeat ne spolia auferat quae penitus recuperari non possunt.

De proposito presbytero pro episcopo per eundem episcopum sororibus adhibendo .

Antiquus diffusus ad plurima circa singula non potest attendere. Cura omnium gerit presbyter: homo est nec locis singulis potest adesse: nec diuersorum simul habet scientiam. Ne igitur ex absentia securitas sit in uicio sacerdotum sanctum quem sanctitas predicat quem subornet scientia: quem talem reddit aetas et uita: quae etiam apud improbos lubricosque sinistra opinio non possit haberi pro episcopo habeatis propositum. Hic episcopi in uobis te neat uicem: hic doceat: hic praedicet: hic corrigat uersas. Huic soli occulta domus pateant huic consilio imitatur ab omnibus. Non diuersarum opinionum in conuictu sororum diuersas sectas ponant non diuersos ritus: ut quicquid alter uituperat alter consulat. sic diuersae domus pax quies et caritas ipsa discedit. Crede mihi sacerdotum ac religiosorum circumuentus turba ex mulierum consortio omnem sanctitatem expellunt. Intinetur episcopo qui circa multa diuersus uni soli in omnibus continue non potest adesse quicquid pro utilitate agendum: quicquid sanctum euenerit ordinandum. Fofiteantur singula singulis mensibus bis aut pluries singula crimina occulta: aut episcopo aut proposito soli presbytero uel cui commiserit. Et sacra dominici corporis communio ne manite pugnatura uiriliter demonum castra subintrent. In hac uita mortali nihil ualidius non est quicquam

salubrius quam ut statim pacto delicto confessionis non differatur medela. Testantur et medici uniuscuiusque aegritudinis morbus auferri ex corpore si exorienti subueniatur principio. Quod si memor conditionis humanae leui est opinione: Ipse est sacerdos erga aliquam sororum inepta familiaritate uideretur astringi: non sinatur oriri quod non sine malo non sine scandalo remoueri potest exortum. Emendetur si opus est ab episcopo: si uero emendatus minime uult ceptis sine imponere remouetur et si utilissimus si necessarius existeret loco nulla praeualeat utilitas qua formidatur animarum periculum. Adhibeatur uero sanctus successor quem castitas longa comedit et uita.

De ordine seruando per sorores erga mares et speciali in loquendo .

Quod uideat pedes cuiuslibet nunquam limites monasterii terant inordinati animi nuntia uoce imunditiae aures uestrae sordescant nunquam: uox uobis ignita sagitta diaboli est. et exortatio. Propterea congemens psalmista exorat animam suam liberari a labiis iniquis et a lingua dolosa. Nam subdens postmodum quare sic affectanter liberari postulet Sagitte potentis acutae cum carbonibus desolatoriis labia uestri uenena praebent mulieri si non sit astuta fallacis lingua dolosa: qua potens diabolus miserum uulnerat cor sagittis temptationis cum ardo libidinis. Haec sunt fenestrae mortis: quae nisi claudantur statim mors dura subintrat. Vir cuiuslibet conditionis existat: aut nunquam appareat: aut uisus uisum tereat uestrum uelut horridum morsum. Propterea uolo carissimam ut si cum uiro omnino ex necessitate loqui oporteat uelum in fenestra tractum alterutrae facies neget: ne liceat uideri quod concupiscit non licet. Excusationem sibi nullam arripiat sanctitas. Sanctus dauid in uidentem capitur. Uina ut uideret egressa uisa corrumpitur. Sic infinita forent exempla quae saepius ruminanda uobis reliquo. Quis per multa uagor pene sacra scripturae clamant syllabarum singulae: pene istruimur corporis proprii sigillis noctibus quae uictoria non speratur in hoc certamine nisi ex fuga. Nemo ex fortitudine audeat resistere uiribus: quoniam nisi ex fuga cito succumbet in communi. Et. n. uita nec uerbum si proprium secreta uerbula nec caret suspicionem. Ideo praecipio ut nulla sororus alicui exteriorum sine plurimum sanctarum sororum et Abbatisse seu alterius propositae domus potissime presentia loqui audeat. His dumtaxat exceptis quae sacerdoti in confessione dicuntur. Solent profecto talia semina multa mala proferre. Inter uos de uiro nequaquam si fieri potest habeatur mentio. Ultra quam creditur exultat diabolus ut in corde foemineo uirorum memoria uigeat. Nullum uenenum noculius foeminae quam affectio erga uirum quacumque de causa procedat. Proh dolor iselixa conditio sexus uestri. Senior mulier ultra quam dici licet at si uiro adhareat quantumcumque spirituali instinctu naturali inclinatur tandem ad nefas. Si in uiro est deficiat uirtus. Niget quae noui cuncta narrare. Quia argumenta sunt Diaboli et mortis aeternae iudicia filiationes et maternitates: quibus uocabulo sub uelamine spiritus utuntur inter se mares et foeminae. Quomuscula omnia et suspectas litterulas. Haec cuncta luxuriae nuntia uobis interdico sub Anathemate et aeternae mortis poena. Adhibeatur summa diligentia ut extra cenobii limites littera qualiscumque non exeat: nisi Abbatisse et sororum accesserint uota. Et si opus est grauitatis ita ut exigat

adit episcopalis licentia seu sacerdotis consilium. Gra-
uissima poena subiaceat quacumque huius rei repta fue-
rit rea.

De fictitiis et nocturnis moribus uitandis.

SERUJS dei frequentiam populi sa-
cti omnes patres pdicant inter cetera
ra sume nocturna. In multiloquio ne
quaquam peccatum deesse potest. Lingua
hominum ad iudicia praecipua absen-
tium uitam ut plurimum non cessat
hinc inde corrodere. Pessimum quorundam spiritualium
genus non attendentes quod deus filio suo dedit omne iu-
dicium de uniuersorum hominum uita ac de moribus
et quod plus est de conscientia: cuius occulta scire so-
lius est diuinae scientiae: iudicare sibi licere putant: pro-
ferentes in medium: quod spiritualis homo diiudicat omnia
Deu immundo spiritu pleni: Qui conamisti de oculo
fratris festucas extrahere: qui fertis continue in uestro
trabem. Hypocrite tristes exterminant facies suas ut
appareant hominibus ieiunantes: et barba proluxa crie-
cinere asperso: fracta undique ac rudi et deformi ueste:
colloquio blando: uerbis fictitiis se sanctos ostendunt
et dealbati parietes inter mulerculas seminant sectas
errorum. Denique loquentes cuiuscumque uitam simul cum
fama denigrant. Instrumenta diaboli haec sunt omnia
Infortunatissimum mulierum genus est: hamo capiuntur
ut pisces: ad macellum ducuntur ut bestiae. Propter
uenimus femine sepe: fictitia cupiunt semper subor-
nata uerba deposcunt: exquirunt mendacia: fabulas no-
uas nunquam fastidiunt: augurium ueneficis et incantationi-
bus demonum delectantur: si qui talia proferant hi sunt
dilecti filii: hi spirituales patres et fratres: hi profecto
ut uerius liceat dici concubinari et corruptores mentis
et uestris nutriuntur: hi exquisitis ferculis et delicatis
escis: uita preciosa non desunt ex furtiuis saepe uirorum
laboribus et inter crapulas et ebrietates ructantes fau-
ces spiritus dulcedine pdicant. Proponitur iterum atque
iterum illud apostoli omnia munda mundis de talibus
loqui nephas est et pro pudor: si cupio dei seruitutibus
detegere omnes artes diaboli ut nihil desit quod caue-
ri possit.

De silentiis diebus et noctibus debitis obseruandis

EL itaque omnis sponsa dei dilecta
procul expellite: diabolum in his co-
gnoscite principantes: Inter uos non
quam a uita disputetur alterius: ma-
neat diuino examini omne iudicium
peccata uestra cognoscite: delicta uestra plorate omni-
um: uobis uita sanctitatis exemplum appareat Vos u-
niuersis extimate peiores. Sic puritas mentibus uestris
inbreuet ut cogitare sit indecens et credere nefas aliquid
praeter nos posse peccare. Si quem alicui detrahentem
audieritis procul fugientes dimittite ut serpentem: ut ue-
recundia uictus discat de factis aliorum silere. Quil-
ercularum quarundas esse mors solet ut plurimum ut
semper garrula nihil secretum habeat quod audiunt:
imo potius quam saepe nesciunt dicunt: nihilque scandalum scilicet
narum norunt tacitum tenere. Hinc inde aut proferen-
tes uerba nocua aut seminantes discordiam: aut audien-
tes alios ad detractiones incitant: aut maledicta confir-
mant: ut duplicis delicti reus habeantur. In hoc conuen-
tu ancillarum dei mulieribus omnis expellatur infimitas.
Illud Jacobi uerbum in corde uestro multoties re-
petatur in die. Si quis putat se religiosum esse non re-

frenans linguam suam sed seducens cor suum: Dulis-
uana est religio. Religio igitur sancta non potest esse in lo-
quacibus quae nullo possunt tempore silere: nec abstinere ab in-
utilibus uerbis. Ex hoc. n. in heremo sancti patres edo-
cti summa cum diligentia obseruauit sancta silentia tanquam
sanctae contemplationis camera. Plures repperisse me non
ambigo: qui per septennium nullum prorsus uerbum
homini alteri emisserant: scientes quod non in commotione do-
minus potest haberi. Propterea uolo carissimam ut in con-
uentu uestro ter aut pluries in hebdomada exceptis fe-
stiuitatibus loqui omnino nisi urgente causa permissi et ne-
cessaria nullatenus liceat nec simul nec cum aliis extra
diebus uero quibus et pro remedio et pro salute loqui
conceditur non singulis horis uacandum est uerbis quae uix
sine peccato proferri possunt: sed haec inuolabilis obser-
uatio uigeat quod singulis noctibus peractam horam con-
pletoribus usque post missam: et a tertio usque ad nonas sa-
era obseruentur silentia: quatenus et lingua deum lau-
dandi concedatur opportunitas: et inutilia uerba peni-
tus abscondantur. In choro uero ecclesiae ad diuinas lau-
des parato dormitorio cenaculo claustro ac capitulo
omni tempore loqui non deceat nisi ea ad quae ordinata sunt
loca in laudibus dei ut iam ipse et locus religionis ue-
stra praedicent sanctitatem et loquacibus conuentionem
ingerant et intrandi ad societatem uestram sancta desidia
incitent et affectus ad caelestia moueantur.

De refrenatione linguae in loquendo.

EQUAQUA: Carissimam Jaco-
bus apostolus experientias poneret
religiosis in refrenatione linguae nisi
certo sciret iudicio: quod mors et uita est
in manibus linguae: Nam ut inuisit eius
ipsa benedicimus et maledicimus deum: propterea potest
multa quae de lingua pronuntiauerat quaedam ex om-
nibus dictis generalem conclusionem inferri. Quicumque
inquit refrenat linguam suam hic beatus in facto suo erit
Ecce quod in refrenatione linguae ponitur ut detur intelli-
gi quod in multiloquio deus qui est beatitudo nostra haberi
et contemplari non potest. Refrenatio linguae est quae ex
sui uitio semper prona est ad mendacia. Unde et men-
daces appellantur homines et uani filii hominum: aut
silentium imponitur ne in displicentia dei prorumpere
audeat: aut ad bonum exerceatur ut diuinas laudes ex-
olnat. Sic itaque carissimam et dilectissimam filiam ipsis qui
bus praestatur opportunitas ut beata esse possit lingua
domate ne conuertatur ad lites ne iurgia contemptio-
nes rixas et scandala resonent: ne iurata: nec blasphe-
mias opprobria et aliorum displicentiam prodant. quod
si ex instinctu diaboli qui semper discordias seminat inter
sorores leuis est dissensio exorta fuerit penitus statim
per abbatisam domus aut per episcopum: siue per praepo-
situm domus nequitia elidatur in semine ita ut occa-
sus solus in sancta domo non inueniat iracundiam: Si ira
conuertatur in odium: et domus pacis iam ebriosorum
efficiatur taberna mendacia tanquam infernum expellite
Semper aut diuina officia aut sacrorum codicum uerba tan-
quam inter sorores quam est inter aduenientes deducantur in me-
dium Si quando mulerculae de uiris propriis de filiis
de uestibus de pompis de mundi uanitate garulando
loquaciteutur ut moris est eis mox uerba frangantur
mox otiosum uerbum et noctuum diuino cedat sermo-
ni si diuinum introductum non poterit tali colloquio in de-
testationem criminis fenestra claudatur in faciem et ue-
lo fugat testetur sanctitates intrinsecam Nihil itaque per
exteriora corporis intrans mentem cogitationibus mo-
...
.l.r.

lestet cum diuina contemplationi exponitur: Raro cogitatur in mente quod exteriores sensus non mittunt. Hæ sunt fenestrix: hæc sunt hostia quæ si clausa non fuerint mortis patet introitus: et non nisi funeste ingreditur.

De consortio marium fugiendo fororibus.

QUESITÆ carissimæ credite seni pene omnia experto non possunt claudii sensus nostri extrinseci in tumultibus hominum: si color exponitur oculo: nequaquam potest non uidere oculus sic auris non audire sonos potest. Ideoque solum et in silentio et quiete cogitationes peruersæ uisitantur quæ separant nos a deo. Propterea hortor uos et mideo ut non nisi sanctarum mentium uerba uelitis audire: non nisi pudicas et honestas facies: quas macerant sancta letumina liceat intueri. Sic rarus uir appareat: sic rara de uisum habebatur ut puellæ uestræ uisiles sexum ignorant. Non animal certe masculinum cenobii limites transgat: ut omnis cesset occasio loquendi de maribus: Sic pudica: sic casta uerba in omni colloquio sancta personent ora: ut generationis modus et ortus iuuencularum lateat corda. Hæc profecto cathedra diaboli est quæ si abstrahitis de medio uestri non extendendo digitum ad inquirendum omnia per curiositatem: et desieritis loqui quod non prodest: et per longa silentia non ueniatur uestra uoluntas ut loquamini sermones inutiles: tunc orietur in tenebris lux uestra: et erunt tenebre sicut meridies: et erit uobis a domino requies quales mundus iste non nouit: et implebitur splendoribus anima uestra: quos ob tenebrarum mentes caligine seculi apprehendere nequeunt. Felix itaque anima quæ spreto turbine seculi pertransiens corporis claustra illius summæ et incomprehensibilis lucis potest aliquantulum illustrari radio. Sic dulce sic iocundum est solatus quod despicit protinus cuncta terrena. Hæc formidabilis uniuersis animantibus terræ optatur pro gloria ut limpidius liceat intueri quod modica hora uisum tam delectabile tam iocundum sentiunt. Sic itaque agite carissimæ adimplete quæ estis professæ. Gaudete quia potestis: non uos uiri: non filiorum non supellectilis cura: non ceteris maritali onus molestat hominum consortia sic fugite: sic secularia omnia expellite: ut nequaquam pueniat ad uos quicquid agatur in seculo: Solus sponsus uester christus uestris fruatur amplexibus. Solus cum solo sponso aut lectionibus sanctis aut sanctis meditationibus secum confabulamini: et ipse uobiscum.

De obsequiis serultricum querentium uictum et necessaria fororibus

NELOIIPUS nimium est sponsus uester carissimæ nullatenus patitur sponsus proferri in publicum: ne concupiscantur ab amatoribus seculi: sepe uult solus ludere: sepe solus cunctis solis sponso morari desiderat: neminem uult admittere ad solatium: de cunctis dubitat: de nullo confidit. Sic arrogans sic superbus est sponsus: quod si alium quiritis a matorem protinus recedit: sic proteruus quod protinus dissoluit omne coniugium. Ideo dominæ mex quod sponsus domini mei uos ipsas omni custodia seruate: ne sponsus tam ductis separetur a uobis. Sempiterna egressa uidere filias regionis illius uos cantas faciat de periculo. In monasterio uestro uelut in thalio cum sponso maneatis. Extra monasterii limitem nulli omnino ue-

strum fas sit pertransire. hæc lex: hæc norma: hæc summa professio omnibus uobis: ut quæ semel intraverit ex fororibus nunquam si fieri potest exire permittatur. Non est mulieres illæ quæ religionis habitum gestant et uoto obligata noscantur cenobio per ciuitatem et uicos uictus et necessaria quærunt. Hæc siquidem extra manentes in aliqua parte locelli cum omni sanctitate et modestia ad ministrant quæ opus sunt uobis recepturæ cum martha sortem mercedis. Hæc autem uolo tales seruitrices addere quod ex conversatione et habitu iterior sanctitas predicatur monasterii. Quæ ob necessaria domus captanda exeat non circumeant uicos in fabulis non matronarum domus in potibus: sed omne opus bonum exerceant ut non uideatur ministerium suum cum his non liceat fororibus intra degentibus secretis colloqui fabulationibus ne aliquid possit intrare extrinsecus quod possit abesse. Harum omnium Abbatisa dominæ curam gerat assiduam ne et ipse operentur quod non deceat sanctitatem. Hæc obseruantiarum et letuniorum sunt astrictæ legibus: et purgatricibus disciplinæ subiacent ferulæ: quæ si emendari ex prauitate contempserint in sanctitatis consortio prauitas locum non habeat et membrorum putridum de sancto corpore abscidatur.

De dulcedine contemplationis erga diuina.

SOLE iccirco filia et dominæ mex sponsæ domini mei intus manentes nihil sentiant nisi primum Iesum hunc per aditum solis possideant ubi dulcis et iocunda quiete ineffabilem trinitatem intueantur in sacris litteris: choris iterum angelicis dulcibus eorum melodis misceantur: diuina in ecclesia concinendo mysteria. Informet mentem sanctorum patriarcharum et patrum antiquorum obedientiam a prophetarum oracula dulci meditatione cor accedat ad promissa felicitate apostolica documenta fidei cuncta detegant sacramenta euangeliorum codex semper ut speculam teneatur in manibus. Martyres sancti cuncta seculi aduersa tēpestates huius maris procellosi cum omnibus diabolicis uersutibus et infestationibus dxmonis doceant concutere. Confessorum preciosa deuotio ad diuinorum contemplationem assiduam affectus astringat. Regularē uitam instruat sanctorum monachorum mira conuersatio frangere omnem sexus mollitiem et sanctæ uirginitatis seruire propositum preciosissima uirgo uirginum cum ceteris uirginibus sacris sepe edoceat. Felix solitudo: o felices uos si talis ac tanti muneris uos sitis ingratis. Felicitissime nimis si dignitatem uestram ipsa cognoscitis quæ omnium regi et domino reginæ speciosæ matrimonio copulata ipsam dummodo uelit habere meremini quæ angelici spiritus uidere concupiscunt: ineffabilis gloria in fragili siquidem corpore deum intueri potestis. Dic Quæso Deus uestra uigeat. Hæc dies diei eructet uerbum et scientiam hanc nox indicet nocti. Angelicis choris sanctorum societatibus hic studeatis interesse ut postmodum in corporis exitu uobis gaudentes et lxti tanquam notis occurrant. Si sic feceritis nihil uobis dulcius nihil iocundius quam his interesse conuicibus parulis faciar quibus semel degustatis terrena omnia amara cernuntur. Vere tunc clausura cenobii cuius te det mentes uagabundas et deusas uobis pro summa deputabitur gloria: et reputabitur quod exiit limites monasterii esse necesse potius mori. Experto itaque seni deuote consulenti credite filia. Si semel gustastis quam dulcis est dominus ad quem accedentes poteritis ab eo illud audire uenite et ostendas uobis omne bonum et tunc

ostendet uobis talia qualia nō nisi mentes assuetæ no-
runt Scio quid loquor carissime Nam ut meam isipi-
entiam loquar ego homonculus sic abiectus sic uilis i
domo domini adhuc uiuens i corpore agelorum spe-
choris interfui de corporeis p hebdomadas nihil senti-
ens diuinæ uisionis intuitu pt multorum forte dierus
spacia pscius futurorum redditus corpori flebā : quid
sibi manens felicitatis habebam? quid inenerrabilis de-
lectationis sentiebā? testis est ipa trinitas quā cernebā
nescio quo intuitu. Testes sunt et ipsi beati ipsi qui ade-
rant. Testis ē et conscientia mea: qui tantis bonis ipse
fruebar quot et qualia nescit proferre mollities corpo-
ris mei.

De clausura domus.

NON potest ad tantæ contēplationis
dulcedinem cor secularibus plenum
negotiis aspirare: sed oportet ut se-
culo moriatur: ut soli deo p sanctas
meditationes et desideria iuperntis i
hæreat. Vnde granum frumenti ca-
dens in terram: nisi mortuum fuerit sēper sic solus ma-
net ut cecidit: quod si moriatur fructus plurimus affert
Sic carissime domum paternā et seculares uestes reli-
quere et monachi nomen assumere modicum prodest
homini: si mens ipsa misera q̄ in mundo habetur affec-
tibus optet et q̄ reliquerat desideris repetat. Epeunt
eteni Loth cum filiabus et uxore de sodomis manda-
tur ab agelis ne retro respiciant q̄ tam pambulādo re-
liquerant. Lulus uxor more foeminarum q̄ semper pe-
tunt cōtraria obuians mādato statim est cōuersa in sta-
tuam salis. Hoc itaqz uos doceat qua pena sint puni-
tēde q̄ mundi uanitates affectāt i mōasteriis. Nam effi-
ciuntur insēbiles statue salis: ut tā nihil de superne cō-
templationis dulcedine sētere ualeant: sed maneant i a-
maritudine seculi q̄ seculo uiuant. Propterea carissime
mōasteriis uestris uobis sepulchrum eligite ubi mor-
tuz mundo et concupiscentiis eius solz cum christo ibi
dem maneatis sepultæ quousqz resurgentes cū eo ap-
pebitis in gloria eius. Bemum timendum ē plurimus
ne quis ingrediatur sepulchrum nocte ad furādum: p̄t
osum Thesaurum qui latet in tumulo. Vnc inde. n. in
reos fodiunt ut furētur astutis insinutis itus qd̄ habetur
Lustodiatur ergo sepulchrum p ep̄m quē deus in uie
a sua primum custodē p̄posuit: Lustodiatur et p̄ p̄p̄o-
litum presbyterum: qui uisc̄ eius tenet in loco: ne quis i
caute itroeat: ne quis ad m̄nuendus p̄gat. Quoruz
munitionibz sic undiqz circumcingatur locellus quuz
aibus p̄beatur aditus. Sic tendantur muri in alius q̄
nō solum nō liceat pedibus: sed nec oculis q̄ intus ge-
runtur agnoscere: hostia seferantur fortiter clauibus: cla-
ues uero disponat ep̄s: ne quis nisi habēs uestes nup-
tiales introeat uel exeat sine eius consensu. Sit at una
nel plures fenestruz iuxta dispositionē Ep̄i sic ferreis
uirgis artatz undiqz ut uix digito pateat additus. per
has horis debitis at necessitatis aut x̄dificationis: aut
recreationis causa sanctis sermonibz cum sanctis uidu-
is et aliis mulieribus quas uestium habitus et facies
tennes et pudicæ reddunt uenerabiles sororibz liceat
simul loqui. Prohibitis et suspectis horis Fenestruz
clauz maneāt. Laues Abbatisa uel sancta alia soror
custodiatur: ne coruus egrediatur p fenestrā ex arca. cre-
dite hic timendum de thesauro a timore nocturno: a
sagitta uolante in die: a negotio pambulante in Tene-
bris: ab incurfu et d̄monio meridiano: semper hz su-
spectz sunt mentibus castis.

De preciosarum uestium detestatione.

PROPHETIENS ille sermo Ne
quaq̄ proferatur de uobis filix eo-
rū cōposita circuz ornata in similitu-
dines templi. et dealbata ab extra ut
monumenta quæ extra auro relucēt
Intus at sunt turpissima et imunda cadaueribus mor-
tuorum. Dulcissimi nō filix regis christi sed tyri. Hæ
semper in muneribus: hæ uultus in pudicitia diuites
plebis capiuntur et capiunt Imperfectissimus mulierū
affectus semper i uestibus: semper in auro: lapidibus
p̄ciosis et ornamentis extrinsecis gloriam ponunt. Nō
sufficit eis libido naturæ inata: sed occasiōes q̄runt ex
plēdā libidinis. Affectāt proculdubio: ut oculi usroruz
aurū cōtēplātes et gēmas tādē figātur i facē: ut oculo-
rū suorū nutibz facilius icēt ad libidicūm icēdium.
Quid meretrix communis gloriaris i margaritis et gē-
mis Quid ad te attinet argentum et aurum? Quid ex-
ultaris i pulchritudie p̄nē: nōne omnis caro scenum
et: ut uerius dicam massa putredinis cibus uerminus?
et fetidissimum sterens? Quid i te mirādum? quid lau-
dandum puerorum spectaculum. Nōne et si laudetur
gēmarum et metallorum preciositas quā sibi natura
dedit semper tamē cognosceris cinis scenum et sterco-
simundus ex imundo productum semine? Osi uelles
intueri uulstia mulierum q̄ uere cundaris in corpore
quid tanto cultu excolis ipso et enim lumento et besit-
so terræ aut es equalis aut deterior. Intus est unde
glorieris non extra In uase isto tā turpi thesaurum te-
nes quē summa cum diligentia colere debes: et serua-
re summa custodia. Nihil ad te de uase fictili si turpis
forma sit extra: dummodo itus sit nobis: intus sit pul-
chrum quod latet intus sit integrum quod seruatur.

u. m. p̄ceptis ad alios nō fr̄an.

De periculo ambitionis uestium.

PROPIEREA uos carissimæ q̄ e-
stis sp̄s et filix regis æterni cuius
regnum nō corrumpitur nec aufere-
tur ab eo sit ab intus omis gloria ue-
stra. Sedete ad dexterā sponsi in ue-
stitū nō exteriori sed interiori deaurato auro caritatis
in simbris aureis idest caritatis p̄ceptis: sit undiqz ue-
stis circundata uarietatibus ut tā nihil in ornamentis
uirtutibz d̄sit sit mirra et casia a uestitū ut i odorē uir-
tutū et uite cetē ad scitatē uiaz adolefētule currāt d̄ se-
culo. In hoc hōo: uio delectēni filix regis æterni hūc
uestram decorem concupiscit rex et uester sp̄s: Sic
decorata ducemini in templum regis Sic secum mae-
bitis in thalamo in leticia et exultatiōe tunc nascētur ex
uobis filii qui non tā terrā sed celum replebunt: quos
patēr constituet principes super omnem terrā. Quod
si uos exteriorum uestium delectaret ambitio si egres-
se de seculi pompa de domo diaboli de congregatiōe
malorum populi uestri et domus patris nō estis obli-
te totaliter extollētes uos aut de parētus dignitatibus
at d̄ carnis profapia siue de eiusmodi uāitatibus cadu-
cissimis terre uaporibus uti solitum ē terre icolis pro-
tinus assurgens rex potentissimus accintus sup femur
suum Gladio bis accuto expellet uos undiqz uulnera-
tas dextra sua de tabernaculo suo. Tunc accutissimæ e-
ius sagittæ p̄forabunt corda uestra in amaritudine quo-
niā uirga directionis uirga regni sui. Et postmōm ab-
sectas de domo dei uestri omēs deridebunt et dicēt d̄
singulis uestrum. filia babilonis misera quæ nō posu-
isti deum adiutorē tibi: sed sperasti i uanitate tua: Sed
.l. 3.

iam super flumina babilonis: plange et suspende organa tua in salicibus dum recorderis unde sis expulsa Nam que solebas cantare canticis laudis et letitiae modo ploras ad terram alienam deducta

De consideratione extremi iudicii.

Itaque carissima domina eius apostolo arbitramini uos in hoc seculo stercora et mundi huius purgamenta ut sponso uestro placere possitis. nihil ad uos de seculi pompis attinet: que abrenuntastis in baptismo mundo diabolo et popis eorum: quod et postmodum confirmastis sub pollicitatione iuramenti in uestre religionis ingressu. Nullus unquam inter uos sermo habeatur de nobilitate generis de prosapia carnis. Sit xqualis in dei obsequio filia regis filie rustici. Omnes simul nobilitatem et dignitates unam habetis ex sponso: Exeat continuo extra castra cum christo ut cum ipso crucifigamini mundo et uitiis portantes cum ipso ipropia et amore eius officiorum dous labor dulcis appareat. Non disputetur de maioritate officiorum sed de deuotione et affectu implendorum. Nunquam murmur nunquam uerborum turpium nunquam litium sonitus inter mortuos seculi sonet. Sepulcra et cadauera nunquam inter se iurgia peragunt in sepulchris nunquam blasphemant. nunquam contendunt. Sic et uos carissime sopite sono quietis et pacis expectetis spousus et iudicem uestrum expectetis magnum et terribilem diem iudicii diem uidelicet ire diem calamitatis ubi celum cum terra pauebit. Celorum oes mouebuntur uirtutes trederunt erunt. angeli sicut eius sanctis oibus tunc sigulorum uite discutiuntur scrimina et merita apparebunt. Quae tuba illa terribi lris uestris ptrepet auribus Surgite mortui uestrae ad iudicium ecce rex i manu potenti ueniet: a cunctis trult exigere ratione: certe a minis cogitationibus certe de leuibus et otiosis uerbis: si reddere de singulis ratione parata. Non eritis proicemini i carcere exteriori. Audietis a iudicio. Ite maledicti in igne xternus paratum diabolo et angelis eius.

De abiectioe exquirenda in uestibus.

Meor infelicissimum: mens infortunatissima: quae diem iudicii tam terredam non meditatur quotidie. Et si meditatur fatuissimum: si appetit quicquam de seculo et popis eius. Nullo uos die: nulla uos hora: transeant haec omnia. Quilibet paries domus: quilibet angulus uestris demostretur in oculis ista die depictus. Si haec non permittatur lectio tunc abiectio uestium. Suius tedit mulierculas fatuas uos delectabit. tunc rusticanus et abiectus panis purpurea pponetur et bysso. Tunc crassa rudia uelamina capitis extrinabuntur ex sericis. Eerte tanta erit deformitas i melotis: tanta grossities in cucullis caputia tam rudi artificio pparata: quod si sic foret secularum indumenta: Artificum pannis breui tempore periret omnia industria. Ista carissime decent moachas non strictis mactis preciosis et copositis pannis subtili uelamie eleuatis supercilis cor meretricum non tam ptendere quam habet. Non tales estimo moachas: sed pessimas meretrices et scortum uulissimum. Non est enim opus cadaueribus mortuorum pccosis et copositis ornamentis in sepulchris monumenta non idigent talibus moasterii lapideis non appetunt gloria uestium quae sine peccato grati misme possunt heri. Distinctionibus et lauribus regum et principum

seculi mollia sunt relinquenda. Joannis de pilis camelorum interest uestiri. Pudeat igitur religionis nomen habere: et se cultu uestium histrionem ostendere. Ideoque carissimam uolo uos mortuas seculo quae totaliter mundum calcastis procedere sic deformi et incompota ueste quod si ipudico oculis liceret itueri uos: risus potius prouocaretur quam cogitatio mala: fateor illos metiri qui gloriantur se seruare castitatem et in uestibus lubricitatem sectantur. Pannus itaque uester etiam albus et candidus tamen grossus et uilis sit. ut et color cadore castitatis intrinsecum: et uilitas contemptum terrenorum exhibeant. Hae gloria moacharum: hoc studium religiosarum mentium: hoc iudicium sponsum dei xterni: hoc signum mortuarum seculo et sepultarum cum christo.

De austeritate exquirenda in statu.

Conjugate et uiduae quae manent in seculo circa plurima circa laboriosa sollicita sit quotidie circa frequens misertum occupata cum martha saluetur per opera pietatis iesu ministrantes in paupere frangant esurientibus panem suum egenos et uagos dous iducant cooplat nudos istant misericordiarum opibus: proculdubio tam fructuosus et bonus quam possibile est quod deum non placent iratum. Colligationes impietatis fasciculos dissoluentes et omne onus dirumpant. Nos autem carissimam quae meliorem partem immo optimas elegistis sedete cum maria secus pedes domini iesu: sacrarum scripturarum uolumina sacrif reuoluendo lectionibus lauate eius pedes asidulo compunctionis et gaudii et charitatis ac deuotionis lachrymis contentationis intentae dulcedini. Capillis extergatis terreros eius supfluitate per eam expelentes de corde audiat ore iesu uerbus quod gladium anceps pertransiens corda secundum compaginem membrorum usque ad diuisionem spiritus: Hoc uerbum dulce erit i faucibus uestris super mel et fauus. Hoc uerbum per quod facta sunt omnia. Hoc uerbum quod centurionis poscebat diuotio ut sanaretur puer eius. Huius uerbi dulcedine solam norunt qui audiunt: hoc uerbum audire non possunt somnolenti et ignaui dediti. Quapropter carissime uolo uos sigulis noctibus breui et duro stratu iacere in cellulis uestris non in plumis mollibus sed aut in paleis aut in straminibus siue in lignis potius capsis quam lectulis. **Et membra domita potius stratus horreat quam affectent: potius somni in minentis quietem magis copellat necessitas quam uoluptas.** Sic ob duritatem breuis et leuis occupet sopor quod non sit fas solitis illusionibus noctium sopitam torqueri.

De matutino et hora et modo dicendi diuini officii.

Matutinas excubias media nocte uos pparet nullam: ex uobis dormientem repperiat campanis sonitus non ignoretur an fuerit ob soporem potius ob contemplantionis extasim: de cellulis oratione pmissa media noctis summa quiete ad ecclesiam singulae sorores aduentantes spousum dilectus matutinis excitent laudibus ut exurgat in earum auxilium. Sic disticte alternatim psalmi lectionesque sacre proferantur. ut ob collisiones et hiatus ac barbarismos ad risus non pronocentur angelici spiritus. Sit semper moderatus quietus et suavis sonus in uocibus: ut nulla pompa: nullaque carnalis delectatio habeat locum in diuinis pconis. Summa deuotio: Lrebra suspiria et lachrymas fundat. Sic morositas: sic uelocitas tectatur

oritur. Nulla unquam uerba quantumcumque utilissima proferantur inter psallentes: sed illud in mentis arcano summa cum diligentia ruminetur intrinsecus quam pertractatur extrinsecus: nullus est meriti omnino divina officia uerborum et misera mente quam extrinsecus imminet uagando circuire. Expletis uero laudibus matutinalibus: nec tunc somnus arripiat nec differatur: quid sponsus petitionibus sponsarum respondeat: In capitulo mox attentis et deuotis sororibus sanctorum librorum deuota lectio diuinitate domini sui paretur quicquid agendum sit: Et sic cedant huic illusiones et demonum phantasmata que dormientibus illuderent: Illi lectio alia succedat breuissima lectio: ad his que ad apostolicam uitae institutionem pertinent qualicumque stilo presentis opusculo pertractatio ut sic singulis diebus quasi quodam bolo pia mens de pasta dulcedinem appetat nec retardetur fastidio et de modicis eximia cogitet. Sequantur lectiones confessiones criminum in regularibus disciplinis coram Abbatisa domus et ceteris sororibus Prodantur in publicis quecumque gesta sunt contra regulares obseruationes et obedientias ut iam nullatenus quicquam inmendatum et in puna pertrahatur. Nec lateat matres et sorores uniuscuiusque condicio quatenus et uerecundia et disciplina quam mater imponit circa futurum tempus unaqueque reddatur astuta. Extra uero capitulum aliquid de his unquam qualicumque uerbo uel metu proferre sit anathema hoc itaque sic nox sancta clausa discedat.

De ordine dicendarum horarum prime tercie sexte none

Quod laudibus prie diei salutaris fiat quibus expletis sacre missae mysteria ob spoli presentiam sponsarum corda latificet caritatis inebriet poculo deuocionis et fidei faciet pabulo in conuicio salutaris. Sit postmodum unicuique comodum: aut orandi aut legendi sacra uolumina: siue aliter operandi que sancta sunt. Deinde docte puellas nouitias de euangelica uita: de sanctis moribus: de officio domus: de regularibus disciplinis usque ad refectionis horam instruant. Praparetur interim et cibi: quibus et corpora irrefocilletur ad poenitentiae iugum. Nullo unquam detur otio animus ne quando cogitationes et motus mentibus titillent illicita. Quod si aliquo modo insurgere inciperent statim elidantur in semine: ne crescant zizania cum tritico aut laboribus aut operibus manuum quicquid male concepitur euanescat. Adeatur sanctam sororem ut locutionibus sacris proficiatur immundus: tutius ualde est fidei et iustum habere amicum cui quicquid arcana cordis sinu later protinus referretur. Non enim in suis semper potest homo negotiis rectum habere iudicium. Adueniente uero refectionis hora qua reddere corpori debitum natura compellit diebus comunibus laudes tertie sexte horarum prius deo deuote soluatur: postmodum cum omni modestia benedictione ab Abbatisa praemissa cibum sumat: parosque ministrat. Postquam uero comederint et ipsae quae ministrauerant comedant et sibi ministratur ab aliis. Eum uero ieiunium tempus refectionem tardiosem effecerit sacra mysteria missae tertia sexta et nona perueniant. Ceteris diebus post resurrectionem nona cantatur statuta hora: cum iam sol in medio gyro die exhibet medium.

De cibis et ordine comedendi

Quod ad nos ad refectionem hora debita adunauerit in cibis uis minime fulgeat coquorum. Industria non ciborum nobilitas appetitum moueat sed fames. Non apponatur incitatus

libidinis quae possit extingui aut legumina. aut holera condiantur in oleo. Carnes uero solum sit ex licentia. Abbatissae idulce debilibus infirmis alioqui cuius sit saporis ignoret cenobium oua et lacticia post ieiunia debilitatis sororibus praecipuis festiuitatibus permittantur ex gratia. raro scilicet tur quae in aquis oritur: et uiuat: nisi parui pisciculi. Gulax horridus scelus generatrix luxuriae et castitatis carnis ex cum dei ancillis nullam habeat sortem. Ideoque tanta sit in sumendo sobrietas tanta talisque parcitas ut uenter potius conqueratur quam gaudeat non egeat in digerendo stomachus medicinis ructus potius uacuatio quam nimia repletio iducat. Nec cinguli ampliatio sit opus ut et sic mens a dei meditationibus minime retardetur per crapulam et corpus non egeat medicinis sit seipsum ordinata et composita in suo modo comestio. Non sit in sumendo ferula talis uelocitas faucibus et uelox masticatio boli quam merito de igne aliqua possit oriri suspitio. Non tam in comestione cibis quam turpis modus reprehendendus est. Saepe etenim in fabis et panibus hordeacis nimia auaritas grande peccatum causat. Nequaquam auidi et uagabundi oculi per discumbentes huc illuc uagando hanc uel illam magis uel minus denotent comedentem. Non prandentius numerus animum occupet uniuscuiusque.

De sobrietate et ieiunio

Quod quoque in quo est luxuria sponsis christi tanquam uenenum in spectum sit: potius stomachi languor et afflictae nature debilitas consulatur quam delectatio aut ingluuies: Quod si sumere cogit peccata ipsa necessitas tunc aut sic debile uinum aut sic aqua permixtum prebeat in potum quam nequaquam ex sumoribus repletum caput ridiculosa ei puerilia uerba depromat uel euomat. Sacilegium reputatur ebrietas in femina precipue sed infirmitas plus in domini sponsa: Non denudatio uerecundorum et loth incestus ob ebrietatem uos cautas instituat nos semper reddat et timidas semperque in spectas. Vere creditis quod ignem portat in gremio qui assiduo utitur uino. Nequaquam quae inter mortuas corpori quam omnibus uoluptatibus se abdicarunt pro christo digule horrendo facinore: et ebrietatis immondicia: sermo et minus habeatur. Dentis ingluuies et ebrietas infirmitatis causam et materiam tam anxia quam corporis tribuunt. Ideoque medicinale ieiunium omnem auferat languorem omnem tribuat uirtutem et gratiam. Hoc uos legis lator edoceat cui lex non datur prius quam ieiunium. quadrigesimo perficeretur. Velias in fortitudine cibi subiectis panis ieiunium per quadraginta dies perrexit ad montem dei oreb. Quid uero uirtutis contineat sacrum ieiunium a uestro iuegit gemini spolio qui quae dragenario per acto ieiunio tentationem diaboli uicit. Viri. Amicitia non sileant qui in ieiunio commune euaserunt exitum: et qui irreuocabilem dei mutauerunt sententias: Hoc uos carissimae imitamine: sed assequamini sapienter ne dicatur a domino: non est hoc ieiunium quod elegi castigare membra uestra: sed nolite interficere non causet ieiunium uerecundiam ut scandalum sit ceteris: non dolore capitis et debilitate corporis sacra omnimittantur lectiones: nec orationes deficiant nec necesse sit cetera plationes deserere. Unaqueque suae salutis sibi per ieiunium uis medela adhibeat: frangat corpus ieiunium castigetur in cella uerberibus si quicquam concupiscit illicitus multiplicentur abstinentie et disciplinae adhibeantur grauissimae donec sic humile sic benignum fiat quam nihil sibi uideat.

et noxium nihil exigit quod non uultis. Erigatur domina principetur in oibus subpedietur subiciatur et conculetur ancilla. Quod si iterum atque iterum erigit se contra dominam eiciatur ancilla denudetur fatigetur et humilietur ad uocem. Si uero quietum corpus ultra uires ultra condecencia uelitis exasperare indignatum uos in foveam deiciet indiscretas: Nihil quippe potest habere uirtutis quod indiscretio facit quod imprudentia incitat et improuiso doceat.

De lectionibus legendis ad mensam

E dulcia sano palato eloquia domini sunt quod nequaquam degustata falsi diunt semper nouos generant persuasitate et dulcedie appetitus uos semper ea degustare decet nullo unquam tempore est cessandum semper uos orare apostolus instituit quae non pro carnis illecebris uacare ad tempus obligamini uelud coniugate. Ideoque ut semper proponere oretis dum corpus saturatur cibo saginetur anima lectione. Non est fas etiam secularibus simul cibum terrae et inaniam uelut ructare: Sacram de ueteri testamento: de nouo de sanctorum gestis et dictis sigillis hebdomadibus deputat soror concordantibus lectionem legat. Tunc uniuscuiusque mens sobria intenta sit dulcedini uerbi dei suspiret anxia cum propheticus aut historicus sermo dei seuitiam monstrat in prauos gaudios repleatur inmensa eius benignitas dei annuntiat in bonos. Respiret spes cum erga penitentes indulgentiam posse exhiberi monstratur promissa uel facta: Erigatur fides cum in promissis deus fidelis ostenditur. Caritas accendatur cum tot priuilegiis et muneribus ex christi ueritate et eius uita et passione resurrectione nostra datur humanitas atque nostra utilitas sublimatur. Non resonent uerba sed gemitus: non risus et cachinnus sed lachryma: Non occupentur manus incisionibus inutilibus: sed ex recordatione criminum tundantur pectora: Nis autem frenis agitata seu rapacitas sobrietatis non excedet limites foribus uentris non aderit crapula demum afluens libido non nocebit quicquam.

De operibus sororum post prandium.

DE PPIO denique cibo: nec tunc a deum est fabulas: sed christi exemplo cum dei laudibus ad gratiarum actiones consurgant: deoque in ecclesia hymnos psoluant. Deinde cum omni silentio ut sacra lectio lecta proficiat ut menti inscribatur narrata unaquaque sigillatim relegat et confirmet: in ecclesia de his: que didicit meditetur quousque simul diebus communibus post prandium hora nona diebus seuniorum quousque campanella in claustro pulsabitur. Interim si breuitas noctium et temporum conditio et naturae necessitas exegerit post aliquam horulam in qua legendum est post prandium uel orandum liceat paulisper uolentibus quiete potius quam somno corpus refocillare ut fortius reddatur laboribus. Post quietem quidem hora nona decursa uel pulsata campanella nequicquam otiosum possit diabolus reperire: ne uanis desideriis pateat cordis aditus: altera sororum libros scribat: ut et manus laborum et mens diuino repleatur pabulo: suat altera cucullas sororum: et tunicas et melotos. Plantas olerum plantet altera in hortulo ut crescentes uobis pbeant escas: altera semina sactet: erigatur areole ut seminibus apte fiant. Inserantur fructiferae arbores ifructuosas ut ars ui re

pellat naturae. Ex his resurgat mens propter uisibilibus horum inspectionem ad meditandum de uisibilibus dei oratur admiratio diuinae potentiae in semine qua ex sic paruo sic arido tanta magnitudinis et uiriditatis et pulchritudinis creatura formetur. Ex admiratione crescat deuotio: ex deuotio eleuatio mentis. Ita ut tanta spe hortulus fiat Oratorium: Et creatura insensibiles creaturis magnitudinem predicent. Sed cauendus est potissime ne manus uestrae quicquam contingere audeant quod uanis uisibus possit aptari.

De horis uespertinis et copletorio.

Erpens morum ois otiosus sermo expellatur de medio uestri: nunquam risus nunquam cachinnus cor uanum pronuntiet: sic sancti sic pudici sint actus corporis cuncti: ut mentis sanctitatem exponant. homo nempe exterior interiorum index est sancto uos in labore sancto uos in opere debellantes diabolus uespertina hora reperiat qua in ecclesia sanctis deus laudetur officio si festiuitatis celebritas si nimia diuinitas communem cenulam breuemque ad refocillationem potius quam ad delectationem paratam uespertinae laudes deo tepestiuus persoluatur quam ceteris seuniorum diebus ut nec etiam laudes in ultima hora diei uel omittatur uel in aliquo detruncentur ob cenam post perfectam cenam uel si omittitur post aliquam horulam iuxta exigentiam teporis ad ecclesiam sorores campanella uocet: ubi de sanctorum gestis uel de aliis mirabilibus dei lectio deuota dicatur: cui succedant copletoria laudes: ut ex his robore mentes diuino pabulo nocturnis phantasias occultis salacis diaboli occurrere non formidet nec timeat dimicare et sic a diuinis obsequiis exortus dies diuino finiatur in laudibus. Post copletorium uero nihil aliud quam silentium sentiat ut sorores quiete semota totaliter corporeis sensibus quae in praeterito tempore diuinis audierunt lectionibus ruminent mente et restringant in corde. Hae meditando unaqueque sua cellas adeat benedictione matris suscepta: et religionis habitum gestans ut si natura exegerit se in stratu ad quiescendum componat si uero dormientem daemon insequi coeperit qua uigilantem metuerit: si illusiones miserit: si turpia cogitauerit opposuit: mox ut dei sponsa persenserit exurgat cedatque ignauit et sopori uelox excubitus. Inde protinus horrendum et tremendum diabolo signum crucis opponat ipsi dilecti inuocet auxilium. At. n. sponsus zelotypus: qui nimio zelo sponsam custodit exurget protinus in auxilium sponsae suae scuto circumdabit eas ne iam timeat a timore nocturno: et cadet stans a latere eius mille et decem milia a dextris eius nec a propinqua bunt ad eam. Postremo angelis mandabit ut custodiant eam in omnibus uisibus suis ne forte offendant ad lapides pedem suum.

De caritate seruanda erga infirmas sorores.

Blinearum mollitiem caro sponsae dei non suscipiat: Darum usus castis corporibus non competit. satis nos ipsi experti quotidie quatuor in membris nostris libidinis ignis exurat sentius et ignis fometa auferatur pro posse. Nihilis est demens et fatuus qui materiam praeparans igni ad incendium non uult ut ardeat. Ita decent miserimas mulierculas cum periclitatur naufragio partus. Tamen si extrema necessitas infirmam consulerit seruato ois pudicitiae honore

cum omni modestia fiat: alias in del seculis cogitare talia sit nefas: sum opere seruetur in uobis ut erga infirmas sorores cum omni sollicitudine omnis exhibeatur hospitalitatis cura ut preberetur totius pietatis obsequia quia si periculum exegerit medicum sobrium et pudicum et omni suspitione carentem protinus consulant et quae mandauerit sanitati congrua omni domus necessitate postposita benigne fiant: si uero desint necessaria uendantur quae monasterii sunt ne temporale aliquod misericordiarum impeditur opera nulla escra uel potus lex aut stratus astringat infirmam: aut debilem tamen sollicitate cauendum est: ne ingluies gulostatis sub infirmitatis uelamine sua comoda quarat et ne infirmitas sub specie sanctitatis corpus abstinentis conterat ultra uires: ne corpus duplici fractum stimulo apud iustis iudicem deficiens impium criminetur concubium et homicidam deputetur custodes infirmantibus discreti et sanctae sorores quae sollicitae praecaveant pericula quae imminere possunt infirmis ne quid aliqualiter contigit aduersi onera quae non agrauent seruitrices semper christum cogitent in infirma sorore latentem semper se cogitent posse in futurum talibus indigere semper lex illa naturae astricta teneatur sinu mentis hominem debere id aliis exhibere quod ab ipsis ipse deposceret non inficiat quae hospitalitatis opera murmur. Is quod fieri decet cum mansuetudine fiat iuxta apostolum dicentem hospitalitatem sectantes iucem in caritate sic murmuratōe

De auctoritate episcopi et praepositi circa obseruationes huius regulae seu ordinis

ELE uobis mea domine Eustochium et ceterae dilectissime filie christi et apostolicae uitae rudi et grosso stilobis Ehartulo scriptam senex patet et propinquus iam morti utpote ceterarius in aetate deuoto affectu transmisit hoc speculum aeternum per hoc enigmatae in presenti uita felicitatis uita unaqueque filiarum assidua meditatione cernat: non cauet grossities corticis medullam requirendi contemptus: non imperitus et rusticanus sermo fastidium generet talia decent poeticae fabulae non est opus pietatis et totius ueritatis lege et rhetorum pompis: haec omnia iuuenum iter sunt Ex hac singulis diebus uelut ex delectabili ferculo sigillatim uobis sumite bolum. Nunc non transgrediendo: sed magna morositate masticando hinc inde transserate per omnia ut sentire ualeatis dulcedinem. Fateor. n. uobis quod ex his quae scribuntur si sedula sit meditatio exurgunt uobis talia quae qualia lingua humana non nouit. Quaeque et inspectum sit hoc opus. nulla. n. tas sancta tam iusta et diu prouisa est constitutio quae in futurum plurimos non patiat defectus: quae aliquando correctio non egeat. Propterea si quid in hac norma apostolicae uita et religionis dispensatione correctioe uel mutatione indiget Episcopo uestro: aut praeposito uestro presbytero sancto committo ut secundum plenitudinem spiritus sancti dispense mutet et corrigat. Sic itaque carissima filiae sanctos uisite dies: sic christonuptia licet copulate ut non uacua lapidum patas uos semper media in nocte cum uenerit spiritus uocaturus ad nuptias iuuet. Nequaquam uobis per exteriora querentibus oleus ne tantum fatuus ex tarditate thalami negetur introitus. Senc tatem uestri deuoti Hieronymi sanctis uestris iuuate orationibus.

Epistola siue tractatus sancti Hieronymi ad nitigines deo dicatas: de institutione uirginum quae in aliis exemplaribus ad *Quintum* filiam inscribitur cuius summa

rium subicitur argumētum

ARGUMENTUM

QUAE IN **TRIGINTA** **Q**uam grandem laetitia et ultra naturam pene corporeas laudet et effert ex mystica sanctorum uirginum consecratione ex spirituali sponsarum de nominatione ex sublimiori retributione et uirginis ex qua nascetur electione. **U**lt autem quia per se sola non sufficit obseruationem diuinorum mandatorum monet: debere coniungi. quia gloriam nequit de consilio qui negligit seruare praecipit proponens tres species siue uirtutes quibus regnum caelorum acquiritur. **P**udicitiam scilicet contemptum mundi atque uultitiam docens illas illas ita conexas ut una propter alteram. **I**ustitiam autem dicit dupliciter custodiri si recedatur a malo et fiat bonum ubi plura de operibus misericordiae interfert subdens. quantum periculi sit uel in unius transgressione praecipit primorum parentum exemplo confirmans qui adhuc uirgines deliquere et non propter esum ligni sed transgressionem mandati sunt morte mulctati. **A**c uirginalem conuersionem instituens exponit illud apostoli inuupta cogitat quae dei sunt quomodo placeat deo ut sit sancta corpore et spiritu: docens qualia sint uirginibus meditanda quae deesse dicatur: **D**einde quomodo toto corpore esse possit a capite per singula membra percurrere ac monens qualia sint sanctificatione mondanda. **T**unc uero prosequitur quomodo spiritu sancta dicatur quae nec mente dereliquit nec etiam dimisit docens nefas esse concupiscere quod crimine est fieri et sponsam sponsi exemplo secularium se debere moribus conformare. et a domesticis christi eius mores exquirere: ad extremum insinuans qualibus uirgo christi ornari debeat ornamentis quibus disciplinis institui ut contempta nobilitate terrena caelestis patris et sponsi digne filia habeatur et sponsa

Epistola

QUAE IN **CELESTIBUS** beatitudinem uirginitas sancta possideat post scripturarum testimonia ecclesiae etiam consuetudine edocemur qua discimus peculiare illius subsistere meritum: cuius specialis est consecratio. **N**am cum uniuersa turba credentium paria dona gratia percipiat et illidem omnes benedictionibus gloriantur ista alii quid proprius praeceteris habent cum de illo sancto et immaculato ecclesiae grege quasi sanctiores puriores que hostiae pro uoluntatis suae meritis a sancto spiritu eliguntur et per summum sacerdotem dei offeruntur altario. **D**ignare uera domino hostia tam preciosa animalis oblatio et nullus magis quam lux imaginis hostia placitura. **D**e his est apostolum dixisse reor. **O**bscuro autem uos fratres per misericordiam dei ut exhibeatis corpora uestra hostia uiuentem sanctam deo placentem. **P**ossidet ergo uirginitas et quod alii habent: et quae alii non habent: dum et commune et peculiare obtinet gratia: et proprio ut ita dixerim consecrationis privilegio gaudet: **N**am et christi sponsas uirgines dicere ecclesiastica uobis permittit auctoritas. **D**um sponsarum modo eas domino consecrat uult ostendere uel maxime eas habituras spirituale concubium: quae subterfugunt carnale consortium et diuine deo per matrimonii comparationem spiritualiter copulantur quae eius delectationis causa concubia spreuerunt. **L. 5.**

In his quod maxime illud impletur apostoli. Qui autem adhaeret domino unus spiritus est Grande et in mortale et pene ultra naturam corpoream seruire luxuria et concupiscentiam flammam adolescentiam facibus astantem animi uirtute frugere et spirituale coatu ui geminae oblectationis excludere: uiuereque contra humani generis legem: despiciere conjugii solatia dulcedinem coetere liberorum: quaecumque praesentis uitae comoda sunt pro nihilo spe future beatitudinis computat. Magna haec ut dixi et admirabilis uirtus est. Et non immerito magnitudine laboris sui unigeniti premio destinatur. Dabo inquit spadonibus meis dominus in domo mea et in muro meo locum noiatum meliorem a filiis et filiabus israhel nomen aeternum dabo illis: quod non deficit et de quibus spadonibus dominus repetit dicens sunt enim spadones qui seipsum castrauerunt propter regnum celorum. Magna quidem est pudicitiae labor sed magnus praemium: temporalis custodia: sed remuneratio aeterna est. De his et beatus Joannes apostolus loquitur quod sequuntur agnus quocumque fecit. Quod ita intelligendum puto nullum eis locum in collegii aula claudendum et cuncta diuinarum eis mansionum habitacula reseranda sunt. Sed ut illustrius uirginitatis meritum clareat et quod domino digna sit manifestius intelligi possit illud cogitetur quod dominus et saluator noster Iesus Christus propter humani generis salutem hominem dignaretur assumere non alium quam uirginalem uterum elegerit ut huius plurimum sibi complacere monstraret: et ut pudicitiae bonum utriusque sexus intimaret uirginem matrem habuit uirgo mansurus. In se uirgo sed in matre fecunditas: uirginitatis prebuit exemplum quo demonstratur in utroque sexu integritatem beatam diuinitatis habere et plenitudinem meruisse dum totum in matre fuit quicquid habebat in filio sed quid satago excellens et sublimis pudicitiae meritum reuelare et gloriose uirginitatis bonum ostendere cum de hac plerisque potuisse non nesciam: et eius beatitudinem manifestissimis rationibus comprobasse. Nulli igitur excellens et sublimis pudicitiae meritum et gloriose uirginitatis bonum sapientis peroratorum unquam uenit in dubium posse eam rem maioris esse meriti quae sit amplioris laboris quisquis enim aut pudicitiae aut nullius praemii aut praestimare uidetur certum est eum: aut ignorare aut non uoluntarium ferre laborem inde illi semper castitati derogant qui aut eam non habent: aut habere coguntur inuiti. Nunc itaque quoniam paucis licet tam laborem quam meritum integritatis ostendimus ne res quae gratia uirtute constat ingenti premio destinata carere fructu suo possit diligentius excubandum est quanto enim quaecumque species preciosior fuerit tanto maiore sollicitudine custoditur: et quoniam multae sunt quae bono proprio carere nisi altarum rerum tuentur auxilio ut mellis species nisi cararum custodia et fauorum cellulis conseruetur et ut uerius dixerim nutriatur naturalem gratiam perdit. Et subsistere per seipsam non potest sicut et uini species quod nisi boni odoris uas sit et reparatis crebro picibus foueatur genimen uini suauitatis amittit. Attentius prouidendum est ne forte et uirginitati aliqua sint necessaria: sine quibus nequaquam fructum afferre sufficit et tantus nihil proderit labor: dum uane prodesse creditur: quod absque uiribus necessariis possidetur. Nisi fallor. n. hoc caelestis regni praemium pudicitiae seruatur integritas quod sine aeternae uitae merito consequi posse certum est. Eterna uero uita non nisi per omnes dinorum praepceptorum custodiam promereri potest. Unde si uis ad uitam ingredi serua mandata uitae ergo aeterna non habet nisi qui cuncta legis mandata optime seruauerit.

et qui uitam non habuerit caelestis regni non potest esse possessor: in quo non mortui sed uiui quisque regnabunt. Et qui uitam non habuerit caelestis regni gloriam non sperat: nisi et aliud habuerit cui promittitur perpetua uita per quam caelestis regni praemium possidetur. Ante omnia ergo pudicitia integritasque seruatur et eius remunerationes a dei aequitate sperantibus mandatorum sunt custodienda praepcepta: Ne gloriosa castitatis et continentiae labor in irritum deducatur: supra mandatum et praepceptum esse uirginitatem sapiens ex lege nullus ignorat a postulo dicente. De uirginibus autem praepceptum Domini non habeo: Consilium autem do. Cum ergo ob optinendam uirginitatis consilium dat non praepceptum statuit supra mandatum uel praepceptum eam esse professus est. Quicumque ergo uirginitatem seruauit magis faciunt quam praepceptum sit. Tunc autem proderit magis fecisse quam iussum est. Si quod iussum est feceris: nam quomodo plus fecisse gloriaberis: si minus aliquid non facias cupiens diuinum implere consilium ante omnia serua mandata. Volens praemium uirginitatis consequi amplectere meritum uitae ut tua castitas remunerari possit. Nam ut uita praestat obseruatio mandatorum. ita e contrario generat praerogatio mortem et qui per praerogationem in morte fuerit deputatus uirginitatis corona habere non poterit. neque pudicitiae praemium spectare constitutus in poena. Tres enim species sunt per quas regni caelestis possessio introitur. Prima est pudicitia. Secunda mundi contemptus. Tercia uero iustitia que ut conueniens possidentibus plurimum se praestant ita diuise prodesse difficile possunt dum unaqueque earum non propter se tantum sed propter aliud flagitatur in primis igitur queritur pudicitia ut facilius sublequatur mundi contemptus quia ab illis facilius mundus contenti potest qui matrimonii nexibus non tenentur. Quod uero contemptus exposcit ut iustitia conseruetur quae difficile implere possunt qui secularium bonorum cupiditatibus et mundanarum uoluptatum negotiis implicantur. Quisquis ergo possidet primam speciem pudicitiae et secundam que est contemptus mundi non optinet: pene sine causa possidet primam: quando secundas non habet propter quam quaesita est. Si primam et secundam habeat cui tertia que est iustitia desit frustra laborat. Quoniam superiores dux propter tertiam praecipue requiruntur. Quid. n. propter mundi contemptum prodesse pudicitiam habere et propter quod eam habeas non habere uel curres mundum contentas: si iustitia propter quam pudicitiam et contemptum mundi habere te conuenit non custodias: quia ut prima species propter secundam est ita prima et secunda propter tertiam: quae si non fuerit nec prima nec secunda proficiet. Dicis forsitan. Dico me ergo quid sit iustitia ut eam si cognouerim facilius implere sufficiam. Dicam breuiter ut ualeo uerborum utar simplicitate comunium: quia ea de qua agimus talis est quae disertioribus facundiae sermonibus nequaquam debeat obscurari: sed simplicioribus eloquentiae narrationibus praedicti obis. n. in corde necessaria comuni debent sermone monstrari. Iustitia autem non aliud est quam non peccare. Non peccare aut legis praepcepta seruare praepceptorum uero obseruatio duplici genere custoditur ut nihil eorum quae prohibentur facias: et cuncta que iubentur implere contentas hoc est quod dicit recede a malo et fac bonum non enim in hoc potest constare iustitia: ut malum non facias: cum et bonum non facere malum sit: et in utroque legis praerogatio continetur: quoniam qui dicit. Recede a malo et fac bonum ipse dicit. Si a malo recesseris et non bonum feceris transgressor es legis: quae non tantum in malorum actuum abominacione: sed bonorum

operum perfectione impletur Neque enis hoc solum tibi precipitur ut uestitum suis non spolies indumentis Neque ut habeti panem non auferas sed no habenti tuum libenter partiaris. Neque solum ut pauperem no repellas hospitis sed ut pulsum et non habentem recipias in tuo Preceptum est enim nobis flere cum flentibus quomodo cum illis siemus si in nullo eoru necessitatibus participamus Nec aliquid eis i his propter quas lachrymantur causas pbeamus auxilium. Neq. n. fletuum nostrorum deus infructuosum hno rem querit: sed quia lachrym. doloris inditium sunt. Vult te ita alterius angustias set: ut tuas: et quomodo tibi in tali tabulatione si esses subueniri cuperes: ita aliteri ut ipse subuenias pp illud Quicumq. uultis ut uobis faciant homines bona: ita et uos facite illis. Nas et cum flere flere: et nihil cum possis flenti coferre subfannationis no pietatis indicium e. Deniq. Saluator noster cum Maria et Martha sororibus lazari fleuit et imense misericordie affectum lachrymarum attestatioe monstrauit: et uerx pietatis indicium mox opera subsecuta sunt cus suscitatus lazarus cuius cus lachrym. funduntur sororibus uiuus redditur. Hoc fuit flez cum flentibus occasioes fletus auferre. sed quasi potens iniquos fecit: is nec tibi aliquid ipossibile imperatur. Fecit omnia qui quod potuit fecit. sed ut dicere ceperamus no sufficit christiano a malis se abstinere: nisi et bonorum operum officia pferat: quod illo uel maxime testimonio coprobatur quo cominatur dominus aterni ignis reos fore qui quauis nihil mali gesserint no fecerint omne qd bonus est dicens. Tunc dicet rex his qui ad sinistram sunt. Discedite a me maledicti in ignem aternum: quem pparauit pater meus Diabolo et angelis eius. Esuriui. n. et no dedistis mihi manducare et cetera. Non dicet discedite a me maledicti quia homicidii: quia adulterium: at quia furtum fecistis no quia malum fecerunt: sed quia bona no fecerunt co denantur: et aternx gehennx incendis addicuntur no quia qux prohibita erat admississent. Sed quia qux pcepta erant noluerunt implere. Vnde aduertendum e qua spem habere possunt: qui ad huc a liquid eorum faciunt qux probentur cus et illi aterni ignis rei sunt qui non fecerunt qux iubentur. Nolo. n. in hoc tibi blandaris si aliquid no feceris cum scriptum e Qui uniuersas legem seruauerit offenderit at in uno factus est omni um reus. Adam. n. semel peccauit et mortuus est: et tu te uiuere posse existimas illud saepe committens: quod alium cum semel ppetrasset occidit. An grande illum commisisse crimē putes unde merito danatus est aeterni? Videamus ergo quod fecerit contra madatum de fructu arboris edit Quid ergo propter arboris fructus deus hominē mulctauit non propter arboris fructum deus hominē morte mulctauit: sed propter mandati contemptu ergo non agitur de qualitate peccati sed de transgressione madati et qui dixit adx ut de fructu arboris non ederet ipse tibi precepit ut non maledicas non mentaris non detrabas nec detrahentes auscultes ut no omnino iures. non concupiscas non inuideas: non sis tepidus no sis auarus: ut nullum malus pro malo reddas ut amicos tuos diligas ut pro maledictibus et psecutoribus ores ut percutienti maxillam alteram prebeas ut in iudicio seculari non litiges ut si quis tua uoluerit auferre gratater remittas: ut nec iracundia: nec seli nec liuoris malum intra pectus amittas: ut crimen auaricie fugias ut omnis tactantie ac superbie malus caueas ut humilis et mitis christi exēplo uiuas: malorum consortia in tantum deuitans ut cum fornicatoribus atq. auariis aut maledicentibus aut inuidis aut detracta

toribus aut ebriosis aut rapacibus cibum no accipias quem si in aliquo contempseris si pepercit Adx parceret et tibi imo magis illi parcerendus fuit: qui ad huc nouellus erat: et nullus ante peccati: et propter suus peccatum morientis retraheretur exemplo. Tibi uero post tanta documenta p legē post prophetas p euangelia post apostolos: si delinquere uolueris: quo indulgenti possit ignoro. An tibi de uirginitatis prerogatiua plaudis? Memeto Adam et Eua uirgines deliquisse: nec in tegetate corporis profuisse peccatis. Virgo q peccat Eua non Maria comparanda est. Non negetus in presentē Tempore remedium Penitentia. sed hortamur magis premium spere debet q uenia. Turpe est delicti ueniam postulare que palmam uirginitatis expectat et illicitum aliquid incurrere que se et licitis castrauerat licitum est quippe matrimonii consortium inire et ut laudade sunt que propter amorem et celestis regni gloriam copulam contempserunt ita dā nande non sunt que propter incontinentie uoluptatem nondum deo deus. te remedio apotolico abutuntur ergo ut diximus que connubia licita ut illicita spernunt Eiusmodi at si adiurent si maledicant si detrahant si cupiant aliena: si dextrahentes patiuntur audire si malis pro malo reddant: si auaritie in propriis icurrant crimē si seli: si liuoris uenena possideant: si contra legalia et apostolica instituta indeces aliquid. aut loquantur at cogitant si in carne placendi studio compta et ornata procedant: et alia quicumq. ut solet illicite fiat. Quid prodest eis sumpsisse qd licuit et exercere qd non licet. Si tūc prodesse tibi qd licita sumpsisti uia ne quid eorum q non licet exerceas: Stultum e enim timuisse quod minus est et non timere quod maius e: aut ab his no uitari Qux prohibentur q subterfugerint: q conceduntur: Dicit. n. apostolus Mulier inupta et uirgo cogitat q dei sunt. quod placeat deo ut sit sancta corpore et spu. Que dei sunt inquit cogitat no que seculi: no que hominum sed que dei sunt cogitat. Que sunt ergo domini dicat apostolus Quicumq. n. sancta quecumq. amabilia quecumq. bone fame si qua uirtus: si qua laus discipline: ista sunt domini que sancte et uei apostolice uirgines die nocteq. meditantur et cogitant domini e et regnum celoru domini est resurrectio mortuorum domini est imortalitatis incorruptio: domini est splendor solis qui sanctis promittitur domini sunt plures sanctoru in celestibus mansiones domini e fructus tricesimus et sexagesimus et centesimus. Nec qui cogitant et quibus hec possunt operibus promereri: que domini sunt cogitant: domini e et lex noui et ueteris testamēti: in quibus horis etus eloquia sancta resurgēt. Que si que uirgines sine intermissione meditantur: que dei sunt cogitant ut impleatur in eis illud propheticum fundamēta eterna supra petram solidata et madata domini in corde mulieris sancte: Sequitur. quomodo placeat deo. do inquit no hominibus ut sit sancta corpore et spu no dixit ut sit sancta mēbro at corpore tantus sed ut sit sancta corpore et spiritu. Membrus. n. una pars corporis e: Corpus at no oius est copago membrorum: Cum ergo dicitur sit sancta corpore oibus mēbris eā sanctificari debere testatur: quia non proderit sanctificatio ceterorum membroru si iueniatur in uno corruptio: et no erit lacta corpore qd ex oibus constat mēbris que uel unius fu erit coinquinatione polluta: Sed ut quod dico manifestus et lucidus fiat: quecumq. sit oius membrorum purgata sanctificatione: et lingua tantummodo peccat: ut testimonium falsus dicat: Nunquid liberabit oia mēbra uuus? an propter unum iudicabitur et cetera? ergo si sic aliorum membrorum sanctificatione pudicitia nihil pro

Quia uero quasi uirgo

derit cum in uno sit utriusque magis si diuersorum flagitio peccatorum omnia corrumpantur unus nihil proderit integritas. Unde et quæso et uirgo ne sola tibi blandaris: neque in unius membri integritate confidas sed secundum apostolum totius conserua corporis castitatem. **Q**uoniam ab omnibus inquinamentis caput: quia crimen est illud propter christi sanctificationem aut croci aut alterius cuiuslibet pigmenti furo uel pulueris sordidari: aut auro aut gemmis uel cuiuscunque terrena creature specie cum quo celestis ornatus splendor fulgeat: **G**randis quippe est diuinitati contumelia mandari et secularis ornamenti prelatio: **Q**uoniam frontes et humana non diuina opera erubescat et illam confusionem accipiat: que non peccatum sed dei gratiam parit scriptura diuina dicente **E**st confusio adducens peccatum et est confusio adducens dei gratiam. **Q**uoniam collum ut non aurea reticula et suspensa monilia capillus portet: sed potius illa ornamenta circumferat a quibus scriptura dicit misericordia et ueritas non deficiat a te suspende autem illas in collo tuo. **Q**uoniam oculos tuos dum eos ab omni concupiscentia retrahas ab intuitu pauperum nunquam auertas et ab omnibus facis liberos ad ea que dei sunt facta custodias. **Q**uoniam lingua a mendatio quod os quod mentitur occidit animam. **Q**uoniam da eam a detractione et iuramento et periurio cobibe linguam tuam a malo: et labia tua ne loquatur dolus et mior esto dicente apostolo **B**enedicite et nolite maledicere. Sed et illius crebrius recordare uide ne quis malum pro malo alicui reddat: neque maledictum pro maledicto sed e contrario benedictum quia in hoc uocati estis ut benedictionem hereditate possidatis: et illud si quis aut in uerbo non offenderit fratrem hic perfectus est uir: nefas est enim ut labia illa quibus deum confiteris rogas benedictio et laudas alicuius polluatur sordibus peccati. **N**escio qua conscientia et lingua quis dominum rogat qui aut mentitur aut maledicit aut detrahit labia sancta exaudit dominus et ipsis annuit cito precibus quas lingua immaculata pronunciat. **Q**uoniam aures et non nisi sermionibus sanctis et ueris auditum prebeant ut nunquam oblecta aut turpia secularium uerba suscipiant aut aliquem de altero audiant derogantem pro illud quod scriptum est **S**eptem aures tuas spiritus et noli audire linguam neque libenter ut cum eo partem habere possis de quo dicitur **Q**uoniam uisu et auditu iustus erat. hoc est nec oculis delinquebat. **Q**uoniam manus ne porrecte ad accipiendum sint ad dandum aut collecte nec ad faciendum mala sit prompte nec ad ferendum parate sed ad omnia misericordie opera et pietatis sint prompte. **Q**uoniam pedes ne sit ueloces currere ad malum ne latam et spaciosam uiam peragant que ducit ad splendida seculi et preciosa conuulsa: sed ad arduum magis et ad angustum gradiantur iter quod tendit ad celum quia scriptum est **I**ter rectus facite pedibus uestris. **A**gnosce tibi a deo artifice non ad uita sed ad uirtutes membra formata: et cum uniuersos artus mundaueris ab omni sordibus peccati et toto fueris sanctificata corpore tunc tibi castitatem intelligas pro futura et cuius omni fiducia palma uirginitatis expecta. **Q**uid sit sanctam esse corpore breuiter quidem sed plane exposuisse arbitror. **N**unc sequitur et spiritu. **N**osse debemus hoc est ut quod opere nefas est fieri ne cogitatio ne recipias. **I**lla est enim tanta corpore quam spiritu sancta: quæ nec corpore nec spiritu delinquit sciens est cordis esse speculatore dominum: **E**t tunc fatigat ut omnino a nimum cum corpore mundum habeat a peccato scies esse scriptus **O**mnis custodia serua cor tuum. **E**t iterum **D**iligat dominus sancta corda. **A**cepti sunt enim immaculati et alibi. **B**eati mundo corde quoniam ipsi deum uident

bunt. **Q**uod de illis dici arbitror quos conscientia nulla redarguit: **D**e quibus et **J**oannem in Epistola dixisse reor. **S**i cor nostrum non reprehendit nos fiduciam habemus ad deum: et quicunque petierimus accipiemus ab eo. **N**olo extimesce te peccati crimen fugisse si uoluntatem non sequatur effectus cum sit scriptum qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam iam mœchatus est eam in corde suo. **N**ec dicas **L**ogitauit quidem sed non fecit quia etiam concupiscere nefas est quod fieri crimen est. **U**nde beatus petrus precepit dicens animas uestras castificate qui si nullam anime consuprationem nosset nec castificari eam desiderasset sed illum locum quo continetur. **D**i sunt qui cum mulieribus non se coinquinauerunt uirgines enim permanserunt ubi sequuntur agnum quocunque serit attentius considerare debemus et an maduertere si solius integritatis et pudicitie merito istud diuino comitatu copulentur et per omnia celorum tabernacula discurrunt. **A**n et alia sunt quibus ad iuncta uirginitas tante beatitudinis gloria consequatur: **S**ed unde hoc scire poterimus: ex consequentibus: nisi fallor in quibus scriptum est **D**i empti sunt ex omnibus primitiæ deo et agno et in ore ipsorum non est inuentum mendacium sine macula sunt. **U**ides ergo quod non in uno uirgines tantus membrorum dominicis referantur inhaerere uestigiis. sed illi qui propter uirginitatem ab omni contagione peccati immaculatam gerunt uitam. **I**terum uel maxime uirgo nuptias spernit ut diu securior est facilius est quod a nubentibus quaritur ab omni se delicto custodiant: et uniuersa legis precepta perficiant. **N**am si non nubat et ea nihilominus faciat a quibus et nuptie iubentur esse immunes: non nupsisse quid proderit? **Q**uoniam enim nulli christianorum peccare liceat: **E**t omnes qui cumque spiritualis lauacri sanctificatione purgantur immaculatam conueniat decurrere uitam ut ecclesia quæ sine macula sine ruga sine aliquo et in modo esse describitur possint uisceribus intari. multo uagis hoc uirginitatem implere necesse est: cui nec mariti: nec filiorum: nec alterius necessitatis causa prohibet quod diuina scriptura perficiat. nec si qua peccet alia poterit excusatione defendi o uirgo serua propositum: tibi magno premio destitutum. **P**raeclara est apud deum uirginitas et pudicitia uirtus si non alius peccatorum et malorum lapsibus informetur. **A**gnosce statum tuum agnosce locum agnosce propositum. **C**hrisus sponsa diceris uide ne quid indignum et cui desponsata esse uideris amittas cito rescribit repudium si in te unum uiderit adulterium quecumque carnalis prudens quæ sponsaliorum pignoribus subeat statim sollicite et diligenter inquirat a domesticis a familiaribus ab amicis et a seruulis sponsi quales iuuenis habeat mores: interrogat quid potissimum diligit: quid accipiat: libenter quo usu uiuat: qua consuetudine se regat: quibus utatur dapibus: in quibus maxime rebus delectetur: et gaudeat quæ cum didicerit: ita se in omnibus tempore ut sponsi moribus suum obsequium sua iocunditas sua dilectio: sua diligentia: sua uita concordet: et tu quoque christum sponsum habes a domesticis et familiaribus eius. **S**ponsi tui mores interroga et strenue ac solerter inquirere in quibus precipue delectantur: qualem in te compositionem uestrius diligit. **D**icat tibi familiarissimus petrus: qui nec nuptis quidem corporalem sed spirituale promittit ornatum sicut in epistola sua scripsit mulieris similiter subditæ sint uirginitas ut qui non credunt uerbo per mulieris conversationem sine uerbo lucrifitentur considerantes in timore castam conversationem uestram quam sit non extrinsecus capillaturæ aut circumdatio auræ aut idumensium uestimentorumque cultus: sed absconditus interior homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus

et in corpore
in uerbo
in timore
in castitate
in modestia
in quiete
in incorruptibilitate
in interiori homine
in modesti spiritus

qui est in conspectu dei locuples. Dicit et alius apostolus familiaris tui spōsi scilicet egregius p̄dicator paulus ad Thimotheum scribens epistolā eandē fideliter sc̄minarum disciplinā testatur. **«Mulieres similiter in habitu ornato cum uerecundia et sobrietate ornantes se nō tortis crinibus at auro aut margaritis at ueste p̄ciosa: sed quod decet mulieres promittentes castitatē p̄ bonā cōuersationē. Sed forsitā dicas Cur hęc apostoli uirginibus nō iusserunt quia nō necessarium iudicabant ne talis cōmonitio uirginibus potius iuria q̄ commonitio uideretur: sed nec eas unq̄ tāta temeritate crediderunt fore ut nec nuptis quidem concessa **Farnalia Ornamenta: Et Terrena praxumerent.** **R**enera ornate et se componere uirgo debet: **N**anque quomodo spōso suo placere poterit nisi cōposita et ornata processerit **O**rietur plane sed interioribus ornamentis spiritaliter nō corporaliter compōatur: **Q**uia dominus non corporis sed animę decorem in illa desiderat. ergo et tu que animas tuas a deo diligi et habitari concupiscis omni eam diligentia comptam spiritalibus indumentis exorna nihil in ea sedum appareat respicdat auro iustitie et gēmis resurgat castitatis et p̄dolisima margarita pudicitie corruicet et pietatis tunica uestitur pro bysso et purpura et serico castitatis et misericordie tunica uestitur sicut scriptus est induite uos sicut electi dei sancti et dilecti uiscera misericordie **N**on decorem alterius pigmenti querat sed inocētie simplicitatisque candorē habeat roseum uerecundie colorem et splendorem pudoris ruborisque possideat: celestis abluatur intro doctrine et lauentis spiritalibus emundetur. Nulla in ea malitia: nulla doli macula relinquatur: et nequādo male redoleat odore peccati unguēto sapientie et scientie perfruatur: huiusmodi deus quærit ornatum et animā taliter cōpositā concupiscit. **«**Memēto te filiā secundum illud **N**udi filia et uide: sed et turpia quoque quocūq̄ deum patrē nominas te dei filiā esse testaris. **E**rgo si filia dei es uicē ne quid eorum facias que deo patri incōgrua sint. sed age omnia quasi filia dei. **R**ognosce quomō huius seculi nobilitum filie se gerant quibus assuescāt moribus quibus se disciplinis insituāt. **T**anta in quibusdā ē uerecundia tanta grauitas tanta modestia ut ceterorum hominum ritus intuitu humane ingenuitatis excedat et ne quā honestis parētibus suis p̄ lapsum suus in honorationis faciant notā: alteram sibi quodammodo inter hoies cōsuetudinis fecere naturā. Et tu originē tuā respice genus intueri: gloriā nobilitatis aduerte: ac nō hominis tantum esse sed dei filiā et diuine natiuitatis nobilitate decoratam. Ita te exhibe ut celestis natiuitas appareat: et ut diuina ingenuitas clarescat. Sit in te nonne grauitas honestatis admirabilis et stupenda uerecundia mira patientia uirginalis incessus et pudicitie habitus sermo **P**roximitatis: **E**t suo **T**empore proferendus ut qui te uiderit admiretur et dicat et cetera **Q**uem hec noua inter grauitatis homines praxistia ē quæ pudoris uerecundia: quæ honestatis modestia: quæ maturitas: nō est ista humana institutio. nec disciplina mortalis. **E**xleste mihi aliquid in humano corpore resurgit puto q̄ habet in quibusdam hominibus deus et cum te filiā christi cognouerit maiore stupore te nebitur et cogitabit qualis ille sit dominus cuius talis ancilla est si uis ergo partem habere cum christo: christi tibi exēplo uiuendus ē qui ab oī malitia et nequitia ita fuit extraneus ut ne inimico quidem uicem redderet patrem rogabat pro eis **N**olo enim ut eas anias christianas extimes esse que aut fratres aut sorores non dico oderunt sed etiam proximos toto corde consentiunt.**

eoram dei testimonio non diligunt: cum christiāis christi similitudine inimicos etiam amare necesse habeat si sanctorum cupis habere consortia malitie et nequitie cogitatu pectus emundat. nemo te circumuentat: nō fallati sermone seducat: nō nisi sanctos et iustos et simplices et innocentes et puros celestis aula suscipiet: **N**ullus apud deus locus habet malitia: ab omni nequitia et dolo mundum necesse est esse qui cupit regnare cum christo. **N**ihil tam cōtrarium: nihil tam execrabile deo q̄ aliquē odisse uelle uel ledere nihil tā probabile q̄ omnes amare **Q**uod propheta prospiciens testatur dicens **Q**ui diligitis deum odite malum. **V**ide ne aliquā humanā gloriā diligas ne et tua inter illos portio computetur quibus dictum est. **Q**uō uos potestis credere gloriā abinuicem quærentes et de quibus dicit propheta. **A**uge eis mala: auge mala gloriosis terræ et cōfundemini a glorificatione uestra et obprobrium in cōspectu dei. **N**olo. n. illas respicias quæ seculi nō domini sunt uirgines quæ propositi sui confessionis immemores gaudent in delictis: in operibus delectantur et corpore nobilitatis origine gloriantur. **Q**ue si profecto dei filias se esse crederent nunq̄ p̄t diuos natales nobilitatem in parte quolibet admirarentur honorato si patrem deum habere sentirent nobilitatē carnis nō amarēt. **Q**uid tibi in generis nobilitate blandiris et cōplaces **D**uos homines in exordio fecit deus: ex quibus totius generis humani silua descendit mundanam nobilitatē non naturæ equitas prestat: sed cupiditatis ambitio: et nulla iter eos discretio esse potest quos natiuitas secunda generauit: per quā tam diues q̄ pauper tam liber q̄ seruus. tam nobilis q̄ ignobilis dei efficitur filius: et terrena nobilitas splendore celestis gloriæ adumbratur: et nusq̄ omnino iam comparet: dum quæ retro secularibus honoribus impares fuerant celestis **E**t diuine **G**loriæ **N**obilitate uestiuntur æqualiter. **N**ullus sibi tā ignobilitatis locus aut degener quisq̄ est diuine natiuitatis sublimitas ornat: nisi apud illos qui nō putant humanis celestia præponenda aut si putant q̄ uanum est ut se se illis in minoribus præferant. quos sibi in maioribus pares esse sentiunt: et quasi infra se positos in terra existiment quos sibi in celestibus æquales esse crediderunt tu autem quæcūq̄ christi non seculi uirgo est **O**mnem presentis uitæ gloriā fuge ut omne quod in futuro promittitur consequaris: contēti onum uerba et animositatis euita causas discordiarū quoque et litium occasiones subterfuge **N**am si iuxta apostoli doctrinam seruum dei litigare nō oportet quāto magis ancillam cuius quo uerecundior est sexus: a nimis debet esse modestior linguam a maliloquio cohibere et ori tuo frenos legis impone ut tunc si forte loquaris quādo tacere peccatum sit caue: ne quid quod in reprehensionem ueniat dicas **L**apis emissus est sermo prolatus qua propter diu anteq̄ proferatur cogitandus est beate quippe sunt que nunq̄ quod reuocare uelint emittunt pudice mētis sermo etiam debet pudicus esse qui edificet sēper magisq̄ aliquādo destruat audientē secundum quod apostolus precepit dicens oīs sermo malus de ore uestro nō procedat sed quis bōnis est ad ædificationem fidei ut det gratiam audientibus preciosa deo lingua est que non nisi in diuinis rebus nouit uerba construere et sanctum os unde celestia sēper eloquia proferuntur: **A**bsētium obtrectatores quasi malignos auctoritate scripture de terre quia hoc inter p̄fecti uirtutes hominis propheta cōmemorat: si ā te cōspectum iusti malignus ad nihilū deducatur: qui cōtra proximum nō probanda protulerit. **N**on licet tibi alterius uituperationes patienter audire qui nec ab

alio optas recipi tuam iniustus quippe est quicquid contra christi euangelium uerit. Si alteri quod tibi ab alio molestum est fieri patiaris. iheri linguam tuam a bovis loqui assuesce et auditum tuum magis ad bonorum laudem quam ad malorum uituperationem commoda: Vide ut omnia quaecumque benefacis propter deum facias sciens ei rei tantum te a domino recepturam esse mercedem: quam eius timoris et amoris causa perfeceris. Sancta magis esse quam uideri stude quia nihil prodest estimari quod non sit: et duplicis peccati reatus est non habere quod creditur: et quod non habeas simulare. In ieiuniis magis quam in epulis delectare illius uidetur memor quae non descedebat de templo ieiuniis et orationibus seruans domino die ac nocte et si uisda quidem iudaea talis erat: quales nunc uirginem decet esse christi. Diuine magis lectionis consuetudinem dilige: spiritualibus te factari dapibus concupisce. Illos potius requirit cibos: quibus anima magis quam corpus reficiatur. Carnis et uini species quasi fomenta caloris et incitamenta libidinis fuge: et tunc si forte uino exiguo uteris cum stomachi dolore nimio corporis compellit infirmitas. Iracundias uince: animositatem cohibe. Quicquid illud est quod post factas poenitentiam ruborem ingerit proximo: ut criminis abominatio non declina. Satis quietam satis tranquillam conuenit esse mentem: et ab omni conturbatione furor alienam: quae dei habitaculum esse desiderat: qui per prophetam testatur dicens Super quem altum requiescit nisi super huiusmodi et mansuetum et timentem sermones meos. Omne operum speculatore deum crede et caue ne quid quod diuinitus oculis indignum sit aut opereris aut cogites: Cum orationem celebrare desideras tale te exhibe quasi si qua sis cum deo locutura. Cum psalmum dicis cuius uerba loquaris agnosce: et in compunctionem magis cordis quam in uocis dulcedine delectare. Lachrymas enim psallentes deus magis quam uoces gratiarum comprobatur sicut propheta testatur dicens Seruite domino in timore et exultate et cum tremore. Ubi timor et tremor est: ibi non uocis elatio est: sed animus flebilis et lachrymosa dilectio. Omnibus actibus tuis diligentiam exhibe quia scriptum est: Maledictus est homo qui facit opera domini negligenter. Crescat in te cum annis gratia: crescat cum aetate iustitia et fides eo perfectior uideatur esse quo senior quia dominus iesus qui nobis exemplum uitae reliquit proficiebat: non etate tantum corporea sapientia et gratia spirituali coram deo et hominibus. Omne tempus in quo te non meliorem senseris hoc te estima perdidisse. Leptum uirginitatis propositum ad finem usque conserua. quia non inchoasse tantum sed perfecisse uirtus est sicut in euangelio dominus ait Qui autem perseverauerit usque in finem hic saluus erit. Laue ergo ne cui uel concupiscendi occasione tribuas quae sponsum tuum zelus est. Arminosior est adultera christi quam mariti. Esto ergo forma omnibus uitae esto exemplum precede et in actu quos in sanctitatis sanctificatione precurrens. Uirginem te in omnibus exhibe: nihil corruptionis obiscatur capiti tuo cuius corpus integrum est ut sit inuictabilis conuersatio. Et quoniam sicut in exordio epistolae praefati sumus te dei sacrificium factam quod utique sanctificationem suam etiam aliis impertitur et quisquis ex eo digne sumpserit sanctificationem et ipse sit particeps. Ita ergo per te quasi per diuinam hostiam sanctificetur et cetera cum quibus te ita in omnibus exhibeas ut quisquis uitam tuam aut uisu aut auditu contigerit sanctificationis uis sentiat et tantus sibi intelligat gratiae ex tua conuersatione transfundi ut dum te imitari concupiscit dei sacrificio et ipse sit dignus.

Epistola Beati Hieronymi ad Eustochium de uirginitate seruanda cuius summam subiicitur argumentum

XORDIENS a dicto propheta Eustochium deo dicata uirginem hortatur sanctam uirginitatis cum timore seruare propositum exponens quantum sit propter daemonum et carnis insidias in ea seruanda periculum: Quam

tas quoque et quam irrecupabilis sit uirginis lapsus post ruinam sui ipsius proponens exemplum et referens qualia in heremo constitutus etiam: exeso corpore tementa pertulerit propter quae monita uirginibus seruanda proponit. Et in primis ut uino abstineat ex scripturis et ebrietate fugienda continentiaque sectanda exempla recensens sanctos quoque in medium adducens qui per carnis libidinem ceciderunt ut eo magis prudentibus uirginibus suggerat esse timendum. Ex quo etiam insipientes et imperantes: quae solo uirginali nomine gloriantur praesertimque agapetas in ecclesia quarum begbine insar habent accerrime arguit. Admoet deinde de salutationibus seminarum illustrium et uirginitatis que solo nomine preferunt castitatem uitare consortium et socias eligere: quas etas probat et uita Amare solitudinem orationis et lectionis itendere. Docens remedia quedam contra carnis stimulos et incitamenta libidinum. Inde digrediens uirginitatem extollit per conperationem nuptiarum tanquam fructum procedentem ex radice instruens quare enim in ueteri lege fuit damnata sterilitas: In noua prelatam uirginitas. Obtestatur deinde uirginem ut templum domini intra se subsistens et arcam sanctificationis caute custodiat typica ex scripturis exempla accommodans uirginibus in eos qui ausi fuerunt illa contigere. Hortatur ad uitam contemplatiuam exemplo: Mariae domini sedentis ad pedes moeret solam cum sponso obseruare cubiculum ex canticis mystica uerba coaptans. Praecipit omnem inanem gloriam et ostentationem etiam in bonis operibus declinare. Inueniens in hypocritas et quosdam sui temporis clericos sub specie religionis lasciuientes. Hortatur ut prouocet alias ad factus institutus et infias quasque coites habet non a cellas ociosas uero et curiosas feminas dominus dicit monet ne uelit diserata uideri et libros gentilium insequatur referens suam historiam quando fuerit pro gentilium lectione correctus: admoet quoque auaricia fugere et non solum aliena non appetere: sed propria misericorditer elargiri. Durissima de scripturis testimonium atque exempla congerens quae doceat fugere auaricia et historia referens proprietarii monachi in aegypto deprensus concilio macarii ad terrorem cum numeris in fossa. Quae occasione digrediens tractat de tribus generibus monachorum aegypti cenobitarum. scilicet anachoritarum et remobitarum et ipso postremo danato quod dicit esse deterium priorum. Instituta persequitur de tempore quoque orationis de sanctitate ieiunium a detractatione et iudicio ac emulatione malignantium euitanda commonefacit ad extremum exhortans omnia: uel dura uel aspera pro christo perfere: quando amantibus illum facte uidetur omne difficile et breuis modicaque perpessio ineffabili premio compensatur.

Aliud argumentum

Quia quae haec epistola calumniarum occasione praesertim detractoribus aduersus beatum Hieronymum: Nas rufinus in secundo libro quem ad Empronianum contra eundem factum

Hieronymum scribit impingit dicens eius libellus quēdam de cōseruanda uirginitate: Romæ positum descripsisse In quo christianorum ordinem omnem gradus omnemque professionem uniuersam quoque scēdissimis exprobrationibus infamaret ecclesias. Nam ipsas uirgines de quarum uirtute scribere uidebatur in transferent quxdam ipsius epistole uerba dicens etiā omnium monachorum genus diaconos quoque et presbiteros fœde et turpiter lacerasse exponens uerba ipsius epistolæ ceterum si aduertat in eis non contra bonos et modestos sed malos et lasciuos extat iuectio: Unde Hieronymus in responsione eleganter se purgat a crimine sed et **Senecus Sulpicius**. Hieronymi coauus dialogum scribens de mōachis et āachoritīs orietalibz. De hac ipsa epistola quendā introducit ita loquentem. Ante hoc quinquennium quendā illius libellum legi in quo tota nostrorum natio monachorum ab eoque hementissime uexatur et carpitur. Et post pauca. Nihil inquit penitus omisit quod non carperet laceraret exponeret precipue auaritiā nec minus uanitatē inestatus est multa de superbia non pauca de superstitiōe disseruit. Vere fatebor mihi p̄suxisse uidetur uisita multorum. Veterum de fāliaritatibus uirginum et monachorum atque etiā clericorum quam uera quam fortia disputauit. Unde et a quibusdā quos nōinare nolo dicitur nō amari quin et fremere dicuntur cum in illo opusculo scriptum legunt: **Exliben spernis uirgo germanum et cetera:**

ABJ FJLJA et uide et inclina aurē tuam: et obliuiscere populum tuum et domum patris tui et concupiscet rex decorem tuus. In quatragesimo quarto spalino deus ad animā loquitur humanā ut secundus exemplum abrahæ exiens de terra sua et de cognatiōe sua reliquat chaldeos qui quasi demonia interpretantur et habitet in regione uiuentium quam alibi propheta suspirat dicens credo uidere bona domini in terra uiuentium: uerū non sufficit tibi exire de patria tua nisi obliuiscaris populum et domum patris tui ut carne cōtempta sponsi iungaris amplexibus: **Ne respexeris** inquit retro nec steteris in omni circa regione sed in montem saluum te fac ne forte comprehendaris. Non expedit apprehenso aratro respicere post tergus nec de agro reuerti domum nec post christi tunicam ad tollendum aliud uestimentum tecto descendere. **Grāde miraculū** pater filiā cohortatur: ne mēierit patri de quo dicitur ē. **Pos de patre** diabolo estis et dīderia patris uestri uultis facere. Et alibi dicitur ad iudæos. **Qui facit peccatus** de diabolo est. Tali primo parente generati nigri sumus et post pēitētā necdum culmie uirtutis ascēso dicitur. **Ni gra sum** et speciosa filie hierusalem exiit a domo isatix mex oblita sum patris mei renascor in christo quid pro hoc mercedis accipio. **Sequitur** ecce cōcupiscet rex de corē tuum: Hoc ergo illud magnum ē sacraētum pp hoc reliquet hō patrē et matrē et adx̄rebit uxori suæ et erunt abo in carne una: Jā nō ut tibi in carne una sed in uno spiritu. Non est sponsus tuus arogās nō superbus x̄biopissā duxit uxore. statim ut uoluerit sapiētā ueri audire. **Salomōis** et ad eus ueneris confitebitur tibi conta que nouit inducet te rex in cubiculū suum et mirā in modus colore mutato sermo tibi ille conuēti et que est ista quæ ascēdit dealbata hec id circo mi dōia. **Eustochium** scribo. **Domina** quippe uocare debeo spōsā dōini mei iesu christi ut ex ipso p̄cipio lectiōis agō sc̄eres nō me nunc laudes uirginitatis eē diciturus quā

probasti optimā: quā cōsecuta es nec enumeratum molestias nuptiarum quomō uteris itumescat isās uagiat cruciet pellex: dōus cura sollicitet et oia q̄ putatur bōa mors extrēa p̄xciat habēt. n. et maritate ordiē suus honorabiles nuptias et cubile immaculatum sed ut itelligeres tibi exeunt de sodā tiendus ēe loth uxoris exemplum. **Nulla ē. n. i hoc libello aduulatio**. **Adulator** quippe blādus iimicus: **Nulla** erit rethorici pōpa sermōis: quæ te iā iter āgelos statuatur et beatitudie utrgl itatis exposita mundum subiciat sub pedibus tuis nolo tibi uēire supbiā de porposito sed tiorē. **Onusta** ice dīs auro latro uitāduus ē. **Stadius** ē hec uita mortalibus. **Dic cōtēdius** ut alibi coronemur. **Nēo** iter serpētes et scorpiōes securus igreditur. **Inebriatus** ē iquit dōinus gladius meus in celo et tu pacē arbitrarīs in terra que tribulos germiet et spias quas serpens cōedit apostolus dicit. **Nō** est nobis colluctatio aduersus carnē et sāguinē sed aduersus potestates et p̄cipatōs mundi huius et rect ores tenebrarum harus aduersus sp̄itualia ne quittis in celestibus. **Magnis** inimicorum circūdāur agminibus. **Hostium** oia sunt plēa. **Laro** fragilis et dīs futura post modicum pugnat sola cum plurimis. **Lum** at fuerit dissoluta et uenerit p̄iceps mundi huius et in uēerit in ea peccati nihil tunc secuta audies p̄ prophe tū nō timebis a timore nocturno et a sagitta uolāte per diē a negotio pambulāte in tenebris ab incurso et dē mōio merediāo: **Adent** a latere tuo mille et decē milia a dextris tuis ad te autem non appropinquabunt. **Quod** si eorus te multitudo turbauerit et ad sigula iudiciāta uitiorum coeperis x̄stare et dixerit tibi cogitatio tua quid faciā respondebit tibi heliseus propheta. **Noli** timere quoniā nobiscum plures sunt q̄ quis illis et orabit et dicit: domie aperit oculos puelle tue ut uideat et apertis oculis uidebis currum igneum qui te ad exemplum belie in astra sustollat: et tunc leta cātabis anima mea sicut passer erepta est de laqueo uenātium. **laqueus** contritus est et nos liberati sumus quam dū hoc fragili corpusculo continemur q̄ dū habemus thesaurus istum in uasio fictibus. et cōcupiscit spiritus ad uersus carnē et caro aduersus sp̄itū nulla est certa uictoria: ad uersarius nō diabolus tāq̄ leo rugiēs aliq̄ deuorae querens circuit: posuisti ait dauid tenebras et facta est nox. **In ipsa** p̄transibunt omnes bestie siluarum catuli leonum rugientes ut rapiāt et querāt a deo. **escā** sibi nō querit diabolus homines ifideles nō eos qui foris sunt. et quorus carnes rex in olla succidit assyrius: de ecclesia christi rapere festiat. **esce** eius secundū abachuc electe sunt. **Job** subuertete cupit et deuorato iuda ad cribrādos apostolos expetit potestātē nō uenit saluator pacē mittere: sed gladius super terrā. **Leccidit** lucifer qui mane oriebatur et illi qui in paradiso delictarius nutritus est meruit audire: **Si** saltatus fueris ut aquila id te detrahā dicit dōius dixerat. n. in corde suo supsi deza celi pōā sedē meā et ero sillis altissimo unde quōtidī ad eos qui p̄ scalam iacob sōiantis descēdāt loquitur de us. **Ego** dixi dū estis. et filii altissimi oēs: **Pos** at sicut homines mortemini et tāq̄ unus de principibus cecidit. **Leccidit** enim p̄mus diabolus: et cum stet deus in synagoga deorum: **In medio** autem deus discernit. **Apostolus** eis qui dū esse desunt scribit. **Ubi** enim in uobis dissentiones sunt et emulaciones: nonne homines estis et secundum hominem ambulatis. **Si** Paulus apostolus uas electionis et p̄paratus in euāgelio christi ob carnis aculeos et incentiua uitiorū reprimat corpus suum: et seruitutē subiciat ne aliis p̄dicans ipse reprobus iueniatur: et tamen uideat altam leges in membris suis repugnatem legi mentis suæ et captiuā

tem se i leges Christi si post nuditates ieiunia famem
 carceres q̄ sagella i sup̄pl̄tia semetipsū reuersus excla
 mat infelix ego hō quis me liberabit de corpore mor
 tis huius: tu te putas securā esse debere. Laue quāso
 nequando et de te dicat deus Virgo israhel cecidit. nō
 est qui suscitaret eam Audenter dicas cum possit omnia
 deus suscitare uirginem nō potest post ruina. Vals
 quidem liberare de poena: sed nō ualet coronare cor
 ruptam Timeamus illā prophetiam: ne in nobis etiam
 compleatur Et uirgines bonae deficient. Obserua quid
 dicat et uirgines bonae deficient quia sunt et uirgines
 male. Quī uiderit inquit mulierem ad concupiscēdus
 eam: tam moxchatus est eam in corde suo: Perit ergo
 et mente uirginitas. Iste sunt uirgines male: Virgines
 carne nō spiritu Virgines stulte que oleus nō habētes
 excluduntur a sp̄so: Si autē et ille que uirgines sunt
 ob alias tamen culpas uirginitate corporis nō saluā
 tur. Quid fiet illis que profiterentur membra christi et
 mutauerunt tēpl̄us sp̄s sancti in lupāar: Ilico audiet
 prophetam dicentē Descende sede uirgo in terra filia
 babilonis: sede in terra. nō est tronus chaldeorus nō
 uocaberis ultra mollis et delicata accipe molā: et mole
 farinā. Discop̄ uelamentum: denuda crura tua transi
 flumina: reuelabitur ignominia tua: Apparebunt ob
 probria tua et hoc post dei filii thalāo post oscula fra
 truelis et sponsi: et p̄tillam de qua quōdā sermo pro
 pheticus cōcinebat. Astitit regina a dextris tuis in uel
 titu deaurato circumdata uarietate. Nudabitur et poste
 riora eius ponētur in faciem eius. Sedebit ad aquas
 solitudinis posita uaga et diuatiabit pedes suos omī
 trāseunt: et usq̄ ad uerticē polluetur. Rectius fuerat
 hominē subisse per plana q̄ ad altiora tendentē i pro
 fundum inferni cadere. Non fiat obsecro ciuitas mō
 nix fidelis sion ne p̄t trinitatis hospitium ibi dxmones
 saltent: et sirene nidificent: et heridi. Non soluatur fas
 cia pectoralis tua: sed statim ut libido titillauerit sensus
 āt blādum uoluptatis incendium dulci nos calore p̄su
 derit erumpamus in uocē. Dominus auxiliator meus
 est: non timebo quid faciat mihi caro. Et cum paululū
 iterior hō iter uitia atq̄ uirtutes coepit fluctua? dicto
 Quare tristis es ala mea et quare cōturbas me? Spe
 ra in deo quoniam adhuc confitebor illi salutare uultus
 mei et deus meus. Nolo sinas cōtagiones cresci. nī
 hil in te babilonum nihil cōfusionis adolescat. Dum
 paruus ē hostis interfice: nequitia ellidatur i sēne Au
 di psalmistam dicentē Filia babilōis misera beatus qui
 retribuet tibi retributionem tuam. Beatus qui tenebit
 et allidet paruulos suos ad petram Quia enim impos
 sibile est in sensum hoīs non irruere motum medulla
 rum calorem nō sentire: ille laudatur: ille p̄rdicatur:
 beatus qui, statim ut coeperit cogitare interficit cogi
 tatus et allidit eos ad petrā. Petra autē est christus o
 Quotiens ego ipse in heremo cōstitutus et in illa uasta
 solitudine quae exusta solis ardoribus horridus mona
 chis p̄stata: habitaculum putabā me romanis intereē
 delictis. Sedebas solus quia amaritudine repletus erā
 horrebant sacco mēbra deformi: squalida cutis sitam e
 thiopestis carnis obduerat. Quotidie lachryma: quo
 tidie gemitus: et si quādo repugnātem sonus iminens
 oppressisset: nuda humo uix ossa harentia collidebam
 De cibis uero et potu taceo: cum ēt lāguentes mōachi
 aqua frigida utantur: et coctum aliquid accepisse luxu
 ria sit. Ille igitur ego qui ob gehennae metum tali me
 carcere ipse dānauerā: scorpionum tātum socius et fe
 rarū saepe choris intererā puellarū. Pallebant ora ieta
 nitis et mens x̄tuabat desiderio: in frigidō corpore et
 ante hominē sua iā carne p̄xmortuum: sola libidinis

incendia bulliebant: itaq̄ omni auxilio destitutus ad
 tesu facebā pedes: rigabam lachrymis: crine tergebā:
 Et repugnantem carnem hebdomadarum inedia sub
 iugabam. Non erubescō confiteri infelicitatis mex mi
 seriam quin potius plango me non esse quod fuerim.
 Memini me clamantē diem crebro iunxisse cum noc
 te: nec prius a pectoris cessare uerberibus q̄ rediret
 domino imperate trāquillitas i p̄sas quoq̄ cellulā me
 am quasi cogitationum mearum consciam pertimesce
 bam: et mibimet iratus et rigidus solus deserta pene
 trabam Sicubi cōcaua ualium aspera montium rupi
 um praxrupta cernebā sibi mex orationis locus illud
 miserrimae carnis ergastulum et ut mibi testis ē domi
 nus: post multas lachrymas post caelo inbxrētes oca
 los non nunq̄ uidebar mihi interesse agminibus āge
 lorum et latus gaudensq̄ cantabam Post te in odorē
 unguentorum tuorum currimus Si autē has sustinet
 illi temptationes libidinis: qui exeso corpore solis co
 gitationibus oppugnantur: quid patitur puella quae in
 dicitis uiuit: Nempe illud apostoli uiuens mortua est
 Si quid itaq̄ i me pōt esse consiliū: si experto creditur
 hoc primum moneo: hoc obtestor: ut sponsa christi ui
 num fugiat pro ueneno. Hae aduersus adolescentiam
 prima arma sunt dxmonum. Non sic auaritia quatit i
 flat superbia: delectat ambitio. Facile aliis caremus ui
 tiis: hic hostis nobis iclusus est: quocunq̄ pergitus
 nobiscum portamus inimicum. Vinum et adolescentia
 duplex incendium uoluptatis. Quid oleum flāmx adll
 cimus? Quid ardentis corpusculo fomenta ignium mini
 stramus? Paulus ad Timotheum sic scribit Jam noli
 aquam bibere: sed uino modico utere p̄ stomachum
 tuum et frequētes tuas infirmitates. Vide quibus cau
 sis uini potus cōcedatur uix hoc stomachi dolor et fre
 quēs meretur infirmitas. Et ne nobis forsitā de x̄grota
 tiōis blādiretur modicū p̄ceptū eē sumēdus medici po
 tius cōsilio q̄ apli: licet aplis sit medicus spiritualis.
 Et ne Timotheus imbecillitate superatus euāgelii p̄x
 dicandi non posset implere discursus alioquin Apосто
 lus se dixisse meminerat et uinum in quo est luxuria et
 bonum est homini uinum non bibere et carnē nō mā
 ducare. Hae uinum bibit et inebriatus ē. post diluui
 um rudi adhuc saeculo et tunc primum plantata uinea
 unde inebriari uino forsitā nesciebat et ut itelligat scri
 pturā in omnibus sacramentum Margarita quispe ē
 sermo dei et omni parte forari potest post ebrietatē nu
 datio seorus subsecuta est libido iuncta luxuria prius
 enis uenter extenditur et sic cetera membra concitatur
 Audi de illis quid dicit scriptura: manducauit enis po
 pulus et bibit et surrexit iudei loth āicus dei in mōte
 saluatus et de tot milibus populi solus iustus inuētus
 inebriatur a siltibus suis: et licet ille putarent gēus ho
 minum defecisse: et hoc facerent liberorum magis des
 derio q̄ libidinis: tāen uirum iustum sciebant hoc nisi
 ebrium nō esse facturum Denique quid fecerit ignora
 uit et quanq̄ uoluntas non sit in crimine: error tamē
 in culpa est Inde nascuntur moabitx inimici israel: qui
 usque ad quartam et decimam progēlem et usque in
 aeternum non egrediuntur ecclesiam dei. Helias cum
 biesabel fugeret et sub quercu fessus iaceret ueniente
 ad se angelo suscitatur et dicitur ei Surge et manduca
 Et respexit et ecce ad caput eius p̄sio collyrida et uas
 aquae: Reuera non poterat deus conditum ei merum
 mittere: et electos cibos et carnes cōcutione mutatas
 Hylseus filios prophetarum iuliat ad p̄rdium et her
 bis agrestibus eos alens cōsonum prandentium audit
 clamorē mors in aula hō dei nō tratus est: coquis lau
 toris eni mense cōsuetudinē non habebat: sed farina

de super facta amaritudines dulcoravit. Eadē spiritus uirtute qua moyses mutauerat myrram in dulcedinē Nec non et illos qui ad cōprehendēdum se uenerant: oculis pariter et mēte cecatos cum samariā nescios i duxisset qualibus eos epulis reficit imperarit ausculta Pone eis panem et aquam et manducēt et bibant et remittantur ad dominum suum Potuit et **Pantell** de regis ferculis opulentior mensa trāsserrī s; **Abacuhc** espinessorus prādus portat arbitror rusticānum: Ideo que et desideriorum uir appellatus est quia panē desiderii manducauit. Et uinum concupiscētix non bibit Innumerabilia sunt de scripturis responsa diuina que gulā damnent et simplices cibos prebeant **Verū** quā nunc non est propositum de leuitis disputare: et uniuersa exequi sui ē tituli et uoluminis hec sufficiāt pauca de plurimis: Alioquin ad exēplum horum poteris tibi ipsa colligere quomodo et primus de paradiso hō uentri magis obediens q̄ deo in hanc lachrymarum directus est uallem et ipsum dominum fame sathanas tentauerit in deserto et apostolus clamitet esca uentri et uenter escis: **Deus** autes et hunc et illas destruet. Et de luxuriosis: quorum uenter deus est. Id enim colit unusquisq; quod diligit. Ex quo sollicite prouidendum ē ut quos saturitas de paradiso expulit reducat esurios **Quod** si uolueris respondere te nobili stirpe generatā semper in delictis. semper in plumis: non posse a uino et excellētioribus cibis escis abstinere nec his legibus nitere districtus respondebo. **Uine** ergo lege tua quæ dei nō potes. **Non** quod deus uniuersitatis creator et dominus intestinorum nostrorum rugitu et inanitate uētris pulmonumq; delectet: ut ardore sed q̄ aliter pudicitia tuta esse non possit nisi per abstinentias. **Job** deo iurans et testimonio ipsius immaculatus et simplex **Audē** quid de diabolo suspicetur. **Uirtus** eius in lumbis eius et potestas eius in umbilico honeste uiri mulierisque genitalia inmutatis sunt appellata nominibus. **Unde** et de lumbis dauid super sedem eius promittitur esse se futurus: et lxxquinq; āimæ introserunt in ægyptus que exierunt de fœore **Jacob** et postquam colluctante deo latitudo fœoris eius ēaruit a liberorum opere cessauit Et qui facturus est pascha accinctis mortificationeque lumbis facere præcipitur: Et ad **Job** dicit dōminus. Accinge sicut uir lumbos tuos. et iōānes zōa pellicea cingitur Et apostoli iubētur accinctis lumbis habere in māib; euāgelii lucernas ad hierusalē uero q̄ resperfa sanguine in cāpo repitur erroris i **Ezechiele** dicitur nō est precisus umbilicus tuus **Omnis** igitur aduersus uiros diabolū uirtus in lumbis est. **Omnis** in umbilico cōtra scemias fortitudo **Uis** scire ita esse ut dicimus accipe exēplum **Sap̄s** lō lede fortior. saxo durior: et qui unus et nudus mille est psecutus armatos i **Palide** mollescit āplexib; **Dauid** secundum cor domini electus et qui uenturum christum sācto saxe ore cātauerat postquas deābulās super tectum dōus suæ: **Barfabex** captus est nuditate adulterio iunxit hōicidius. **Ubi** et illud breuiter atēde q̄ nullus sit etiā in domo tua aspectus. **Quapropter** ad deum poenitēs loquitur: **Ibi** soli peccauit et malus cōfā te fecit. **Rex** enim alium non timebat **Salomon** per quem se cecinit ipsa sapientia qui dispartit a cedro libani usque ad ilopum qui exiuit per parietem recessit a dōino **Quare**: quia āator mulieris fuit et ne aliquis ēt de sanguinē sibi propinquitate consideret in illicitis thāar sororis **Amon** f; exarsit incēdium. **Piget** dicere quot quotidie uirgines deo sacrate runant quantas de suo gremio mater ecclesia perdat **Super** que sidera superbus inimicus ponat thronum suum quot petras exsuet ut habitet coluber in foraminibus earum: et ple

rasq; uideas matres anteq̄ nuptas ifelici conscientia mentitas tantum se ueste fusca protegere quas nisi tu mor uteri et infantum uagitus prodiderit factas et castas se ēe glorificāt et erecta ceruice et ludētib; pedib; lcedāt. alie uero sterilitatē p̄bēt necdū nati hois hōicidū ū. nō nullæ cum se sēserint cōcepisse de scelere abortiuū menēa medittatur et frequēter ēt ipsæ cōmortæ trium criminum rex ad inferos perducuntur hōicidæ sui christi adulteræ necdū nati filii paricidæ illæ sunt quæ solēt dicere oīa munda mundis sufficit mihi conscientia mea cor mundum desiderat deus cur me abstinēam a cibis quos creauit deus ad utēdum et siquādo lepidæ et festiua uolunt uideri et se mero ingurgitauerint ebrietati sacrilegius copulātes aiunt **Abst** ut ego a sanguine christi abstineā et quā uiderint tristē atq; pallentē miseram mōachā et māicheā uocāt et cōsequēter **Tal.** n̄ proposito ieiunius haxelū ē **Dæ** sūt q̄ p̄ publicū notabili incedunt et furtinis oculorum nutibus adolescētium greges post se trahunt: quæ sēper audiunt per prophetā **Facies** meretricis facta ē tibi impudorata es tu purpura tantum in ueste sit tenuis laxius ut crines decidant ligatum caput foccus uisior: et per humeros hiacynthina lena forte uolūans **Strictæ** manū: brachijs ad haxētes et solutis genibus fractus incessus **Dæ** ē ap̄ illas tota uirginitas habent istiusmōi laudatores suos ut sub uirginali noie lucrosius pereāt: libenter talibus non placētus **Pudet** dicere proh nefas triste sed uerus est **Unde** i ecclesias agapetarum pestis introiuit. **Unde** sine uirtutis aliud nōden uxorum **Immo** unde nouum concubinarum gēus plus inferam **Unde** meretrices uniuere eadē dōo uno cubiculo saxe uno tenētur et lectulo et suspiciosos nos uocant si aliquid extimēus **frater** qui spiritalis ē sororē uirginē deserit: calibē sgnit uirgo germāum frater et eius in eodem proposito eē se simulēt q̄rent aliorū spāle solatiū ut dōi hēāt carnale cōmertiū istiusmōi hoies i prouerbis salomō sgnit dī cēs **Alligauit** quis i sui ignē et uestimenta eius non cōburentur aut ambulabit super carbōes ignis et pedes eius non ardebūt **Explosis** igitur et exterminatis his quæ nolunt esse uirgines: sed uideri: **Nunc** ad te mihi omis dirigitur oratio quæ quāto prima romane urbis uirgo nobilis esse cœpisti: tāto amplius elaborandum est ne ex p̄nibus bonis careas **Et** futuris **Et** quidem molestias nuptiarum et incerta cōiugii de dōestico exēplo didicisti: cū soror tua blesilla xate maior s; proposito minor post acceptus maritus septimo mense uiduata est: o ifelix humana conditio et futuri nescia: et uirginitatis coronam et nuptiarum perdidit uoluptatem **Et** quāq̄ secundum pudicitix gradum teneat uiduitas tamen quæ illa per momēta sustinere estimas cruciāenta spectantē cotidie in sorore quod ipa perdidit **Et** cū difficilius experta careat uoluptate minorē continētix se sciat habere mercedē: si tāen et illa secura sit gaudēs quia **Centessimus** et sexagesimus fructus de uno sunt sēne castitatis. **Nolo** habere cōfortia matrōarum: nolo ad nobilitatem accedas dōum nolo te frequēter uisāre quod contēnēs uirgo esse uolūisti. **Sic** sibi solēt applaudere mulierculæ de iudicibus uiris et in aliqua potestate dignitate: si ad imperatoris uxorem currit ambitio salutacionum: cur tu facis iniuriam uiro tuo. **Ad** hōi n̄tis spōsam sponsa christi quid propeas: **Disce** in hac parte superbiam scām: scito te illis esse meliorē. **Neq;** uero earum te tantum cupio declinare cōgressus quæ maritorum inflātur honorib;: quas **Eunuchorus** greges sepiunt: et in quarum uestib; attenuata in filis metalla auri texuntur: s; ēt eas fugē quas uiduas fecit ne cecitas nō uoluntas. **Non** q̄ mortē optare debuerit

gauri

mibi non
illius non

maritorus: sed q̄ datam occasionem pudicitia libeter
haurire debuerint. nunc autē tantum ueste mutata pri
sima nō mutatur abito. **P**raedit caueas balternarus
ordo seuitorum et tubentibus bucis cutis facta distēdit
tur. ut eas putes maritos nō āfisse sed querere. **P**lea
adulatoribus dōus plena conuulsi. **A**lerci ipsi quos
et magisterio eis esse oportuerat et timori osculatur ca
pita matronarum et extēta māu bēdicere eos putes
si nescias pretium accipiunt salutandi illa interm que
sacerdotes suo uiderint indigere praesidio eriguntur in
superbiam: et quia maritorum experte sunt dōinatum
uiduitatis praeserunt libertatem. **L**astix uocatur et nō
ne post cōnam dubiam apostolos somniat: Sint tibi
socte quas ieiunia tēuāt: quibus pallor i facie est quas
xtas probauit et uita: quae quotidie i cordibus suis ca
nunt: ubi pascis ubi cubas i meridie. **Q**ux ex affectu
dicunt cupio dissolui et esse cum christo. **E**sto subiecta
parētibus imitare sponsum tuum: rarus sit egressus in
publicum. **M**artyres tibi quaratur i cubiculo tuo nū
quā cā deerit procedēdi si sepe quādo necesse est pro
cessura sis: quare moderatos cibos et nunq̄ tibi pēter
sit expletus. **P**lurimā quippe sunt q̄ euz uio sunt sobri
x: ciborum largitate sunt ebrix. **A**d orationē tibi noc
te surgenti nō indigestio tibi ructus faciat sed inantias.
Erebrus lege et dilce q̄ plurima tenēt codicē sōnus ar
ripiat cadentem faciē pagina sancta suscipiat. **S**int tibi
quotidiana ieiunia et refectio ad uesperā sacietatem fu
glens. **N**ihil prodest biduo aut: triduo trāsmisso nacu
um portare uentri si pariter obruatur si cōpēatur satu
ritate ieiunium illico mens repleta torpescit et i rigata
humus spinas libidinum generat: siquādo senseris ex
teriore hominem florem adolescētix suspirare: et ac
cepto cibo cum te in lectulo compositā dulcis libidinis
pompa concusserit. **A**ccipe scutum fidei in quo ignitā
diaboli extinguantur sagittā. **O**mnes adulterantes q̄
elibanus corda eorum: **A**t tu christi comitata uestigiis
et sermonibus eius intenta dic **N**ōne cor nostrum e
rat ardens in uia cum aperiret nobis iesus scripturas:
et illud ignitum eloquium tuum et seruus tuus dilexit
illud. **D**ifficile est humanam animam aliquid nō ama
re et necesse est ut i quocunq̄ mēs nostra trabatur at
fectus carnis amor spiritus amore superetur. **D**eside
rium desiderio resinguatur. **Q**uicquid inde minuitur
hic crescit: quin potius semper ingemina et dic super le
ctulum meum in noctibus quāsiuē quē dilexit ania me
a. **M**ortificate inquit apostolus membra uestra q̄ sunt
super terram. **U**nde et ipse confidenter aiebat **D**iuo at
tam non ego: uiuit nero in me christus. **Q**ui mortificat
membra sua et in imagine perambulat non timet dice
re **F**actus sum sicut uter in pruina. **Q**uicquid in me fu
erit humoris libidinis excoctum est: et infirmata sunt
in ieiunio genua mea: et oblitus sum manducare panē
meum. **A** uoce gemitus mei adhaesit os meum carni
mex. **E**sto cicada noctium. **L**aua p̄ singulas noctes le
ctum tuum lachrymis tuis stratum tuum rīga. **D**igila
et fias sicut passer in solitudine. **P**salte spiritu psalle et
sensu. **B**enedic anima mea dominum et ne obliuiscas
ris omnes retributiones eius. **Q**ui propiciatur cunctis
iniquitatibus tuis qui sciat oēs infirmitates tuas et rediet
ex corruptōe uita tuā: quis nō ex corde dicere potest
Quia cinerē q̄ panē māducaui et potione meas cum
fleu misceram **A**n non flendum non gemendum cum
me rursus serpens inuit ad illicitos cibos: cum de para
diso uirginitatis electum tunicis uult uestire pellicis
quas **D**elias ad paradysus redēs proicit ad terrā quid
mibi et uoluptati quae i breui p̄t: **Q**uid euz hoc dulci
et mortifero carmine sirenarum: **N**olo illi subiacere te

sententia quae in homine ē lata dānatio **I**n doloribus
ārietatibus partes mulier **L**ex ista nō est mea sed dei
et ad uirum conuersio tua: si conuersio illius ad mari
tum quae uirum nō habet christum et ad extrēmum mo
rieris **S**inis iste cōnubii meum propositum ē sine sexu
Dabeant nuptia tēpus suum nā mibi titulus uirginita
tis in maria dedicatur et christo. **D**icat aliquis et audi
nuptiis detrahere quae a domino benedicta sunt nō ē
detrahere nuptiis cum illis uirginitas anteferatur. **N**e
mo malum bono comparat glorietur et nuptia cum
uirginibus sunt secunde **E**rescite inquit et multiplicā
ni et replete terrā: **E**rescat et multiplicetur ille qui imple
turus est terram. **T**uum agmen in celis est: **E**rescite et
multiplicamini. **H**oc expletur edictum p̄t paradysum et
nuditatem et ficus solia auspicantia puriginē nuptia
rum. **N**ubat et nubatur ille qui in sudore faciei suae co
medit panem suum: cui terra tribulos germinat: et ipi
nas: cui herbae a sentibus suffocantur. **D**eum semen
centena fruge fecundus est. **N**on omnes capiunt uer
bum dei: sed hi quibus datum est. **A**lium Eunuchum
necessitas facit: me uoluntas: sicut scriptus est **T**empus
amplexandi et tempus abstinenti manus a complexu
Et tempus mittendi lapideos: et tempus colligendi: p̄t
q̄ de dicitur nationum generati sunt filii **A**brahas coc
perunt lapideos sancti uolui super terram pertranserunt
quippe mundi istius turbines: et in dei curru rotarum
celeritate uoluuntur consumant tunicas per inconsuta
desursum tunicam perdidit: quos uagitus delectat
infantium in ipso lacis exordio fletu lugentes quo nati
sunt **E**ua in paradiso uirgo fuit post pellicias tunicas
initum sumpsit nuptiarum. tua regio paradysus est ser
ua quod nata es et dic cum propheta reuertere anima
mea in requiem tuam et ut scias uirginitatem nature
esse nuptias post delictum uirgo nascitur caro de nu
ptiis in fructum reddens quod in radice perdidit
exiet uirga de radice iesse et flos de radice eius ascen
det: uirga mater est domini simplex pura syncera nu
lo extrinsecus germine coharente et ad similitudinem
dei unione fecunda uirga flos christus est ego flos
campi et liliū conuallium qui in alio loco lapsus pra
dicatur abscissus de monte sine manibus significante
prophetia uirginem nascituram esse de uirgine. **M**a
nus quippe accipiuntur pro opere nuptiarum **U**t
alibi: **S**inistra eius sub capite meo et dextra illius am
plexabitur me in huius sensu congruit uoluntatem
etiam illud quod animalia quae a **N**oe in arcam bia in
ducuntur immunda sunt impar numerus est mundus
Quod **M**oyses. et iesus nane nudis i sanctam terras
pedibus iubentur incedere et discipuli sic calciae torū
onere et uinculis pellicis ad predicationē noui euange
lii destinantur **Q**uod milites uestimētis lesu sorte diu
sis caligas non habere quae tollerent **N**on enim po
terat habere dominus quod prohibuerat seruis. laudo
nuptias laudo cōiugis sed quia mibi uirgines gērat
lego de spinis rosam: de terra auarum de cōcha mar
garitum: nun quid qui arat tota die arabit: **N**ōne et la
boris sui fruge letabitur: **S**ed dicit forsita mater tua
plus hōratur nuptie, quādo uirgo quae illis nascitur
plus amatur **Q**uid inuides mater filix tuo lacte nutri
ta est: tuis educta uisceribus i tuo adoleuit sinu: tu uir
ginem sedula pietate seruasti: et nunc indignaris q̄ no
luit militis uxor esse sed regis **G**rande tibi beneficitium.
praestitit: socrus dei esse ceptisti **D**e uirginibus inquit a
postolus praecceptum domini non habeo **E**uz **Q**uia et
ipse ut esset uirgo non fuit imperii. sed proprie uolūta
tis. **N**eq̄ enim audēdi sunt qui eum uxorem habuisse
constringunt: cum de continentia edisserens et suadens

per suam imitationē castitatē intulerit. **D**olo omnes esse sicut meipsum. Et infra dico at et nuptis et uiduis Bonum est illis si sic pmāserint sicut et ego: In alio loco Nunquid nō hēmus ptātem circumducendī mulier sicut et ceteri apostoli: Quare ergo nō habet domini de uirginitate pceptum? Quia maioris est mercedis qd non cogitur sed offertur. Quia si fuisset uirginitas imperata nuptiā uidebantur ablata: et durissimus erat cōtra naturā cogere: angelorumqz uita ab hominibus extorquere: et id quodāmodo dānare quod cōditus ē. **A**lia fuit in ueteri lege felicitas sibi dicitur Beatus qui habet semē in sion et domesticos in iherusalē et male dicta sterilis quae nō pariebat: Et filii tui sicut nouelle oliuarum in circuitu. **D**enā tua. Et repomissio dī uirginitatis. Et non erit infirmus in tribubus tuis. Nūc dicitur de Eunuchis: nec te lignum arbitris aridum Dabes locum pro filiis et filiabus in caelis in sēpternum nunc benedicuntur pauperes et lazarus diuiti praxfertur in purpura nunc qui infirmus est fortior est. **V**acuus erat orbis et ut de typicis taceam propterea de posteritate ea erat sola benedictio liberorum propterea et Abraham senex ceturā copulatur: et iacob mādragoris redimitur: et cōclusam uulua in ecclesie figura **R**achel pulchra cōqueritur: paulatim uero increlce te segete messor imissus ē. **V**irgo bellas **H**eliazus uirgo uirgines multi filii prophetarus. **H**ieremix dicitur et tu ne accipias uxorem sctificatus in utero. **C**aptiuitate propinqua uxore prohibetur accipere. Aliis uerbis idipsum apostolus loquitur. **E**stimo hoc bonus ē propter instantē necessitatē: quoniam bonum est homini sic esse. Quae est necessitas quae aufert gaudia nuptiarum? ipsa breuitas est. **R**eliquum est ut qui habēt uxores sic quasi nō hēant. In proximo est **N**abuchodonosor promouit se quasi leo de cubili suo. **Q**uo mihi supbisimo regi seruitura cōiugia: quo paruulos quos propheta cōpioret dicens Adhaxit lingua lactentis ad fauces eius in siti: paruuli postulauerunt panē et qui frangeret eis non erat. **I**nueniebatur ergo ut diximus i uirio hoc tantum cōtinentia bonum: et in doloribus igētibus iugiter **E**ua pariebat: postq̄ uero uirgo concepit in utero et peperit nobis puerum: cuius principatus in hūmeris eius deus patre fortē: futuri seculi soluta maledictio est: **W**ors per **E**uam: uita p̄ **M**aria: **I**deoqz et huius uirginitatis donum fluxit in foeminas quas coepit a foemina. **S**tattin ut filius dei ingressus est sup̄ terram nouā sibi familiā instituit: ut qui ab āgelis adorabatur in celis haberet angelos et i terris. **T**unc holo fernis caput ludit uidua et cōtinēo āputauit: tunc amā qui interpretatur iquitas suo igne combustus ē. **T**unc **J**acobus et **J**oannes relicto patre: reti: nauicula: secuti sunt saluatore. **A**ffectum sanguinis et uincula seculi et curā dōus piter reliq̄ntes tunc priū audita ē qui uult uētī p̄ me abnegs sēcip̄s et tollat crucē suā et sequatur me. **N**ō. n. miles cum uxore pergit ad praxium **D**iscipulo ad sepulturam patris ire cupienti nō permittitur **W**ulpes foueas habent et uolucres cxli nidos: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet ne forsitan contristeris si anguste māseris qui sine uxore est: sollicitus est ea quae domini sunt quomodo placent deo. **Q**ui autem cum uxore sollicitus est quae huius mundi sunt quomodo placeat uxori **D**iuisa est mulier et uirgo que non est nupta cogitat quae sunt domini ut sit sctā corpore et spiritu: nam quae nupta est cogitat quae sunt mundi quomodo placeat uiro quantas molestias habent nupte quot sollicitudinibus uincātur i eo libro quem aduersus **H**eludum de beatx marie uirginitate perpetua edidius puto breuiter expressum nunc

eadē replicare per longā est et sicut placet de illo potest haurire fōtculo. **V**erum ne penitus uidear omisisse nunc dicam quod cum orare sine intermissione sēper aplūs nos iubet: et qui in cōiugio debitus soluit orare non possit: **A**ut oramus semper et uirgines sumus: aut orare desinimus ut cōiugio seruamur: **E**t si nupserit inquit uirgo non peccat: **T**ribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi. **E**t in principio libelli p̄fatus sū me de angustis nuptiarum: at nihil omnino at pauca dicitur: et nunc eadem amoneo ut si tibi placet scire quot molestis uirgo sit libera quot uxor astricta sit legas **T**ertullianum ad amicum philosophum scribentē de uirginitate alios libellos. **E**t beati **Z**ypriai uolumē **E**gregiū. **E**t papae **D**amasi. **S**up̄ hac re uersu prosaqz cōpoita: et ābrosii nri q̄ nup̄ ad sorore scripsit opusclā in quibus tantum fudit eloquium ut quicquid ad laudē uirginum pertinet exquisierit inuenit erit ordinauerit et expresserit a nobis diuerso trāite incedi ur: **V**irginitatem non effertimus sed seruamus **N**on sufficit scire qd bonum est nisi custodiatur attentius quod electum est quia illud iudicū est hoc laboris et illud cōmune cum pluribus hoc cum paucis. **Q**ui perseuerauerit inquit usqz in finem hic saluus erit. **E**t multi uocati: pauci uero electi. **I**taqz obtestor te corā deo et christo lesu et electis angelis eius ut custodias quae coepisti ne uasa templi que solis sacerdotibus uidere cōcessum ē facile in publicum proferas: ne sacrificium dei quisq̄ prophāus inspiciat. **O**stasarcā testamenti domini quā nō licebat attingens: subita morte prostratus est. **N**on. n. aureus uas argentumqz tam carum deo fuit q̄ tēplum corporis uirginalis: p̄cessit umbra: nunc ueritas est. **I**n qui des simpliciter loqueris: et ignotos quosqz blanda nō despicias: sed aliter impudici uidēt oculi. **N**on norunt anime pulchritudinē considerare: sed corporis **E**sechi as thesaurus mōstrat **A**ssyris: sed assyrii uiderunt qd cuperent. **D**eniqz frequētibz bellis iudaea cōuulsa uasa primum domini capta atqz translata sunt: et inter epulas et concubinarum greges quia palma uitioris est honesta polluere. **B**althasar potat in phialis. **N**ec declines aurem tuam in uerba mala. **S**ape indecess aliq̄d loquētes tētāuit mentis arbitrium. **S**i libenter audias uirgo qd dicitur si ad ridicula quoqz soluaris: quicquid dixeris laudant: quicquid negaueris negant **I**nnocentē uocant et sanctas et in qua nullus sit dolus **E**cce uerē ācilla christi dicentes **E**cce tota simplicitas. **N**on ut illa horrida turpis rusticana terribilis et quae ideo forsitan maritum non habuit quia inuenire non potuit naturalē dicimur malo adulatoribus nostris libenter fauemus et quanq̄ nos respondeāus indignos et calidus rubor ora perfundat tamen ad laudem suam anima intrinsecus lactatur sponsa christi arca ē testāenti domini extrinsecus et intrinsecus deaurata custos legis domini gaude super his et obserua quae legis **S**icut in illa nihil aliud fuit nisi tabelle testāenti **I**ta et in te nullus sit extrinsecus cogitatus **S**uper hoc propitiatio quasi super cherubin sedere uult dōmus **Q**uitit discipulos suos ut in te sicut in pullo asina sedeat curis te secularibus soluas ut paleas et lateres aegypti dereliq̄ns **M**oysē sequaris in heremo: et terrā repromissionis i troeas. **N**emo sit qui prohibeat: non mater non soror non cognata non germanus: dominus te necessariam habet. **Q**uod si uoluerint impedire timeāt flagella pharaonis qui populum dei ad collendum eum nolens dimittere passus est illa quae scripta sunt: **J**esus ingressus tēplum omnia quae tēplū nō erant proiecit. **D**ominus enis zelotes est et nō uult domus patris fieri speluncā latronum: alioqui ubi ea numerātur ubi sunt cauea co

lubarum et simplicitas enecatur ubi in uirginali pe-
tore secularium negotiorum cura estuat statim uelut
templi scinditur: spōsus confurgit iratus et dicit: Relin-
quetur uobis domus uesira deserta: lege euangelium
et uide quōd maria ad pedes domini sedens. **Martha**
studio pferatur: et certe **Martha** sedulo hospitalitatis
officio domino ac discipulis cōstitutum preparabat: cui
iesus **Martha** inquit **Martha** sollicita es et turbata
erga plurima. Pauca at necessaria sunt at unum **Ma-**
ria optimam partem ele git quæ non auferetur ab ea.
Esio et tu **Maria** tibi preferto doctrinam: Sorores
tux cursitent et quarat quōd hospitem christus habeat.
Tu semel seculi onere profecto scide ad pedes domini
et dic inuēti eum quē querebat anima mea tenebo eum
nec dimittam et ille respondeat una est columba mea
perfecta mea una ē unica matris electa genitricis suæ
caelestis uidelicet hierusalē. **Semper** te cubilis tui secre-
ta custodiant semp tecum sponsus ludat intrinsecus o-
rans loqueris ad sponsum legenti ille tibi loquitur. Et
cum te sōnus oppressit uēiet p̄t parietem et mittet ma-
nam suam per foramē et tange uentrem tuum. Et ex-
p̄gefacta confurges dicens Vulnerata caritate sum et
rursus ab eo audies: Ortus conclusus soror mea spō-
sa ortus cōclusus sōns signatus. Laue ne domum ex-
as: et uelis uidere filias regionis alienæ sicut **Dina** fe-
cit filia iacob: quāuis fratres hēas patriarchas et isra-
hel parente lteris **Dina** egressa corrumpitur **Nolo** te
spōsus querere per plateas: nolo circuire angulos ciui-
tatis. **Dicit** licet surgat et circuibō in foro et in plateis:
et queram ques dilexit anima mea: Et interrogas nun-
quid quem dilexit aia mea uidistis? nemo tibi respon-
dere dignabitur: sponsum in plateis nō pōt inueniri: **Arta**
et angusta est uia quæ ducit ad uitā. Denique sequitur
Quæsiui eum et non iueni: **Vocaui** eum et nō respon-
dit mihi. Atqz utinā non iuenisse sufficiat: **Vulnera**
ris nudaberis et gemebunda narrabis. **Inueniunt** me
custodes qui circueunt ciuitates p̄cusserunt me uulne-
rauerunt me: tulerunt uestimentis meum a me: **Si** at
exiens patitur illa quæ dixerat **Ego** dormio et cor me-
um uigilat: et fasciculus stactes fratruelis meus mihi i
medio ubetum meorum cōmorabitur: quid de nobis
fiet quæ adhuc adolescentia sumus: quæ sponsa itra
te cum sponso remanemus extrinsecus: **selotypus** est
iesus. **Non** uult ab alio uideri faciem tuā **Excules** lies
atqz causeris dicens sponso obducto **Delamine** ora cō-
texti: te quæsiui tibi dixi. **Annuntia** mihi quē dilexit ani-
ma mea ubi pascis ubi cubas in meridie. nequādo ef-
ficia: sicut cooperta super greges sodalium tuorum:
indignabitur timebit et dicit **Si** non cognoueris temet
ipsam: **O** pulchra in **Uulnibus** egredere in uesti-
gis: **Et** pascet bēdos tuos in tabernaculis pastoris
Sis inquit pulchra et inter oēs mulieres spes tua dī
ligatur a sponso nisi te cognoueris et omni custodia re-
seruaueris cor tuum nisi oculos iuuēum fugeris egre-
dieris de thalamo meo et pascet bēdos tuos qui sta-
turi sunt a sinistris **Itaqz** mea **Eustochium** filia domia
conserua germana aliud est enim xtatis aliud meriti a
liud religionis hoc caritatis est nomen **Audi** **Esaiā** lo-
quentem **Populus** meus intra in cubacula tua clude
hostius tuus abscondere pusillus aliquantulus donec
pertranseat ira dei **Foris** uagentur uirgines stultæ tu i
trinsecus esto cum sponso quia si hostium claueris et
secundum euangelii preceptum in occulto oraueris pa-
trem: tuum ueniet pulsabit et dicit **Ecce** ego sto ante sa-
nuam et pulso si quis mihi aperiat itroibo et coruabo
cus eo et ipse mecum erit statim sollicitata respondebis
Uox fratruelis mei pulsantis et dicentis apertu mihi so-

ror mea proxima mea columba mea pfecta mea **Ne-**
cesse ē ut dicas: **Dispoliaui** me tunicā meam quomō-
indam illam laui pedes meos quomodo inquinabo
eos: **Illico** confurge et apertu ne te remorante pertranse-
at: et postea conqueraris dicens **Aperui** ego fratruelis
meo: fratruelis meus pertransiit. **Quid** n. necesse ē ut
cordis tui hostia clausa sint sponso. **Aperiatu** christo
claudantur diabolo. **Secundum** illud **Si** spiritus po-
testatem habentis ascēderit sup te locum ne dimiseris
Dāiel in sublii cēaculo māebat: neqz .n. māere poterat
i huili. **Fenestras** ad hierusalem aptas habuit et aptas
tu habto fēestras is uō lumē itroeat uide uidas citatē dī
Ne aperias illas fenestras de quibus dicitur **mors** itra
uit per fenestras nostras **Illud** quoqz tibi uitandum ē
cautius ne uāx gloriæ errore captaris **Quomodo** iquit
iesus potestis credere gloriām ab omnibus accipietes
Uide quale malū qui habuerit non potest credere nos
uero dicamus quoniam gloriatio mea es tu et qui glo-
riatur in domino gloriatur et si adhuc hominibus pla-
cerē xpi seruus nō ēes et mihi at absit gliari nisi i cruce
dñi nri iesu xpi p̄ q̄s mihi mūdus crucifixus ē et ego mū-
do **Et** illud in te laudabitur tota die. et in dōno lauda-
biur ātma mea: **cus** facit elimosinam deus solus uide-
at: cum te unas leta sit facies tua **Uestis** nec satis mū-
da nec satis sordida et nulla diuersitate notabilis ne ad
te obutam p̄tereuntium turba consistat: et digito mon-
streris **Frater** ē mortuus. at sororis ē corpusculus de-
ducendus **Laue** ne dus hoc facis **scipius** ipsa moriaris
Ne satis religiosa uelis uideri ne plus hūilis q̄ nece-
esse est ne fugiendo gloriā queras. **plures** ei paupertatis mise-
ricordie atque teiuntū arbitros declinantes in hoc ipso
placere cupiunt q̄ placere contēnūt et mirū in modus
laus dus uitatur appetitur: **Leteris** p̄turbationibz qui-
bus mens hōinis gaudet agrefcit **Sperat** et metuit plu-
res inuenio extraneos: hoc uitio pauci sunt ad modū
qui caruerint: et ille est optimus qui quasi i se pulchro
corpore rara neuorum sordē respigitur. **Neque** uero
te moneo ne diuitiis gloriaris: ne de generis nobilitate
te iactes: ne te ceteris. p̄ferat scio humilitatem tuā scio
te ex affectu dicere **Dōine** nō est exaltatum cor mens
neque elati sum. **oculi** mei noui et apud te et apud ma-
trem tuam sup biam p̄ quā diabolus cecidit locum pe-
nitus non habere unde super ea scribere ad te superflu-
um est: **Stultissimum** quippe est docere quid nouerit
ille quem doceas **Sed** ne hoc ipsum tibi factantam ge-
neret q̄ desisti factantam contempstis ne cogitatio ta-
cita subrepat ut quia inauratis uestibus placere cone-
ris in sordidus et si quando in cōuentu fratrum ueneris
uel sororum humili sedear scabello te causeris idignā
uox ex industria quasi confecta teiuntis tenuis non sit
et deficientis imitata gressum humeris innitaris alteri-
us. **Sunt** quidē nōnullæ exterminantes facies suas ut
appareant hominibus **teunantes**: quæ statim ut aliq̄s
uiderint ingemiscunt dimittunt supercilium et opta fa-
cie uix unus oculum librant ad uidendum. **Uestis**-pul-
la: cigulus saccus: et sordidus mās pedibz ueter so-
lus qz uidri nō pōt estuat cibo his cotidie plūs ille cāta-
tur **Deus** dissipabit ossa hōis sibi placētium **Alit** uir-
li habitu ueste mutata erubescunt **sceminæ** esse quod
nate sunt cinē aputant et impudenter facies erigunt
eunuchinas sunt quæ clicis uestiuntur et cucullis fa-
brefactis ut ad infantiā redeāt: imitātur noctuaset bub-
dēs sed ne tātus uidear disputare de sceminis **Uiros**
quoque fuge quos uideris cathēatos: quorum scemi-
nel contra apostolum crines hircorum barba nigrum
pallium et nudū in patientia frigoris pedes. **Hæc** omnia
argumenta sunt diaboli. **Talem** olis **Antibinum** nuper

Sophonium roma conuenit: qui postq̄ nobilium i
troierunt domos: et deceperunt mulierculas oneratas
peccatis semp discentes et nunquam ad scientia ueri
tatis puenientes tristitia simulantes quasi longa ieiunia
furtiuis noctium cibis protrahunt. Pudet reliqua die
re ne uideat potius iuebi q̄ monei. Sunt alii de mei
ord nis hominibz loquor qui ideo ad psbyterius et di
aconatum abunt ut mulieres licentius uideat. Omis
his cura de uestibz si bene oleant: si pes laxa pelle no
solleat: crines calamistri uestigio rotantur: digiti anulis
radiant: et ne plantas humidior uia spargat uix impi
munt summa uestigia. Tales cum uideris sp̄sos ma
gis extimato q̄ clericos. Quidā in hoc omne studium
uitamqz ponunt ut matronarum nomina domos mo
resqz cognoscant. E quibus unum qui huius artis pri
ceps est breuiter strictimqz describa quo facilius magi
stro cognito discipulos recognoscas. Lux sole festinus
exurgit salutandi ei ordo disponitur: uirarum cōpēdia
requiruntur: et pene usqz cubicula dormitiūm. senex
importunus ingreditur: si puluillum uiderit: si mātule
elegans: si aliquid domesticæ suspellectilis: laudat: mira
tur attrahat: et se his idigere conquerēs nō tam impe
trat q̄ extorq̄t: qz singula metuumt ueredarius urbis
offēdā huic iuica castitas iuica ieiunia: pradius nidoribz
probat: et altilis geranopepa uulgo papiso nominatur
Os barbarum et procax et incōuicia semper armatus
Quocinqz te uerteris primum in facie ē: quicquid so
nuerit nouum at auctor at exaggerator ē fama: Equi
per horarum momēta mutatur tam nitidi tā feroces ut
illum Thracii regis putes esse germanum. Darius calli
dus hostis pugnat insidiis. Sapientior erat Loluber
omnibus bestis quas creauit deus sup terrā. Und et
apostolus Non inquit ignoramus eius astutias: Nec
affectat sordes nec exquisitæ munditiæ cōuēiunt chri
stiano. Si quid ignoras: si quid de scripturis dubitas:
interroga eum quē uita cōmendat: excusat atqz fama
non reprobatur qui posset dicere Desponsauit. n. uos unū
uiro uirginē castā exhibēi christo. at si nō ē qui possit
exponere melius est aliquid nescire securā: q̄ cum per
iculo discere. Memento quoniā in medio laqueorum
ambulas: et multa uetranæ uirgines castitatis indubi
tate in ipso mortis lumine coronā perdidere de mani
bus. Si quæ ancillæ sunt comites propositi tui aduer
sus eas ne infleris ut domina unum sponsum hēre cō
pistis simul psallitis: christi simul corpus accipitis: cur
mens auersa sit: prouocētur et alia honor uirginis sit
imitatio exterarum. Quod si aliquā senseris infirmiorē
in fide suscipe: consolai: blādū: et pudicitia illius fac lu
crum tuum. Si qua simulat fugiens seruitutē huic ap
te apostolum lege. Melius ē nubere q̄ uri. Eas autē
uirgines uel uiduas q̄cumqz ociose uel curios domos
circumeunt matronarum q̄ frontis rubore attrito para
fitos uincunt miorum quasi qualdā pestes abiice. Cor
rumpunt bonos mores cōfabulationes pessimæ. Nul
la illis nisi uētris cura ē: et q̄ uentri proxia. Istiusmodi
hortari solēt et dicei. **Q**uā catella rebus tuis utere: et uī
ue dum uiuis: nunquid filiis tuis seruas? **U**inosæ atqz
lasciæ quiduis mali insinuant: ac ferreas quoqz men
tes ad delicias molliunt. Et cum luxuriatæ fuerit i chri
sto nubere uolunt habētes dānationē: quia primā fidē
irritā fecerunt. Nec tibi diserta multum uelut uideri at
lyricis festiua carminibz metro ludei: nō delumbē ma
trouarum saluam delicata seceris: q̄ nunc strictis dēti
bus: nunc labiis dissolutis balbucientē linguā indimidā
ata uerba moderantur. Rusticum putātes omē quod
noscat. A deo illis adulterium ēt linguæ placet. Quæ
enī cōmunicatio luci ad tenebras? qui consensus chris
ti ad belial? Quid facis cus psalterio **D**oratiū: cus euau

gelis **Q**uaro? cum apostolo **L**icero? nonne scādalisa
tur frater si te uiderit in idolio recumbētē: et licet omnia
munda mundis: et nihil reiciendum quod cum gratia
rum actione p̄cipitur: tamē simul bibere nō debēs ca
licem christi et calicem dxmoniorum. Referā tibi mex
ifelicittas historiā. Lum ate ānos pluriōs domo pa
rentibus sorore cognatis et q̄ his difficiliter ē cōsuetu
dine lautioris cibi propter calorū me regna castrassē
et hierosolymā militaturus p̄gerē biblyotheca q̄ mihi
romæ cum summo studio ac labore cōfecerā carere nō
poterā. Itaqz miser ego lecturus **T**ullium ieiunabā p̄t
noctium crebras uigilias: p̄t lachrymas quæ mihi p̄x
teritorum recordatiōe peccatorum ex itimis uisceribz
erumpēbant platonē sumebā i māibz siquādo i memet
reuerūs prophetā legei: cōpissē sermo horrebat i cul
tus et quia lumē cœcis oculis non uidebā: nō oculus
putabam culpā eē s̄ solis: Et dum me ita antiquus ser
pens illuderet i mediā ferme quadragesima medullis i
fusa febris iuasit corpus exhaustus: et sine ulla requie
q̄ dictu quoqz incredibile sit sic infelicitā mēbra depasta
est ut ossibz uix hærere i nteris parabatur exequie et uī
talis animæ calor toto frigescente iā corpore in solo tā
tum tepente p̄cticulo palpitabat: cus subito raptus
in sp̄u ad tribunal iudicis p̄abor ubi tantus luminis et
tānum erat ex circumstātiū claritate fulgoris ut proiec
tus in terrā sursum aspicei: nō auderē. Interrogatus de
conditione christianum me esse respondi: et ille qui pre
sidentis mentis ait **L**iceroniamus es non christianus.
Obi ē thesauris tuis: ubi et cor tuus: ilico obmutui et i
ter uerbera nā cœdi me iusserat conscientia magis igne
torquebar illum mecum uersiculum referēs **I**n inferno
at quis cōfitebitur tibi? **E**lamare tamē cœpi et euilās
dicere. **M**iserere mei domie misere mei **H**æc uox iter
flagella resonabat: tandē ad p̄sidentis genua prouolui
qui astabat p̄cabatur ut ueniā tribueret adolescentiæ:
et errori locum p̄nitentiæ cōmodaret. Exacturus dei
de crutiatu si gētilium litterarū libros aliquādo legis
sē. Ego qui tāto cōstrictus articulo uellē ēt maiora pro
mittere **D**eum iurare cœpi et nomē eius obtestans dicē
Domine si unq̄ habuero codice s̄culares: **S**i le
gero te negauī. **I**n hæc sacramenti uerba dimissus **R**e
uertor ad superos et mirātibz cunctis oculos aperio tā
to lachrymarum umbre p̄fusus ut ēt incredulus fidē fa
cerē ex dolore: nec uero inanis sopor ille fuerat aut ua
na sōnia: quibus sæpe deludimur. **T**este est tribunal illd
ante q̄ iacui. **J**udicius teste est q̄ timui. **I**ta mihi nun
quā cōtingat talē incidei: quæstionē **L**uente me habu
isse scapulas plagas sensisse p̄t sōnium et tāto de hic stu
dio diuina legisse q̄to nō ate mortalitā legerā. **A**uariti
æ tibi quoqz uitandum ē malum: nō q̄ aliena nō appe
tas: **H**oc. n. et publice leges puniunt: is q̄ tua q̄ sunt a
liena nō serues. **S**i i alieno iquit fideles nō fuisti: q̄
uim ē quis dabit uobis? **A**liēa nobis auri argētiqz sunt
pōdera. **N**ostra possessio spiritualis est: de qua alibi dē
Redemptio uiri proprie diuitiæ. **N**eo. n. pōt duobus
dominis seruire: at. n. unum odiet et alterum amabit.
Aut unum patietur et alterum cōtēnet. **N**on potestis
deo seruire et māmonæ idest diuitiis: nā apud gentiles
syrorum lingua māmonæ diuitiæ nuncupatur. **E**ogita
tio uictus spinæ sunt fidei: radix auaritiæ cura gentiliū
Sed dicis puella sis delicata: et quæ meis māibz labo
rare nō possum: si ad senectutē uenero: si agrotare cœ
pero quis mei miserebitur? **A**udi ad apostolos loquētē
iesus **N**e cogitetis i corde uestro quid māducatio neqz
corpori uestro quid iduamini: nōne aia plus ē q̄ esca:
et corpus plusq̄ uestimētum. **R**esp̄cite uolantia cœli:
quoniā nō serunt neqz metunt neqz cōgregāt i horrea
et pater uester cœlestis pascit illa: si uestus defuerit: lilia

proponantur: Si esuriatis beatos audies pauperes et
 esurientes: Si aliquis te afflixerit dolor legito propter
 hoc cōplacere mihi in infirmitatibus: et datus est mihi sibi
 multus carnis mea: angelus sathana: qui me colaphiset
 ne extollar. Letare in omnibus iudiciis dei. Exultauerunt
 enim silix iuda in omnibus iudiciis tuis domine. Illa tibi
 sepe uox in ore resonet: Nudus exiui de uentre ma-
 tris mea: nudus et reuertar ad terram: et nihil inuimus
 in hunc mundum: nec auferre aliquid possumus. At
 nunc plerasque uiduas uideas armaria stipare uestibus
 tunicas mutare quotidie: et tamē tineas superare non
 posse. Que religiosior fuerit unum exierit uestimentis
 et plenis arcibus panos trahit. Insuntur membranae co-
 lore purpureo auris liquefit in iris gemmis codices
 uestuntur: et nudus ante fores eorum christus emoritur
 Lum manum porreperunt egentibus buccināt: cum ad
 Agapē uocauerint p̄xco conducitur. **V**idi nuper nomē
 taceo ne satyram putes nobilissimā mulierē romano-
 rum in basilica beati petri apostoli seminuris atceden-
 tibus propria manu quo religiosior putaretur singulof
 nummos dispartire pauperibus. Interea ut usu nosse
 p̄facile est anus quā panis obsita precurrit ut alterus
 nummum acciperet: ad quā cum ordine puenisset pu-
 gnus porrigitur pro denario: et tū criminis reus san-
 guis effunditur. **R**adix omnium malorum ē auaritia.
 Ideoque ab apostolo idolorum seruitus appellatur. quā
 te primum regnum dei: et hac omnia apponētur uobis
Non occidet dominus fame animā iustam. Junior sul-
 et seniu: et nō uidi iustum derelictum: nec semē eius quē
 rens panē. **D**elias coruis ministrantibus pascitur: **V**i-
 dita sareptena ipsa cum filiis nocte moritura prophetā
 pascit esuriētem: et mirum in modum capsace cōpleto
 qui alēdus uenerat alit. **P**etrus apostolus **A**urum et
 argentus iquit nō est mihi: quā dā habeo hoc tibi do. **I**n
 nomie iesu surge et ambula. At nunc multi licet sermo
 ne taceant: opere loquuntur. **F**idē et misericordiā non
 habeo: quod autē habeo aurum et argentum non tibi
 do. Habentes igitur uictum et tegumētum his cōtenti
 simus. Audi iacob in sua oratione quid postulet si fue-
 rit dominus meus mecum: et seruauerit me in uia hac
 p̄ quā ego iter facio et dederit mihi panes ad manducā-
 dum et uestiē ad iduendum. **T**antum necessaria dep̄ca-
 tū est: et p̄t annos. xx. diues dominus et ditior patre
 ad terram reuertitur canaan. **I**nfinita de scripturis exē-
 pla suppeditant: quā auaritiā docent eē fugiendas. **D**e-
 rum quia nunc ex p̄te de ea dī: et suo si christus annu-
 erit uolumine referatur: **Q**uid ante nō plures annos
 nūtrix gestum sit referamus. **Q**uidam ex fratribus parci-
 or magis quā auarior et nesciens triginta argenteis uen-
 ditum dominum centus solidos quos lina texendo ac-
 quisierat moriens dereliquit. **I**nitum est inter mona-
 chos consiliū. **N**am in eodem loco circiter quinque
 milia diuersis cellulis habitant: **Q**uid huic facto opus
 esset. **A**lii distribuendos eē pauperibus dicebant. **A**lii
 dādos ecclesie: nō nulli parētibz remittendos. **C**aca-
 rius uero et **P**ambo et **I**sidorus et ceteri quos p̄s
 uocant: sancto in eis loquente sp̄i decreuerunt in fodi-
 endos eē cum domino suo dicētes **P**ecunia tua tecum
 sit in p̄ditione. **N**e hoc crudeliter factum quis putet tā-
 tus per totā aegyptus cunctos terror inuasit ut unus so-
 lidum dimisisse sit criminis. **E**t quoniā monachus se-
 cimus mētiones et te scio libenter audire quā sancta sunt
 aurē paulisp̄ accommoda. **T**ria sunt in aegypto genera
 monachorum. **A**enobite quos illi fauches uocant gē-
 nū linguā: nos in cōmune uiuentes possumus appella-
 re **A**nachorita qui soli habitant p̄ deserta: **E**t ab eo quod
 procul ab hominibus recesserunt appellantur: **T**ercius
 genus est quod dicunt: **R**emeboth terribilissimus atque ne-

glectum: et quod in nostra prouincia aut solum est aut
 primus. hi bini uel trini nec multo plures simul habitāt
 suo arbitrio ac ditide uiuēt: et ideo quod laborauerit
 in medijs partes conferunt ut habeāt alimenta cōmu-
 nia: habitant autē cōplurimum in urbibus et castellis
 et quasi ars sit sancta non uita: **Q**uicquid uēdiderint
 maioris est precii. **I**nter hos saepe sunt iurgia quia suo
 uiuētē cibo nō patiuntur alicui se esse subiectos: **R**e-
 uera solent certare ieiuniis et rē secreti uictoriae faciunt
Aput hos affectata sunt oia laxa mātē: **L**aligx folli-
 cantes uestis grossior: cōbra suspīria: uisitatio uirginis:
 ac detractio clericorum: et siquādo dies festus uenerit
 saturantur ad uomitum: **H**is igitur quasi quibusdā pes-
 tibus exterminatis uēlāus ad eos qui plures in cōmune
 habitāt idest quos uocari cenobitas diximus. **P**rima
 apud eos foderatio ē obedire maioribus: et quicquid
 dixerint facere. **D**iuisi sunt p̄ cēturias atque dārias ita
 ut nouē hoibus unus decimus p̄sit: et rursus decē p̄x-
 positos sub se centesimus habeat. **C**anēt separati se
 uinctis cellulis usque ad horā nonam institutum est ieiu-
 nium et nō pergit ad alium nisi quos decāos diximus
 ut si forte cogitationibus quis fluctuet illius cōsolentur
 alloquīs: **P**ost horā nonam in cōe conuēiunt psalmi
 resonant: scriptura ex more recitantur cōpletis oratio-
 nibus cunctisqz residentibus medijs quē patrem uocat
 icipit disputare: quo loquente tātum silētium fit ut nō
 ad alium respicere nemo audeat excitare dicētis laus i-
 fletu ē audiētum. **L**acrima uoluntur per ora lachryma
 et ne in singultibus quidē erumpit dolor eius uero de re-
 gno christi et de futura beatitudinis gloria cepit anunti-
 ā uētura: uideas cunctos moderato suspīrio et oculis
 ad cælum elenatio intra se dicere: **Q**uis dabit mihi pen-
 nas sic columbae et uolabo et requiescā. **P**ost hanc concil-
 lium dissoluitur et unaqueque decuria cum suo parente
 p̄git ad mēsas quibus per singulas hebdomadas uicium
 ministrant. **N**ullus in cibo sit ep̄tus: **N**emo comedens
 loquitur. **D**iuinitur p̄ae: leguminibus: et holeribus quae
 sale et oleo cōdiuntur. **D**inum senes tantum accipiunt
 quibus et paruulis saepe sit prandium: **P**er aliorum ses-
 sa sustententur atas: aliorum nō frangatur incipiens. **D**e-
 bic cōsurgunt et hymno dō ad p̄sepia dēunt ubi usque
 ad uesp̄ā eius suis unusquisque loq̄: et diē **V**idistis illud
 et illud quanta sit in isto gratia quantus silētium quē mo-
 deratus incessus: **S**i infirmum uiderint consolantur si
 in dei amore seruentē cohortantur ad studium. **E**t quia noc-
 te extra orationes publicas unusquisque in suo cubili uigil-
 lat circumeunt cellas singulorum et aure apposita quid
 faciant diligenter explorant: **Q**uem tardiorē deprehē-
 derint nō increpāt: sed dissimulato quā norunt eius sapius
 uisitāt: et prius incipientes prouocant magis orā quā co-
 gunt. **O**pus diei statutum ē quā decāo redditum fertur
 ad ceconomum: qui et ipse p̄ singulos mēses patri omi-
 um cum magno tremore reddit rationē: a quo ēt singu-
 lis dispensatur ubi cum facti fuerint: et quia nō licet cul-
 quā dicei tunicā et sagus textaqs unciis strata nō habeo
 ita ille uniuersa moderatur ut nemo quid postuls: nō
 non hēat. **S**i uero quis cepit agrotā: trāsfertur ad ex-
 edrā latiorē: et tāto senum ministerio cōsolentur: ut nec
 delicias urbium nec matris grat affectum. **D**ominicis
 diebz orationibus tātum et lectionibus uacant: quā quides et
 omni t̄pe cōpletis opusculis faciunt: quotidie de scrip-
 turis aliquid discunt. **I**eiunium totius anni aequale ē ex-
 cepta quadragesima in qua sola cōceditur strictius uiue-
 re. **A** pentecoste coene mutatur in prādia: quo et traditi-
 onē ecclesiasticae satisfiat: et uentrē cibo nō onerēt dupli-
 cato. **T**ales **P**hilo platonici sermonis imitator: tales
Josephus et graecus hybius in secunda iudaice captiui-
 tatis hystoria esse nos debere refert. **D**erus quia nunc

de uirginibus scribens pene superflue disputauit ad tertium genus ueniamus quos anachoritas uocat et qui a cenobitis exeuntes excepto pane et sale amplius ad desertum nihil perferunt huius uita auctor paulus illustrator antonius: et ut ad superiora conscendam princeps Joannes baptista fuit: tale uirum hierimias quoque propheta describit dicens. bonum est uirum cum portauerit iugum domini: ab adolescentia sua se debet solitari: et tacebit: quoniam tulit iugum super se. Dabit percussioni se maxilla saturabitur opprobriis quia non in septem annis abiciet dominus. horum labore et conuersationem in carne non carnis alio tempore si uolueris explicabo. nunc ad propositum redeam. Quia de auaritia differens ad monachos ueneram: quorum tibi exempla proponens non dico aurum et argentum et ceteras opes: sed ipsam terram celusque dispiciens et christo copulata carnis pars mea dominus: post hec quantum apostolus sepe orare uos iubeat et sanctis etiam ipse sit sonus oratio sic tamen diuinas debemus habere orandi horas: ut si forte aliquo opere fuerimus detenti ipsum nos ad officium tempus admoneat horam. Tertiam: Sextam nonam diligenter quoque et uesperam nemo est qui nesciat. Nec cibum ante sumatur nisi oratione premissa nec recedatur a mensa nisi referatur gratia saluatori: Noctibus bis terque surgendus reuoluendo descripturis que memoriter tenemus: Egrediente hospitium armet oio. Regrediente platea oio occurrat atque sessio: nec prius corpusculum requiescat: quam alia pascatur ad oes actus ad oes excessus manus pigat crucem. Nulli detrahatur: nec aduersum filium matris suae potest scandalus. tu quod es ut alienus seruus iudicatus doinofit: at cadit stabit at: potes est. n. deus statuere illis nec si biduo ieiunaueris putes te non ieiunante meliorem esse. Tu ieiunas et irascis: ille comedit et forte blanditur. Tu uexatione mentis et uentris esuriem rixando digeris ille moderatus alitur et deo gratias agit. Unde Esaias quotidie clamat non tale ieiunium elegit dominus: Et iterum in diebus ieiuniorum uestrorum inueniuntur uoluntates uestrae et omnes qui sub potestate uestra sunt stimulantur in iudicio et limbo ieiunatis et percussis pugnis humiliter: ut quid mihi ieiunatis: quale illud potest esse ieiunium cuius ira non dico non occupat: sed luna integra derelinquit: te ipsa considerans: noli in alterius ruina sed in tuo opere gloriari: nec illarum tibi exempla propinas quae carnis curam facientes possessionum redditus et quotidianas domus impensas supputant. Neque enim undecim apostoli de iuda proditore sunt facti: nec de phileto alexandro facientibus naufragium ceteri a cursu fidei substituerunt. Nec dicas illa et illa suis rebus frui honoratur ab hominibus fratres ad eum ueniunt et sorores nunquid ideo uirgo esse desinit? Primum dubium est an uirgo sit talis non enim quomodo uidet homo uidet deus homo uidet in facie deus autem in corde: deinde si corpore uirgo est an spiritum uirgo sit nescio apostolus autem ita uirginem diffinit: Ut sit sancta corpore et spiritu: Ad extremum habeat sibi gloriam suam: uincat pauli sententiam: delictis fruatur et uiuat: nos meliorum exempla sectemur. propone tibi beatam Mariam que tanta extitit puritatis ut mater esse domini mereretur: ad quam cum angelus Gabriel in specie uiri descendisset dicens Ave gratia plena dominus tecum conseruata et perterita respondere non potuit nunquam enim a uiro fuerat salutata. denique nuntius descendit et loquitur et quae homines formidauerat eum angelo loquabatur in trepida. potes et tu esse mater domini: Accipe tibi totum magnus nomen et scribe in eo stilo hominis: uelotior spolia detrahe et eum accesseris ad prophetissam et conceperis in utero et peperis filium dicit a timore tuo domine concepimus et doluimus et pepimus spousus saluationis tuae quem fecimus nup super terram tunc et filius tuus re

spouderit tibi et dicet ecce mater mea et fratres mei et mirus in modum ille quem in latitudine pectoris tui pauloante descriperas: quem in nouitate cordis stilo uolante signaueras: postquam spolia ab hostibus receperit: postquam nudauerit principatus et praeterea: et affixerit eas cruci conceptus adolescat: et maior effectus sponsa te incipit habere a matre. Gratias laboris et gratiae praeterea esse quod martyres esse quid apostoli: esse quid christus est: Quae quidem uersa tunc profunt eum in ecclesia sunt: eum in una domo pascha celebramus: si arcam ingredimur eum. Noe si pereunte Hierico Raab meretrix iustificata nos continet. Exterius uirgines quales apud haereses et quales apud purissimum machabaeum esse dicuntur scorta extimade sunt non uirgines. Si enim corporis earum auctor est diabolus: quomodo possunt honorare plasmatone hostis sui: sed quia sciunt uirginale uocabulum gloriosus sub nomine ouis christi mentur antichristus: et turpitudinem uite falso nominis honore couertunt: Gaude soror gaude filia gaude mi uirgo: quod alix simulat tu uere esse coepisti. Hae omnia quae digessimus: dura uidebuntur eis qui non amant christum: Qui autem omnem seculi pompam pro purgamento habuerit et uana duxerit uniuersa sub sole: ut christus crucifaciat qui comortuus est domino suo et consurrexit: et crucifixit carnes suas eum uitis et concupiscentiis liberis proclamabit: Quis uos separabit a caritate christi: tribulatio an angustia an persecutio an faes an nuditas an periculum an gladius. Et iterum certus sum quia neque mors neque uita neque angelus neque principatus neque potates neque iusticia neque furta neque sortitudo neque excelsus neque profundum neque alia creatura poterit nos separare a caritate dei quae est in christo iesu domino nostro: Mei filius pro nostra salute hominis factus est filius. Nouem mensibus in utero ut noscatur expectat: fastidia sustinet: cruentatus egreditur in uoluntate pannis: blanditiis delimitur ille cuius pugillo mundus includitur: praesepis continetur angustis. Taceo quod usque ad tricesimum annum ignobili parentum paupertate contentus est uerberatur et tacet: crucifigitur et pro crucifigentibus deprecatur. Quid igitur retribuam domino pro omnibus quae retribuit mihi. Qualem salutaris accipiam et nomen domini inuocabo. Praespectu domini mors factorum eius. haec sola est digna retributio: eum sanguis sanguine compensatur et redempti cruore christi pro redempto liberetur occumbimus. Quis sanctorum sine certamine condatus est? Abel iustus occiditur: Abraham uxorem perditur: et ne in immensum uolumen extendam: quere et inuenies singulos diuersa perpeffos. Solum in delictis Salomon fuit: et forsita deo corruit. Quem enim diligit dominus corripit: flagellat autem omnem filium quem accepit. Nonne melius est breui tempore diuicare: ferre periculum arma sumere: lacessere sub lorica et postea gaudere uictorie: quam in patientia unius horae seruire perpetuo. Nihil amantibus durus est: nullus difficilis cupientibus labor respici quanta iacob pro Rachel facta uxore sustinuit et seruauit inquit scriptura iacob pro Rachel anis septem: et erant in conspectu eius quasi dies pauci quoniam amabat illam. Unde et ipse postea memorat in die urebar estu. et gelu nocte: Amicus et nos christus: sepe eius quaramus amplexus et facile uidebitur donec difficile: breuia putabimus uniuersa quae longa sunt: in iaculo illius uulnerati: per horarum modum dicimus. Veni me quia peregrinatio mea prolongata est. non sunt enim condignae passionibus huius temporis ad futura gloriam quae reuelabitur in nobis: quia tribulatio patientiam operatur: patientia probatorem. probatio autem spes: spes autem non confundit: quoniam caritas dei diffusa est in cordibus nostris. Quando tibi uideretur esse graue quod sustines: pauli ad

Zorithios secundā lege eplās In laboribus plurimus
i mortibus frequenter: i carceribus abundātius: in plagis sa-
pra modum. A iudicis quinque quadragenas una
minus accepi: Per uirgite celsus sum: semel lapidatus
sum: ter naufragium sepi: nocte et die i profundus ma-
ris sui. In itineribus saepe periculis fluminum: periculis
latronum: periculis ex genere: periculis ex gentibus:
periculis in ciuitate: periculis in deserto: periculis in
mari: periculis in falsis fratribus: In laboribus et erum-
nis. In miseriis: in uigiliis multis: in fame et siti: i tei-
nis plurimum: in frigore et nuditate. Quis nīm saltes
minimā portionē de cathalogo harum sibi pōt uēlica-
re uirtutum? Unde et ille postea cōfidenter atebat cur
sum cōsummaui: fidem seruauī: Superest mibi corōa
iustitiā: quā retribuet mibi in illa die dominus. Si eibz
inuisior fuerit cōtristamur: et putamus nos deo aliqd
p̄stare beneficium: si aquā bibimus. Cum aquatus ui-
num bibimus: Lix frangitur mēsa subuertitur: uerba
sonāt: et aqua tepidior sanguine uindicitur. Regnum
cali uim patitur: et uolētū diripiunt illā. Nisi ui feceris
calorum regna nō capies. Nisi pulsaueris iportune:
panē nō accipies sacramēti. An nō uidetur tibi esse ui-
olentia cum caro cupit eē quod deus ē? et illuc unde ā-
geli conuerunt angelos iudicatura cōscēderit? Egredere
te quaxo paulisper e corpore et ob p̄fētes labores ante
oculos tuos pingue mercedē: quā nec oculus uidit: nec
auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit: qualis erit il-
le dies cum tibi. **C**aria mī domini choris occurrerit:
coitata uirginis? Cum p̄t rubrum mare et sumer sum-
cum exercitu suo pharaonē tympanus timiēs p̄cine-
rit responsuris. **A**ntēus domino gloriose. n. honorifi-
catus ē: equum et ascensore proiecit i mare. **T**unc tecla
i tuos lata uolabit āplexus. **T**unc et ip̄e sponsus occur-
ret et dicet. **S**urge ueni proxima mea: **S**petiosa mea
Lolumba mea: quia ecce hyems transiit pluuia abiit si-
bi. **T**unc āgeli mirabuntur et dicēt. **Q**uax est ista prospī-
ciens quasi diluuius: **S**petiosa ut luna: **A**lecta ut sol:
Widebunt te filia hierusalē et laudabunt regina: et con-
cubie p̄dicabunt. **T**unc et alius castitatis chorus occur-
ret. **S**ara cum nuptis ueniet. **S**ilia phanuel **A**mma cis
uiduis erunt: in diuersis gregibus carnis: et sp̄s mīs tue
Latabitur illa q̄ genuit: exultabit ista q̄ doluit. **T**unc
uere super asinā dominus ascendet et celestē ingredie-
tur hierusalē: **T**unc paruuli ā quibz i **E**saiā saluator af-
fatur. **E**cce ego et pueri quos dedit mibi dominus pal-
mas uictoriae subleuātes consono ore cantabunt. **O**sa
na i ex celsis. **B**enedictus qui uenit i noie domini **O**sa
na i excelsis. **T**unc centumquadragintaquattuor milia
in cōspectu troni et seniorum tenebunt citharas: et can-
tabunt cāticum: nouus: et nō poterit scire cāticum illā
nisi numerus definitus. **H**i sunt qui cum mulieribus nō
se inquinauerunt: uirgines. n. p̄māserunt. **H**i sunt qui
sequuntur agnum quocumqz uadit. **Q**uotienscūqz te
uana seculi delectat ābitio: quotiens i mundo aliquid
uideris gloriosum ad paradysum mēte trāsgredē: esse
incipi quod futura es: **E**t audies a sponso tuo. **P**one
tu me sicut signaculum in corde tuo: sicut et signaculus
in brachio tuo: et ope pariter ac mente munita clama-
bis et dices. **A**quax multa nō potuerunt extinguere ca-
ritatem: et flumina non cooperiēt eam.

**De supra scripto libello mēnit beatus Hieronymus
in prima epistola ad Demetriadē narrās quātā apud
conscios culpā sibi conflat inuidiam sub his uerbis.**

Argumentum superioris libelli.

ANE ānos circiter xxx de uirginitate
te seruanda edidi librum: In quo ne-
cesse mibi fuit ire contra uitia et pro-
pter instructionē uirginis quā mone-
bam diaboli insidias patefacere: qui
sermo offendit plurius dū unusquis-
qz in se intelligens quid dicebatur non quasi mōitores
libēter audiuit: sed quasi criminatore sui operis aduer-
satus est. **U**erum tamē quid profuit armasse exercitus
reclamatum: et uulnus cōsciētā dolore monstrasse: li-
ber manet homines praxerierunt.

**Incipit epistola prima ad Demetriades uirginem de
continentia uirginali seruanda:**

Argumentum in eadem.

AUDATVRVS Demetriadem
uirginē et hortaturus eā ad uirgiale
propositum cōseruandum ex rei ma-
gnitudine exorditur ut lectores reddat
atētos: et assentationis uota se pur-
gat: **D**einde parētum nobilitatē breui
insinuatōe percurrens **I**llā magis laudat q̄ pro christo
nobilitatem diuiciasqz contēpserit exponit quāto uirgo
christi adhuc adolescentula flagrauit desiderio ut dōi
no uirginitatem consecraret: et quomodo imminente
nuptiarum die se ipsā cohortata omnem ornatum abie-
cerit: ac religiosa. uestem acceperit: et eius propositus
matris et auix fauor imitatio uirginis et pene totius
orbis profecuta fuerit exultatio. effert deinde mīs et a-
uix in ipsam uirginē et christi paupes et beneficentias
q̄ distractis possessionibus omnē substantiā erogabant: et
i cōparationē illarum auaritiā arguit clericorum enā-
rās cōstāntiā sanctorum matronarum i orbitate filiorum
et in affricani p̄pessione tyranni: deind monita uirginē
proponēs ad lectionē hortatur: mōet seruāi fecdus qd
cum christo pepigit: terribile illi dei iudicius et ultionē
rep̄sentans: et ad pugniā domesticā istruens docet quo
clipeo abeat p̄muniti cōtra xstum cogitationum quā dā
ā scripturis exponens: et p̄t cogitationum cautionē se-
iunū dicit arma sumenda ex scripturis inedia et saturi-
tatis exempla proponens: et qualē seiumū sit mode-
rādus insinuans. **A**d imitationē matris et auix ac sub-
iectionem parentum et humilitatē et modestiam graui-
tatēqz seruandā exhortatur. **C**onnet risum praua col-
loquia et perturbationes animi declinare. **C**onsilium
quoqz perfctionis in uendēdo omnia et erogādo pau-
peribus proponens id post obitum matris et auix **D**e-
metriadō suggerit faciendum **D**e tpe oratiōis et opere
manuum instruit. **H**ortatur ut hareticorum errore dā-
nato qui nitebātur astruere animas āte in celestis pec-
cauisse et merito iūquitas claustris humāorus corpo-
rum deputatis **R**omāx ecclesix et beati papax **I**nno-
cēti fide insequatur: **A**dmonet quoqz de periculo iux-
solitariae et p̄sumptioe. quorundā qui prius uolunt
uideri magi q̄ didicerint eē discipuli instrues quale sit
et illi cōfortius appetēdus et quod declinādum iuehēs
i fatuas uirgines: et lasciuas ipsā ad sanctum uirgiale
propositum cōseruādus et angelorus gloriam acquiren-
dam exhortans **Epistola.**

QUERO **C**OMES materias quas
ab adolescentiā usqz ad hanc xtates
uel mea uel notariotus scripsi manu
nil presenti opere difficilior: scriptu-
rus. n. ad demetriadē uirginē christi q̄
et nobilitate et diuitiis prima ē i urbe
rōana si cuncta uirtutibus eius cōgrua dixerō: adulari

putabor: si quedas subtraxero ne incredibilia uideatur
 damnum laudibus eius mea faciet uerecondia. Quid
 ergo facta quod implere non possum negare non audeo
 Tanta est auia et matris eius insignium foeminarum in
 subendo auctoritas in petendo fides: in extorquendo
 perseverantia: Neque enim ut nouus quiddam et precipuus
 a me flagitat cuius ingenium in huiusmodi materiis
 sepe detritus est: Sed ne uocis mee pro uirili parte desit
 testimonius in eius uirtutibus explicandis: cuius in inedy
 ti oratoris utar sententia. Spes magis laudanda est quam
 res quam puellares a nos fidei ardore superari et ide
 cepit ubi alias desisse profectum consumatque uirtutis est pro
 cul ergo sit obtreccatio: facessat inuidia: nullus in abitudine
 sit crimen. Ignosci ad ignota scribius dumtaxat iuxta fa
 cie corporale: alioqui iterior homo pulchre sibi cognitus est
 illa notitia qua apostolus paulus Zolosefes multosque
 erudentium nouerat quos ante non uiderat. Quantus
 sit apud me meritis imo miraculus uirginitatis nostrae
 hinc potest estimari quod occupatus in explanatioe templi
 Ezechielis quod opus in oibus scripturis factis uel diffi
 cilium est et in ea parte delubri in qua sancta factorum et
 thimiamatis altare describitur malui parump hoc utid
 uerticulo ut de altari transire ad altare et hostia uiuas
 placentem deo ad sine ulla macula aternae pudicitiae cose
 crare. Scio quod ad iprecatione pontificis flameum uir
 ginale factum operuerit caput et illud apostolica uocis
 insigne celebratus sit. Dolo autem uos oes uirginem casta
 exhibere christo quando asuit regina a dextris tuis in ue
 stitu deaurato circumdata uarietate. Quia ueste polimi
 ta et multarum uirtutum diuersitate cotepta idutus est
 et ioseph: et regum quodam utebantur filia. Unde et
 ipsa sposa latatur et dicit introduxit me rex in cubiculus
 suum: sodaliumque respondet chorus. Omnis gloria fil
 lia regis intrinsecus: sed et nra oio dabit aliquid emo
 lumentum. equorum cursus fauore pntior sit pugilum
 fortitudo clamoribus incitatur: Paratas ad plium acies
 strictosque mucrones sermo ipatoris accedit. Tg et i o
 pere praesenti auia quidem materque plantauerunt: sed et
 nos rigabimus: et dominus dabit incrementum. Rhetor
 rum disciplina est ab auis et atauis et in omni retro no
 bilitate ornare quem laudes ut ramorus sterilitate radix
 facunda copenset: et quod in fructu non teneas mireris in
 trunco. Scilicet nunc mihi proborum et olibriorum cla
 ra repetenda sunt nomia: et illustris antit saguino ge
 nus: in quo at nullus aut rarus est qui non meruit con
 sulatum. Aut proferendus olibrius uirginis nostrae pe
 que immatura morte subtractus roma congemuit. ue
 reor plura dicere ne sanctae matris uulnus exasperem:
 et uirtutis eius recordato fiat doloris istaurato pius fili
 us uir aabilis clees dominus cuius affabilis consil quidem i
 pueritia s morus boitate seator illustrior felix mote su
 a non uidit patria corruentem imo felicior sobole qui de
 metriadis auia nobilitate insigniore reddiderit et derie
 triadis filia perpetua castitate. Verus quid ago oblitus
 propositi? dum admiror iuuenem: laudauit aliquid bono
 rum secularium: cuius eo magis uirgo nostra mihi lauda
 da sit quod hec uniuersa contempserit: quod non se nobiles non
 diuitis praepotentem: sed hominem cogitarit incredibilis
 animi fortitudo est inter gemmas et sericum. inter enu
 chorus et puellarum cateruas: et adulationem ad ministe
 ria familiae prestrepentis: et exquisitas epulas: quas a
 ple dous prebebat abundantia appetisse ea ieiuniorum
 labore: asperitatem uestis uictus continetia. Legerat
 enim uerba domini dicentis. Qui mollibus uestiuntur in
 domibus reges sunt. Stupebat ad conuersionem Helix et
 ioannis baptista quorum uterque sona pellicea astrixit
 et mortificauit lumbos suos: alter uenisse narratur in
 spiritu et uirtute Helie praecursor domini in utero pro

phetisans parētis et ante diem iudicii iudicis uoce lau
 datus. Annx filix phanuelis mirabatur ardorem que
 orationibus atque ieiuniis usque ad ultimam senectutes in
 templo domino seruebat: Quatuor uirginum filiarum
 philippi desiderabat chorus et una ipsarum se esse cupi
 ebat: quae pudicitiae uirginali propheticae gratia consecuta
 sunt: His ethuiusmodi cogitacionibus pascebat animus
 nihil ita metuens quam auia matremque offederet. Quarus
 cum incitaretur exemplo uoluntati et studiis terrebat
 non quod displiceret ei sanctum propositum: sed quod rei ma
 gnitudine optare id et appetere non auderet: asuabat chri
 sti tiruncula. oderat ornamentis suis et cus Hester loq
 batur ad Dōius tu nosti quod oderi iligne captis mei hoc
 est. Diadema quo utebatur quasi regia et tanta ducam in
 munditia uelut panum mulieris menstruat. Aiumt sa
 cta et nobiles foemine quae eas uiderunt atque norunt
 quas de litore galliarum ad habitationem sanctorum lo
 corum hostium per Aphricam compulsi saua tempestas
 noctibus et secreto consensu tantis uirginibus dei quae in
 matris et auia comitatu fuerat nunquam eam lintheamina
 nunquam plumarum usam mollitiae. Sed cilicium in nuda
 humo habuisse pro strato: iugibus facies rigasse lachry
 mis saluatoris mente genibus aduoluta ut suus recipe
 ret propositum. ut implet desiderius ut auia animum
 matrisque molliret quid ultra differo. cum iam nupti
 arum appropinquaret dies et futuro matrimonio tha
 laus pararetur secreto et absque arbitris noctemque ha
 bens pro Solatio talibus fertur se Armasse consiliis
 Quid agis demetrias: cur pudicitiam tanto pauore defedis
 libertate opus est et audata quae sic in pace metuis quid
 facies in martyrio perpetrando quae tuorum uultus fer
 re non potes. quomodo sustineres tribunalia persecutoris
 Si te uirorum exempla non prouocant hortetur faciat
 quae securas beata martyr Agnes: quae atetē uicit et tyrā
 num et titulum castitatis martyrio corodauit: Nescis mi
 sera nescis cui uirginitates tua debeas dux inter barba
 ras manus tremuisti: auia matrisque sinu et pallio tege
 baris: uidisti te captiuam et pudicitiam tuam non tuam po
 testatis: horruisti truces hostium uultus: raptas uirgines
 dei gemitu tacito conspexisti. Urbs tua quodam orbis ca
 pit romani populi sepulchrum est: et tu in libyco litore
 exulem uirum exul ipsa accipies: Quas habitura pronu
 bam? quo deducenda comitatu? Stridor pumicae liguae
 procacia tibi fescemina catabit. Rumpe moras omnes
 profecta dei dilectio foras mittit timorem. Assume scutum
 fidei: Loricam iustitiae: galeam salutis: proced ad plium: hē
 at et pudicitiam seruata martyrium suum. Quid metuis
 auiam? quid formidas parentem? forsitan et ipse uelit quod
 te uelle non credunt. His et aliis quam pluribus inflammata
 stimulis omnem corporis cultum et habitum secularē qui
 propositi sui impedimenta proiecit praeciosa membra gra
 ues consibus uniones: ardentemque gemmam redduntur
 sericis: Vili tunica induitur: uiliori tegitur pallio: et in
 sperata auia genibus repente prouoluitur fletu: tantis
 mcerorisque planctibus quae esset ostendit. Obstupuit
 sca et grauis foemia alienus habitum inepte conspiciens
 Matre gaudio stabat attonita utraque uerum non cre
 deret quod uerus esse cupiebat. haxit uox faucibus: et
 inter ruborem et plalorem metumque atque lxtitiam co
 gitaciones uarie mutabantur Succumbendus est huic
 loco: neque narrae aggrediar quod dicendo minus faci
 am. Ad explicandas incredibilis gaudii magnitudinem
 et tulliam fluiuius exsiccaretur ingenium et contorta. Domo
 sibenis ubrat: quae sententiae tardius languidiusque fere
 tur. Quicquid potest cogitare animus: quicquid sermo
 non potest explicare: illo in tempore factum audiuimus
 Certatis in oscula neptis mater et filia ruunt: uberti: fle
 re praec gaudio: iacentem manu attollere: amplexarique

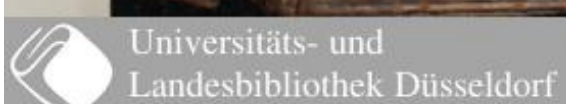

trepidantem agnoscere i illius proposito mentē suā et gratulari q̄ nobilē familiam uirgo uirginitate sua nobiliores faceret inuenisse eā quod p̄staret generi: Quod **R**ōanā urbis cineres mitigaret: **I**hesu bōe quid illud in illa domo exultationis fuit: Quasi ex radice focunda multa simul uirgines pullularunt exēplumq̄ patrōe et dominā secuta est cūctis turba atq̄ familiaris. per omnes domos feruebat uirginitatis professio quarum cum impar esset in carne conditio unum erat premium castitatis. **P**arus loquor **L**uncta per **A**phricā ecclēsiā quodā exultare tripudio nō solus ad urbes oppida uiculisq̄ sed ad ipsa quoq̄ mapalia celebris fama penetrauit **O**mnes inter **A**phricā **I**taliāq̄ insula hoc rumore repleta sunt et inoffenso pede longius gaudia excurre: **T**unc lugubres uestes italia mutauit: et **S**emiruta urbis romā incenia pristinus ex parte recepere flugorē propitium sibi existimantes dōmum in alumna conuersione prefecta putantes extinctas gottorus manum et colluuiē perfugarum atq̄ seruorum domini de super itonātis fulmine cōcidisse. **N**ō sic p̄ **T**rebiā thrā sinenum et **L**anias i quibz romāorum exercitus caesa sunt milia. **M**arcelli primum ap̄d nolā plio se populus rōanus erexit. **M**iori prius gaudio strata sunt galorum agmina auro redēpta nobilitas: **E**t semiarium generis romāi in arce cognouit: penetrauit hic rumor oriētis littora: et i mediterrāeis quoq̄ urbibz christiana gloria triumphus auditus ē. **Q**uā uirgo christi nō huius se societate tactabit q̄ mī nō tuum. **I**uliana beatum clamauit uterum. **I**ncerta ap̄d infideles sint p̄mia futurorum. **M**us interim recepisti uirgo q̄ obtulisti. **Q**uas sponsā hominis una tantum prouincia nouerat uirginē christi totus orbis audiuit. **S**olent miseri parētes et nō plenā fidei christiani deformes i aliquo mēbro debiles filias: quia dignos generos nō inueniunt uirginitati tradere: tantū ut dicitur utrum quantū margaritum. **E**rte qui **R**eligiosiores sibi uidentur paruo sumptu et qui uix ad alimēta sufficiāt uirginibz dato. **O**mnes census in utroq̄ sexu secularibz liberis largiuntur: quod nuper et i hac urbe diues quidā fecit presbyter ut duas filias in proposito uirginali inopes relinqueret et aliorum ad omnem copiam filiorum luxurie atq̄ cūctis prouideret: fecerunt hoc multa probdolor nostri propositi fecimine: atq̄ utinā rarus esset exēplum quod quāto crebrius ē: tanto ista feliciorēs: **Q**uā nec plurimarum quidē exēpla secuta sunt fertur et omnium christianorum laude celebratur: **Q**uicquid fuerat nuptiis p̄paratum a sanctis foeminis nō detractum uirgini: sed traditū ne sp̄so fieret iuria: immo ut dotata pristinis opibz ueniret ad sponsum: et qd̄ in rebus mundi periturus erat: domesticorum dei iopiā sustentaret: **Q**uis hoc credat? proba illa et omnium dignitatum et cuncta nobilitatis in urbe romana nomē illustrius: **L**utius sanctitas et in uniuersos effusa bonitas et ap̄d barbaros uenerabilis fuit: **Q**uā trium liberorum **O**librii probini: et probi nō fatigauerunt ordinariū cōsulatus et cum icensis domibus direptisq̄ in urbe captiuitas nūc habitas uenundāz dicitur possessiones: et facere sibi amicos d̄ iiquo māmona: qui se recipiāt i aterna tabernacula ut erubescat omnia ecclēsiastici ministerii gradus: et cassa mōachorum noia emere p̄dia tāta nobilitate uendēte. **D**ix barbarorum effugerat manus: **E**t a uulsas de cōplexu suo uirgines fleuerat cum subito intolerabili: et qd̄ nunq̄ timuerat amātissimi filii orbitate p̄cutitur: et qd̄ futura christi uirginis ania spe futurorum mortiferum uulnus excepit probas i se uerum eē qd̄ in lyrico carmine super uiri iusti p̄conio d̄. **S**i fractus illabatur orbis ip̄uidum ferient ruina: legimus i uolumine **J**ob. **A**dhuc isto loquēte uenit et alius nun-

cius: et in eodē tētatio ut melius hētur in hebræo: **Q**uā litia ē uita hois sup̄ terram. **A**dhuc. n. laboramus et i seculi huius piclitamur milita: ut i futuro seculo coronemur: uec mirus hoc de hominibz credei: cum dominus ip̄e testatus sit: et d̄ **A**braham scriptura testetur qd̄ deus tētauit eum: quā obcausam et apostolus loquitur **G**audētes in tribulatione: et scientes qd̄ tribulatio patientiam operatur: patientia probationē: probatio sp̄s spes at nō cōfundit. **E**t in alio loco. **Q**uis nos sepabit a caritate christi: tribulatio: an angustia: an p̄secutio: an fames: an nuditas: an periculum: an gladius: sic scriptum est. **Q**uia p̄ te mortificamur tota die astinati sumus ut oues occisionis. **E**t **E**saia huiuscemōi hoies cohortatur dicens **Q**ui ablactati estis a lacte: qui auulsi ab ubere tribulationem expectātes spem sup̄ sp̄. nō sunt condignā passionem huius t̄pis ad futuram gloriā q̄ reuelabitur i nobis. **E**t ista replicaueri sermo seq̄ns monstrabit. **Q**uā de medio mari sumātem uiderat p̄lam: et fragili cymba salutē suā suorumq̄ commiserat crudeliora inuenit **A**phricā littora. **E**xapitur enim ab eo quē nescias utrum auarior an crudelior fuerit: cui nihil dulce p̄ter uinum et p̄cium: et qui sub occasione partium clemētissimi p̄cipis fauissimus omnium extitit tyrannorum. **E**t ut aliquid loquar de fabulis poeta rium qd̄ orcus in tartaro nō tricipitē: sed multorum capitum habuit cerberum qui cuncta traheret: laceraret: hic matrum gremiis abducei pactas: negotiatoribz et audissimis mortalibus **S**yris nobilium puellarum nuptias uendēi nō pupillarum nō uiduarum: nō uirginis christi inopix parceret: manusq̄ magis rogātium spectare q̄ uultus. **H**anc feram et **L**harybdim scyllamq̄ succinctam multis cambz fugiēs barbaros matrona sustinuit: q̄ nec naufragiū p̄ceret: nec captiuitatibz flecteretur: imitare saltē crudelis hostē romanū imperiū: breuius nūc tēporis tātum quod intenerat tulit: in quatuor quod non iuenis: et mirantur amuli. **V**irtus. n. semp̄ iudix patet cur tātarum rerum secum pudicitia tacita prosc̄ptione mercata sit: cum et ille partē sit dignatus accipere: qui totum potuit auferre: et h̄c qd̄ comitū negat nō ausa sit quā se itelligebat sub noie priuata dignitatis tyranno seruientē. **S**entio me inimicorum patere morsibz qd̄ adulari uidear nobilissimā et clarissimā qui accusare non poterunt si me scierint hucusq̄ tacuisse. **N**e q̄. n. laudari in ea unq̄ antiquitate generis: diuina aias et potentia magnitudinē uiro uiuente uel mortuo: qd̄ alii forsita mercenaria oīone laudauerit: mihi propositus est stilo ecclēsiastico laudare auiā uirginis mex et grās agere qd̄ uoluntate eius sua adiuuerit uoluntate. **A**lioqui cellula monasterii: uilis cibus: uestisq̄ contempta: et atas uicina iam morti: breuisq̄ tēporis uitaticum caret omni assentationis infamia. **V**eniq̄ i reliquis partibus omnis mihi sermo ad uirginē dirigitur uirginē nobilem et nobilem non minus sanctitate qd̄ genere. **L**uius quāto sublimior ascensus est: tāto lapsus periculosior. **I**llud tibi nata deo p̄ omnibus unus p̄dicam **E**t repetens iterumq̄ iterumq̄ monebo ut animus tuus sacra lectionis amore occupes: ne in bōa terra pectoris tui semētē lolii auenarumq̄ suscipias: **N**e dormiente p̄familiā qui est uouē idest animus sēper deo adhaerens inimicus homo **S**isania supersemetnet: sed semper loquaris in noctibz quaxiui quem dilexit ania mea ubi pascis ubi cubas in meridie: **E**t adhaesit anima mea p̄ te: suscepit dextera mea. **I**lludq̄ **D**ixerim. **N**on laboraui sequēs te neq̄. n. est dolor in **J**acob: nec labor in **I**srahel. **Q**uando eras in seculo: et ea quae erant seculi diligebas polire faciem: purpurisq̄ et cerusa ora depingere: ornare crines: et alienis capillis turritum uerticem struere: ut taceam de inaurium p̄cis

candore margaritarum rubri maris profunda testatius
 smaragdorum uisore ceram uiorum flammis hiacyntho
 rus pelago ad q̄ ardēt et insanunt studia matronarum.
Nunc autem quia seculus reliquisti. et secundo post ba
 ptimum gradu inisti pactus es aduersario tuo dicens
 ei rēuncio tibi diabole et seculo et pōpis tuis et opibus
 tuis. serua scēdus quod pepigisti: et esto consentiens pa
 cūm q̄ custodiens cum aduersario tuo dum es in uia
 huius seculi ne forte tradat te iudici et de suo aliquid u
 surpasse conuicat tradatq̄ ministro qui ipse est inimi
 cus et uindex et mittaris in carcerem et in tenebras ex
 teriores que quāto a christo uero lumine separātur tan
 to nos maiori horrore circumdant: et non inde exeat
 nisi soluas nouissimum quadratē. i. minimus quodq̄
 dictum: et pro ocio uerbo reddidisti simus rationem
 in die iudicii. Hæc dicta sunt non insano cōtra te uari
 cinio: sed puidi cautiq̄ monitoris officio ea quoq̄ i
 te que tuta sunt formidantis. **S**i inquit sp̄s habētis po
 testatē ascenderit super te locus tuus ne dimiseris qua
 si i prociutu et i acie stamus sēper ad pugna: uult nos
 de loco mouere hostis: et de gradu excedere. sed solidā
 da uestigia sunt et dicendus Statuit supra petrā pedes
 meos: et petra refugium leporibus Pro quo multi eri
 nacios legunt aimal paruis et fugax: et peccatorum sen
 tibus pragrauatum. **S**ed ideo iesus spinis coronatus
 est et nostra delicta portauit: et pro nobis doluit ut de
 sentibus et tribulatiōibus sceminatus ad quas dicitur i
 anxietatibus et doloribus paries mulier et ad uirus cō
 uersio ma et ipse dominabitur tui: rosa uirginitatis et
 lilia castitatis nascerentur. **U**nde sponsus pascitur iter
 lilia: et inter eos qui uestimēta sua nō coinquinauerunt
 uirgines eni permāserunt: audieruntq̄ preceptus. **E**ā
 dida sint: sēper uestimēta tua **E**t quasi auctor uirginita
 tis et princeps loquitur cōfidenter. Ego flos campi et
 lilium cōuallius **P**etra igitur leporum est qui in perfe
 ctionibus de ciuitate fugiunt i ciuitatē: nec timēt illud
 propheticum: **D**erit fuga a me montes autem excelsi
 ceruis quorum colubri tibi sunt quos educit puer par
 uulus de forāne: quādo pardus et hædus requiescunt
 simul et bos et leo cōcedunt paleas ut nequaq̄ bos dis
 cat feritatem: sed leo doceatur mansuetudinē: **R**etur
 taur ad propositus testimōius **S**i spiritus potestates
 habētis ascēderit super te locus tuus ne demiseris: post
 quod sequitur quia curatio quiescere facit peccata max
 ime qui uersiculus hunc habet scēsus **S**i in cogitatioes
 tuas coluber ascēderit omni custodia serua cor tuum
 Et cus dauid cāto ab occultis meis munda me doine
 et ab alienis parce seruo tuo: et ad peccatus maximus
 quod perpetratur opere nequaquā puētes sed incēdia
 uiciorum in mēte iugulatio: et paruulos babylōios al
 lides ad petrā i qua serpentis: uestigia nō reperiuntur
 cauteq̄ domino promittes **S**i mei nō fuerint dōinati
 tunc immaculatus ero. emundabor a delicto maximo
 Hoc est quod alibi scriptura testatur: peccatus patrum
 reddā i tertiā et quartā gēeratiōē ut cogitatioes nias
 mētisq̄ decretus nō stati puniat sed reddat i posteris. i.
 i malis operibus et i delictorum pseuerātia q̄do loq̄ p
Amos super tribus et quatuor impietatibus illius et il
 lius ciuitatis nome aduersabor eam hæc cursim quasi
 de prato pulcherrimo sanctarum scripturarum paruiof
 flores carpisse sufficiat pro cōmōitiōe tui: ut claudas
 cubiculus pectoris tui et crebro signaculo munitas frō
 tem tuam ne exterminator aegypti in te locus reperi
 sed priogenita quæ apud aegyptios pereunt in tua mē
 te saluentur et dicas cum propheta paratus cor meus
 deus: paratum cor meus cātabo et psallas: exurge glā
 mea: exurge psalterius et cithara quā assume: iubet et
 tyrus multis peccatorum cōfossa uulueribus ut agat pcc

nitentiā: et maculas pristinae sorditatis eius petro aaris ab
 luat lachryis. ueris ne nos ignorēus pccitēciā ne fa
 cille peccēus illa quasi secunda post naufragiū miseris
 tabula sit i uirgie itēgra seruator nauis. aliud ē q̄rē q̄d
 pāderis aliud possidere q̄d nunquas amiseris unde et
 apostolus castigabat corpus et i seruitutē redigebat ne
 aliis prādicās ipse reprobus iueniretur corporisq̄ ex
 psona gēeris humāi inflāmatu ardoribus loquebatur
Oser ego homo quis liberabit me de corpore mortif
 huius et iterum scio q̄ non habitat in me hoc est i car
 ne mea bonum uelle enim adiacet mihi ut faciam au
 tem bonum nequaq̄ neq̄ enim quod uolo bonus sed
 quod nolo malum hoc facio et denuo qui in carne sunt
 deo placere non possunt nos autem non estis in carne
 sed i spiritu: **S**i tamē spiritus dei habitat i uobis Post
 cogitationum diligentissimam cautionem ieiuniorum
 tibi arma sumenda sunt et canēdus cus dauid. Humilia
 ui ieiunio animam meam et cinerē quasi panē māduca
 ui et cum molesti erāt mihi induebar cilicio Eua per ci
 bus eiecta ē de paradiso Hætas quadragita dierus ex
 ercitatius ieiunio curru igneo rapitur i celus **M**oyse
 quadraginta diebus ac noctibus familiaritate ac sermone
 domini pascitur et i se uerissimus probat nō i solo pāe
 uiuit hō sed in oi uerbo quod procedit de ore dei **S**al
 uator generis humani qui uirtutis et cōuersatiōis suæ
 nobis reliquit exēplum post baptismus stati assumitur
 a spiritu ut pugnet cōtra diabolum et oppressus eius atq̄
 contritum tradat discipulis cōculcandus. **U**nde et apo
 stolus loquitur. **D**eus conterat sathan sub pedibus ue
 stris uelociter et tamen hostis antiquus post quadragi
 ta dierum ieiunium per abum molitur insidias et dicit:
Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiāt i lege mē
 se septimo post clangorem tubarum decima die mēsis
 totus gentio hebræa ieiunium est et exterminatur ani
 ma illa de populo: quæ saturitatem praxulerit contiētæ
In iob scriptus est d̄ dracone uirtus eius i lumbis eius:
 et fortitudo eius in umbilico uentris eius aduersus iu
 uenes et puellas ætatis ardore aburit et inflāmat ro
 tā natiuitatis nre et iplet illud i **O**ser oēs adulterantes
 quasi clibāus corda eorum q̄dei miser icordia ieiuniorum
 frigore restiguntur. hæc sunt ignita diaboli iacula q̄ siul
 uulnerāt et inflāmant et a rege babylonio tribus pu
 eris praparantur qui succendit fornacem quadraginta
 noues cubitorum habens et ipse septes hebdomadas ad
 perditionē quas dominus obseruari iusserat ad salutē.
Sed quomodo ibi quartus speciē habens quasi silii
 hominis imēsoo mitigauit ardores et intra cāini æstu
 atis incēdia docuit flāmas calorē amittere. **E**t aliud oca
 lia comminari et aliud prebere tactu sic et i aimo uirgi
 ali rote celesti et ieiuniorum frigore calor puellaris ex
 tigitur et in humāo corpore impetratur āgelorum con
 uersatio **Q**uāboerē et uas electiōis de uirgibus se dicit
 domini nō habbre p̄ceptum quia cōtra naturā imo
 ultra naturā est non exercere quod nata sis interficere
 in te radicem tuam et sola uirginitatis poma decerpere
 nescire thorum omnem uirorum horrore contactum. et
 in corpore uiuere sine corpore. **N**eq̄ uero immodera
 ta ieiunua imperamus: et in enormes ciborum abstinen
 tias quibus statim corpora delicata franguntur et ante
 agrotare incipiunt q̄ sanctæ conuersationis iacere fun
 damenta. **P**hilosophorum quoq̄ sententiā est
 μεσότη τὰσ ἀρετὰσ υπερβλὰσ κακίασ εἶναι
Quod latinus ita potest sermo resonare: **M**oderatas
 omnes esse uirtutes excedētia modum atq̄ mensuras
 intra uirtia reputari. **U**nde et unus de septes sapiētibus
 ait μηδεν ἀγὰν ne quid nimis quod tam celebre
 factum est ut comico quoq̄ uersu exprissum sit: Sic de
 bes ieiunare ut nō palpites et respicere uix possis et co

mittam tuas uel portaris uel traharis manibus: 's ut fracto corporis appetitu nec in lectione: nec in psal-
mis: nec in uigiliis solito quid minus facias: **Ieiunius**
non perfecta uirtus: sed ceterarum uirtutum fundamē-
tum est. et sanctificatio atq; pudicitia sine qua nemo ui-
debit deus gradus præbet ad summa scandentibus: nec
tamē si sola fuerit uirgines poterit coronare. **Legimus**
euāgelium sapientius et stultius uirginum: quarum
alix cubiculum ingrediuntur sponsi et alix bonorum
operum oleum non habentes extinctis lampadibus
excluduntur. **Latus est super ieiuniis campus:** in quo
et nos sæpe cucurrimus et multorum propriū habetur
libri: ad quorum te mittimus lectionem. ut discas quid
boni habeat continentia et quid e contrario mali saturi-
tas: **Imitare** sponsus tuus esto matri tuæ autq; subie-
cta: nullus uirorus et maxie iuuenis nisi cui illis uide-
as: nullus scias quem illi nesciant. **Secularis** quoq;
sententia est eades uelle et eades nolle ea demus firma
amicitia est: ut appetes uirginitates ut christi præcepta
cognosceres ut scires quid tibi expediret: quid eligere
debeas illa te exēpla docuerunt: facta domini instruxit
conuersatio: **Non** igitur solum tuum putes esse quod
tuum est: sed earum quæ in te suam expresserunt pud-
icitiam et honorabilem nuptiarum cubiculq; immacu-
lati p̄ciosissimum germē habere et florē qui perfectos
affert fructus si humiliaueris te potētī māu dei et scrip-
tum semper memineris: **Superbis** deus resistit: humi-
libus autem dat gratias. **Obi** autē gratia non operum
retributio sed donantis est largitas: ut impleatur dictus
apli **Nō** est uolentis neq; currentis: sed miserentis dei
et tamen et uelle et nolle nostrum est. **Ipsū** quoq;
nostrum quod est sine dei misericordia nō nostrum est
Eunuchorum quoq; tibi et puellarum ac seruorum mo-
res magis eligatur q̄ uultus elegantia: quia in omni
sexu et Etate: et truncatorum corporum uiolenta pud-
icitia animi considerandi sunt qui āputari: **Nisi** **Christi**
tione non possunt. **Scurrilitas** atq; lasciuia te presente
non habeat locum. **Nunquam** uerbum inhonestum au-
dias aut si audis non irascaris perditæ mentis hoies
uno frequenter leuiq; sermone tētant claustra pudici-
tix: rideri et ridere secularibus derelinque. **grauitas** tu-
am personas decet: **Latonē** quoq; illud dico censorius
uestrix quondam urbis principem qui i extrema atate
græcas litteras nō erubuit cēlor: nec desperauit senex
discere: Et **Marcus** **Brassium** semel in uita scribit risisse
Lucilius. fuerit illa affectata seueritas: et gloriæ quæ
rens auramq; populare. **Nos** affectus et perturbatio-
nes q̄ diu in habitaculo corporis huius habitāus et
fragili carne circundamur moderari et regere possēs
āputare nō possēs unde psalmista dicit irascimini et no-
lite peccare. **Quod** apostolus edisserens **Sol** iquit nō
occidat super iracundiam uestram: quia et irasci hoies
est et finē iracundie p̄dere christiani. **Superfluus** reor
te mouere contra auaritiam cum generis tui sit. **Et** ha-
bere et calcare diuitias: **Et** apostolus doceat auaritiā
esse cultum idolorum dominusq; respōdeat sicuti: **Magister**
bone quid boni faciens uita æternam possid-
bo: **Si** uis p̄fectus esse uade et uēde oia quæ habes
et da pauperibus et habebis thesaurum in celo et uē-
sequere me apostolici fastigii ē perfectaq; uirtutis uen-
dere omnia et pauperibus distribuere et sic lenē atq;
expeditum cum christo ad cælestia subuolare nobilim-
mo tibi credita est diligens dispensatio quamq; in hoc
oi atati omniumq; p̄fōx libertas: arbitrii derelicta sit
si uis inquit perfectus esse non ip̄ero non cogo sed pro-
pono palmam ostendo p̄mia tuum ē eligere si uolueris
in agone et certamine coronari: et consideremus q̄ sa-
pienter sapientia sit locuta uende quæ habes cui ista p̄-

ripiuntur? **Nēpe** illi cui dictus est si uis esse perfectus
si ergo uis esse perfectus nō partē bonorum tuorum uē-
de: sed omnia: cumq; uendideris: quid sequitur: **Et** da
pauperibus non diuitibus nō propinquis: non ad lux-
uriā: sed ad necessitatē siue ille sacerdos: siue cognatus
et affinis sit nihil aliud i illo cōsidere nisi paupertatē: la-
udēt te esuriētium uiscera: non ructuantius opulēta cō-
uiuia. **In** actibus apostolorum quādo domini nostri ad
huc cadebat cruor et seruebatur recēs in credētibus fides
uendebāt oēs possessiōes suas et precia earum ad apo-
stolos deferebāt pedes: ut ostenderēt pecunias esse
calcandas: **Dabaturq;** singulis prout cuiq; opus erat:
Anania et **Sabira** dispēsatores timidi immo corde du-
plici et ideo condēnati quia postuonum optulerunt qua-
si sua et nō eius cui seel ea uouerāt: partēq; sibi iam
aliene substantiæ reseruauerunt metuētes famē quas ue-
ra fides nō timet præsētē uindictā meruere non crude-
litate sentētix sed correptionis exēplo: **Deniq;** et apo-
stolus petrus nequaq; ip̄ecatur eis mortem ut stultus
philosophus calumniatur sed dei iudicium spiritu pro-
phético ānuntiat ut duorum hoies poena sit doctria mul-
torum. **Ex** eo tpe quo uirginitati perpetuæ cōsecrata es
tua nō tua sunt: imo uere tua quia christi ēe cōperunt
quæ auiā uel matre uiuēte ip̄arus arbitrio dispensāda
sunt. **Si** autē obierint et somno sanctorum requieue-
runt **Scio** enī et illas hoc optare ut te habeāt sup̄stitēs
cum atas maturior fuerit: et uoluntas grauior firmior
q; sētencia facies quod tibi uisum fuerit. immo quod
dominus imperarit scitura nihil te habiturā nisi quod
in bonis operibus erogaueris. **Alī** ædificēt ecclesias
uestiāt parietes marmoris crustis columnarum moles
aduehāt earumq; deaurēt capita. preciosa ornamenta
contexant: preciosum ornatus nō sētencia ebore argē-
toq; ualuas: et gemis aurata distiguāt altaria: nō ip̄hē-
do nō abmo: unusquisq; istuo sēsū abundet melius ē
ēi hoc facei q̄ repositis opib; icubā sed tibi aliud propo-
situs ē christus uestire i paupib;: uisitare in lāguētib;
pascere in esuriētibus: suscipere in his qui tecto idigēt
et maxime i domesticis fieri. **Uirginis** alere mōasteria
seruorum dei et pauperum spiritu habere curā: qui di-
ebus ac noctibus seruiunt doio tuo: qui in terra positi
angelorum imitatur cōuersionē: et nihil aliud loquun-
tur nisi quod ad laudes dei pertinet: **Habēt**q; uictus
atq; uestitus his gaudēt diuitiis: qui plus habere no-
lunt: si tamē seruāt propositus: alioquin si plus deside-
rāt: his quoq; quæ necessaria sunt probantur indigūi
Hæc ad uirginē diuitē et uirginē nobiles sum locutus
Nunc tantus ad uirginem loquar. idest non ea quæ ex-
tra te sed in te sunt tātum considerāo preter psalmorum
et orationis ordinē quod tibi hora tertia: sexta: nona:
ad uesperus medio noctis: et mæ sēper est exercendus
statue quot horis scripturā sctas ediscere debeas: quā-
to tēpore legere non ad laborē sed ad delectationes et
instructionē animæ: cuiusq; hæc finiueris spatia et frequē-
ter te ad sigenda gēua sollicitudo animi suscitauerit: ha-
beto lanā semper in manibus: et staminis pollice fila
deducito: uel ad torquēda subtegmia i aluolis fusa
uertatur. aliarumq; neta aut in globus collige: aut ter-
enda compone: quæ texta sunt respice: quæ erata rep-
hende: quæ faciēda cōstitue: **Si** tantis operum uarie-
tibus fueris occupata nunquas tibi dies longi erunt:
sed q̄ uis æstiuis tendātur solibus breues uidebuntur
in quib; aliquid operis pretermisus ē. **Hæc** obscurāo
te ipsā saluabis: et alias et eris magistra conuersatiōis
sanctæ multarumq; casitatē lucrus tuum facies dicēte
scriptura: **In** desideris est anima ois ociosi. **Nec** icar-
co tibi ab opere cessādius ē quia deo propitio nulla re
indigeo: sed ideo cum omnibus laborādum est ut per-

occasione[m] operis nil aliud cogites nisi quod ad deo
 mini pertinet seruitutem. **S**impliciter loquar quauis
 omnē celsus tuum in pauperes distribuas: nihil apud
 christum erit preciosius nisi quod manib[us] tuis ipsa con
 feceris uel in usus proprios uel i exemplis uirginis
 terrarius uel quod aui[m] matriq[ue] offeras maiora ab eis
 in refectionem pauperum receptura: **P**ene pretereū
 quod uel precipuum est. **A**um esses paruula et sancte
 ac beate memorie Anastasius episcopus Romanas
 reget ecclesiam de orientis partib[us] hareticorum saua
 tempestas simplicitates fidei que apostoli uoce lauda
 ta est polluet et labefactare cōata est. **S**ed uir diuissim[us]
 paupertatis et apostolicę solitudinis: statim noxiū
 percussit caput et sibilantia hydra ora cōpescuit et quia
 uereor immo rumore cognoui in quibusdam adhuc ui
 uere et pullulare uenenata plātaria illud pio charitatis
 affectu pramonēdus puto et sancti Innocenti[us] qui a
 apostolicę cathedre et supradicti uiri successor et filius ē
 teneas fides: nec peregrinā quia tibi prudens callida
 q[ue] uideatur doctrinam recipias. **S**olent enim huius
 cemōi p angulos multari: et quasi iustitiam dei quare
 re cur illa aia i illa sit nata prouincia: **Q**uid causę extitit
 ut alii de christianis nascantur parentibus. **A**lii inter fe
 ras et seuisimas nationes ubi nulla dei notitia ē cum
 q[ue] hoc quasi scorpionis ictu simplices quosq[ue] percusserit
 et fistulato uulnere locus sibi fecerit: uēna diffundunt
 putas. ne frustra infās paruulus et qui uix matrē risu
 et uultus hilaritate cognoscat: qui nec boni aliquid fe
 cit: nec mali dāmonē corripitur morbo opprimitur re
 gio et ea sustinet quę uideus hoies ipios nō sustinere
 et sustinere deo seruientes. **S**in autē iudicia inquirunt do
 mini uera iustificata in semetipsis. **E**t nihil apud deum
 iniustum est ipsa ratio cōpelliur ut credamus animas
 fuisse in cęlestibus et propter quadā ātūca peccata dā
 natas in corporib[us] humāis et ut ita loquāur sepultas
 nosq[ue] i ualle lachrymarum pēnaluetenus lue[re] pēturus
Und et propheta dicit priusq[ue] humiliarer ego peccaui et
 educ animas de carcere: et iste peccauit ut cæcus nasce
 retur ex utero an pētēs eius et cetera his similia. **H**ęc
 impia et scelerata doctria olim i egypto et orientis p[ar]tibus
 uersabatur: et nunc abscondite quasi in quibusdam
 foueis uiperarum apud plerosq[ue] uersatur illarumq[ue]
 partium polluit puritatē et quasi hæreditario malo ser
 pit i paucis: ut pueniat ad pluriōs: quā certus sum q[ue] si
 audieris nō recipias hęc enis apd deum magis qua
 rus fides norma doctria ē intelligis qd loquor. **D**abit
 enis tibi deus i oibus intellectum nec statim aduersum
 fauissimā hæresis et multo his nequiora q[ue] dixi respō
 sionē ordinis flagitabis: ne nō tā prohibuisse uidear q[ue]
 cōmonuisse cum presentis operis sit instruere uirginē
 non hæreticis respōdere. **A**terum oēs fraudulētias eo
 rum et cuniculos quibus nituntur subuertere ueritatē
 i alio opere deo adiunāte subuertius. quod si uolueris
 p[ro]p[ter] libeterque mittēus. **U**troneas enis aiunt pute
 re merces et precia facilitate decrescere: quę sēp i rar
 tate maiora sunt. **S**olet inter plerosq[ue] esse certamen
Utrum solitaria an cus multis uita sit melior quarum
 prima prefertur quidem secundę. sed in uiris quides
 periculosa est ne abstracti ab hominum frequentia sor
 didis et impiis cogitatioib[us] pateant: et pleni arrogātia
 et supercilii cunctos despiciant: armentq[ue] liguas suas
 uel clericis uel aliis monachis detrahendo de quibus
 rectissime dicitur filii hominum dentes eorum arma et
 sagittę: et lingua eorum gladius acutus: quātomagis
 in sceminis quarum mutabilis fluctuansq[ue] sēntia si
 suo arbitrio relinquatur cito ad deteriora dilabuntur
Noui ego in utroq[ue] sexu per nimia abstinentiā cerebri
 sanitatē in quibusdam fuisse uexatas precipueq[ue] in

his qui in humectis et frigidis habitare cellulis: ita
 ut nescirent quid agerēt quo ue se uerterēt: quid loqui
 quid tacere deberent. **A**terum si rudes secularis lit
 terarum de tractatib[us] hominum disertorum quippias
 legerit uerbositate solā discunt absq[ue] noticia scriptura
 rum: et iuxta uetus elogium. **L**um loqui nesciāt taceē
 non possunt: docentq[ue] scripturas quas nō intelligunt: et
 cum aliis psuasent eruditorum sibi assumunt superci
 lium prius iperitorum magi q[ue] doctorum discipuli.
Bonum ē ergo obedire maiorib[us]: parere pfectis et p[ro]
 regulas ueritatis scripturarum uitę suę tramitē ab aliis
 discere: nec pceptore uti pessimo. s. p[re]sumptione sua: de
 talib[us] sceminis et apostolus loq[ue]t: q[ue] circumferuntur om
 ni uento doctria sēper discentes et nunq[ue] ad scientiā
 ueritatis puenientes. **C**atronarum maritis ac seculo
 seruientium tibi consortia declinētur: ne sollicitetur ani
 mus et audias quid uel maritus uxori uel uxor locuta
 sit uiro. **D**enenata sunt huiusmodi cōfabulationes: pes
 simę super quarum damnatione secularē uersum assu
 mens apostolus fecit ecclesiasticum. **L**orrumpunt bo
 nos mores cōfabulatiōes pessimę: cuius iābic[us] metrus
 dum uerbum seruat ex uerbo: nequaq[ue] expressit latia
 translatio: graues sceminę et maxie uiduę ac uirginē
 tibi comites eligantur: quarum probata ē conuersatio
 sermo moderatus: sancta uerecundia. **F**uge lasciuam
 puellarum quę ornāt capita sua: crines a fronte dimit
 tunt: cutem polliunt: utuntur pigmētis: astrictas habēt
 maicas: uestimēta sine ruga: loccosq[ue] crispantes ut sub
 nomine uirginali uendibilib[us] appareant. **C**ores. n.
 et studia dominarum plerumq[ue] ex ācellarum et comitus
 morib[us] indicātur. **A**la sit tibi pulchra: illa amabilis: illa
 inter solias habēda: quę nescit se esse pulchrā. **A**uę ne
 gligat formę bonum et procedens ad publicus nō pec
 tui non colla denudat: **N**ec pallio reuoluto ceruices a
 perit: sed quę celat faciē: et uix uno oculo qui uix ne
 cessarius ē patēte ingreditur. **D**ubito an loquar sed ue
 lim nolim quia crebro fit dicendum ē nō quo hęc i te
 timere debeat: q[ue] ista forsitan nescias nec unq[ue] audieris
 sed quo p occasione tui ceterę pmonendę sunt cōcina
 tuos pueros et calamistratos et peregrini muris olen
 tes pellicula de quib[us] illd arbitri est nō bene olet qui be
 ne semp olet: quasi qualdā pestes et uenena pudicitia
 uisitatio et se infamat et alias: et ēt si nihil mali operis
 ppetretur: tamē hoc sit uel maximus malum frustra pa
 tere maledictis et morib[us] ethnicorum. **N**ec hoc de oi
 bus dicimus: s[ed] de his quos ecclia ipa rephēdit: quos
 interdum abicit: **I**n quos non nunq[ue] Episcoporum et
 psbyterorum censura deseuit ut prope periculosius sit
 lasciuis puellis ad loca religionis quā ad publicus pro
 cedere. **A**uę uiuunt i monasterio: et quarum simul ma
 gnus est numerus: nunq[ue] solę: nunq[ue] sine mēe proce
 dant. **D**e agmine columbarum crebro accipiter unam
 separat: quam statim inuadit et lacerat et cuius carnib[us]
 et cruore saturatur: morbida oues relinquunt greges
 suum: et luporum faucibus deuorantur. **S**cio ego sanc
 tas uirgines q[ue] dieb[us] festis pp populorum frequentia
 pedem domni cohibent: nec tunc egrediuntur quādo
 maior est adhibenda custodia et publicus penitus dui
 tandum. **A**nte annos circiter triginta de uirginitate ser
 uanda edidi librum: in quo necesse mihi fuit ire contra
 uicia et propter instructionem uirginis quā monebam
 diaboli insidias patefacere: qui sermo offendit pluriōs
 dum unusquisq[ue] in se intelligens qd dicebatur: non q[ue]
 monitorem libenter audiuit: sed quasi criminatōrē sui
 operis aduersatus est. **D**erum tamen quid profuit ar
 masse exercitum reclamātium: et uulnus cōscientię do
 lore monstrasse? **L**iber manet homines praxerierunt
 .m. 9.

Scripti ad plerasq; uirgines et ad uiduas $\sigma\pi\tau\omicron\nu\Delta\alpha\sigma$ uia et quicquid dici poterat i illis opusculis dfloratus e ut aut ex supfluo eade a nobis repetatur: aut nunc pretermiffa plurimum noceat. **Lerte et Beatus Lypri** amicus egregium de uirginitate uolumẽ edidit: et multũ alii: tam latino q̃ graeco sermone omniumq; gentium litteris: atq; linguis p̃cipui in ecclesijs agminis uita lau data est: sed hoc ad eas p̃tineat q̃ necdum elegerat uir ginitates: et exhortatione indiget: ut sciant quale sit: q̃ eligere debeant: nobis electa seruanda sunt: et q̃ inter colubras et scorpiones incedendum. **Ut accinctis lum bis: calcatisq; pedibus et apprehensis manu baculis iter per insidias huius seculi et inter uenena faciamus: pos simusq; ad dulces Jordanis puenire aquas: et terras repromissionis intrare: et ad domum dei ascendere ac dicere cum propheta. Domine dilexi decore domus tua: et locum habitationis glorie tuae. Et illud. Uias petii a domo et hanc requiram ut inhabites in domo domini omnibus diebus uitae meae felix illa cõsciẽtia et bea ta uirginitas in cuius corde praxer amorẽ christi qui e Sapiencia. **Basititã** patiẽtia atq; iustitia ceteraq; uirtutes nullus alius uersatur amor. nec ad recordationes hois aliquãdo suspirat: nec desiderat uidere quẽ cum uiderit nolit dimittere sanctum uirginum propositum et caelestes angelorumq; familiã gloriã quarundam non bene se agentium nõden infamat quibus aperte dẽ cendum est ut aut nubant si se non possunt continere: aut contineant si uolunt nubere: **Digna** res risu immo placenti. **Incedẽtibus** dominabus ancilla uirgo proce dat ornator ut pro nimia consuetudine quam in com ptam uideris: dominam suspicaris nonnulla separata: et absq; arbitris quarunt hospitia ubi trununt licentius utantur balneis faciãtas quod uolunt. ut deuitent con scientias plurimarum: **Hac** uidemus. et patimur. et si aureus nummus affulserit inter bona opera deputãus furem iungo principio nec semel monuisse contentus sum: ama factas scripturas: et amabit te sapientia. dilige eam et seruabit te. **Honora** illam et amplexabitur te. **Hac** monilia in pectore et in auribus tuis hãreãt nihil aliud nouerit lingua nisi christus. nihil possit foare nisi quod sanctum est. **Auix** tua tibi sepe ac matris in ore dulcedo uerferur: quarum imitatio forma uirtutis est**

Incipit alia Epistola Ad Demetriades sub nõine Hieronymi inscripta de uirginitate: et uita perfecta:

ARGVMENTV.

O summ in cõendatione uirginis expõens a temeritate et ambitione se purgat: et institutus uirginem de bono naturã pertractat optimum incitamentus dicẽs docere aliquem id assequi posse quod cupiat:

Domini ad imaginem de creatum rationis particeps asserit in hoc perfectiones effectum: quod liberus accipit arbitrium: ut in eo esset iusticiã bonus uoluntarium non coactus arguens illos qui opus dei reprehẽdentes asserunt tales hominẽ fieri debuisse qui malus facere omnino non posset: **Effert** autem naturã bonus ex insito dolore a rubore peccati: et læticia cunctis in nata ex conscientia recte factoris exempla ex ueteri testamẽto proponens eorum qui sine lege iustificati sunt. **Probat** quoq; testimonijs scripturarum peccatum uoluntati peccãtis impingi nõ necessitati nature: **Exẽplis** quoq; astruens in eadem natura merita esse diuersa: et per multa tempora homines propterea sine lege relictos quia erat ad iusticias sufficiens sine lege natura et talibus dictis facillima uirginũ ex naturã bono pro

posita suadet deum et sponsi scrutandã uoluntatem ostendens illam quadrifari partitõe distigui dus quedã iubetur: prohibetur alia et cõceduntur aliqua et aliqua suadentur asserens uirginem quã consiliũ amplexata est multo magis seruare debere preceptis: et despectis terrenis semper caelestia suspirare animus optimis rebus occupare et uiam perfectionis in teneris annis quodã risu et exercitaciõe in naturã transire. **Excitet** deinde uirginem ex domestica gloria et quadam cõparatione sui generis uiris ac magistratibus praxert non tantum hominum oculos asserens in illam esse conuersos sed deum eius omni angelorum milicia ipsius praxtolari certamen: **Docet** quoq; minima praxcepta non negligenda. **Et scãd apostolicã sententias: Omnia** sine murmurati one cõplenda. **Quo** dicit esse uicia quã difficultus sup autur gulam atq; libidinem: **Quã** eius uirgo sancta calcauerit: facilius uincere debet quã cruciãt: **Spemere** potuit quã delectãt: **Admonet** illas ad sãctitatẽ ex duplici dignitate filiationis: ac desponsationis docẽs eam ex hoc debere esse perfectã: sicut et pater perfectus est: ne mies lædere nulli detrahẽre: nec detrahẽtes audũ i sermone modestiã grauitatẽq; seruare. **Docet** deinde uirtutes uiciaq; discernere et quid iter uerã et fictam humilitatẽ interfir. **Donet** adulanti nõ crederi: nec quẽq; adulatione decipere: moderata seruare ieiunia. **De** dignitate natalis nõ gliari. **Raro** in publicum procedere: instruit quoq; de congruo oionis tempo: et modo lectionis scripturarum. **Insinuat** qualis debet eẽ ornatus in christi sponsa: hortatur ut cauta sit: atq; sollicita cõtra callidi hostis insidias: docẽs qualia cõtra eius sunt arma sumẽda ipsius in tentando animas simplices pro dens astutiã. **Erudit** quoq; ad cautellã in discernẽtis cogitationibus et q̃ cogitatio ascribatur culpa: et qualiter p̃rnis motibus resistatur. **Ad** extremum ad omnes laborem ferendum illas cõsideratione instabilitatis humanã et futuri aduẽtu iudicii tamẽ magis cõtemplatiõne aternitatis exhortano.

Aliud Argumentum.

QUiaq; a plerisq; hac epistola dicitur nõ esse Hieronymi: sed alicuius pelagianis eo q̃ nimis bonum naturã et liberus p̃dies arbitrius: **Beda** Presbyter dicit eã esse Juliani eius hãresis sectatoris in libro de grã dei cõtra eundem italicum. **Ros** plerasq; huius epistolã ab Augustino nominus eẽ rephensa tanq̃ gratiã dei aduersantia. **Unde** et suspicatur illã a pelagianis p̃scriptam sic ipse scribit i epistola ad iulianam. **Demetriadis** matrẽ quã ob hoc ipsi libello subdidimus. **Continet** tamẽ multa salutaria monita et cõmuniter i exemplaribus sub noie Hieronymi hẽtur inserta ideoq; et nos illã inscripsimus.

Epistola.

ISV. **Q**UO ingenio parq; fretus scientia officium scribendi facile me implere posse crederem. tamẽ tam arduus hoc opus igredi sine magno difficultatis timoẽ non possem. **Scribendum** est. n. ad Demetriadem uirginẽ christi: uirginẽ nobilem: uirginẽ diuitem: et qã his maius est ardore fidei nobilitates diuitiasq; calcantem: quã utiq; pro tã insignis admiratione uirtutis ut laudare omnibus facile ita docere difficile est. **Aut**. n. oio deesse possit in eius laude celebranda: q̃ summo loco nata in summis opibus delitãtisq; nutritã tantis tamq; uariis uitã huius

blādimentis: uelut tenacissimis quibusdam irretita uir-
 culis subito eruperit: cunctaq; simul corporis bona ai-
 mi uirtute mutauerit: quæ florem ipsum adhuc inuen-
 tis ætatis quodam fidei gladio: idest uoluntate succi-
 derit et crucifigēs cum christo carnē suā uiuā sanctāq;
 hostiā sacrauerit deo: ac nobilissimi sanguinis posterita-
 tē uirginitatis amore contempserit. **P**rona autem et fa-
 cilis dicendi uia est quæ ipsa ubertate materix cursum
 orationis accendit. **S**ed nobis alio magis iterum pergē-
 dum ē quibus propositum est institutionē uirginis scri-
 bere nō laudē: nec paratas iam uirtutes exprimere q̄
 parandas: magisque reliquā ordinare uitas q̄ ornare
 præteritā. est autem difficillimum cuius eius persona fac-
 re in qua cupiditas tanta discēdi ē: tantusq; pfectiois ar-
 dor ut ei quilibet perfecta doctrina par esse uix possit.
Cōmīnit enim recte q; meminuit quas mundi opes glo-
 riāq; respuerit quibus uoluptatibus renuntianerit quas
 denique contēpserit uitæ præsentis illecebras. **E**t ideo
 contenta non est cōmuni hoc mediocriq; genere uiuen-
 di: et qd̄ facile ipsa multorum societate uilescat: nouum
 aliquid et inusitatum requirit præcipuum ac singulare
 quoddam flagitat: non minus conuersionē suā q̄ con-
 uersationē cupit esse mirabilem: in seculo nobilis apud
 deus cupit esse nobilior: taz preciosa requirit i moribus
 q̄ contempserit in rebus. **H**unc itaq; taz deuota mentis
 ardorem: hanc tantæ perfectionis sitim: quod unquam
 satiabit flumen ingenii: quæ uis aliquando orationis:
 quæ copia tantum uerbis exprimere poterit: quantum
 parata est uirgo rebus implere: **N**obis uero donanda
 est uenia. qui ad ornandus domini tabernaculus secun-
 dum uires nostras munus offerimus. **N**ec ueimur ne
 temere scribendo ad tantæ nobilitatis uirginem ultro
 nos moribus tradamus inuidiæ. **S**cribimus enī pe-
 tente sancta matre eius: immo iubente idq; a nobis trās-
 marinis litteris miro cuius desiderio animi flagitate quæ
 facile ostendit quo studio quantaq; cura in filiā germē
 celeste plantauerit dus illud solite cupit ab aliis irriga-
 ri. **R**emoti igitur a temeritate et ambitione liberi propo-
 sito insudemus operi nec de mediocritate diffidamus i
 genii quod credimus et sīde matris: et merito uirginis
 adiutari. **Q**uotiens mihi de institutione morum et san-
 ctæ uitæ cōuersatione dicendum est soleo prius humanæ
 naturæ uim qualitātēq; monstrare: et quid efficere pos-
 sit ostendere ac iam deinde audientis animum ad spē
 incitare uirtutum: ne nihil prosit ad ea uocari quæ sibi
 impossibilia esse præsumpserit. **N**unq̄ enim uirtutum
 uias ualemus ingredi nisi spe comite ducamur: **S**iqui-
 dem appetentis omnis conatus perit consequendi de-
 speratione. **Q**uem ego exhortationis ordinem cum in
 aliis quoq; opusculis tenuerim tum hic maxime obser-
 uandum puto ubi eo plenius naturæ bonum declarari
 debet quo instituenda est uia perfectior ne tanto remis-
 sior sit ad uirtutem animus ac tardior quanto minus se
 posse credat et dum quod inesse sibi ignorat id se existi-
 mat non habere. **P**roferenda semper innotitas ea res
 est cuius usus desideratur et explicandus quicquid boni
 natura potest cui quicquid posse probatur implendus
 est: **H**æc igitur prima sactæ ac spiritualis uitæ fundamē-
 ta iacentur ut uires suas uirgo agnoscat quas demum
 bene exercere poterit cum eas se didicerit habere opti-
 ma enim animi incitamenta sunt cui docetur aliquis pos-
 se quod cupiat **N**am et in bello ea exhortatio est ma-
 xima: eaq; plurimum auctoritatis habeat. quæ pugna-
 torem d̄ uiribus suis admonet. **P**rimum itaq; debet
 naturæ humanæ bonum de eius aucto: metri deo scili-
 cet qui cum uniuersa mundi. et quæ intra mundi sunt
 opera bona et ualde bona fecisse referatur: quanto pu-
 tas præstantiorē ipsum hominē fecit: propter quem

omnia etiā intelligitur illa condidisse **Q**ues dus ad ima-
 ginē et similitudines suam facere disponit: anteq̄ faci-
 at qualē sit facturus ostendit: **D**einde cum subiecit ei
 uniuersa animalia eumq; eē cōstituit eorum domium q̄
 uel more corporis uel uirium magnitudine uel armis
 dentium multo ualētiora homine fecerit: satis declarat
 quanto pulchrius sit homo ipse conditus: quem uel ex
 hoc uoluit naturæ suæ intelligere dignitatem: dum for-
 tiora sibi subiecta miratur aialia neq; enī nudum illux
 ac sine præsidio dereliquit ne diuersis periculis uelut i
 firmum exposuit: sed quē inermes extrinsecus fecerat
 melius itus armauit ratiōe scilicet atq; prudētia: ut per
 intellectum uigoremq; mētis quo cæteris præstabat ai-
 malibus factorem omnium solus agnosceret: et inde ser-
 uiret deo unde aliis dominabatur. **Q**uod iusticiæ bōus
 uoluntarium esse uoluit non coactum reliquit eum in
 manu consilii sui posuitq; ante eum uitam et mortem
 boni et mali: et quod placuerit ei dabitur illi **U**nde
 et in deuteronomio legimus: **U**itam et mortem dedi
 ante faciem tuam benedictiones et maledictionē: elige
 tibi uitā ut uiuas. **H**inc iam tibi prouidendus est ne for-
 te illud remordeat te: **I**n quo temere imperius uulgus
 offendit. ut ideo non uere bonus factus hominē putes
 quia is malum facere potest: nec ipsa naturæ uolentia
 astringitur ad immutabilis boni necessitatē. **M**as si dili-
 genter retractes et ad subtiliorē intellectum cogas ani-
 mum: **H**inc tibi melior status hominis: ac superior ap-
 parebit unde putatur inferior: **I**n hoc enim gemini uti-
 neris discrimine i hac utriusq; libertate ptis rationabi-
 lis animæ decus positum ē. **H**ic inq; totus naturæ no-
 stræ honor cōsistit: hinc dignitas: hinc deniq; optimi
 quiq; laudē meretur: hinc pmiū nec esset omnino ul-
 la uirtus in bono pseuerantis si is ad malum trāsīt nō
 potuisset. **D**olens nāq; deus rationabiles creaturā uo-
 luntari boni munere **E**t liberi arbitrii ptate donare u-
 triusq; partis possibilitatē homini inferendo: proprius
 eius fec esse qd̄ uelit ut boni ac mali capax naturaliter
 utrunq; posset: et ad alterutrum uoluntate d̄flecteretur
 neq; .n. aliter spontaneum habere poterat bonum: nisi
 xque et malum hēre potuisset. **U**trunq; nos posse uo-
 luit optimus creator: sed unus facei bonum scilicet qd̄
 et iperauit. **C**aliquis facultatē ad hoc tantum dedit ut
 uoluntatem eius ex nostra uoluntate faceremus. **Q**d
 cuius ita sit hoc quoq; ipsum qd̄ et mala facei possumus
 bonum est. **B**onum inq; quia boni ptē meliorē fac. **F**a-
 cit enī ipsa uoluntaria sui iuris: nō necessitate diuinctā
 sed iudicio liberā. **L**icet quippe nobis eligere: resutare
Probare: respuere: nec ē quo magis rationabilis crea-
 tura cæteris pferatur: nisi q̄ cum omnia alia conditiōis
 tantum ac necessitatib; bonus habeat: hæc sola habet uo-
 luntatis. **S**ed pleriq; impie nō minus q̄ impite cum
 super statu hominis q̄ritur uereor dicere q̄ rephēdē-
 tes opus domini talem illum aiunt debuisse fieri: **Q**ui
 omnino facere non posset malum. **N**est itaq; ei figmē-
 tus qui se fingit **Q**uid me fecisti sic: et improbissimi ho-
 minum dum dissimulat idipsum bene administrare: qd̄
 facti sunt: aliter se factos fuisse malunt: ut qui uitā suā
 emendare uolunt uideantur emendare uelle naturam
 cuius bonum ita generaliter cunctis institutum ē ut in
 gentilibus quoq; hominib; qui sine ullo dei cultu sunt
 se non nunq̄ ostendat ac proferat: q̄ multos .n. philo-
 sophorum audiuius et legimus et ipi uidimus castos
 patientes: modestos: liberales: abstinentes: benignos
 et honores simul mundi et delicias respuentes: et ama-
 tores iusticiæ nō minus q̄ scientiæ. **U**nde quæso homi-
 nibus alienis a deo ista quæ deo placent? **U**nde autē
 illis bona nisi de naturæ bono. **E**t cum ista q̄ dixi uel o-
 nia in uno: uel singula in singulis hēri uideamus cum

omnium una natura sit exemplo suo sibi inuicem ostendunt omnia in omnibus esse posse quae uel omnia in omnibus: uel singula in singulis inuentantur. Quod si sine deo homines ostendunt quales a deo facti sunt: uide quid christiani facere possunt: quomodo in melius per christi instructa Natura est: Et qui diuina quoque gratia iuantur auxilio. Age iam ad Animam nostram secreta uentamus seipsius unusquisque attentius respiciat: Interrogemus quid a hoc sentiat propria cogitationes. ferat sententiam de natura bono ipsa conscientia instruat doctissimo magisterio animi et mentis: bona non aliunde magis quaeque quam ab ipsa mente discamus. Quid illud obsecro est quod ad oem peccatum: aut erubescimus aut tremamus et culpam facti nunc rubore uultus: nunc pallore monstrans ac trepidanti animo etiam in minimis delictis testes effugimus: conscientia remordemur: Et diuerso autem in omni bono latere constantes intrepidi sumus: Idque si occultus est palam etiam fieri cupimus uolumus: nisi quod testimonio est sibi ipsa natura: quae hoc ipso declarat bonum suum: quod ei malum displicet: et dum in bono tantum opere consistit: quid solum eas deceat ostendit: Hinc illud est quod frequenter occulto carnificum auctores sceleris conscientia tormenta deseruiunt: Et latentem reus secreta mentis poena persequitur: nec ullus post culpam est in punitatis locus: dum sit reatus ipse supplicium. hinc est quod e contrario innocens inter ipsa tormenta fruatur conscientia securitate: et cum de peccata metuat: De innocetia gloriatur: Est enim inquam in animis nostris naturalis quaedam ut ita dixerim sanctitas quae uelut in arce animi praesidens exercet boni malique iudicium: et ut de honestis rectisque fauet actibus. ita sinistra quaeque opera condemat atque ad conscientiam testimonium diuersas partes domestica quadam lege diiudicat: nec ullo profusus ingenio aut fucato aliquo argumentorum colore decipit ipsa nos cogitationibus fidelissimis: integerrimus sane testibus: aut arguit: aut defendit: Huius legis scribens ad Romanos meminit Apostolus: quam omnibus hominibus insitam uelut in quibusdam cordis tabulis scriptam esse testatur: Cum enim inquit gentes quae legem non habent naturaliter quae legis sunt faciunt: huiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente eis conscientia eorum: et inter se inuicem accusantur cogitationum aut etiam descendunt: Hac lege uisunt omnes quos inter Adam atque Moysen sancte uixisse Et placuisse deo scriptura commemorat: Quorum tibi exempli causa aliqui proponendi sunt: ut facile intelligas quantum sit natura bonus: cum eam legis uice docuisse iustitiam probaueris: Abel primus hanc magistrum secutus ita Dominum promeruit ut cum ei offerret Hostiam: Nam grate sacrificium eius acceptum Deo fuerit ut fratrem in inuidiam concitaret: Auxium iustum in Euangelio dominus ipse commemorans breuiter perfectionem eius exposuit. Omnes enim uirtutum species: uno nomine continentur iustitiae: Beatum Enoch ita placuisse deo legimus: Deus e medio mortalium raperet: Et in mundo consumatum de mundi habitatione transferret: Noe iustus in generatione sua et perfectus asseritur: cuius sanctitas eo magis est admirabilis: quo toto profusus a iustitia declinate mundo solus iustus inuentus est: nec ab alio quaesuit sanctitatis exemplum: sed ipse praebuit et ideo totius orbis inuicem suffragio solus omnium meruit audire: Intra tu et domus tua in Arcam: quia te uidi iustus in generatione ista coram me. Ante deum autem probatur iustus iste qui et corpora factus est et corde: Melchisedech sacerdos dei legitur cuius meritum ex hoc facile intelligi potest quod multo post futurum domini sacramentum ante signauit

ac sacrificio panis et uini mysterium corporis et sanguinis expressit: Ac sacerdoti sui typhochristi sacerdotus figurauit: cui a patre dicitur Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem melchisedech. Nam et quod benedicit Abraham principem patriarcharum qui per circumcisiones iudaeorum patet. per fidem gentium illius signatissime ostenditur figuram: qui per fidem suam et iudaeis donauit benedictionem et gentibus Loth quoque sancti Noe uirtutes secutus inter tot peccantium exempla iustitiam non reliquit: et ut illum totius mundi non uicem exemplum ita hic tota illa in qua habitabat regione peccante contra multitudinis uicia tenuit sanctitatem. Qui ut beatus Petrus apostolus ait uisu et auditu iustus erat: et iter per simos positus mala eorum et oculis aduersabatur et auribus: atque ideo simili exemplo: ut ille diluuium: ita hic ereptus est incendio Quid Abraham alicuius dei quid Isaac et iacob memorem quam perfecte impleuerunt domini uoluntatem uel hinc possumus extirpare quod familiaritatem quadam et praecipua dignitate eorum se deus uoluit nominari: Ego sum inquit deus abraham: et deus Isaac et deus Jacob: hoc nomen meum est sempiternum et memoriale in generationes generationum. Joseph fidelis domini famulus et perfectus a puero tribulationibus magnis iustus ostenditur. Qui primum a fratribus israhelitis in seruum adductus est: ab eisque uenditus: a quibus se uiderat adorandum. Deinde aegypto domino traditus semper ingenuam animam tenuit dignitatem. Docuitque exemplo suo et seruos et liberos in peccato non conditiones cuiusque obesse sed mentem. Hic quaeso remora paulisper et castum animum sollicite uirgo considera. Occupatur a domina femina adolescens: nec ad concupiscentiam prouocatur: rogatur et effugit. Pona hac in re et blanditur et supplicat: quae ceteris imperabat. Amator dei mulieris amore non uincitur. Castum animum nec aetas adolescentiae promouet nec diligentis auctoritas. Lamentum frequenter domina propiores adolescenti insidias tendit in secreto ac sine testibus manu impudens apprehendit ac procacioribus uerbis hortatur ad crimem: nec quidem hinc uincitur: sed ut uerba uerbis ita res rebus refert. Nam qui frequenter rogatus negauerat: tunc comprehensus suo aufugit: et antequam illud euangelicum diceretur. Qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam iam mechatus est in corde suo. Ille non aspectu solum: sed ipso peccato complexu prouocatus a femina feminam non concupiscit. cauitatis uirtute nunc usque mirata es: nunc respice benignitatem. Priusquam propheta diceret Unusquisque iniurias proximi sui non reminiscatur in corde suo: ille pro odio reddidit caritatem: et cum uideret fratres suos: imo in inimicos ex fratribus cumque ab eis agnosci uellet dilectionis affectum pio dolore testatus est. De osculabatur singulos et irriguis fletibus paentium colla perfundens odium fratrum caritatis lachrymis abluibat: quos tantum uiuio pie: quam mortuo germano semper dilexit amore nec recordatus illum est in quo ad necem fuerat deiectus lacum. Non cogitauit addictam germanitatem peccato: sed pro malis bona retribuens apostolicum preceptum sub natura adhuc compleuit Quid de beato Job dicam: famosissimo illo athleta dei: qui pro direptas opes et funditus deleta patrimonia pro filiorum et filiarum unum subito interitum: ad ultimum proprio contra diabolum corpore dimicauit: Auferuntur omnia quae extrinsecus possidebat: extranea bona repente decidunt: ut magis pulchra clarescant. Omnibus profusus uelut idumentis exuitur: ut expeditius ac fortius nudus triumphet: et hostem quem ferendo danna superauerat rursus tolerando supplicia deuincat. De quo tale ipsius domini testimonium est. Nunquid considerasti puerum meum Job non est similis ei quisquam in terris: homo sine querela:

uertis dei cultor: abstineas se ab omni opere malo. Nec
 unmerito. Semper enim ut ait ipse tanquam tumetes super
 se fluctus timebat dominus: et presentia eius potius
 ferre non poterat: nec audebat aliquando continere quod
 ita semper adesse credebatur dicebatque securus sus. Non
 enim reprehendit me cor meum in omni uita mea: Qui
 antequam dominus praeceperet inimicos esse diligendos di
 cere poterat. Si in malis inimici mei gaudius sus: si dixit
 in corda meo benefactus est: Nec dicit euangelicus illud
 sonuerat omni petenti te tribue: et iam ille dicebat: Si
 exire passus sum inopem ianuam meam sine uisitato: Non
 dum legerat illud apostolici: Quod iustum est et equum
 seruus praestare et confidens clamabat ad dominum. Si
 seruo nocui si ancillam laesi omnia tu scis domine. Priusquam
 idem apostolus praecipere diuitibus non sublimem sapere
 neque sperare in incerto diuitiarum: sic habuit ille diuiti
 as ut se alibi diuites monstraret. In diuitiis inquit non
 confidebam: nec in lapide precioso. Et hoc non uerbis
 tantum sed ipsis quoque rebus probauit. Qui cum omnia
 perderet non dolebat: dicebatque per singula. Dominus
 dedit: dominus abstulit sicut domino placuit ita factus
 est: sit nomen domini benedictus in secula. Nudus exi
 ui de utero matris meae nudus reuertar illuc: Quo ani
 mi affectu possideamus aliquid docemur: cum id amisi
 mus: et cupiditates fruendi carenti dolor prodit qui in
 carento non habuit dolores: in fruendo non habuit cu
 piditatem. Quirius ante euangelia euangelicus: et apo
 stolicam ante apostolica praeccepta discipulum apostolo
 rum: qui aperiens occultas diuitias naturae et in medi
 um proferens quid omnes possemus ostendit. Docu
 itque quantum sit ille thesaurus animarum: quae nos sine usu
 possidemus et quae proferre uolumus: nec habere nos
 edimus. Postquam multa de natura diximus et sanctorum
 exemplis bonum eius ostendimus ac probauimus: et
 ne e contrario ad ipsius dei pertinet culpas putetur quod a
 liqui iniqui fuerint scripturarum utar testimonio quae
 peccantes ubique crimine uoluntatis grauent non excu
 set necessitate naturae. In genesi legimus. Simeon et
 leui fratres consummauerunt iniquitates suas ex uolun
 tate sua. Ad Hierusalem dominus locutus est. Propter
 quod dimiserunt ipsi uiam meam quas dedi ante facies
 eorum: et non exaudierunt uocem meam sed abierunt post
 uoluntates cordis sui mali. Ac rursus propheta. Et pec
 castis deo et non exaudistis uoces eius: et in mandatis il
 lius: et in legitimis: et in testimonio eius ambulare nolui
 stis. Per Isaias quoque prophetas dominus locutus est.
 Si uolueritis et audieritis me quae sunt bona terra ma
 ducabit: Si autem nolueritis: neque audieritis me: gla
 dius uos consumet. Et rursus Omnes uos occisione
 decideris quia uocauit uos et non exaudistis: locutus
 sus et neglexistis et fecistis malum ante conspectum me
 um: et quae uolebas elegistis. Ipse quoque in euangelio
 dominus ait. Hierusalem hierusalem quae occidis prophe
 tas et lapidas eos qui ad te missi sunt: quotiens uolui
 congregare filios tuos: quod admodum gallina congregat
 pullos suos sub alas: et noluisti. Ubi uelle uidemus:
 et nolle eligere et resutare: ubi non uis naturae: sed liber
 tas intelligitur uoluntatis. Plena sunt utriusque testimen
 ti uolumina huiusmodi testimonio: quibus tam bonum
 omne quam malum uoluntarium semper ascribitur: quod nos modo
 breuitatis causa omittimus: maxime cum sciamus te sacrae
 lectioni aditum de ipso uberius fonte potare. Neque
 uero nos ita defendimus naturae bonum ut eam dica
 mus malum non posse facere: quam utique boni malique
 capacem esse profiteremur. Sed ab hac eam tamen modo
 iniuria uindicamus: ne eius uicio ad malum uideatur
 impelli: Qui nec bonum sine uoluntate facimus: nec
 malum. et quibus liberum est unum semper agere cum se

per utrumque possumus. Unde. n. alii iudicantur sunt alii
 iudicandi nisi quod in eadem natura dispar est uoluntas?
 Et quia cum oes idem possumus diuersa faciamus.
 Idque ut clarius luceat possit: aliqua exempla sunt profe
 renda. Adam de paradiso efficitur. Snoch a mundo ra
 pitur in paradysum in utroque dominus arbitrii libertatem
 ostendit: ut ei placere potuit qui deliquit: ita potuit pec
 care iste qui placuit. Non. n. a iusto deo aut ille puniri
 meruisset aut hic eligi nisi uterque utrumque potuisset. Hoc
 de Cain et Abel fratribus: Hoc et de Jacob et Esau geni
 tibus intelligendum est ac sciendum sola uoluntatis cau
 sas esse quod in natura merita diuersa sunt. Et sodomorum
 crimina. Both sanctitas iudicauit. Nec illud est paruus
 argumentum ad comprobandum naturae bonum quod
 primi illi homines per tot annorum spatia absque ulla amoni
 tione legis fuerint. Non utique quod deo aliquando cre
 aturae suae cura non fuerit: sed quia se tale sciebat fecisse
 hominum naturam ut eis pro lege ad exercendum iusti
 tiam sufficeret. Venique quam diu recentioris adhuc natu
 us uiguit: nec humanae rationi uelut quaedam caliginem legis
 usus obduxit peccandi sine lege dimissa natura: ad quam
 dominus nimis la uiculis obruta et quadam ignorantiae
 rubigine infecta. Lina legis admouit: ut huius frequen
 ti admonitione expoliretur: et ad suum possit redire ful
 gorem. Neque uero alia nobis causa difficultatem benefacien
 di facit quam longa consuetudo uiciorum quae nos infecit a p
 uo paulatimque per multos corrumpit annos et ita postea
 obligatos sibi et adductos tenet ut uim quodammodo
 uideatur habere naturae. Omne illud tempus quod negligenter
 edocti. i. ad uicia eruditi sumus: quo mali esse et stu
 dum cum ad incitamentum nequitiae innocentia pro
 stultitia duceretur nunc nobis resistit contraque nos uent
 et noua uoluntate impugnat usus uetus: et miramur cur
 nobis per octum atque desidia nescientibus et qui ab alio
 sanctitas conferatur: qui nullam consuetudinem boni facimus
 cum malum tam diu duximus. Hoc de naturae bono cur
 sim quasi in alio opere dicta sunt quod ideo a nobis fa
 ciendum fuit: ut tibi planiore uia ad perfectam iustitiam
 sterneremus: quam eo facilius curreti possis quo in ea ni
 hil asperum inaccessibile esse cognoueris. Nam si et ante
 legem ut diximus: et multo ante domini nostri saluatoris adue
 tum: iuste quidam uixisse et sanctae referantur: quanto ma
 gis per illustrationem aduentus eius nos id posse creden
 dum est qui instructi per christi gratiam in meliorem hominem
 renati sumus qui sanguine eius expiati atque mundati
 illiusque exemplo ad perfectam iustitiam incitati meliores illis
 esse debemus: qui ante legem fuerunt: meliores et quam fu
 erint sub lege dicente apostolo. Peccatum in uobis iam
 non dominabitur. Non. n. estis sub lege sed sub gratia.
 Et quoniam hic sufficienter ut puto diximus et de natu
 rae et de gratiae bono. Nunc instituiamus perfectam uirginem
 quae ex utroque semper accensa et naturae simul et gratiae
 bonum morum sanctitate testetur. Prima igitur uirginis
 cura primumque studium sit: scire uoluntatem domini sui
 et quid ei placeat: quid ue displiceat diligenter inquirere
 ut secundum apostolum rationabile reddat obsequium
 tonumque uitae suae cursum ex eius possit ordinari sententia
 a. Impossibile est. n. ei quem placere: cui quid placeat
 ignorat. Merique potest ut etiam obsequendi uoto offendat
 qui quomodo obsequi debeat ante non didicit. Et ut ma
 ius est uoluntatem dei facere quam nosse. Ita prius est
 nosse quam facere. Illud. n. merito procedit hoc ordine.
 unde propheta dicit. Et tu israhel noli ignorare: ut bea
 tus apostolus ait. Qui est ignorat ignorabit. Remque alibi
 Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes
 quae sit uoluntas domini. Initium obedientiae est quid peti
 piatur uelle cognoscere et post est obsequii didicisse quid
 facias: Scito itaque in scripturis diuinitus per quas solas

poteo plenam dei intelligere uoluntatem quasdas prohiberi praecepti quaedam concedi aliqua: non nulla suaderi. Prohibentur mala: praecipuntur bona conceduntur media: perfecta suadentur in duobus illis quae priori loco sunt peccatum omne concluditur. In utroque enim dei continetur imperium et non solum praecipere sed et prohibere ipsum iubentis est. Generaliter namque omnibus mandatur iustitia: quae saluator in euangelio breuiter quidem: sed plenius comprehendens ait quicquid uultis ut faciant uobis homines bona haec et uos facite illis: hoc est ut nihil mali inferamus aliis: et praestemus omnem quod bonum est quia uolumus ab aliis hoc in nos utrumque seruari. Haec sententia a quo iure praecipit uniuersos tenet: nec ulli omnino transgredi licet quod omnibus imperatum est. Apertusque contemptus dei est uel facere prohibita: uel iussa non facere. Duo uero reliqua quae sequuntur quorum unum conceditur suadet aliud: in nostra parte dimissa sunt: ut aut cum minori gloria concessa utamur ac licitis: aut ob maius praemium: et ea quae nobis praemissa sunt respiciamus. Conceduntur quidem nuptiae: carnis usus et uini: sed horum omnium abstinentia consilio perfectiore suadetur. Ad uirginitatis honorem pertinet licentia nuptiarum: et eorum indulgentia uirtutem abstinentiae clarior facit. Quod tempus uirgo coniugium licitum tibi priusquam continere tur maioris praemii amore flagras: uouisti deo non imputa sed laudata uirginitate: et consilio apostoli legem tuam fecisti latior: certaminis ingressa campum non tam laboris cursus quam brauium uictoriae cogitasti. Legeas credo illud euangelicum de perpetua castitate praemium et ipsius te domini sermo ad amore seruanda uirginitatis accendat: qui petri super hoc sententia ipsa rei magnitudine ac difficultate laudauit: et uoluntatis spadonibus regna caelorum promittens ait. Qui potest capere capiat rem itaque tam magna non impero: non impono sed offero: ne quis quidem ad hoc cogit: sed prouoco. quae quidem de uiris tantum sonare uideatur: non solum tamen de uiris dicitur sed aequalis utriusque sexus uirginitatis palma promittitur. Et apostolus de uirginibus praecipit quidem se dicit non habere domini: sed dat consilium. Dicit itaque. An experimentum spiritus eius qui in me loquitur christus. Perfectionis igitur serua consilium et beatitudinem spalis aggressa propositi: serua generale mandatum. Dixi idemque nunc repero. In causa iustitiae unum debemus omnes. Virgo: uidua: nuptia: summus: medius: et infimus gradus aequali iubentur implere praecipit. nec a lege soluitur qui supra legem facere proponit. Quis enim nullus magis illicita uitare debet: quam qui respicit quae licent bant nec quisquam ita a se mandata pollicetur implenda ut ille qui amore perfectionis supra mandata descendit. Et cum amplius statuit facere quam praecipit ostendit sibi minus praecipit esse quam poterit. Deinde qui tanta obedientia proficitur ut et consilium diuinum libenter audiat: quod debet audire praecipit? Illa enim res perfectionis est ista necessitatis. De uirginitate dicitur. Qui potest capere capiat: de iustitia non dicitur qui potest facere faciat. Sed de praecipito ait. Omnis arbor quae non facit fructus bonus excidetur: et in ignem mittetur. Considera quomodo quantum a consilio distat imperium. Quibus aliquos excepit: hic omnes generaliter comprehendit: ibi praemium proponit: hic poenitentiam: ibi inuitat ut facias: hic nisi feceris comminatur. Haec igitur optima ratio distinguens animaduerte quid offeras: adiuerte quid debeas: imo quia utrumque iam debes: et uirginitate quam uoluo obtulisti deo: Et iustitia quam ipse praecipit: integrum utrumque persolue: ille seruus domini placet qui ita aliquid utriusque operis exerceat ut tamen et impata faciat qui non facit aliud pro alio: sed utrumque nec mutat: sed addit obsequium: nec earum te exempla decipiant quae sibi in sola castitate plaudunt

tes ut post suas uoluntates eant dei uoluntatem abiciunt quae perpetua castitatis bonum non cum iustitia sed pro iustitia offerre uolunt: et in compensatione peccatorum praemium uirginitatis annumerat: atque pro praemio impunitate petunt: uel certe impudentiore uecordia coronandas esse se putant: et in regno caelorum exteris praefendas: quae sibi mandatorum transgressione aditum clausum caelorum. Non omnis inquit christus qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum caelorum: sed qui facit uoluntatem patris mei qui in caelis est: ipse intrabit in regnum caelorum. Demerent stultas uirgines a sponsi ianuis repellendas. dicendumque eis nescio uos: illisque iungendas esse de quibus ipse dominus ait. Multi mihi dicent in illa die domine domine nomen in nomine tuo demonia eiecimus et in tuo nomine uirtutes multas fecimus: et tunc confitebor illis. Amen amen dico uobis: nescio uos. Discite a me omnes qui operamini iniquitatem: tibi uero longe alia uita ingrediendus est quae amore seculi calcato semper cogitando quae dei sunt apostolica te exhibere uis uirginem quam tam spiritu sancta quam corpore domini praesolaris aduentum et animae tuae lapidi sanctorum uigiter operis infundis oleum et sapientibus iuncta uirginibus sponso obtinenda praeparas. Fugienda tibi laeta illa uita est quam multorum ad motum euntius coitatus tenet et ad uitam aeternam angustius illius itineris quod pauci reperiunt calle tenendum est. Deposuisti iam impedimenta uel maxima: et de quicquid a spiritualis uita cursu uel retardat uel reuocat: prima statim conuersione uicisti. Respuisti coniugii uoluptatem posteritatis curam: illecebras deliciarum seculi pompae diuitiarum cupidinem et cum Paulo potes dicere mihi mundus crucifixus est. et ego mundo: cuius tale principium est qualis debet esse perfectio. Hanc igitur tu uirtutem: hunc animum etiam in ceteris affer: eaque uirtutis: qua uiciorum occasiones depulisti: uicia nunc ipsa respice. Ometur morum sanctitate uirginitas: et perfectum gradum uita perfectio iungatur sequatur: certe si saecularis uita tibi placuisset dares operam ne quis tibi diuitis ne quis te corporalibus ornamentis rerum omnium pompa et honore praecederet. Et nunc quoniam diuersum studium diuersa uita desiderat: cura ne quis te in bene uiuendo transcedat: ne quis morum sanctitate superet: ne quis tibi in uirtutibus praeratur: et in illis quae ante diximus non erat tuum ut aut tu omnes uiceris aut nemo te. Quanta enim illa foris petuntur: et quicquid aliunde speratur alienus est. Haec uero in potestate tua sunt et uere propria: quae non extrinsecus uentum sed in ipso corde generantur: Illa enim nec omnis qui quaerit inuenit nec qui inuenit sepe tenet quia ut comodare: ita et eripere ea castus potest: Haec autem et omnis qui quaerit inuenit: et qui inuenit eripi sibi nunquam timet. Ista enim sola bona sunt quae sine uoluntate nec inuenimus aliquando nec perdimus. Habes ergo et hic per quae merito praeparas aliis imo hic magis. Nam corporalis nobilitas atque opulentia tuorum intelligitur esse non tua. Spirituales uero diuitias nullas tibi praeter te conferre poterit. In his ergo iure laudanda es in his merito ceteris praefenda es quae nisi ex te et in te esse non possunt. An sola ista uita est quam certamen non habeat de profectu: et in qua unusquisque hoc tantum habeat permanere quod coepit: nec ullo augmenti desiderio ad maiora contendat: et cum omnibus studiis mundi profecto non facientur homines: hic tantum coepisse sufficiat. seruissimum in terrenis: frigidissimum in caelestibus sumus: et summam in rebus paruis exhibentes alacritate ad maiora torpescimus. Considerare pudet quantum sit feruor in saeculo qua cura singula quaeque studia hominum quotidie ad perfectiora nitantur: litterarum ardor nulla profusus aetate extinguatur imo ut singularis auctoris utar:

ſentia ipſe magis xtate iſlamatur. Diuiciarum amor inſatiabilis expleri nequit honorum cupido: celerē habiturx res ſine ſine fine quæruntur. Nos diuinā ſapiēciam celeſtes diuitias imortales hōores pigra quadā diſſimulatione negligimus: et ſpirituales diuitias: aut ne attingimus quidē: at ſi leuiter deguſtauerimus cōtinuo nos ſatiatos eſſe putamus. Aliter nos diuina ſapiētia ad ſuas iuitat epulas Qui edunt me iquit adhuc eſurient: et qui bibunt me adhuc ſitient. Nullus inquit talibus expletur epulis: nec aliquādo patitur d̄ ſatiatate ſaſtidium. Tanto unuſquiſq; capatior tāto auidior erit q̄to ide plus hauſerit. Unde dominus in euāgelio Beati ait qui eſuriant et ſitiant iuſtitia: quoniam ipi ſaturabuntur. Vult. n. eſurire nos hic ſemper hic ſitire iuſtitiam: ut in futuro iuſtitia retributione ſatiemur. Conſideranda uis ipſa uerborum eſt: et ita nobis deſideranda eſt iuſtitia ut in fame et ſiti cibis deſideratur: et potius: et hoc in cōe omnibus dicendum ē his qui imortalia uita promiſſa deſiderant. **I**as tuum ē eſtimare quā tum animum p̄ſtare debeas: q̄ maioris p̄miū deſiderio plus facere propoſuiſti q̄ uel alias facere neceſſe eſt. Apoſtolus diſſiniens Chriſti uirginē lōge eam ſeparauit a nupta et diuerſis ſtudiis uirginitatis meritum conuigūq; diuſit. **I**n nupta inquit et uirgo cogitat quæ deſunt quomō placeat deo ut ſit ſanctia corpore et ſpiritu. **Q**ue autē nupta ē cogitat quæ ſunt mundi quomodo placeat uiro ſuo. **Q**uæ corpore et ſpiritu ſcā ē nec i mēbris nec in mente delinquit. **D**elinquet autē nō in cauſa tantum caſtitatis eſſe poteſt ſed etiā in quacūq; parte iuſtitie. **Q**uamuis enim uirgo corpore uirgo ſit ſpiritu et nihilominus aut manibus aut oculis aut auribus peccet aut lingua: quomodo corpore ſanctia dicenda eſt. **D**einde ſi uel odio infecta: uel inuidia uel auaritia uel iracondia ſit quomodo ſpiritu obtineat ſanctitatem: Et ſi q̄ nupta uocatur amore cōiugii cogitat quomō placeat uiro ſuo quantum liberis relinquat: quæ uariis mundi ſtricta curis rariis ad uoluntates dei reſpicit: tamen de peccatis excuſare ſe nō poteſt quid uirgo faciat quæ ſoluta ab omnibus huius mundi impedimētis ac libera ſcholam quandam ſanctitatis ingreſſa eſt. **S**i uis ergo propoſiti tui magnitudinē æquare moribus et p̄ omnia deo copulari ſi leue ac ſuaue Chriſti iugus ſuauius tibi leuiusq; uis facere nunc maxime i beata uita curā impende: nunc ſtude ut calentē recentis cōuerſionis ſidē nouus ſēper ardor accēdat et in tenera adhuc xtate facilis ſanctæ cōuerſationis uſus ioleſcat. **Q**uicquid ite primum inſtitueris hoc manebit: et ad inſitiorum tuorum regulas reliqua uita decurret: **F**inis in ipſo exordio cogitandus eſt qualis ad illum ultimum diem peruenire cupis talis ias nunc eſſe cōare: **C**onſue udo eſt quæ aut uita aut uirtutes alit. **Q**uæq; his plurimus ualet. **C**us quibus abineunte xtate ſimul creuerit: **O**ptimi ſunt ad inſtitutionem morum primi ari. **D**abent enim in ſe lētum quoddam et molle: et quod facile formari queat atq; ad arbitriū uolentis trahi: et in cunctis naturæ rebus citius aſſueſcitur omne quod teneris eſt: **N**ouellas adhuc et uix firmæ radicis arbuſculas dux ad dñē ductum ſequaces ſunt in quālibet parte flecti facile eſt quæ naturæ plerunq; curuante cito ad arbitriū colētis corriguntur. **T**enera et adhuc p̄mæ xtatis animalia ſine labore domari ſolent quantoq; citius a uagandi libertate diueta ſunt: tanto facilius uel colla iugo uel frenis ora inſueſcunt. **I**pſa quoq; literarus ſtudia tēris melius inſeruntur ingēis. idq; penitus inharere ſolet ſe ſibus quod prius ſederit in mente. **H**oc idē plurimum ē i bēe uiuēdi rōe ualet. **D**ux adhuc mobilis eſt xtas et auius duci facilis exercēda bōi cōſuetudo: et iugū meditaſiōe firmanda ē. **O**ccupandus ē optimis rebus ingenius:

et ſanctæ cōuerſationis uſus altius iſerendus ē. **T**unc uero ad p̄fectiōis ſtigiū aniuſ aſcēdit et lōgæ cōſuetudis bēficiū utitur ad bene uiuēdi facultates: et uirtutes ſuas ipſe ē miratus ſecus quodāmodo in ſe putabit eſſe narium quod diſcit. **R**eſpice obſecro quantum a te ſanctitatis auiā materq; expectāt quæ cuncte quaſi nouum et illuſtre lumen generi ſuo natum eſſe putant nunc in te ſolam omnem curā animi tranſulerunt: et propoſiti tui curſus miris ſtudiis ac ſanore ſuccedunt: **L**uſq; ipſe te ad honeſtatē morum ab ieunte xtate formauerit nunc a te uinci cupiunt tanq̄ uictoriam tuā ſuas laudē eſſe putant: **Q**uorum egregia erga dñs fides in profeſſione tua maxime claruit cum iam te nuptus præparatā ſimulatq; aliud uelle didicerant mira cōtinuo aſſenſus celeritate ad id quod elegeras cohortata ſunt et trepidam pro xtate ſententiā uoluntatis ſux auctoritate firmauerunt: nūmq; uotum cōmune fecerunt: quæ cum multos ſuorum i altimo dignitatis gradu uiderint de nullo ita ut de te aliquādo abx laxata ſunt. **N**ihil eī ita magnum nihil tam præclarum i quoq; uiderant. **S**ola quippe præſtitiſti generi tuo quod longa retro xtate nō habuit. **L**icet ediderint uirilis ſexus mēorabiles cōſulatus et ampliffimi ordinis ſaſtus illuſtris ſailæ nomia frequens adierit nihil unquam tamē in genere ueſtro hoc tuo honore ſuit præſtantius qui nō corporali alio ſed in libro memoriæ immortalitatis inſertus: **E**um exceperint illi theatrales toto orbe plauſus: miraq; ac clamandi conſpiratione inſignia cōſulum merita lætus uulgus expreſit longe tamen tui honoris maior eſt gloria: quæ gaudium in celo facit ægelisq; læticias: **P**er te enim non meretriculæ locupletantur ſed aluntur uirgines Chriſti: non uenator et auriga ditatur ſed ſuſtētantur pauperes Chriſti: **A**d conſulatum eorum diuerſæ totius orbis prouintia: ad quas domus ueſtræ potentia extenditur peregrias ſeras et ignota animalia trāsmittē: quæ crudelis barenæ ſolum uel ſuo uel hominis ſanguine cruentarent: **A**d te uero electæ quæq; uirgines mittuntur: quas tu præcioſiſſimus munus offeras deo uoq; exēplo ad p̄petuam prouocæ caſtitates: nō tibi ſed deo tecus ſeruituras. **H**æc tua profeſſionis gloria ore celebri uulgata eſt p̄ cunctos: et ita ad conuerſationes tuas totus exultant orbis ut quod pro ingenti gaudio uix adhuc homines credere poterāt. id ſemper uideantur optaſſe multum his inſitiis: multus ſamæ tuæ odore ſuſpenſi omnes mirus de te neſcio quid audire deſiderant: et qui profeſſionis tuæ cognouere uirtutes: nunc cōuerſationis expectant: **I**n te nunc puta cinctorus ora oculosq; conuerſos et ad ſpectaculum uita tuæ totum conſediſſe mundum caue ne per te tantorus animi offēdantur ne minus in te inuēiant quas requirant. **D**eus quid ego tecus de hominibus ago eorumq; de te expectationem ad exhortationē tuam traho: **D**eus ipſe omnium rector ac dominus cum omni angelorus militia certamē tuum expectat tibiq; contra diabolus dimicāti parat æternitatis coronā: et celeſte præmiū incitāmē tum uictoria facit: **H**uic tanto ſpectaculo uide quē animum quas debes offerre uirtutē: et certaminis magnitudinem de expectātiis dignitate metū. **H**æc itaq; tibi in hoc agone ſubeundo præcipua cura ſit. **S**it hic primus accitus interuictonis bellus uirtute deuincere et aduerſus diaboli caſtra in omnia præcepta dei ſeruare nec tantumō declinare uetita: ſed inſta cōplere: **N**eq; enim tibi ſufficit a malis ocioſas eſſe ſi ocioſa fueris a bonis: **C**us lex dei duplici mandatorum genere diſtincta ſit: et mala prohibēs bona impat: atq; ab utraq; parte cōtēptus ſuum uetat. **N**ō eni tātus ille ſeruus cōtēpſit dñm qui prohibita fecerit: ſed qui inſta nō fecerit: **D**icta a nobis pauloante ſententiā eſt. **O**mnis arbor q̄ non

facit fructus bonus excidetur et in igne mittitur: et blā dimur nobis si a malis fructibus nō grauemur qui dā nandi sumus si a bonis steriles māserimus. **Iuxta** hāc intelligentiam absidet pater omnem palmitem fructus non ferentem in silio: et qui acceptus talentum in sudario abscondit quasi inutilis seruus et nequā damnatur a domino: nec minuisse solus sed non auxisse culpabile est. nō ideo aliqua putes cōtēnenda esse q̄ leuioia sunt tam enis maxima illa q̄ minima a deo imperata sunt et contemptus cuiuscunq̄s p̄cepti p̄cipiens iniuria est. **Vnde** beatus Paulus clamat et docet: **Omnia** facite sine murmuratione et h̄sitatione ut sitis irreprensibiles et simplices sicut filii dei immaculati in medio nationis praua et peruersa: inter quos lucetis luminaria in hoc mundo. **Rememoretur** h̄c uirgo paulisper et p̄ciosissimas margaritas quibus exornāda est sp̄sa xpi per singula apostoli uerba pensemus. **Omnia** inquit facite Non enim quasi ad arbitrium nostras quaxdas ex mandatis dei debemus eligere: sed generaliter uniuersa cōplere. nec aliqua p̄cepta eius quasi uilia minuscula ac parua contemere sed imperantis i omnibus maiestates aspiscere. **Nullus** quippe mandatus dei cōtempnibile nobis uideri potest: si eius semper cogitemus auctores **Sine** murmuratione et h̄sitatione uiles et ignobiles dominos palam contemni uidemus a seruulis: eisq̄ ad minima p̄cepta quaxq̄ in facie resistimus et hoc in personas nobiles ias non admittitur quantoq̄s potentiores domini tāto serui ad obediētiam proniores sunt. **Quoq̄s** saepe difficiliora p̄cipiunt: libentius audiuntur. **Serte** ad regis imperium ita omnes parati sunt et in procinctu obediētiam constituti ut etiā optēt iuberi: non solus bene merituos esse se credunt si iussa fecerint sed tanquax iam meruisset qd iussi sunt ita pro dignitate p̄cipiens seruitiū beneficii loco ducitur. **Nobis** uero deus ipse xterna illa maiestas. ineffabilis atq̄ inextimabilis potestas sacras litteras: et uere adornandos nos p̄ceptoris suorum apices mittit: et non statim eius gaudio ac ueneratione suscipimus nec pro summo ducimus beneficiū tāta ac tas illustri potestatis imperium maxime cum non subentis quaxritur comodius sed utilitas obsequentis. **Verum** ecōtrario fastidioso ac remisso animo superbiorum ac nequax more seruorum in os domini reclamamus et dicimus **Durum** est: arduum est: nō possumus: sumus homines fragili carne circumdamur. **o** cecax infantias: o prophana temeritatē: **Duplici** ignorātia accusamus dominus scientiam ut uideatur nescire quid fecit nescire quid iussit quasi oblitus fragilitatis humanax cuius auctor ipse est: imposuerit homini mādata q̄ ferē nō possit. **Simulq̄s** prob nefas ascribimus iniquitatē iusto: pio crudelitatem dum eum primo impossibile aliquid p̄cepisse conq̄rimur. **Deinde** pro his dānandū ab eo putamus hominē: q̄ uitare nō potuit: ut quod suspicari sacrilegius est uideatur deus nō tam salutē nostrā quaxsisse quam poenam. itaq̄ apostolus sciēs a domino iustitiam ac maiestatis nihil impossibile esse p̄ceptum aufert a nobis uicium murmurādi quod tunc utiq̄s nasci solet: eius at iniqua sunt q̄ subentur aut subentis minus digna persona est. **Quid** tergiversamur incassum et p̄cipiens naturax opponimus fragilitatē? **Nemo** magis mēsurā nouit uirium n̄rarum q̄ qui ipsas nobis dedit uiros: nec quisq̄ melius quātum possumus itelligit: q̄ qui ipsas nobis uirtutē posse donauit. **Nec** impossibile aliquid uoluit ipare qui iustus est: nec dānaturus ē hominem pro eo qd uitā nō potuit qui pius est. **Sequitur** ut sitis irreprensibiles et simplices. **Ad** omnē morum p̄fectionē unum hoc sufficere uerbum pot̄ qd ēt in ep̄sico po deus eligendo quaxrit iuber. q̄ eni circumspēcta uī

ta est: q̄ sancta est q̄ nihil reprehensionis incurrit: **Quis** at sāctor pot̄ esse q̄ qui uerā simplicitatis uirtutē tenēs nunq̄ aliā cord̄ promittit aliā oī uultuq̄ mētū sic sicut diu immaculati. **Itē** n. est exhortatio uehētior ea qua nos scriptura diuina dei filios uocat. **Quis** n. non erubescat et metuat tāto p̄te agere aliquid indignus ut qui dicitur dei filius ipse efficiatur uicī seruus. **Et** iccirco adiungit ut sitis immaculati. **Itē** n. **Uenit** in filiis dī qui sono ipse iustitia est: peccati maculā reperiri. i medio nationis praua et peruersa. **Hoc** est dicere quōis in finita uos cingat peccantium multitudo: et innumera sint exempla uiciorum: uos tamē ita celestis natiuitatis memores esse debetis ut inter malos uiuētēs oī malum uincatis. **Inter** quos lucetis ait sic luminaria i hoc mundo. **Et** rursus in euāgelio legimus **Tunc** iusti fulgebunt sic sol in regno patris eorum: **Comparatur** uita p̄mō ut qui in futuro solis fulgore donādi sunt: hic ias simili iustitiam claritate respicere debent et infidelium excitates operibus sanctitatis illuminēt **Hinc** loco ille se sus aptandus est quē ad Corinthios idē apostolus dīserens ait **Alia** claritas solis: alia claritas lunax: alia claritas stellarum. **Stella** at a stella differt in claritate sic et resurrectio mortuorum **Disparēs** sunt in regno celorum pro singulorum merito māsiones. **Diuersitas** n. operum diuersitatē facit p̄miorum. **Quātumq̄s** aliquis in sanctitate hic fulserit: tantum ibi fulgebit in honore **Nunc** ergo ad omnē morum p̄fectionē aciem mentis intende: et ad celeste p̄miorum: celestem uitam para. **Resplendeat** omnibus claritate clarissimi sideris in modum sanctitatis uirginis et futuri p̄miorum magnitudinē d nouitate cōuersationis ostendat. **Tibi** facilius in bonis cursus est quā malorum consuetudo non retinet. **Nec** timeamus ne te a uirtutibus uicia retrahāt: et maligna diaboli semina christi frugē necent. **Nas** si ēt illi qui lo go peccandi usū bonum quodā mō obruere naturax instaurari p̄ penitentias possunt: et mutata uoluntate uicendi cōsuetudinē cōsuetudinē extinguere: optimi qui q̄s de pessimis fieri: q̄to magis tu potes illa superare a quibus non superats es: cui nō tam expellenda sunt uicia: q̄ repellenda. **Quax** utiq̄s nō suscipere facilius ē q̄ suscepta semel deponere. **Nec** uero eorum tanta dulcedo est ut ea debeamus p̄ferre uirtutibus: **Quā** nec i omnibus sit delectationis illecebra: et a plerisq̄s ēt q̄ uide tur dulcissima respuātur. **Quo** nanq̄s sunt ex omnibus uicia q̄ maxie homines decipiunt sui uoluptate **Gula** scilicet et libido: q̄ deponere eo difficilius est quo eis uti dulcius. **Et** tamē eis h̄c uicia molesta tāq̄ delectatione sui pericula ita a multis calcari uidimus ut tota atate uirgines p̄manserint in summa abstinentia: **Ut** de illis taceam qui post delictarum longum luxum et iueteratum usum licidinis castitati ac tēperantia se dederit et utrumq̄s uicium cōtraria sibi uirtute imitauerint. **Ali** orum uero uiciorum est longe diuersa ratio q̄ cum nihil habeant iocunditatis tamē multum amaritudis habent: q̄q̄s cum ad uitandum multo sunt faciliora raro a quibus uitentur iuenies. **Quid** oro te uuido delectatiōis p̄stet inuidia: quē secretis quibusdam cōscientiā unguis liuor ipse discepit: et alienam felicitatē tormētum eius facit? **Quid** uero alter ab odio mercedis accepit: nisi horribiles animax tenebras: et confusa mētis horrorem: qui uultu semper animoq̄s merente uoto quo alteri uult nocere se ipsum cruciat: **Quid** at ira cūdo furor suus confert: quē sauisimū exagitatū stimulis cōscientiā: ita ab omni cōsilio ac mente deturbat ut dum irascitur insanire cōdatur: **Similē** curre per singula: et i uenies tot animax tormenta quot uicia: q̄ utiq̄s eo facilius uinci possunt: quo nulla alluciant nos uoluptate q̄ illd difficilius: quātō durius ut de castitatis labore

faceam: abstinete a uino carnibusq; ipso et oleo et uillem sine his cibum pot biduus interdus triduusq; uix capere: fracta ieiunio uigiliisq; membra fometa balnei continere necessarias res negare corpori: et uim quandam inferre naturae. **N**a tantum in ceteris magnitudinem animi et uide quid non possis efficere: Sed nos prob pudor quadam delectatione peccandi cum in quibusdam ostendimus quaedam uim naturae nostrae in aliis non torpescimus: et qui uoluptates corporis uirtutis amoris contempnimus rursus amore uiciorum tormenta suscipimus: atq; ita malis natis cedimus ut ea nec putemus posse deponi. **Q**uod hoc quaxo consilium. quana hanc noua uiuendi ratio est? res difficiles et laboris plenae secutus aggreditor: et faciliora non posse fieri credo. **N**ico maxima uincendus a paruus. **E**xcella et ardua indefessus exupero: et cum uenitur ad plana deficio: libenter fugio quod delectat: et nolo uita quae cruciat. uerus hanc eorum sunt: qui dei uoluntate contempta id solum expetunt quod laudem facilius uenit: quod cito exit in famam. **C**orua uero bona quae secretiora sunt negligunt. Tu uero quae calcasti mundum et concupiscentias eius: ut calcato eo gradum tibi quaedam ascendendi ad caelum faceres mundi gloria non requiras. **I**lli tantum placere stude: cui sepe displicet quod hominibus placet: et qui ipsa hominum iudicia iudicaturus est: Abstinentia tua atq; ieiunium eo magis deo grata sunt quo cum moribus sanctis offeruntur ut quae in aliis sunt umbracula uiciorum in te sint ornamenta uirtutum. **R**espice obsecro ad ipsam qua apud deum illustrata es dignitate quae in dei filia per baptismum renata es. **R**ursusq; per uirginitatis consecrationem sponsa christi esse coepisti. **E**x utroq; hic honor tuus te ad sollicitudinem tui propositi admoneat. **N**on nullus tibi esse debet negligens locus: ubi tam preciosa seruanda sunt. **P**reciosior quae uestis timidius custoditur a macula: **C**ulto quaesita auro gemma maiori sollicitudine possidetur: et generalis grandi cura magna quaeritur seruatur. **U**nde et tu si te ipas bene custodire cupis debes honorere tuas preciumq; sepe cogitare. **T**anto enim se unusquisq; negligens utitur: quanto se existimat uiliores. **N**on ob aliam causam magis nobis in scripturis diuinis tam frequenter filiorum dei nomen imponitur: ut illa de per prophetam **E**t ego ero uobis in patrem: et uos eritis mihi in filios: et filias: dicit dominus omnipotens. **A**postolus dicit **E**stote ergo imitatores dei sicut filii carissimi. **B**eatus **J**oannes inquit. **L**arissimi nunc filii dei sumus: et nondum apparuit quid erimus. **S**cimus quoniam cum apparuerit: similes ei erimus. quoniam uidebimus eum sicut auti est: ut qui habet hanc spem in eo sanctificet se sicut et ille sanctus est. **U**ult nobis doctrinae celestis dignitates quaedam sumus ingerere frequenter et honore nostrum peccandi pudore facere. **U**nde et ipse dominus ad perfectam benignitatem nos uocans ait **D**iligite inimicos uestros. **B**enefacite his qui oderunt uos: et orate pro persecutoribus et calumniatoribus uos: ut sitis filii patris uestri qui in caelis est. **N**on est enim quod sic homines deo amabiles faciat pietas metis et bonitas: quae tanta in christiano esse debet ut et in bonis abundet: deique imitetur beniuolentiam: qui solem suum oriri facit super bonos et malos: **E**t pluit super iustos et iniustos: hoc itaque in primis absit ut nemine uel in uerbo saltem noceas ut in omnibus quibuscunq; poteris prodesse studeas: et ne uicem quidem mali reddens pro malis bona. **A**postolo dicente restituas nunquam detractio ex ore uirginis procedat: **U**ilium satis hominum est: et sua laudem quarentium alios uiles facere quia alterius uituperatione se laudari putant: et qui suo merito placere non possunt: placere uolunt in comparatione peiorum: **P**arum diximus non solum ipsa non detractio: sed ne detrahenti aliqui edas: **P**essimimum hoc est uil-

cium quod alterum uilem facit uideri. **N**on minus auribus quam lingua fugias detractionem. **S**criptura memor esio quod dicit **N**on eris consentaneus cum derogantibus aduersus proximum tuum: et non accipias super illo peccatum: et alibi **S**epi aures tuas spiritibus: **E**t noli audire linguam nequam. **A**ccusator est enim auditor qui facit detractores: qui si auertat aures: uultum contrahat oculos abinueniendo contineat. **D**ale loquentem et tacens arguit: ut discat non libenter dicere: quod didicit non libenter audire. **S**ollicitam ori tuo custodiam pone. **N**on est enim quicquam in nobis quo facilius peccare possimus quam lingua: **U**nde sanctus **J**acobus illum asserit perfectus esse qui non offendit in uerbo et scriptura dicit mors et uita in manibus linguae mentiri atque maledicere aut iurare lingua tua nesciat: quia et os quod mentitur occidit animam: et qui maledicunt regnum dei non possident: iuxta apostolum et iurare christus ipse prohibuit: qui dixit **E**go autem dico uobis non iurare omnino et rursus sum. **S**it autem sermo uester est et non non. **Q**uod autem amplius est a malo est. **A**postolus breuiter oris uicia resecans ait **O**mnis sermo malus ex ore uestro non procedat: si quis bonus ad edificationem fidei: ut det gratiam audientibus. **S**it autem sermo uirginis prudens modestus et rarus: nec tam eloquentia preciosus quam pudore. **O**rientur omnes tuam te tacente uerecundiam loquentem prudentiam mitte ac placidum semper alloquium tuum ornent mixta cum grauitate suauitas: cum pudore sapientia: sit certa atque librata suique opportunitate gratissima silentii uerbisque ratio. **N**ec unquam omnino uirginis os loquatur quod tacuisse melius sit. **U**m ingenti cautione debet loqui: cui non solum malus sed et ociosus sermo uitandus est. **S**umma tibi scientia sit: summaque notitia: uicia uirtutesque distinguere: quae quaeque sibi semper contraria sint: aliqua tamen ex eis iunguntur similitudine ut discerni uix possit. quae multi enim superbia libertatis loco ducunt: adulationem pro humilitate suscipiunt: malitiam prudentiam amplectuntur uice et stultitiam simplicitatis nomen imponunt: atque fallaci ac pessima decepti similitudine uicium pro uirtutibus gloriantur. **E**t quaeque hanc omnia subtilissima intelligenda debeas separare: cunctasque uirtutes animi suis lineis inseguendo nusquam prorsus abscedere precipue tamen fictam humilitatem fugiens illam sectare quae uera est: quam christus docuit humilitatem in qua non sit superbia inclusa. **C**ulti enim huius uirtutis umbram ueritatem eius pauci sequuntur. **P**facile est enim aliquem uestre habere contemptam salutem: summissius: manus et genua deo seculari inclinat in terram capite oculisque deiectione humilitate ac mansuetudine polliceri leta uocem tenuis sermone isfriget: suspirat crebrius et ad omnem uerbum peiores ac miserus se clamat: et si uel leui sermone offensus sit. continuo attollere supercilium: leuare ceruicem et delicatum illis oris sonum infano repente clamore mutare: **A**liam nos humilitatem christus docuit: qui nos ad exemplum suum hortatur et dicit **D**iscite a me quia mitis sum et humilis corde: qui cum malediceretur non maledicebat: cuius pateretur non comminabatur. **Q**uam nobis humilitatem beatus **P**etrus insinuat: **M**iseri cordes inquit et humiles non reddentes malum pro malo: nec maledictum pro maledicto: **A**uferantur omnia signemata uerborum cesset simulati gestus et ante occasionem sermo placidus: **D**irum humiles paciencia ostendit iniuria: **N**ullus ergo unquam in mente tua sit uicium locus: nihil in te superbum: nihil arrogans nihil denique fastidiosus. **A**pod deum non est quicquam humilitate sublimius ipse loquitur per prophetas **S**uper quem alium requiescat: nisi super humilem et quietum et tremetis sermones meos? **N**unquam in iras exardescat animus quod est seminarius odii: **T**antus mentem tuam repleat dei timor: ut indignari omnium non audeas et iram metu uincas: **B**eatus apostolus

mundas animam nostram eam quam in hitaculum dei spara-
rans clamat et dicit Omnis amaritudo et ira et indigna-
tio: et clamor et blasphemia auferatur a uobis cum om-
ni malitia. Adulatores ut inimicos caue quorum ser-
mones super oleum molles et ipsi sunt iacula. Lorum
punctis fictis laudibus leues animas: et male cedulis me-
tibus blandum uulnus insigunt. Creuit hoc in nostra a-
tate uicium et in ultimo fine fiet: Nec iam augeri
potest. In hanc omnes scholas studiumque didicimus
ut officium putemus illudere quodque ipsi libenter ab
aliis accipimus id alteri quasi quoddam munus offeri-
mus: et ipse recipiendae laudis eos quibus laudari uo-
lumus ante laudamus. Saepe adulantium uerbis resisti-
mus ad faciem: et in secreto mentis fauimus: maximus
que fructum cepisse nos ducimus: si uel fictis laudibus
predicamur: nec cogitamus quid ipsi sumus: sed quid
alteris esse uideamur. Unde eo perducta res est ut ne-
glecta ueritate meriti de sola opinione curemus: qui te-
stimonium uitae nostrae non a conscientia sed a fama pe-
timus. Beata mens est quae perfecte hoc uicium uicit
et nec adulari aliqui nec adulari credit: quae nec decipit
alterum nec ipsa decipitur. tantumque malum nec facit
aliquando nec patitur. Nihil unquam in te fictum sit:
nihil omnino fucatum. Conscientias tuas quae semper
deo patet in multitudinem uersari puta: nunquam aliud
corde teas: aliud ore protendas. Quicquid pudet dice-
re pudeat et cogitare. Illud uero notum omnibus atque
diuulgatum est quod utilis quodque huic proposito necessaria est
ieiuniorum et abstinentiae uirtus maxime in his animis: quibus
maior actus corporis inest. Non manducare itaque
carnem neque bibere uinum: apostolica uoce laudatus est:
Quicquid illud est quod inflamare corpus potest: quod
fomentum suggerit uoluptati: castitatis amore fugien-
dum est: Nec tamen ita magno huius rei labore graua-
ri te uolumus ut sub ipso statim onere succumbas: per
quod multi dum nimio seruire mentis ratione uirium
suarum non habent subito considerunt: et pene ante debili-
tatem quam sanctitatem de proposito suo consecuti sunt.
Optimus in omni re modus et laudabilis ubique men-
sura: corpus non frangendum sed regendum est: Sint er-
go moderata et seca et simplicia in omni mentis humilitate
te ieiunia: quae ita attenuant corpus ne animam eleuant: ne
res humilitatis signat superbia: et uicia de uirtute na-
scantur: Ego inquit cum mihi molesti essent: induerbar
alicio et humiliabam in ieiunio animam meam: Vestis abie-
ctio: ubi utilitas: ieiunium lassitudo extinguere debent non
nutrire superbia. Quis rem medicinae uulnus faciat: et
et inde sana laedat quaeque unde iam laesa curanda sunt
aut quae supererit spes salutis si ipsa anima remedia sit
uenena? Laborum ieiunium tui misericordiae opera comen-
dent: et abstinentia tua pauperum refectione sit gratior.
Deus loquitur per prophetam Misericordias uolo et
non sacrificia. In euangelio christi uerba legimus Be-
ati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequen-
tur. Sed hanc quaeris curam uice tua anima materque susci-
pant. Illae pro te has partes agant. Illae thesaurus tuus
in caelum leuent. Illarum sit esurientes alere cibo: uesitum
nudos: uisitare infirmos: peregrinos tecto suscipere: et
aeterni spe premii christo pauperibus et ierari qui dixit
Quodcumque fecistis uni ex his fratribus meis minimis
mibi fecistis. Tibi uero maxime dum in proposito ma-
ture scaturit ab omnibus occupationibus recedendum
est: et omne studium omnique cura in ordinandis mori-
bus exhibenda. Quibus ita uacare debes et totam occu-
pare mentem: ut nec te diuitem sentias esse nec dominam
Nobilitatis ad hoc tantum memineris ut cum claritate
te generis morum sanctitate contendas: et eius nobilitate
te corporis animi uirtute nobiliter proficias: magisque

illa nobilitate glorieris: quae filios dei et coheredes christi
sibi facit: ad quam si semper aspicias dum credis gaudium
te habere quod minus est: desinis de eo quod minus est glo-
riari. Omnis illa perclaris generis dignitas et illustre anicilli sa-
guinis decus ad animam transferantur. Ille clarus: ille
sublimis: ille sit nobilis: ille tunc integram nobilitates
tuam seruare se putet: si dedignetur seruire uiciis: ab e-
isque non superari. A quo. n. quis superatur huius et ser-
uus est. Quid. n. hac animae seruitute indignus? quid ue tur-
pius: quam cum in eo aut dominatur odium: aut regnat
inuidia: quam cum eum aut auaritia possidet: aut captum
ira tenet: uel certe caetera sibi uicia uendicant. Non est
quod sibi aliquis de nobilitate generis blandiatur: Si
ex meliore parte sit famulus. Multo indignius est men-
te seruire quam corpore. Superfluum arbitror te mone-
re quam parca in procedendo debeas esse: quam rara cum te
et hoc secularis ab infantia honestas docuerit: et facile
intelligat id tibi multo magis in hac uita esse seruandum
quam maxime secretum decet. Illud admonero ut ipsis
quoque salutationibus quae tibi in cubiculo tuo exhibentur
sunt certissimum momentum ponas. Non sint nimis neque
quodidianae ne non tam officium quam inquietudinem pra-
stare uideantur. Et quamquam uita tua omne tempus diu-
no debeas operi consecrare. et nullam prorsus horam a
spirituali profectu uacuum esse conueniat: cumque tibi in
lege domini die ac nocte meditandum sit: debet tamen ali-
quis determinatus et constitutus horarum numerus
esse quo plenius deo uaces: et qui te ad summam ani-
mi intentiones uelut quadam lege contineat. Optimus
ergo est huic operi matutinus deputari tempus idem meliorem
diei partem: et usque ad horam tertiam animam quoti-
die in caelesti agone certantem hoc uelut spiritualis quo-
dam palaestrae exercitii gymnasium: his tu per singulos
dies horis in secretiore domus parte clauso cubiculo
tuo adhibe tibi et in urbe solitudine: et remota paulisper
ab hominibus propius deo iunge: aspectuque tuorum
reddita leonis fructum orationisque ostendat. Nihil. n. in hoc
secreto magis ageat debet quam animae diuina eloquio pasceat.
Et quantum ei per totam sufficere possit diem: hoc eam
uelut cibo pinguior et faciat: Ita scripturas sanctas le-
ge: ut semper memineris dei illa uerba esse: qui leges
suas non solum sciri: sed etiam impleri iubet. Nihil enim
prodest facienda didicisse et non facere: Optime ueteris
lectione diuina si eam tibi adhibeas speculi uice ut ibi
uelut ad imaginem suam anima respiciat: et uel fixa quae
corrigat uel pulchra plus ornet. Lectione frequenter in-
terumpat oratio: animam iugiter adhaerentem deo grata
uicissitudo sancti operis accedat: Nunc igitur te ordo
struat caelestis historiae nunc factum dauid oleascat carum
cum nunc salomonis erudiat sapientia: nunc ad timores
domini increpationes incitet prophetarum nunc euange-
lica et apostolica praefectio te christo in omni sanctitate
coniungat. Quae paradigma sunt memoriarum penitus infere:
eaeque meditatione conserua: Quae maturanda sunt frequen-
ter reuolue ut diuini hoc studium et caelestis schola et
mores uirginis simul ornent et sensus: tradantque tibi cum
sapientia sanctitatem. Unde et scriptura dicit Qui quaerunt
deum inueniunt sapientiam cum iusticia. Sit autem ipsa lec-
tio tempore cui finem consilium non lassitudo imponat:
Nas ut imoderata ieiunia et ardor abstinentiae et enor-
mes inordinataque uigiliae intemperantiae coarguuntur:
idque nimietate sui pariunt ut haec ipsa postea quidem nec
mediocriter fieri possunt: ita studium lectionis in repre-
hensione intemperans cadit et Quod laudabile est in
genere suo sit de nimietate sui culpabile: Generaliter
quidem sed breuiter strictimque dicendum est in bonis quo-
que rebus quicquid modum excesserit uicium est: Magna
est magna inquam et quae grandi studio constat profectu uita

ratio: consummataque sapientia e scire quid quo in se q
 ris modo et ad omnem actum praeferendum consilium:
 nihilque facere quod fecisse poeniteat intra unius horae
 spacium mutatur habitus leiuare: abstinere: psallere:
 uigilare no ta studio opus habent q uoluntate. Quilibet
 icapiens statim ut uoluerit ad ista pfectus est: Im
 mo hae illi facilius facei possunt: qui recetes corporis
 uires de seculo ad propositum afferunt: Cores uero
 omnes mutare. Singulaque uirtutes Animi for
 ma: i se atq: perficere grandis studii est: et longae con
 suetudinis. Itaq: multi in hoc proposito senescimus et
 ea propter q ad ipsius propositum uenimus no hemus
 tua uero couersatio noua esse debet: mira grauitas:
 patientia: mansuetudo: pietas. Quicquid sanctius est
 atq: perfectius: quicquid magis te deo comendare po
 test: et maiorem i caelo facere: id seper amplectei. spon
 sa christi nihil debs esse ornatus: tanto maiori placen
 di studio opus e qto maior est ille cui placendum e. s
 tuli uero uirgines quae se nuptiis praxparant: et indul
 gentiam apostoli magis q cosilium sequi malunt ma
 gis amplectuntur icontinentia: remedium q pmius co
 tinentia: ut sponsis placeant eosq: magis in amorem
 sui icitant: mira solitudine formare se student: Eterna
 turale corporis pulchritudine ornadi arte comendant
 Hae est illis p dies singulos cura praxcipua decentes
 fucis colorare faciem iplicare auro crines: et ardentes
 concharum lapides capitis honore facere: suspendere
 ex auribus patrimonialia: brachia ornare monilibz ac late
 ra: inclusas auro gemas a collo in pectus demittez. no
 minore sponsus tuus requirit ornatum: Qui cum uni
 uersam ecclesia salutaris aquae lauacro purificata sine
 macula ruga q reddiderit: quotidie cupit eam fieri pul
 chrioris: ut semel a uicis peccatisq: mundata semper
 ornatur decore uirtutum. Et si hoc a tota requirit eccle
 sia in qua et nidus continentur et nuptae: quantum putas
 expectat a uirgine: quae ex pulcherrimo hoc quoda ec
 desiae prato uelut augustior quida flos uidetur electa:
 Assume ergo omnem illum ornatum p quem placere chri
 sto potes. Satis pulchra deo crede facei: si hominibus
 apparere pulchra no studeas. Illud ornamentum serua
 capitis quod acquisisti christiatis sacrameto: cum tibi
 in caelestis regni ministerium quoddam diadema regalis
 unctionis impositum est. Optima ornamenta sunt aurif
 um uerba dei: ad ea sola paratus esse debs auditis uir
 ginitas: eaq: p ciosis lapidibus anferre Omnia prorsus me
 bra decorentur operibz sanctitatis: totaq: uirginalis ad
 mi pulchritudo gemmati monilibz ad instar uario fulgo
 re resplendeat. Tunc uere concupiscet rex decorem tuum
 dicetq: tibi. Tota formosa es proxima mea: et macula
 no est in te. Et hae tibi ornamenta q dixi: et munimenta
 sunt maxima: et quae ipsa te ornati deo et contra diabolus
 armare possunt: qui per leue interdus quodcumq: uic
 um ad aiam igreditur: et si uirtutum propugnacula no
 resistent nostro nos repellit loco: et continuo de hoste
 fit dominus. Propter qd nos scriptura adhortatur ac
 dic Si sps potestatem hatis ascenderit super te: locum
 tuum ne dimiseris. Ab eo iam tpe quo primus p uirgi
 nitatis professione domino consecrata es: aduersarii in
 te creuit odium: et qui aliena luca pro suis danis het
 se amississe ducit quicquid te possessura dolet. grandi ti
 bi opus est uigilantia: grandisq: cura: et tato sollicitius ca
 uendus est inimicus: quanto apd eum ditior esse cepti
 sti. Vacuus uiator et nudus no timet latronis insidias
 securus a nocturnis furibus dormit: Pauper et si clau
 stra no munit. Diuiti uero opeo sux latronis sepa
 ginatur occursum: et iugi solitudine noctius somnus
 adimunt. Vnde tu quoq: diuitia caelestis thesaurus i
 ta cautione indigent atq: custodia: qto ditior es: tanto

debes esse uigilantior: Qui plus possidet plus debet ti
 mere ne perdat. Inuidere no cessat auctor inuidia: Et
 qui semel a deo ipse proiectus est tanto maiore liuore
 torqitur quanto aliquem apud deum uideat clariore. Qui
 iuidit huc paradisum: quanto magis inuidet tibi regna
 caelorum? Sancta tibi crede ille nunc circuit ut beatus
 Petrus ait: Deuoradi te cupidus in modum rugientis le
 onis ingreditur uel more dolosi hostis uniuersa perlu
 strat explorat omnes additus aia tua an sit aliquid in
 firmum: et minus tuum: p quod possit irrepei. Rima
 tur nunc ille omnia et singula quaeq: pertentans qrit
 uulneri locum: cuius tu insidias solcite debes puidet
 ut cum paulo no ignores astutias eius. Qui cum ter
 ribiles diaboli pates principatu: qz describat: nos tibi
 lomius hortatur ad pugna: hostiumq: uim pandit:
 ut augeat solitudinem militum. Non. n. uult esse nos ti
 midos: sed paratos. Deniq: non fugam suadet: sed ar
 ma suggerit. Propterea inquit accipite armaturam di
 ut possitis resistere in die malo et in omnibus perfecti
 stare. Ac statim singula spiritualis pugnae instrumenta
 tradens addidit et dixit State ergo succincti lumbos
 uios i ueritate et iduti lorica iustitiae: et calciati pedibz
 i ppatioe euageliu pacis i oibz assumetes scutum fidei
 in quo possitis omnia tela nequissimi ignia extinguere
 Galeam salutis assumere: et gladium spiritus quod e
 ue rbum dei per omnes orationem et obsecrationem:
 Et quoniam de hoc bello: licet etiam sceminis trium
 phare. Suscipe hae arma pauli Et tanti hortatione
 ducis certampraxsume uictorias. Hae. n. si oia istrumē
 ta possideas secuta procedes ad plium spiritale: Nec
 pauebis diabolus cum toto exercitu suo: Eadent enim
 a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis: ad te at
 non appropinquabunt: Beatus quoq: iacobus ille
 christi miles emeritus no minore nobis auctoritate de
 hoc bello uictoria pollicetur Subdit inquit estote deo
 resiste autes diabolo: et fugiet a uobis: Ostendit quo
 modo resistere debeas diabolo. Si utiq: sumus sub
 diti deo eiusq: faciendo uoluntate: ut diuina etiam me
 reamur gratias et facilius nequam spui auxilio spiri
 tus sancti resistamus: Neq: uero aperta contra nos pu
 gnat acie nec publica contra nos fronte congregatur: sed
 dolo uincit ac fraude nostraq: contra nos utitur uolun
 tate de cosesu nro aduersarius uires accipit: nroq: nos
 ut dici solet iugulat gladio. Infirmus hostis est qui no
 potest uincei nisi nra uoluntate: Procul a nobis despe
 ratio: Procul omnia ab animo recedat pauor aduersa
 riorum no adiuuemus sed uincamus aduersarios. dat
 illi quidem consilius: sed nostrum est uel eligere uel re
 spueri quod suggerunt. No. n. cogendo uel suadendo
 nocent: no extorquet a nobis cosensum: sed expent.
 Vnde et Ananias dicitur cur tetrauit cor tuum sahaas
 mentiri te spiritui sancto quod utiq: nunq: illi aposto
 lus imputaret: si id diabolus absq: eius uoluntate fecis
 set. Ipsa quoq: sua ideo cotenatur a domino quia ab
 eo que potuit superare supata e: nec. n. meruisset a do
 mino iustitia puniri quae uicta est nisi potuisset ipsa uiu
 cere. Huius nequissimi hostis est illa uel pria caliditas
 et ars doli plena fatigare cogitationibus rudes animas
 et nouellis in proposito menibz de ipsa interdum con
 uersatione afferre mcerorem: ut facile ab huius rei af
 sectu deterreantur animus: cuius inuicta amara cogno
 uerit. Itaq: solet tas sordidas no nunq: et impias co
 gitationes inserere menti: ut qui tetatur dum suum illa
 putat esse qd cogitat deteriores se per spm immundus
 proposito suo arbitretur effectum: multoq: puriorem
 animam habuisse se credat: cum adhuc seculi res ama
 ret. Vult. n. his quibz inimicus calidissimus inuidet hor
 rorem propositi ex desperatione sanctitatis facere: ut

eos obsidete tristitia: et si a proposito non reuocat certe
 retineat a profectu propter quod maxime tibi sanctus
 scripturarum studium diligendum est. Illuminanda di-
 uinis eloquiis est anima. Et coruscante dei uerbo: dia-
 boli tenebrae refellenda sunt: Quia enim fugit ille ab ea
 anima: quam sermo diuinus illuminat quae celestibus
 semper cogitationibus occupatur: in qua assiduum est ad
 uerbum: cuius uis nequa spiritus non potest ferre: et ideo
 Beatus Apostolus Paulus illud spiritualis bel-
 li inter caetera instrumenta gladio comparauit. Est autem
 tutissimum atque perfectum ut assuescat animus sollicita
 semper per uigiliis custodia discernere cogitationes suas
 et ad primum animi motum uel probare uel reprobare
 quod cogitat: ut uel bonas cogitationes alat: uel sta-
 tim extinguat malas. Sic namque fons est boni et origo
 peccandi omnisque ingentis delicti in cogitatione prin-
 cipium est: quod unumquodque opus uelut in quadam cordis
 tabula depingat antequam faciat. Nam siue ille actus: siue
 sermo sit ut proferatur an disponitur: et cogitationum
 consilio discernitur quod futurus est. Vides quod breui in-
 ter-
 dus momento quaeque ista quis cogitet: cogitataque proficiat:
 ne quicquam omnino uel lingua uel manu exteriusque
 membris ageret: nisi cogitationes antequam dictauerint. Unde
 et dominus in euangelio dicit De corde hominis proce-
 dunt cogitationes malae: adulteria fornicationes homi-
 cidia furti falsa testimonia: auaritia: nequitia dolus: in-
 pudicitia: oculus malus: blasphemia: stultitia haec sunt quae
 co inquinant homines. Omnis igitur sollicitudo tua om-
 ni intentione debet esse cordis custodia. Ibi te maxime
 obseruare peccatum ubi nasci solet: statimque ad prima
 tentationis repugnare faciem et malus antequam crescat
 extinguere. Nec enis expectandus est augmentus eius
 rei quae timeri debeat a paruo et quae tanto facilius ui-
 citur: quanto ei citius repugnatur. Ideo dicit scriptu-
 ra diuina: *Omni custodia serua cor tuum: ex eo enim exi-
 tus uita.* Distinguidum est autem inter illas cogitatio-
 nes quibus uoluntas fauet et quas cum dilectione com-
 plectitur: et inter eas cogitationes quae tenuis umbram
 modo preteruolare mentes solent: seseque tantummodo
 uel transeundo monstrare: quae graui typos uocant uel
 certe inter illas quae multo ac repugnanti animo surge-
 runt quibus mens cum horrore quodam remittitur ac
 resistit quibus ut contristatur admissis ita gaudet et propul-
 sis: In illis quidem quae se leuiter menti ostendunt. et qua-
 si fugiendo demonstrant se: nec penam omnino nec pugna-
 est. In his autem cum quibus aliquandiu aia uoluntatur
 quibus resistat uoluntas aequale certamen est: aut consenti-
 mus et uincimur: aut respicimus et uincimus: et acqui-
 rimus depugnatioem uictoriae. In illa ergo tantummodo
 cogitatione peccatum est: quae suggestionis consensum ad-
 dit mentis: quae malum suum blande fouet quae in factus
 gessit irumpere. Huiusmodi cogitatio est si ex aliquo in-
 pedita casu non impleat uoluntatem. nihilominus actio
 e iminis condennatur a domino ut illud in euangelio legitur
*Qui uiderit mulierem ad concupiscendum e. iam mer-cha-
 tus est in corde suo apud deum cui nota sunt omnia:*
 et antequam fiant: uoluntas perfecta faciendi reputatur operis
 facti. Qua de re debes saepe. n. repeto quod fieri semper
 uolo sanctas scripturas sine intermissione meditari: hisque
 tuam replere mentem: et malis cogitationibus locum au-
 ferens diuinis animum sensibus occupare: quantumque de
 um diligas ex dilectione legis eius ostendere. Unde
 scriptura dicit *Qui timeant dominum: inquirunt quae be-
 nignitas placita est illi: Et qui diligunt eum: replebuntur lege
 eius.* Tunc sentiens quantum te ad ipsius amorem adiuuet
 sapientia: quantum sit in te diuinae legis auxilium: et domino
 cum dauid laeta cantabis. In corde meo abscondi eloquium
 tua ut non peccem tibi. Excitandus enim spiritualibus isti

mulis semper animus et maiori quotidie ardore reno-
 uandus: orationis instantia illuminatio lectionis sollicitu-
 do uigiliarum et diuina: et nocturna eius incitamenta
 sunt. Nihil enim in hoc proposito otio deterior est: quam non
 solummodo non acquirit noua: sed est parata consumit. Nam
 ex uita ratio processu gaudet: et crescit cessatione tor-
 pescit et deficit. Quotidianis ac recentibus uirtutum
 incrementis instauranda mens est: et uiuendi hoc iter non
 transacto sed a reliquo metiendus quod diu in hoc sumus coe-
 pe. Nunquam nos ad perfectum uenisse credamus: sic enim me-
 lius puenitur. *Tam diu non relabimur retro quod diu ad
 priora contendimus.* At ubi ceperimus stare descendi-
 mus nostrumque non progredi iam reuerti est. Lesset ois
 ignauia et multis: de praeterito labore securitas. Si uo-
 lumus non redire curandum est: *Beatus apostolus de
 die in die uiuens deo nec quid ante fecisset sed quid se-
 per facere deberet attendens dicebat.* *fratres. Ego me
 non arbitror comprehendisse aliquid. unus autem quae sunt
 quidem retro obliuiscens: ad ea uero quae sunt priora ex-
 tendens me ad destinatum persequor bradium supernae
 uocationis dei.* Si beatus apostolus ille uas electionis
 qui ita christus indutus erat ut diceret uiuo autem iam non
 ego: inuit uero in me christus ad huc tamen se tendit: ad
 hoc crescit et proficit quid nos facere debemus quibus
 hic credas et proficit quid nos facere debemus quibus
 huc credas est ut in sine nostro Pauli principio compare-
 mur: Ergo tu hunc imitare qui dicit *Imitatores estote
 mei: sicut ego christi.* Obluiscere omne praeteritum et
 quotidie inchoare te puta: ne pro praeteriti die quo debes
 seruire deo praeteritus imputes. *Optime custodies quae
 si semper inquiras: danum parta sentient si parate ces-
 saueris.* *Dicas forsitan Gratias labor est: sed respice quod
 promissum est.* Omne opus leue fieri solet cum eius
 praeteritum cogitatur: et spes praeteriti solatium sit laboris. Sic
 durus agricolae diu iaram capum et pinguioribus otio
 glebas uiolento uomere scissile se gaudet: et mirum in
 modum ipsa operis difficultate laxus spem segetis de
 labore metitur. Sic negotiator audis maria contem-
 nens spectare ausus fluctuum spumas rapiensque uentorum:
 dumque in omni labore ac periculosis lucris cogitat: et las-
 situdine simul obliuiscitur: et timorem. *Considera quomodo
 magnitudine praeteriti tui si tamen considerari poterit quicquid imen-
 sum est. Post abscessum animae praeteritum carnalis interitum: praeteritum
 fauillas et cinerem in meliores statim uirgo reparanda
 es mundatum terrenum corpus in caelum eleuandum
 est. Post haec angelorum donata es consortio regnum
 acceptura caelorum: et in perpetuum mansura cum christo.*
*Quid igitur retribuens domino pro omnibus quae retribuit
 tibi? Quid tanto remuneratore dignum facies: aut quem
 laborem durum putabis: cuius tanta sunt praemia? Unde
 beatus apostolus Nullae inquit sunt condignae passio-
 nes huius temporis ad futuram gloriae quae reuelabi-
 li nobis. Quid enim dignum uel facere uel pati possumus
 in breui hoc ipse uitae nostrae cum id immortalitate sit repen-
 sandus. Propter quod apostolus ait *Id est. quod in praeterito
 saeculo est momentaneum ac leue tribulationis nostrae:
 supra modum in sublimitate aeternum gloriae praedivus opa-
 tur in nobis: Respuantur honores: despiciantur diuitiae
 Ipsa quoque uita nostra martyrii amore contemnatur.* Et
 haec omnia est si pro aeternitatis praemio non darentur: essent
 in quibus peritura. Amittunt tamen haec illi qui semper cupi-
 unt possidere: quod multos memoria nostra retinet in maxi-
 mis honoribus et diuitiis constitutos repente de summo
 illo potentiae fastigio concidisse: et eos qui timore elati
 aliud quiddam quam homines esse putabant se exitu suo
 tandem docuisse nos quid fuerit: quid enim stabile in
 hoc mundo: Quid uero firmus est: quid non ruiturus
 est: quid porro non breue et incertum: et casum non seruatis
 Quale illud bonum est quod timeas amittere: Quod*

nel auferendum abs te metuas: nec a te relinquendum scias: Nam et si nullo eripiatu casu: uel morte pcedus est Et si uita nostra tendatur per mille annos: et ad extremum illis totius diem atatis cotidiana delictarius uoluptate ueniamus quale hoc quaso diu est quod sine deletur: Aut quis illius uoluptatis fructus e: quax statim ut cessauerit uidebi tibi non fuisse. Age iam trasactum uita tua tepus animo reuolue none tibi uidebitur umbra quaxdam fuisse quod trasit: et adinstar somni tenuis incertum esse omne quod uidetur. Hoc idem et de epitus senex sentire potest: cui conenit dicere cum propheta Dies mei sicut umbra declinauerunt et ego sicut scenum aruit: Quod si hoc etia hic possumus dicei ubi quauis breuis tñ quia pñs est uita ista magnipeditur: quia in futuro dicturi sumus: ubi maiore atatis sciencia trasactus omne pro nihilo e: Hæc tu diligenter tecus reuoluens et breuitate uita huius æternitatis contemplatione Despiciens ipsum quoqz cõtempnum mundi maiori animi uirtute contene: et ad illum tota diẽ para te in quo mundi gloria sintenda est. Illum in qua dies quẽ saluator diluuis cõparauit qui multos fallaci securitate deceptos furuus ut ait Apostolus cõprehendet aduentu. Quem beatus quoqz Petrus describens ait Adueniet autẽ dies domini ut fur in qua celi magno i petu transibunt. Elementa uero a calore resoluentur. Cum igitur omnia hæc dissoluenda sunt: quales oportet nos esse in sanctis cõuersationibus et pietatibus expectantes et properates in aduentum diei dñi: quo celi ardentes soluentur: et elementa ignis calore tabescet. Recens factus est et quod ipa audisti cum ad stridula bucina sonum gotthorumqz clamorem lugubri oppressa metu domina orbis roma cõtremuit: ubi tunc nobilitatis ordo: ubi certi et distincti illius dignitatis gradus: p mixta omnia et cõfusa timore. Omni domui plancus et æqualis fuit. Per cunctos pauor: Unus erat seruus et nobilis: eades omnibus imago mortis: nisi quia magis eam timebat illi quibz fuerat uita iocundior. Si ita mortales timeamus hostes et humanas manum: quid faciemus cum clangore terribili tuba intonare de celo experit: et illam Archangeli uocẽ omi bucina clariorẽ totus simul remugiet mundus Cum uiderimus nõ manulacta super nos arma cõcuti sed calorũ uirtutes cõmoueri sic propheta dicit Cum uenerit dominus pone re orbem terræ desertum: et pcores perdei. Ex eo quis tunc nobis pauor: q caligo: q tenebra: cum nos toties admonitos: et tamẽ ipatos dies ille reppererit. Tunc iquit Plangent sup se omnes tribus terræ: et uidebunt filium hominis ueniẽtem in nubibus celi cum uirtute multa et maiestate. Tunc dicent motibus cadite sup nos et collibus operite nos et petris aperite uos nobis. Verum hæc eorum sint qui uariis huius mundi curis detenti de mundi nõ cogitant sine. Tu uero cui aduentus christi dierum nocturnqz meditatio est: cui pro cõscie tia puritate dñi optada e pñtia q cõsumatiõe seculi qĩ eius pñi ipõ tu expectas: exultatiõe de illo capies nõ tiore. Tunc. n. tu sanctorum mixta choris et factis cõmitata uirgibus: in sponsi obuia subuolabis et dices Inueni quẽ q̄sunt anima mea. nec illius tam teporis se parationem timebis q semel imortalitatis gloria et in corruptionis splendore donada es: et cum christo sep̄ futura es aplõ dicẽte quonia ipse dñs i iusu et i uocẽ archageli i tuba dñi ascẽdẽt a celo et moritui qui i xpo sunt iurget prii. dñs nos qui uiuus qui reliquitur sil rapie mur eius illis in nubibus obuia christo in aera et ita se per cum christo erimus. Hæc sit igitur tua cura sepe: hoc studium Hæc igitur in uirgines corde uoluatur in bis totius dei uerfetur labor: In his uocis somnus reponatur: In hæc aia rursus euigilet. Nullus labor di

rus nullum tempus longum uideri debet: quo gloria æternitatis acquiritur.

Epistola beati Augustini ad Julianam Demetriadis uirginis matrem de priori libello ad Demetriadẽ scripto ubi illum tam gratia dei aduersante: et bonum uirginalis sanctitatis nature et libero arbitrio attribuẽtes carpit: et damnat qdam ipsius libelli uerba inserens et arguens: quẽ librum ipse suspicatur a pellagio scriptus ad uirginem. Hanc autem Epistolam uelut antidotum quoddam ad uenenum ipsi libello subiecimus. maxie ut beatum Hieronymum hæresis calumnia purgaremus

DOCERE debitis i christo officio honoranda et merito illustri filia Julianæ Alipius Augustinus in domo salutem Grate ad modum nobis iocundeqz accidit ut simul nos cõstitutos apud Dipponem tua reuerentia littera reperirẽt quibz hæc scripta reddẽmus uestra icolumitate cognita gaudẽtes: utiqz nostras quã uobis carent esse cõfidimus mutua dilectione nunciantes. Omnia debitis i christo officio honorada et merito illustris filia. Scire at uos optime scimus quatum uobis debeamus religionis affectum: q̄taqz nobis et apud deum et inter homines sit cura de uobis. Licet. n. uos per litteras primus deinde et p̄sentia corporali pia et catholica hoc e uera mēbra christi exiguitas nra cognouerit tñ et p̄ miserius uis euz accepissetis uerbis auditis dñi sic diẽ apostolus. Accepistis nõ ut uerbis hois: s̄ sic e uerbis dei cuius ministerii nosre adiuuante gratia et misericordia saluatoris i domo uestra tantus fructus exortus e ut humanis nuptiis iã paratis facta Demetria specialẽ sponsi illius præferret aplexum. Qui specioso præ filiis hominum ad habẽdas spiritus uberiorẽ fecunditates nec amittendã carnis itegritatẽ uirgines nubunt. Nec ciremus autẽ quẽadmodum nostra illa tunc exhortatio a fidei et nobili uirgine fuisset accepta: nisi nobis profectis euz p̄ se paulum professa fuisset sanctimonias uirginalem hoc ingens dei donum qd p̄ seruos suos quĩ dẽ plantat et rigat: sed per seip̄ius incrementum dat nobis operariis prouenisse: uestrarum litterarum lætissio nuncio et ueraci testimonio diceremus. Quax cum ita sint nemo nos improbos dixerit: si in uobis admonendos: ut cõtraria gratia dei dogmata deuitetis necessitudine sumus pro pensiore solliciti. Nam licet nos apostolus Non solum opportune uerum et iportune p̄dicando uerbo instare p̄cipiat: nõ tamẽ eorum hominũ uti mero habemus: quibz sermo uel pagina nra iportuna uideatur: quãdo id quod ad sanas doctrinã nõ pertinet uos ut uigilãter euitetis alloquimur. Hinc ergo e qd ad monicionem nostrã tã grato animo suscipistis ut in Epistola tua ad quã non rescribimus dices scie quod me hortatur reuerentia uestra ne indulgeas aures his omnibus qui prauis tractatibus uenerandam fidem sape corrumpunt gratias uberes ago tam pia amonitioni. Quod utiqz adiungis et dicit sed nouerit sacerdotium uestrum longe me ac domunculam meam ab huiusmodi personis esse discretam: omisqz familia nra a deo catholicam sequitur fidẽ ut in nullam hæresis a liquando deuitauerit: nec unq̄ lapsa et nõ dico in eas sectas quax uix expiantur: Sed nec in eas quax prauos hẽre uidentur errores: hoc est qd nos magis magisqz compellit non tacere apud uos: de his qui et illa quax sana sunt uiciare conãtur. Domum. n. nostram non p̄ nam christi ecclesiam deputãus. Hic prauus est error illorum qui putant ex nobis ip̄s nos habere. **S**i quid

iusticia et continentia: pietatis: castitatis in nobis est eo
 quod ita nos condiderit deus ut ultra praxter quod nobis
 reuelat scientia nichil nos adiuuet: ut ea quae facienda
 discendo nouimus etiam diligendo faciamus: naturam
 scilicet atque doctrinam desinientes tantum esse dei gratiam
 et adiutorium ut iuste recteque uiuamus et ipsas chari-
 tatem. Ad habendam uero uoluntates bonam ubi est hoc
 ipsum quod iuste uiuimus: et ipsas charitatem quae in omni-
 bus dei donis ita excellit ut etiam deus dicta sit qua u-
 na impletur in nobis si quid diuinae legis et ammonitionis
 implemus nolunt nos diuinitus adiuuari: sed nos ipsos
 dicunt arbitrio proprio nobis ad ista sufficere. Non uo-
 bis uideatur error iste mediocriter profiteri uelle chri-
 stianos nec uelle audire apostolum christi qui cum di-
 xisset Caritas dei diffusa est in cordibus nostris: ne quis
 quod eas habeat non nisi per proprium putaret arbitrium:
 continuo subiungit: Per spiritum sanctus qui datus est
 nobis. Hanc magnas esse gratiam saluatoris qui ascendit
 in altus: captiuauit captiuitatem: et dedit dona hominibus
 quisquis nondum confitetur: quod et quod exiabiliter er-
 ret intelligis. Quomodo rego a uobis quibus tanta di-
 lectionem debemus ammonendis ut talia caueatis disti-
 mulare possemus cuius legissemus libris quem ad sanctam
 Aemeriadem quis nam scripserit: uel unus ad uos per-
 uenerit: uestris potius rescriptis nosse uolumus in quo
 libro si fas est legat uirgo christi unde credat uirgines
 suam flens sanctitates omnes quod spirituales diuitias
 non nisi ex se ipsa sibi esse atque ita priusquam sit plenissi-
 me beata discat deo esse quod absit igrata. Verba enim
 ad illam scripta in eodem libro ista sunt Habes ergo et
 hic inquit per quae merito proponaris alio imo hinc ma-
 gis: Nam corporalis nobilitas atque opulentia tuorum
 intelligitur non tua esse spirituales uero diuitias nullus ti-
 bi preter te conferre poterit. In his ergo iure laudanda:
 in his merito ceteris preferenda ea quae nisi ex te et in te
 esse non possunt. Quis nempe quanta in his uerbis sit
 cauenda pernicies. Nam utique quod dictum est non pos-
 sunt esse bona nisi in te: optime et uerissime dictus est
 iste plane abusus est. Quod uero ait Non nisi ex te hoc
 omnino uirus est. Absit ut haec libenter audiat uirgo
 christi quae pie intelligit propria paupertatem cordis hu-
 mani et deo nisi sponsi sui donis nescit ornari. Audiat
 ergo potius apostolum dicentes. Desponsauit uos uni-
 uero uirgines exhibere christo. Timeo autem ne sicut ser-
 pens Aeuam seduxit in ueruita sua sic et uestra men-
 tes corrumpantur a castitate quae est in christo: Et pro-
 pterea de his quoque spiritualibus diuitiis non istius qui di-
 cit Nullus eas preter te tibi conferre potest: et nisi ex te et in
 te esse non possunt. Sed illum audiat qui dicit. Demus
 thesaurum istum in uasis fictilibus ut eminentia uirtutis
 dei sit et non ex nobis. De ipsa quoque sacra continetia
 uirginali quod non sibi sit ex seipsa: sed sit donum dei
 quantum credenti uolenti collatum: eundem audiat ue-
 racem piusque doctorem qui cum hic ageret ait. Velles
 omnes esse sicut me ipsum. Sed unusquisque proprius
 donum habet a deo alius sic: alius aliter. Audiat et ipse
 non tantum suus: sed uniuersae ecclesiae unicum sponsus
 De tali castitate atque integritate dicentem. Non omnes
 capiunt uerbum hoc: sed quibus datum est ut intelligat
 ex eo quod habeat tam magnum bonum atque perlarus
 se potius deo et domino gratias agere debere quam cuiusque uer-
 ba quod uel ex se seipsa id habeat ut non dicam. Assen-
 tantis adulatoris: ne de occultis hominum temere iu-
 dicare uideamur certe errantis laudatoris audire. Om-
 ne quippe datum optimum et omne donum perfectum
 desursum est sic et dicit apostolus. Iacobus descendens
 a patre luminum. Hinc ergo et sancta uirginitas qua
 te filia uolentem gauderet uicere. Nam posterior actu pri-

or genere ex te honore ante te etate subsequens sanctita-
 te procedens in qua est tuum esse coepit quod in te esse non
 potuit. Illa quippe carnaliter non nupit: ut non tantus
 sibi sed et tibi ultra te spiritualiter augetur: quonia et
 tu ea compensatione minor illa es quam ita nupisti ut nasci
 retur. Haec dei dona sunt: et uestra quidem sunt: sed non
 ex uobis. Habetis enim thesaurum istum in terrenis cor-
 poribus et adhuc fragilibus tanquam in uasis fictilibus ut
 eminentia uirtutis sit dei: et non ex uobis. Nec miremi-
 ni: quia dicimus et uestra esse et ex uobis non esse. Nam
 et panem cotidianum dicimus nunc: sed tamen addimus
 da nobis: ne putetur ex nobis. Proinde sicut scriptus est
 sic intermissio orate in oibus gratias agite. oratis. n. ut pseu-
 rater et pficieter habeatis. gratias agitis quod non ex uobis ha-
 tis. Quis. n. uos ab illa ex Adas massa mortis perditio-
 nisque discernit: An uero quando apostolo dicente au-
 dierit homo Quis enim te discernit: responsurus est bo-
 na uoluntas mea: fides mea: iusticia mea et non conti-
 nuo quod sequitur audietur: Quid enim habes quod
 non accepisti. Si autem et accepisti quid gloriaris qua-
 si non acceperis: Nolumus ergo ut diuitias nullus ti-
 bi preter te conferre poterit. In his iure laudanda: in
 his merito preferenda ea: quae nisi ex te et in te esse non
 possunt. Nolumus profus ita gloriatur quasi non ac-
 ceperit. Dicat quidem. In me sunt deus uota mea quae
 reddam laudes tibi. Sed quia in illa non etiam ex illa
 meminerit etiam dicere. Domine in uoluntate tua pra-
 stansu decori meo uirtutes. Nonne ille qui uenit querere
 et saluare quod perierat: Quia et si etiam ex illa propter
 arbitrius proprium sine quo non operamur bonus non
 tamen sicut iste dixit non nisi ex illa proprius quippe ar-
 bitrius non nisi dei gratia uiuatur nec ipsa uoluntas esse
 in homine potest. Deus enim inquit apostolus qui o-
 peratur in nobis et uelle et operari et pro bona uolunta-
 te. non sicut isti sentiunt tantummodo sciencias reuelan-
 do: ut nouerimus quid facere debeamus sed etiam inspi-
 rando charitatem: ut ea quae discendo nouerimus: etiam
 diligendo faciamus. Nam utique nouerat ille quod magnus
 bonum esset continentia qui dicebat. Et cum scirem quod
 nemo esse potest continens nisi deus det. Non solum er-
 go sciebat quantum esset hoc bonum et quod desiderabiliter
 esset concupiscendum: uerum et quod nisi date deo esse non
 posset. Docuerat enim eum sapientia. Nam hoc dicit et
 hoc ipsum erat sapientia. scire cuius esset hoc donum:
 Nec tamen ista ista sufficit: sed ait. Adiu dominum et pre-
 catus sum illum. Non igitur tantummodo in hoc nos
 adiuuat deus: ut sciamus quid agendum sit: uerum et
 ut amando agamus quod discendo iam scimus. Nemo
 itaque potest esse non sciens solum uerum et continens ni-
 si deus det. Unde cum iam ille haberet scientiam precabatur
 ut esset in illo: quod sciebat quia non esset ex illo. Aut si
 propter arbitrium proprium aliquatulum ex illo: non
 tamen non nisi ex illo: quia nemo potest esse continens nisi
 deus det. Iste autem de spiritualibus diuitiis in quibus
 est utique et ipsa luminosa et speciosa continentia non ait in
 te ex te esse possunt: sed ait nisi ex te in te esse non pos-
 sunt: ut quemadmodum non ei sunt alibi nisi in illa: sic ei
 non aliunde nisi ex illa esse posse edantur: et ob hoc quod
 miseratur Dominus a corde eius auertat sic gloriatur
 qui non acceperit. Et nos quidem de sancta uirgine disci-
 plina et humilitate christiana in qua nutrita et educata
 est hoc existimamus: quod illa uerba cum legeret si tamen
 legit ingemuit: et pectus humiliter tuit: ac fortassis
 et fleuit: deumque cui data a quo sanctificata est fidei o-
 rauit: ut quod illa non sunt uerba ipsius sed alterius ita
 non sit talis et fides eius qua se aliquid habere edat:
 de quo in se non in domo gloriatur: Nam gloria quidem
 eius in ipsa est: non in uerbis alienis sicut apostolus dic-

Opus autē probet unusquisq; et tunc gloriā habebit in semetipso et nō in altero : sed absit ut gloria sua ipa sit et non ille cui dicitur Gloria mea: et exaltans caput meū Ita quippe est mea salubriter gloria eius cū deus qui in illa est ipse est gloria eius a quo habet oia bona quibus est bona et bēbit omnia: quibus melior erit in quāti in hac vita melior esse poterit. Et quibus pfecta erit quādo fuerit dūna gratia non humana laude perfecta in domino autē laudabitur aia eius: Qui faciavit in bonis desiderū eius: quia et hoc desiderū ipse inspērauit ne uirgo eius sic in aliquo bono gloriatur q̄ non acceperit. De hoc ergo eius affectu utrus nō fallamur inde nos fac potius rescribēdo certiores. Nam illud optime nouimus eus omnib; uestris cultores uos eē et fuisse indiuidua trinitatis: Sed nō hic solum error humanus obrepit ut aliquid secus sētiatur de indiuidua trinitate. Sunt autes et alia in quib; p̄uicisissime erratur. Sicut hoc est unde dūtius fortasse q̄ satis eēt uestra fidelitas tuarq; prudentia in hac epistola locuti sumus: quāq̄ qui bonum quod ex deo est negat esse ex deo nescimus cui facit iniuriā nisi deo. Ac per hoc illi utiq; trinitati: quod malum absit a uobis sic abesse credimus. Absit omnino ut tale aliquid in animo non dīcimus tuo uel sacrata uirginis filia tua: sed in cuiusq; extremi meriti familia uel familia uestra liber iste fecerit: ex quo nōnulla uerba q̄ facilius itelligi possunt ponenda credidimus. Si at diligētius intēdatis et illa q̄ i bi uidentur uelut p̄d̄ ḡia siue adiutorio dei dicere sic i uenientis ambigua ut possunt referri uel ad naturā: uel ad doctrinā: uel ad remissionē peccatorum. Nam et q̄d̄ confiteri coguntur orare nos debere: ne intremus i tērationem possunt ad hoc referre ut hactenus nos nōd̄ ant ad id adiuari q̄ntis orātib; atq; pulsantibus nobis aperiantur itelligētia ueritatis ubi dicamus quid facere debeamus nō ut uires accipiat uoluntas nra: qui bus id quod dicimus faciamus. Et quod uobis in gratia uel adiutorio dei dicunt d̄m̄ christum b̄n̄ uiuend̄i propositum exemplum. Ad eandem doctrinā reuocat quia scilicet in eius exemplum discimus quēadmodum uiuere debeamus. Non autē uolunt ad hoc nos iuuari ut quod discendo cognoscimus et diligēdo faciamus. Aut certe in eodem libro inuenite aliquid si potestis ubi excepta natura excepto quod ad eandē naturā p̄tiet arbitrio uoluntatis excepta remissione peccatorum et reuelatione doctrinā tale dei et adiutorium consistetur quale consistetur et ille qui dixit Eum scirem quia nō esse potest cōtinens nisi deus det. Et hoc ipsum erat sapientia scire cuius et hoc donum. Adit dominum et d̄ peccatus sus illum. neq; n. iste aut naturā peccando uolebat accipere in qua conditus erat: aut de naturali uoluntatis arbitrio satagebat cum quo cōditus erat: aut i missionem peccatorum desiderabat: qui potius cōtinētiam ne peccaret optabat uel quid faciendum esset sc̄i cupiebat: cum iam se sc̄re fateretur cuius esset hoc donum: sed n̄q; tantas uoluntatis uires tantum dilectōnis ardorem uolebat accipere spiritu sapientia qui sufficeret ad implendam Magnitudinem continentia. Si ergo aliquid tale inuēti poteritis uberrimas gratias agimus si rescribendo insinuare dignemini satis enim d̄ci nō potest quāti cupiāus in eorum hōium scriptis qui propter acrimōsiā atq; faciendā leguntur a pluris aptā cōfessionē illius gratia reperiri quā uehēt̄er cōmēdat apostolus qui et mēsurā fidei sine qua impossibile est deo placere ex qua iustus uiuit quā per dilectōnē operatur atē quā et sine qua oīo nulla cuiusq; opera bona extimanda sunt: Quoniam omne quod nō est ex fide peccatum est deum d̄ci unicuiq; partitum: Nec sola reuelatiōe sciētia nos diuinitus adiuari ut pie iustiq;

uiuamus in hoc seculo quā sine caritate inflat: Verū etiam inspiratione charitatis ipsius quā plētudo legis est et quā cor nostrum ut sciētia nō inflat: x̄dificat Sed adhuc nūq; tale aliquid in eorum litteris potius aliquid inuenire: Maxime autē hoc in i isto libro esse uellemus: ex quo descripta illa posuius uerba ubi uirginē christi ita laudans tanquam spirituales diuitias nullas ei nisi ex ipsa esse nō possunt: Non uult eam in d̄no gloriari sed sic gloriari quasi non acceperit: In quo libro quāuis nec ipsius nectur reuerentiā nomen exp̄l serit t̄n a m̄e uirḡis ut ad eā scribeit a se postulatū esse cōmēorat. In quadā uero epistola sua idē pelagius ubi et nōē suū apertissime pōit nec nomē sacrā uirḡis tacet. Dicit ad eam se scripsisse et eiusdem sui operis testimonio probare nititur se gratiā dei quā uel tacei uel negare asseritur apertissime cōfiteri: Sed utrus ipse sit liber i quo de spiritualibus diuitiis illa uerba posuit uel utrius ad uestram peruenerit sanctitatē rescriptis uestris petimus nos dignemini facere certiores

Incipit epistola ad matrem et filias i gallia cōmorātes

Argumentum in eandem.

HIERPELLATUS a fr̄e monacho ad matrem et filiā cōtinētias professas scribit: et utraq; reprēdit q̄ separatim habitarent filiam uero acrius obiurgat: q̄ matre fratresq; relictis monacho extraneo cohabitasset ostendens quantum uirginibus ex delitiis uirorumq; consortio periculū imminet. prologus.

BEVLTI mihi quidā frater e gallia se habere sororē uirginē matremq; uiduā quā in eadē urbe diuinitus habitaret cellulis et uel propter hospitium sollicitudinē uel custodiēdas facultatulas p̄uiciles sibi quosdā clericos assumpsissent. ut maiori dedecore iungerentur alienis q̄ a se fuerant separata: Eumq; ego ingenitice res et multo plura tacendo q̄ loquēdo significare quāso te inquit corripias eas litteris tuis et ad cōcordiam reuoces ut mater filiam filia matrē agnoscat: Eui ego Optimas in quas mihi iniungis prouinciam ut alias conciliem quas filius fraterq; non potuit: Quasi uero episcopales cathedram teneam et non. clausus cellula aut procul a turbis remotus uel praterita uicia plāgā uel uitare nitā p̄sētia: Sed et incongruus ē latere corpore et lingua per totum orbem uagari: Et ille Numium inquit formidolosus es: Ubi est illa quondam Constantia in qua multo sale urbem desfricans Lucilianum quippiam detulisti: Hoc est aio quod me fugat et labia diuidere non sinit. Postq̄ enim arguendo criminatus sum criminolosus: et iuxta tritum uulgi sermone pro uerbū iurgantibus et negantibus cunctis nec aures me credo habere nec tango ipsiq; parietes i me maledicta resdarunt et psallebāt contra me qui bibebāt uinū coactus malo tacere didici rectius esse arbitrans ponere custodiā ori meo et hostium munitum Labiis meis q̄ declinare cor meum in uerba malicia et dū carpo uicia uitium detractionis incurrerem. Quod cū dixissem Non est inquit detrahere uerus dicere nec priuata correptio generalem doctrinam facere cuius aut rarus aut nullus sit qui sub huius culpa reatum non cadat quāso ergo te ne me tāto labo: uexantis frustra uenisse patiaris. Scit enim dominus q̄ post uisionē locorum sanctorum hanc uel maxime causas habui ut tuis

litteris mederer matri et forori. Et ego. Jam las inquam quod uis facias. Nam epistola transmarina sunt et specialiter sermo dictatus raro potest inuenire quos mordeat. Te autem obsecro ut clā hunc sermones habeas. Numquid portaueris eū pro uatico: si auditis fueris letemur pariter. Sin autes contemptus quod et magis reor ego uerba perdiderim: tu itineris longitudinem.

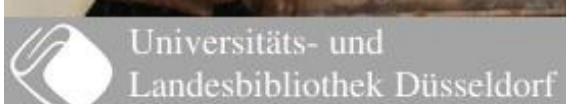
Incipit Epistola

P R T E M scire uos cupio soror ac filia: me non idcirco scribere quia aliquid de uobis inuisus suspicer sed ne ceteri suspicentur uestram me orare cōcordiā. Alioquin quod absu si peccatorum uos extimarem glutino cessisse: nunquā scriberē: sciremqz me surdis narrare fabulam. Deinde hoc obsecro: ut si mordacius quippiam scripsero non tas mea austeritatis putetis esse quas morbi. Putridae carnes ferro curantur et cauterio: Venena serpentino pelluntur antidoto: quod satis dolet maiori dolore expellitur. Ad extremus hoc dico qd etiā si conscientia criminis uulnus non habeat: habet tamen fama ignominia mater et filia nomina pietatis: officiorū. uocabula: uirtutis natura: secundaqz post deus fœderatio. Nō est laus si uos diligatis: scelus ē qd odistis. **D**ominus Iesus christus erat subiectus parētibz suis. Denerabatur matrem cuius erat ipse pater: Solebat nutricium suū quē nutrierat: gestantemqz se meminerat alterius utero: alterius humeris. Unde et in cruce pendens cōmendabat parētem discipulo: quam nunq̄ ante crucem dimiserat. Tu uero filia iam enim desino ad matrem loqui: quas forsitan atas et imbecillitas: et sollicitudo excusabiles facit. Tu inquam filia eius domum angustas iudicās: cuius non fuit tibi uenter angustus. Decem mensibus utero clauso nixisti: et uno die in uno cubiculo cus matre nō duras. An oculos eius ferre non potes et quā omnes motus tuos ut pote illa quā genuit: quā aluit et ad hāc pduxit atate facilius intelligit: testes domesticā fugio: Si uirgo es quid times nobis: Secunda post naufragiū tabula ē qd male cœpisti saltē hoc rēdido tēpari. Neqz uero hoc dico ut p̄t pes tollas p̄ntiam ut qd male cœpisti male p̄seueret: sed qd desperem i huiusmodi copula dimissiones: Alioquin si ad matrem migraueris post ruinas facilius poteris eis ea plāgere quod per illius absentiam perdidisti. Quod si adhuc uirgo es et nō p̄didisti: serua ne perdas. Quid tibi necesse est in ea uersari domo i qua necesse habeas cotidie aut perire aut uicere. Quis unquam mortalius iuxta uiperā securus nos capit. Quā et si nō percutiat certe sollicitat. Securus est perire non posse: qd iuxta piculus nō p̄sse. In altero tranquillitas ē i altero gubernatio. **T**ibi gaudemus hic euadimus. sed forte respondeas. Non bene mora ta mater ē: res seculi cupit: amat diuitias: ignorat ieiunium: oculos studio limit: uult cōpta procedere: et nocet proposito meo: nec possum cum huiusmodi uiuere. Primum quidem. Etiam si talis est ut causaris matius habebis p̄ntiam si talem nō deserās. Illa te diu portauit in utero: diu aluit: Et difficiliōres infantia. **D**ores blanda pietate sustinuit: lauit pannorum sordes. Et imūdo saepe fedata est stercore: Assedit agrotantē et quā pro te sua fastidia sustinuit: tua quoqz passa est. Ad hanc perduxit atatem: ut christum amares docuit. Non tibi displiceat eius conuersatio q̄ te sponso tuo uirginem consecrauit. Quod si ferre non potes et delicias ei fugis: atqz ut hoc uulgo solet dici secularis est mē. Habeo alias uirgines: habeo sanctus pudicitia choros

Quid matrem deserens eum eligis qui suam forsitan sororē reliquit et matrē? Illa difficilis sed iste facilis. Illa uirginitas: ergo iste placibilis. Quis quare utrū uirū secuta sis an postea inuenieris: Si enim secuta es: manifestus est cur matrem reliqueris. Si postea repperit ostendit qd in **M**atris hospitio non potueris inuenire. Durus dolor et meo mucrone me uulnerans: Qui ambulat inquit simpliciter ambulat confidenter. Taceres si me non morderet conscientia et in aliis meum crimen non reprehenderem: nec per trabes oculi mei alterius festucam uideres. Nunc autē cum inter fratres procul habitas eorumqz fruens contubernio honeste sub arbitris et uideas raro: et uidear: impudentissimus est eius te uerecundia nō sequit: cuius sequeris exemplus. Quod si dixeris: et mihi sufficit conscientia mea: habeo deum iudicē: qui testis est uitae meae: nō curo quid loquantur homines: Audi apostolus scribēs. Prouidētes bona non solum coram deo sed etiam coram hominibus. Si quis te carpit qd sis christiana: qd uirgo ne cures qd idō dimiseris matrem ut in monasterio inter uirgines uiueres. Talis detractio laus tua est: ubi nō luxuria i puella dei: sed duricia carpitur. Ista crudelitas: pietas ē. Illis enim praeferas matrem quē praeferri iubeas et animā tuā. Quem si et ipsa praxulerit et filiā te sentiet et sororem. Quid igitur scelus est sancti uiri habere contubernium oborto collo me i ius trahis: ut aut probē quod nolo aut multorum inuidiam subeā: factus: uir filiā a matre nunq̄ seungit. utranqz suscipit: utraqz ueneratur. Sic quilibet sancta filia matris uidua iudicium castitatis est. Si coxius tuus ille nescio quis matrem tuā honoret ut suam: si senior te ut filias diligit: et parēns subiciat disciplinā: non expedit amborum famā plus te illum amare qd matrem: ne non uideatur affectum in te eligere sed xiatē. Et hoc dices si fratrem monachum non haberes: si domesticis careres praediis. Nunc uero prohdolor inter matres atqz germanū et matrē uiduam et fratrem monachū: cur se alienus interfert: Bonum quidem est ut te filiam noueris et sorores. si autes utrunqz non potes et mater quasi dura respuit saltem frater placeat. si autē frater asperior est molior sit illa q̄ genuit. Quid palleas? quid xstias? quid uisū i fāx rubor: suffūdit: et trēntis labiis ipatiētā p̄coris cōtestaris nō superat amores matris et fratris nisi solus uxoris affectus. Audio te praxerea suburbana rura uillanis amicitias cum affinis atqz cognatis et istiusmodi gēntis hominibus circuire. Nec dubito quin uel consolatio uel soror sit in quarum solatio noui generis diuicari asseda. Absit quippe ut quantum proximi sint cognati uirorum te suspicer captare consortia. Obsecro ergo te uirgo ut mihi respondeas sola uadis i cōtata propinquorū. An eius amasio tuo: Quāuis sis ipudēs secularium eum oculis ingerere nō audebis. si n. hoc feceris et te et illum familia uniuersa cātabit: uos amtorus digiti denotabunt. Ipsa quoqz soror atqz affinis siue cognata quā in adulationē tui sanctum nō nunq̄ coras te uocant cus se paulatim auerterint portēntiosus ridebunt maritum. sin at sola ieris quod et magis eximo: utiqz iter seruos et adulescentulos inter maritatos sceminas atqz nupturas inter lasciuas puellas et comatos limatosqz iuuenes furuarii uestium puella graueris: dabit tibi barbatulus quilibet manum: sustentabit lassam: et pressis digitis aut tentabitur aut tentabit. Erit tibi inter uiros matronasqz cōiuium: spectabis aliena oscula: praxustatos cibos: et non absqz scandalo tuo in aliis sericas uestes auratasqz miraberis. In ipso quoqz cōiuiio ut uescaris carnibus inuita cogertis: ut utinum bibas: dei laudabitur creatura. Ut laues balneis for dibus detraheatur: et omnis tecum eorum aliquid

retractans feceris puram simplicem dominas et uere
 ingenuam conclamabit. Personabit interim aliquis ca-
 tor ad mentas: et inter psalmos dulci modulatione cur-
 res qm alienas non audebit uxores: te quæ custodes
 nõ hēs sapius respectabit: loquitur mutis et quicquid
 metuit dicere significauit affectibus. Inter has et tãtas
 illecebras uoluptatum etiã ferreas mentes Libido
 domat: **Que** maiores in uirginibus patitur famē cuz
 dulcius putat omne quod nescit. Narrat gentilius fabu-
 la sirenarum cantibus nautas in saxa præcipites et ad
 orphei citharam arbores bestiasq; ac silicus dura mol-
 lita. Difficile inter epulas seruat pudicitia. **Rites** cu-
 tis forditam ostentat animas. **Legimus** in scholis pue-
 ri et spirantia i plateis aera perspeximus aliquē uix hæ-
 remē ossibus illicitis arisse amoribus: et aie uita caru-
 isse q̄ peste. **Quid** tu facis puella sani corporis dilicata
 pinguis: rubēs: xtuans inter carnes iter uina et balne-
 as iuxta maritatas iuxta adolefcenulos: q̄ et si rogata
 non feceris: tamen deforme putes testionium: si roge-
 ris libidinosa mens ardētius honesta psequitur: Et qd̄
 non licet du eius suspicatur. **Vestis** ipsa uilis et pulla:
 animi tacētis indicium est: si rugā nõ habeat: si p terrā
 ut altior uidearis trabatur: si de industria dissuta sit tui-
 ca ut intus aliquid appareat: operiatq; quod sedux est
 et aperiat quod formosum. **Aliga** quoq; abulantis in
 gella ac nitens stridore iuuenes ad se uocat: papilla fa-
 sciolis comprimuntur: et crispanti cingulo pectus agu-
 stius artatur. **Capilli** uel in frontem uel in aures deslu-
 unt. **Palliolum** interdum cadit ut candidos nudet hu-
 meros: et q̄ uideri noluerit: celat festina qd̄ uolens q̄
 teterat. **Et** quãdo in publico q̄ p uerecundiã operit sa-
 ciem lupanarium arte id solum ondit qd̄ ostensum ma-
 gio placere potest respõdebis. **Vnde** me nosti: et quõ
 tam longe in me iactas oculos tuos. **Fratri** tui hoc mi-
 hi narrauerunt lachrymæ et intolerabiles p momenta
 singultus. **Atq;** utinã ille mentitus sit et magis timēs
 q̄ arguens hoc dixerit: sed crede mihi nemo menties
 plorat. **Dolet** sibi prælatum iuuenē non quidē comatiũ
 non uestium sericarum sed rosulum et in forditibus deli-
 canim: qui ipse sacculum signet: texturinum teneat: pen-
 sa distribuatur: regat familiã: emat quicquid de publico
 necessarium est: dispensator et dñs et puenies officia
 seruulorum quē omēs rodant famuli et quicquid dña
 non dederit: illum clamitent subtraxisse. **Auerulosus** ē
 seruulorum genus: et quãtumcumq; dederis sp̄ eis mi-
 nus ē. **Non. n.** considerant de quãto: sed quãtus detur
 doloremq; suum solis qd̄ possunt obtreccationibus cõ-
 solantur. **Ille** parasitum iste impostorē: hic hæredipetã
 alius nouo quolibet appellat uocabulo. **Ipsium** iactat
 assidere lectulo: obstetrices adhibere: languēti portare
 manulam: calefacere linteola: plicare fasciolas: facilius
 mala credūt homines: et quodcumq; domi fingitur: ru-
 mor in publicus fit. **Nec** mireris si ancillæ et famuli d̄
 uobis ista confingant cuz m̄ quoq; idipsum quærat
 et frater. **Fac** ergo quod deprecor: quod moneo ut priũ
 matri. **Dehinc** si id fieri non põt saltem fratri reconcili-
 eris. **Aut** si ista tam cara nomina hostiliter detestaris:
 diuidez ab eo quē tuis diceris ptulisse. **Si** at et hoc nõ
 potes reuertes. **n.** ad tuos: si non potes deserere: uel
 honestius sodali tuo utere. **Separetur** domus uestræ
 diuidaturq; cõiuuium: ne maledici homies sub uno te-
 culo uos manētes lectulum quoq; criminētur habere
 cõmunē. **Potes** et ad necessitates tuas quale uoluisi
 habere solatium et aliqua ex parte publica carere infa-
 mia **Quãq;** cauenda sit macula q̄ nullo nitro secundus
 Hieremiam nulla fullonum herba dilui põt. **Quando**
 uis ut te uideat et iuisat adhibe arbitros: amicos: liber-
 tos seruulos: **Bonum** conscientia nullius oculus fugi

at. Intret intrepidus: securus exeat. Tacentes oculi et
 sermo silens et totius corporis habitus uel trepidatio
 nem interdum uel securitatem loquuntur. **Aperi** quãso
 aures tuas et clamorem totius ciuitatis exaudi. **Tas** p
 didisti uestra uocabula et mutuo uobis cognomia sus-
 cepistis. **Tu** illi diceris et ille tuus. **Hoc** mater audit et
 frater paratq; sunt et diuidere uos sibi p̄cantur et pra-
 uam uestræ cõiunctionis infamiã laudem facere cõem
Tu esto cuz matre sit ille cuz fratre: **Audentius** diligit
 sodalē fratris tui: honestius amabit mater amicum filii
 q̄ filix suæ: quod si uolueris si mea monita rugata frõ-
 te cõtēpseris epistola hæc tibi uoce libera proclamabit
Quid alienus seruus obsides: quid famulus tibi facis
 ministrus christi: **Respice** ad populum singulorum faci-
 es intueri: ille in ecclesia legit et te aspiciunt uniuersi.
Nisi quod pene licētia cõiugali de tua infãia gloriaris
Nec iam secreto dedecore potes esse cõtenta. **Proca-**
 citatem libertatē uocas. **Facies** meretriciosã est tibi
 nescis erubescēz iterũ me malignũ iterũ suspiciosus et
 rumigerulus clamitas **Ego**: ego ne suspiciosus ego ne
 malinolus: qui ut i p̄cipio epistola: præfatus sum idõ
 scripsi quia non suspicabar an tu negligēs dissoluta cõ-
 temptrix **Aux** nata annos .xxv. adolescentem non
 dum bene barbatulum ita brachijs tuis quasi cassibus
 inclusisti. **Optimus** re uera p̄dagogus: qui te moneat
 qui asperitate frontis exterreat: et quãq; in nullis atati-
 bus libido sit tuta: tamē uel cano capite: uel apta defē-
 dat ignominia. **Veniet** ueniet tempus: dies allabitur
 dux igneras: et iste formosulus tuus quia cito senescit
 mulieres: maxime quæ iuxta uiros sunt uel ditiorē re-
 periet uel iuniores. **Tunc** te poenitebit cõsiliũ tui et tede-
 bit pertinacitã quãdo et rem et famas amiseris: quãdo
 quod male iunctum fuerat diuidetur bene. **Nisi** forte
 secura es et coalescentes tanti temporis charitate disci-
 dium non uereris. **Tu** quoq; mater quæ propter atatē
 maledicta nõ metuis: noli sic uindicari ut pecces: **Ma-**
 gis a te discat filia separari q̄ tu ab illa seiungi. **Habes**
 filium et filias et generus immo contubernales filia tu-
 a. **Quid** quaris aliena solatia et ignes iam sopitos su-
 scitas. **Honestius** tibi est saltes culpas filix sustentare:
 q̄ occasionē tui quærere. **Sit** tecus filius mōachus pi-
 etatis uiduitatisq; presidius. **quid** tibi alienum homiē
 quæris in ea presertim domo quæ filium et filias capez
 non potuit. **Eius** ias atatis es ut posses nepotes habēz
 de filia: nuda ad te utrunq; reuertatur cum uiro quæ
 sola exierat. **Dirum** dixi non maritus **Nemo** calūnie-
 tur: sexum significare uolui non cõiugiu. **Aut** si erube-
 scit et retractat et domũ i qua nata est arbitratũ agustã
 uos ad eius hospitolum pergite: quãuis artum sit fa-
 cilis põt fies et matres capere q̄ alienũ hominem cũ
 quo certe in una domo siue cubiculo casta mãere non
 poterat. **Sint** i una domo dux femina et duo masculi
Si autē et tertius illæ τριτόσοςκόσ̄ sitius abz
 non uult. et seditiones ac stirbas concitat: t biga: sit tri-
 ga **Frater** uester ac fili et sororē illi exhibebit et m̄em
 alii uitricũ et gēerũ uocēt: ille nutritiũ appellet et fratrē
Hæc ad breuem lucubratiunculã celeri sermone dicta
 uolens desiderio postulantis satisfaccere et quasi ad
 scolasticam materiam te exercens: **Eadem. n.** die mane
Pulsabat **Ostium**: qui profecturus erat: **Simulque**
 ut ostenderem obtreccatoribus meis qd̄ et ego possus
 quicquid in buccam uenerit dicere. **Vnde** et de scriptu-
 ris pauca perstrinxi **Nec** orationem meam ut in cate-
 ris libris solitus sum facere illarus floribus texui. **Hæc**
 tēporalis ē deo et tãta ad lumē lucernulæ facilitate pro-
 fusa ut notariõri manus ligua præcurreret et signa ac
 furta uerborũ uolubilitas sermonum obrueret. **Quã** id
 circo dixi ut qui nõ ignofcit ingenio ignofcat uel tēpori

Epistola beati Hieronymi ad Marcellam de laudibus
Nellæ uirginis ad eius exemplum reliquas prouocans

NON reprehendat quod in epistolis aliquos aut laudans aut carpius cum et arguendis malis sit corruptio ceterorum et in optis predicandis bonorum ad uirtutis studia concitetur. Inuidius tertius de beata memoria Lex aliqua diximus. Illico pupugit animus et mihi uenit in mentes non debere nos tacere de uirgine qui de secundo ordine castitatis locuti sumus. Igitur Nellæ nostræ uita breuiter explicanda est cui quæ se ne hanc epistolam legas. Grauius quippe laudibus suis sed his potius quæ adolescentulæ sunt legere dignare. Ut ad exemplum eius instituentes conuersationem illius perfectæ uitæ normam arbitrentur. Prætermitto quod in matris utero benedicitur et atque nascatur quod in phiala nitentis uitri et omni speculo purioris patri uirgo traditur per quietem: quod adhuc in fantiæ inuoluta pannis et uix annum decimus ætatis excedens honore futuræ beatitudinis consecratur. Sit gratiæ omne quod ante laborem fuit. Licet deus præcius futurorum et Hieremiam sanctificet in utero et Joannes in aluo matris faciat exultare: et Paulus ante constitutionem mundi separet in euangelium filii sui. Ad ea uentio quæ post duodecimum annum sudore proprio elegit: arripuit: tenuit: cepit: impleuit. In uis cellula clausa angustis latitudine paradisi fruebatur. In deserta solus et orationis locus extitit et quietis: Ieiunium pro ludo habuit: inedia pro refectioe et cum eas non mercendi desiderius sed humana confectio ad cibum traheret. Pane et sale aqua frigida concitabat magis esuriam quam restringebat. Et quia pene oblitus sum quod in principio debui dicere cum primus hoc propositus arripuit aurum colla sui quam murenulas uulgas uocat quæ scilicet metallo in uirgulas lætescetes quædam ordibus flexuosi catenæ contextitur absque parietibus uendidit tunicâ sulciorez quæ a matre impetrare non poterat pro induta negociationis auspicio se repente domino consecrauit: ut intelligeret uniuersa cognatio non posse et aliquid extorqueri quæ iam seculus damnasset in uestibus. Sed ut dicere cœpimus ita se sepeper habuit moderate et intra cubiculi sui secreta custodiuit ut nunquam pedem proferret in publicum: nunquam uiri nosset alloquius et quod magis sit admirandus sororem uirginem amaret potius quam uideret: operabatur manibus suis sciens scriptum esse qui non operatur non manducet. Sponsio aut orans loquebatur aut psallens. Ad martyrii limina pene inuisa properabat. et cum gauderet proposito suo in eo uehementius exultabat quod se nullus cognosceret. Cumque per omnes annum iungi ieiunio pasceretur bis duo triduoque sic permanens tunc uero in quadragesima nauigii sui uela tendebat. Dies pene hebdomadas uultu lætate coniungens. Et quod forsitan impossibile est hominibus ad credendum: deo autem præstante possibile est ita ad quinquegenariâ peruenit ætatem: ut non doleret sto machus non uiscerum cruciaretur incuria non sicca humus tacentiæ mēbra confringeret: non sacco asperata cutis fetorem aliquem situmque contraheret: sed sano corpore animo sanior solitudine putaret esse delicias: et in urbe turbida inueniret eremum monachorum. Et hæc quidem tu melius noscitur a qua pauca didicimus: et cuius oculis durities de genibus camellorum in illo sancto corpore praxorandi frequentia obcalluisse inspecta est. Nos quod scire possumus explicamus: Nihil illius se ueritate iocundius: nihil iocunditate seuerius: nihil suauitate tristius. Nihil tristitia suauius. Ita pallor in facie est ut cum continentiâ indicet non redoleat ostentationem

Sermo silens: et silentius loquens nec citus nec tardus incessus idem semper habitus: neglecta mundicie: et in culta uestis cultus ipse sine cultu. Sola uita sua qualitate promeruit ut in urbe pompæ lasciuie deliciarum in qua humilem esse miseria est et boni eam predicent: Et mali detrabere non audeant. Vidua eam imitentur et uirgines maritata colant: noxiæ timeant: suscipiant sacerdotes.

Ad elantiam de modo recte uiuendi in qua illas erudit ad obseruationem mandatorum dei uidelicet illorum duorum quibus clauditur tota iustitia: quorum unum prohibet: alterum iubet. Docet humilitatem: pacem misericordiam: continentiamque sectari. Contraria uero superbiam mendacium odium detractionemque uitare. Et conuenit hæc epistola omni sexui gradui et ætati licet specialiter coniugata. In qua illa hortatur ad propositum continentie ac uirginitatis ostendens quibus artibus ac studiis inscribatur.

QUOD scripturæ celebrata sententia est esse pudorē quo gloria inuenitur et gratia et esse rursus pudorē qui solet parere peccatum: cuius dicit ueritas quæ quæ satis ad omnium intelligentiam ipsa sui luceat claritate: mihi tamē nescio quō in presenti causa propius innotuit. Prouocatus. n. ad scribendum litteris tuis quæ miris hoc a me obsecrationibus flagitabant: diu fateor de ratione dubitauit silentium mihi impante uerecundia. Qui tamen fortissime resistebat et uim faciebat pro uerum fidelis ambitio. Pugnatque acriter cum hesitatione mea humilitas obsecrans et magna quadam fidei uolentia oris claustra pulsabat. Cumque sic animum in utroque nutantē cogitatio diuersa libaret pene pudor exclusit officium. Es me illa quæ supra posui sapientis sententia arma uit ad depellendam inutilem uerecundiam et danosum silentium resoluendum. Cum utique ipsam scribendi causas tam honestam uiderem esse tam sciam: ut peccare me omnino crederem si tacerem. Illud me cum scripturæ iputans tempore tacendi et tempore loquendi. Et iterum ne retineas uerbum in tempore salutis. Et illud beati Petri Parati semper ad satisfactionem omni poscenti uos rationem. Petis namque et sollicitè ac uigilanter petis ut tibi certam ex scripturis sanctis præsentemus regulam ad quam tu ordies cursum uitæ tuæ: et cognita domini uoluntate inter honores seculari et diuinarum illecebras moris magis diligas superlectilem atque ut possis in coniugio constituta: non solum coniugi placere. sed etiam ei qui indulget coniugium: cui tam sanctæ petitioni tamque pio desiderio non satisfacere quid aliud est quam profectum alterius non amare. Parebo igitur precibus tuis teque paratam ad implendum domini uoluntatem: ipsius mita incitare sententia. Idem enim uerus omnium dominus ac magister qui nos et placere sibi iubet et docet quo placere ei possumus: ipse itaque te informet: ipse te doceat qui interrogati in euangelio adolescenti quid faceret ut mereretur uitam æternam diuina continuo mandata proponit ostendens nobis eius uoluntatem esse faciendam a quo speramus et premia propter quod alio testatur loco. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum celorum. Quo manifeste ostendit nos non sola dei confessione tantum premi magnitudine promereri: nisi fidei et iustitiae opera coniuncta sunt. Qualis est. n. illa confessio. quæ sic deus credit ut pro nihilo eius dicat imperium aut ex animo aut uere dicimus domine domine si eius quæ dominum cōfitemur præcepta contemnimus

Unde ipse in euangelio dicit Quid autem uocatis me domine domine et non facitis quae dico. Et iterum Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. Et rursus loquitur per prophetam Filius honorificat patrem et seruus dominum suum timebit. Et si pater ego sum ubi est honor meus. Et si dominus ego sum: ubi est timor meus. Ex quo apparet nec honorari ab eis nec timeri qui eius praecepta non faciunt: Unde ad dauid expressius dicitur qui peccatus non admiserat et pro nihilo duxisti deum Et ad heli sermo sit domini dicens Qui honorificat me honorificabo eum. Qui autem pro nihilo me habet: ad nihilum redigentur: Et nos securo a nimo sumus ac bono: qui per singula quae peccata in honorantes deum clementissimum deum ad iracundiam prouocamus: eiusque imperia superbissime contemnendo in tantae maiestatis inuisi inuiriā. Quid. n. unquam tas superbum? quid uero tam ingratum uideri potest quam aduersus eius uiuere uoluntatem: a quo ipsum uiuere accepisti? quam illius praecepta despicias? qui ideo aliquid impat ut casus habeat remunerandi? Neque. n. obsequii nostri deus indiget: sed nos illius indigemus imperii. Mandata eius desiderabilia super aurum et lapidem preciosum nimis: et dulciora super mel et fauam: quam in custodiendis illis retributio multa. Et ideo nobis irascitur: iccirco magis illa imensitas: illa dei bonitas offenditur: quia eas per tantum est pernicii detrimenta contemnimus: nec solum imperia sed et promissa illius pro nihilo ducimus. Unde saepe imo semper illa nobis dñi est reuoluenda sententia. Si uis ad uitam uenire serua mandata dei. Hoc. n. tota uobis eius lege agitur hoc propheta hoc apostoli docent hoc a nobis et uox christi et sanguis efflagitat: qui ideo pro omnibus mortuus est ut qui uiuunt iam non sibi uiuant: sed ei qui pro illis mortuus est. Diuere autem illi non est aliud quam eius praecepta seruare: Quae nobis ille qui certum quoddam dilectionis suae pignus seruanda mandauit dicens. Si diligitis inquit me mandata mea seruare: Et qui habet Mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me. Ac rursus Si quis diligit me: sermo meum seruabit et pater meus diliget eum: et ad eum ueniet: Et mansionem apud eum faciet. Qui non diligit me sermones meos non seruat. grande uim obtinet uera dilectio Et qui perfecte amatur totas sibi amantia uendicat uoluntatem. Nihil est imperiosius charitate. Nos si uere christum diligimus: si nos eius redemptos sanguine recordamur: nihil magis uelle: nihil omnino debemus agere quam quod illius uelle cognoscimus. Duo autem sunt genera mandatorum in quibus claudenda tota iustitia Prohibendi unus est: iubendi alterum. Ut enim mala prohibentur: ita praecipuntur bona. Ibi oculum operatur: hic studium. Ibi coercetur animus: hic incitatur: hic fecisse: illic non fecisse culpabile est. Unde propheta dicit Quis est homo qui uult uitam et cupit uidere dies bonos. Prohibe linguam tuam a malo: et labia tua ne loquantur dolum. Declina a malo et fac bonum. Et beatus apostolus Odientes malus: adhaerent bono. Hoc itaque duplex diuersumque praecipit prohibendi scilicet et impediendi: ex quo omnibus iure mandatum est Non uirgo non uidua: non nupta: ab hoc imperio libera est. In quo uis proposito: in quo uis gradu aequale peccatum est: uel prohibita admittere: uel iussa non facere. Neque uero eorum te abducatur error qui ex arbitrio suo eligunt quae potissimum dei mandata contemnunt quaeque quasi uilia et praua despiciunt. Nec metuum ne secundum diuinam sententiam minima contemnendo paulatim decidant. Stoicorum quidem est peccatorum tollere differentiam: et delicta omnia paria iudicare: nec ullum iter scelus et erratum discrimen facere. Nos uero et si multum uer peccata distare edimus quia et legimus: in satis ad

cautiones prodesse dicimus et minima pro maximis cauere. Tanto. n. facilius abstemus a quocumque delicto quanto illud magis metuumus: nec cito ad maiora progreditur: qui est parua formidat. Sane nescio an possimus leue aliquod peccatum dicere quod in dei contemptum admittitur. Estque ille prudentissimus qui non tam commiserat: quid iustum sit: quam illud qui iusserit: nec quantitate imperii: sed impantis cogitat dignitatem: edificanti: itaque tibi spiritalem domum: non super leuitates harenarum: sed supra soliditate petrae innocentiae in primis fundamenta ponantur: supra quae facilius possis arduum culmen iustitiae erigere. Maximam. n. partem aequitatis impleuit qui nulli nocuit. Beatusque est qui potest cum sancto Job dicere Nulli nocui hominum: iuste uixi cum omnibus. Unde audenter ac simpliciter loquebatur ad dominum Quis est qui iudicetur mecum id est quis tuus aduersum me potest implorare iudicium: ut se laxum a me conuincat? Purissime conscientiae est secure canere cum propheta Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus mex. Unde idem alibi dicit Non fraudauit eos deus bonis qui ambulant in innocentia. Itaque malitiam odium atque inuidiam quae uel maxima uel sola semina sunt nocendi christiana a se propellat anima neque manu tantum aut lingua: sed corde quoque custodiat innocentiam: nec modo opere: sed uoto est nocere formidet. Quantum. n. ad peccati rationem pertinet nocuit et qui nocere disposuit. Multi nostrorum illud absolute atque integre diffiniunt Qui ne in eo quidem nulli nocent quod prodece desistat: quod si est uerum tum demum latere de innocentiae conscientia. si cum potes adiuuare non desinas. Sin uero diuisa inter se ista atque distincta sunt: aliudque est non nocere cum semper potes: Aliud prodesse cum possis: aliud malum non facere: aliud operari bonum. Illud tibi rursus occurrat non sufficere christiano: si partem unam iustitiae impleat cui utraque praecipitur. Neque. n. ad multitudinis exempla decet respicere quae nulla horum disciplinam sequens: nullus uiuendi ordinem: non tam ratione ducatur quam quodam impetu fertur Nec imitandi nobis sunt illi qui sub christiano nomine gentilem uitam agunt: et aliud professione aliud conuersatione testantur. Atque ut apostolus ait Deum se confitentur nosse: factis autem negant. Inter christianum enim atque gentilem non fides tantum debet: sed etiam uita distinguere: et diuersam religionem per diuersa opera monstrare. Nolite ait apostolus iugum ducere cum infidelibus. Quae. n. participatio cum iniquitate: aut quae societas luci ad tenebras? Quae autem conuenticio christi ad belial: aut quae pars fideli cum infideli. Qui consensus templo cum idolis. Sit ergo inter uos et illos maxima separatio. Distinguat certo discrimine error et ueritas. Illi terrena sapiant: qui caelestia promissa non habent. Illi breui huic uitae totos se implicent qui terrena nesciunt. Illi peccare non metuant qui peccatorum impunitatem putant: Illi seruiant uiciis: qui non sperant futura praemia uirtutum: Nos uero qui purissima confitemur fide omnem hominem manifestandum esse ante tribunal christi ut recipiat unusquisque propria corporis sui pro ut gessit siue bonum siue malum procul esse debemus a uiciis dicente apostolo. Qui. n. sunt christi carnem suam crucifixerunt cum uiciis et concupiscentiis. Nec turbam sequantur errantem qui se ueritatis discipulos confitentur. Quas certe conuersationis uias et distincta in diuersum itinera uiuendi saluator in euangelio ostendit quam inquit spatiosa uia quae ducit ad mortem: Et multi sunt qui intrant per eam. Et rursus quam arcta uia et angusta est quae ducit ad uitam: et pauci sunt qui inueniunt eam. Vide quanta inter has uias separatio sit quantumque discrimen Illa ad mortem: haec tendit ad uitam. Illa

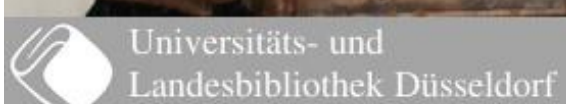

celebratur et teritur a multis: hanc uix inuenitur a paucis. Illa enim uicis per consuetudinem quasi declinat ac mollior et quibusdam uelut amena floribus uoluptatū facile ad se rapit comeantū multitudinem. Nec uero insueto calle uirtutū tristior atq; horridior ab his tantus eligitur: quibus non tam delectatio itineris cordi est q̄ utilitas mansionis. Asperam enim nobis et in suauem uirtutū uias nimia effecit consuetudo uiciorū. Quae si in partem alteram transferatur: inuenies sicut scriptura dicit **Semitas iustitiae leues: Ponamus ergo rationem ias uitae nostrae et per quam potissimum gradiamur uia conscientia teste discamus.** Omne enim qd agimus: omne quod loquimur aut de lata aut de angusta uia est. si aut paucis angustus iter et subtiles quadam semitam inuenimus ad iustitiam tendimus: **Si uero multorum comitatur uia secundum dei sententias inuis ad mortem.** Si igitur odio atq; inuidia possidemur: si cupiditati et auaritia credimus si presentia comoda futuris preferimus: per spatiosam uiam incedimus. Habemus enim ad hoc comites multitudinem: et late similitudine stupamur agminibus: **Si iracundia libidines implere uolumus si iniurias uindicare si maledicenti maledicimus et aduersum inimicum inimico animo sumus atq; cum plurimis ferimur.** Si uel adulamur ipsi uel adulantur libenter audimus. **Si uero gratiam impendimus: et magis offendere animos hominum timemus: q̄ non ex animo loqui de multorum uia sumus: tot nostri socii: quot extranei ueritatis.** At e contrario si ab his omnibus uicis sumus extranei si purus ac liberus animus praesentamus et omni cupiditate calcata solis studemus diuites esse uirtutibus per angustam uiam uitimur: **Conuersatio enim ista paucorum est: Estq; perarum atq; difficile idoneos huius itineris comites reperire.** Quia etiam multi hac ire se simulant et per diuersa errorum diuerticula ad uiam multitudinis reuertuntur. Ideoq; timendum est ne quos duces recti huius itineris habere nos credimus: eos comites habeamus erroris. **Si igitur inueniuntur exempla quae nos per hanc uitam ducant ad uitam et rectum euangelii tramitem teneant sequenda sunt: sin uero ea uel deficiunt: uel deficere putantur apostolorum forma uniuersis proposita est.** **Laetitia uas electionis.** Paulus nosq; quasi ad hoc iter angustum conuocans dicit **Imitatores mei estote sicut et ego christi.** **Lerte quod est amplius omnibus ipsius dicit relucet exemplum qui in euangelio ait.** **Denite ad me qui laboratis et onerati estis: et ego requiesceam fatiam uos.** **Tollite iugum meum super uos et discite a me quia mitis sum et humilis corde.** **Si periculosus est imitari illos de quibus dubitas an imitandi sint: Hunc certe imitari tutissimum est atq; eius uestigia sequi qui dixit.** **Ego sum uia ueritas et uita.** **Nunquam enim errat imitatio quae sequitur ueritates.** **Unde et apostolus ait.** **Imitatores.** **Qui dicit se in christo manere debet sicut ille abutitur et ipse ambulare.** **Et beatus Paulus ait.** **Christus pro nobis passus est: uobis relinquens exemplum ut se quamini uestigia eius qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius.** **Qui cum malediceretur non maledicebat: cui pateretur non comminabatur.** **Tradebat autem iudicanti se iniuste.** **Qui peccata uestra pertulit in corpore suo super lignum ut peccatis mortui iustitiam uiuamus.** **Lesset omnis excusatio errorum: Auferatur peccandi feda solatia.** **Nihil oio agimus qui nos per multitudinis exempla defendimus: et ad consolationem nostram aliena saepe numerantes uicis deesse nobis dicimus quos debeamus sequi: ad illius exemplum imitemur quem omnes fatemur imitandum.** **Atq; ideo praecipua tibi cura sit legem nosse diuinam: per quas possis quasi praesentia cernere exempla sanctorum quid faciendum**

sit quid ue uitandum: illius consilio discere maxime impleat diuinis eloquiis animi: et quod opere exequi cupias saepe corde meditare. **Rudi ad huc populo et hominibus ad obedientias insuetis per moysen ipatur a domino: ut in signis memoriarum qua praecipia domini recordentur per singulas uestimentorum fimbrias habeant torta iacintini coloris insignia.** **Ut et casu huc illucq; respicientibus oculis mandatorum celestium memoria nascatur.** **De quibus fimbriis pharisaei redarguuntur a domino quod eas peruerso usu non ad comonitionem praecipitorum sed ad ostensionem sui habere coeperant ut scilicet quasi de maioris obseruationis diligentia facti a populo iudicarentur.** **Tibi uero seruanda non tam littera praecipia sed spiritus dinorum mandatorum memoria spali excollenda sit.** **Qui non tam frequenter recordanda sunt praecipia domini quam semper recogitanda.** **Sint ergo diuina scripturae semper in manibus: et iugiter mente uoluantur: Nec sufficere tibi putes mandata dei memoria tenere: Et operibus obliuisci: sed ideo illa cognosce: ut facias quicquid faciendum didiceris.** **Non enim auditores legis iusti sunt apud deum: sed factores legis iustificabuntur.** **Latus quidem et imensus diuinae legis campus extendit: Quia diuersis testimoniis ueritatis uelut caelestibus quibusdam floribus uernans mira oblectatione legentis animum pascit et fouet.** **Quae omnia semper cognosce: se cumq; reuoluere ingens ad conseruandas iustitias: bonum scilicet est: sed quasi ad conpendiosum quoddam comonitorium illa tibi euangelii eligenda sententia est: et subscribere ea cordi tuo: quae ad totius iustitiae breuiarium domini ore profertur.** **Quia quicumq; uultis ut faciant uobis homines haec et uos facite illis: cuius praecipia uires exprimit iungit ac dicit.** **Hae enim lex et prophetarum.** **Infinita namque sunt species praecipiorum iustitiae quas non modo sulo profectus: sed cogitatione et capere difficillimum est: quas omnes una ac breui sententia comprehendit et latente hominum conscientias secreto animi iudicio aut absoluti atque damnat.** **Ad omnes igitur actus ad omne uerbum ad omnes et cogitatum: haec sententia retractetur quae tibi quasi speculum quoddam paratum et ad manum saepe positum: qualitate tua uoluntatis ostendat: ac et uel de iusto latisscet.** **Quotienscumq; enim talem in alterum habueris animi qualem ab altero in te seruari cupis acquiritatis uiam tenes.** **Quotiens uero talis erga alterum fueris: quales in te uis nemine: iter iustitiae reliquisti.** **In totum illud diuinae legis arduum totumq; difficile.** **En ob quam causa dura imperia domino reclamamus et dicimus nos uel difficultate uel impossibilitate mandatorum praecipiorum: nec sufficit quod iussa non facimus nisi et iubentem iustum pronuntiamus: dum ipsum acquiritatis auctorem non modo dura et ardua: sed et impossibilia praecipisse conuincimur.** **Quia quicumq; inquit uultis ut faciant uobis homines haec et uos facite illis.** **Non iungi uult inter nos atq; conuenit per mutua beneficia charitates omnesq; homines uel cario inter se amore copulari: ut id unoquoque praecipiente alteri quod sibi ab omnibus praestari uelit: tota iustitia et praecipium hoc est dei cois sit utilitas hominum.** **Et o mira clementiam dei ineffabilem dei benignitatem: praecipium pollicetur si nos iucem diligamus idem sita praestemus iucem quorum uicissim indigemus: et nos superbissimo simul et ingrato animo eius renitiur uoluntati: cuius imperius beneficium est.** **Nulli unquam omnino detrahas nec aliorum uituperatione te laudabilem uideri uelis: magisq; tuam uitam ordinare discere: quam alienam carere: ac semper scripturae memor esto dicentis noli diligere detrahere ne eradiceris: Pauci admodum sunt qui huic uicio renunciant: raroq; inuenies qui ita irreprehensibilem uitam exhibere uelit ut non libenter reprehendant alienam.** **Tantaq; huius mali libido mentes hominum**

inast: ut etiam qui procul ab aliis uicis recesserunt. In istud tamen quasi i extremus diaboli laqueum incidat tu uero hoc malum ita effuge: ut non modo ipsa non detrahatur sed ne alii quidem detrahenti aliquando credas. Nec obtrektoribus auctoritate de consensu tuo tribuas: ne eorum uicis nutrias inuendo: Noli iquit scriptura cōsentaneus esse cum derogatibus aduersus proximum suum: et non accipies p illos peccatum. Et alibi **Sepi** aures tuas spinis: et noli audiri linguā neq̄. Vnde et beatus **David** diuersas innocentix species iustitixq̄ denūciās d̄ hac quoq̄ uirtute non tacuit dicēdo Et obprobrium non accepit aduersus proximos suos: Propter quod ipse non solum aduersatur: sed etiā psequitur detrahentes. At enī detrahentē proxiō suo secreto hunc persequer. Est sane tale hoc uitium qd̄ uel in primis extingui debeat: et ab eis qui se sancte i situtare uolunt: prorsus excludi. **Nihil**. n. taz inquietat animum: nihil ē qd̄ tam immobiles mentē ac leuē faciat q̄ facile totū credere et obtrektoribus uerba temerariō assensu mentis sequi. Hinc. n. crebra dissensioēs hic odia iniusta nascuntur. Hoc est qd̄ saepe de amicis etiā inimicos facit dum concordēs quidē sed credulas animas malis loqui lingua dissociat. At cōtra magna quies animi magna q̄ est morū grauitas: nō temere de quoquam sinistra quid audire. **Beatus** q̄ est qui ita se cōtra hoc uicium armauit ut apud eum detrahere nemo audeat. Quod si esset in nobis hanc diligētia: ne passis obtrektoribus crederemus: iam omnes detrahere timerent: nec non tam alios q̄ seipsos uiles detrahendo facerent. Sed ideo hoc malum celebre est: iccirco i multis feruet hoc uicium: quia pene ab omnibus libenter auditur. **Adulatorum** quoq̄ assentatioēs et noxia blā dimēta fallatix uelut quasda pestes animā fuge. **Nihil** est quod tam facile corrumpat mentes hominū: nihil quod tam dulci et molli uulnere animum feriat. Vnde et quidam sapiens ait **Verba** adulatorum mollia: ferunt autē inferiora uentris. Et dominus loquitur p prophetam **Popule** meus qui beatificat **Vos**: seducunt uos: et semitas pedum uestrorum cōturbāt. In multis istis maxime tempore regnat hoc uicium. Quodq̄ est grauissimum humilitatis ac beniuolentix loco ducitur. Et ita sit ut qui adulari nescit aut inuidus: at superbus putetur. Et sane grande et subtile artificium laudare alterum in cōmendationem sui: et decipiendo animum sibi obligare decepti. **Quodq̄** hoc maxime uicio agi solet fictas laudes certo precio uendere. **Qua** hanc leuitas tanta est animi: quā tanta uanitas: relicta propria cōscientia alienā opinionem sequi: et quidē fictam ac sinulatam rapi uento falsi adulationis: gaude: ac circūuersionē suam: et illusionem pro beneficio accipere. Tu ergo si uere laudabilis esse cupis: laudē hominū ne requiras illiq̄ prepara tuam conscientiam: Qui illum nabit abscondita tenebrarum: Et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit tibi a deo. Sit igitur intent⁹ ac uigilans et aduersus p̄ca semper armatus animus tuus. sermo in omnibus moderatus et parcus: et qui ne cessitatem loquendi magis indicet q̄ uoluntatē. **Oris** prudentiam uerecundia quodq̄ p̄cipuum in sceminis semper fuit cunctas in te uirtutes pudor superet. **Vix** autē considera quid loquēdū sit et ad huc tacens prouidē ne quid dixisse p̄niteat. **Verba** tua ponderet cogitatio et linguā officium animi libra dispenset. Vnde scriptura dicit **Argentum** et aurum confla uerbis tuis: facite stateram et frenos ori tuo rectos et attende ne forte labaris i lingua. **Nunq̄** malū uerbū d̄ ore tuo procedat q̄ ad cumulū benignitatis iuberis et maledictōibz b̄ndicēz. **Miseri** cordes inquit modesti humiles non reddētes malum pro malo neq̄ maledictus pro maledicto: et e

contrario benedicentes. **Contiri** uero atq̄ iurare lingua tua prorsus ignoret. **Tantūq̄** in te sit ueritatis amor ut quicquid dixeris iura um putes: De quo saluator ad discipulos ait **Ego** autē dico uobis non iurare omnino. Et paulopost **Sit** autem sermo uester est ē nō non. **Quod** autem his abundantius est a malo est. In dñi igitur actu atq̄ uerbo quiesca mens et placida seruetur: Semperq̄ cogitationi tuæ dei præsentiā occurrat. **Sit** humilis animus tuus ac mitis: et aduersus sola uicia erectus. **Nunq̄** illū aut superbia extollat aut auaricia inflectat: aut ira praxcipiet. **Nihil** enim quietus nihil purius nihil deniq̄ pulchrius ea mente esse debet quæ in dei habitaculus preparanda est. **Qua** non auro templa fulgenti non gemis altaria distincta delectant: sed anima ornata uirtutibus i deo et tēpla dei scorum corda dicuntur. **Affirmate** apostolo qui ait si quis templum dei uiolauerit disperdet illum deus. **Tēplum** enim dei sanctus est: qd̄ estis uos. **Nihil** habeas humilitate praxstantius: nihil amabilius. **Hæc** est. n. p̄cipua obseruatix et quasi custos quædam uirtutum omniū. **Nihilq̄** est quod nos ita ab hominibus gratos et deo faciat q̄ si uix merito magna humilitatis infini simul propter quod scriptura dicit **Quanto** magnus es uilitate i omnibus: et corā deo iuenies gratiā. Et dominus loquitur per prophetam super quem alium requiescā: nisi super humilem et quietum et tremementem sermo dei meos: uerū tñ eā hūilitatē seq̄ nō q̄ oñdi atq̄ sūlatur gestu corpis at fracta uoc uerborū: s̄ q̄ puro assū cordis expritū. **Aliud** ē enī uirtutē habere: aliud uirtutis similitudinē. **Aliud** ē enī rerum umbras sequi: aliud uertitates. **Multo** illa deformior est superbia quæ sub quibusdam humilitatis signis latet. **Nescio** enim quomodo turpiora sunt uicia cuius uirtutū specie celantur. **Nul** li te unq̄ de generis nobilitate praxponas: neq̄ obscuriores quasq̄ humiliore loco natas te inferiores putes. **Nescit** religio nostra personas accipere: nec conditiones hominū sed animos inspicit singulorum. **Seruus** et nobiles de moribus pronūciat. **Sola** apud deum libertas est non seruire peccatis. **Summa** apud deum ē nobilitas clarum esse uirtutibus. **Quid** apud deum in uiris nobilius petro: qui piscator fuit: **Quid** in sceminis beata **Marta** illustrius fuit: q̄ sponsa fabri describitur: sed illi piscatori et paup̄i celestis regni a christo creduntur clauēs: **Hæc** sp̄sa fabri meruit esse mater illius a quo ipse clauēs data sunt. **Elegit**. n. deus ignobilia et contempnibilia huius mundi: ut potētes ac nobiles ad humilitatē facilius adduceret. **Nam** et alias frustra sibi aliquid de nobilitate generis applaudit: cuius uniuersi pariter honoris: et eiusdes apud deum precii sint: qui uno christi sanguine sunt redēpti. **Nec** interest qua quis cōditione natus sit cum omnes xqualiter in christo renascamur. **Nas** et si obliuiscimur quia ex uno omnes generati sumus saltem id semper meminisse debemus q̄ per unum omnes regeneramur. **Læue** ne si ieiunare aut abstinere coeperis te putes esse iam sanctam. **Hæc** enī uirtus adiumentum est: non perfectio s̄cificatio. **Qua** gisq̄ id prouidendum est ne tibi hoc cum licita contentinas securitatem quamdam illicitorum faciat: quicquid supra iusticiam offertur deo non debet impedire iusticiam sed iuuare. **Quid** enim prodest tenuari abstinentiam corporis: si animus intumescat superbia? **Quam** laudes merebimur de pallore ieiunii: si inuidia liuidi sumus? **Quid** uirtutis habet uinū nō bibere: et ira atq̄ odio inebriari: **Tunc** in quas praxclara est abstinentia tūc pulchra atq̄ magnifica castigatio corporis cuius ē animus ieiunus a uiciis: immo quæ probabiliter ac sciēter abstinētia uirtutem tenent: eo affligunt carnem suā quo animā frangunt superbiā: ut quasi de quodā fastigio

contemptus sui atq; arrogantiæ descendant ad implendā
domini uoluntate quæ maxie in humilitate p̄ficitur. Id
circo a uariis ciborū desiderijs mētē retrahant ut totā
eius uim occupēt in cupiditate uirtutū. Jamq; minus
ieiuniorū et abstinentiæ laborē caro sētis aia eluriete iu
stitiā. Nam et uas electionis Paulus cū castigat cor
pus suum: et in seruitutē redigit ne aliis p̄dicās ipse re
probis iueniatur nō ob solā ut quidā imperiti putant
hoc facit castitatē nō eni huic tantummodo s; omnibus
oio uirtutibus abstinentiā opitilatur. Neq; magna aut
tota apostoli gloria ē nō fornicari: sed hoc agit ut casti
gatione corporis erudiatur animus. Quātoq; nil ex
uoluptatibus cōcupiscit tāto magis possit a uirtutibus
cogitare: ne p̄fectionis magister ip̄fectum aliquid in se
ostendat. Ne xp̄i imitator: extra p̄ceptū quicquā ac uo
luntatē christi faciat ne ue minus exemplo q̄ uerbo do
ceat cūq; ali is p̄dicauerit ipse reprobetur a dño audiat
q; cum pharisæis dicunt enim et non faciunt. Aposto
lici uero et p̄cepti ē et exēpli ut curemus nō cōsciētia tā
tum s; etiā famā. Non sup̄fluum et a fructu uacuum
gentium magister hoc docet. Vult enim etiā extrane
os ad fidem homines p̄ fidelium opa persicere ut religi
onem ip̄a religionis disciplina cōmendat. Et ideo sicut
luminaria in mūdo lucere nos iubet in medio nationis
prauæ et pueræ ut incredulæ mentes errantiū ex uxorū
actuum lūie ignorantiæ lux tenebras dephēdāt. Unde
et ipse ad romanos ait. Prouidētes bona non solū co
ram dō s; et coram hōimib; Et alibi sic offēsiōe estote
iudæis et gētib; et ecclesiæ desicut ego p̄ oia omnib;
placebo non quarens quod mihi utile sit: sed qd̄ mul
tis. Beatus est: qui tam sancte: tam grauit̄ disposuit
uitam suam ut de eo sinistri aliquid ne fingi quidē pos
sit dū aduersus obtreatorū libidinem pugnat meritū
magnitudo. Nec fingere quisquā ausus est qd̄ a nullo
putat esse credendū. Quod si id assequi difficile atq;
nimis arduum ē saltem hāc nostræ adhibe animus uix
diligentiā: ne malx: mentes occasiōē iueniāt detrahē
di. Ne ex nobis scintilla procedat p̄ quam aduersus
nos sinistra famā cōsentiatur: Alioqui frustra irascimur
obtreatoribus nostris si eis ipsi obtrectādi ministra
mus materias. Si autem nobis diligenter atq; solite
omnia ad honestatem prouidentibus cunctisq; actibus
nris timorem dei p̄ferētib; illi uibilominus isaniam
consoletur nos cōscientia nostrā quæ tunc maxime tu
ta est tunc optime secura est cum ne occasiōē quidē
male de se sentiendi dedit. Illis enim ue dicitur per
prophetam qui dicunt quod bonum est malum qui lu
cem appellant tenebras et quod dulce ē amarū uocat
Nobis ergo saluatoris aptabitur sermo. Beati estis
cum uobis male dixerint homines mentientes. Nos
modo id agamus: ut male de nobis nemo loqui absq;
mēdatio possit. Ita habeto domus solitudinem ut a
liquam tamen uacationem animæ tribuas. Eligatur tibi
ibi opportunus et aliquātulum a familiæ strepitu remo
tus locus in que tu uelut in portu quasi ex multa tem
pestate curarum te recipias et exercitatos foris cogita
tionum fluctus secreti tranquillitate componas. Tanti
tus tibi sit diuinæ lectionis studius tā crebræ oratiōum
uices tam firma et pressa de futuris cogitatio: ut ones
reliqui temporis occupationes facile hac uacatione cō
penies. Nec hoc ideo dicimus quo te retrahamus a
tuis immo id agimus: ut ibi discas ibiq; meditari
qualem uis p̄bere te debeas familiam tuam ita rege
et confoue. Ut te matrem magis tuorum q̄ Domi
nam uideri uelis a quibus benignitate potius quam
seueritate exige reuerentiā fidelius et gratius semp
obsequium est quod ab amore q̄ quod a metu accipi
tur. Præcipue autem in coniugio uenerabili atq; i

maculato apostolicæ regulæ ordo tēatur. Seruetur
ip̄imis uiro auctoritas sua totaq; a te discat dōus quā
tus illi honoris debeat. Tu illis obsequio tuo tu ma
gnus illis tua humilitate demōstra tāto ipsa honora
tur futura quāto illis ap̄lius honoraueris. Caput eni
ut ait apostolus mulieris est uir: nec aliud magis reli
quus corpus ornatur quā ex capitis dignitate. Unde
ides alibi dicit. Mulieres subditæ estote uiris sicut o
portet in dño s; et beatus Petrus ait similiter autem
mulieres subditæ sit uiris ut et si qui nō credunt uerbo
p̄ mulieris cōuersationē sine uerbo lucrifiat. Si ergo
etiā gentilibus maritis detur honor cōiugii iure quāto
magis reddēdus est christianis: Atq; ut ostendat qui
bus ornamentis ē uiris iunctæ feminx decorari se de
beant ait. Quorum sit non extrinsecus capilatura aut
circumdatio auri: aut uestimētorū cultus: sed qui absco
ditus cordis est homo in incorruptibilitate quieti et mo
desti sp̄ritus qui est i cōspectu dei locuples. Sicut eni
aliquādo et sanctæ mulieres sperātes in domino orna
bāt se subiectæ propriis uiris. Sicut: Sara obediebat
Abrahæ dominum suum uocans. Hæc autē præcipiēs
nō eas iubet squallere sordibus et horrentibus pāno
rū assumētis tegi: et imoderato cultui et nimis equi
lito interdicit ornatum simpliciq; cōmendat o: n: itū atq;
habitū. De quo et uas electionis ait. Similiter autē et
mulieres in habitu ornate cus uerecundia et sobrietate
ornatæ nō in tortis crinibus aut auro margaritis uel
ueste preciosa sed quod decet mulieres prōmittēs cas
titate per opera bona: Repperi uero te miræ fidelis ar
dore succēsā aliquot tam ante ānos cōtinētiam propo
suisse et reliquum uix tæp̄ pudicitia consecrasse.
Magni hoc animi signus et perfectæ uirtutis indicus
est renuntiare subito expertæ uoluptati fugere notas
carnis illecebras et: calētes adhuc ætatis flāmas fidel
āore restigui: Sed illud quoq; simul didici quod me
nō mediocriter agit ac stimulat: te uidelicet tātum hoc
bonus absq; cōsensu et pacto uiri seruire coepisse: cus
hoc apostolica omnio interdicit auctoritas: quæ in hac
dumtaxat causa nullo mō uxores uiro: sed etiā uirum
uxoris subiecit potestati. Uxor inquit sui corporis po
testatē nō habet sed uir. Similiter autē uir potestates
non habet sui corporis: sed mulier: Tu uero quasi obli
ta fœderis nuptialis pactiq; huius ac iuris inemor:
incōsulto uiro uouisti domino castitatē sed periculo
p̄mittitur qd̄ adhuc in alterius potestate est: et nescio
q̄ grata sit donatio si unus offerat rē duorum: Quid
iam p̄ huiusmodi ignorantiā et audiuiimus et uidiui
scissa cōiugia quodq; recordari piget occasiōe castitatis
adulterium p̄petratum. Nam dux una pars se etiā a lic
tis abstinet: altera ad illicita delapsa est. Et nescio i tali
causa quis magis accusari: quis ap̄lius culpari debeat
utrus ille qui repulsus a cōiuge fornicatur: an illa quæ
repellēdo a se uirum fornicationi quodas mō obiecit.
Atq; ut sup̄ hac cā quid ueritas habeat agnoscas pau
ca mihi æ diuina auctoritate ponēda sunt. Apostolicæ
doctrinæ regula ne cus. Iouiniāo xquet cōtinētia opa
nuptiarum: ne cus māichæo cōiugia condēnet: ita uas
electionis ac magister gentius inter utrunq; tēperatus
incedit ac mediū ut remediū incontinētis indulgeat
et ad primum prouocet cōtinētia. Totusq; i hac cau
sa et hic sēsus est ut ex utriusq; sentētia proponatur ca
stitas aut certe ab utroq; debitus cōmune soluat̄. s; ip̄a
tā apostoli uerba p̄damus totaq; hanc causas a sui
p̄cipio retractemus. Loquitur eni ad Corinthios. De
quibus autē scripsisti mihi. Bonus ē hōi mulierē non
tāgere. Et quāquā hic laudauerit castitatē tamē ne ali
quibus uideatur prohibere cōiugia: subiungit. Propter
fornicationes autē unusquisq; suā uxore habeat uxori

uir debitum reddat similiter autē et uxor uiro. Mulier
 at potestate sui corporis nō habet sed uir. Et uir sui cor
 poris potestate nō habet sed mulier. Nolite fraudari i
 uicē. A crursus ne tāta pro nuptiarū parte dicēdo mē
 tur excludē castitatē sequitur nisi forte ex cōsēsu ad tps
 ut uacētis oratiōi. Et statū q̄ iūsat hoc quod dixit ad iē
 pus ne nō tā ppetuā q̄ tēporalē et breuē cōtinētā do
 cere uideatur. Aut enī propter incōtinētā uestras: Hoc
 autes dico secundus indulgētias nō secundus im
 perii. Unde hoc quod dixit ad tps docet meditaciōes
 debere fieri castitatis: ut per certa interualla tēporis
 quali exploratiō cōtinētā suā uiribz sine periculo utri
 qz promittunt: quod sēper ē ab utroqz seruādū. Quid
 uero absolute uelit māsēste dic t: Uolo autē uos oēs
 esse sicut meipsum: idest in iugi ac ppetua castitate uiuēz
 Vides ne q̄ caute: q̄ prouide q̄ sine ullius occasione
 scandali magister firmauerit de castitate sētentiā nolēz
 tantus bonū in unius tēritates nutare quod ligare et
 cōfirmare debet cōsēsus ambobus. Et re uera quid ea
 castitate firmius ē quidue tutius q̄ quā ex duorū cō
 pta sētentiā est ab utroqz uel in cōe seruauit nec de se
 tantum altera pars sollicita mutuo se ad uirtutis āmet
 pseuerantiā. Hoc enī sicut alia quoqz bona nō tantum
 accepisse sed p̄fēcisse laudādus est. Jamdudus ut intellē
 gis scopulolo difficilqz i loco uersatur nec audet in al
 terutrā declinare partē dux aequaliter utriqz formidat
 sed ex nostra difficultate tuus agnosce discrimē. Gal
 lemus enī te cōtristare forsitā tibi uera dicendo q̄ ficta
 adulatiōe. Duplex ut uides malus aequalē et ācepō pe
 riculus est. Ex utroqz artariō ex utroqz cōstringeris. Lō
 tēnere omnino uiruz atqz despiciere aperte cōtra apos
 toli sētentiā est. Perdere uero tāti temporis castitates
 et deo non reddēz qd̄ promiseras timēdus atqz metuē
 dus ē ut uulgo dēt facile ex amico inimicus facies: cui
 prōissa nō reddas: Sicut enī scriptura dicit Quod si uo
 tus uoueris dño deo: ne moreris reddere illud quia q̄
 rēs quaxit illud dōinus deus abs te. Erit enī i peccatis.
 At ergo debitas honorificētias uiro exhibe ut ex utro
 qz debitus dño qd̄ uouisti reddēz possis. De enius cō
 sciētā nō dissidimus si paululus expectasse nō q̄ te a
 bono castitatis retrahamus s̄ huius animi ad castita
 tis oraculus totis uiribus incitemus: ut uoluntarius sa
 crificiū offerat deo i odorē suauitatis. Et exuta meno
 a cunctis retinaculis mundanis: atqz corporalibus uo
 luptatibus ualeatis plenius inhātere doinicis p̄ceptis.
 Quod tamē nequid a nobis negligētē esse dicitum arbī
 treris: diuinaris scripturarū testimoniis edocuius. Si
 cut etias apostolus dicit Et erunt duo in carne una. Jā
 nō una caro sed unus spiritus. Hoc sacrāētus magnus
 est arduūqz eit iter castitatis sed magna sunt p̄mia. Vo
 catqz nos dominus in euangelio dicēs. Venite bene
 dicit p̄is mei possidete p̄paratus uobis regnuz ab origī
 ne mundi. Idem ipse dñs dicit Venite ad me oēs qui
 laboratis et onerati estis: et ego reficiā uos. Tollite iu
 gus meus super uos et discite a me quia mitis suum et
 humilis corde: et inuenitis requiē animabus uestris.
 Iugus enim meus suauē est et onus meus leuē. Sicut
 enim idēs dñs his qui ad sinistrā eius erunt. Discedite
 a me maledicti i ignē aternuz quē p̄parauit pater meus
 diabolo et angelis eius nescio uos opariū iniquitatis.
 Ibi erit fletus et stridor dentū. Illi utiqz ones plāgēt
 illiqz lugebūt qui ita se curis uitā p̄sentis iuolunt ut ob
 liuiscātur futuras: Quos somno quodaz ignorātix et
 male securitatis oppressos stucibus diu cōp̄hēdet ad
 uentus. Unde ipse in euāgelio ait Attendite uobis ne
 forte grauētur corda uia i crapula et ebrietate et curis
 huius uitā ne forte supueiat i uos repētia dies illa tāq̄
 laq̄us supueiet in oēs qui sederit sup faciē dñis terra

Et rursus Vigilate et orate nescitis enī quādo tēpus
 sit Beati sunt qui ita expectāt: ita illud speculatur dies
 ut se ad eū cotidie p̄parent qui non de p̄terita sibi iusti
 tia blādiētes secūduz apostolus p̄ dies singulos in uirtu
 te renouātur. Iustitia enī nō proderit ei a qua die us
 sus ēe desierit sicut etiā iniquo non nocebit iniquitas
 sua a die quo se ab iniquitate cōuerterit. Nec sanctus
 ergo securus esse debet quā dñi in huius uitā agone
 uersatur. Nec desipare peccator qui secundus p̄dictas
 prophetā sētentiā una die iustus se efficere potest sed
 totus quo tēditur spatius uitā tux ut pagere possis iu
 stitiā nec de p̄terita iustitia cōfidēs remissior efficiaris si
 cut dicit apostolus posteriora obliuiscens ad ea autem
 quā āteriora sit te extēdēs ad destinātū p̄sequar brauū
 um sup̄na uocationis sciēs scriptus esse. Lordis inspecto
 rē deus et ideo satagit ut aiā mundā habeat a peccato
 pp̄ qd̄ scriptus ē. Omni custodia serua cor tuuz. Et ite
 rus Diligit dominus munda corda. Accepti autē sūt ei
 omnes immaculati. Tēcirco age ut ordines reliquū tē
 pus uitā tux sine offēsa ut possis secure canere cū pro
 pheta. Perambulabā i inocētā cordis mei i medio douis
 mex et iterus. Introibo ad altare dei ad deum qui latē
 ficat inuētū meā. Quia nō ichoasse sufficit sed p̄fecit
 se iustitia est

Ad Innocentius papā d̄ muliere septies p̄cussa quā ad
 exempluz cōtinētā ac innocētā cōiugalio: istuc inserā
 bitur

Argumentum in eādē.

Describit grāde miraculus quod i Ver
 cellēsius urbe contigerat de mulierē
 falso d̄ adulterio accusata quā eo qui
 dicebatur adultero confitente tormē
 tis supari non potuit et capite uix sep
 timo icu truncato diuinitus uitā red
 dita impiali tādē rescripto reddita est libertati.

Epea me Innocenti carissime po
 stulasti ut de eius rei miraculo quā
 nostra atate accidrat non taceres cū
 qz ego id uerunde et uere ut nunc
 experior negares meqz assequi posse
 diffidēre siue quia ois hūiul sermo i
 ferior est laude celesti siue quia ocuis quasi quxdā ige
 niū rubigo paruulā licet facultatē pristī siccaisset eloquiū
 tu e contrario asserabas in diuino rebus non possibili
 tates inspici debere sed animū: neqz posse cū uerbo de
 ficere qui credidisset in uerbo. Quid igitur facias: quod
 implere non possū negare nō audeo. Super onerariā
 nauim rudis uector imponor et hō qui necdum scal
 mus in lacu rexi exini maris cedor fragoribus. Nūc
 mihi euanescentibus terris calū undiqz et undiqz pon
 tus nunc unda tenebris inhorrescens et cæca nocte nī
 bortum spumei fluctus canescunt. Hortaris ut tumida
 malo uela suspēdas: rudentes explicē clauus regam.
 Pareo iam iūbēti et quia caritas omnia potest: sancto
 sp̄itu cursū prosequente confidā habiturus in utraqz
 pte solatiū si me optatus portus i x̄stus ipulerit guber
 nator putabor ifirmior. Si inter orationis anfractus i
 politus sermo subtitērit facultates forsitā quare uolū
 tates certe flagitare non poteris. Igitur uercellenorus
 ciuitas haud procul a radicibus alpiuz sita oli potens
 nunc raro est habitatore semiruta. Hanc cum ex more
 consularis iuiseret oblata sibi quādā mulierculā iūa cū
 adultero nā id crimē maritus ipegerat: p̄cnali carceris
 horroē circūdedit. Neqz multo post cū liuidas carnes
 ungula cruenta puliaret et sulcatis lateribus dolor q̄re

ret ueritate ifeliciffimus iuuenis uolens cōpeditio mortif
longos uitare cruciatu dux in suū mētūr sāguinē
accusauit aliēnū solusq; omniū miser merito uisus est
pcuri quia nō reliquit ino xix unde posset negare: At
uero mulier sexu infirmior uirtute fortior cū equuleus
corpus extēdit et fordidas foxtore carceris māus post
tergus uincula cohiberet oculis quos tantū tortor aliga
re nō poterat suspexit ad celi et euolutis p ora lacry
mis tu inquit testis es dñe iesu cui occultum nihil ē qui
es scrutator reīs et cordis nō ideo me negare uelle ne
pereā is ideo mētiri nolle ne peccē. At tu miserrime ho
mo si iterire festias cur duos iterimis innocētes. Equi
dem et ipsa cupio mori cupio infirmum hoc corpus ex
uere: is non qī. adultera p̄sto iugulū: **D**icantē intrepē
da excipio mucronē innotētā tānū mecu feram. Non
moritur quisquis uicturus occiditur. **I**gitur consularis
pactis luminibus cruore ut fera quā gustatū semel san
guines sēper sūt duplicari tormēta iubet et saxo dent
bus frendēs simlē carnifici miatus ē poenā nisi cōfite
retur sexus ifirmior quod nō potuerat uirle robur re
ticere. Succurre dñe iesu ad unū hōmē tuū quā plura
sunt inuēta supplicia. **Z**rines ligantur ad supites et toto
corpō ad equuleū fortius alligato uicius pedibus ignis
apponitur **U**trūq; latus carnifex: fodit nec capillis dā
tur indutix **I**mmota mulier maēt et a dolore corporis
sp̄ritu sepato diū cōscientiā bono fruitor uetuit circa se
saxire tormēta: **J**udex crudelis qī supatus attollitur: il
la dominū dep̄catur **S**oluūtur mēbra cōpaginibus il
la oculos ad celū tēdit. **Q**uasi de cōmuni scelere alius
cōfiteatur illa pro cōfiteatē negat et p̄clitās ipsa aliū uin
dicat p̄clitātē. **U**na interis uox est eade ure lacera nō
feci si dictis tollitur fides ueniet dies: quā hoc crimē dī
ligēter discuciat **D**abebo iudicē meū **J**ā lassus tortor
suspirabat in gemitū nec erat nouo uulneri locus **J**ā ui
eta saxitia corpus qd̄ lanīarat horrebat. **E**xēplo ira cō
sularis excitus quid mirāmi iquit circūstātes si torq̄t
maluit mulier q̄ p̄tre **A**dulteriū certe in duobus cō
mitti non potest et esse crudelius reor noxiam ream ne
gare de scelere q̄ innocentes iuuenes cōsiteri. **P**arl
igitur prolata in utriūq; sententia dānatos carnifex tra
hit **T**otus ad spectaculus populus effūdatur ut profus
quali ciuitas migrare putaretur supatis prouens por
tis turba densatur **E**t quides miserrimi iuuenis ad p̄fī
mū statū ictū amputauit gladius caput trūcūq; i suo sā
guine uolutabatur cadauer. **P**ostquam uero ad scemī
nas uentus est et flexio in terrā poplītibus sup tremētē
ceruicē micans eleuatus est gladius et exertas carnifex
dextrā totis uiribus concitauit. ad primus corporis ta
ctum stetit mucro letalis et leuiter p̄stringens cutem ra
surā modicā sāguinē asp̄sit sine bello ibellē manū per
cussor expauit et uictam dexteram marcescente gladio
miratus in secundos impetus torquet. **L**anguidus
rursus in sceminam mucro delabatur et quasi sceminā
ferrum ream timeret attingere: circa ceruices torpet
innoxius: **I**taq; furens et anhelus lictor paludamen
to in ceruicē retorto dux totas expendit uires fibulam
quā chlamydis mordebat oras in hūus excussit: **J**gna
rusq; rei enses librabat i uulnus. **E**t tenim tibi ait mulier
ex humero auris ruit **L**ollige multo quāstam labore:
ne pereat prob. **R**ogo quā est ista securitas: **I**mpēdē
tes non timet mortes: latatur p̄cussa: carnifex pallet:
oculi gladius nō uidentes tātus fibulā uident: et ne pa
rum esset q̄ non formidabat interitus p̄stibat benefi
cuis seuitē: **J**as igitur et tertius ictū sacramētus frustra
uerat trinitatis: **J**as sp̄culator exteritus nec credēs fer
ro: mucronē aptabat in iugulus: ut qui secare non pote
rat: saltē premēte manu corpori cōderetur: **O**mnibus
inaudita res saeculis **A**d capulus gladius reflectitur: et

uelut dominū suus uictus aspiciēs cōfessus est se ferire
non posse. **H**uc huc mihi trius exempla puerorum qui
inter frigidus flāmarū globos hymnos edidere pro
fletibus circa quorū sarabula sāctamq; cesaries inoxi
tam lusit incēdius. **H**uc beati **D**aielis reuocetur historia
iuxta quā adulantibus caudis predā suas ora leonum
tiuerunt. **N**unc **S**ufāna nobilis fide mentes omniū
subeat: quā iniquo dānata iudicio sācto sp̄ritu puerus
replēte seruata est. **A**cce non dispar in utraq; misericor
dia dominū **I**lla liberata per iudices ne iret ad gladius
hxc a iudice dānata absoluta p̄ gladiū est. **T**andē ergo
ad foeminā uindicādā populus armatur. **O**mnis atq;
ois sexus carnificē fugat: et coetu in circūlū coeūte nō
credit p̄tius unūquisq; quod uidit: **T**urbatur tali nū
cio ciuitas propinqua et tota lictorus caterua glōera
tur **E**t quibus mediū ad quē dānatorū cura p̄nebat
erumpēs et canicies imundo p̄fulas puluere turpano
meū iquit. **O**cues penitis estis: si uultis seruāz dānata
si misericordes si cōentes estis: si uultis seruāz dānata
Innocēs certe p̄tre nō d̄beo. **Q**uo fletu uulgi cōcussus
est animus moctusq; se p̄ omnes torpor ifinuat. **E**t mi
rū i mōus uolūitate mutata cum pietatis fuisse qd̄ ante
Affēdrāt pietatis uisū ē gēns ut pateretur occidi **N**ouo
igī ēssō nouis p̄cussor oppōitur: **S**tat uicta christo tā
tū fauētē munita. **S**emel p̄cussa cōcutitur ites rep̄cussa
quassatur: tertio uulnerata prosternitur. **O** diuix potē
tix sublianda maestas: **A**ux prius fuerat quarto per
cussa nec laxa: **J**deo post paululum uisa est mori ne
pro ea periret innoxius **E**lerici quibus id officī erat
cruentum lintheo cadauer obuoluunt: et fossam hu
mū lapidibus construentes ex more tumulum parant
festiato sol cursu occasus petit: et misericordia dominū
celeriore cursu naturā nox aduēt: subito foemix palpi
tat pectus: et oculis q̄rētibus lucē corpus aniat ad uisā
iā sp̄irat: iā uidet: iā subleuatur et loquitur: iā i illas p̄t
uocē erūpere doius auxiliator meus nō tiebo quid fa
ciat mihi hō. **a**nus iteri qd̄ā q̄ ecclesiā sustētatur op̄
bus: debiti celo sp̄i reddidit et qī d̄ industria ordie cur
rēte rerū uicariū tuulo corpus op̄itur. **d**ubia adhuc lu
ce diabol⁹ occurrit i lictōr q̄rit cadauer occis: sepulcrū
sibi mōstrari petit. **u**uēz putat quā mori potuisse mira
tur recēs a clericis cespel ostēditur: dudū suspicēta hūus
cū bis uocēb̄s igeritur flagitātū **E**ruē scilicet ossa iā cōdī
ta: infer nouū sepulcro bellus **E**t si hoc parū est: aubis
feriq; lantanda membra discerpe. **S**epties percussa
debet aliquid plus morte p̄peti. **T**ali ergo iuidia carnifex
cōfuso clam dōi mulier refocillatur: **E**t ne forte cre
ber ad ecclesiā cōmeatus medici suspicionis panderet
uam: cū quibusdam uirginibus ad se creciorez uululas se
cto crie transmittitur **I**bi paulati uirili habita ueste mu
tata in cicatricem uulnus obducitur et o uere ius sum
mū et summa lantia. **P**ost tanta miracula adhuc seui
unt leges. **E**n quo me ordo gestorū protraxit **J**am
enim ad **E**uagriū nostrī nomen aduenimus. **L**uino e
go pro christo labores si arbitret a me dici posse nō sa
piam si penitus tacere ueli uoce erumpente in gaudiū
nō possus: **Q**uis enim digno ualeat canere praconio
Auxentiū mediolani incumbentes **H**uius excubiū se
pultam pene ante q̄ mortuas **R**omanū episcopū iā pe
ne factionis **L**aqueis irretitus et uicisse aduersarios:
et non nocuisse supatis **D**erū hxc ipse equides spatis
exclusus iniquis p̄tereo atq; alius post me memorāda
relinquo p̄sentis tantum rei sine contentus sus **I**mpa
torem de industria adiit p̄abus flagitat merito lenit so
licitudie promeretur: ut reddita uitā redderet libertati

Incipit septimus tractatus de statu et continentia
induali

Epistola beati Hieronymi ad Furiam ad uirginitate seruanda

Argumentum in eandem

HIERONIMUS ad monogamia uirginitate qz seruanda per domestica hortatur exempla mones ut magis feminarius sui generis amuletur uirtute qua patris consilium isequatur Instruit quibus artibus et studiis continentias seruare possit et q sequenda quaz declinada sint molestias illi secundi matrimonii et exempla sanctarum uiduaru utri usqz testari proponens

OBSERAS litteris et simpliciter deprecari ut tibi rescriba immo scribas quo mo uiuere debeas et uirginitas coronam illa so pudicitia nomine conseruare Gaudet anius exultat uiscera: gestit affectu: hoc te cupere esse post uirum quod sacra memoria mater tua. Titiana multo tempore fuit sub marito fraudata sunt preces eius et orationes impetrauit ut adipisceretur i unica filia quod uiuens ipsa possederat. Habes pterea generis tui grande prunlegium quod exinde a camillo uel nulla uel rara uetrix familia scribitur secidos nosse cocubitus ut notat laudanda sis si uidua perseueres qz execranda si id christiana no serues: qd p tanta secula genles scamine custodierunt. Taceo de paulo et Eustachio stirpis uetrix floribus: ne per occasidem exhortationis tuae illas laudare uidear: Hec illaqz pterea quaz maritu suu tuu sortita germanum in breui spacio tepora uirtutu multa compleuit Atqz utinam psona feminarius imitarentur uiri et rugosa senectus redderet quod spote offert adolescentia kides et uidēs i flamas mitto manus. Adducetur suspicia extēdetur brachiū iratus qz chremes tumido de iux ore consurgens proceres et aduersus epistola mea turba patricia dōdabit me magnū me seductore elātās et i terras ultimas asportādū. Addat si uolūt et samaritē ut dñi mei titulus recognoscas: certe filias a parente nō diuido: nec illud dico de euāgelio sine morti sepeliant mortuos suos: uiuūt enī qui credit i christo et qui credit i illo debet utiqz quomō ille ambulauit et ipse abula? Faceat iuidia quā nōini christiāo male dicorū sermo gēuius isigūt ut dū probra metuūt ad uirtutes nō prouocēt Exceptis epistolis ignoramus alter uirus solaqz cā pietatis est ubi carnis notitia nulla: est honora patrem tuus: sed si te a uero patre nō separare Ias diu scito sanguinis copulā qz diu ille suus nouerit creatores. Alioquin dauid tibi protinus canet Audi filia et uide et inclina aures tuas et obliuiscere populum tuum et domus patris tui: et cocupiscet rex decorē tuum quomā ipse est dominus deus tuus grande pramii parentis obliuī cocupiscet rex decorē tuum Quia audisti quia uidisti quia inclinasti aurē tuā et populi tui dōns qz patris obliuī es idcirco cocupiscet rex decorē tuum et dicit tibi Tota pul. bra es proxia mea et macula nō est in te: Quid pulchrius anima quaz dei filia nuncupatur et nullos extrinsecus quatit āplegno: Aredit i christo et hac ambitione dicata pgit ad sponsū eudē habēs dominus quē et uirus. Quid agustiarū habeāt nuptiā didicisti in ipsis nuptiis et qz coturnicūz caribus usqz ad nauseas satura es amarissimā colerā tuā sefere fauces Egessisti ascētes et morbidos cibos releuasti xstus antem stomachum Quid uis rursū ingerere qd tibi no xū fuit: cāso uersa ad suū uōitū et suo lota in uoluta bro luti. Bruta quoqz aialia et uagz aues in eadē pedicas retiaque non incidunt An ueris ne proles

furiana deficiat? et ex te parens tuus non habeat pullonem qui reptet in pectore et ceruices eius stercore linat: Quippe nec hi oēs habēt filios qui habuerūt matrimonia et quibus nati sunt liberi suo generi respōderūt: Exhibuit filius Licerōis patres in eloquētia: Lornelia uestra pudicitia simul et fecōditatis exēplar gracchos suos se genuisse lxtata ē. Rīdīculū sperare pro certo quod multos et nō habē uideas: et cū habuerint pādisse: Qui dimittis tantas diuitias. christo qui mori nō potest Quē habebis haredes? Ipsus quē et dominus Edmistrabitur pī sed lxtabitur christus? Lugebit familia sed āgeli gratulabuntur: faciat pater quod uult de substantia sua. Non es eius ems nata es sed cū renata: et qui te grandi precio redemit sanguine suo. Laue nutrites rumigerulas et istiusmodi animalia uenenosa quaz de corio tuo saturari uentrem suum capiunt. Non sua dent quod tibi s quod sibi profit: et sape illud obgamit iit Sola ne ppetua macrēs carpere iuuēta? Nec dulces natos ueneris: nec pmtā noris? Ubi pudicitia et sanctitas: ubi frugalitas ē. Ubi frugalitas ubi dāna seruorum Quicquid nō tulerit tibi ablatū putāt nec cōsiderant de quāto sed quātum accipiant. Ubi cūqz uidēt christiana num statim illud de truo βαυαυοορ ωρυογτα i dī riores turpissimos ferūt et qd ab ipis egressum est: ab aliis audisse se simulāt idē auctores et exaggeratores. Exiit ifaia d mēdatio Quaz cū ad matrōas puenerit et earū liguis uētilata fuerit prouicias penetrat. Uideas plerāqz rabido ore sauire et tincta facie uipinis coloribus dētibus pūcatif carpeit christiāos. Dic aliqua cui circa humeros hiacynthina lena est rancidulus quiddas balba d enaī locuta pstreptit et tenero supplantat uerba palato Omnis cōdōat chorus et latrāt iuuēta subsellia. tū duntur nostri ordies: qui et roduntur et rodunt aduersus nos loquaces pro se muti. Quasi et ipsi aliud sint qz monachi et nō quicquid i monachis dicitur redūdet i clericos qui patres sunt monachorum. Petrimētum gēgis pastoris ignominia est Sicut et regiōe illius monachi uita laudanda est et qui uenerationi habet sacer dotes christi: et nō dtrahit gradū p quē sacus christiāus Dec locutus sū i xpo filia: nō dubitās d proposito tuo Nūquā enī exhortatorias litteras postulāis si ābigēis de bono monogamix: sed ut nequitia seruulorū qui te uenalē portant: et insidias affinitū ac pū parētis erroē itelligeres: cui ut amorē in te tribuā: amoris sciētia nō cōcedo dicēs aliquid eus apolofo Xōfiteor zelū dei habēt sed nō secundus sciētias. Jmitā potius crebro enī idiplus repetas sanctas matrē tuā. cuius ego quotiens recordor uenit i mētes ardor eius in christus pallor ex teiunūis elimosyna i pauperes obsequiū i seruos dei humilitas et cordis et uestiū: atqz i cūctis sermo mod ratur. Pater tuus quē ego cā honoris nomino: non quia consularis et patricius: sed quia christiāus est: impleat nomen suum et lxtetur xpo se filiam genuisse nō seculo. qui potius doleat qz et uirginitatē frustra āseris et fructus pdideris nuptiarū. Ubi est maritus quem tibi dedit etiam si amabilis etiam si bonus fuisset: mors finisset omnia et copulam carnis soluisset interitus Ar ripe quāto occasionem et fac de necessitate uirtutem Nō quatuntur in christiāo initia s finis. Paulus male cepit s bēc fūiūt Judā laudatur exordialis fīs proditiōe dānatur. Lege Ezechielē iustitia iusti nō libera bit eū i quacūqz die peccauerit et impietas ipi nō nocebit et i quacūqz die cōuersus fuerit ab impietate sua. Jsta ē scala iacob p quā cōscēdūt āgeli et descēdūt cui domi nus inuitur lapsis porrigens manū: et fessos ascēdētū gradus sui contemplatione sustentans. Sed sicut non uult mortem peccatoris tantum quantum ut reuertatur et uiuat: ita tepidos odit et ei cito nauseas faciūt:

cui plus dimittitur plus diligit meretrix illa in euangelio
 baptisata lachrymis suis et crie quo multos ante dece-
 perat pedes domini tergens saluata est. Non habuit crispas
 tes mitras. nec stridentes calciolos: nec orbis subditi ful-
 ginosos: Quamto scedit tanto pulchrior. Quid facit in
 facie christianae purpurissus et ceruissa quorum alterus
 rubores genarum labiorumque metitur alterus cadore oris
 et colli ignis iuenu someta libidinis impudica mentis
 indicia: Quomodo flere potest pro peccatis suis que lachry-
 mis cutes nudat: et sulcos ducit in facies: Ornatus iste
 non domini est uelamene istud antichristi est: Quia fiducia er-
 git ad caelum uultus quos conditor non agnoscit. Frustra
 ostenditur adulescentia: et aetas puellaris asseritur Vidua
 quae marito placere desinit: et iuxta apostolus uere ui-
 dua est: nihil habet necessarium nisi pseuerantiam. meum pristinam
 uoluptatis scit quae asserit quo delectata sit: ardentes diaboli
 sagittae ieiuniorum et uigiliarum frigus restituedum sunt: Aut
 loquendum nobis est ut uestiti sumus: aut uestiedum ut lo-
 quimur Quid aliud pollicetur et aliud ostendimus: Lin-
 gua personat castitates et totus corpus profert impudici-
 tates. Hoc quantum ad habitus pertinet et ornatus: Exte-
 rus uidua quae in diuitiis est: Non est meum dictus sed apo-
 stoli uiuens mortua est: Quid sibi uult hoc quod ait ui-
 ues mortua est Diues quidem uidetur ignorans et non esse
 peccato mortua sed christo quem secreta non fallit mortua
 est. Anima enim quae peccauerit ipsa morietur. Quorundam
 hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium.
 Quosdam autem et subsequuntur similiter et bona facta ma-
 festa sunt: et qualiter se habent abscondi non possunt. Quod dicit
 istiusmodi est. Quidam tam libere et palam peccant ut postquam eos
 iudicis: statim intelligas peccatores: Alios autem qui callide
 occultant uicia sua ex sequenti conuersatione cognoscimus si-
 militer et bona quae ad aliquos in propatulo sunt in aliis lon-
 go usu discimus. quid ergo necesse est uos iactare pudicitiam
 quae sine continentibus et appetitibus suis continentia et pietate
 fidei sui facere non potest. Apostolus macerat corpus suum
 et a se subicit ipso: ne quod alius percipit ipse non seruet et a-
 dulscetula seruente cibis corpe de castitate secura est Ne-
 que uero haec dicentes condemo cibos quos deus cauit ad
 utendum cum gratiarum actione sed iuuens et puellis icetina asse-
 ro esse uoluptate Non atrox ignis non uulcaina tellus non
 uesuuus et olipus tantis ardoribus existat ut iuuens me-
 dulla uisio plerumque et dapibus inflammat: Auaritia calcatur a
 plerisque: et cum marsupio adpositur: Maledicta lingua indi-
 ctu emendat silentium: Lultus corporis et habitus uestium uiu-
 horum spatio commutatur. Oia alia peccata extrinsecus sunt et
 quae foris est facile uitatur sola libido ista a deo ob libero-
 rum procreationem si fines suos egressa fuerit: induat in ui-
 tium et quadam lege naturae in coitu gestit eripere gradus uir-
 tutis est ergo et sollicita diligentia superare quod nata sit in car-
 ne non carnaliter uiuere: tecum pugnare cotidie: et iclusu
 hoste argi ut fabulae ferat ceterum oculis obseruare. Hoc est
 quod apostolus aliis uerbis loquatur: oem peccatum quod fecerit
 homo extra corpus est. Qui autem fornicatur in corpus suum peccat
 sicut medici et qui a humanorum corporum scriptis naturis
 percipueque galienus in libris quorum titulus est τρεπι υν. est
 uox puerorum et iuuenum ac perfectae aetatis uirorum mulie-
 rumque corpora ista calore feruere et uoxios esse bis aeta-
 tibus cibos qui calore augeant sanitatisque conducere frigida
 quae in esu et in potu fuerit: sic est contrario senibus qui pituita
 laborant et frigore calidos cibos et uia uetera prodesse
 se. Unde et saluator. Attendite inquit uobis ne forte gra-
 uentur corpora uestra in crapula et ebrietate et curis hu-
 ius uitae. Et apostolus. Uino in quo est luxuria. Nec mi-
 rus hoc sigillum sensisse de uasculo quod ipse fabricatus
 est. Eum etiam hoc comicus cuius finis est humanos
 mores nosse atque describere dixit. Sine cere et libero
 friget uenus. Primum ergo si tamē stomachi firmitas

patitur donec puellares annos transeas aquas in potu
 sine quae natura frigidissima est: Aut si imbecillitas hoc
 prohibet audi eius Timotheo. Uino modico utere pro
 stomachum et frequenter tuas infirmitates. Deinde in ipis
 cibus calida quaeque deuita non solum de carnibus lo-
 quor super quibus uas electionis profert sententias. Bo-
 nus est non manducare carnem neque bibere uinum sed et in
 ipis leguminibus ista quaeque et graua declinata sunt
 Nihilque ita scias conducere christianis adulescentibus ut
 esum oleris. Unde et in alio loco ait. qui infirmus est
 olera manducet. Ardorque corpori frigidioribus epulis
 tempandus est. Si autem tres pueri in Daniel legumi-
 nibus uescebatur pueri erant necdum ad sartagine uene-
 rant in qua rex babilonius senes iudices frigit. Nobis
 non corporis cultus qui in illis excepto privilegio gra-
 tia dei ex huiusmodi cibus emittitur sed aetate uigor quati-
 tur: quae carnis infirmitate sit fortior: Unde est quod non
 nulli uitas pudica appetitum in medio itinere corrumpit dum
 solam abstinentiam carnis putat et leguminibus onerat
 stomachus: quae moderate parceque sumpta noxia sunt
 et ut quod sentio loquor: nihil est quod sic inflammat corpo-
 ra et titillat membra genitalia sicut idigestus cibus ructus
 que conuulsus. Malo apud te filia uerecundia parump-
 que casu periclitari. Quicquid seminarium uoluptatis
 est uenenum puta. Parcus cibus et uenter esuriens sem-
 per triduanis praefertur ieiunium et multo melius est coti-
 die parum quam raro satis sumere. pluuia illa optima est
 quae sensim descendit in terras subitus et nimis imber
 praecipuus arua subuertit. quando comedis cogita quod statim
 tibi orandum ilico et legendus sit: De scripturis sanctis
 habeto fixum uersum numerus istud pensum domino tuo
 redde. Nec ante quieti membra concedas quam calathus
 pectoris tui hoc subtegmene impleueris. post scripturas
 factas hominum doctorum tractatus lege eorum diuertat quorum
 fides nota est. Non necesse habes aurum in luto quae
 rere multis margaritis uenditis unam redime margari-
 tam. Ita iuxta Hieremias in uitis pluribus ut ad illas ui-
 am quae ad praesens ducit prouentus Amores monilium at-
 que gemmarum sericarumque uestium transfer ad scientiam
 scripturarum. Ingredere terras repromissionis lacti et
 melle manentem. Comede similes et oleum: uestire cum
 Joseph uariis uestimentis. Perforentur aures tuae cum
 hierusalem sermone dei ut preciosa ex illis nouarum sege-
 tum grana dependeant. Habes sanctus Exuperius pro-
 bat aetatis et fidei qui te monitis suis frequenter insti-
 tuat fac tibi amicos de mamona iniquo qui te recipiat
 in aeterna tabernacula: Illis tribue diuitias tuas qui non
 falsas aues sed cibarius panem comedant qui famem
 expellat non qui augeat luxuriam: intellige super ege-
 num et pauperem. Omni petenti te da sed maxime do-
 mesticis fidei. Rudum uesti: esurientem cibus agrotan-
 tem uisita. quonenscumque manus extendis christus co-
 gita. Laue ne mendicante domino tuo alienis diuitias
 augeas: iuuenus fugias consortia. Comatulis coptus
 atque lasciuus domus tuae tecta non uideant cantor pel-
 latur ut noxius fiducias et psalterias et istiusmodi cho-
 rus diaboli quasi mortifera sirenarum carmina protur-
 ba ex adibus tuis. Noli subinde ad publicum procedere
 et spadonum exercitum peunte uiduarum circumferi liber-
 tate. Pessimae consuetudinis est fragilis sexus et imbecillus
 aetas suo arbitrio abutitur: et putat licere quod libet. Oia
 quidem licet: sed uero omnia expediunt. Nec procurator
 calamistratus nec formosus collactaneus nec candidu-
 lus et rubicundus assecla adhaereant lateri tuo. Inter-
 dus animus dominarus ex acillarum habitu iudicatur
 Sanctarus uirginum et uiduarum societate appete et
 si sermocinandi cum uiris incumbit necessitas: arbitros
 ne deuites tantaque fiducia fabulandi sit ut irante alio

ne patescas nec erubescas. Speculū mētis ē faciēs. Et
 taciti oculi cordis fatentur arcana. **V**idimus nup igno
 miniosus per totum orientē uoluisse et atas: et cultus
 et habitus: et incessus: et indiscreta societas: et exquisi
 ta epula: regius apparatus. **H**eronis et Sardanapa
 li nuptias loquebantur. Aliorum uulnus nostra sit cau
 tio. **P**estilēte flagellato sapiēs sapiētior erit. **S**anctus
 amor ipatientiam non habet. **F**alsus rumor cito oppri
 mitur: et uita posterior iudicat de priori. **F**ieri quidem
 non potest ut absqz morfu hominum uita huius curri
 cula quis pertrāseat. **V**alorumqz solatium est bono:
 carpere dum peccantium multitudine putant culpa mi
 ni peccatorum. **S**ed tamen cito ignis stipula conqui
 escit et exundās flamma deficientibus nutrimentis pau
 latim emoritur. **S**i anno praxerito fama mēta est: aut
 si certe uerū dixit: cessabit uiciū et cessabit rumor. **H**ec
 dico non qz de te sinistrum aliquid metuum: sed qz pi
 etatis affectu: etiam quā tuta sunt pertimescas. **Q** si ui
 deres sororem tuam et illud sacri oris eloquium corā
 audire cōtingeret **L**emeres in paruo corpusculo ingē
 tes animos audires noui et antiqui testamenti totā su
 pellectilē ex illius corde feruere. **I**e iunia pro ludo hēt:
 orationem pro delictis. **T**enet tympanum in exēplus
 maris et **P**haraone sūmerso uirginum choro praeci
 nit **L**antemus domino gloriose enim magnificatus est
 equū et ascensorem proiecit in mare. **H**as docet psal
 trias xpo has fidēcinas erudit saluatori sic dicit: sic nox
 ducitur: et oleo ad lāpadas praxparato spōsi expectatur
 aduentus. **I**mitare ergo et tu consanguineam tuā. **H**a
 beat roma quod angustior urbe rōana possedit bethle
 es. **H**abes opes et facile tibi est indigētibus uictus sub
 sidia ministrare. **Q**uod luxuria parabatur: uirtuos isini
 at. **N**ulla nuptias cōtemptura timeat egestatem: **R**e
 dime uirgines quas tu cubiculum saluatoris inducas:
 suscipe uiduas quas inter uirginum lilia et martyrus
 rosas quasi quasdā uiolas misceas. **P**ro corona ipine
 a i qua mundi christus delicta portauit talia ferta cōpo
 ne **P**atetur et adiuuetur nobilissimus pater tuus discat a
 filia quod didicerat ab uxore. **J**am incanuit caput tre
 munt genua: cadunt dentes: et frontem obscurā rugis
 arat: uicina ē mors in foribus designatur rogo prope
Velimus nolimus senes sumus: **P**aret sibi uaticius:
 quod longo itinere necessarius est: secum portet quod
 inuitus dimisurus est **I**mmo praxmittat i caelus: quod
 si negauerit terra sumptura est. **S**olent adolescentula:
 uidux quarum non nulla abierunt retro post saibanas
 cus luxuriatē fuerint in christo nubentes dicere. **P**atri
 montolus meus perit quotidie maiorū hereditas dissi
 patur: seruus contumeliose locutus est: imperius ā illa
 neglexit? **Q**uis procedet ad publicus. **Q**uis respōdebit
 pro agrorum tributis: paruulos meos quis erudiet: et
 uernulas quis educabit? **E**t hanc prob nefas causā op
 ponunt: matrimonii quā uel sola debuit nuptias ipedi
 re. **S**uperducit mater filiis non uirtricis sed hostē: non
 parentem sed tyrannum. **I**nflammata libidine obliuiscit
 tur uteri sui et inter paruulos suos miserias nesciētes
Lugens dudum noua nupta componitur. **Q**uid obten
 dis patrimonium? **Q**uid superbiam seruulorum? **C**onfi
 tere turpitudinem. **N**ulla idcirco ducit maritum. ut cū
 marito non dormiat: **A**ut si certe libido nō stimulat: qz
 tanta infania est in morem scortorum prostituere casti
 tatem ut augeantur diuitia: et propter rez uilem atqz
 periturā pudicitia quā praxiosa et aterna est polluat
Si habes filios: nuptias quid requiris? **S**i non habes
 quare expertam non metuis sterilitatem: et rem incer
 tam certo profera pudori? **S**cribuntur nunc tibi spōsa
 les tabula: ut postpaululum testamentū facere cōpella
 ris. **S**imulabitur mariti ifirmitas et quod te moritura

facere uolet: ipse uicturus faciet: **A**ut si euenerit ut et de
 secundo marito filios habeas: domestica pugna: intesti
 nus praxium. **N**ō licebit tibi amare liberos: nec xquis
 aspiscere oculis quos genuisti. **L**as porrigis cibos: in
 uidebit mortuo. et nisi oderis filios adhuc eorus ama
 re uideberis patrem. **Q**uod si de priori uxore habens
 sobolem te domus introduxerit: etiam si dementissima
 fueris: dōne comcedix genus et mimographi et cōmu
 nes rhetorum loci in nouercā scruissimas dec amabit
Si priuignus languerit et cōdoluerit caput: infamabe
 ris ut uenefica: si nō dederis cibos crudelis: si dederis
 malefica diceris. **Q**ro te quid habent tantus boni secū
 dx nuptia: ut hec mala nō ualeāt cōpensare **V**olumus
 scire quales debeant esse uidua: **L**egamus euangelii
 secundum **L**ucam **E**rat inquit **A**nnā prophetissa filia
Phamuel de tribu **A**ser. **A**nnā interpretatur grā: pha
 muel in lingua nostra resonat uultus domini: **A**ser uel
 in beatitudines uel in diuitias uertitur. **Q**uia ergo ab
 adolescentia usqz ad octoginta quatuor annos uidiuita
 tis onus sustinuit: et non recedebat de templo dei: die
 bus ac noctibus insisitens ieiuniis et orationibus: idcir
 co meruit gratiam spiritualem: et nuncupatur filia uul
 tus dei: et a dauid beatitudie diuinitiqz cēsetur. **R**ecor
 demur uidua sareptenā quā et lux et floru saluti **D**eli
 a praxtulit fames: et in ipsa nocte moritura cum filio su
 perititem hospitem relinquebat malens uitam perdere
 qz elemosynam: et in pugillo farris seminariū sibi mes
 sis doinix praxparauit **F**arina seritur. et olei capsaces
 irrigatus nascitur. **I**n iudā frumenti est penuria: **G**ra
 num tritici tibi mortuum fuerat. et in gentium uidua o
 lei fluenta manabant: **L**egimus **J**udith si cui tñ placet
 nolumē recipere uiduam confectas ieiuniis et habitu
 lugubri sordidatam quā non lugebat mortuum uirum
 fs squallore corporis sponsi quarebat aduētū: **V**ideo
 armatam gladio manum: cruentam dexteram: recogno
 sco caput **H**oloseris de mediis hostibus reportatum.
Vincit uiros scemina: et castitas truncat libidinē: habi
 tuqz repēte mutato ad uictrices sordes reficit omnibz
 seculi cultibus mundiores. **Q**uidam impite **D**ebborā
 inter uiduas memorāt: dulcēqz barach arbitratur **D**eb
 borā filium: cū aliud scriptura cōmemoret. **N**obis ad
 hoc nominabitur quod prophetissa fuerit: et in ordine
 iudicis computetur: **E**t quia dicere poterat **Q**uā dulci
 a gutturi meo eloquia tua super mel et fauum ori meo
 apis nomen accepit scripturarum floribus pasta: spiri
 tus sancti odore perfusa et dulces ābrofā sucos pro
Phetali ore **C**omponens **N**on enim **A**ux nobiscum
 παρακείασ μενν quam interpra tari possumus
Confolatam: **C**arito **E**t liberis mortuis **P**ere grei
 pudicitiam reportauit in patriam et hoc sustemata u
 atico mirus moabitides tenuit ut illud **E**saix uaticiniū
 cōpleretur **E**mitte agnū dñe doinatorē terrā d petra d
 ferti. **V**entio ad uiduā d euāgelio paupculā oi israheliri
 co populo ditiorē quā accipiēs granū sinapis et mittēs
 fermētum in farina satis tribus patris et filii confessio
 nē spiritus sancti gratia temperauit: et duo minuta xar
 misit i gazophilatiū quicquid habere potuerat i sibi
 tia sua uniuersalqz diuitias in utroqz fidei sūx obtulit
 testamento. **H**ec sūt duo seraphin ter gloriātia trini
 tatem: et in thesauro ecclesie condita unde et forcipe u
 triusqz testamenti ardēs carbo comprehēsus purgat la
 bia peccatoris **Q**uid uetera repētā et uirtutes scemina
 rum de libris proferā: cū possis tibi multas āte oculos
 proponere in urbe qua uiuis: quarus imitari exemplū
 debeas. **S**ne uidear adulatione per singulas currere
 sufficit tibi sancta marcella quā respondēs generi suo
 aliquid nobis de euāgelio rettulit. **A**nnā autez septem
 ānis a uirgitate sua uixerat cū marito ista septē mēsis

Alia christi expectabat aduentus dñi Ista tenet ques il
 la conceperat: Illa natiem cæbat: ista predicat trium
 phates: Illa loquebatur de eo omnibus qui expectabāt
 redemptiones hierusalem: Hæc cus redemptis gentibus
 clamitat: frater non redimit redimet homo Et in alio
 psalino Homo natus ē in ea et ipse fundauit eas altissi
 mus Scio me ante hoc ferme biennius edidisse libros
 contra Iouinianus quibus ueniētes e contrario questi
 ones: ubi apostolus concedit secūda matrimonia scri
 pturam auctoritate contriui et nō necesse est: eades ex
 itegro scribere cū possis inde quæ scripta sūt mutuari
 Hoc tantum ne modus egrediar epistolæ admonitā te
 uolo. Logita te quotidiē esse moriturā: et nunq̄ de se
 cundis nuptiis cogitabis.

Ad Saluinas de morte Nebridii Argumentus i eadē

MALVINA: Illustrē feminas de
 Nebridio uiro Defuncto consolatur
 in Principio Epistolæ Ambitione
 et assentatione se purgans defunctū
 Nebridius ipsum magnis præconiis
 sed maxime beneficentiæ i pauperes
 effert: factorū diuitū qui i diuitiis et seculi gloria dñs
 placuerunt proponens exempla. Saluinas uero ad ut
 dualem continentias exhortatur eas de periculo tētati
 onum de obseruatione ieiunū de studio sacræ lectionis
 instruens ac docens digamā mulieribus ab apostolo
 indulgentiā quadas et declinandæ fornicationis causa
 esse concessam Epistola.

QUÆRO ne officiu putetur abitis:
 et quod illius exemplo facimus qui
 ait Discite a me quia mitis sum et hu
 milis corde gloriæ facē appetitione
 dicamur: et non uidiuas alloqui et in
 āgustia cōstitutas: sed aulæ nos insinuare regali et sub
 occasione est sermonis amicitias potentū q̄rere. quod
 liquido non putabit: qui scierit esse præceptū Personā
 pauperis in iudicio nō accipies: nec sub prætexto mīe
 ricordix iudicemur quod iniustum est Unusquisq̄ enis
 non hominū sed rerum pondere iudicandus est: Nec
 diuitū obsunt opes: si eis bene utatur: nec pauperē ege
 stas cōmēdabiliorem facit si inter sordes et inopiā pec
 cata non caueat. De utrisq̄ nobis testimoniū et Abra
 ham patriarcha et quotidiana exempla suppeditant:
 quorum alter i sumis diuitiis amicus dei fuit: alii quoti
 die in sceleribus deprehensi pœnas legibus soluunt.
 Alloquimur igitur pauperem diuitē ita ut nesciat quæ
 possidet. Neq̄ eni marsupii eius discutius sed animæ
 puritatem Loquimur ad eam cuius faciē ignoramus
 et uirtutes nouimus quas nobis fama cōmēdat cuius
 uenerabiliorem pudicitia adolescentia facit: quæ mor
 tem iuuenis mariti sic fleuit: ut exemplum coniugii de
 derit: sic tulit ut eum profectum crederet non amissum
 Orbitatis magnitudo religionis occasio fuit. Nebridii
 suum sic quærit absentem ut in christo præsentem uoue
 rit. Cur ergo ad eam scribimus quam ignoramus: Tri
 plex nimirus causa est Prima qua pro officio sacerdo
 tiū omnes christiano s filiorum loco diligimus: et profec
 tus eorum nostra est gloria. Altera qua pater defuncti
 itima mihi necessitudine copulatus fuit. Extrema quæ
 et ualidior quod filio meo auito rogati negare nihil po
 tui. qui crebris litteris interpellatricem duri iudicis su
 perans et multorum mihi quos ante super eadem ma
 teria scripserā exēpla proponens ita suffudit pudores
 negatio: ut plus considerare quid ille cuperet: q̄ quid
 me facere cōueniret. Alius forsitan laudet Nebridius

q̄ de sorore generatus augusta: et iter matertera nutri
 tus sinum inuictissimo principi ita carus fuit: ut ei cōiu
 gem nobilissimā quæreret et bellis ciuilibus Aphricā
 dissidentes hac uelut obside sibi fidam redderet. **M**ibi
 a principio statim illud est prædicandus quod quasi uici
 na mortis præsciis inter fulgorem palatii et honoris
 culmina quæ xtatem antebant sic uixit: ut se ad xpm
 crederet profecturum. **S**acra narrat historia Cornelii
 centurionem cohortis italica in tantus acceptum deo
 ut angelum ad eum mitteret. et omne mysterius: quo
 Petrus de circuncisionis angustis trāsserebatur ad p̄
 puti latitudinem ad illius merita pertineret qui prius
 ab apostolo baptisatus salutē gentiū dedicauit. Scri
 ptū enim est de eo **E**rat uir quides i caesarea noie Lor
 nelius centurio cohortis quæ dicitur italica: religiosus
 et timens deus cus oi domo sua: faciens elemosynas
 multas plebi et orans deum semper: **Q**uicquid de illo
 dicitur: hoc nomine mutato i Nebridio modo iudico.
Sic religiosus fuit et amator pudicitæ: ut uirgo sortire
 tur uxorem: sic timens deū cus omni domo sua: ut ob
 litus dignitatis: oē consortiū cus monachis haberet:
 et clericis tātalq̄ elemosynas faceret in populis ut fo
 res eius pauperum ac debiliū obsiderēt examina: cer
 te sic semper orans deus: ut illi quod optimus esset in
 ueniret. **R**aptus est ne malitia mutaret mentē eius: q̄
 placita erat anima illius deo. **U**nde et ego possus sup
 eo uere abuti apostoli uoce dicentis In ueritate cogno
 ui qm̄ non est personarū acceptor deus: Sed in omni
 proposito qui timet deus et operatur iusticiā acceptus
 est illi. **N**ihil nocuit militanti paludamentum et balthe
 us et apparitorum cateræ quia sub habitu alterius al
 teri militabat **S**icut e contrario aliis nihil prodest uile
 paliolum: furua tunica: corporis illuuias: et simulata
 paupertas: si nominis dignitatem operibus destruant
Legimus et in euangelio de alto centurione domini
 testimoniū: **N**ec in israhel tantam fidem inueni: Et
 ut ad superiora redeamus Joseph qui in egestate et in
 diuitiis dedit experimenta uirtutis qui seruos et dños
 docuit animæ libertatem **N**onne post Pharaonem re
 gis ornatus insignibus sic deo carus fuit ut sup om̄s
 patriarchas duarum tribuū pater fieret: Daniel et tres
 pueri sic præerant babylonix operibus et erāt iter pri
 cipes ciuitatis ut habitu **N**abuchodonosor deo mēte
 seruirent: **C**ardocheus et **H**ester inter purpurā seri
 cum et gēmas superbiam humilitate uicerunt: tantiq̄
 fuere meriti ut capti uictoribus imparēt. **H**æc illuc ten
 dit ozo ut oñdam inuenem meū cōiunctionē sāguinis
 regalis et affluentia diuitiarum atq̄ insignia ptāis ma
 teriā habuisse uirtutis dicente Ecclesiaste sic protegit
 sapientia: sic protegit et pecunia. **N**ec statis illud huic
 testimoniū putemus aduersum. **A**mē dico uobis **D**if
 ficile diues intrabit in regnum calorum: et rursus **D**i
 co uobis facilius est **L**amelum per foramē acus trāsi
 re: q̄ diuitem intrare in regnum calorum. **A**liquin
Sachæus publicanus quē ditissimum cōmemorat scri
 ptura: contra hanc sniam saluatus uidebitur: sed quō
 qd̄ apud homines impossibile ē. apd̄ deū possibile fiat
 apostoli cōsilium docet scribentis ad **T**imotheum **D**i
 uitibus huius seculi p̄cipe: nō superbe sapere: nec spa
 re in incerto diuitiarum suarum: sed in deo uiuo qui præ
 stat nobis omnia abundantè ad fruendus. **B**enefaciāt
 sint diuites in operibus bonis facile tribuāt. **C**ōmunicēt
 the saurisent sibi bonus fundamētus in futurum: ut ap
 p̄bendant uerā uitā. **U**idicimus quō **L**amelus introit
 possit per foramen acus: quō aial tortuosus deposito
 pondere sarcinarum: assumat sibi pēnas columbarum
 ut requiescat in ramis arboris: q̄ de sinapis semente
 succreuit. **L**egimus in **E**saia **L**amelos madian et gep

ibā et faba auris et tus ad urbes domini deportātes
 In typpo camelorum horum ismabelita negociatois
 stacten et thymisama et resinā quæ nascitur in galaad
 et artes uulneribus obducit ægyptus aserunt: tātaq̄s
 felicitatis sunt: ut emāt et uendant Joseph: et mercimo
 nium eorum mundi salus sit. **Docet et Aesopi fabula**
 plenum muris uentrē per angustū foramē egredi non
 ualei. Ergo **Nebridius** meus quotidie illud reuoluēs
 Qui uolunt diuites fieri icidunt in tētatōnē et laqueū
 diaboli: et desideria multa **Quicquid** ipatoris largitio
 et honoris insula dederāt: i uisū pauperū cōferebat.
 Nouerat. n. a deo eē pceptum si uis pfectus esse: uad
 et uende omnia quæ hēs: et da pauperib: et ueni seq̄t
 me. Et quia hanc sūtas implere nō poterat habēs ux
 rem et parulos liberos et multā familiā faciebat sibi
 amicos de iniquo māmona: qui se reciperēt in æterna
 tabernacula. nec semel abiciebat sarcinā quod fecerūt
 apostoli patrem et rete et nauiculam reliquētes: s; ex
 inæqualitate aliorum inopia suā abundantia cōmūca
 bat: ut postea illorū diuitiū huius indigentiam susten
 tarent. **Scit ipsa cui hic libellus scribitur** me non nota
 sed audita narrare: nec ex aliquo in me bñficio scripto
 rum more græcorum gratiā lingua reddere. **Procul a**
 christiani ista suspitio. **Habētis** uictum et uestitus hīs
 cōtenti sumus. **Ubi uile holusculum et cibarius panis**
 et abs potusq; moderatus ibi diuitiū superuacua: ibi
 nulla adulatio quæ p̄cipue uel fructus respicit. Ex quo
 colligitur fidele esse testimonium qd̄ causas non habet
 mentiendi. **Ac** ne quis me putet in **Nebridio** solas p̄
 dicare elemosynas quāq; et has exercuisse sit magnū
 De quibus dicitur **Sicut** aqua extinguit ignem: ita ele
 mosyna extinguit peccatum. **Ad** uirtutes eius ceteras
 ueniam. **Quas** singulas in paucis hominib; dephēdi
 mus. **Quis** fornacem regis babilonis sine adustione
 ingressus est: **Quis** adolescentis ægyptia domina pal
 tium nō tenuit q̄ uxor Eunuchi nullos creat liberos no
 luptate tranfacta. **Quē** hominus disputatio illa nō terē
 at. **Uideo** aliā legē in mēbris meis repugnantem legi
 mentis meæ: et captiuus me ducentē in legē p̄ci: quæ ē
 in mēbris meis. **Virum** dictū ē **Nutritus** i palatio cō
 tubernalis et cōdiscipulus angustorū quorū mense mī
 nistrat orbis et terra: ac maria seruiunt: inter rerū om
 nium abundantia in prio ætatis flore tantæ uerecūdiæ
 fuit: ut uirginale pudorē uiceret: et ne leuē quidē in se
 obscenū rumoris fabulā daret: **Deinde** purpuratorum
 propinquus socius cōsobrinus iisdem cum abobus stu
 diis eruditus quæ res ēt extemorū mentes cōciliat: nō
 est inflatus superbia: nō ceteros homines adducta frō
 te cōtempnit sed cūctis amabilis ipsos p̄cipies amabat
 ut fratres: uenerabatur ut dominos: et in illorum salu
 tem suam salutē positas fatebatur. **Ministros** at eorū
 et uniuersum ordinem palatii quo regalis frequētaba
 tur ambitio sibi sic caritate sociarat ut qui merito inferi
 ores erant officii se pares esse arbitrarētur. **Difficile** fa
 ctu est gloriā superare: et ab his diligi quos p̄cedis. q̄
 uictua nō huius auxilio sustentata est. **Quis** pupillus i
 eo nō repperit piem. **Totius** orientis ep̄i ad hūc misse
 rorū p̄ces et laboratiū desideria cōferebāt. **Quicquid**
 ab imperatore poscebat elemosyna in pauperes p̄cius
 captiuorum misericordia in afflictos erat. **Unde** et ipsi
 principes libenter p̄stabāt: qd̄ sciebant non unū s; pluri
 bus indulgeri: **Quid** ultra differimus **Omnis** caro sce
 num et omnis gloria eius quasi flos sœni. **Reuersa** ē
 terra in terrā suam: dormiuit in domino et appositus
 est ad patres suos plenus dierū et luminis et nutritus
 in senectute bona. **Lanī. n. hominis** sunt sapiētia eius.
 In breuitate multa tēpora compleuit. **Tenemus** pro
 illo dulcissimos liberos. **Uxor** hares p̄cium pudicitia

est. **Nebridius** p̄sio patre q̄rentibus exhibet. **Sic** oca
 los sic ille manus: sic ora ferebat. **Scintilla** uigoris pa
 terni lucet in filio: et similitudo morū p̄ speculū carnis
 erumpens in cōtes animos angusto i pectore uersat.
 Iungitur ei germana rosarius: aut liliorum calathus e
 boris floris ostrisq; cōmertus. sic refert in ore piem ut
 ad uenustatē propēsiō sit: sic matrē mixta pingit simill
 tudie ut in uno corpore utrunq; cognoscat. **Ita** suauis
 est et mellicula. ut honor sit omnium propiquorū. hāc
 tenere nō dedignatur augustus hāc fouere in sinu **Re**
 gina latatur. **Certati** ad se oēs rapiūt pēdet in collo: hāc
 ret i brachiis singulorum garrula atq; balbutiēs ligua
 offensione sit dulciōr. **Habeo** ergo **Saluina** quos nutri
 as: in quib; uirum absētem tenere te credas. **Ecce** hāc
 ditas dñi: filii: merces: fructus uētris pro uno hoie du
 os filios recepisti. **Auctus** est numerus castitatis. quic
 quid debebas marito reddē filiis: **Amore** p̄ntium absē
 tis desiderius tempa. **Nō** est parui ap̄d deum bñ filios
 educare. **Audi** aplm cōmonētem **Vidua** eligatur non
 minus ānorū. **Ix.** quæ fuit unius uiri uxor in bonis o
 peribus habēs testimoniū si filios educauit: si hospita
 lis fuit: si sanctorum pedes lauit: si afflictis abundāter
 tribuit: si omne opus bonū subsecuta ē? **Adici** catalogū
 uirtutum tuarū: quid debeas nomini tuo: quib; meritis
 scds pudicitia gradū possideas. nec te moueat q̄
 sexagēaria eligatur uidua et putas adolecētulas ab
 aplō improbari et te cōde eligi ab eo qui discipulo dixerat
 nō adolecētia tuā cōtēnat nō cōtinētiā sed ætatem
 Alioqui omnes quæ ante. **Ixx.** annos uiduata sūt: hāc
 lege accipient maritos: **Sed** quia rudem christi ecclesi
 am insūmebat: et omni ordini prouidebat p̄cipueq;
 pauperibus: quorum ei cura fuerat cum **Barnaba** de
 mandata: illas uult ecclesiæ opibus sustentari quæ pro
 priis manibus non q̄unt laborā. **Quæ** uere uiduæ sūt
 quas ætas probauit et uita. **Uel** sacerdos offēdit dñs
 ob uicia liberorū. Ergo e contrario placatur deus uir
 tutibus eorum si permanserint in fide et charitate et sã
 ctitate cum pudicitia. **O.** **Timothee** teipsum castum cu
 stodi: **Absit** ut quid sinistrum tibi suspicari de te liceat
 sed ex abundantī lubricam ætatē monuisse pietatis est
 Quæ dicitur sum non tibi sed puellaribus ānis dicitū
 intellige. **Vidua** quæ in deliciis est uiuens mortua est.
 Hoc uas electionis loquitur: et d̄ illo profertur thesau
 ro: qui confidenter aiebat **An** experimentus quartis
 eius qui in me loquitur christus: **Hoc** ille pronunciat
 qui libere sub p̄sona sua fragilitates corporis humani
 fatebatur. **Non** enim quod uolo bonum hoc operor:
 sed quod nolo malum. **Et** propterea subitico et redigo
 in seruitutes corpus meū ne aliis p̄dicans ip̄e repro
 bus inueniar. **Si** ille timet quis n̄m potest eē securus
 Si dauid amicus domini et salomō amabilis eius ui
 ci sunt quasi homines ut et ruina nobis ad cautiones
 et penitudinis ad salutē exempla p̄berent. **Quis** in lu
 brica uia lapsum nō timeat. **Procul** sint a cōuiuio uis
 phasids aues: crassæ turtures: attagas ionicus: et oēs
 aues quibus aplissima patrimonia auolat. **Et** ideo te
 caribus uesci nō putes si sius leporum atq; ceruoni
 et quadrupedū aialiū esculētiā s̄probeo. nō. n. hāc pe
 cudiū nio s; suauitate gustus iudicatur. **Scius** ab aplō
 dēs ois catura dī bōa et nihil reticiēdū qd̄ cūlḡarū acti
 one p̄cipi. **S; idē** loq̄. **Bonū** est non māducare carnē
 et nō bibere uinū. **Et** in alio loco **Nolite** iebriari uino
 i quo est luxuria. **Omnis** creatura dei bona est: **Audiāt**
 hęc mulieres quæ sollicitæ sūt: quomodo placeāt uiris
 Comedant carnes quæ caribus seruiunt: quarum ser
 uor despumat i coitu: quæ ligatæ maritis generationi
 et liberis dant operam: quarum uteri portāt fetus eo
 rum et intestina caribus implentur. **Tu** uero quæ in

tumulo mariti sepelisti omnia pariter uoluptates: quae licet tam purpuris et cerussa faciem super pheretris eius lacrymis diluisti: quae pullam tunicam nigrosque calceolos: candidam uestis et aurati socci depositione supisti nihil habes necesse aliud nisi perseverare in ieiunio. Pallor et sordes genarum sunt. Summarum mollicies iuuenilia membra non foueant. Balnearum calor nouus a dolescentiae sanguinem non incendat. Audi quid ex persona uiduae continetis ethiopicus poeta decatet. Ille meos primus qui me sibi iunxit amores abstulit. Ille habeat secum: seruetque sepulchro. Si tanti uilissimum uitrum quanta preciosissimum margaritus: si sic communi lege naturae datur omnes gentilis uidua uoluptates quid expectandum est a uidua christiana quae pudicitiam suam non solum ei debet qui defunctus est sed et cum quo regnatura est? Quae te ne genalia monita et conuictus puellaris sermo personae suspicionem tibi iniuria moueat: et arbitris me obiurgatis animo scribere non timetis: cuius uotus est nesci quae metuo. Tenera res in sceminis fama pudicitiae est. Quasi flos pulcherrimus cito ad leuem marcescit auram leuique flatu corrumpitur: maxime ubi aetas consentit ad uicium et maritalis deest auctoritas cuius umbra: tutam uxoris est. Quod facit uidua iter fallit: multitudinem inter ministrorum greges: quos nolo continere ut famulos sed ut uiros erubescat. Lerte si ambitiosa domus hanc officia flagitans perficiat his senem honestis moribus cuius honor dominae dignitas sit. Scio multas clausis ad publicum foribus non caruisse infamia seruulorum: quos suspectos faciebat: at cultus impudicus: at crassi corporis nitor at xias apta libidini aut ex conscientia amoris occulti securus animi timor: qui est bene dissimulatus frequenter erumpit in publicum: et conseruos quasi seruos despicit. Hoc ex abundantia dictum sit: ut omni diligentia custodias cor tuum: et caueas quicquid de te fingi potest. Non ambulet iuxta te calamistratus procurator non histrio frater in sceminam non cantoris diaboli uenenata dulcedo: non iuuenis uoluptas et nitidus. Nihil artium scenicarum: nihil in obsequiis tibi molle iungatur. Dabero tecum uiduarum et uirginum choros: habeto tui sexus solatia. Ex acillarum quoque moribus dominae iudicatur. Lerte cum tecum sit sancta mater et lateri tuo amita habeat uirgo prope. non debes periculose externorum consortia quare de tuorum societate secura. Semper in manibus tuis diuina sit lectio et tam crebra orationes: ut omnes cogitationum sagittae quibus adolescentia percuti solet huiuscemodi chyro repellantur. Difficile est qui potius impossibile perturbationum initio carere quaequam quas significatus graeci τα προπαθη uocant nos ut uerbum de uerbo uertamus an passiones possumus dicere quod inuentia uiciorum omnium titillent animos: et quasi in meditullio nostrum iudicium sit uel abire cogitata uel recipere. Unde et naturae dominus in euangelio loquitur. De corde exeunt cogitationes mala homicidia: Adulteria: fornicationes: furta: falsa testimonia: blasphemiae. Ex quo perspicuus est iuxta alterius libri testimonium procliuus esse cor hominis a pueritia ad malum: et inter opera carnis ac spiritus: quae apostolus Paulus enumerat mediam animas fluctuare nunc hanc: nunc illa cupientes. Nam sine uicio nemo nascitur. Optimus ille est qui minimis urgetur: ueluti si egregio imperios reprehendas in corpore neuos hoc est quod aliis uerbis hoc propheta significat. Turbatus sum et non sum locutus. Et in eodem uolumine. Inscimini et nolite peccare: et illud Archyta. Parentum ad uillicum negligentes. In te uerberibus enecassem nisi iratus essem. Inra. uir iustitiae dei non operatur. Quod de una perturbatione dictum est: referamus ad cetera. Sic irasci boni uis est

et ira non perficit christiani: sic omnis caro concupiscit quidem ea quae carnis sunt et quibusdam illecebris ad mortiferas animae uoluptates trahit: sed nisi est uoluptatis ardore maiore christi amore resinguere: et lasciuies iumentum frenis inedia subiugare: ut non libidinem sed cibos quat ac desideret et fessorem spiritum sanctum moderato atque composito portet incessu. Quorum ista: ut hominem te esse noueris et passionibus humanis: nisi caueris subiacere. De eodem cuncti facti sumus luto: iisdem compacti exordis. Et in serico et in pannis eadem libido datur: nec regis purpuras timet: nec mendicorum spernit squalorem. Multoque melius est stomachum te dolere quam mentem: impare corpori quam seruire: gressu uacillare quam pudicitia. nec statim nobis poenitentiae subsidia blandiatur quae sunt infelicitum reedia. cauedum est uulnus quod dolo curatur aliquid est integra naue et saluis mercibus portum irate salutis: aliud nudus harrere tabulae et crebris fluctuum cursibus ad asperrima saxa collidi. Nesciat uidua digamiae indulgentias: nec nouerit illud apostoli. De liuis est nubere quam uri. Tolle quod peius est uri: et per se bonum non erit nubere. Procul sunt haereticorum calumniae. Scimus honorabiles nuptias et cubile immaculatum. Etiam de paradiso expulsus Adam una uxorem habuit. Primus Lamech maledictus et sanguinarius: et de Lam stirpe descendens unaz costam diuisit in duas et plantarum digamiae protinus diluuii poena subuertit. Unde illud apostoli quod fornicationis metu indulgere compellitur scribens ad Timotheum. Dolo adulescentulas nubere: filios procreare: misfamilias esse: nullas occasionem dare aduersario detractionis causa: et cur indulserit statim subiecit. Jam enim quaedam declinauerunt post sathanam: Ex quo intelligimus illum non stantibus coronam: sed tacentibus manum porrigere. Vide qualia sint secunda matrimonia quae lupanariibus praefertur: quia declinauerunt quaedam post sathanam: Ideo adulescentula uidua quae se non potest continere uel non uult: maritus potius accipiat quam diabolum. Pulchra nimirum et appetenda res quae sathanae commemoratione suscipitur. Fornicata est quodam et hierusalim et diuicauit pedes suos omni transeuntium. In aegypto primum deuirginata est: et ibi fracta sunt mammae eius. Quis ad deserta uenisset: et morarum moysi ducto ris impatiens: quasi actu libidinis furibunda dixisset: Isti sunt dii uiri israel: qui te eduxerunt de terra aegypti accepit precepta non bona et iustificationes pessimas in quibus non uiueret sed puniretur. Quid ergo mirum si et lasciuientibus uiduis de quibus apostolus in alio loco dixerat. Luxuriatae fuerunt in christo nubere uolunt habentes damnationem: quia primam fidem inrita fecerunt: concessit bigamiae precepta non bona: et iustificationes pessimas ita secundum indulgens maritum ut tertium: et si liberet et uicesimum ut farent sibi non tam maritos datos quam adulteros amputatos. Hae filia in christo carissima inculco et crebris repeto: ut posteriorum oblita in priora te extendas hinc tui ordinis quas sequaris. Iudith de hebraea historia: et Annam filiam phaelis de euangelii claritate: quae diebus ac noctibus uersabantur in templo: et orationibus atque ieiuniis thesaurum pudicitiae conseruabant. Unde et altera in Typo Ecclesiae. Diabolum capite truncauit. Altera saluatorem mundi suscepit sacramentorum conscia futurorum. Illud in calce sermonis quae: ut breuitates libelli non de inopia eloqui uel de materia sterilitate: sed de pudoris magnitudine extimes accidisse: dux uereor ignotis me diu ingerere auribus: et occultum iudicium legenti um pertimesco.

Ad Aggeruntiam de monogamia

Argumentum in eandem

GERONIMA: AD monogami-
am ac uiduitate cohortatur exponens
illud apostoli ad Timotheum: Volo
autem iuniores nubere filios procre-
are et cetera. Ostendens apostolus
secundus indulgentiam dixisse: non secundus imperium
typos et figuras adducens quibus monogamia copro-
batur: Ac docens quare magis in nouo qm in ueteri testa-
mento commende. ur. At ad extremum: ut omne prae-
dat desiderium nuptiarum: calamitates suorum tempo-
rum bellorum clades: romanae urbis uastationem quasi
tragico dolore prosequitur

Epistola

IN VETERE uia nouam semitas
querimus. et in antiqua detritaqs ma-
teria rudē artis excogitamus eleganti-
am: ut nec eadē sint et eadem sunt.

Vnum iter ad pueniendum quo cu-
pias multa cōpendia habet. Sape ad uiduas scriptus
et in exhortationem earum multa d scripturis sanctis
exempla repetentes uarios testimoniorum flores in
naz pudicitia: coronā texuimus. Nunc ad Aggeruntia
nobis est sermo: quā quondā uaticinio futurorum ac
dei p̄sidentis auxilio nomē accepit: quā auxi matris a-
mitaqs probatarum in christi foeminarum nobilit tur-
ba circumstat. Quarum auita. Petronia p. xl. annos ui-
dua perseverans annam nobis filiam phamuels de e-
uangelio retulit. Benigna mater quartum et decimum
implens uiduitatis annū centenariū uirginum choro
cingitur. Soror celerini patris Aggeruntia q̄ paruulā
nutriuit infantē et in suo natā suscepit grēio per annos
xx. mariti desinitas solatio erudit neptem qd a matre
didicit. Hae breui sermōe p̄strinxi ut ostendā adolese-
ntiam meam nō p̄stare monogamiā generi suo: s̄ red-
dere nec tam laudandā ēē: si tribuat: q̄ omnibz execrā-
dam si negare tentauerit. Praefertim cum posibimus
eius simplicitas nomē patris referat: et nulla sit excusa-
tio deserte ac s̄i h̄are de domus sub quoruz patrocini-
o interdum sibi libido blāditur ut qd pp̄ itemperantias su-
am faciunt uideantur facere desiderio liberorum. Sed
quid ego quasi ad retractatē loquor: Cum audiam
eas multos palatii procos ecclesiae uitare p̄sidio: quos
certatim diabolus islamat ut uidua n̄x castitates pro-
bent: quā et nobilitas et forma et atas et opes faciunt
cunctis appetibile: ut q̄to plura sunt q̄ impugnant pud-
icitiam tanto maiora uiciciis sint p̄mia. Et quia nobis
de portu egredientibus quasi quidā scopulus oppōitur
ne possimus ad pellagi tuta decurrez: et apli Pauli scri-
pturis ad Timotheum profertur auctoritas in qua de
uiduis disputans ait Volo autem iuniores nubere: s̄
filios procreare: m̄tēfamilias eē: nullas occasionem da-
re aduersario maledicti grā: Jam. n. quādam abierunt
retro p̄t sathanan: oportet primum sensū tractare p̄ce-
pti: et oēm loci huius cōtinentiam discurrez: atqz ita
apostolicis uestigiis insistentē: ne transuersum quides
ut dici solet unguē in partem alteram declinare. Supra
scripserat qualis uidua eē debeat unius uiri uxor: quā
liberos educauit: q̄ in bonis operibus habuit testimoni-
um: q̄ tribulantibus de sua substātiola sūministrantē cu-
ius spes deus est: et q̄ permanet in obsecratione et odo-
ribus nocte ac die: Post q̄ iungit cōtraria. Quā āt̄i de-
litis est uiuens mortua ē. Statimqz isert: ut discipulū
suus omni munit arce doctrina. Adolescentiores autē
uiduas deuota: q̄ cum lasciuierint in christo nubere no-
lunt: habentes dōnationes q̄ primam fidem irritas fe-
cerunt. Propter has igz q̄ fornicatae fuerint in iurias

uiri sui christi. Hoc. n. κατὰ σπ̄ν̄ν̄ Δεούσ̄ in gratias
sermo significat. Vult apostolus alterum matrimoniu
p̄ferens digamiā fornicationi sc̄ds indulgētia: dūtaxat
nō secundū imperius. Simulqz singula testimoniū uer-
ba tractanda sunt. Volo inquit adulescentulas nubere
Et ut q̄so: quā nolo adulescentulas fornicari: procreāz
filios: Quam ob causam. Ne metu partus et adulteri
filios necare cogantur. Quare ob
secro. Quia multo tolerabilius est digamū esse q̄ scor-
tum: secundum h̄ere uirum q̄ plures adulteros. In al-
tero. n. miseriaruz cōsolatio: in altero p̄ena peccati ē
Sequitur nullā occasionem dare aduersario maledicti
gratia. In quo breui accitōqs p̄cepto multa simul mo-
nita cōtinentur: ne propositū uiduae exquisitor cultus
infamet: ne oculorum nutibz et hilaritate uultus iuu-
num post se greges trahat: ne Aliud Verbo: Aliud
Habitū polliceatur. Et conueniat ei uersiculus
ille uulgaris R̄sit et arguto quiddam promisit ocello
Atqz ut omnes nubendi causas breui sermone cōdu-
deret: cur hoc praecepisset ostendit dicens. Jā enī quā-
dam abierunt retro post sathanan. Ideo ergo secunda
et si necesse est tertia incontinentibus aperit matrimo-
nia ut a sathana abstrahat ut magis mulierem qualicū-
qz uiro iunctā faciat esse q̄ diabolo. Sed ad Lorinthe
os tale aliquid loquitur Dico autē innuptis et uiduis
Bonum est illis si sic permanserint ut ego. Si autē se
non continent: nubant. Melius est enī nubere q̄ uiri
Sur apostolus statim intulit melius est nubere nisi quia
peius est uiri: Aliquando absoluti bonuz est et s̄i cōpa-
ratione peioris esse quod apostolus est idest soluti nō
ligatum nec seruum sed liberuz cogitantem ea quā dei
sunt: non ea q̄ uxoris. Et protinus in cōsequētibz. Mu-
lier inquit alligata est uiro: quādiu uir eius uiuit. quod
si dormierit uir eius: libera ē cui uult nubat tātum in do-
mino. Beatior āt̄ erit si sic permāserit secundum meū
consilium. Puto autē q̄ et ego spiritum dei habeam.
Et in hoc idem s̄sus est: quia ides sp̄s. Diuersa episto-
la: sed unus auctor eplārum ē. Diuēte uiro mulier alli-
gata est: et mortuo soluta: ergo matrimonius uinculus
est: et uiduitas solutio. Uxor alligata est uiro: et uir al-
ligatus ē uxori: in tm̄ ut sui corporis nō h̄eant p̄tatem.
et alterutrum debitum reddant: nec possint habere pu-
dicitia libertatē qui seruum d̄natiū nuptiarum. Quod
qz addidit tantum in d̄no amputat ethnicorum cōiugi-
a: de quibus et in alio loco dixerat Nolite iuguz duce-
re cum infidelibus. Quā. n. participatio iustitiae cum in-
quitate: aut q̄ societas luci cum tenebris: quā cōuentio
christi ad belial: aut q̄ pars fideli cum infideli. Qui con-
sensus templo det̄ cum idolis. Ne scilicet aremus in bo-
ne et asino: ne tunica nuptialis uario sit texta subteguine
Extēploqs tollit qd cōcesserat: et q̄ p̄niteat eū s̄n̄x su-
a retrahit beatior erit si sic pmāserit sūqz hoc magis eē
cōsiliū. Quā ne condemnetur ut hois spiritus sancti au-
toritate confirmat: ut nō indulgens homo fragilitate
carnis humanae: sed apostolus p̄x spiritu s̄cto p̄xci-
piens audiatur: Nec sibi in eo amorum puellarium de-
bet uidua blandiri q̄ nō minus sexagenariā electionē
p̄cipit. Neqz enim innuptas uel iuuenilas cogit ut
nubant: qui de nuptis quidē loquitur Tempus breue
est: Superest ut et qui habent uxores sic sint quasi nō
habeant: Sed de his uiduis disputat quā suorum nutritū
tur alimentis: quā filiorum et nepotum ceruicibus im-
ponuntur: quibus impat ut discant domū suam colere
et remunerare parentes sufficienter eis tribuere ut nō
grauetur ecclesia et possit certis uiduis ministrare de
quibus scriptum est Honora uiduas quā uere uiduae
sunt: hoc est quā omni auxilio suorum desituta: q̄ ma-
nibus suis laborare nō possūt: quas paupertas debilitat

atasque conficit quibus deus spes est: et omne opus oio
 Ex quo intelligi datur Adolecentulas uiduas exceptis
 his: quas excusat infirmitas: uel suo labori uel propin
 quorum ac liberorum ministerio delegari. Honor autem
 i presentiarum uel pro elemosyna uel pro muneribus accipi
 tur ut est illud: Presbyteri duplici honore digni habe
 antur maxime qui laborant in uerbo et doctrina. Et in eua
 gelio dominus differit mandatum legis in quo dicitur: Ho
 nora patres et matrem tuam non in uerborum sono qui ino
 pias parentum causa potest adulatione frustrari: sed in uictus
 necessariis ministrandis debet intelligi. Iubente enim
 domino ut filii alerent parentes pauperes: et redderent
 beneficentia semibus quae puuli acceperant: scribae et pharisei
 e contrario docebant filios ut parentibus responderet cor
 ban: hoc est dominus quod altari pollicitus sum et in templi
 dona promissi: si tu a me accepis cibos: uertetur in tuum
 refrigerium. Atque ita fiebat ut egentibus patre et matre
 sacrificium afferrent filii: quod sacerdotes scribaeque consume
 rent. Si ergo apostolus pauperes uiduas eas tamen quae
 adolescentulae sunt et nulla debilitate franguntur cogit
 suis manibus laborare ne grauentur ecclesia et possit auf
 uiduas sustentare qua excusatione utitur quae opibus
 affluit mundi: quae potest etiam aliis ministrare: et de ini
 quo manum sibi amicos facere: qui possint eam reci
 pere in aeterna tabernacula. Simulque considera quod ui
 dua non eligatur nisi unius uiri uxor: et nos putabamus
 sacerdotum hoc tantum esse privilegium: ut non admittatur
 ad altare nisi qui unam habuerit uxorem. Non solum enim
 ab officio sacerdotum digamus excluditur: sed et ab eleo
 syna ecclesiae dum indigna putatur sipe quae ad secunda
 coniugia deuoluta est. Quamquam in lege sacerdotali tene
 atur et laicus qui talem se probere debet ut possit eligi in
 sacerdotium. Non enim eligitur si digamus fuerit. Por
 ro eliguntur ex laicis sacerdotes: ergo et laicus tenetur
 mandato per quod ad sacerdotium peruenit. Aliud est quod
 uult apostolus aliud quod cogitur uelle ut concedat secu
 da matrimonia. **Uex** est incontinentia non illius uolu
 tatis. Uult omnes esse sicut seipsum et ea cogitare quae
 dei sunt: et solutos nequaquam ultra alligari. Sed si ha
 bentes per incontinentiam ad barathrum stupri uiderit
 puenire digamiae porrigit manum ut cum uno magis quam
 pluribus uolentur. Quod nequaquam amare dicunt et
 contra apostoli regulam: secundus nuptiator exaudiatur.
Dux enim sunt apostoli uoluntates. Una qua precipit
Dico autem inuuptis et uiduis bonum est illis si sic per
 manserint sicut et ego. Altera quae indulget: Si autem non
 se continent nubant: melius est enim nubere quam uiri. Pri
 mum quid uelit deinde quid cogatur uelle demonstrat.
 Uult nos permanere post nuptias sicut seipsum: et propo
 sita beatitudinis apostoli ponit exemplum. Si autem nos
 uiderit nolle quod ipse uult incontinentiae nostrae tribuit
 indulgentiam. Quam e duabus eligimus uoluntatem
Quod magis uult et quod per se bonum est. an quod mali comparati
 one leuius sit: et quodammodo nec bonum est quod profertur
 malo. Ergo si qui eligimus quod apostolus non uult: sed
 uelle compellitur: in illis acquiescit deteriora cupientibus
 non apostoli sed nostrae facimus uoluntatem. **Legius** in
 ueteri testamento pontifices semel maritos et filias sacer
 dotum si uiduas fuerit uelci debet de sacerdotalibus et
 bis mortuisque sic patet et matris sic exhibendum iherosolimitanum officium
Sinautes alios uiros acceperunt: alienas eas et a patre
 et a sacrificiis fieri et iter externas reputari. **Quod** quidem
 obseruat et gentilitas in condemnatione nostri si hoc non
 exhibeat ueritas christo: quod tribuit medacius diabo
 lo: qui et castitates repperit perditricem. Hierophanta
 apud athenas euitat uirum: et aeterna debilitate sit ca
 strus: flamen unius uxoris ad sacerdotium admittitur
Flaminica quoque unius mariti eligitur uxor: **Ad** tauri

aegyptii sacra semel maritus assuitur: ut omittat uirginitas
 uestre et Apollinis iunonisque achiue et dianae ac miner
 uae quae perpetua sacerdotum uirginitate marcescunt: Strigam
 breuiter reginam Tartaginis quae magis ardere uoluit
 quam Tarbe regi nubere et: Nasrualis uxorem quae appre
 hensis utraque manu liberis in subiectus se praecipitavit
 incendium ne pudicitiae damna sentiret: et Lucrecia quae
 amissa gloria castitatis noluit polluta conscientiae sup
 uiuere: **Ac** ne multa longo sermone contexas quae po
 tes de primo contra Iouinianus uolumine in edificati
 onem tuam sume: unum tantum quod in patria tua gestum
 est repetam ut scias pudicitiam etiam barbaris ac feris et
 sanguinaris gentibus esse uenerabiles **Sens** Ibeuto
 num ex ultimis Oceani: atque Germaniae profecta lit
 toribus omnes gallias inundauit saepiusque caesis roma
 nis exercitibus apud aquas sextias. **Mario** pugante
 superata est. Quorum trecenta matronae cum aliis se ui
 ris captiuitatis conditione tradendas esse didicissent.
 Primum consulem deprecatae sunt ut templo cereris ac
 ueneris in seruitium traderentur: Quod cum non impe
 trarent summo uente eas litore caesis paruulis liberis
 mane mortuae sunt repertae: suffocatis laqueo faucibus
 et mutuis se complexibus tenentes. Quod igitur barba
 ra castitati non potuit inferre captiuitas: Hoc matrona
 nobilis faciet: et experietur alius uirus quae prioris aut
 bonum perdidit aut malum experta est. ut rursus con
 tra iudicium dei facere nitatur: Quid si statim secundum
 perdidit: Societur et tertio: Et si ille dormierit i quar
 tus quantumque procedat: ut nihil sit: quo a meretricibus
 differat: **Omni** ratione uiduae prouidendum est: ne ca
 stitatis primos excedat limites: quod si excesserit et uere
 cundiam superauerit matronalem in omnes debachabunt
 luxuriam: ita ut prophetam mereatur audire dicentem.
Srons meretricis facta est tibi impudorata es tu: quid
 ergo danamus secunda matrimonia. **Quinime** sed prima
 laudamus. Abiicimus de ecclesia digamos. **Ab** sit. Is
 monogamos ad continentiam prouocamus. In arca
Noe non solum munda: sed et imunda fuerunt anima
 lia. habuit et hoies habuit et serpentes in domo quoque
 magna uasa sunt diuersa: alia in honore: alia in contem
 ptum. Est et cratera ad bibendum: est et matula ad secre
 tiora naturae. **Nam** cum sementem terrae bonae ceteris
 et sexagesimum: et tricesimum fructum euangelia doce
 ant: et centenarius pro uirginitatis corona primum gra
 dum teneat: sexagenarius pro labore uiduarum in se
 cundo sit numero: tricenarius scedera nuptiarum ipsa
 digitorum coniunctione testetur: digamia in quo erit nu
 mero: imo extra numerum erit. **Uerte** in bona terra non
 oritur. sed in uepribus et in spinetis uulpius: quae Hero
 di impissimo comparatur ut in eo se putat esse laudabile si
 scorus melior sit: si publicorum libidinum uictimas su
 peret: si unum sit prostituta non pluribus: **Rem** dicitur
 sum incredibile: sed quam multorum testimoniis approbo
Ante annos plurimos cum in chartis ecclesiasticis in
 uarem Damasii romae urbis Episcopi et orientis atque
 occidentis synodicalibus consultationibus responderem.
 uidi duo inter se paria uilissimorum et plebe hominum
 comparata unum qui uiginti sepelisset uxores: altera
 qui uicesimum secundum habuisset maritum extremo si
 bi ut ipsi putabant patrimonio copulatos. summa om
 nium expectatio uirorum pariter ac foeminarum per ta
 tos rudes quisque primum differret. **Uicit** maritus et to
 tius urbis populo confluente coronatus: et palmam tenens
 adoransque per singulos sibi acclamantes uxoris multi
 nube pheretrum praecedebat. **Quid** dicemus tali mulieri
 nempe illud quod dominus samaritanarum uigintiduos habuisset
 maritos: et istum a quo nunc sepeliris non est tuus. **Itaque**
 obsecro te religiosa in christo filia ut testimonia ista non

noveris: quibus incōtinētibz et miseris subuenitur s̄ illa potius lectites quibz pudicitia coronatur. **S**ufficit tibi q̄ pdidisti primum uirginitatis gradum: et p̄ tertium uenisti ad secundum. i. p̄ officium cōiugale ad uirginitatis cōtinētiā. Extrema imo abiecta ne cogites: nec aliena et lōge posita exempla perquiras. **H**abes a uiam: m̄em: amitam: quarum tibi abundans imitatio atqz doctrina perfecta uiuēdi: norma uirtutum ē. **S**i .n. multa in cōiugio uiuētibz adhuc uiris intelligunt illud apostoli **O**mnia mihi licent sed nō omnia expediunt et castrant se propter regna calorum uel a se da n̄ uitate p̄t lauachrum ex consensu: uel p̄t nuptias ex ardore fidei: cur uidua quæ iudicio dñi uirum hēre desinit non illud lxtabunda igeminet. **D**ominus dedit: dominus abstulit: et oblatam occasione arripiat libertatis ut sui corporis hēat potestatem: ne rursus ācilla fiat hominis. **E**t certe multo laboriosius est nō frui eo q̄ habeas q̄ desiderare quod amiseris. **U**nde et uirginitas in eo facilior ē q̄ carnis incentiua nō nouit: et uiduitas in illo sollicitior q̄ p̄teritas animo recolit uoluptates: maxime si se putet uirum pdidisse non praxmisisse. **Q**uorum alterum doloris: alterum gaudii est. **P**rima hominis creatura nos doceat plures nuptias refuta. **U**nus Adam et una **E**ua imo unam ex eo costa separatur in sceminā. **R**ursus qz qd diuisum fuerat nuptiis copulatur dicente scriptura erunt duo in carne una: nō in duas nec in tres. **P**ropter quod relinquet homo patrem et m̄em: et adhaerebit uxori suæ: certe nō uxori. **Q**uod testimonium paulus edisserens ad Ro. refert: et ad ecclesiam ut et primus Adam in carne: et secundus in spiritu monogamus sit. **S**it una eua mater omnium uiuentium: et una ecclesia parens omnium christianorum sicut illam maledictus **L**amech in duas diuisit uxores sic hanc haretici in plures ecclesias lacerant: q̄ iux̄ apocalypsim **J**oannis synagoge magis diaboli appellada sunt q̄ christi cōciliabula. **R**egimus in carminibus libro **S**exaginta sunt reginæ et octoginta reginæ et adulescētiliæ: quarum non est numerus. **U**na columba mea: perfecta mea: una est matris suæ electa genitricis suæ ad quā scribit **J**oannes epistolam **S**enior electæ dñæ et filis eius? **S**ed in arcā. quā **P**etrus apostolus sub typo interpretatur ecclesie. **N**oe cum filiis tribus singulas nō binas uxores introduxit: etiā de imundis animalibus bina sumuntur masculus et scemina ut ne in bestiis quidē serpentibus crocodillis et laceris digamia habeat locū. **Q**uod si de mundis septena ponuntur. i. imparia hoc uirginitatis ac pudicitie palma mōstratur **E**gressus enī de arca noe deo uictimas imolauit non unqz de pari sed de impari numero. quia alteri foetibus atqz cōiugio alterum sacrificio praxparatum est ut patri archæ non singulas habuerunt uxores: immo et concubinas habuerunt plurimas. **E**t ne hoc parum sit **D**auid multas et **S**alomon habuit innumerabiles. **J**udas ad **T**hamar quasi ad scortū ingreditur et iuxta occidentem litteras **O**see propheta non solus meretricis et adulteræ copulatur. **Q**uod si et nobis iure cōceditur ad biniamus ad omnes scemias et in exemplum sodomæ et gomorre ab ultima die deprehēdamur uēdentes et ementes nubentes et nuptum tradētes. et tē sit finis coniugii quando terminus uitæ. **Q**uod et si p̄t diluuium: et ante diluuium uiguit illa sētentia **E**rescite et multiplicamini et replete terrā: quid ad nos i quos fines seculorum decucurrerūt: quibus d̄ **T**empus breue est: et iam securis ad radicem arboris posita est. q̄ siliam legis et nuptiarum euāgelica castitate succidit: tempus amplexandi: et tempus longe fieri a complexibus. **H**ieremias captiuitate propinqua uxorem prohibetur accipere. **E**zechiel in babilone mortua est iquit

uxor mea: et apertum est os meum. nec ducturus iuxorem: nec ille qui duxerat possit in opere cōiugali libere prophetare. **O**lim gloriæ erat illud audire uersiculum **F**ili tu sicut nouella oliuarum in circuitu mensæ tuæ. **E**t uideas filios filiorum tuorum: nunc de cōtinētibz d̄ **Q**ui adhaeret dño ius sp̄us est. **E**t adhaesit aia mea p̄ te: me suscepit dextera tua. **T**unc oculum pro oculo: ne uerberati maxillā p̄bemus et alteram. **N**lo t̄pe bellatoribus dicebatur **A**ccingere gladio tuo super femur tuū potentissime. **N**ō audit **P**etrus conde gladium tuum i uaginā suā: qui .n. gladio percusserit gladio morietur **H**æc dicimus nō sepantes legē et euāgelium ut **M**artion calūniatur: s̄ unū atqz eundē suscipientis deum: qui pro uarietate tēporum p̄cipius et finis erit: ut metat: plantet ut hēat qd succidat. **J**acit fundamentus ut a dificio cōsummato saxuli culmē iponat. **A**lioqui si ad sacramēta ueniamus et futurorum typos nō n̄o arbitrio: s̄ aplō differente. **A**gar et sara: mōs s̄ina et s̄io duo instrumēta significant. **L**ia lippitētibz oculis et **R**achel quā **J**acob amabat plurimum synagogas ecclesiamqz testantur **U**nde et **A**mma prius sterilis feruente ubertate fecundior ē: licet monogamia nos i **J**saac **R**ebecca qz p̄cesserit: cuius solius partus domini reuelatio est: nec ulla alia sceminarum diu per seipsam consuluit. **Q**uid loquar de **T**hamar quæ **E**stroin et **P**hares geminos sudit infantes. **I**n quorū natiuitate diuisa est materia duos populos separauit et ligata manus cocino cōscientiam iudiciorum iam tunc passione christi resperfit ac de scorto prophetico cuius similitudo uel ecclesiam significat de gentibus congregatam **U**el qd ipsi loco magis cōuenit synagogam primū asumptā de idolatriis per **A**braham et **C**oisen. **P**etinde post adulterium et negationē saluatoris sedentem plurimo tempore sine altari sacerdotibus ac prophetis et uiri pristini cōfortium prestolantem ut postq̄ subintrauerit plenitudo gentiū tunc omnis israhel saluus fiat quasi in breui tabella latissimos terrarum situs osidere uoluit. **H**inc pergam ad alias quæstiuiculas: quarū prima de **A**nnæ consilio **S**ola ne perpetua merens carpere iuuēta. **N**ec dulces natos **V**eneris nec praxmia noris **J**d cinerem aut manes credis curare sepultos: **L**ui breuiter respōdebat ipsa que passa est. **T**u lachrymis euicta meis: tu prima furentē **D**is germana malis onerata atqz obuias hosti. **N**on licuit **I**balami expertem sine crimine uitam **D**egere more feræ tales ne tangere curas non seruata fidel cineri promissa **I**cheo. **P**roponis mihi gaudia nuptiarum: ego tibi opponam pyram: gladium et incendium. non tm̄ boni est in nuptiis quod speramus: quātum mali quod accidere pōt et timēdum ē **L**ibido trāfacta semper sui relinquit penitudinē: nunquāqz faciat: et exincta reaccenditur: usu crescit: et deficit: nec rōi paret q̄ impetu ducitur: s̄ dicio **A**mplē opes dispensatio rei familiaris egent auctoritate uiri. **S**alictet perierunt domus celibum: et nisi eus seruulis tuis ipa serueris: familia tua iperare nō poteris. **Q**uia tua: mater: et amita nōne auctoritatis pristina honoris maioris sunt: dum eas et tota prouincia et ecclesiarum principes suspiciunt: **E**rgo milites et peregrinantes s̄ uxori bus sua hospitio non regunt: et nec inuitat ad conuiuia nec immitantur. **Q**uali non possis probata: a tatis habere famulos uel liberos in quorū nutrita es manibus qui p̄x sint domui: uel ad publicum respōdeat: tributa persoluant qui te suspiciat ut patronā diligat ut alumnā: uenerentur ut sanctā. **Q**uxre primū regnū dei et iusticias eius: et hæc omnia apponentur tibi. **S**i de ueste cogitaueris lilia tibi de euāgelio proponuntur **S**i de cibo remittere ad aues quæ non serunt neqz inunt: et pater tuus celestis pascit illas. **Q**uātū uirginel .o.

construeris: legito quomodo tibi i uirginitate seruanda ui uendus sit librus ad Eustochius de uirginitate seruanda et alios ad furiā atq; Siluinas: quarum altera probi quondam cōsulis nurus: altera Quldonis: qui Aphricā tenuit filia est. Sic libellus de monogamia sub nomine tuo titulum possidebit.

Ad principias uirginē de obitu et uita marcelle: cuius illustre uirginitatis exēplū merito p̄t p̄cepta subiicitur

Argumentus

MARCELLA «Illustrē feminā ut dualis castimonix dūo miris efiert preconis quā uiro septio mense sublato perpetuo se pudicitix dedicauit ipsius studiū i scripturis contentiā grauitatē reliquaq; uirtutes enarrans: et q; prima illustris feminā monasticas professa uita sua imitatio plurimas uirgines excitauit. Refert sua illam doctrina in scripturis edoctas et tā curiose ipsū interrogasse ut quicquid lōga meditatione perceperat hęc pene totus didicerit atq; possedit. Tāta fidei fuisse affirmat ut hęc retica tempestas roma exorta eius instinctu et consilio deleta ac damnata sit ubi et gothicas cladē: et romanæ urbis recenset excidius: in quo dura perpessa et sodalis uirginitate seruata post mēses aliquot beato sic quieuit.

Epitola

MARCELLA «Uirgo christi principia ut memorias sanctæ feminæ «Marcelle litteris recola: et bonus quo diu frui sumus etias ceteris noscendū imitandūq; describā:

Satisq; doleo q; hortaris sponte currentem: Et me arbitrio indigere precibus: qui ne tibi quidem i eius dilectione concedes: multoq; plus accipias q; tribuas beneficiū tantarū recordatione uirtutū. Nas ut hucusq; reticerem et bienniu preterirē silentio Non fuit dissimulationis ut male esimas: sed tristitia incredibilis quā ita meus oppressit animus ut melius iudicārē me tacere i presentiarū q; nihil dignū illius laudibus dicei Neq; uero. «Marcellam tuā immo meas et ut uentus loquar nostras oimq; scorus et proprie rōanæ u rbi in clytus decus institutis rhetorus p̄dicabo ut exponas illustre familias alti sanguinis decus et stēmata per cōsules et p̄fectos p̄toris decurrētia. Nihil i illa laudabo: nisi quod proprius est Et eo nobilius q; opib; et nobilitate contēpta facta ē paupertate et humilitate nobilior. Orbata patriis morte uiro quoq; post nuptias septimo mense priuata est Lūq; eā Lerealis cuius clarum iter consules nomē est: propter atates et atiquitatem familix et insignē quod maxime uiris placei cōsueuit decorem corporis ac morus tēpantias ambitio sius peteret suasq; lōgeius polliceretur diuitias: et nō quali in uxorem sed quasi i filias uellet donationē trās fūdere Albinaq; mater tam clarum presidū uirginitate domus ultro appeteret: illa respondit Si uelles nubē et non aternæ cuperes me pudicitix dedicare utiq; maritum quæreres non hęc hereditates. Illoq; mādāte posse et senes diu uiuere et iuuenes cito mori elegāter lufit Iuuenis quidem pōt cito mori: sed senex diu uiuere nō potest: Qua snia repudiatus exēplo ceteris fuit: ut eius nuptias desperarēt. Legimus i euāgelio secundū Lucam Et erat. Anna prophetissa filia phanuelis d̄ tribu Aser: Et hęc prouectæ atatis i diebus plurimis uirgeratq; cum uiro anis septem a uirginitate sua: et erat uirginitas octogintaquatuor: nec cedebat de templo ieiuniis et obsecrationibus seruans die ac nocte. Nec

mirum si uidere meruerit saluatorem quē tanto laboꝝ q̄rebat. «Oferamus septem anos septē mensibus sp̄az christum et tenere natus: confiteri et in crucifixum cōtē paruulum non negare et uirum gaudere regnātes. nō facio ullam inter sanctas feminas differentiam quod nonnulli inter sanctos uiros et ecclesiarum principes stulte facere consuerunt: sed illo tendit assertio: ut quarum unus est labor unum et p̄mū sit. Difficile est in maledica ciuitate et in urbe in qua orbis quondam populus fuit palmaq; uiciorum si honestis detrahent: et pura ac munda macularent non aliquā sinistra rumoris fabulam trahēt. Unde quasi rē difficillimā ac pene impossibilem optat propheta potius q; p̄sumit dicens Beati immaculati in uia qui ambulant in lege domini. Immaculatos in uia huius seculi appellat quos nulla obsceni rumoris aura maculauerit: qui obprobrium non acceperint aduersus proximos suos. De quibus et saluator i euāgelio Esto inquit beniuolus siue bene sentiens cum aduersario tuo dum es in uia cum illo. Quis unquas de hac muliere quod displiceret audiuit ut crederet. Quis credidit ut nō magis seipsum malignitatis et infamix cōdemnaret. Ab hac primum confusa gentilitas est dum omnib; patuit q; esset uirginitas christiana: quā et conscientia et habitu promittebat. Illi. n. solent purpurisso et cerussa ora depingere: sericis nite re uestibus: splendere gemis: aurum portare ceruicibus et auribus perforatis rubri maris p̄ciosissima grana suspendere: fragrare musco: mure ut tandē dominatu eorum caruisse se lxtentur: quærantq; alios nō quibus iuxta sniam dei seruiant: sed quibus imperent: Unde et pauperes eligunt ut nomē tantorum uirorum hēre uideantur: qui patienter riuales sustineant si mustita uerint ilico prouiciendi: nostra uirginitas talibus usa est uestibus quibus obstaret frigus: nō membra nudaret aurum usq; ad anuli signaculum repudiaret: et magis in uentibus egenorum q; i marsupio recondēs. Nusq; sine matre: nullum clericorum et monachorum quod ample domus interdū exigebat necessitas: uidit absq; arbitrio. Semper in comitatu suo uirgines ac uirgines et ipsas granel feminas habuit sciens ex lasciuia puel larum sape de dñarus moribus iudicari: et qualis q; sit talium cōsortio delectari. Diuinarum scripturarum et ardor incredibilis semperq; cātabat i corde meo abscondi eloquia tua ut nō peccem tibi et illud de p̄fecto uiro Et in lege dōni uoluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte. «Meditationē legis non in replendo quæ scripta sunt ut iudicorum extimāt pharisæi sed in opere intelligens iux illud apostolicus Siue comeditis siue bibitis: siue quid agitis omnia i gloria domini facientes: et propheta uerba dicentis A mandatis tuis intellexi. Ut postq; mādāta cōplesset tunc se sciret mereri intelligētiam scripturarum: qd et alibi legitur Quia cepit iesus facere et docere. Erubescit. n. q; uis p̄clara doctrina quas propria rephēdit consciētia. Frustraq; lingua p̄dicat paupertatē et docet elemosynas: qui croesi diuitiis tumet: uiliq; opertus pallio pugnat contra tineas uestium sericarius. «Moderata ei ieiunia carnis abstinētia: uini odor magis q; gustus propter stomachum: et frequētes infirmitates. Rara procedebat ad publicum: et maxie nobilium matronarum uita bat domos: ne cogere uidere qd cōtēpserat: Apostolorum et martyrum basilicas secretis celebrās orōnibus et quæ populorum frequentias declinarent. «Matri tātum obediens: ut faceret interdum quod nolebat. Nā cum diligeret illa suum sanguinem et absq; filiis atq; nepotibus uellet in fratris liberos uniuersa cōferi: ista pauperes diligebat et tamē matri cōtraire nō poterat. mortalia et quicquid suppellectilis fuit diuitibus peritura

concedens magisq; uolens pecuniam perdere q̄ pa-
 rentes contristare. Nulla eo tempore nobilium scemi-
 narum nouerat roma: propositum monachorum: nec
 audebat propter rei nouitate ignominiosum ut tunc pu-
 tabatur et uile in populis nomē assumei: nec ab alexā-
 drinis sacerdotibus papaq; Athanasio et postea Petro
 qui persecutionē arriax hæreseos declinates quasi ad-
 tutissimum suæ cōmunionis portum romas cōfugerāt
 uitam beati Antonii adhuc tunc uiuētis monasteria: q̄
 in thebaide pachomii et uirginum et uiduarum didicit
 disciplinā nec erubuit profiteri qd̄ christo placere cogno-
 uerat. Hanc multos p̄t annos imitata ē Sophronia: et
 alia quibus rectissime illud Emilianum aptari pōt: uti-
 ne in nemore pelio huius amicitias fruita est Paula
 uenerabilis in huius nutrita cubiculo Eustochium uir-
 ginitatis decus: ut facilis aestimatio sit qualis magistra
 ubi tales discipula. Rideat forsitan infidelis lector me
 in muliercularum laudibus imorari. Qui si recordetur
 sanctas feminas comites dōmi saluatoris: q̄ ministrā-
 bant ei de sua substantia: et tres marial stātes añ crucē
 mariaq; proprie magdalenē q̄ ob sedulitate et fidei ar-
 dorē turritæ nomē accepit: et prima añ apostolos chri-
 stum uidere meruit resurgentes se potius superbia: q̄
 nos condēnabit ineptiarum: qui uirtutes non sexu: sed
 animo iudicamus. Unde et Iesus Joannē euāgelistas
 amabat plurimum qui propter generis nobilitate erat
 notus pontifici et iudæorum insidias nō timebat in tā-
 tum ut Petrum introduceret in atrium ut staret solus añ
 crucem matrēq; saluatoris in suā reciperet ut hære dita-
 tem uirginis domini uirginē matrem filius uirgo susci-
 peret. Annis iḡ plurimis sic suā trāsegit atatem ut an-
 te se uetula cerneret q̄ adulescentula fuisse meminisset
 laudans illud platonium qui philosophiā meditatioē
 mortis esse dixisset: unde et n̄ Apostolus Cottidie mo-
 rior p̄ uestras salutē: et dominus iux̄ antiqua exempla-
 ria. Nisi quis tulerit crucē suā quotidie et secutus fu-
 erit me nō pōt meus esse discipulus. Multoq; ante p̄
 prophetas sp̄s sanctus Propter te mortificamur quot-
 tidie aestimati sumus ut oues occisionis: et p̄ multas a-
 tates illa stia. Memēto sp̄ diem mortis et nunq̄ pec-
 cabis. Disertissimiq; p̄ceptus satyrici Vnde memor le-
 ti: fugit hora: hoc qd̄ loquor inde est. Sic ergo ut dice-
 re cōperamus atatem duxit et uixit: ut sēper se crede-
 ret esse morituram sic induta est uestibus ut meminisset
 sepulchri deserēs hostiā rationabile uiuā placentes do-
 Deniq; cum et me romā cum sanctis pontificibus Pau-
 lino et Epiphaniō ecclesiastica traxisset necessitas: quo-
 rum alter Antiochenā syriæ: alter Salaminam cypr̄i
 rex̄it ecclesiam: et uerecunde nobilium sceminarum oca-
 los declinarem. Ita egit secundum aplm̄ importune op-
 portune ut pudorem meum sua suparet industria: Et
 quia alicuius tunc nois aestimabatur super studio scrip-
 turarum nunq̄ cōuenit qui aliquid de scripturis inter-
 rogaret: nec statim acquiesceret: sed moueret e contrario
 q̄stiones nō ut contēderet sed ut q̄rendo disceret earū
 solutiones: quas opponi posse intelligebat. Quid i illa
 uirtutum: quid ingenti: quid sanctitatis: quid puritatis
 inuenerim uereor dicere: ne fidem credulitatis excedā
 et tibi maiorem dolore incutiam recordāti quāto bono
 carueris. Hoc solum dicā qd̄ quicquid in nobis longo
 fuit studio cōgregatum et meditatione diuturna quasi
 in naturā uersum: hoc illa didicit atq; possedit ita ut p̄
 profectioē nostram sit aliquo testimonio scripturarius
 esset orta cōtentio ad illā iudicem p̄geretur: et quia ual-
 de prudens erat Et nouerat illde quod philosophi ap-
 pellant το πρεττον̄ idest docere quod facias sic iter
 rogata respondebat ut ēt sua nō sua diceret: s; uel me
 a uel alterius cuiuslibet: ut et in ipso qd̄ docebat se dise-

pulam fateretur. Sciebat. n. dictum ab A postolo Do-
 re at mulieri nō p̄mitto: ne uirli sexui et iterdum sacer-
 dotibus de obscuris et ambiguis sciscitantibus facere
 uideretur iniuriam. In nostrum locum statim audiuius
 te illius adhaesisse cōsortio: et nunq̄ ab illa ne transuer-
 sum quidē unguis ut dicitur recessisse eadem domo: e-
 odem cubiculo usas ut omnibus in urbe clarissima notū
 fieret: et te matrem et illam filias repperisse. Suburba-
 nus ager uobis pro monasterio fuit: et rus electus p̄
 sollicitudinem. Multoq; ita uixisti t̄pe ut imitatioē ue-
 stri et cōuersione multarum gauderemus romam scias
 hierosolymas. Frebra uirginum mōasteria monacho-
 rum innumerabilis multitudo ut pro frequentia seruient-
 tium deo qd̄ prius ignominia fuerat: esset postea glori-
 a. Interim absentias nostri mutuis solabamur alloqui-
 is: et qd̄ carne nō poteramus sp̄u reddebamus semp
 se obuiare epistolis superare officiis salutatioibus p̄-
 uenire. Non multum p̄debat q̄ iugibus sibi litteris iuge-
 batur. In hac tranquillitate et domini seruitute hære-
 ca in his prouinciis exorta tēpestas cuncta turbauit: et
 in tantam rabies concitata est ut nec sibi nec ulli bono-
 rum parceret: et quasi parum esset hic uniuersa mouis-
 se naues plenam blasphemiarū romano intulit portui
 inuenitq; protinus patella operculus et romana fidi
 purissimum fontem lutosa ceno permiscuere uestigia.
 Nec mirum si in plateis et in foro rerum uenialium: si
 ctus ariolus stultorum uerberet nates: et obtorto fuste-
 dentes mordentiū quatiat cum uenenata spurcaq; do-
 ctrina romæ iuenerit quos induceret. Tē librariū π̄ρι
 ἀρχων̄ infamis interpretatio: tē discipulus ολβιο-
 uere nominis sui si in talem magim non impegisset: tē
 nostrorum Διδασκαλικώ contradiçtio: et phariseorū
 turbata schola. Tūc sancta Marcella q̄ diu cohibuerat
 ne per x̄mulationem quippiā facere crederetur: postq̄
 sensit fidem apostolico ore laudatam in plerisq; uisula-
 ri ita ut sacerdotes quoq; et nō nullos mōachorū ma-
 ximeq; homines seculi in assensum sui traheret ac sim-
 plicitatem illuderet. Epi qui de suo ingenio ceteros x̄sti-
 mabat publice restitit malens deo placei q̄ hominibus
 Laudat saluator in euāgelio uillicus iniquitatis quod
 cōtra dominum quidē attamē pro se prudēter fecerit.
 Lemētes hæreici de parua scintilla maxima infēdia cō-
 citari: et suppositam dudū flammam ias ad cūmina p̄-
 uenisse nec posse latei qd̄ multos deceperat: petiuit et
 imperauit ecclesiasticas epistolas ut cōmunicatē eccle-
 sia discedere uiderentur. Non multus t̄ps i medio suc-
 cedit in pontificatum uir insignis Anastasius quez diu
 roma hēre nō meruit ne orbis caput sub tali Ep̄o trun-
 caretur. Immo iccirco raptus atq; trāllatus ē ne semel
 latam sniam p̄cibus suis flectere conaretur dicente do-
 mino ad Hieremiā Ne oraueris pro populo isto neq; de-
 p̄ceris in bonum: quia si ieiunauerint et holocausta
 et uictimas obtulerint nō suscipiam eas. In gladio. n.
 fame et pestilentia ego cōsumas eos. Dico quid hoc
 ad laudes marcellæ dānationis hæreicorum. Hæc fuit
 principium: Dum adducit Testes: qui ab eis prius
 eruditi: et postea ab hæreico fuerāt errore correpti dū
 ostēdit multitudinē deceptoris dū impia περιἀρχων̄
 ingerit uolumina: Quæ emēdata manu scorpiū mōstra-
 bantur: dum acuti frequētib; litteris hæreici ut se de-
 fenderent uenire nō ausi sunt. Cantaq; uis cōscientiæ
 fuit: ut magis absentes dānari q̄ p̄sentes coargui ma-
 luerint. Huius tam gloriosæ uictoriæ origo Marcella
 est: tuq; caput horum es et cā bonorum: q̄ scis me ue-
 ra narrare q̄ nosti uix de multis pauca dicere ne legenti
 fastidium faciat odiosa replicatio: et uidear ap̄d malū
 uolos sub occasione laudis alterius stomachum meū
 dīgerere. Pergam ad reliqua. De occidētib; parubus

Tractatus Hieronymi ad Eliodorum 565
Epistola Hieronymi ad Eliodorum

2000

ad orientē turbo transgressus minitabatur plurimis ma-
gna naufragia Tunc impletum est. Putas ueniens fili-
us hoīs inueniet fidem super terram. Refrigerata ca-
ritate multorum pauci qui amabāt fidei ueritatem no-
stro lateri iungebantur: quorum publice petebatur ca-
put: cōtra quos oēs opes pabantur ita quoq; ut Bar-
nabas adduceretur ad illā simulationē imo apertum p-
ricidium qd non uirib; s; uoluntate cōmissit. Et ecce u-
niuersa tempestas domo flante deleta ē: expletumq; u-
aticinium prophetale auferes spm eorum et deficient
et in puluere suum reuertētur. In illa die peribunt oēs
cogitationes eorum. Et illē euāgelicus stulte hac nocte
auferetur anima tua a te: quā at pparasti cuius erunt
Dus hęc agūtur in tebus terribilis de occidēte rumor
affertur obsideri romā: et auro salutē ciuū redimi spo-
liatosq; rursus circumdari ut p; sbām uitā quoq; amit-
terent. Daret uox et singultus intercipiunt uerba dictā-
tis. Capitur urbs q totum cōcepit orbem. Immo fame
perit anq; gladio: et uix pauci qui caperētur uenti sunt
Ad nefādos cibos erupit esurientius rabies: et sua iui-
cem mēbra lamiarunt: dum mater nō parat lactenti isā-
tix: et recipit utero quem pauloante effuderat. Nocte
moab capta est: nocte cecidit murus eius. Deus uene-
runt gentes in hęc hereditatē tuam: polluerunt tēplum sēs-
num posuerunt hierusalem in pomorū custodiā: po-
suerunt cadauera sanctorum tuorum escas uolatilibus
cāti: carnes sanctorum tuorum bestis terrę. Effuderūt
sanguinē suū sic aquā in circuitu hierusalem: et nō erat
qui sepeliret. Quis clades illius noctis: quis funera sā-
do explicet: aut possit lachrymis xquare dolorē: urbs
antiqua ruit multos dominata p annos. Plurima pqs
uias sparguntur inertia passim corpora: perq; domos
et plurima mortis imago. Dum interim ut in tāta con-
fusione rerum marcella quoq; donum cruētus uictor
ingreditur. Sit mihi fas audita loqui: imo a sanctis ul-
ris uisā narrare qui interfuere ptes: qui te dicūt in
piculo quoq; et fuisse loctatā Intrepido uultu excepis
se introgressos. Quisq; posceretur aurum: et defossas o-
pes uili excnsaret tunica non tati scē fidem uolūtaria
paupertatis. Laxa fustibus flagellisq; atunt non sensisse
tormenta: sed hoc lachrymis hoc pedibus eorū egisse
prostratam ne te a suo cōsortio separent ne suslineret
adolefcentia: quod senilis ætas timez nō poterat. Hri-
stus dura corda molliuit et inter cruentos gladios i ue-
nit locum pietas: Quisq; et illam et te ad beati Pau-
li basilicam barbari deduxissent ut uel salutem uobis
oīderent uel sepulchrum in tantam lxtinā dicitur eru-
pisse ut gratias ageret deo q; te sibi integras reseruasset
quod paupem illam non fecisset captiuitas sed inuēis
let qd egeret cotidiano cibo: qd saturata xpo non senti-
ret eiuertem: quod et uoce et ope loqueretur. Nuda exi-
ui de uentre matris mex: nuda et redeam: sicut dōino
uisū est ita et sēs est: sit nom dñi benedictum. Post ali-
quot dies sana integro ue getoq; corpusculo dormiuit
in dño et te paupertatula sux immo per te paupes rel-
quit haredes: claudens oculos in māib; tuis. reddēs
spiritum in tuis oculis dum inter lachrymas tuas illa
rideret conscia uitę bonę et pramiū futurorū. Hęc tē-
bi. Marcella uenerabilis et hęc tibi. Principia silia uia
et breui lucubratione dictaui non eloquiū uenustate s;
uolūtate i uos ai gratissū et dō et legētib; placē dīderāl.

Incipit Tractatus octauus tertie ptis principalis epi-
stolarū beati Hieronymi qui inscribitur de contemptu
mundi et uita contemplatiua ac laude heremi.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Eliodorū nōdū
episcopum exhortatoria qd illū hortatur ut domo ce-

gnatis diuitiisq; relictis ad heremū deo militaturus ac-
cedat pericula habitationis i urbibus seruis dei et da-
monum tētamēta describens: ubi ēt ambitum reprimit
sacerdotū ac episcopatus. De periculo illius status edis-
serens et heremus ac solitudinē efferēs ad extremum
futurum iudicium representans.

QUANTO amore et studio contēde-
rim ut pariter i heremo moraremur
cōsciū mutū charitatis tuę pectus
agnoscit: quibus lamētis: quo dolo-
quo gemitu te abeuntem profecutus
sum ista quoq; litterę testes sunt: quas lachrymis cer-
nis interlitas. Verum tu quasi paruulus delicatus cō-
temptus rogantis per blandimēta fouisti: et ego incau-
tus quid tūc agerem nesciebas. Tacere: sed quod ar-
denter uolebam moderate dissimulare nō poterā. Im-
pensius obsecrarem sed audire nolebas: quia similiter
non amabas: quod unum potuit spreta caritas obsecit.
Quem ptesentem retinere non ualuit: quærīt absentem.
Cum igitur et tuipse abiens postularas ut tibi postea
q; ad desertum migrassē: inuitatoria ad te scripta trans-
mitterem: et ego me facturum promissē: iuito lā pro-
pera. Nolo pristinarum necessitatum recorderis. Nu-
dos amat heremus: nolo te antiquę peregrinationis
terre at difficultas: qui in christo credis: et eius crede
sermonibus. Quærite primum regnum dei: et hęc oīa
apponentur uobis. non tibi pera sumēda. non uirga ē
Assatum diues est qui cū christo pauper est: sed quid
ago. Rursus improuidus obsecro: Abeant ptes: blan-
dimenta discedant: debet amor latus irasci: qui rogan-
tem contēpseras: forsitan audies obiurgantem: Quid
facis in paterna domo delicate miles: Ubi uallum: ubi
fossa: ubi hyems acta sub pellib;? Ecce de celo tuba ca-
nit: ecce cum nubibus debellaturus orbem iperator ar-
matus egreditur: ecce bis acutus gladius ex ore regio
procedens obuia quęq; metit. Et tu mihi de cubiculo
ad aciem Tu de umbra progredieris ad solem: corpus
assuetum tunica: lorice onus non fert: Caput opertum
lino galeam recusat. Collem ocio manum durus
exasperat capulus. Audi edictum regio tu Qui non ē
mecum aduersum me ē: et qui mecum uō colligit: spar-
git. Recordare tyrociniū tuū dies quo christo in baptis-
mate conspultus in sacramēti uerba iurasti pro noie
eius nō te matri pariturum eē non pti: Ecce aduersari-
us tuus in pectore tuo christum conatur occidere: ecē
donatiū quod militaturus acceperas: hostilia castra
suspirant. Licet paruulus ex collo pendeat nepos: licet
sparso crine et scissis uestibus ubera quib; te nutrierat
mater ostēdat licet in limine pti iaceat: percalcato patre
perge siccis oculis ad uexillum crucis christi euola: so-
lum pietatis genus est in hac re eē crudelē. Veniet pti
ea dies ille quo uictor reuertaris in patrias: quo hiero-
solymam celestem uir fortis coronatus incedas. Tūc
municipatum cum Paulo capies: tunc et parentibus
tuis eiusdē ciuitatis ius petes: tunc et pro me rogabis
qui te ut uinceret incitauit. Neq; uero nescio qua te
nunc dicas compede prapediri. Non est nobis ferreū
pectus nec dura pordia. nō ex illice natos hircanę nu-
triez tigrides: et nos p ista trāsiuimus. Nē tibi blādīs
uidua soror haret lacertis: nunc illi cum quibus adole-
uisti uenaculi aiūt Qui nos seruituros relinquit: nūc
et gerula quondam tā auus: iam et nutricius secundus
post naturalem pietatis ptem clamitāt cui nos moritu-
ros relinquit: Expecta paulisper et sepeli cras forsitā
morituros. Forsitan et laxis uberum pellibus arata ru-
gis fronte antiquum referēs mamma lalare cōgemiet
Dicant et si uolunt grāmatici In te oīs domus icliata

recumbit. Facile rumpit hac uincula amor christi: et timor gehennæ. At contra scriptura precipit parentibus obsequendum: sed quicunq; eos sup christum amat pdit animam suam. Gladium tenet hostis ut me perimat: et ego de matris lachrymis cogitabo. Propter patrem militiam deferas cui sepulturam christi causa non debeo quã et omnibus eius ca debeo. Domino passuro timi de consulens petrus scandalus fuit. Paulus retinens se fratribus ne hierosolymã pgeret respondit Quid facitis plorantes et conturbantes cor meum. Ego. n. non so lum ligari sed et mori in hierusalem: paratus sum pro nomine iesu christi. Aries iste pietatis quo fides quatitur euageliu retundendus est mucrone: Mater mea et fratres mei hi sunt qui faciunt uoluntatem patris mei qui in calis est. Si credunt i christo saueant mihi pro eius nomine pugnatiuro. Si non credunt mortui sepeliant mortuos suos sed hoc ais i martyrio Erras si erras si unq; putas christianum psecutione non pati: et tunc maxie oppugnaris si te oppugnari nescis. Aduersarius nolter taq; leo rugiens aliquē deurare qrens circuit: et tu pacē putas. Sedet in insidiis cum diuinis i occultis ut interficiat innocente. Oculi eius in pauperē respiciunt insidiatur in occultis ut leo in cubili suo et insidiatur ut rapiat pauperes: et tu frōdosa arboris tectus umbraculo molles somnos futurus pda carpis. Inde me persequitur luxuria: inde auaritia conatur irrumpe inde uenter meus uult mihi deus esse pro christo. Lō pellit libido ut habitante in me spm sanctu fuges: ut tēplum eius uiolem. Persequitur inq; me hostis cui nomina mille: mille nocendi artes: et ego infelix uictor ex me putabo esse dum capior. Nolo ego te frater carissimē examinato pondere delictorū miora idolatria arbitris crimina esse quæ diximus. Immo apostoli dicte sniam qui ait Hoc. n. scitote intelligentes quia omnis fornicator at imundus aut auarus at fraudator qd est idolorum seruitus nō hēt hereditatem in regno christi et dei. Et quãq; aduersus dominum generalit sapiat quicquid diaboli ē: et qd diaboli ē idolatria sit: cui idola oī emancipantur. Tamen i alto loco spectatis noiatiq; determinat dicens Porficate mēbra uia q sunt sup terras deponentes fornicationē et imunditias et libidinem et concupiscentiã malam et cupiditatē et auaritiã q sunt idolorum seruitus: propter quæ uenit ira dei in filios dissidentis. Nō est tñ in eo seruitus idoli si quis duobus digitulis tura comprehensa in bustum aræ iaciatur aut haustum pateræ poculo sudat merum. Neget auaritiã esse idolatriam qui pōt. xxx. argenteis dominum uenditum appellare iustitias. Neget sacrilegium eē qui in libidine sedet: qui mēbra christi et hostiam uitam placentem deo cuz publicarus libidinum uictimis nefaria colluione uiolauit: non fateatur fraudē idolatriã esse qui similes eorum qui in actibus aplōrū ex patrimonio suo partem p̄ci seruantes p̄senti perire uindicta An maduerit. frater nō tibi licet quicq; de tuis habeis rebus Ominis inquit dominus qui nō renuntiauerit oib; q possidet nō pōt meus eē discipulus. Cur timido aio christianus es. Respice cum petro relictum rete: respic surgentem de teloneo publicanum statim apostolum filiū hominis nō habet ubi caput reclinet: et tu amplas porticus et ingentia tectorum spatia metiris: hereditatem expectas seculi cohæres christi. Interpretat uocabitur lum monachi hoc ē nomē tui Quid facis in turba qui solus est. Et ego hac nō integris rate uel mercibus: nec quasi ignarus fluctuus doctus nauta pmoneo: is quasi nuper naufragio eiectus in litus timida nauigatoris uocat: ubi ore uirgineo ad pudicitia ppetrandam naufragia scyllæum renidens libido blanditur. Dic barbarū

litus: hic diabolus pirata cum sociis portat uincula capiendis. Nolite credere nolite esse securi: licet in morē stagni sursū xquor ardeat: licet uix summa iacentis elementi spiritu terga crispentur: magnus hic campus mortis habet intus inclusos: intus ē periculus: intus est hostis. Abducite rudentes uela suspēdite: crux antennæ sigatur in frontibus. Tranquillitas ista tempestas est: si forsità dicitur es. Quid ergo? Quicunq; in ciuitate sunt christiani nō sunt. Nō est tibi eadē causa q̄ ceteris dominum ausculta dicentē Si uis perfectus esse: uad et uende oia tua et da pauperibus: et ueni: sequere me. Tu autē perfectum te esse pollicitus es. Nā cum derelicta domo militiam te castrales propter regna caelorum quid aliud q̄ pfectam sectatus es uitam. Perfectus at seruus christi nihil pter christum hēt. at si pter christum habet perfectus nō est: et si perfectus nō ē cum se fore perfectum deo pollicitus sit deo ante mētibus est. Os autem qd mētibus occidit aias. Tgitur ut cōcludā. Si perfectus es cur bona paterna desideras: si perfectus non es deum fessellisti. Diuinis euageliū uocibus consonat Non potestis duobus dominis seruire. Non. n. potestis deo seruire et mammonæ: et audet quis christum mēdarem facere māmmonæ et domino seruiendo. Dicitur ratur ille sape Si quis uult post me uenire: abneget se metipsum sibi: et tollat crucem suam: et sequatur me. et ego onustus auro arbitror me christus sequi. Qui dicit se in christum credere debet quō ille ambulauit et ipse se ambulare. quod si nihil habes ut te respōsurum faceris tam bene paratus ad bella nō militas: nisi forte in patria tua te arbitraris hoc facere cum in sua dominus signa non fecerit: cur id cum auctoritate summa defedis sume rationē. Nemo propheta in sua patria honorem habet. Non quæro iniques honore sufficē mibi confidentia mea: neq; dominus quærebat. Qui cum a turbis rex constitueretur aufugit: sed ubi honor non est ibi cōtēptus: ubi at cōtēptus ubi frequēter iūria. Vbi uero iūria: ubi indignatio. Vbi indignatio ubi et quies nulla. Vbi quies nulla: ubi mens a proposito sape de ducitur. Vbi at alicui per inquietudine aliquid aufertur e studio minus sit ab eo qd tollitur: et ubi minus est pfectum non pōt dici. Ex hac supputatione illa summa nascitur: monachum in sua patria pfectum esse nō pōt se. Perfectum at esse nolle delinquere est: sed de hoc gradu pulsus prouocaberis ad clericos. An de his ali quid audeam dicere: qui certe in suis urbibus cōmorantur. Absit at ut quicq; de his sinistrus loquar: qui apostolico gradu succedentes christi corpus iacro ore cōficiunt: per quos et nos christiani sumus: qui clauas regni caelorum habentes quodamō an iudicii diem indicant: qui sponsam domini sobria castitate conseruāt: si et illa q̄ et ante perstrinxit monachi cā est alia: alia clericorum. Clerici oues pascunt: ego pascor. Illi de altario uiuunt: mihi quasi infructuosæ arbori securis ponitur ad radicem si minus ad altare non deferro. Nec possū obtendere paupertatē cum in euangelio anum uidiā duo aræ q̄ sibi sola supererant mittentem in gazophylatium laudat dominus. Nibi an psbyterum sedet nō licet: illi si peccauero licet tradere me sathanæ in itinerā carnis ut spiritus saluus sit in die domini iesu: et in uertē quidē lege quicunq; sacerdotibus non obtēpisset aut extra castra positus lapidabatur a populo: aut gladio ceruice subiecta contemptum expiabat amore. nē uero inobediens spirituali animaduersione truncatur aut eiectus a ecclia rabido demonum ore discerpitur Quod si te quoque ad eundem ordinē clericatus placitū blandimētā sollicitant: gaudebo de ascensu: tibi bo de lapsu: Qui episcopatum desiderat: bonum opus desiderat Scimus ista sed iunge qd sequitur. Oportet

[Marginal notes, partially illegible]

At huiuscemodi irrephensibile eē unius uxoris uirum: ho-
 spitem docibile sobrium: pudicus: prudentē ornatus
 nō uolentus: percussorē: sed modestus: nō ceteris quæ
 de eo sequuntur explicitis nō minores in tertio gradu
 adhibuit diligentiam dicens. Diaconos similiter pudī
 eos: nō biligues nō multo uino deditos: nō turpis lucri
 appetitores: habētes ministeriū fidei i cōscientia pura
 Hi autē probentur primū et sic ministrent nullū crimē
 habentes. **U**e illi homini qui uestem non hēt nuptia-
 lem et ingreditur ad cenā Nihil superest nisi statim audiat
Amice quo mō huc intrasti non hēns uestē nuptialem
 et illo obmutescente dicatur ministris Tollite eū et mit-
 tite ligatis māibus et pedibus in tenebras exteriores :
 illic erit fletus et stridor dentium. **U**e illi homini qui ac-
 ceptus talentum in sudario ligans ceteris lucra facien-
 tibus id tantum qd̄ accepit reseruauit sūco indignatū
 dñi in responsione ac clāore ferietur Serue neq̄ qua-
 re non dedisti pecuniā meā ad mensā: et ego ueniēs cū
 usuris exegissem eam. i. deposuisses ad altare: qd̄ ferē
 n̄ poteras. **U**um enim tu ignarus negotiator dēarium
 tenes: alterius locus qui pecuniam duplicare poterat
 occupasti. **Q**uā obrem sic hi qui bene ministrant bonū
 gradum sibi acquirunt ita qui indigne ad calicem dñi
 accedunt rei erūt dñici corporis et sanguinis **N**on dñes
 episcopi episcopi sūt Attendis Petri: sed et iudas con-
 sidera. Stephanū suscipio: sed et **N**icolaus respice quē
 dñus in apocalypsi sua damnat sententia q̄ non tantū
 turpia sed et nefanda cōmentus est ut in scolaribus h̄c
 resio ex illa radice nasceretur probet se iusquisq̄ et sic
 accedat. nō facit ecclesiastica dignitas christiana signē
 ta. **C**ornelius centurio adhuc ethnicus dono spiritus
 sancti mundatur. **P**resbyteros puer **D**aniel iudicat.
Amos sycomorus mora distringens repente prorūpit
 nec tacet **D**auīd pastor eligitur in regem. **C**riminus dī
 scipulum amat **I**esus plurimus **I**nferius frater accubet
 ut minore ueniente sursum iubeatis accedere. **S**uper
 quem dominus requiescet nisi super humiles et quietū
 et tremētem uerba sua? **L**ui plus cōmittitur plus ab
 eo exigitur potentes potenter tormēta potientur. **N**ec
 sibi quisq̄ tantūmodo de corporis castitate supplaudat
 cum de uerbo ocioso quodcūq̄ locuti fuerit hōies red-
 dituri sūt pro eo rōnes in die iudicii: cum etiam homi-
 cidii reatus conuicius sit in fratrem. **N**on ē facile stare
 loco **P**auli. **P**etri tenere gradū tam cus x̄po regnātū
 ne forte ueniat angelus qui scīdat uelut templi tui. et
 candelabrus tuum de loco moueat. **E**dificaturus turrē
 futuri opis sumptus supputa. **I**n fatuātū sal ad nihilus
 prodest: nisi ut proiciatur foras et a porcis conculcetur
Monachus si ceciderit rogabit pro eo sacerdos. **P**ro
 sacerdotis lapsu quis rogaturus ē sed quoniam scopu-
 losis locis enauigauit oratio: et iter cauas spumis flu-
 ctuantibus cautes in altum cymba processit pandenda
 uela sunt uentis: et q̄stionum scopulis transuadatis lx
 tantūmore nauarum epilogi celeuma cantādum ē
Desertum floribus christi uernans. o solitudo in qua
 illi nascuntur lapides de quibus in apocalypsi ciuitas
 magni regis construitur: **H**eremus familiaris deo
 gaudens. **Q**uid agis frater in seculo qui maior es mū-
 do q̄ dñi te tectorum umbrā p̄munt: q̄ dñi fumos aris
 urbius carcer includit. **E**rede mihi: nescio quid plus lu-
 cis aspicio. libet sarcina corporis abiecta ad purum æ-
 theris uolare fulgorem. **P**aupertatem times sed bea-
 tos pauperes christus appellat: **L**abore terreris. **N**ē o
 athleta sine sudore coronatur. **D**e cibo cogitas: s̄s fides
 fames non timet. **S**upra nudas metuis humus exesa
 ieiunio membra collidere: sed dominus tecum iacet.
Squalida captis horret inculta cæsarief: sed caput nū
 christus est. **I**n finita heremi uasitas terret: s̄s tu para-

ditum mēte deambula. **Q**uotienscumq̄ illuc mente cō-
 scenderis toties in heremo nō eris. **S**cabra sine balne-
 is attrahitur cutis: sed qui i christo semel lotus est: nō
 habet necesse iterus lauare. et ut breuiter ad cuncta au-
 dias apostolum respondentem **N**on sunt condigna in-
 quit passiones huius seculi ad superuētūrā gloriā quæ
 reuelabit in nobis. **D**elicatus es si si et hic uis gaudere
 cum seculo: et postea regnare cum christo. **V**eniet: uēi
 et illa dies qua corruptiū hoc et mortale iduat icorru-
 ptionem et immortalitē. **B**eatus seruus quē dominus
 inuenit uigillātem. **T**unc ad uocē tubæ pauebit terra
 cum populis tu gaudebis. **J**udicaturus cum dño lugu-
 bre mundus immugiet et tribus ad tribus pectora feri-
 ent. **P**otentissimi quondā reges nudo latere palpabit
Exhibebitur eus prole sua uenere: tē ignitus **J**uppiter
 adducetur et cum suis stultus. **M**ato discipulis. **A**risto-
 telis argumēta nō proderunt. **I**c tu rusticanus et paup-
 exultabis et ridebis et dices **E**cce crucifixus deus me-
 us: ecce iudex qui obuolutus pannis in p̄sepio uagūit:
Hic est ille operarij et quæstuaris filius: hic qui matris
 gestatus sinu hominē deus fugit in ægyptus: **H**ic uesti-
 tus cocino. **H**ic sētibus coronatus: hic magus dæmo-
 nium habēs et samarites. **L**erne manus iudex quas si-
 xeras: cerne latus romanæ qd̄ foderas. **V**idite corpus
 an idē sit quod dicebatis clā nocte sustulisse discipulos
Dilectio tua me compulit ut h̄c tibi frater dicerē: et ut
 his interesse contingat quibus nunc labor durus est.

Ad lucinū bethicum ut in sancta cōuersatione p̄ma-
 neat nec retro respiciat. **E**t in sine incidēt de opuscu-
 lis suis et duabus q̄stionibus **U**trum sabbato ieiunan-
 dum sit et **E**ucharistia sumēda quotidiē.

Non opinātū mihi subito litteræ tuæ
 reddi: sunt: quæ quāto isperatæ: tā-
 to gaudiorum plenæ quiescentē aias
 suscitauit: ut statim amore cōplete-
 rer quē oculis ignorabas: et illā me-
 rum tacitus mussitarē. **Q**uis dabit mihi pennas sic co-
 lumbe et uolabo: et requiescas ut iueniam quē diligit a-
 nima mea. **V**ere nunc in te dominicus sermo comple-
 tus est. **C**ulti ab oriente et occidēte ueniēt et recum-
 bent in sinu abrahe. **C**ornelius centurio cohortis itali-
 cæ nunc **L**ucinū mei p̄figurabat fides apostolus **P**au-
 lus scribens ad romanos cum in hispaniam proficiscer-
 cepero spero quod p̄teriens uideā uos: et a uobis de-
 ducar illuc: tantis fluctibus approbauit quid de illa pro-
 uincia quæreret. **I**n breui t̄pe ab Hierosolymis usq̄ in
 illyricus euāgelii iaciens fundamēta romā uictus igre-
 ditur: ut uinctos superstitionis erroribus liberos faciat
Manet in hospitio cōducto p̄ biennium ut nobis utrius-
 q̄ instrumenti æternā reddat domum. **P**iscator homi-
 nū misso rete apostolico te quoq̄ quasi pulcherrimus
 auratam inter innumera piscium genera traxit ad littora
Reliquisti amaro fluctus salos gurgites scissuras mō-
 tum et leuiathā regnantē i aquis cum Iesu deserta ex-
 petens contempsisti ut possis illā propheticum canere
In terra deserta et in inuio et in aquoso sic in sancto ap-
 parui tibi et iterum **E**cce elongam fugiens et māsi in so-
 litudine. **E**xpectabam eum qui saluum me fecit a pusil-
 lanimitate sp̄s et tempestate. **O**bscuro ergo te et mone-
 o parentis affectu ut qui sodomam reliquisti ad mōta-
 na festinās p̄ tergum ne respicias ne aratri stiuam ne
 fimbriam saluatoris ne cinnamomus eius noctis rore ma-
 defactos quos semel tenere cepisti aliq̄n dimittas ne
 de tecto uirtutum prisina q̄siturus uestimēta descēdas
 ne de agro reuertaris domum: ne cāpestrā cum **L**oth
 et amœna hortorum diligas q̄ non irrigantur de celo

ut terra sancta: sed de turbidissimo flumine iordane: post
 quod dulces aquas maris mortui commixtione mutauit.
 Excepisse multorum est ad culmen puenisse paucorum. qui
 in stadio currunt omnes quidem currunt sed unus accipit coro-
 nam. At e contra de Nobis dicitur Sic currite ut comp-
 hendatis. Non est inuidio agonistha nisi: nec alteri pal-
 mam alteri parat ignominias. Omnes athletas suos desi-
 derat coronare: gaudet anima mea et magnitudie lati-
 tudinis re maioris patior. Ruit in lachrymis uerba pro-
 fisionem hospitem habere meruit saluatores. Cartha et
 Maria conuictio preparato dominum suscipere. Vere-
 trix lauat fleibus pedes et unguentis bonorum operum
 dominici corporis dedicat sepulturam. Simo leprosus i-
 uitat magnum cum discipulis suis et non contentus: Abra-
 ha dicitur Egredere de terra tua et de cognatione tua
 et de domo patris tui et uade in terram quam monstrauero
 tibi. Relinquit chaldam: relinquit mesopotamiam quirit
 quod nescit ne perdat quem iuenerat. Non enim arbitratus
 est simul se habere posse et dominum et patriam: sed ias tunc
 illud prophetam dauid opere complebat Aduenam sum
 apud te et peregrinus sic omnes pates mei. Debrauo id
 est perotes atque transitor: dum non est pnti uirtute cote-
 tus: sed peritorum obliuiscens in futurum se extendit: et
 sit illud Tibunt de uirtute in uirtute mysticum sortitus
 est nomen: et uias tibi aperit quo non gratas ea quae tua
 sunt: sed quae aliena: et illos putes pariter: fratres: af-
 fines: atque cognatos qui tibi in christo copulati sunt. me
 inquit mea et fratres si sunt qui faciunt uoluntate patris
 mei. Nemo prius tecum in carne nec in spiritu sociam de coniuge
 germanam: de socina uirum: et subiecta parem: quam sub
 eodem iugo ad caelestia simul regna festinet. Laeta rei
 familiaris dispensatio et ad calculos rediens non cito ad
 ponitur Joseph cum tunica aegypti effugere non potuit
 Adolecens ille qui opertus sindone sequebatur Iesum
 quia tentus a ministris fuerat terrenus abiiciens uesti-
 mentum nudus euasit. Helias igneo curru raptus ad cae-
 lum melotem reliquit in terris. Heliasus boues et iuga
 prioris operis uertit in uota. Loqui sapientissimus Vir
 Qui tangit pices inquinabitur ab ea. Quadiu uersatur
 in hoc seculo et aia nostra possessionum ac reddituum
 procratone deuincta est de deo libere cogitare non
 possumus. Quae enim participatio iustitiae cum iniquitate: at
 que societas luci ad tenebras: Qui consensus christi ad be-
 lial. quae pars fidelis cum infideli. Non potestis inquit
 dominus deo seruire et mamona. Aurum deponere in
 sapientium est non perfectorum. fecit hoc thebanus cra-
 tes: fecit Antisthenes. Seipsum offerre deo proprie
 christianorum est: et apostolorum qui duo cum uidua
 paupertatis suae in gazophylatius ara mittentes: totum
 censum quem habuerant domino tradiderunt et merentur
 audire. Sedebitis super duodecim solia iudicantes du-
 odecim tribus israel. Hae et ipse intelligis quo antio
 replicem et quod sub aliis uerbis te ad sanctorum loco-
 rum inuitem habitaculus Abundantia tua multorum ino-
 piam sustentauit: ut de horum diuitum in tuam indigentiam
 redundarent. fecisti tibi amicos de iniquo mamona
 na qui te reciperent in aeterna tabernacula. Laudanda
 res et apostolicorum temporum uirtutibus quae quae
 da qui uenditis possessionibus suis credentes afferbant
 pecunias atque fundebant ante pedes apostolorum om-
 dentes auaritiam esse calcandam: sed dominus magis quam
 rit animas edentius quam opes. Legimus Redemptio
 animae uiri proprie diuitum Possumus quidem proprias
 diuitias intelligere quam non de alieno: non de rapinis sunt
 iuxta illud Honora deum de tuis iustis laboribus: sed me-
 lior est illa intelligentia ut diuitias proprias intelligamus
 thesauros absconditos quos nec fur possit suffodere:

nec latro uolens eripere. Opuscula mea quam non sui me-
 rito sed bonitate tua desiderare te dicis ad describendum
 hominibus tuis dedi et descripta uidi in chartaceis co-
 diabus ac frequenter ammonui ut conferrent diligentius
 et emendarent. Ego enim tanta uoluntate praefrequentia
 comitantium et peregrinorum turbis relegere non potui
 et ut ipsi probauerent pates Longo tentus incommo-
 diis diebus quadragesimae quibus ipsi proficiscebantur in-
 spirare coepi: Unde si paragrammata reppereris uel mi-
 nus aliqua descripta sunt quam sensum legentis impediunt
 non mihi debes imputare sed tuis: et imperitiae notari-
 orum librorumque icuriae qui scribunt non quod iuenerunt
 sed quod intelligunt: et dum alienos errores emenda-
 re nituntur ostendunt suos. Porro Iosephi libros et
 sanctorum Patrum et polycarpi uolumina: falsus rior
 ad te pertulit a me esse translata: quia nec Octi nec uirum
 est tantas res eadem in alteras linguas exprimere uenu-
 state Origenis et sancti Didymi pauca translulimus: uolentes
 nostris ex parte ostendere quid graeca doctri-
 na retineret Canonis hebraicae ueritatis excepto octa-
 theuco quem nec in manibus beatorum: pueris tuis et notari-
 is describendum dedi. Septuaginta interpretum editiones
 et te habere non dubito: et ante annos plurimos dilige-
 tissime emendatam studiosis tradidi. Nouus testamen-
 tum graeca reddidi auctoritati. Ut enim ueterum librorum
 fides ad hebraeis uoluminibus examinanda est: ita nouorum
 graeci sermonis normam desiderat. De Sabbato quod
 quaxriturum ieiunandum sit: et de Eucharistia an acci-
 pienda quotidie quam romana ecclesia et hispaniae obser-
 uare prohibetur. Scripsit quidem et hippolytus uir diser-
 tissimus et carpi diuerti auctores uariis auctoribus edidi-
 ssis ego illam breuiter et amonendum puto traditiones ec-
 clesiasticas praeterquam quae fidei non officiant: ita obserua-
 das ut a maioribus tradita sunt: nec aliorum consue-
 tudinem aliorum contrario more subuertit. Atque uti omni
 tempore ieiunare possemus quam in actibus apostolorum
 diebus pentecostes et die dominico Paulum et cum
 eo edentes fecisse legimus: nec tamen manichaei haereseos
 accusandi sunt: cum carnalis cibum praefert non debuerit
 spirituali. Eucharistiam quoque absque condemnatione no-
 stri et pungente conscientia semper accipe et per psalmi-
 stam audire dicentem Gustate et uidete quoniam suauis est do-
 minus: et cum eo canere Eructauit cor meum uerbum
 bonum: Nec hoc dico quod festis diebus ieiunandum pu-
 tem: et contextas quinquaginta diebus serias auferas
 sed unaquaqueque provincia abundet in suo sensu et precep-
 ta maioris leges apostolicas arbitretur. Duo palliola
 et amphimallum de tuis usibus uel uteda uel sanctis da-
 da suscepit. Ego insignia paupertatis et cotidiani sym-
 boli ac penitentiae tibi et sorori tuae misi quattuor alii
 ola apta proposito et usibus uesiris et codicem idest ui-
 sionis Esayae ualde obscurissimas quas nuper historia
 explanatione disserui quaxtudes. Ut quotiescunque mea
 opuscula uideris totiens amici dulcissimi recordatus na-
 uigationem quam parump distuleras pares. et quia in ho-
 mine non est uia eius et a domo gressus hois dirigitur.
 Si forte quod absit procul aliquid fuerit impedimento
 quaxo ut quos caritas iungit: terrarum longitudo non
 separet: et absentem Lucinum nunc spiritu praesente litterarum
 uicissitudine sentiamus.

Ad Carcellam scribit et secularium occupationum et
 suis et humanae mutabilitatis uices describens ad sece-
 dendum ex urbe et relinquendum saeculum exhorta-
 tur bethleem et loci ortus diuici magnis praenitit effere

ABROSIUS quo caritas: sumptis no-
 tariis administrante tam innumerabiles libros

uester ady mantus et n̄ Calcenterus explicauit in qua
dam epistola: quam ad eundem scripserat de athenis re
fert nunq̄ cibum Origene p̄sente sine lectione sumpsis
se: nunq̄ uenisse s̄onum nisi unus e fratribus sacris lit
teris personaret. Hoc diebus egisse uel noctibus: ut et le
ctio orationē susciperet: et oīo lectionē. Quid nos uen
tris aialia tale unq̄ fecimus? quos si uel secūda hora
legentes iuenerit oscitamus: manu faciem defricātes:
continentes stomachus et quasi p̄t multum laborē labi
mur: et mundialibus Rursum negociis occupamur: p̄
termitto prandia: quibus mens onerata p̄mitur: pudet
dicere frequentia salutandi: qui at ipsi quotidie ad alios
pergimus: aut ad nos uenientes ceteros expectamus
Deinceps itur ad uerba: sermo teritur: laceratur absen
tes: uita alieno describitur: et mordētes inuicem cōsui
mur ab inuicē. Talis nos cibus occupat et dimittit. Eū
uero amici recesserint: ratiocinia supputamus. Nē ira
nobis personā leonis iducit: nē cura superflua in ānos
plurimos duratura p̄rogat: nec recordamur euāgelii
dicentis Stulte hac nocte auferent aiam tuam a te: q̄
autē preparasti cuius erunt. Vestes non ad usum tū:
sed ad delicias conquiruntur. Ubicūq; compendius ē
uelociter pes: citus sermo: auris attentior. Si dānum
ut saepe in re familiarī accidere solet: fuerit nunciatum
uultus in creore deprimimus: latamur ad nūmum: aīf
so obolo cōtristamur: uide cum in uno homine animo
rum tam diuersa sit facies propheta dñm dep̄catur dī
cens Domine in ciuitate tua imagines eorum dissi
pa. Eum. n. ad imagines et similitudinē dei conditi sumus
ex uicio nō p̄sonas nobis plurimas superinducimus
Et quo in theatralibus scānis unus atq; idē hīstrio nē
herculem robustus ostendit: nē mollis in uenerē frāgē
nunc tremulus in cibelem: ita et nos qui si de mundo
nō essemus odiremur a mundo: tot hēmus peccatorū
similitudines: quot peccata. Quapropter quia multa uī
ta sp̄tia transuimus fluctuādo et nauis n̄ra nunc pro
cellarum concussa turbine: nē scopulorum illisionibus per
forata ē: quāprimum licet quasi quxdā portus secreta
ruris intrēus: ubi cibarios panes et holus nostris mā
bus irrigatum: et lac delicia rusticanā uiles quidem s̄
innocentes cibos p̄bent. Ita uiuentes nō ab oīone s̄o
nus: nec saturitas a lectione reuocabit. Si x̄stus est: se
cretum arboris umbra praebebit: si autumnus ipsa ae
ris temperies et strata subter folia locum quietis ostē
dit. Vere ager floribus depingitur: et inter querulas a
ues psalmos dulcius cātābuntur. si frigus fuerit et bra
malis nix: Ligna nō emā calidius uisgillabo uel dormiā
Lerte quod sciam uilius nō algebo: Habeat sibi rom a
suos tumultus: arena sauiat: circus insanat: theatra lu
parient: et quia de nostris dicendum ē quotidie matro
narum turba uisitetur fenatus. Nobis adhaerere domi
no bonum ē ponere in deo spem nostrā: et cum paup
tatem nostram calorum regna mutauerint erumpāus
in uocem: Quid. n. mibi est in caelo: et a te quid nolui s̄
terram: quod scilicet cum tāta reperiamus in caelo par
ua et caduca nos q̄sisse doleamus in terra. Dale. Verū
ut ad uillam et ad maris diuersorium ueniam. Plus
enim laudat unusquisq; qd̄ possidet: quo sermōe qua
uoce speluncā n̄bi saluatoris exponā: et illd̄ p̄sepe i quo
infantulus uaguit. silentio magis q̄ infimo sermōe ho
norandum ē. Ubi sunt late porticus: ubi aurata laque
aria: ubi domus miserorum p̄cenis et dānatorum labo
re uestita. Ubi ad istar palatii priuatorum extracta ba
silica ut uile corpusculū p̄ciosius inābulet: et quasi mū
do quicq; possit esse ornatiū: tecta sua magis uelit aspi
cere q̄ caelum. Bethelem ecce in hoc paruo terra fora
mine calorum conditor natus est. Hic inuolutus p̄m̄is
hic uisus a pastoribus. Hic demonstratur a stella. Hic a

doratur a Magis. Et p̄to sanctior locus est rupe tar
peia quā de caelo saepe fulminata ostenditur: Quid de
ea displicere est. siquidem ibi est sancta ecclesia: sunt tro
phaea apostolorum et martyrum: ē christi uera confes
sio: et apostolorum p̄dicata fides: et gentilitate calcata
in sublimē quotidie erigitur uocabulum christianum:
sed ambitio: potentia: magnitudo urbis uideri et uideē
salutari et salutari: laudari: detrahe: uel audiri: uel pro
loqui: et tantā hominum frequentiam saltem iuitum uī
dere a proposito monachorum et a quiete aliena sunt
aut. n. uidemus ad nos uenientes et silentium p̄dimus
aut si nō uidemus superbi arguimur. Interdum ut uisi
tantibus reddamus uicem ad superbas fores pergius
inter linguas rodentium ministrorum postes igrediur
deauratas. In christi uero uilla ut supra diximus tuta
rusticitas est. Ex psalmos silentium ē. Quocūq; te uerte
ris arator suam retinēs alleluia decantat. sudans mes
sor psalmis se aduocat: et curua attondēs falce nites uī
nitor aliquid dauiticum cātat. Hec sunt in ista prouin
cia carmina: ha ut uulgo dī amatoris cātōes. Dale.

Ad exuperantium hortatoria ut abiecta militiā saeculi:
ac sp̄reto conuicio deo militet.

HIER omnia q̄ mibi sancti fratris
Quintiliani amicitia praestiterit hoc
uel maximum est q̄ te mibi ignotus
corpore mēte sociauit. Quis. n. non
diligat eum qui sub paludamento et
habitu militari agat opera prophetarum: et exteriores
homines aliud promittentem uincat interiore homie
qui formatus est ad imaginē creatoris. Unde et prior
ad officium prouoco litterarum: et precor ut mibi occa
siones saepius tribuas rescribendi quo de cetero scribā
audacius. Illud at prudentia tua breuiter significasse
sufficiat ut memineris apostolica s̄n̄a. Dictus es ux
ri ne queras solutionē idest alligationē quā solutioni
contraria est. Qui ergo seruit officio cōiugali uinctus ē
Qui uinctus est seruus ē. Qui at solutus ē et liber est.
Eum ergo christi gaudeas libertate: et aliud agas: et a
liud repromittas: ac prope modum in dōm̄ati cō
stitutus sis non debes ad tollendam tunicā tecta descē
dere: nec respicere p̄t tergum: nec aratri semel arrepti
suam dimittere. sed si fieri p̄t imitare Joseph et x̄gy
ptiā domix pallium derelinque: ut nudus sequaris do
minum saluatorem qui dicit in euangelio Nisi quis tulerit
crucem suam et secutus me fuerit: nō p̄t meus esse
discipulus. Proiice sarcinā saeculi: ne queras diuitias.
quā camelorum prauitans comparantur. Audus ad
caelum et leuis uola ne alas uirtutum tuarum auri de
primant pondera. Hoc autes dico non quo te auarum
didicerim: sed subintelligā: scireo adhuc te militā opā
dare ut impleas sacculum: quē euacuare dominus p̄
cipit. Si igitur qui h̄nt diuitias et possessiones: tubentur oī
a uendere et dare pauperibus: et sic sequi saluatorem: dī
gnatio tua aut diues est: et debet facere quod p̄ceptus
est: aut adhuc tenuis: et non debet q̄rere quod eroga
tura est. Lerte christus pro animi uoluntate omnia. i ac
ceptum refert. Nemo apostolis pauperior fuit: et nō
tantum pro domino dereliquit. Vidua illa in euangeli
o paupercula quā duo minuta misit in gazophylatius
cunctis praefertur diuitibus quia totum quod habuit de
dit: et tu igitur eroganda non queras: sed iam quā sita
tribue: ut fortissimus trunculum suum christus agno
scat ut latus tibi de lōgissima regione uenienti occurrat
pater ut stolam tribuat: ut donet anulum: ut imolet pro
te uitulum saginatum. ut expeditum cum sacro fratre
Quintiliano ad nos cito faciat nauigare: pulsaui amici

tiarum fores: si aperueris crebro nos habebis hospites.

Ad Praesidium diaconum de rōe carei paschalis p̄m̄
ctantem scribit et solutōe dimissa ad cōtemptum laxu
li et heremiticas uitam hortatur: sollicitudines seculi et
detractorum describēs calumnias: ac d̄ naturis quarū
dam ferarum edisserens.

NULLA res uetus inquit comicus
tam facilis est quin difficilis fiat: quā
iuitus facias: quod si ille rem faciles
difficiliter fieri iuito animo putauit:
quid me facere existimas in re maxi
ma et nullius inq̄ ediserta eloquētia. Nā quicumque
uoluerunt de laudibz carei dicere plenis ut aiunt uen
tis ingenti sui intendere uela: et quasi pelagi alta p̄e
trantes uicina abscondere littora. Statim in orōnis so
ribz renidet clamor florum: pratoris discretio et i mo
dum sonantis aurz molliter uerba cadentia. Dum de
scribuntur apes q̄ sine coim generātur et generant: q̄
solz a concubitu liberz natos ore legunt: arte compo
nunt et quadam rōe uitati animas apiculis nō de suo
inserunt. Præterea totus Virgiliū georgicorū liber pro
fertur in medium. Rex aduolans agmen inducit tan
toqz strepitu diuersa narrātur munia ut militaribus ca
stris iteresse te credas. Sed cū audieris uel legeris lau
dabis oratoris eloquētia et ut breuiter signes putate.
Quintilianū controuersia recordari in qua pauper cau
satur dolens ob interitus apū flores ab impotētissimo
diuine uenenatos. Esto Hæc iocunda sunt: et aurē com
posito pede mulceat. Quid addico? Nunquid ad ecclē
siaz sacramenta: nunquid ad tēpus paschaz cum agnus
occiditur: cū accinetis lumbis carnes eius ossibus deuo
rantur: cū tacete episcopo presbyteris i plebeiū quodā
modo cultū redactus leuia loquitur: docetqz qd̄ pene
non didicit et festissimo pradicans tēpore toto debinc
anno iusticiū uocis eius indicatur. Vides ne quā gran
dia sint? Intelligi te difficilia postulare: in eodē quippe
momēto et pradicada cōscriberis: et cur ita pradicata sint
docere oim̄ difficilimū est. Nā illud me pene præterit
diuinis magis q̄ humanis uocibus disserēdū ē. Lege
pentateucū. Instrumentus uetus purrez: nusq̄ in dei
sacrificiis mella nusq̄ carz usū: sed lucernarū lumina:
et oleo fotos uidebis igniculos. Quid causer de ueteri
testamento: nouos percurrere libros. Nō ut opinor sunt
euāgelia quatuor apostolorū actus: Epistolz iōannis
apocalypsis: nihil p̄ter ista: nūquid alicubi exrens? Nō
ne in finē euāgelii detonantis inter septē cadelabra et
lucernas aureas sp̄s ius reuelatur i calis: Ad hæc sp̄s
debis Et ego a te idcirco fieri posulaui: quia sciuū esse
difficile quod petebā. Breuiter ois soluitur quæstio et
par pari refertur sentētia: et ego me idcirco id facere nō
putabo quia res difficilimā postulasit. Attamē ne accu
sando differā si coram pariter fuerimus audies uniuersa
sa quæ sētia ut si quid forte nescius in tua aure moria
tur: Nā qui scribit multos sumit iudices Alius i alterius
liuet ac crassatur igēti Ille si unus sermo d̄fuerit q̄i clau
dā oratiunculā defugiet: Alius si paululū se eloquētis co
thurnus extulerit nō presbyterū latrabit eē s̄ rhetorē
Itaque si uis te mihi hoc obligari munere placentinas
delicias desere sectare abrahæ habitū: relinque natale
solus: sp̄retisqz urbibz ad deserta secede: ut possis ora
re cus christo: erit quides durus et mucidus et borde
ceus forte panis: Sed delicatus militem rex non amat
hierusalem quæ similes et mella et oleū māducauit for
nicatōnis arguitur. Nō q̄ mali sint cibi quos paterna
indulget demētia: sed q̄ mollis præliator statim ad pri
mam aciem concidat: et post umbram solem ferre non

potest: post sudarius galeam oneri potius reputet q̄ tu
ramini: Quod si exire cupienti mater obsistit in limine
loquere ei uerbis dōini tui. Mater mea et fratres mei
sunt qui faciunt uoluntatem patris mei qui in calis est
Si uernacula cum quibus nutritus es flere: et paterni
ruris memoriæ ipsius quoqz domus anguli et secreta
retinere te ceperint: in quibz infans uolutatus es: iust
sti puer: adolescens lasciuiisti: recordare omnes qui nē
accolx heremi sunt celestes illos choros p̄ eos erupis
se tramites: Iisdem insūtisse uestigiis. Et ut longam
orationē compendio breuiē. Epistola quippe libris re
dolere non debet. Aut parua aut magna sunt: quæ tibi
deferenda psuademus: si parua non difficile putes par
ua contemne. Si magna maiora magnis p̄mia p̄pa
rantur: sed dicis uolo prius paternum ius uendere: et
exiguū sumptibz cōgregatis siue uaticum uitæ sternē
siue i pauperum me elemosynam p̄parare: Et hic euā
gelicam audi s̄ntam Si uis perfectus eē uade uende
omnia quæ habes: et da pauperibz: et ueni et sequere
me. Plures iam anni sūt quo ceppisti seruire deo: mēa
christum sequēs nō diu seculi sustinet onus: nec se pa
tuitur istius mundi uinculis alligari: qui potius time ne
ocasio distribuēdi patrimoniū prendi: dus nō uis rem
maioris p̄ci minoris uendē sit impedimētum propo
sito tuo. Decem aliquid emptum est nimulio uel unū
libentiam accipias: dum me ad plia festinantē millz præ
pediant moraz. Mathæus sedens ad teloniarum audit
Seq̄re me nunquid prius ratiocinia supputauit: et re
uersus domum suorum passus est lachrymas p̄diorū
qz auctōe licita: nequaq̄ ponit domini sequi uestigi a
nisi mundi se prius onere liberaret. Ille discipulus qui
renuntiare parentibus ante cupiebat uoce saluatoris
arguitur. Et certe multum interest iter eum cuius breuis
ad domum recursus statim uenturi rephēdi: et te qui
tāto iam tempore aut non uēdis tua quā cito potes face
re: aut non facile contēnis: sed uides multa tibi impedi
mēto esse ne facias. Eum hæc legeris et ad asylum ro
muli fugiens et comcedix cōscendens arā uerbere d̄ni
seutentis eludis ecclesiam. Totū desere nō possum.
Deorū ne incurram sacrilegium: si altaria derelinquā
Euge meus plus de te exacturus sum si ad uitam mōa
chi clerici aliqui dignitatis accedat. Si i apostolico stāo
ordine quotidie christi corpus pia plebi famulatione
distribuis: sed considera obsecro satis eē difficile locus
Stephani implere uel pauli in euāgelico stare ministē
rio: et populos subiacentes cadenti desup ueste despic
re p̄ciosum ē margaritum: sed cito frangi: fractumqz si
potest iustaurari. Nauis quous sit rudis et solidis cōfixa
clauis tientes fluctus tabulata nō sentiant: Eito tū si pi
culose nauigat p̄foratur. Et licet plenis uētis lucrosus
ad optata perueniat: Tamen magis securaz sunt aquæ
trāquilla: et ut apertius loquar plus te quidē dicis hē
re mercedis si in media urbe cōsistens monachorū ul
tam uicites. Et sunt uera q̄ dicis: sed nō tam facile ex
plentur opere q̄ dicto. Ut. n. cetera p̄mittam q̄ nos
ab austeriori uita retrabant illud inferā ad cuius cōpa
tionem et q̄ dissimulaueri imo timuerim dicez itelliges
Alius barbā cedit aqualiter et hilaritates frontis inē
ti desuper coma protegit. Tu si paululū ut nos solēus
rusticani capillum usqz ad cutem p̄secueris risum p̄be
bis omnibus q̄ si pulla fuerat tunica et p̄tereuntius di
gitis denotaberis. Lane inq̄ ne stricta sint caligaz: nec
crura non candeat: nisi formosus fueris sanctus eē n̄
poteris. Aliquis iuitat de optimatibz ad prandius om
nes uotiuū pergunt feris: certe aut eundem tibi ē: at
negandum. si teris aut iisdem cibis uesceris aut aliis:
si alius cōuiuarius offendetur oculi: si iisdem perit absti
nentia quod si ire nolueris tē miser i pradio comederis

ad singulas quasque phialas et delibuta mellis uina potaberis: Alius in tuum uultum cauillabit. Ille incessus ridebit: hic habitum: et imitatores forsitan iudiciorum. Nonne hic est inquiet filius fabri: nonne fratres eius et sorores apud nos sunt. Ego illis memini ante tot ferme annos illud fecisse turpe: dixisse turpius. Nilis fure clamabit et moechus: sequi sceleris finget esse participem. Omnia pariter praedia sonabunt: et in te temulentum conuiuium dissoluetur. Quod si suillis abstineris carnis bus: et non crebro balneas frequenter ueris. Te uere per omnes columnas manichaei tibi titulus ascribetur. Si uolucrum edulium refutaueris: et tenellas columbas crassosque Turtures expetenti gutturi durior deo denegaueris: sacrilegii crimen affigitur statimque aient. Hi sunt qui catorem mundi continent. In usus nostros facta sunt omnia. Audiui deo teste non metior quaedam in sua gula disertum cum me riore cognouisset esculentioribus cibis abstinere dicere. Nunquid porcellus ideo factus est ut togatus in senatu suam diceret: quod uidelicet me stultitia condonaret: qui putarer ea quae sunt in hominum usus creata non sumere. Hae et istiusmodi cum uita in urbibus lacerant bona: quid facis frater in medio aut uicinis aut anathemati colla summittere. I. aut sectaberis quae sunt aduersa continentia: at si facere uolueris ipse dante aberis: pro merito obras salutationes matronarum et obsequia: uariis alque illecebras quibus est rigidissimi emolluntur animi: et sireno cantu ad naufragia protrahuntur: quod ad speciosas quasque formas oculus saepe iuuens abstrahitur quod aures obscena dicta ferunt. Ne illud affirmo quod est si ista non essent ad compassionem in ingentis boni minora ad ferere debueras. Adde quod diaconus es: et abscessus tuum ecclesiam damna non sentiunt. Helias uixit in eremo. Delisum prophetarum secutus est chorus. Precursor domini Joannes nutritus est in solitudine. Ad hoc tantum descendit ad iordanis ripas ut populos argueret consuetos et pharisaeos intelligeret clericos iudeorum et generationes uiperas denotaret. Nuper aegypti deserta uidisti intuitus es angelicam familiam: Quam ibi florescunt sunt quod spiritualibus gemis prata uernantia. Vidisti desertum quibus dominus coronatur. Ille tibi in pectore ignis aestuet. Illa quondam cogita: tracta: desiderata: et quodam quasi carcere detentus exclama. Deu me quia peregrinatio mea prolongata est: et in paradisi mente conscendens: totiens in terra non eris quotiens terram despecturus: eadem nobis certe cum his qui habitant per deserta conditio est. Nidem infirmitatibus uel uirtutibus subsacemus. Si te aqua potus uexat: quod tibi nobiliores non dicas uina nesciunt: et carniui cibos ignorant: sed infuso tamen legumine sustentantur. Si balnearum te lauacra sollicitat: quod tibi principes ciuitatum siue ob culpam propriam: siue ob inuidiam ad insulas deportati sine penio futuraque mercede absque balneis perseuerant. Nemo in necessitate pati non potest: quod pro deo pati uoluntate detractat: debet celulam quae te solum capiat imo non eris solus: angelica tecum turba uersabitur: tot loci quot sancti. Legeo euangelium: fabulabitur tecum iesus: replicabis apostolos: uel prophetas: nunquid poteris tale alium tuis sermonibus habere consortem. Terra sumus et cinis et per omnia momenta de nostra salute suspensi continuo in puluere dissoluentur. Quid retractamus facere de necessitate uirtutem. Lerte quoniam moriendum est: et stercorebus plena uitalia: quae nos quotidie nostra comonent utilitatis et in simile putredine omne seculi tractura corpus. Quam cito mundi relinquamus angustias: et si forte ob continentiam: quod tamen raro accidit dolere stomachum: aestuare febribus ceperimus perpetua uitae ianuam morbum putemus plenamque uictoria: quia scriptura docete cognoscimus nullus ante uitae huius finem plene beatum esse dicendum

quam in medijs operibus et inter insulas consulatus re pentina morte subtracti sunt. Nuper imperator Valentinianus cum aduersus Sarmatas Quadosque propter illyrici uastationem in consistorio seuis infirmeret: et totius gentis exidius rigidus minaretur sanguine etumpe te discrepuit. Quid loquar de fratre eius quem contra regale fastigium Thraciae ignis absorbit: nec dum annus expletus est quo principem Gratianum prodete exercitu suo ante seceda captiuitas: debet miserabilior oppressit interitus: et ut ista taceam: quae communi sine perierunt pro morte paribus omnibus conditione sociantur quod ne quisquam eorum in die iudicii minimo de monachis comparabitur. Sectemur saltem mulierculas: sexus nos doceat infirmior: quanta diuitiis pariter et nobilitate pollentes. Nolo enim uocabula dicere ne adulari uidear relictis facultatibus pignoribusque contemptis id factu facile iudicauerit: quod tu proprio more putasti difficile id de carei carmine disce illa tibi de uariis floribus luen exorna. Esto et ipse apud delborum uictoriam imitare Barach tecum sifaram prosequatur et liberato israhel iudicum carnem ingemina et christi mella componas: si sic lampadem pro paras sponso ueniente non dormies: sed cubiculum regis intrabis. Plura cum dicere uellem et te mecum tali exhortatione retineat subito nunciatum est a secellos esse conductos qui me roma usque pertraherent: Itaque inuitus te placentiam remitto. Pelicani cum suis a serpente filios occisos mortuos inueniunt: lugent et se et sua latera percutiunt: et sanguine excusso ad corpora mortuorum reuiuiscunt. Aquila quoniam semerit grauitur ipsius pennae et oculi: quaritque fontem et erigit pennas: et colligit in se calorem: et sic oculi eius sanantur: et in fontem se ter mergit: et ita ad iuuentutem redit. Phoenix autem in India: et per quingentos annos de libano implet se aromantibus: et sic nidificat et indicat sacerdoti. Eliopolitano mense phamenothe aut Sarmuth. Implet aram sacerdos sarmentis: et ibi offert phoenix. Arda et electri arae ipodit et primo solis ortu phoenix quidem mouet pennas solis uero calore incenditur. Erastino die de cinere gignitur uermis secundo affert pennas: tertio ad antiquas redit naturam: et sic ad sua loca reuertitur. Anguis quando semerit perdit aspectum: et si uoluerit redire ad iuuentutem ieiunat quadraginta diebus: ut laxetur pellis eius et sic agustus foramen inquit ut dum nititur exire inde pelle senectutis dimittat. Coluber ad bibendum ueniens in aqua uenenam deponit: ne eum uenens aqua coniectus occidat: nudum homines timet: uestitus persequitur: caput tamen suum celat quando percutitur: ubi scit esse mortem suam. Serpens quidem si semel calamo percutiatur emoritur: si uero iterum percutiatur confirmatur brumali tempore infirmior efficitur: et a foricibus euincitur. Igitur ante hiemem circa se ut illis escam praebet. Vipera per os coitus faciunt mortem continent: sed femina in ipso coitu siue magna dulcedine exagitata siue futuri praesentia piculi dum absorbet semetipsum caput masculi abscidit et sic eum occidit: sed cum coeperit uiscera mulieris ab ipsis quos coeperit comeduntur: et sic matrem occidit. Formica quae nil portant non rapiunt onera earum quae portant: sed cum deposuerint triticum diuidunt gratiam: timet se si fuerit pluuia florescat. Vulpes si diu esurit uolunt se in puluere: et fingit se mortuam: ergo uolantia ueniunt: et dum uolunt illas comedere coeduntur. Vulpula cum leporibus ludit. Panthera Pardo similis est et est uariis coloris et mitis et si saturatus fuerit tribus diebus dormit. Post tertium diem leuat se: et clamat et sic odores suauem emittit et conuocat omnes feras quae odore ducuntur et est omnibus feris amicus praeterquam draconem et aspidem. Testudo marina quae est gradis ut insula dum emergit se de alto ostendit se in ipso

mari tanq̄ petras nec se mouet inde quoadusq; homi-
nes naues ligent: et cum hac senserit trahit se in altus
s; cum esurierit aperit os et bonum odorē dat ad quē
pisees ceteri colliguntur. **P**erdit̄ aliena oua calefacit
furatis suis: sed cum creuerint in nido uolāt: et ad pa-
rentes suos redeunt mentitum parentē omittentes p̄
dices sibi insidiatur: et si afferant illos ad siluā qui eos
hnt uocem emittit absconsi et sic ceteri ueniūt: et reti-
bz capiuntur: plus pedibus q̄ pennis fugiunt aucupā-
tes: Et si ad hoc fuerint ut capiatur similem sibi colore
lapidē quatunt: et ibi se supinos ponunt. **M**ulter cum
ceperit oua edere primum de terra india intus habet
sumit: et est tanq̄ nux et eustochium aliquid qd moue-
tur: et sonum reddit et hoc sibi apponit: et multos qui
dem facit fetus: unus uero remanet: nā cum nō hnt
escam obseruant se iuicem dormiētes et comedunt se
dōec unus remaneat. **O**yrnicoleum ab ante leo: re-
tro formica de duabus feris nascitur: Esca uero ipsorū
siue in primis est lac matris. i. formicæ: nutritur. n. ma-
ter legumie tanq̄ formica sub ea conditione quā nostri
O quoniescunq; hanc epistolā legeris toniens te scias
quod pollicitus es eē uenturum.

Epistola beati Hieronymi ad Rufinum cuius ad oriē-
tem gratulatur aduentus. **L**ui uitam uirtutesq; Bono si
quondā cōtubernalis sui describit: qui saculo contēpto
ad eremum uolauerat: ubi plura de laudibus eremi et
uitæ contemplatiuæ ponuntur.

PLOS deum tribuere q̄ rogatur. et
ea saepe cōcedere quæ nec oculis ui-
dit nec auris audiuit nec in cor hōis
ascenderunt licet ex sacrorum myste-
rio noscimus aut cognouerim tamen
in cā propria nunc probauit. **R**ufine carissime. Ego eis
qui anxia satis uota gerebam si uicissitudine litterarum
imaginem nobis p̄sentia mentiremur. Audio te alyp-
ti secreta diu penetrare monachorum inuisere choros:
et calescē in terris circuire familias. **O** si mihi dominus
iesus xps uel philippi ab enucho: uel abacuc ad da-
niēlem translationes repente cōcederet: q̄ ego nūc tua
arctis stringerem colla nexibus: q̄ illud os qd mecum
uel errauit aliquādo uel sapuit impressis figerē. Labiis
uerus quia non tā ad me te sic uenire: q̄ ego ad te sic
ire nō mereor: et inualidus etiā cū sanum esset corpus
culus crebri fregere morbi: has litteras mei uicarias et
tibi obuias mitto: quæ te copula amoris innexū ad me
usq; pducant. **P**rima inopinati gaudii ab heliodoro
sue mihi est nunciata felicitas: **N**on credebā certus qd
certus esse cupiebam p̄sentim cum et ille ab alio audisse
se diceret: et rei nouitas fides sermōis auferret: **R**ur-
sum suspensam uoto nutante mentē quidā alixandrius
indachus qui ad alyptios cōfessores et uoluntate iā
martyres: pro plebis iam fuerat transmissus obsequio
māifestus ad credulitatem nūti auctor impulerat: fa-
teor et in hoc meā labasse sententiā. **N**am cū et patriā
tuam ignoraret et nom̄ in eo tantū plus uidebatur af-
ferre quod eadē afferrebat quæ iā alius indicauerat.
Tandē plenus ueritatis pondus erupit. **R**ufinū eim
nitrix esse et ad beatum p̄cessisse. **P**acharius crebra cō-
meantius multitudo referebat: **N**ic uero tota credulita-
tis frena laxauit: et tunc uere agrotus me esse doluit: et
nisi me attenuata corporis uires quadā compede p̄-
pedissent: nec mediæ feruor astatis nec nauigantibus sēp̄
incertus mare pia festinatione gradienti ualuisset obli-
sere. **C**redas mihi uelim frater nō sic tēpestare tactatus
portus nauta prospectat: non sic sitientia imbres arua
desiderant: **N**on sic curuo assidens littori anxia filium

mater expectat postq̄ me a tuo latere subitus turbo cō-
uulsit postq̄ glutino charitatis harentes ipia distraxit
anulsiō: tunc mihi caruleus supra caput asstitit imber:
tunc maria undiq; undiq; cælum Tandē i incerto pe-
grinatiōis erranti cū me **T**hratia: pōtus: atq; bithynia
totumq; galatiæ et cappadociæ iter. et feruido clicū ter-
ra fregisset astu syria mihi uelut fidissimus naufragio
portus occurrit ubi ego quicquid morborū poterat esse
expertus e duobus oculis unus perdidit: **I**nnocentiū
eni partes animæ meæ repētinus febrili ardor abstra-
xit. **N**unc uno et tot mihi carissio lūine euagrio nō
fruo: cui ego sēp infirmus quidē ad labores cumulus
accessi: **E**rat nobiscū et helias sanctæ. **M**elanix fau-
lus qui puritate morus maculā seruitutis abluerat: et
hic necdus obductas rescidit cicatrices: **U**erū quia de
dormiētibus cōtristari apostoli uoce prohibemur: et ni-
mia uis mceroris lato supueniente nuncio temperata
est indicāus tibi ut si nescis discas: si ante cognouisti
pariter gaudeamus. **B**onosus tuus imo meus et ut ue-
rius dicas nō schalam designatas iacob somniantes ias
scandit: **P**ortat cruces suas: nec d̄ crastino cogitat: nec
post tergus respicit: **S**emat in lachrymis ut in gaudio
metat: et sacramento moysi serpētem in eremo suspe-
dit cedant huic ueritati tā græco q̄ rōa stilo mēdacis
ficta miracula: **E**cce puer honestis seculo nobiscū arti-
bus institutus cui opes affatis dignitas apprime inter
æqualis erat contēpta matre sororibus et carissimo sibi
germano insulā pelago circumsonate naufragas: cui
aspera cautes et nuda saxa et solitudo terrori est quasi
quidā nouus paradisi colonus insedit. **N**ullus ibi agri-
colarus: nullus monachorus ne paruulus quides ques
nostri **O**nesius quo uelut s̄ie i osculo fruebatur i tāta
uastitate adhaeret lateri comes solus ibi imo ias chris-
to comitante nō solus uidet gloriā dei: quas etiā apos-
toli nisi in deserto non uiderant: **N**on quidē conspicit
turritas urbes: sed i nouæ ciuitatis censu dedit nomē
suū: **D**orrent sacco mēbra deformi sed sic melius obui-
am christo rapietur in nubibus. **N**ulla eurporus amœ-
nitate p̄sruitur: sed de latere domini aquā uita bibit.
Proponet tibi ante oculos amice dulcissime et in p̄-
sentias rei totus animo ac mente cōuertere: tunc pote-
ris laudare uictorias cum labore p̄latiōis agnoueris.
Totam circa insulas frēt in sanus mare: et sinuosos mō-
tibus illis scopulis æquor reclamat: **N**ullo terra ger-
mine uret: nullis uernans cāpus densatur ubraculis:
abruptæ rupes quasi quēdā horrois carcerē claudūt
Illuc securus itrepidus et totus de apostolo armatus:
nūc deū audit euz diuina relegit. nūc euz deo loquitur
dus dominus rogat et fortasse ad exemplum **J**oannis
aliquid uidet dus i insula cōmoratur. **Q**uas nunc dia-
bolus neclere credis trichas? **Q**uas parare arbitraris
insidias? forsitā antiquæ fraudis mēor samē suadere
tentabit: sed ias illi respōsū est **N**on in solo pane uiuit
homo. **O**pes forsitā gloriæq; proponet: sed dicitur illi
Qui cupiunt diuites fieri incidunt in muscipulā diaboli
et tētaciones. **E**t mihi goloriatio ois in christo est: fessa
mēbra ieiuniis morbo grauante cōcutiet: s; et apostoli
repuclietur eloquio **Q**uando infirmor tunc fortior sū
et uirtus in infirmitate p̄ficitur. **O**diabitur mortē sed au-
diat. **A**upio dissolui et esse euz christo: **S**gnita iacula ui-
brabit: sed excipietur scuto fidei: **E**t ne multa cōgeras:
impugnabit sathanas: sed turabitur christus. gratias ti-
bi dōie iēu qd in die tuo habeo qui pro me te rogare
possit. **S**cies ipse: tibi enis patent pectora singulorum:
qui cordis arcana rimaris: qui tantæ bestix inclusus al-
uo prophetā in profundo uides: ut ego et ille a tenera
pariter ætate ad florētē usq; adoleuerimus ætates ut
idē nos nutritū simus ides amplexus fouent baiulorū:

Et eius post rōana studia adires semibarbaras ripas eo
des cibo pari frueremur hospitio. ut ego primus cepe
rim uel te colere: **Demēto** quāto hunc bellatores
tuus mecū quondā fuisse tyronē: habeo promissū ma
iestatis tuae. **Qui** docuerit et nō fecerit: minimus uoca
bitur i regno calorus: **Qui** autē docuerit et fecerit ma
ximus uocabitur i regno calorū: fruatur ille uirtutis
corona: et ob quotidiana martyria stolatus agnum se
quatur. **Multa** sūt māstōes apud patrē et stella a stella
differt i claritate. **Mibi** cōcede ut inter sanctorū caput
possim lauare calcēa ut eius ego uoluerō ille pfererit
michi ignoscas quia implere non potui illi tribuas pmi
um quod meretur. **Plura** fortasse q̄p epistola breuis
tas paciebatur longo sermone protraxeris quod mibi
accidere cōsueuit quādo aliquid de Bonosi nri laude
dicēdus ē. **Sed** ut ad id redeam unde discesserā obse
cro te ne aicus qui diu quaxitur uix inuenitur: difficile
seruatur: pariter eius oculis meno aittat. **Fulgeant** qui
libet auro et pompaticis ferculis coruscant ex sarcinis
metalla radiēt charitas non potest cōparari: **Pelectio**
precium nō habet. **Amicitia** quax desinere potest uera
nūq̄ fuit. **Male** in domino

Paulinus et Therasia ad Sebastianū eremi cultores
cuius uitā **Helix** et **Helixo** ac filius cōparat prophe
tarius et ministeriū laudat monachi fratris illi uictū mi
nistrātis et utrunq̄ orationis suffragium postulat

ANETO et merito dilectissimo fra
tri Sebastianū Paulinus et Thera
sia i christo dño salutes. **Benedictus**
dōminus deus israhel qui elegit te et
assumpsit in uas electionis suae: et se
gregauit ab utero matris atiq̄ et de
dit tibi pennis colūbae ut ab huius saeculi strepitu pro
cul auolans diceres ecce uolauit fugiēs et māsi in sol
itudine q̄p uis solitudo sola sit quax nō deserta ē: sed se
creta et ab huius mudi tenebris desolata a dei lumine
frequētetur: et a dāmonis furentibus fugiatur: atq̄
ab āgelis gaudētibz excolatur. **Ipsē** dominus deus
noster dōauit licet lōgo iteruallo distātibz appropin
quare tibi i dilectione per odorem bonus notitiae tuae:
quam per fratres in domino carissimū. **Victorē** accepi
mus: qui nobis etopus propositi tui et secretū taber
naculi nūciāuit quia ueterus sāctorū strenuus ximula
tor sup torrentem tibi gratissimum sicut illi quōdā filii
prophetarū **Helixo** duce sup iordanē pacificas māsto
nem: et spiritualia castra posuisses: et diaconos tibi fra
ter **Benedictus** sareptene illius sumamitidis obsequio
ministraret: **Beatus** ille cui mādauit dōminus sicut unū
uolatiliū calū ut te sicut **Helix** ad torrētē secreto sedētes
panibus pietatis pasceret: et ad cellulā tuā assiduis sub
hac ministracione uestigiis uelut ad arcā noe fructiferū
pii germinis ramus asserēs columba reuolaret. **Bene
dicti** nos a domino qui fecit unius moris habitare in
domo: et qui germanitatis uiculū duplicauit in uobis
quos et in ecclesia utero fratres fecit et sub una fide
uariis distinxit officiis ut sub diuerso mūere alter alte
rum pasceretis tu illis spiritualibus armis ieiunans et
orāo iuuares et ille i te caelestia sibi bona sereret dum
carnalia tibi alimēta suppeditat non idigenti quidē per
euntis esca sūptū quia fames tua iusticiā et regnū dei
esurit: **Sed** tamē quia idē dominus qui fecit qd̄ intus
est: fecit quod et foris ē **Spiritus** quidē prōptus: caro
autē infirma ideo uiuētes licet animā in uerbo dei qd̄
est christus deus: qui uerus et uiuus panis ē tali rēune
ratur obsequio ut corpori tuo idest terrēa uita fragilitati
seruiat cibus modicis et ipse ieiunioris tuorū abū

dantia saginetur. **Ideo** enī dixit **Nō** in solo pane uiuit
homo: sed et in uerbo dei quia ut ifirmioris substātie
nostra ratiōe esurire habuit proide et carni panē neces
sariū ipse creator ostēdit: sed ne corporis curas animax
praxponeremus quax uerbo dei pascitur non in solo
pane uictus hominis constitutū docuit atq̄ ideo cum
dixit non in solo pane etiam in pane uictum **Domī
nis** cōstitutū docuit: quē et si animax cura nō quaxat:
tamē corporis natura deposcit. **Ideo** bēdictus ille cui
ad opes animax proficit necessitas cōditōis tuae: quia
adhuc homo in isto uisibili pane pascēdus es: et si iterū
us xterno illo pane satureris **Nō** enī proficeret spiri
tualis uirtus nisi subesset carnalis ifirmitas. nec esset
potēs fidelii ministratio nisi materiā ministrādī plerū
q̄ inopia fraterna praxberet: **Unde** et apostolus ait in
sāctos cōpēsationes futurā cū ecclesiā dei ad cōsolatio
nem istius benedictionis hortatur: et dicit abundātia
uestra sit ad illorū inopiā ut et illorū abundātia uestra
iopia supplemētus fiat adhuc audeo dicere in utroq̄
uim diuisa ioānis et domini forma cōsistit: **Joannis** in
deserto uox clamātis: et dñi i templo docētis: et unus
uestri in seruitutē ministerii uocatus ē: alter i mōacha
lē libertatē: sed uterq̄ i unus regnus et gloriā dei cō
uocati: Et ambo liberi quia ābo sub gratia: et ābo serui
quia ābo sub lege fidei ambo liberi a peccato et ambo
serui iusticiā: et ambo i ieiuniis domino diē sapitiis: et
ambo i epulis synceritatis dño gratias agitis: qui dat
escas omni carni: et dat escas uiuam esuriētibus ueram
uitas. **Unus** uestri audiuit ut dicat. **Introibo** ad alta
re dei ad deū qui iustificat inuētutē meā. **Et** alter ab eo
dē propheta didicit dicere **Singulariter** ego sus donec
transfeas: Ergo quia sic electi estis et dilecti domino ut
alter alterius onera portetis: et caritate pfecta qua in
uicē uos pascitis: sustietis: instruitis: locupletatis: adim
pletis legē christi orate pro nobis cōserite ualidas ora
tionū manus: ut suppetis multitudinē peccatorū nrorū
ob hoc enim ipm misericors et miserator dominus pec
catoribus suis scōrus notitias charitatēq̄ procurat et
donat ut etiam inexcusabiles reos p̄potens aduocatio
meritis dānationis absoluat. **Maneatis** i regno do
mini qd̄ itra uos fecit esse per inhabitantē in uobis ar
rābonē sancti spiritus i quo clamatis abba pater **Be
nedicti** dño filii pietatis et pacis et luminis.

Aditē hortatur ut relicta saeculi milita plena discrimi
nil xterno regi icipiat militare p̄ne p̄mū suscepturus
nec eū aut auri cupiditas nec flos retardet atatis quax
tanq̄ fœnum sunt occasura

QUIS IERONIMUS tibi sim facie
ias tamē te corde cognoui: quia filii
us meus i dōno carissimus **Victor**
refērens i religiosas uitas tuas fecit
ut te quātis absētē cognoscerē: et si
cut cōfortē xpo futurū diligeē iciperē
Retulit enī mibi quomodo et i milita seculari in qua
adhuc tu teneris socius et secutor cōtuberniū tui fuerit
unde magis praxsumpsi scribere tibi ad te p̄ ipsū: **Spe
ro** etēis te ex eadē uia ad uias uerā uenturū esse: qm̄
quidē istū de tuis sociis ad nos praxmisisti quē pro
pignore tuo ecclesia tenet: ut te post eius capiat: nihil
est enī benedictē fili qd̄ possit p̄ferri aut debeat ei qui
ē uerus dominus et uerus pater et iperator xternus
āt cui rectius uitas nostras ipendamus q̄ illi a quo eā
accepimus cui eas usq̄ in finē serua: debeamus quia
ipsius beneficio uiuimus si tamē in hoc saeculo ipsi mi
litauerimus tunc ad ipsū transire merebimur **Quod** si
magis dilexerimus hoc saeculum et maluerimus caesari

militare q̄ christo: postea non ad christū. sed ad gehē
 nas transferemur: ubi principū huius seculi uertitur
 causa: ideo nec affectum nec patriā: nec honores: Nec
 diuitias deo p̄ferre debemus quia sic scriptum ē. **P**re-
 terit huius mundi figura: et qui hūc mundū **A**lexerint
 cum ipso et peribunt. **I**deo ipse dñs in euāgelio cōtesta-
 tur et dicit **Q**ui amat p̄rem et matrem plus: q̄ me non
 est me dignus: et qui nō accipit crucē suam et sequitur
 me nō potest meus esse discipulus. **D**e diuitiis autem
 huius seculi quas quidā pro sūmo bono et necessario
 amplectuntur et diligunt ita dicit **N**on proderunt ihe-
 sauri iniquis: insania at eripit a morte. **E**t iterum p̄ pro-
 phetas ait **E**xterminati sūt oēs qui exaltati fuerant au-
 ro et argento. **I**n euāgelio quoq; clamat atq; p̄dānat
 diuites seculi dicens **D**e uobis diuitib; qui hētis con-
 solationē uestrā. **D**e uobis qui saturati estis quia esuri-
 etis. **D**e uobis qui ridetis nē: quia lugebitis et fletibis
Noli ergo diuitius diligere hēc mūdū: neq; militā eius
 quia scds scripturā auctoritatē inimicus dei ē: quicūq; a
 micus est sc̄li: **E**t qui militat gladio mortis ē minister:
 qui q̄ suū at alienus sanguinē fundit hē recipit fructus
 suspendioris: at. n. exitu mortis teneb; reus: at crimie:
 quia necesse ē ut miles in bello i quo tñ nō tā pro se
 q̄ pro alio dimicet: aut suā mortē uictus iuentat: Aut
 mortis cās uictor acquirat: q̄ uictor eē non poterit: si
 effusor sanguis ante nō fuerit. ideo dicit dñs nō potestis
 duob; dñis seruire. s. unī deo et māmonā: christo ut
 licet et caesari: cū ipse caesar christi seruus nō studeat esse
 ut aliquarus gentiū rex eē mereatur. **N**e q; n. quicūq;
 rex terrenus totius mūdū rex ē: s; christus deus quia
 oīa p̄ ipsū sc̄a sunt et sū ipso factus ē nihil: et ipse ē rex
 regū et dñs dñantium: **I**psē i terris i mari i abyssis oīa
 q̄ uult fac. **D**e igr̄ sequatur: huic militēus: cui cinctus nū
 q̄ disūgē miles qui militātib; sibi gl̄ias uitae aternae ho-
 norē regni caelestis: et diuitias hereditatis suae et diuinae
 cognitionis cōsortiū penne largitur. **S**criptū ē at **Q**ui
 pecuniā diligit n̄ iustificabitur: et qui terrenas possessi-
 ones cōcupiscit: i illis sic scriptū ē iplanabit: unī in eccle-
 siastico p̄ **S**alomonē loq; dīna prudētia q̄ multi ditati
 sūt i auri cā: et sc̄a ē in facie illius p̄ditio ipsorū. **L**ignū
 iquit offensiuū ē aurū: et deiecit eos qui sectantur illū
 s; n̄ oēs nisi imprudētes dispeit i illo: **Q**uāobrē fuge ab
 illo fili sic a facie serpentis edens christo qui in euāgelio
 testatur oīb; hoīb;: quia n̄ in abundantia cuiuscūq; uita
 eius ē: ex his q̄ possidet: s; te forsitā atatis fiduita et sū
 pes dignitatū et ciuitiarū augmēta sollicitant: ut dicas
 adhuc iuuetis sū: et in tpe licet ut parū p̄ militē: et uxore
 ducā: et filios habeā: et postea deo seruiā. **A**d hoc tibi
 rñdet nō ego: s; dñs qui loq; in aplis et prophetis et p̄
 prophetā dicit ne tardaueris cōuertere ad dñs: nec differas
 de die in diē: ne subito uentat ira illius in euāgelio aut
 quo ardore properandū sit ad cōuersionē ostendit cū dicit
A dieb; at Joānis usq; i hodie regnū uī patitur regnū ce-
 lorū: et qui uī faciūt rapiūt illū. talis uiolētia dō grata ē
 q̄ neminē cōcutit: nullū dāno cōmittitur. **I**n hac rapi-
 nā manus tuas uerte q̄ crimē nō hēt et cōfert salutē: et
 quid tibi militariū sp̄datorū curatiōes cū inuidia uiolē-
 tia curare: cū forsitā pro tua honestate et debitorū mo-
 deratus exactor sis: cū sū cuiuscūq; inuidia et cū dei grā
 possis eē uiolētis: ut rapias regnū calorū: qd si patitur
 et gaudet christus inuadi: quia pro abundātia caritatis
 ut potentia suae capax ē et largiēdi qd tens et qd dona-
 uit obtinēdi. **N**ā qñ de sc̄is suis in regno suo regnare
 cōcesserit ipse regnabit in illis quos cōsortes regni ca-
 lestis assūperit. scriptū. n. ē et regnū dei cū sc̄is fore: et
 ipsos sc̄os eē regnū dī: qd propicio dō cū cōuersus fue-
 ris et legendo cognosces: et cognoscēdo intelliges. **D**e
 atatis at flore p̄riāq; iuuetutis quis audeat gliari. **A**d

monet nāq; dīna scriptura dicens. **O**mnis caro sc̄nus
 et oīs claritas eius ut flos sc̄ni. **A**ruit sc̄nū et flos de-
 cidit: sermo at dñi manet in aternū. **U**n̄ et propheta il-
 la potius in quib; aterna corporis rediuiti gl̄iā p̄t re-
 surrectionē possit manere desiderat clamat q̄ amabilia
 sūt tabernacula tua dñe uirtutū cōcupiscit: **E**t desic aia
 mea in atrio dñi. **E**t diuiculis cōiugalib; et ceteris tpa-
 litū rerū tā spinosis q̄ manib; curis aplis in quo chri-
 stus loq; admonet ne in longū huius seculi tps irrita
 uota mittamus: et cognoscere nos iuis q̄ tpa breuita-
 tū ē: et dicit **R**eliquū est ut qui hēt uxores tāq̄ nō hēt
 tes sint: et qui flent tāq̄ nō flentes sint: et qui gaudent
 thōq̄ n̄ gaudentes sint: et qui emūt tāq̄ n̄ possidentes sint
 et qui utuntur hoc mūdo tāq̄ nō utentes sint: qd cū dicit
 ostendit nō debere liberos implicari: qñquidē liberari su-
 adeat ipeditos: si ergo tā forsitā alligatus es uxori no-
 li q̄rere solutionē: qd si adhuc liber es ab uxore noli q̄-
 rere iplikationē **N**ō. n. aplūs p̄p cōiugii cōdēnatiōes
 huius seculis religionē magno christi et eccl̄ie sacrā-
 to cōpat: s; p̄p instantē necessitatē bonū eē asserēs ho-
 minē sic eē quēadmōm ip̄e erat **D**olo inquit uos sū
 sollicitudie eē hoc ē ut nihil p̄ter deū et salutē nr̄as cogi-
 temus: nā uxor et filii quāq̄ et ipsa dimittimus nobis
 pignora data sūt tñ grauissimarū onera curarū sūt: **U**n̄
 et idē aplūs dicit **Q**ui et tribulationē carnis hēbūt huius
 mōi quia necessitudines nrae carnales q̄to cariores sūt
 nobis tāto magis nos cruciat atq; fatigāt. **N**as uxore
 accepta primū optatur filii: et si nō suscipiūtur sterilitas
 lugetur: si suscipiūtur orbital timetur: ac piū nūq̄ i car-
 nalib; affectionib; ita requiescit animus ut cruciatu ca-
 reat: dū necessitudines suas at bōas amat cū amittēdi
 metu: at malas odit cū amittēdi uoto i utroq; miseris
 sustinēdit sp̄ obnoxius. **A**lter ē. n. qui uxore bonā p̄-
 dit: miserior qui malā possidet. inter hac duo accidētia
 satis felitior ē qui utriq; n̄ nouit. **S**ilī et de filiis xp̄is
 sume. n. sūt miserimi parētes uel qui amabiles hēt qui
 bz orbātur: uel qui tales hēt ut nō hētēs inuidere co-
 gantur. **A**udi ergo mi fili et iclina aurē tuā mihi et dirū-
 pe oīa umcula tua: quicūq; te i hoc seculo iplikati tenēt
Lōmota in melius militā seculi: ut aerno regi incepti-
 as militare. **E**t nē ut audio qui adintor et tutor es cū
 uitiū sias comes christi. **D**ein in hac militā soletis i uo-
 tis hēt hac officii promotionē ut protectores efficiāi
 si at deo te probaueris ip̄s deū incipies hēre protecto-
 re. **U**ide ad qualē militā te inuio collegā: ut qd hoim
 eē optas: hoc tibi deus sit: quē si sequi cēptis et i eius
 comitiū inceptis militare: finis militā tua erit regnū
 nō terra: et tps: s; aternitatis et cali.

Eplā beati Hieronymi de testamēto Geruntii: monet
 quāsdā uirgines deo dicatas a p̄re geruntio in testamē-
 to exheredatas q̄ cū sororib; in testamētaria cā ip̄s ar-
 bitriū delegerāt ut repudiat p̄ christū p̄is hereditatē
 nō requirāt cū fuerint sepultae cū christo dicens duplex
 eē sepulchrū. **U**ni quo corpus cōditur: aliū quo uetus
 hō cū actib; suis spoliatus exiuit.

DONET̄ mei sc̄sus affcū uobis ua-
 co et si interis loco segregor: nā et ut
 dei uos mihi uideor et audiū tā occu-
 patū me hēt uia dilectō: qd si uos in
 uicē faciat: nū illū i possibile p̄ carnē
 possibile reddē ex spū ut fiat duorū hoim corpus unū
 nā ut probē et uia meū uigilā colloquia accipite qd
 de hereditate qd suggestisus cogitāt altius uideatur:
 qñ me et in carnaliū arbitriū p̄ spūalia delegisus. **P**os-
 sē quidē dicei **Q**uis me cōstituit iudicē at diuisorē iter
 uos: si nō ad fideles processis ista sūta. **J**udxori. n. i
 c̄dulitas hac dñi rñsiōe ipeuitur n̄ feritur: nā ip̄i aliq̄

ind. xi in suo moyse nifitatione illam dñi non uidentes
 qua xgyptius fratris liberator occiderat. Sequentiqz
 die fratru discordas rixasqz uolēs sedare ausi sūt dic
 re Quis te cōstituit principē at iudicē sup nos. Ac pro
 in suo illis dñs ore rādit: quo āplius cōfutarētur si pro
 derētur falso se qreē quē spreuissēt dicere ipō. Si cōdidis
 setis moy si crederetis utiqz et mibi: s; qm et ego uē sū
 et uos uere scio q̄sisse iudiciū: q̄ xgyptium gaudēter oc
 cidit: Et cum aduersario dum in uia estis nittatis cito
 cōfcedere concordia ap̄ iudicos sibi suā sniam reli
 quemus super ipsos qui eam protulere uiuētē nos hu
 milibz de dñi leuitate dicemus. **V**obis datus ē scire mī
 sterium. Ac proind ut ad exordiu diuertituli reuertāur
 Exhereditatē illā uobis arbitror contēndā nec aliquid
 a iudice seculi postulādum. **Q**uo. n. uobis illos licz adī
 re qui ēt suo iudicio nesciūt ueritatem. **Q**ñ quidē Pila
 tus ex ipsorum curia sic loquatur ad dñm Quid ē uerī
 tas? **N**epe hic iudex erat et negocia cāsqs litigātū libri
 pende iusticiā tāto statuto iure soluebat. Et quid hic ua
 lebat facere si nō nouerat ueritates. **L**erte et euāgelistā
 a deo iustum fuisse pilatum cōmemorat ut innocentes
 malet absoluerē q̄ punire et tñ ueritatē q̄ discere cupi
 at inquirat. **M**ā ueritatis ignoratio interrogatiōis ē ac
 tio. **Q**uid ergo dicimus? Inanis sñ dubio mortalium
 curas: et unisformē mundalium rerū prodidit falsitatē
 sūiqz iudicia uera nō esse ubi sūt mēta negocia: seqz
 in rebz curātibz ueritatē carere cus iudicet. **Q**uid. n. q̄
 nostrum apud illa tribunalia repetemus: si p̄scribente a
 postolo nihil intulimus in hē mundū: uerum nec feri
 quid possumus. **S**i. n. nihil intulimus ueniendo: et ni
 hil auferre poterimus abeundo: falso aliquid nostrum
 hic esse dicimus ubi pene totus mūdus nobis alienus
 est. **D**e quo nobis quid iudex seculi tribuere poterit
 si nihil natura donauit: quid Pilatus ueritatis interro
 gator potius q̄ prolator: Quid inquā nisi barabā quē
 ideo iudici deo cali p̄ferunt: quia ad iudicē seculi cōuo
 larunt. **I**n quo utiqz p̄fidus populus nō reum s; re
 atis accepit: s; hxc de iudicio sūt dicta nō de negotio
Exterum qd ad cām p̄tinet nō solū moneo s; obtestor
 ut si Geruntium pro christo offendistis in ea offensiōe
 durenis. **Q**ui. n. pseuerauerit usqz in finem hic saluus
 erit: nā si cā offensionis christus amplexādum ē imp̄p̄
 patris elogium nō dolendus: ne recedamus a christo
 cui nos illa exheredatione recōmēdat sic scriptum est
Beati estis cus p̄secuti uos fuerint et maledixerint no
 mini uestro ut neq̄ propter filium hominis. gaudete i
 illa die et exultate: ecē merces uestra multa est in celo
Hāc mercedē offensio illa prouidit cuius p̄ciserit uerī
 tatis: qd si uocatur ad dñm in imagine leuitaris spirita
 libz gladiis corporeos occidistis affectus quem patrē
 desideratis: **D**ivus ē. n. pater noster qui est in calis: ac
 proin dominus hereditas nra. **I**n christo. n. possidēdū
 est quod cum christo est possidēdus: ne reuertamini ad
 mortuum qui sequimini uiuentem: **M**ortui inquit se
 peliant mortuos suos: **A**c si iam pridē dixistis pater n̄
 nouimus te: ut testamētum dñi seruaretis: quid adhuc
 repudiat patris q̄ritis testamētum: **H**ic est ille gladius
 qui a dño p̄ terras patrem a filio sepaturus imissus ē:
Hoc est uere circūcidere naturam: quod iud. xi forma
 nō ueritate custodiūt: et circūcidere cultro petrino pe
 tra at christus erat: **I**s utiqz qui dixit **S**i quis amaue
 rit patrem aut matrem super me: nō est me dignus: hoc
 uos gladio m̄tes illos imitata leuitas ab iteriore ho
 mine p̄sectoris nostri castra currētes obuios affcūs
 pro domini amore uigilate: et iux̄ legis latoris imperi
 um p̄trāseuntes primus uirtutum exercete cum reditu
 uidelicet ut p̄terita transeuntes: nec seculi mirabilibus
 inbarentes ubi primum ad eum qui nos misit i mūdū

eum femoralī gladio redeamus resistentes nobis rēo
 rantesqz nos propinquū proximū fratresqz ne p̄ hos
 elongetur nostra peregrinatio perimamus: **E**t hxc a
 porta faciamus ad portam idest ne cum in porta oculi
 fratrem fuero persecutus: portam fortasse auris obsidā
 at: et p̄r aliam portam p̄termisus occurrat. **N**e si qui
 dem porta sunt animā nostrā per quas ad illa seculi
 blandimēta descendūt: et per quas sensus carnis itroe
 unt: per quas nisi late strage facta uiam uirtutibz qua
 dā impietate fecerimus: nūq̄ ad regē uerā pietatis p̄
 uenire poterimus: quod ubi pro uestra deuotiōe fuerit
 tis uiriliter executā: statim uobis ab ipso moyse talis
 fci laudatore dicitur **I**mplestis hodie manus dño: hoc
 est scds quod uobis cōditiōe carnalis sbe propinquus
 est: et proximus occidentes actus uestros qui manus
 sunt implestis domino: cus illis p̄ter q̄ dñs imperat n̄
 annuissis: sic Abraham domino dexteram suam dum
 parricidium facere nō recusat impleuit. **Q**ui filii sui dus
 illā deo armat oblitus est. **E**t in p̄cepti respiciens male
 statem atrocitatē operationis nō dignatus est retracta
 re. **I**mpleuntur nanqz manus dño: cus domini occupā
 tur imp̄tis cum domini tradita uoluntati non hominis
 incipiunt eē s; dei. **Q**uādo nō affectus carnis obtempe
 rant: s; diuina seruiūt iussioni. **S**ic iudith ob libertatē
 ciuius uel salutem se sub specie fornicationis impleuit
 deo et inermis armatus et uirū mulier occidit. sic uos
 domino plenā carnis affectibz triumphatis: nō q̄ratis
 refugā: quia uobis ēt si occurrerit occidendus. **R**emīt
 tite pallium tunicā retrahēt: pecunia eorum cum ipso
 sit i interitum: qui christo pecuniā praxulerunt. **E**xun
 tes semel de sodoma cuncta relinquamus incendiis.
Widet **L**oth uxoris exemplum iram domini q̄ in irā
 quia respexit incurrit: **N**oluit uobiscum geruntius i ca
 lestibus habere partem: cur uos partem ex censu eius
 desideratis in terris: quod si ille uestra gloriosa tātope
 contempsit: cur non uos illius inhonora cōtēntis: fer
 te oro uos pacienter fidei notas stigmata christiana ec
 clesix paupertatem ferte inquā pudicorum elogia uir
 ginitatis haredes. **D**isitatas uos eē recognoscite: et tā
 ra uisitacione clarificatas ne partē cum infidelibus ha
 beretis. **Q**uidus iste uos cum uestro domino non a
 gnouit. **S**i de seculo essetis seculum uos amaret: reges
 seculi a filiis suis tributa non poscunt. **I**n domibus re
 gum sunt qui mollibus uestiuntur. **S**ebedæus Jacobū
 et Joannem nō sequitur. **S**imite geruntium in nauica
 la remanere cum rebus dūmodo cum apostolis chri
 sti iaceatis in pectore. **D**e diuitibus qm̄ receperūt con
 solationem suā. **V**obis silix in futuro consolatio uestra
 debetur uobis exhereditatio ista futurā hereditatis in
 celestibus fecit augmentū. **V**obis sua mūdus ipse sub
 duxit ubi uos nō suas esse cognouit. **I**mmo diris diues
 ardoribus: **L**azaro in sinu patris abrahā recumbente
 torquetur. **E**t quid mirum si pauperculus et peregrius
 in terra quidē aliena sepulcrum emit abrahā a filiis
 beth. **U**eritas nequeo. n. qui exclamē: **Q**ualitudo sa
 pientix et sciētix dei sepulcrum sibi patriarcha peregrī
 nus emit. **Q**uid est sepulcrum: locus ē quietis: ubi iux̄
 mundi rationem defunctorum corpora collocātur. **V**e
 ra ergo itelligētia sibi locum requiescentis p̄. **A**brāhā
 fide sua et contemptu pecuniā comparauit. **I**llud sibi
 sepulcrum et Paulinus noster nuper ipse diuitis cus
 sua m̄efamilias comparauit qui a cōuersatione seculi
 morientes a mundalibus operibus iā quiescunt dicē
 te apostolo mortui. n. estis et uita uestra abscondita ē
 cum christo i deo: **E**t iterus **S**i autē mortui sumus cū
 christo cōdimus quia simul uiuemus cum ipso: hoc ē il
 lud duplex sepulcrum exterioris hominis et interioris
 quies una: nā si hō ex duabz substantiis cōstat: merito

et sepulcrum duplex habere debet: ut cum alterutra sba in suam naturam dissociata remeauerit requies utiqz non desit: qm cum ex corpore et aia homo sit: nec tn anima sine corpore homo dici potest: nec corpus sine anima homo est: cum tn anima et corpus sit homo sed ubi hoc nomē quod ex duobus nominibz suis proprie tertium duorum cōmixtione perficitur eorum dissidio fuerit uacuatum sba singulis loca ad requiem icē sentur: qm utrunqz uiuit: et moritur utrunqz. Nā sicut pter hanc uitā alia uita est beatorum. Ita pter hanc mortem morā est alia impiorū: sed iter hanc uitam et mortem atqz illam uitam et mortem interest hoc: quod iste natura sunt: illa sūt meritorum. Atqz ita duplex sepulcrum et natura debetur et meritis. Hoc sepulcrum sibi duplex patrefamilias isti de quibz locutus sū prouiderunt qui senatum honores diuitias relinquēdo mortui illis uidentur quibus nati esse uidentur: et dum uiuunt mortui. Ecce unum sepulcrum in quo cōuersatio ueteris hoīs cum crepūdiis suā nobilitatis abscondit. illud erit aliud cum ipsum corpus qd natura lege cadit cum est dissolutum reuertitur in terrā: de quo scriptum est Terra es et in terras ibis. Anima tn in refrigerio requiescente. Nā qui duplex sibi sepulcrum uoluerit cōparare hēbit forsitan iuxta conditionem natura ubi corpus mortale cōdatur: qm hēbit iuxta meriti legē ubi aia requiescat: quod quidē ita constitutum ē ut mors ipsa q per dissolutionem animā gnatur et corporis media sil et duarum mortū et duarum uitarū. Bis. n. hoies necesse est mori: et bis uita debetur. Nā et beatus paulus duas breuiter designauit dicendo Pietas ad omnia ualet promissionem hōis uitae et eius q nunc est et futura: et beatus iohannes in apocalypsi duas mortes ostendit dicendo In eos quoqz mors scda nō hēt potestatem Secundam. n. dixit quia est et priā: sed illud nobis magna rōe tractandum: et diligenti circūspēctione prouidē dum est ante istam mortem q separatione ut dixi animae corporisqz generatur mori iaculo huic anathematizatis si pōt dici oibus eius uoluntatibz q nobis ex lineā uitae sbe mundi corpus suggeruntur malimus: an pter naturalem iteritum qui animā corpusqz discernit. Un et interitus dī qd iter ipsa eat: ac medium se inter duas sbas q hominem sui cōiugatione faciebant tertium illū gradum pfectae substantiae iubilaturus imergat: quoniam qui hic mortuus fuerit mundi uoluptatibz nō utendo et corporis sūulos obterendo cōsepultus esse uidetur cum christo. Et si cōsepultus utiqz in sepulcro sū quo esse non potest sepultura. Huc et mors alia cōmunitis illa debetur q animam a uiculis corporis soluit et liberat. Cui corpori aequae suum sepulcrum et sua sepultura debetur. His duabus mortibz pter geminum sepulcrum beata illa et perpetua uita succedit. Exterum qui totū mundū hic lucifecerit ambiendo rapiendo qm hic scā carnis mortificare contempsit: pter istam naturales mortem quā transire non possumus dicitur merito uno et simplici sepulcro esse conditus uel potius cōmendatus et in secundas mortē miser incurrit: q plena est et dolorum aternitate et lachrymarum ppetuitate. Hae sunt itaqz duo sepulcra q sibi et Paulinus uir singularis ad imaginem patriarchae sollicitissimus requisit. Unum ubi et ueterem hominē cum actibus suis spoliatus ocuberet: et licet necdum corpus deposuisset carnalia nō haberet in carne. Aliud ubi corpore ipso cū uenerit dominus confringere terram eius exposito animā colloset in quiete. In uidei tunc pater ille hae filiis cōtēptū ut diximus pecuniae cōparauit: In quo diues cui paupere non potuit recubare. Huc oēs pegrinos murdi: huc egentes: huc et exheredatos pro christo secularibus ē apriet testamētis. Ideoqz nec uestigium habuit in hac

terra qm nemo qui cum segetur iuentus est. At nunc uos filia confidite quae ex eo uestigium Abrahamae estis: ex quo de terra non esse ceptis. Obsequimini uoluntati patris uestri cuius corruptela obsecuta nō estis qui uobis a filiis Heib sepulcrum emit: qd sibi et cetera suis noluit comparare: apud quos utiqz mortui estis qm cum his id qd uiui possederit nō tenetis: gratiasqz illi sp agite qui uos hoc se uestigium nō habere ut ibi cum lazaro sinum Abrahamae hēretis. Possideat ergo ille pecuniam: uos sepulcrum ille imagines escarum uos requiem prophetarum.

Vide ad hunc tractatum pntentem aliam epistolā ad Julianum de pignoribus. In qua illum de amissis liberis consolatur ad cōtēptum mundi et christi militiam cohortatur q hētur prima iter funebres eplās ubi melius cadit.

Quā post pcepta quāmaxie conducit sanctorum uirorum exempla proponere: quibz religiosa mens ad imitationem uirtutis feruentius excitetur: ideo pter superiores epistolas de mundi cōtēptu et eremi laudibus praecipue eremi cultoris Pauli primi eremite uita a beato Hieronymo cōscripta subiicitur.

Vita Pauli primi eremite incipit.

HIERONYMUS. Multos saepe dubitatus ē a quo potissimum monachus Eremitus habitari cepta sit: quidā. n. alius repetentes ab Helia et Joanne suscipere principia quorum et Helias plus nobis uidetur fuisse propheta q monachus. Et Joannes prius ceptisse prophetare q natus sit. Alii at i quā opinionē uulgus oē consentit asserunt Antonius huius propositi caput: qd ex parte uerū ē. Non. n. ipse tā an oēs fuit q qd ab eo oim incitata sunt studia. Amatus uero et Pacarius discipuli Antonii e quibz superior magi corpus sepeliuit: et nō affirmant Paulum quendam thebæum principem rei huius fuisse nō nois quas opinionē nos quoqz probāus nōnulli et hae et alia prout uolūtas tulit iactant subterraneo specu cernitū calca neo tenus hoies fuisse et multa alia q psequi octosū ē incredibilia fingentes quorum q impudens mēdatum fuit: nec refellenda quidē sūta uideatur. Jgū quia de Antonio tā graeco q rōano sūlo diligēter mēoria traditū ē. Pauca de pauli principio et fine scribere disposui: magis q res omīssa erat q fretus ingenio: Quo at in media aetate uixerit: at quas sathanax pulerit insidias nulli hominū cōpētū hētur. Sub decio et ualeriano psecutoribus quo tpe Cornelius roma Lyprianus carthagine felici cruore dānati sūt multas apd aegypti et Thebaide ecclias tēpeltas saua populata ē. Noni tē christiāis erat pro christi noie gladio pcuti. Verus hostis callidus tarda ad mortē supplicia cōquirēs aias cupiebat uigulare nō corpora: et ut ipse qui ab eo passus est Lyprianus dixit uolentibz mori nō pmittebatur occidi. Cuius ut crudelitas notior fiat: duo mēoria cā exempla subiicimus. Perseuerātem in fide martyres et inter cauleū laminasqz uictorem iussit melle perungi sub ardentissimo sole ligatis pter tergum māibz reponi. s. ut muscarum aculeis cederet qui ignitas sartagnes an superasset. Alius iuuenili aetate florētē in amantissimos hortulos pcepit abduci ibiqz inter candentia lilia et rubentes rosas cui leuissimū murmurē serperet riuus: et molli sibi lo arborum folia uentus stringeret sup stratum plumis lectulū resupinari: et ne se in possit excurrere blandis fertorum nexibus irretitum relinquit quo cum recedētibz ciuitis ad eū meretricis speciosa uenisset cept de

licitatis stringere colla complexibus: et quod dictu quoque
 scelus est manibus attrahere uirilia: ut corpore in libidi-
 ne concitato se uictric impudica superiaceret: **Quid** age-
 ret miles christi quo se uerteret que tormeta non ui-
 cerant superabat uoluptas. **Tandem** calitus inspiratus sp-
 ecias mordicus lingua in osculantis facie expuit. ac sic
 libidinis sensus succidens doloris magnitudo occupa-
 uit: per idem uero tempore quo talia gerebantur apud inferio-
 rem thebaidam cum sorore sua iam uero tradita per mortem
 ambrosii paratum in hereditate locupletum **Paulus** re-
 lictus est anorum circiter. xv. lris tam grauis quam aegyptiacis
 apprimere eruditus: mansueti animi deum ualde amans
 et dum persecutionis detonaret procella in nullam remoto-
 rem et secretiore secessit. **Verus** quid non mortalia pecto-
 ra cogit auri sacra fames? **Sororis** maritus cepti pro-
 dere uelle que celare debuerat: non illum ut assolent uxo-
 ris lachrymarum: non comunitio sanguinis: non spectans cum-
 eta ex alto deus ab scelere reuocauit aderat: instabat: cui
 delitate quam pietate utebatur: quod ubi prudensissimus ad-
 lescens intellexit ad montem desertum confugiens dum perse-
 cutionis sine perfolatur necessitate in uoluntatem con-
 uertit. **Ac** paulatim procedens rursusque tantumdem atque i-
 des sepius facies repperit saxosum montem ad cuius radi-
 cem haud grandis spelunca lapide claudebatur quo re-
 to ut est cupiditas hominum auidius occulta cognoscere ad-
 mauerit intus graue uesibulum quod aperto desuper ex-
 lo patulis diffusa ramis uetus palma cotererat fonte
 lucidissimi osentans cuius riuum tantum erumpente mo-
 dico foramine foris eadem que genuerat terra absorbebat
Erant perterea per exelium montem aut pauca bitacula: in
 quibus scabra iam incudes et mallei quibus pecunia si-
 gnabatur uisebantur. **De** loci aegyptiorum littere ferunt
 fortunam monetam officinam fuisse: ea tempestate qua de-
 opatre iuncius Antonius est. **Igitur** adamato que quod a
 deo sibi offeretur habitaculo omnem ibidem in oronibus
 et solitudine duxit aetatem. **Et** ubi et uestimentum ei palma
 prebebat: quod ne cui impossibile uideatur iesum testor et
 scos angelos eius in parte eremi que iuxta **Syria** **Sarra-**
enis iungitur uidisse me monachos e quibus unus. xxx.
 iam annos clausus **Dordeaceo** pane et lutulenta aqua
 uixit. **Alter** in **Zisteria** ueteri quam gentili sermone **Si-**
rigubam uocant quique caricis per singulos dies suscita-
 batur. **Hac** incredibilia uidentur eis qui non crediderunt
 omnia possibilis credentibus sed ut ad id redeam unum digres-
 sus sum cum iam centesimo decimotertio aetatis sua-
 anno beatus **Paulus** celestem uitam ageret in terris
 et nonagenarius in illa solitudine **Antonius** moraretur
 ut ipse asserere solebat. **Hac** in mente eius cogitatio inci-
 dit. **Nullum** ultra se perfectum monachum in eremo con-
 sedisse: atque illi per noctem quiescenti reuelatum esse a-
 lium interius in eremo multo se meliorem: ad quem uisum
 dum deberet properare: **Hic** erumpente luce uenera-
 bilis senex israheliticus artus baculo regente sustentans coepit
 ire uelle quo nesciebat: et iam media dies eo coquente
 desuper sole feruebat: nec tamen accepto itinere deducebatur
 dicens **Crede** in deo meo quod seruum suum quem mihi pro-
 misit ostendet: nec plura his **Adspiciatur** homines equo mix-
 tum cui opinio poetarum centauro uocabulum indidit
Quo uiso saluatoris impressione signi armat frontem et he-
 us tu inquit qua in parte seruus dei hic bitat: **At** ille bar-
 barum nescio quid fremens et frangens potius uerba:
 quam proloquens **Inter** horrentia ora senis blandum quae
 sicut alloquitur: et cum dextera manus protensione cupi-
 tus indicat iter: **Ac** sic per patentes capos uolucris tras-
 mittens fuga ex oculis mirantis euauit. **Per** hoc
 utrum diabolus ad terrendum eum simulauerit: **An** ut so-
 let eremus monstruorum formas aialium ista quoque si-
 gnat bestiam incertum hominem. **Stupens** itaque antonius

et de eo quod uiderat secum uolens ultra progrediebatur
 nec mora iter saxosa conuale haud graue hominulum
 aduincio uanibus fronte cornibus asperata cuius extre-
 ma pars corporis in caprarum pedes definebat: **Et** hoc
 antonius spectaculo scutum fidei et lorica spei ut fortis
 pliator arripuit. **Nihilominus** memoratum aial palmarum
 fructus ad uaticum qui pacis obsides offerebat. quo co-
 gnito gressu pressit antonius et quisnam esset interrogans
 hoc ab eo rursus accepit mortaliter ego sum et unus ex acco-
 lis eremi: quos uario delusa errore gentilitas faunos sa-
 tyrosque et incubos uocans colit: legatione fungor gregis
 mei: precamur ut pro nobis eodem deum deprecia que pro
 salute mundi oli uenisse cognouimus. **Et** in uniuersam
 terram exiit sonus eius. **Talia** eo loquente longinquus uia-
 tor ubertim faciem lachrymis rigabat: quas magnitudi-
 ne laticis indices effuderat. **Gaudebat** quippe de christi
 gloria et de interitu sathanae. **Similiter** admirans quod
 eius possit intelligere sermonem et baculo humum percussus
 aiebat: **De** tibi alexandria que pro deo portenta ueneraris
De tibi ciuitas meretrix in qua totius orbis daemonia
 confluerent. **Quid** ne dictura es? **Bestia** christum loquun-
 tur: et tu pro deo portenta ueneraris: necdum uerba
 complerat: et qui per niger uolatu petulcum aial aufugit
 hoc ne cui ad incredibilitatem scrupulum moueat sub rege
 constantino uniuerso mundo teste defenditur **Na** alexan-
 dria istiusmodi homo uisus productus magni populi spectacu-
 lum prebuit. **Et** postea cadaver exanime ne calore aetatis
 dissiparetur sale infusum **Antiochia** ut ab imperatore
 uideretur allatum est: ut propositum sequar **Antonius**
 cepta regione pergebat ferarum tantum uestigia intuens et **E-**
remi latam uasitatem. **Quid** ageret quo uerteret gradum ne-
 sciebat: iam altera effluerat dies **Restabat** unum ut de-
 ferri a christo non posse consideret. **Per** hoc scias in oroe
 exegit tenebras: et dubia adhuc luce pro oculis inuenit lu-
 pam sicut ardoribus anhelante ad radicem montis irumpere
 quam secutus oculis et in speluncam cum fera abiisset accedens
 intro coepit inspicere nihil curiositate proficiente tibi ar-
 centibus uisum. **Verum** ut scriptura ait **Perfecta** dilectio
 foras mittit timorem: suspensio gradu et abelitu tepato cal-
 lidus explorator ingressus: ac paulatim progrediens sapi-
 usque subsistens sonum aut captabat. **Tandem** per circa noctis
 horrorem procul lumen intus dum auidius propat offeso
 pede lapidem in strepitu concitauit: per cuius sonitum bruis
 paulus ostium quod patebat occludens fera obfirmauit: **Tunc**
 uero antonius pro foribus corruens usque ad sextam et eo a-
 plius horam aditum precabatur dicens qui sum unum cum uenerim
 nostri. **Scio** me non mereri conspectum tuum uidei: tamen nisi uide-
 ro non recedam: qui bestias incipio: homines cur repellis: quoniam
 et iuueni: pulso ut apiatur: quod si non in petro hic moriar a-
 te postes tuos: certe sepelies meum cadaver. **Talia** pre-
 bat memorans. fixusque manebat. ad quem rursus paucis ita re-
 dit heros: nemo sic petit ut mietur: nemo cum lachrymis iuu-
 ria uel calumnia facit: et miraris si non recipiam cum moriturus
 adueris sepeliam te. sic aridens paulus patefecit ingressum
 quo apto dum in mutuos miscetur amplexus propriis se sa-
 lutauit noibus: quare domino in corde referuntur. **Et** per se-
 cundum osculum residens paulus cum antonio ita exorsus est: **An** quem tanto
 labori quod sustinisti putridis senectute membrum opit iculta carit-
 es. **En** uideo homines puluerem mori futurum: uerum quod caritas
 oia sustinet narra mihi quomodo ut se se habeat homines genus a anti-
 quis urbibus noua tecta consurgant quo mundus regatur in
 pio. a sicut qui demonum errorem rapiatur. iter hac sermo-
 nationes conspiciunt aliter coruum in ramo arboris consedis-
 se qui in leuiter subuolans integrum patet iter mirantem ora de-
 posuit: per cuius abscessum **Eia** inquit paulus dominus nobis
 praedictum misit uel pius uel deus uel misericors. **Ix.** iam a-
 ni sunt ex quo diuidi patris spiritus fragmentum accipio. uerum ad ad-
 uentum tuum militibus suis christus duplicauit ammonam.

Igitur in deū gratiarū actiōe celebrata sup nitri mar
 ganē sōtis uterqz cōse dit. Dic uero quis frāgeret pāes
 oborta cōtēno pene diē duxit in uespā. Paulus more
 cogebat hospiciū Antōius iure resellebat atatis: Tādes
 cōsiliū fuit iter illos ut apprehēso eregiōne pane dū ad
 se quisqz nititur pars sua rēmeret i māibz. Deinde pau
 lulu aqua cōcauis mambus prono i fontē ore libarunt
 et imolātes deo sacrificiū laudis noctē trāsegere uigilūf
 Lumqz tā eēt terris redditus dies beatus Paulus ad
 Antonii sic locutus ē. Olim te s; i istis regiōibz hitāz
 sciebā: oli cōseruū meus mihi promiserat dñs: Sed qd
 dormitiōis tps aduenit et qd semp cupiebas dissoluit et
 eē aus christo pacto cursu superest mihi corona iustitiā:
 Tu missus es a dño qui humo corpusculū meū tegas
 Inmo terra terrā reddas. His Antōius auditis flēs et
 gemēs ne se deseret. Atqz ut cōitē talis itieris accipet
 precabatur: et ille non debes inquit quarete qua ma
 sunt: sed que aliorū: Expedit quidē nbi sarcia carnis ab
 tecta agni sequi: Sed ceteris expedit fratribus ut tuo
 adhuc iuuuātur exēplo: Quā obrē pge quāso nisi mo
 lestū ē ut palliū quod tibi Athanasius episcopus dedit
 ad obuoluēdū corpus meū deser. Hæc autem beatus
 Paulus rogauit nō qd magnope curaret. Vtrum tectū
 putresceret cadauer an nudum: Quippe qui tanto tps
 spacio cōtextis palmariū foliis uestiebatur. Sed ut a se
 ccedēte macror sux mortis leuaretur: Superfactus er
 go Antōius qd a Athanasio et palliū eius audierat
 quasi christū i Paulo uidens et in pectore eiusdē deus
 uenerās ultra nihil respōdere ausus ē. Sed cū silentio
 lachrymās osculatis eius oculis māibusqz ad mōaste
 riū quod postea a sarracēis occupatiū est regrediebatur
 neqz uero gressus seqbatur anius. Sed cū corpus iane
 tenuis semiles et āni frangerēt anio uincebat atātē. Tā
 dem defatigatus et ābelus ad habitaculū suum pfecto
 itinere puenit cui cus duo discipuli qui ei tā longo tpe
 ministrare cōsueuerāt occurrissent dicētes: Vbi tās diu
 moratus es p; Respōdit. De mihi peccatori qui saluus
 mōachi nōen sero. Vidi Helīā Vidi Joānē i deserto: et
 uere i paradiso uidi Paulū. Ac sic ore compōsio manu
 uerberans pectus de cella palliū protulit. Rogantibus
 qz discipulis ut plenius quid nam rei esset exponeret
 ait. Tempus loquendi: et tempus tacēdi tps plāgēdi:
 et tps ridendi. Tunc egressus foras et nihil tibi quidē
 sumēs p uia qua uenerat regrediebatur illū sitēs illū uf
 dere dī drās ulū oculis ac mēte cōplectēs: tiebat. n. qd
 eueit ne se absēte dōitū christo sps reddret: Lūqz tā di
 es illuxisset alia et triū horarū spacio iter rēmeret uidit
 iter āgelorū cateruas iter prophetarū et aplōrū choros
 nūeo Paulū cādore fulgētē: i sublie cōscēdre et statim
 i facē proadēf sabulū capiti supiaciebat plorās atqz eu
 lās: Zur me Paule dimittis cur abis isalutatus tā tarde
 notus tā cito recedis. Reserebat postea bñs Antōius
 tāta se uelocitate qd reliquū erat uix cucurrisse ut instar
 aut puolaret sic imerito. Nā itrogressus spelicā uidit
 gēibz cōplicitis erecta cuiē extēsisqz i altū māibz corpus
 exaie. Ac primū et ipse eum uiuere cēdeno piter orabat.
 Postqz uero nulla ut solebat suspiria pēctis audiuit i fle
 bile osculū ruēs itellexit qd ēt cadauer sēi deū cui oia uf
 nūt officio gestus pcaretur. Igitur obuoluto et prolato
 se ras corpore psalmis quoqz ex christiana traditiōe cā
 tatis cōtritabatur. Antōius: qd sarculū quo terrā fodret
 nō haberet fluctuās uario mētis xstu: et secū multa re
 putās dicebat. Si ad mōasteriū reuertar quatrīdū iter ē
 si hic mēcā nihil ultra proficiā. Doriar ergo ut dignū
 ē et iux bellatorē tuū christe ruēs extrēū halitū sudā. Ta
 lia eo aio uoluēte ecce duo leōes ex iterōnis erēi parte
 currētes uolātibz p colla iubis ferebātur quibz aspectis
 priō exhorruit rursusqz ad deū mētē iserēs qd colūbas

uidret māsit itrepidus et illi quidē directo cursu ad cada
 uer bñi sēis substituteit adulātibzqz caudis circa pedē eius
 accubue: i frēitū igēti rugiētes ut prorsus itelligēit eos
 plāgere quō poterāt. Demd haud procul cœpūt humū
 pedibz scalpere arenāqz cētatis egerētes inuis hois capa
 cē locū effodere: et stans qd mercedē pro opere postula
 rēt cū motu aurūū cūice diecta ad Antonii perreperunt
 māus eius pedesqz ligētes: ut ille aiaduēteret bñdicō
 nē eos pēari. Nec mora et i laudatōnē quoqz christi ef
 fusus qd muta quoqz aiālia deus ēē sentirēt ait. Doie sñ
 cuius nutu nec solū arboris dīuūt: nec inuis passerū ad
 terrā cadit: qd illis sic tu scis et māū āmūēs ut abirēt ipa
 uit cūqz illi icessissēt sēi corporis dēri sēiles curauit hūe
 ros et dposito eo i foueā dīup humū cōgregās tumulū
 ex more cōposuit. Postqz autes dies effulserat alia: ne
 quid pius hares ex itestati bōis n possideret: tūicā sibi
 eius uēdicauit: quā i sportarū morē de palinā solis sibi
 ipse texerat: ac sic ad mōasteriū reuersus discipulis ex
 ordie cūcta replicauit: diebusqz solētibz paschæ pēteco
 stes: sp Pauli tūicā uestitus ē. Libet i sine opusculi iter
 rogare eos qui patrimōta sua ignorāt: qui domos mar
 moribz uestiūt: qui uno filo uillarū isuunt pda huic se
 ni nudo quid ūq dīuerit. Vos gēma bibitis: ille cōcauis
 māibz naturā sansuac. Vos i tūicis aurū textitis: Ille ne
 uilissimū quidēz mācipū uestri idūenta hūit. Sed ecōtra
 rio illi pauperculo paradisiū patet: uos auratos gehēna
 suscipiet. Ille xpi uestes is nudus tñ seruauit: uos uestiū
 serias uos idū etiū xpi pdidistis. Paulus uilissio puluēz
 optus iac resurrecurus i glia: uos oposa saxi sepulera p
 mit cū uestri opibz arsurus. pate qd uos pate silē dī
 uitis quas amatif cur et mortuos uestros auratis obuol
 uitis uestibz. Zur ābitio uestra iter luctus lachryasqz nō
 cessat. An cadauera diuūti nsi i serico putrescere nesciūt.
 Obsecro quicūqz hæc legis ut hieronymi pcoris mēine
 ris cui si dñs optionē daret: multo magis eligeret tūicā
 beati Pauli cum meritis eius qd regum purpuras cum
 suis pccatis. Amen

Incipit tractatus nonus tertiae partis principalis epistolae
 rum beati hieronymi de uita statu et regula monachorū

Epistola beati Hieronymi ad pauliū hortatoria ad con
 uersationem monasticam: et studium scripturarū.

Argumentum in eandem.

PAULINUS a Paulino Hierō
 mus pp atātē et scōriū locorū icolarū
 utriqz resellit dicēs Sapiētiās nō in
 carnis. Is in sapiētia cāos existerē nec
 hierosolymis cōmorari is hierosoly
 mis scē et pie cōuersari esse laudabile
 Paulinus uero cōmēdat qui seculo dūcūsqz calcans
 nudā crucē nudus fuerat isecutus dūstūadē hierosolymā
 accedēi ubi ex toto orbe cōcurrunt: is magis solitudinē
 petere ut uetus mōachus cēse. nūr: et auctores ac duces
 eius propositi isequatur quos a ueteri testō ipentof ēu
 merat. De hic illū qd diu i scō iplicitus tēatur mōet fre
 quētā et salutationes atqz cōiūua fugēi uilioribz cōis
 paus un: frēqnter legere et orare: assetatōnē fugēi pau
 pibz erogare dispēsationē alienā recusare pecūiā: hēre
 simplicitatē colūbā: serpētis astutiā: et i erogādo mode
 rationē seruare: nec quicqz effundere. Cōmēdat libellū
 panagyricus: quē pro Theodosio principe scripserat ef
 ferēs gēus eloqui hortatur illū sacris sermōibz cōdiat sc
 entiā. scripturarū sciētiā ab eo qui hēt clauē dāuid cēse
 eē qrdā: et id occasiōe suscepta de quibusdā tractatori
 bz et eorū scriptis ediserit illū dicēs ad apicē pūcturū

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read.]

si ingenio et eloquentia scia et studiu accesserint scripta rarum .

Qualis autem et cuius sanctitatis fuerit iste Paulinus qui postea fuit nolax Episcopus urbis beatus Gregorius libro dialogorum ostendit: qui et alii qua sui ingenii monumeta reliquit: sicut genadius testatur libro uirorum illustrium: ex quo excerptus e sub scriptum argumentum .

P

PAULINUS Nola campanie Episcopus composuit uersu breui: S multa: et ad celsum quendam epistophium uita consolatorium libellum super morte christiani: et baptisati in fantis spe christiana unitum: et ad Senerum plures epistolas ad Theodosium imperatorem an epatum prosa panxyricum cum super uictoria tyrannorum eo maxime q fide et orone plusq armis uicerit: fecit et sacramentorum et hymnorum ad sorore quoq eplis multas de cotemptu mundi dedit: et de diuersis causis disputationes diuersas tractatus edidit: picipuus tm oim opusculorum eius est liber de poenitentia: et de Laude gnali oim martyrum. Claruit temporibus Honorii: et Valentiani no solum obseruatione et sanctitate uitae: sed et poenitentia aduersum demones .

Epistola.

B

ORUS Homo de bono thesauro cordis sui profert ea q bona sunt: et ex fructibus arbor cognoscitur: De tiris nos uirtutibus uis: et paruos magnus extollis ultimazq ptem co

uuii occupas: ut patrifamilias iudicio promouearis. Quid. n. in nobis aut quatum est ut doctae uocis mereamur pconiu: ut illo ore quo religiosissimus princeps defenditur humiles modiciq laudemur. Noli igit irater carissime anorum estimare nos numero nec sapientiam canos reputes: sed canos sapientia testate Salomone canit hominis prudentia eius. Na et Moyses .lxx. presbyteros iubetur eligere quos ipse sciret ee utiq no xno sed prudentia iudicados: et Daniel adhuc puer longauos iudicat atq impudicos senes atas la scia codemnat. Noli in qua fide pensare temporibus nec me scircio meliorem putes q prior in christi exercitu ceperim militare. Paulus apilus in uas electiois de persecutore mutatus nouissimus i ordie primus in merito est: quia extremus licet plus omib laborauit: Judas qui quondam audierat Tu at ho Dux meus et notus meus in domo dñi ambulauimus cu consensu proditor amici magi saluatoris arguitur uoce et nodu informis leu trabe nectit ab alta. Econtrario latro Zruces mutat paradiso: et fecit homicidii poena martyriu Quati hodie diu uiuendo portant funera sua: et ai se pulcra dealbata plena sunt ossib mortuoru. Subitus calor longum uincit teporem. Deniq et tu audita snta saluatoris Si uis perfectus esse uade uede oia q hes et da pauperib et ueni seqre me uerba uertit in opera et nuda cruce nudus sequens expeditior et leuor scalas ascendis iacob. Tunicam mutat cum animo nec pleno marsupio gloriosas sordes appetis: s puris manibus et candido pectore pauperem te et spiritu et operibus gloriaris. Nihil est. n. grande tristi et lurida facie uel smulare uel ostentare ieiunia possessionum redditibus abundare uile iactare palliolum. Erates ille Thebanus homo quondam ditissimus: cum ad philosophandum Athenas pergeret magnum auri pondus abiicit: nec putauit se posse et uirtutes simul et dititas possidere. Nos subsarcinati auro christum pauperem sequimur et sub pretextu elemosynae pristinis opibus incubantes

quo possumus aliena fideliter distribuere qui nostra tē mēde referuamus. Plenus uenter facile de ieiuniis dī sputat Non hierosolymis fuisse sed Hierosolymis bñ uixisse laudandum ē. Illa expetenda est ciuitas: non q occidit prophetas et christi sanguinē fudit: sed quā im petus latificat fluminis q in monte sita celari nō potest quā matrem sanctorum apostolus clamitat: in qua se mūcipatum cum iustis habere latatur. neq; uero hoc dicens memetipsum inconstātia redarguo: damnoq; qd facio ut frustra uidear ad exēplū Abraham et me os et patriam reliquisse: sed nō audeo dei omnipotentiam angusto sine concludere: et artare paruo terra lo eo quem nō capit calum. Singuli quiq; credentium in locorum diuersitatibus sed fidei merito ponderantur. et ueri adoratores: neq; hierosolymis neq; i monte garisim adorant patrem: quia deus spiritus est: et adoratores eius in spu et ueritate eum adorare oportet. Spiritus autem spirat ubi uult. Dñi est terra et plenitudo eius. Postquas siccato iudax uellei uniuersus orbis caelesti rore perfusus est: et multi de oriente et occidente uenientes recubuerunt in sinu Abraxa desitit notus esse tm in iudax deus et in israhel magnum nome: s et in oēs terrā exiit apostolorum sonus et in fies orbis terra uerba corus. Saluator ad discipulos suos loquens cum esset in templo Surgite inquit abeamus hinc et ad iudaxos. Relinquetur uobis domus uestra derelicta. Si calum et terra transibunt: utiq; transibunt omnia quae terrena sunt. et crucis igit et resurrectionis loca his profunt qui portat crucē suam: et cum christo resurgunt quotidie qui dignos se tanto exhibent hita culo Laterum qui dicunt templum dñi templus domini audiant ab apostolo Vos estis templū dei: et spūs dei habitat in uobis: et de hierosolymis et de britania aequali patet aula caelestis. Regnum. n. dei intra uos est: Antonius et cuncta aegypti et mesopotamiae ponti cappadociae et armeniae examia monachoru non uicē hierosolymam: et patet illis absq; hac urbe Paradisi sanua Beatus Dilarton cus palaximus esset et in palaxina uiueret uno tm die uidit hierosolymā ut nō con tēneret sancta loca propter uicinā: nec rursus dñs loco claudere uideretur ab Hadriani temporib; usq; ad ini perium constantini per annos circiter centus lxxx. i lo to resurrectionis simulacrum iouis in crucis rupe statua ex marmore ueneris a gētib; posita colebatur ex timantibus psecutionis auctorib; qd tollerent uobis si dē resurrectionis et crucis si loca sancta p idola polluis sent Bethleem nē nostras et angustissimum orbis locū de qua psalmista canit ueritas de terra orta ē luctus in umbrabat thumor. i. adonidis: et in specu ubi quondā christus paruulus uagūt: ueneris amasius plāgebatur Sur iqueo hae tā longo repēta principio: vs ne quic q fidei tuae deesse putes quia hierosolymā nō uidisti: nec nos scircio meliores extimes q huius loci hita culo fruimur: s siue hic: siue alibi aequalē te pro operib; tuis apud dñm hēre mercedes. Reuera ut simpliciter motus mentis mex fatear considerans et propositus tuum et ardorem quo seculo renunctasti differentias i locis arbitror si urbib; et frequētia urbium derelicta in agello habites: et christus quaxas in solitudine et ores solus in mōte cum iesu sanctorumq; tm locorum uicē tatibus perfruaris: idest ut et urbe careas et propositū mōachi nō amittas: quod loquor nō de epis nō de ps byteris: nō de clericis loquor quorum aliud officium est: sed de monacho quondā nobili apud seculum: qui scircio pccium possessionum suarū ad pedes apostolorum posuit docens pecuniā esse calcandam ut humilē et secreto uicitanis semper cōtemnat quod semel contē pserat si crucis et resurrectionis loca nō essent in urbe

celeberrima i qua curia i qua aula militu i qua scorta mi
mi scurræ et oia sunt q̄ solēt i ceteris urbibus eē uel si mo
nachoz solūmodo turbis frequentarentur expetendum
re uera huiusmodi cunctis monachis esset habitaculum
Nunc uero summa stultitia ē renunciai seculo dimittē
pūā urbes d̄fereē et monachū profiteri et iter maiores
populos peregre uinere q̄ eras uicturus in patria De
toto huc orbe cōcurrunt: plēa ē ciuitas uniuersi generis
hoiuz: et tanta utriusq; sexus constipatio ut qd̄ alibi ex
parte fugiebas hic totū sustieē cogaris Quia igit sine in
terrogas p̄ quā uia incidere debeas reuelata tecū facie
loquar: Si officiū uis exhibere presbyteri si forte epi
scopatus te uel honor forte delectat uiue i urbibus et ca
stellis et aliorū salutē fac lucrū aīx tuæ Sin autē cupis
esse qd̄ diceris mōachus idest solus quid facis in urbibus
quæ utiq; nō sunt solorū habitacula sed multorum: Hēt
unūquodq; propositū p̄icipes suos **R**omani duces
iūtenur cāillos: fabricios: regulos: sciπōes: **P**hilosophi
proponāt sibi pythagoras: Socratem: **P**latones: **A**risto
telē **P**oeta amulētur **H**ōez: **V**irgilium: **C**enandriū
Terētius. **I**storia. **T**hucydidē: **S**alustiiū: **H**erodotū:
Liuū. **O**ratores **L**ysia **G**racchos **D**eosthēes. **T**ullū.
et ut ad nā ueniāus **E**pi et p̄sbyteri hēāt ad exēplum
aplōs et aplicos uiros: quorū hōrē possidētē hēē nīā
tur et meritū: **N**os aut hāus nīi propositū p̄cipe pau
los atōios uiliāos hilariēs macarios. **E**t ut ad auctori
tatē scripturarū idā nī p̄iceps **H**elias nī **H**elias nī
duces siliū prophetarū: qui habitāt i agris et solitudie et
facebāt sibi tabernacula prope fluēta iordāis. **D**e his sūt
et illi siliū **I**chab qui uinū et sicā nī bibebant: qui morabā
tur i tētoris: qui dei p̄ **H**ierētiā uoce laudāt: et prōmittē
eis q̄ nō d̄ficiat d̄ surpe eorū uir s̄as corā dño. **D**oc re
or et **LXX** psalmi unū significā siliorū **J**oadab et eorū
qui primi i captiuitatē ducti sūt. **I**ste ē **J**oadab filius re
chab qui i ignoriū libro scrib̄ ascēdisse curruū cum ieu
huius siliū sūt qui i tabernaculis sp̄ hitates ad extremū
pp̄ iruptōnē chaldaici exercitus hierosolymā intrare cō
puli hāc primā captiuitatē sustiuisse dñi q̄ p̄t solitudi
nis libertatē urōe q̄i carceri sūt idusi. **O**blecro itaq; te
ut qm̄ sc̄a sororis tuæ ligatus es uiculis et nō p̄tius expe
dito pergis gradu siue hic siue ibi multitudinē boium
et ofiticia et salutationes et conuiuia ueluti quāsdā catē
as fugias uoluptatū: **S**it uilis et uesp̄tinus cibus holera
et legūia iterduq; pisciculos pro sumis ducas delicias.
Qui christū deli d̄rat et illo p̄ae uescitur non querit ma
gnope de q̄ p̄ciosis cibis stercus cōficiat **Q**uicquid p̄t
gula nō sētur idē tibi sit quod p̄is et legūina: **H**ēs ad
uersus **J**ouiniū libros de cōtēptu uētris et gutturis
plenius d̄serētes: **S**emp i māu tua sacra sit lectio fre
quēter orādū et flexo corpore mens erigenda ad dñm
Lēbra uigilia: et uētre uacuo sapius dormiēdū: **R**u
musculos et gloriolas et palpātes adulatōres q̄i hostes
ama **P**auperib; et s̄tribus refrigeria sūptū māu pro
pria distribue: **R**ara ē in hoibus fides. **S**i nō credis
uerū eē cō d̄lco. cogita iuda loculos: hūilitatē uestius
tumētū anio nō appetas. **S**eculariū et maxie potētium
cōsortia deuita: **Q**uid tibi necesse est ea uidere crebrius
quorū cōtēptu mōachus eē cōpisti? **S**oror p̄cipue tua
mārdarū declinet colloquia: nec iter sericas uestes et gē
mas circūsedētū sceminay se sordidatā aut doleat aut
mātur: **Q**uia alterū propositū poenitētiā alterū tactatiā
seminariū ē **L**ate ne quasi fidelis et famosus tuorū quō
dā dispēsator alienā pecuniā distribuēdā accipias itell
gis quid loquar. **P**edit enī tibi dñus in om̄ib; intellectu
Habeto simplicitates colūba: neciq; machineris dolos
et serpentis astutiam ne aliorum supplanteris insidias:
Non multum distat in uicio uel decipere posse uel de
cepti christianū. **Q**uem senseris tibi aut semper aut

crebro de nūmis loquentem excepta elemosyna que
idifferēter oib; patet istitorē hēto potius q̄ monachū
p̄ter uictū et uestitū et māifestas necessitates nihil cuiq;
tribuas ne filiorū p̄aes cāes cōedāt. **V**erū christi tēplū
aia cōdētis ē. **I**llā exornauitā uesti: illi offer dōna i illa
christū suscipe. **Q**uæ utilitas pietes sulget gēmis et christi
stū i paupe mori? **J**ā nō sūt tua q̄ possida dispēsatio tibi
cōdita ē. **C**emēto **A**nāx et **S**aphira. **I**lli timidū sūa ser
uauerit tu cōs̄dra ne christi s̄bās iprudēter effūdā: idē
ne imodrato iudicio rē paupū tribuas nō paupibus et
sc̄ds diēs prudētissimi uiri liberalitate liberalitas pereat
Noli i sp̄icere ad phaleras et noia uana catonū. **E**go in
quit te itul et i cute noui **E**ssē christiānū grādē nō uide
ri. **E**t nescio quo mō plus placet mundo qui christo di
splicet. **H**ac nō sit ut aiit mineruā s̄s igrediētē pelagus
aice aicus mōui malēs a te facultatē meā q̄ri q̄ uolupta
tē ut i quo ego lapsus sū: in firmo p̄geres gradu. **L**ibri
tuū quē pro **T**heodosio p̄cipe prudēter ornatēq; cō
positū trāsinisti libētē legi: et p̄cipue mihi in eo subdi
uisio placuit: **L**ūq; i primis p̄tib; uicas alios qui p̄ultimis
teip̄s supas s̄s et ips̄ gēus eloquiū p̄sū ē et mūdū et cis
tulliana luceat puritate. **C**brū ē in s̄ntis. **F**acet enī ut ait
quidā ozo i qua tm̄ uerba laudātur. **P**raterea magna ē
rerū cōseq̄ntia: et alterū p̄dēt ex altero: quicquid assum
pseris uel sus supioz: uel itūū seq̄ntiū ē. **F**elix **T**heodo
sius qui a tali christi oratore defēditur **I**llustrasi purpu
ras eius et utilitatē legus futuris seculis cōsecrauit. **Q**u
cte uirtute qui talia hēs rudimēta qualis exercitatus mil
les eris: o si mihi liceret istiusmodi igēus nō per adios
mōtes et elcones uertices ut poeta canunt: sed per si
on et itabirius et sina et excelsa dūcē scripturarū: si cō
tigit docere quæ didici et q̄i p̄ māus miseria tradere
prophetarū: nasceretur nobis aliquid quod docta gra
cia nō hēret. **A**udi ergo me cōserue aice germāe auscul
ta paulisper quo i scripturis sc̄is calle gradiaris: **T**otum
quod legimus i diuinis libris nitet quidē et fulget etiā
i cortice: s̄s dulcius i medulla est **Q**ui edēt mult nucleos
frāgat nuc ē **R**euēla iquit dāuid oculos meos et cōside
rabo mirabilia de lege tua: **S**i tātus propheta tēbris
ignoratiā cōsūtetur qua nos putas paruolos et pene lac
tentes isciētie nocte circumdari: **D**oc autē uelamē nō so
lū i facie moy si: sed i euāgelistis et apostolis positus ē
Turbis saluator i parabolis loq̄batur: et cōtēstas mysti
ticus eē quod dicebatur aiebat **Q**ui hēt aures audiendi
audiat **Q**ui aperta fuerint uniuersa q̄ scripta sūt ab eo
qui hēt clauē dāuid qui aperit et nemo claudit claudit
et nemo aperit: nullo alio p̄dētur referate: **S**i haberes
hoc fundāentū imo si q̄i extrēa māus i tuo ope iducez
tū nihil pulchrius nihil doctius nihilq; latius tuis h̄mus
uolūm̄b; **T**ertullianus eber ē i s̄ntis s̄s difficilis i loq̄ndo
Beatus **L**ypriāus istar s̄tus purissimi dulcis icedit et
placidus ē: et cus totus sit i exhortatōe uirtutum occupa
tus persecutiōis āgustis scripturas diuinas nequa q̄ d̄esse
runt. **I**ndyto **V**ictorius martyrio corōatus quod itell
git loqui nō p̄t **L**actānus q̄i quidā suuuis eloquētiā
tulliax utū tā nīa affirmare potuisset q̄ facile aliena de
struxit. **A**mobius inqualis et nimis ē et absq; operis
sui partitōe cōsusus. **S**cs **H**ilarius gallicano coburno
attollitur: et cus graxiā florib; adometur lōgis iherdus
pertodis uoluitur: et a lectōne s̄plitoris s̄s procul est.
Taceo de ceteris uel d̄iunctis uel ēt adhuc uiuētib; sup
quib; i utraq; partē post nos alii iudicabūt. **A**d te uēto
symmiste sodale meus et aicus iq; meus ante q̄ notum
et p̄abor ne assētatiōnē i necessitudinē suspiceris quon
as potius uel erraī me. **A**stiatō uel aoi labi q̄ aicus adu
latōne decipez. **C**agnus hēs igēus et is̄ntā sermōis
suppellectilē et facile loq̄ris et pure facultasq; ipa et puri
tas mixta prudētiā ē: **L**apite quipe sano oēs sensus ui

genti dicitur prudentia et eloquentia si accederet uel studium uel intelligentia scripturarum uideret te breui in arce tecei nome et ascendente cum iacob tecta suo canere in donibus quod in cubilibus cognouisses: Accingere quod te accigeri: nihil sine magno labore uita dedit mortalibus: Nobile te ecclesia habeat ut prius senatus habuit: Preparat tibi diuitias quas quotidie eroges et nunquam deficiat. Dum uiget aetas dux adhuc carnis spargat caput atque subeat morbi tristisq; senectus et labor et dura rapiat idemeta morbi: Nihil in te mediocre esse contentus sum totum summum totum profectum desidero: Sanctus Vigilantius presbyter qua auuiditate susceperit melius est ut ipse uerbis quam meis discas litteris: qui cur tam cito a nobis profectus sit et nos reliquit non possim dicere ne laedei quepiam uidear. Tamen qui pretereunt et festinate paululum tenui: et gustu enixa acinax dei ut per eu discas quid in nobis non desideres scias conseruata tua et tecum in domino militate per te salutari uolo

Epistola ad rusticum de uita monastica

Argumentum in eadem

RUSTICUS gallum qui adhuc adolescens christo ceperat militare ad uitam conuersationemq; monasticam instituit. Docet calcare auaritiam et oes occasione concupiscentiam declinare: Monet ut prius se monasticam disciplinam subiciat: quam migret ad eremum solitariam uitam describens pericula ac tetamenta: de opere manus erudit sui ipsius in hebraicis litteris discendis studium laborisq; comemorans: De ieiunio quoque et lectione instruit: illud precipue mandans in atrahedo ligum et aurum uitam pruriginem et ad extremum probatissimorum galliarum episcoporum Proculi et Exuperii monet sectari uestigia. **Epistola**

HOMINIS EST christiano felicis cui prouidentur regna celorum nihil laborioso suo qui quotidie de uita perditatur nihil eo fortius qui uicit diabolum: nihil uilius illo qui a carne supatur: **U**triusque rei sunt exempla plura. Latio credit in cruce: et statim meruit audire. **A**me ame dico tibi hodie mecum eris in paradiso: Judas de apostolatus fastigio in perditionis tartarum labitur et nec salutaritate conuincit nec intencione buccella: nec osculi gratia fragitur ne quam hoies tradat quem silium dei nouerat. **Q**uid Samaritana uilius? Non solum ipsa est scidit et post sex uiros unum inuenit dominus messias cognoscit ad forte quem in templo populus iudeorum ignorabat: sed auctor fit multorum salutis et apostolis ementibus cibos esuriere: sicut lassusq; suscitatur. **Q**uid Salomone sapiens? attamen infatuatur amoribus feminarum. **B**onum est sal nullumque sacrificium absque huius aspersione suscipi. **U**nde et apostolus precipit. **S**ermo uester sit sale conditus. **Q**uod si infatuatur foris prouocatur in tantumque perdit nominis dignitatem ut nec in sterquilino quidem sit utile quo solent edentia arua condiri: et sterile aiaz solum piguescat. **D**ax dicitur ut prius te fili Rustice fratre doceas magna cepis se: excelsa sectari: et adulescentia imo pubertatis icentia calcate profectum quidem aetatis gradum scadei: sed lubricum iter esse per quod ignis: nec tamen sequi gloriam post uictoria quantum ignominiam post ruinam. **N**on mihi nunc per uirtutis prata ducendus est riuulus: nec laborandum ut ostendas tibi uariorum pulchritudinem florum. **Q**uid in se lilia habeant puritatis: quid rosarum uerecundia possideat quid uiolae purpura promittat in regno quid rutillanum spondeat pictura gemmarum. **J**am enim propitio domino stiuam tenes. **J**am in tectum atque solarium cum Petro apostolo conscendisti qui in iudaeis esuriens

cornellii saturatur fide et famem in crudelitate eorum gentium conuersione resinguit atque uase euangeliorum quadrangulo quod de caelo descendit ad terras docetur et discit oes hoies posse saluari: rursus quod uiderat in spe cadidissimi litcaminis in supra transferretur et creditum urbem de terris in caelum rapitur pollicitatio domini compleatur. **B**eati mundo corde quoniam ipsi deum uidebunt. **T**otu quod apprehensa manu insinuare tibi cupio quod qui doctus nauta post multa naufragia rudem conor instruere uetore: illud est ut in quo litto pudicitia pirata sit noueris ubi charybdis et radix oim maleorum auaritia ubi scylla obrectatorum caes de quibus apud loquitur. **N**e mordeat iuicem mutuo consumamini quomodo in media tranquillitate securi. **L**ibyis interdum uiciorum syrtibus obruamur quid uenentorum animantium desertum huius seculi nutriat. **N**auigantes rubrum mare in quo optandum nobis: est ut uerus pharao mergat cum suo exercitu multis difficultatibus ac piculis ad maximam urbem perueniunt. **U**troque litto gentes uagax imo beluax habitant ferocissimae. **S**emper solliciti semper armati: totius anni uehunt cibaria latentibus saxis uadibus durissimis? **P**lana sunt omnia: ita ut speculator et doctor in summa mali arbore sedeat: **E**t uide regenda et circumflectenda nauis dictata praedicat. **F**elix cursus est si post sex menses supradictae urbis portum teneat a quo se incipiat aperiri oceanus per quem uix anno perpetuo ad idiam peruenitur et ad Gage flumini quem phison scriptura sua cognominat: qui circuit oes terrae euilath et multa gentia pigmetorum de paradisi dicit fonte deuenere. **T**ibi natiatur carbunculus et smaragdus et margarita cadentia et unioes quibus nobilitati feminarum ardet abditio. **C**onfiteor quod auri quos adit per dracones et gryphes et imemorum corporum monstrorum hoibus impossibile est ut ostendatur nobis quales custodes habet auaritia. **Q**uorsu ista prospiciunt? **S**i negotiatoris seculi tanta sustinet: ut ad icetas perueniat perit rursus diuitias et seruatur cum aia discrimine quam multis piculis qserit. **Q**uid christi negotiatori faciendum? **E**t qui ueditis omnibus quarit preciosissimam margaritam: qui totis substantia sua opibus emit agrum in quo reperiat thesaurum: quos nec fur effodere nec latro possit auferre: **S**cio me offensus esse quamplurimos: qui generales de uicis disputationes in suas referunt conuicta et dum mihi irascuntur suas indicant consuetudinem multoque peius de se quam de me indicant. **E**go enim neminem nominabo: nec ueteris coeclia licentia certas personas eligas atque perstringas. **P**rudens uiri est ac prudenti feminarum dissimulare imo emendare quod in se intelligant et indignari sibi magis quam mihi nec in motum maledicta congerere qui ut in isides teneatur criminibus certe in eo melior est. **Q**uia sua ei mala non placet. **A**udio religiosam te habere matrem multorum amorum uiduam quae aluit: quae erudit infantem: et post studia galliarum quae uel florentissima sunt misit Romam non parcens sumpibus et absentiam filii spe sustinens futurorum ut ubertatem gallici nitoremque sermonis grauitas romana condiret: **N**ec calcantibus in te sed frenis uteretur. **Q**uod et in disertissimis uiris greciae legimus: **Q**ui asianum tumorem attico siccabant sale: **E**t luxuriantes flagellis uineas falcibus reprimebant. **U**t eloquentiae torcularia non uerborum pampinis sed sensuum quasi uicinis expressionibus redundarent. **D**anc tu suscipe ut parentem ama ut nutricem uenerare ut sanctam nec aliorum imitatis exemplum qui relinquunt suas et alienas appetunt. **Q**uorum dedecus in propatulo est sub nomine pietatis quarentium suspecta consortia: **N**oui ego quasdam tam maturioris aetatis et plerasque generis libertini adolescentibus delectari et filios quare spirituales paulatimque pudore superato per ficta matrum nomina erumpere in licentia maritales. **A**lii sorores uirgines deserunt: et externis uidiis copulantur.

Sunt quæ oderunt filios: et nō suoz palpantur affectu
 Quæ impaciētia idēx animi nullas recipit excusationē
 et cassa pudicitia uel mēta quasi arāeaz uela dirum pit
 Videas nonnullos accitis renibz pulla tunica barba
 proluxa a mulieribus nō posse discedē sub eodē mæz
 tecto simul iure cōiūtia: acilla iuūes habet i ministerio
 et prater nuptiaz uocabula esse oia matrimonia. Nec
 hæc culpa est christiani nominis si simulator religiōis i
 uicio sit: Quinimo cōsuisio gētilius cū ea uideat ecclesiā
 displicere quæ hōimibz bōis nō placet: Tu uero si mōa
 chus esse uis nō uideri habeto curā non rei familiaris
 cui renūciando hoc esse coepisti: sed animæ tuæ: Sordi
 da uestes cādida mētis iudicia sint. Nilis tūca cōiēptū
 saculi probet: ita duntaxat ne animus timeat ne ha
 bitus sermoqz dissentiāt. Balneaz somēta nō quatas
 qui calorē corporis ieiunioz cupio frigore extinguere
 Quæ et ipa moderata sint ne nimia debilitēt stōachū et
 maiorē ifectionē poscētia erūpat i cruditatē: quæ parēs
 libidmū ē. Modicis et tēperatis cibz et carni et animæ
 utilis ē. Carrē ita uide. ne p illā alias uidere cogaris?
 quoz uultus cordi tuo hāt: et tacitū inuat sub pectoꝝ
 uulnus. Ancillulas quæ illi in obsequio sunt tibi scias
 esse i insidiis. Quāto uilior carus cōditio ē tāto facilior
 ruina ē. Et Joānes baptista scā miz habuit pōntificisqz si
 liūserat: et tamen nec matris affectu nec patris opibus
 uincebatur re i domo parentū cū periculo uiuere casti
 tatis: uiuebat i eremo: et oculis desiderābus christum
 nihil aliud dignabatur aspicerē. Vestis aspera zona pel
 lica: cibus locustæ: melqz siluestre: oia uirtuti et cōnē
 tia praparata. Filii prophetaz quos monachos i ueteri
 legi us testāto adificabāt sibi casulas prope fluēta iordā
 is: et turbis et urbibz arelicis polēta et herbis agrestibz
 nectabāt. Quādiu i p̄tia tua es habeto celulā pro para
 diso. Varia scripturaz poma decerpe: His utere deliuit
 Dayz sruet cōplexu. Si scādalisat te oculus pes uel ma
 nus tua prouice ea. Nulli pareas ut soli pareas aia tua:
 Qui uiderit iquit dñs mulierē ad cōcupiscendū tā mce
 catus ē eā i corde suo. Quis gliabitur castū se hēre cor
 astra nō sūt mūda i cōspectu dñi. quāto magis homies
 quoz uita tētatio ē. De nobis qui quonēs cōcupiscius
 tonēs fornicamur. Inebriatus ē iquit gladius meus in
 celo: multo magis i terra: quæ sp̄s et trilulos generat
 Das electionis i cuius ore christus resonat macerat cor
 pus suum et subicit seruituti: et tamen cernit naturalem
 carnis ardorem suæ repugnare sententiæ: ut quod non
 uult hoc agez compellatur: et quasi uim patiens uocise
 ratur et dicit. Miser ego homo quis me liberabit d cor
 pore mortis huius? Et tu te arbitraris absqz lapsu et uul
 nere transire posse nisi omni custodia seruaueris cor tu
 um et cum saluatore dixeris: mater mea et fratres mei
 hi sunt qui faciunt uoluntatem patris mei qui in calis ē
 Audelitas ista pietas ē. Immo quid tā piū q̄ sanctæ ma
 tri sanctus filius custodire. Q̄pat et illa te uiuere nō ui
 dere ad ip̄s: sed ut semper cum christo uideat Anna Sa
 mueles nō sibi s̄s tabernaculo genuit filiu. Jonadab qui
 uinū et siceraz non bibebant qui habitabant in tentoriis
 et quas nox compulerat sedes habebant scriuntur i psal
 mo q̄ p̄mi captiuitatē sustinuerunt qui ab exercitu carā
 oꝝ uastate iudāā urbes intrare compulsi sunt. Uiderunt
 quid alii sentiant. Unus quisqz eius suo sensu ducatur
 Cibi oppidū carcer et solitudo paradisius est. Quid
 desideramus urbium frequentiam: qui de singularitate
 censētur? Moyses ut præsset populo iudæorum
 quadraginta annis eruditur in heremo: pastor omniū ho
 miū factus est pastor. Apostoli de piscatione lacus
 genesareth ad piscationes hominū transierunt. Tunc
 habebant patrem rete nauiculam. Secuti dominum
 protinus omnia reliquerūt portantes quotidie: cruces

suā et ne uirgā quidē i manu habētes. Hoc dico ut etiā
 si clericatus titulat te desiderium discas quod possis do
 cere et rationale hostiā offeras christo. Ne miles ante
 q̄ tyronē prius magister sis anteq̄ discipulus. Non
 est humilitatis meæ neqz mensura iudicare de ceteris
 et de ministris ecclesiāz. Similiter quippā dicez. Habe
 ant illi ordinem et gradus suos: Quē si tēueris quomō
 tibi in eo uiuendum sit editus ad Neptianus liber do
 cere te poterit. Runc monachi incunabula moresqz di
 cutur us et eius monachi qui liberalibus studiis erudi
 tus in adolefcētia iugis christi collo suo imposuit. Pri
 mum qz tractandū est. Utrius solus an cū aliis in mo
 nasterio uiuere debeas. Cibi placet ut habeas sancto
 rum contubernium: nec ipse te doceas: et absqz doctōz
 ingrediatis uiam quam nunq̄ ingressus es. statimqz
 in partem tibi alteram declinandū sit: et errori pate
 as. Non plus aut minus ambules q̄ necesse est ut
 currez lassus morāqz faciēs obdormias. In solitudine
 cito subrepti superbia: et si parūper seiuauerit hoiemqz
 nō uident: putat se esse alicuius momenti. Oblitus sui
 unde et quo uenerit intus corde se i signa uagatur. Tu
 dicat contra ap̄ostoli uoluntatē alienos seruos: ad quod
 gula p̄poscerit porrigit manus: dormit quantum uolue
 rit facit quæd uoluerit: nullū ueretur. Omnes se i serio
 res putat: crebriusqz in urbibz q̄ in cella est: et inter fra
 tres simulat uerecundiam: qui plateaz turbis colliditur
 Quid igitur solitariam uitam reprehēdimus? Cōmune
 Quippe quam sape laudamus. Sed de ludo mona
 steriorum huiusmodi uolumus egredi milites quos
 erēt dura rudimēta nō terreāt: qui species suæ cōuert: si
 ois multo ip̄s dederit qui oīū fuerit mīmi ut primi oīū
 fierēt quos nec esuries nec saturitas aliq̄ super: ut qui
 paupertate latantur: que rum habitus sermo uultus in
 cessus doctrina uirtutum est qui nesciunt secundū quos
 dā ineptos homines dæmonum pugnantium contra se
 portēta cōsingere: ut apud imperitos homines et uiles
 miraculū sui faciunt: ut exinde sectentur lucra. Vidimus
 ruper et planximus. Erecti spes uirtus morte de hē
 sas urbisqz stupēs quasi in usus pauperus congregatas
 stirpi et posteritati derelictas. Tunc ferrū quod latebat
 in profundo super natauit aqua: et inter palmarum ar
 borez mirra amaritudo mōstrata est. Nec mirus talem
 et focum habuit et magistrū qui egentius fames suas
 fecit esse diuitias et miserū derelicta in suam miseriam
 tēuit. Quoz clamor tandem peruenit ad celum: et pati
 entissimas dei uicit aures ut missus pessimus āgelus na
 bal carmelo diceret. Stulte hac nocte auferent animam
 tuam a te. Quæ autem preparasti cuius erunt? Volo er
 go te et propter causas quas supra exposuimus non ha
 bitare cum matre et praxipue ne aut offerentem delica
 tos cibos renuendo contristes aut si acceperis oleum
 igni adicias et inter frequentiam puellarum per diem
 uideas quod noctibus cogites. Nunq̄ de manibus et
 oculis tuis recedat liber: psalterium discatur ad uerbus
 oratio sine intermissione uigil sensus nec uagis cogitati
 onibus patens. Corpus pariter animusqz tendatur ad
 dominum iram uice patientia. Ama scientiam scriptura
 rum et uicia carnis non amabis. Nec uacet mēs tua ua
 riis perturbatiōibus: quæ si pectori infederint domina
 buntur tui et te dēducēt ad delictū maximū. Fac et aliquid
 operis ut semp te diabolu iuēiat occupatū. Si apli ha
 bētes potestātē d euāgelio uinēz laborabāt manibz suis
 ne quē grauaret et alius tribuebāt: i frigeria quoruz pro
 spūalibz abebāt metēz carnalia cur tu i usus tuos succel
 sura non prapares? Vel fiscellas teze iūco uel canistrū
 lētis plecte uimibz: seratur hūus: areolæ xquo limite
 diuidantur: i quibz cū holez iacta fuerit sēma uel plātæ
 p ordinē possit: aqua ducantur irriguæ ut pulcherrioꝝ

ueruum spectator affitas ecce supercilio diuosi trami
tis undam elicit illa cadens raucū per leuisa murmur fa
xa ciet scatebrisqz arentia temperat arua: inserantur in
fructuosa arbores uel gemis uel surculis ut paruo post
tpe laboris tui dulcia poma decerpas. Apiu fabricare
aluaria: ad quas te mittent Salomonis proueria: et
mōasteriorum ordinem et egregiā disciplinā in paruis
disce corporibz. Texantur et lina capiendis piscibz. scri
bantur et libri ut et manus operetur cibos: et aia lectō
ne saturetur. In desideris est ois ociosus. Egyptioz
monasteria hē morē tenent ut nullum absqz labore ac
opere suscipiāt non tā propter uictus necessaria q̄ pro
pter animā salutē: ne uagetur pniciosis cogitationibus
et instar fornicantis hierusalem omni trāseuntū diuari
cet pedes suos. Dum essem iuuenis et solitudinis me
deserta uallarent icentia uictorū ardoremqz natura
ferre non poteram. Quē cū crebris ieiuniis frangeres
mēs tū cogitationibz astuabat. Ad quā edomandā cul
dam fratri qui ex hebræis crediderat me i disciplinam
dedi ut p̄t Quintilian acumina: Aceronisqz fluuios :
grauitatemqz. Frontonis et lenitatem Plinū Alpha
betum discerem: stridentia anhelantiaqz uerba medita
rer. Quid ibi laboris insumpseris: quid sustineri diffi
cultatis: quotiens desperauerim: quotiensqz cessaueri
et cōtentione discendi rursus inceperī testis ē cōscia tā
mea qui passus sū q̄ eorū qui mecū duxere uitam. Et
grās ago dño q̄ de amarissimo semine litterarum dul
ces fructus capio. Dicā et aliud quod in agypto uideri
Græcus adolescens erat in cenobio qui nulla abstine
tia: nulla operis magnitudine flammā poterat ignis ex
tinguere. Hē periclitantes p̄ monasteriū hac arte serua
uit. Imperat cuidam uiro graui ut iurgis atqz cōuiciis
inflectaret boiem: et p̄t irrogatā iniuriā primus uentret
ad q̄rimonias. Vocati testes pro eo loquebantur qui
contumeliam fecerat. Flere ille cepit contra mendatiū
nullus alius cedere ueritati. Solus p̄ defensionē suam
callide opponez studuit: ne abūdātiori tristitia absorbe
retur s̄: Quid multa? Ita annus ductus ē. Quo exple
to interrogatus adolescēs s̄ cogitationibz pristinis an
adhuc aliquid molestiæ sustineret pape inquit uiuez mī
hi nō licet et fornicari libz? Si solus fuisset quo adiu
tore superasset. Philosophi solent amorē seculi ueterē
amore nouo quali clauum clauo expellere. Quod et as
suero regi septē principes fecere psarum ut Valsibus re
gina desiderius aliarū puellarū amorē cōpescerent. Illi
uiciū uicio p̄m p̄o remediāntur: nos amore uirtutis
uicia superamus. Declina inquit a malo et fac bonum
inquire pacē et perseque eam: Nisi oderimus malum
bonum amare n̄ possumus. Qui potius faciēdū ē bo
num ut declinemus a malo. Pax q̄renda ut bella fugi
amus: n̄c sufficē illā q̄rere nisi iuentā: fugientemqz omī
studio psequamur: quæ exuperat oēm sensum: in quo
bitatio dei ē dicēte propheta Et factus ē in pace locus
eius. Pulchraqz pacis psecutio dī iux aplm Hospitali
tatem psequētes ut nō leuū usitatoqz sermone et ut ita
loquar summis labiis hospites inuitemus: sed toto mē
tis ardore tñamus q̄i auferētes secū de lucro n̄o atqz
cōpēdio: Nulla ars absqz magis discitur. etiā muta aia
lia et ferarum greges suos sequuntur ductores. In api
bz principes sūt: Grues unā sequuntur ordie litterato
rio. Imperator unus: iudex unus prouicia. Roma ut
condita ē duos frēs simul reges hēre nō potuit: et par
ricidio dīcatur. In Rebecæ utero Esau et Jacob bel
la gesserunt. Singuli eccliaz Ep̄i: singuli Archipresby
teri: singuli archidiaconi: et ois ordo ecclasticus suis
receptoribus nititur. In nauī unus gubernator: in domo
unus dñs i quouis grandi exercitu unius signū expec
tatur. et ne plura replicando fastidiū legenti faciam p

hxc oia ad illā tendit oio ut doceā te non tuo arbitrio
dimittendum: s̄ uiuere in mōasterio sub unius disci
plina p̄is consortioqz multoz ut ab alio discas hūilita
tē: et ab alio patientiā: Dic te silentiū: ille doceat māst
itudinē. nō facias qd̄ uis: comedas qd̄ iuberis: hēas
qd̄ acceperis: q̄tū acceperis: uestiaris qd̄ acceperis: o
peris tui pensa persoluas: subiiciaris cui n̄ uis: lassus
ad strati uentias. ambulāsqz dormites: nec dū expleto
sono surgere compellaris. Dicā psalmū in ordie tuo
in quo n̄ dulcedo uocis: s̄ mētis affcūs q̄ritur scribēte
aplo Psallā spu: psallā et mēte: Et cātantes i cordibus
uis. Legerat. n. esse p̄ceptū psallite sapienter: Ser
uias fr̄ibz: hospitiū pedes laues: passus iuriā taceas:
p̄positū monasteriū timeas ut dñm: diligas ut parentē
cū tibi salutare quicquid p̄ceperit ille: nec de maioris
sua iudices: cuius officium ē obedire et implere q̄ iussa
sūt dicente Moyses Audi israhel et tace. Tantis nego
ciis occupatus nullis uacabis cogitationibz: et dū ab a
lio trāsio ad aliud opusqz succedit operi illd̄ solū mēte
retinebis quod agere cōpelleris. Vidi ego quosdam
qui postq̄ renunciauere seculo uestimētis duntaxat et
uocis professione nō rebs nihil de pristia cōuersatione
mutasse. Res familiaris magis aucta q̄ imiuta: eadē
ministeria seruulorū: idē apparatus cōuiuū. In Vitro et
Parella fictili aurū comedz: et inter turbas et examia
mistrorū nomē sibi uēdicāt solitarii. Qui uero paupes
sūt et tenui substantiā uidēturqz sibi scioli p̄parū fer
culis similes procedūt ad publicū ut caninā exerceant
faciēdā. Alii in altū sublatis hūeris: Et intra se nescio
quid comicātes stupentibusqz i terra oculis tumentia
uerba trutināt ut si p̄conē ad dideris putes icedere p̄se
cturā. sūt qui hūoz cellaz imoderatisqz ieiuniis tedio
solitudinis: ac nimia lectione dū diebz ac noctibz aur
bz suis p̄sonāt uertitur i melācholias. Et Hippocratis
magis somētis q̄ n̄is monitio indiget. Pleriqz artibz
et negotiationibz pristinis carere n̄ possūt: mutatisque
nomibz insitoy eadē exercēt cōmercia n̄ uictū et ue
stiriū qd̄ aplūs p̄cepit: s̄ maiora q̄ seculi hoies eolu
menta sectātes: et prius quidē ab x̄dilibz quos αγο
ρανοσ græci appellāt uendētius coercebatur ra
bies: nec erat ipune p̄s: Nē at sub religionis titulo ex
ercētur iusta cōpendia: et honor nois christiani fraudē
magis fac q̄ patitur: Quodqz pudet dicez s̄ necesse ē
ut saltes sic ad n̄s erubescamus dedecus publice extē
dentes manus p̄anis aux tegimus: et cōtra oim opini
onē plenis sacculis morimur diuites qui q̄i paupes ui
ximus. Tibi cū in mōasterio fueris hxc facere n̄ licebit
et iolestēte paulati cōsuetudie qd̄ primū cogebaris uel
le incipies: et delectabit te labor tuus: oblitusqz p̄terito
rū sp̄ priora sectaberis. nequāq̄ cōsīdrās quid aliū ma
li faciant: Sed quid boni tu facere debeas. Neqz uero
peccantium ducaris multitudine et te pereuntū turba
solicitet ut tacitus cogites. Quid ergo oēs pibūt qui in
urbibus habitāt? Ecce illi fruuntur suis rebus ministrāt
ecclēsiis. Adeunt balneas: Unguenta non spernunt:
et tamen in omnium flore conueriantur. Ad quod an
te respondi: Et nunc breuiter respondebo me in p̄x
senti opusculo non de clericis disputare: Sed mo
nachum instituire. Sancti sunt clerici et omnium uita
laudabilis. Ita ergo age: et uiue in mōasterio ut cle
ricus esse merearis. Ut adolescentiam tuam nulla
sorde commacules: ut ad Altare x̄risti quasi de Tha
lamo Virgo procedas: Et habeas de foris bonum te
stimonium. Sceminæ quæ Nomen tuum nouerint
Dultum nesciant. Cum ad perfectam Etatem uene
ris si tamen uita comes fuerit et te uel Populus uel
pontifex ciuitatis in clericum allegerint: Agito quæ cle
rici sunt: Et inter ipsos sectare meliores: quia in omni

gradu et conditioe optimis mixta sunt pessima Ne ad scribendum cito profluas et leui ducaris infans. **C**ulio tempore disce quod doceas: nec credas laudatoribus tuis imo irrisoribus tuis aure ne libenter accomodes. **Q**ui cum te adulationibus fouerint et quodammodo impotem mentis effecerint si subito respereris aut ciconiarum deprehendas post te colla curuari aut manu auriculas agitari asini aut astuantem canis protendi linguam. Nulli amabaris nec in eo te sanctum putes si ceteros laceres. **A**ccusamus saepe quod facimus: et contra nosmetipsos disertum nostram iudicium inuenimus de eloquentibus iudicantes. **T**estu dico grimum incedebat ad loquendum gradu et per intervalla quaedam uix pauca uerba carpebat et cum putares singulare non proloqui: Et tamen cum mensa posita librorum exposuisset struem adducto supercilio contra etisq; naribus ac fronte rugata duobus digitulis cõtra pabat hoc signo ad audiendum discipulos prouocans. **T**unc rugas meras sunderet: et aduersum singulos declamare. **E**reticum diceret esse longinuum censoremq; romanam facundiam notare quem uellet et de senatu doctorem excluderet. **D**ic bene nūmatus plus placebat in pradiis? **N**ec mirum qui multos increpare solitus erat factosq; cuneo circus strepentiū garrulorum procedebat in publicum intus **N**ero: foris cato: totus ambiguus ut ex contrariis diuersisq; naturis unum monstrum nouamq; bestiam diceret esse compactam iuxta illud poeticum **P**rima leo postrema draco media ipsa chimæra: **N**unc ergo uideas tales nec huiusmodi hominibus appliceris: nec declines cor tuum in uerba malitia et audias. **S**edens aduersus fratrem tuum loquebaris et aduersus filium matris tuæ ponebas scādaliū. **E**t iterum filium hominum dentes corus arma et sagitta. **E**t alibi **C**olliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula. **E**t apertius in ecclesiasten **S**icut mordet serpens in silentio: sic qui fratri suo occulte detrahit. **S**ed dices. **I**pse non detraho aliis loquentibus quid facere possū. **A**d excusandas excusandas in peccatis ista pratendimus **C**hristus arte non deluditur. **N**equaquā mea sed apostoli sententia est **N**olite errare diu non irridetur. **I**lle in corde nos uidemus in facie. **S**alomon loquitur in prouerbis. **V**entus aquilo dissipat nubes et uultus tristis linguas detrahentis. **S**icut enim sagitta si mittatur contra duras materias nonnunquam in mitentes reuertitur et vulnerat uulnerantem. **I**lludq; cõpletur. **F**acti sunt mihi in arcu prauū. **E**t alibi **Q**ui mittit in altum lapides recidet in caput eius ita detractor cuius irstem uiderit facies audientis imo ne audientis quides sed obturantis aures suas ne audiat iudicium sanguinis illico cõtescit: pallet uultus harent labia salua siccaur. **U**nde idem uir sapiens cum detractoribus inquit ne cõmiserat quā ipse uerit patitio cor et uia utriusq; quis nouit? **T**am sciet eius qui loquitur quam eius qui audit loquentem. **V**eritas angulos non amat: nec quarit susurriones. **T**imotheo dicitur aduersus presbyterū accusati onem non cito receperis. **P**eccantem aures coras omnibus argue ut ceteri metu habeant. **N**on est facile de peccata atate credendus quia et uita praterita defendit et honorat uocabulum dignitatis. **V**eritas quia homines suus et interdum contra annorum maturitates puerorum uicis labimur si me uis corrigere delinquentes aperte increpatatū ne occulte mordeas corripet me iustus in misericordia et tēpabit me oleū autē peccatoris non ipiguet caput meum. **Q**ues enim diligit dominus corripit flagellat aut oēs filium quem recipit. **P**opulus meus qui beatos uos dicit seducit uos et scitias pedum uestroꝝ subuertit. **A**d enim mihi prodest si alius mala mea referas: si me nesciēte peccatis meis imo detractionibus tuis alium uulneres: et cum certatim omnibus narres: sic singulis loquaris quasi nulli alteri dixeris. **H**oc est non me emendat

sed uicio tuo satisficere. **P**recipit dñs in nos peccantes argui debere secreto: uel adhibito teste: et si audire noluerit referri ad ecclesias habendosq; in malo pñ naces quasi ethnicos et publicanos. **H**æc expressius loquar ut adolescentem meum et lingua et auribus prurigne liberem ut renatum in christo sine ruga et macula quasi pudicas uirginem exhibeam: castam sanctamq; tam mente quam corpore ne solo nomine gloriatur: et absq; oleo bonorum operum extincta lampade excludatur ab sponso. **H**abes ibi sanctum doctissimumq; pontificem **P**roculum qui uita et presentis uoce uestris sedulas superet quotidianisq; tractatibus iter tuum dirigat: nec patiat te in partem alteram declinando uiam relinquere regiam per quam israhel ad terram repromissionis properans se transiurum esse promittit: Atq; utinam exaudiat uox ecclesie implorantis: Domine paces da nobis omnia enim dedisti nobis. **U**tinam quod renunciamus seculo uoluntas sit non necessitas: et paupertas habeat expedita gloriam non illata cruciatum. **L**aterum iuxta miserias huius temporis et ubiq; gladios sentientes: satis diues est qui paupere non indiget. **N**imius potens est qui seruire non cogitur. **S**anctus **F**ruperius **T**olosæ episcopus uideat sapientis imitator esuriens pascit alios et ore pallente ieiunio fame torquetur aliena. **N**ihil illo ditius qui corpus domini canistro uimineo sanguinem portabat in uero qui auaritiam proiecit de templo: qui absq; simulo et increpatione cathedras uendentium columbas idest bona sp̄s sancti mensasq; subuertit mamona et numulari onem ara disperit ut domus dei domus orationis uocaretur et non latronum spelunca. **F**ruus tu sectare uestigia et ceteroꝝ qui uirtutū illius similes sunt: quos sacerdotium et humiliores facit et pauperes: **A**ut si perfecta desideras exi cum abraham de patria et de cognatione tua et perge quonescis. **S**i habes sbas uende: et da pauperibus: **S**i non habes grandi onere liberatus es. **N**audum christum nudus sequere. **D**urum: grande difficile sed magna sunt premia.

Sermo beati Hieronymi ad fratres de uigiliarum sanctitate ubi in eos inuehens qui sacras uigilias superstitias ac inuictuosas putant illarum antiquitate in auctoritatem atq; utilitates testimonis et exemplis scripturarum ostendit: quæ quoniam ad omnem sed præcipue ad monasticam pertinent disciplinam huic tractatu inseritur.

DIGNUM est hies optius profusus usq; conueniens de scis uigiliis ne dicit et proferi sermonem quoniam ipsa lucubratio exigit a sollicitis. **N**ox ecce est caligo corporis quæ non solum hoies sed et cunctos somno detinet animates ut informati uiribus per soporem possint diurnos labores sustinere uiuetes. **B**onus deus qui ita prospexit: ita constituit ut homo exiturus ad opus suum et ad opationem suam usq; ad uesperam haberet uicarius tempus in quo duris laboribus et multa fatigatione requiesceret præsinit. **N**ouimus autem multos hominum ut aut maioribus suis placeant aut sibi aliquid peculiariter proffit noctis particulam ad aliquid opusculum segēgari id pro lucro ducet quod furati de sopore suo operari potuerit a **S**alomoe uero laudatur et fema quæ pēsa et laificium ad lucernam uigilanter exercet. **A**d didit etiam quod ex hoc laus uiro eius in portis et gloria magna nascatur: **Q**uod si in carnalibus instrumentis. i. uictui aut uestituti necessarius qui uigilat non reprehenditur imo laudatur et mirari me fateor esse aliquos qui sacras uigilias tam spirituali ope fructuosas orationibus hymnis leombusque fecundis aut supfluis extiant aut ociosas aut quod hie est deterius importunas et quidem si sunt hoies a religione nostra alii qui ista sic faciunt non est mirum. **Q**uomodo enim propheta

religiosa placere possunt quibus si placerent nostri esset
quia sumus utiqz christiani. Si uero nū sunt quos Vi
giliarum salutifer actus defendit: ut nihil de his deteri
us suspicer aut pigri sunt at sōniculosi: at qd his est pro
ximum senes uel infirmi. Si pigri sunt: erubescat quia
illis insonat uerba salomōis. Vā ad formicas o piger
et xmulare uias eius. Si sōniculosi sūt expurgatū
scriptura proclamāte **P**iger quousqz dormis? qñ at
de somno surges: paululū quidē dormis: modicū sedā
pusillū at dormitas: pusillū uero cōplecteris manibus
pectus. Dein superueniet tibi tāq̄ uiator paupertas: i
opia tāq̄ bonus et lenis cursor cito ueniet. Si senex
es quis te cōpellit ut uigiles quāq̄ et nō cōpulsus pro
ximate tñ uigilas. Et si stare nō potes et tuā cogitas im
possibilitatē nō abes iuuenes et ualētes ad tuū reuoca
re torporē: qui pp uarias tentationes iuuentūs seipos
propēssoribus macerare debēt uigiliis. Si uero infirmus
es mēbris qā facere nō potes noli rephendere imo rī
ga et tu scds prophetā lachrymis stratū tuū: Et dic sic
memor fui tuī sup stratū meū. In iuge ē uigilātibus ut
te suis p̄cibz iuuēt quo adiutus a dño super lectum do
loris tui canere possis. Et tu aliqñ merearis dicei i ma
tutinis meditabor in te quia fuisit adiutor meus. Alio
qui stultū et satis extraneū ē ut quia ipsi currere non
nalemus bñ currētibus drogamus. Nā et si nō possūus
debemus cōgratulari potētibz Sic. n. de consensu ma
liū p̄cipatur cū facientibus pcena: sic participatio glo
riæ speranda ē de consensione bonitatis. Alios. n. esse
eius coronat: alios uolūtas pia latificat. nec sane one
rosus uel difficile uideri debz ē delicatis corporibus i
septimana duarū noctū. i. sabbati atqz dñice portioes
aliqñ dei ministerio deputare. Ita. n. qñ purificatio ē
diez. v. uel noctū: quibus stupore carnali ingrauesci
mus: at mundanis actibus oscitamus. Nec erubescant
aliqui in bono studio sanctitatis: cū non erubescāt in p
petrando opere sceditatis. Merito ergo scriptura i pro
uerbiis ingerit. Est profusio q̄ ducit ad p̄m. In bono
enī opere confūdi p̄m ē sicut in malo faciendo non cō
fūdi pernicies ē. Si sanctus es ama uigilias: ut thesau
rum tuū uigilando custodias ipse in sanctitate serueris
Si peccator es magis curte ut uigilando et **O**rando
purgeris dum tanto pectorē frequētius clamas Ab oc
cultis meis munda me: et ab alienis parce seruo tuo.
Qui. n. iam ab oculis desiderat emundari: necesse est
ut eis nō delectet istis miseris inquinari. Res exigit
carissimi ut de auctoritate uigiliarū et antiquitate deqz
ipsa utilitate pauca dicamus. **M**agis. n. quilibz Labor
suscipitur si an oculos proponatur utilitas. Antiqua ē
uigiliarum deuotio familiare bonum omnibus sanctis
Esaias deniqz propheta clamat ad deum De nocte ui
gilat spiritus meus ad te deus quoniam lux p̄cepta
tua super terram. Dauid regio et propheticō sanctifica
tus unguento ita canit Domie deus salutis mex i die
clamau et nocte corā te et in alio psalmo **M**emor fui
nocte nominis tui domine: et custodiui legem tuam:
Sed forsitan in lectulo suo positus hxc cantabat. Nā
aliquanti pigriores sufficere putauerunt. Si tantum
in stratū suo aut ore unusquisque aut Psalmum forte
submurmuret: Quod quidem et ipsum bonum est dei
semper et ubiqz meminisse salutare est. Sed quod sit
melius exurgentem conspectui diuino assistere accipe
eiusdem prophetæ aliam uocem: quæ et tempus et lo
cum et habitum deprecantis ostendit In noctibus extol
lite manus uestras in sancta et benedicite dominum.
et ne uespertinas tantum horas noctis extimes appel
latas occurrit et dicit **M**edia nocte surgebam ut con
fiterer tibi super iudicia iustitiæ tuæ. **H**abes et tempus
expressum exurgendi et sollicitudinē quomodo deo

confitearis ostensam. Adhuc consideranti mihi intēsi
onem sanctorum maius aliquid et laboriosius occurrit
et ultra humanæ naturæ conditionem suggeritur: cum
eundem audio prophetam alio psallentem Si ascēde
ro in lectum strati mei: Si dederō somnum oculis me
is et palpebris meis dormitationem: et requiem tēpo
ribz meis donec inuenias locum domino tabernacu
lum deo iacob: **Q**uis. n. tantum sturpeat dei amorem
animi deuotionem ut somnum sibi sine quo humana
utiqz corpora dñicant penitus interdixerit donec locū
ad templum dñs fabricandum rex et propheta repiret
Quæ res nos firmiter debz admōēi ut si ipsi locū dñi
eē uolumus: et tabernaculū eius ac Tēplum cupimus
hēri p̄petuū sic **P**aulus asserit dicens Pos estis tēplū
dei uiuū In quātū possumus exēplo sanctoz uigilias dī
ligamus ne d nobis dicatur ut psallitur Dormiēt som
nū suū et nihil inuenerūt. Quin potius gratulabundus
unusquisqz iam dicat In die tribulationis mex deū ex
quisiui manibus meis nocte coram eo et non sum dē
ptus: Quia bonum est confiteri domino: et psallei no
mini tuo altissime ad annuncandū mane misericordiā
et ueritatē tuam p noctes. **H**ec et huiusmodi tanta ac
talia ideo sancti illi cecinerunt et scripta reliq̄rūt: ut nos
eorum posterī paribus excitaremur exēplis ad celebrā
das et noctibus salutis nostræ excubias: sed a ueteribz
ueniamus ad noua de ministris legis ad mistros Euā
gelii d nouo et testamēto uigiliarū grā consignetur An
na **P**hannelis filia uidua continuis orationibus et ie
iuniis dño seruiens non discessisse d tēplo die ac nocte
in euangelio legi **P**astores illi sanctissimi dum super
greges suos nocturnas exercēt uigilias et **A**ngelos et
christus nauim i terris primū audire meruerunt. Jam
uero institutio saluatoris nome tota ad uigilādum au
ditores exuscitat siue parabola boni seminantis dicē
do **D**us dormirent homines uenit malus et supersemi
nauit sisanā in triticum et abiit: quod si nō dormisēt
nec malus fortasse sisanā seminare potuisset: siue cus
dicit Sicut lumbi uī p̄ncipi et lucernæ ardentes in ma
nibus uestris: et uos similes hominibus expectantibus do
minū suū qñ reuertatur a nuptiis. **B**eati serui illi quos
cum uenerit dñs inuenerit uigilātes. Et si uesp̄tina ho
ra uenerit si media nocte si galli cantu et inuenerit eos
uigilātes beati sunt. **N**ā at scitote quia si sciret p̄famili
as qua hora fur ueniret uigilaret utiqz: et nō sineret p
fodi domum suā: Ita qz et uos estote parati quia qua
hora non putatis filius hominis uenturus est: sic uer
bis solū docuit uigilias: s; et docuit exēplo: nāqz testa
tur i euāgelio **A**r erat iesus p̄noctās i orōne dei. Per
noctabat dñs nō sibi s; ut sciret serui inopes et infirmi
quid agere deberent: qñ dñs diues i oibz nec ullius in
digēs q̄ fortissimus p noctē in orōne duraret: sic et in
crepat petri i tpe p̄sidiōis dicēs **N**ō potuisti una hora
uigilare mecū. Et ad oēs iā dīc **V**igilate inquit et ora
te ne itretis i tētationē: hxc uerba et hxc et huiusmodi
exēpla oro uos quā nō de profūdo ēt sōno et morti si
milimo ualeāt suscitā. **D**is instructi sermonibus: hīs
cōfirmati documētis bñ apli et ipsi uigillarūt et uigilias
iperarūt: **P**etrus ab angelo i carce? suscitatur: et ipō re
feratē portā ferreā i domū mariæ puenit ubi erāt mul
ti cōgregati n̄ sterētēs utiqz s; orātes: **I**dē in sua eplā
pōit ac dīc **S**obriū estote ac uigilate qz aduersarius n̄
diabolus tāq̄ leo rugiēs circūit grēs quē deuoret pau
lus et **S**yllax in custodia publica circa mediū noctis
orātes hymnū audiētibus uictis dixisse mēoratur. **U**bi
repente terramotu concussis carceris fundamentis
et ianua sponte apertæ et omnium uincula sunt soluta
Idē beatus apostolus a **T**roade profecturus sermo
nem dicebat usqz ad mediā noctem accensis lateris

quod pluribus in cenaculo: **S**icut quia Euthycus adolescens sono oppressus disputante Paulo prolapsus a fenestra deductus cecidit de tertio tecto: et sublatus et mortuus est quo statim reddito uix usque ad lucem sermocinatus deo gubernante profectus est: quod plene idem quod copiose super exercendis uigiliis ad hortatus thessalonicensibus scribens ait. Itaque non dormiamus sicut ceteri: sed uigilemus et sobrii simus: Nam qui dormiunt nocte dormiunt: et qui inebriantur nocte ebrii sunt: Nos autem qui dei sumus sobrii simus. **D**ire concludit siue uigilemus: siue dormiamus simul cum illo uiuamus. Ad Corinthios autem **D**igilate state in fide confortamini uiriliter agite. Sicut ad Ephesios scribit orantes in omni tempore in spiritu et in ipso uigilantibus quoque exemplum ponens in catalogo uirtutum suarum factum se uigiliis multis apud Corinthios gloriatur. Hec sufficiat de antiquitate et auctoritate uigiliarum. Superest ut secundum promissum ordinem de earum utilitate aliquid conferamus: quamquam scire magis possit per exercitium ipsa utilitas: quam loquens sermo narrare. **G**ustandum enim uidetur quia suauis est dominus si cui scriptum est. **Q**ui ergo gustauit intelligit: et scit quantum pondus pectoris uigilando deponitur quantum mentis stupor excutitur: quanta lux animam uigilantis et orantis illustrat gratia: quae uisitatio membra uniuersa lenificat. **D**igilando timor omnis excluditur: fiducia nascitur: caro maceratur: uicia tabescunt caritas roboratur recedit stultitia: accedit prudentia: mens acuitur: error obtunditur: erit minimum caput diabolus gladio spiritus uulneratur: **Q**uid hac utilitate magis necessarium quid ista lucris commodius: quid hac dilectione suauius: quid hac felicitate beatius: teste autem propheta qui in principio psalmorum suorum beatitudinem describens summam beatitudinem eius in hoc uersiculo collocauit: **S**i in lege domini meditatur die ac nocte. **B**ona est quidem diuturna meditatio: sed efficacior est nocturna: quia per diem necessitudines uariarum obstreperunt occupationes distrabunt mentem: scilicet duplex cura dispergit. **N**ox quieta: nox secura oportunam se prebet omnibus aptis sumam uigilantibus dum carnalibus occupationibus expeditum collectum scilicet in tantum horum diuinis conspectibus consistit. **I**n diabolus diuinarum spiritus reus callidus xmulator sic ieiunia: et uirginitatem uana baptismata et inania sua cultoribus dedit: ita et hoc sanctum xmulatum officium nocturna et uigiliis suis cum miserationibus addidit. **U**bi itas nostra si de suorum institutione non excitatur ad huiusmodi uigilias sacras uel in aduersa uarietatis usurpatione cientes alienas a dei rebus non esse fateatur: quas nisi xmulatur iniquus ad deceptionem: nisi deo placitas esse cognosceret ad celebrandum benedictionem. **I**n carissimi frater qui uigilat oculis uigilet et corde. **Q**ui orat spiritu oret et mente: quia ualde inutile est oculis uigilare animo dormiente. **C**ontrario ex persona ecclesie scriptura testatur Ego inquit dormio et cor meum uigilat. **C**urandum est ne nimietate cibi uel potus uigilanti pectus oneretur: ne cruditates eructantes et crapulam non solum ipsi nobis insuauis simus: sed gratia spiritus indigni iudicemur. **Q**uidam namque uir inter pastores extimuit. **S**icut fumus inquit fugat apes: sic indigesta tractatio auertit et abiicit spiritus sancti charismata. **E**rgo tamquam diuino functuri ministerio animi nos per abstinentiam parare debemus: ut ingrati expeditius uigilare possimus. **C**ogitatio quoque mala pellatur ille male uigilans otio fiat sic legitur in psalms. **S**unt enim ex maligno uigiliae sic in prouerbis legitur: **Q**ui ablatum est somnus ab oculis eorum. **N**on dormiunt inquit nisi malefecerint. **A**bsint fratres absint ab hoc conuentu tales uigiliae. **S**it potius uigilantium clausum diabolo apertus christo ut quem labi sonamus: corde tamen amamus. **T**unc acceptabiles nix uigiliae tunc pernoctatio salutaris erit: si competenti diligentia et deuotione sincera ministerium nix et diuinis obtinuit

offeretur. Hec de uigiliarum auctoritate: antiquitate: sic non utilitate dea sufficiat Gratia domini nostri iesu christi cum omnibus uobis Amen.

Sequitur regula monachorum ex uariis Epistolis atque tractatibus beati Hieronymi excerpta: et per quemdam Lupum de oliueto hispanum monachum in certis Epistolis Rubricis distincta: quam Martinus quintus pontifex maximus approbavit: Et sua bulla scripta ipsius ordinis professoribus obseruanda tradidit sic exemplum bullae infra subiectum ostendit.

MARTINUS Episcopus Seruus seruorum dei Ad perpetuam rei memoriam Et si pro cunctis christi fidelibus si quibus cura apostolatus officii gerimus statu salubriter dirigendo et ampliando diligenter adhibeamus sollicitudinis nix partes Illos tamen affectuosiori prosequimur caritate qui mundanis abiectis illecebris in humilitatis spiritu sedulo uirtutum domino famulantur. **U**nde ea quae pro illorum sub uera religionis obseruantia stabiliendo proposito prouide emansisse compimus ut firma illibataque permant libenter apostolico munimine roboramus. **N**up siquidem pro parte dilecti filii Lupi de oliueto ordinis monachorum heremitarum sancti Hieronymi generalis propositi nobis exposito quod dudum ipse et plerique alii professores ordinis eiusdem sancti Hieronymi sub regula sancti Augustini tunc uiuentis zelo deuotionis accensi ob frugem uitae melioris artius et perfectius qua regula dicitur huiusmodi: et in uero statu monachali quem ipse sanctus Hieronymus cum suis monachis et fratribus professus fuisse et in commune obseruasse prohibetur uiuere et ut nomen gerebat eiusdem sancti sic eius uitam regulam et opera desiderabit imitari. **I**terum ad huiusmodi ordinis stabile potius fundamentum pro institutione regulae monachorum heremitarum ordinis sancti Hieronymi ex diuersis epistolis et tractatibus per dictum sanctum Hieronymum editis et per ecclesiam approbatis nonnullam ueram religionis doctrinam uitaeque monachali quam idem sanctus cum suis monachis et fratribus in eius uita in communi quo ad ea quae principalia sunt status et uitae monachalis per multa et usque sui temporis obitus obseruauit et aliquos alios obseruare mouit continetia. **L**upus ipse contraxerat compilauerat: et uelut in unum corpus sub certis titulis reducerat: sub quibus ipse et plerique alii monachi et fratres dicti ordinis extunc in aetate degere: Et permanere ac illa in regulam suscipere proponebant et affectabant. **N**os tunc huiusmodi propositum condignum et rationi consonum reuoluentes huiusmodi regularem et monachalem obseruantiam per ipsum sanctum Hieronymum in uita eius obseruandam: merito laudantes et approbantes: Illamque in dei ecclesia in ordinem monachalem attoli et obseruari intensis desideris affectantes eidem Lupum doctrinam et instituta monachalia eiusdem sancti Hieronymi ex eiusdem epistolis et tractatibus prout per ipsum Lupum extracta compilata et reducta fuerat loco regulae sancti Augustini in regulam monachalem ordinis monachorum heremitarum dicti sancti Hieronymi et eiusdem sancti uitam ipsam in ordinem huiusmodi suscipiendam ac ipsam regulam dicti sancti prioribus monachis fratribus et personis predictis sub ea uiuere cupientibus quos et ac ipsam lupum postquam secundum eandem regulam uota sua principalia emisisset a regulae dicti sancti Augustini obseruantia exte penitus absolutos esse uolumus et decreuimus obseruandam tradendi et publicandi plenam et liberam per alias nias suas quas et eorum tenores praesentibus haberi uolumus pro expressis concessimus facultatem ac per easdem nias uolumus quod postquam idem

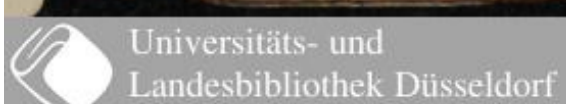
Lupus regulam huiusmodi tradidisset et publicasset ut p̄fertur extunc ip̄e ac priores: monachi: fratres: et p̄sona p̄dicti secundum illā uota sua principalia religiois huiusmodi emittere profiteri et uiuere t̄rentur. Ipsa q̄q̄ regula sic tradita et publicata robur obtineret p̄petua firmitatis. Cum at̄ sicut exhibita nobis nuper pro p̄te eiusdem lupi petitis: licet ip̄se postmodum ad salutarem dicti ordinis monachalis institutionē eiusq̄ soliditatem et incrementum prouide it̄edens p̄fatas uita d̄i s̄cti Hieronymi monachalē i ordine huiusmodi eiusq̄ doctrinam: et instituta monachalia prout ex ep̄istolis et tractatibz p̄dictis p̄ ipsius lupum extracta compilata et reducta fuerūt ut p̄fertur dictayz lib̄arū uigore loco dictayz regulayz sancti Augustini i regulas ordinis monachoyz heremitarū huiusmodi assumpserit et exerxit atq̄ suscepit ipsamq̄ regulam prioribus monachis fratribz: et p̄sonas huiusmodi ordinis sub ea uiuere cupientibz iux̄ illius cōtinentias inuolabiliter obseruandā tradiderit publicauerit ac obseruari decreuerit: ipsiq̄ priores monachi et fratres uota sua principalia secundum regulam huiusmodi i manibz dicti lupi professi fuerit: Illaq̄ de cetero utentes sc̄dm̄ eam regantur et gubernentur: ac ipsam i regulam eoyz tāq̄ ueram doctrinā monachalem s̄cti Hieronymi laudates et approbantes acceptauerit et secundum eam ēt monasteria eiusdem ordinis monachorum regunt atq̄ gubernāt. Idem tamen Lupus assumptionē erectionē susceptiones traditionem publicationem et decretū aliq̄q̄ p̄missa ex certis causis dubitat uiribz nō subsistere pro parte dicti Lupi nobis fuit humiliter supplicatū ut assumptioni erectioni susceptioni et publicationi ac aliis p̄missis pro illorū subsistētia firmiori robur apostolicayz confirmationis adūcere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igit̄ qui religiois propagationem et diuini cultus augmentū n̄ris uigore temporibus intensis desideris affectamus huiusmodi supplicationibus inclinati assumptionē erectionem: susceptionē: traditionem: et publicationem: et alia p̄missa ipsamq̄ regulā prout inferius describit̄: ac oīa et singula in ea contēta ac in secuta rata habentes et grata: ea auctoritate apostolica ex nostra certa sc̄ia confirmāua et p̄ntis scripti patrocinio cōmunimus supplētes oēs defectus si qui forsitan interuenerit in eisde. Statuentes nihilominus hāz serie et ēt ordinātes q̄ d̄ cetero. Lupus ip̄se eiusq̄ successores p̄positi ḡnales priores monachi fratres et professores ac cōuentus et monasteria dicti ordinis monachoyz heremitayz s̄cti Hieronymi q̄ nō sunt et erunt in posteyz profiteantur uota sua tria principalia religiois: ac ēt regantur et gubernentur p̄ dictum lupum eiusq̄ successores p̄positos: ac uiuere teneantur secundum regulā huiusmodi eiusq̄ cōtinentiam et effectum ac ipsius susceptionem traditiones et publicationē p̄fatas aliq̄q̄ instituta ordinis huiusmodi regularia. Volumus inspuer atq̄ cōcedimus ad serenandas cōscientias professorū huius ordinis: et pro ip̄soy maiorī quiete animoyz q̄ si qui professorū huiusmodi dictam regulam seu aliquā de contētis i ea humana fragilitate at̄ infirmitate causate seu alias tā exacte prout traditur i eisde nō obseruauerint nō propterea mortalis peccati uinculo sint ligati: s̄s per suos superiores pro eoyz excessu et trāsgressione ac modo culpa in iungi ualeat poenitētia salutaris: quā suscipere et adimplere teneantur: non obstantibus cōstitutionibus apostolicis ac p̄dicti et aliorū quorumcuq̄ ordinū statutis et cōsuetudinibz et iuramēto confirmatione apostolica uel quacūq̄ firmitate alia roboratis ceterisq̄ cōtrariis quibuscūq̄. Tenor uero regulayz huiusmodi de uerbo ad uerbum sequitur et est talis.

Capitula regulayz beatissimi Hieronymi excerptayz ex ep̄istolis et opusculis suis.

- Exhortatio.
- De obedientia.
- De tribus generibus monachorum
- De castitate.
- De paupertate.
- De utilitate paupertatis.
- De correctione et doctrina presidentis.
- De solitudine
- De laudibus et utilitate eremi.
- De periculo uitayz solitaria.
- De periculo habitandi in urbibus.
- De abstinentia p̄cipue a carnibus.
- De abstinentia philosophorum antiquorum sacerdotū aliorumq̄ sanctorum.
- De temperatis ieiuniis.
- De contēplatione oratione et lectione.
- De uigiis.
- De uestibus.
- De laboribus manuum.
- De laude religionis et inductione ad eam.
- De laude et detractatione uitanda et piculis huius uitayz
- De iuramēto uindicta mēdatio stultiloquio prohibēdo
- De paciētia recōciliatiōe et mortuis non lugendis
- De tribulationibus et obprobriis perferendis
- De timore ultimi iudicii et defectu huius uitayz
- De uirtute humilitatis et simplicitate et timentis animo uitando.
- De humilitate christi quez imitari debemus
- De infirmitate et uitayz recitidine
- De fide spe et timore.
- De charitate et pace.
- De infirmis et pauperibus recreādis
- De poenitentia et misericordia dei.
- Conclusio et finis regulayz.

Incipit exhortatio ad capescendam monasticam disciplinam ex uariis ep̄istolis beati Hieronymi excerpta.

FRATRES carissimi nō queo quem mente cōcepi ore proferre sermonē et cordis latiniā lingua nō explicat. Hoc autē nō solus ego patior qui capio narrare quayz sentio: sed et uos mecum patimini plus exultates i conscia q̄ in eloquio proferētis. Cū itaq̄ nihil sit christiano felicius cui promittitur regna celoyz nihil laboriosius qui d̄ uita quotidie periclitatur. Nihil eo fortius qui uicit diabolu: nihil imbecillius qui a carne superatur. Vtriusq̄ rei exēpla sūt plura: Lathro cēdidit i cruce et statim meretur audire Amē dico tibi: hodie mecum eris i paradiso. Judas de apātus fastigioh̄i proditiōis tartayz labi et n̄c fāiliaritate coi: n̄c itictiōe buccellayz: n̄c osculi grā fragi: ne q̄i hoies tradat que filiū d̄i nouerat. Nos quidē pua dimissimus grādū possidemus: Lēnūcato seruo christi promissa redditur. Hec dicimus n̄ tā tibi q̄ aliis sub tuo noie. Ut priā te fili frōte doceāus magna cēpisse excelsa setari: et adolescentiy imo pubertatis icētina calcantē p̄fectayz atatis gradū scādere. Das. n. dogma n̄is hūilitatis tenere uestigiū: et p̄ ima gradiētes ad sūma nos a scādere. Igit̄ sc̄s mihi iuocādu ē sp̄s ut hoc suo s̄cti oī meo defēdat. Nō quidē capū rhetorici desiderāus eloquiū n̄ dialecticoyz tēdicula et Aristotelis sp̄ieta cōquirimus: s̄s ad sc̄ayz scripturayz grauitatē cōfugiū: ubi uilnerus uera medicina est: ubi dolorum certa remedia.

Perum quia memoria labitur omnia quae dixerimus desideras commentariolum fieri ut oblivionem lectio cō soletur: Ideo pauca quae tibi reor fore necessaria edidi subnectēda. Illo enim nostra tēdit oratio ut quorum iūis ē labor unus et praximū sit nauigātes. Namque rubrū mā in quo optādū nobis est sit uentus pharao mergatur cuius suo exercitū multis difficultatibus atque periculis ad urbē maximā perueniūt utroqueq; lictōr gētes uagax imo beluax habitāt ferocissimā semp sollicitū semp armatū totius animi uehūt cibaria. latētibus saxis uadibus durissimis plēa sūt omnia. Quorsus ista? pspiciū est. Nam si saeculi negociatores tāta sustinēt ut ad incertās peruēiant periturasq; diuitias et seruēt cū animā discrimine quae multis periculis quaxserunt. Quid christi negociatori faciēdus est: qui uēditis omnibus quaxrit preciosissimā margaritā? qui totis substantiā opibus emittit agrus quo reperiat thesaurum: quē uel fur effodere: et latro non possit auferre. Nosse igitur oportet quid iustus sit quid uel prohibitus: ut sciētes utroqueq; seruemus. Alioquin ante sciētā mandati impossibile est nosse quid fiat. Et huc ergo nō interrogis rate uel meritis quasi ignaros fluctuū doctus nauis praemōdo s; quasi nup e naufragio electus in littus timida nauigaturis uoce denūtio. Luncti tamē mei sentis affectu uobis uaco. s; obsecro uos ut cōatus meos oratiōibus adiuuetis: ut dominus et saluator pro carisua sua respōdeat. Destrus itaq; est ut uoluntates sequatur effectus. Quom est ut uel s; obsecrationis uel strax est sed ipsū meus sine dei semper auxilio nō erit meum deus semp largitur semperq; donaturus est. nec mihi sufficit q; semel dedit nisi semp dederit. Si enī duri in dicio sentētiās crebra mulieris flexit petitiō: quāto magis paterna uiscera interpellatiōe sedula molliuntur? Sei tote tamē ante omnia nobis nil esse antiquius q; christi iura seruare nec patrum transserre terminos semperq; meminisse romanās fidem apostolico ore laudatam.

De obedientia.

L. V.

HERGO sili doctrinas nostras ea simplicitate et ueritate quā dicitur quia nō quaxrimus hominū gloriam deus testis ē. Nec ad hoc loquimur ut humanas amicitias aucupemur ne nostris adulationis sermone et nos et alios decipiamus. Nec ut nos apud homines aliquid uideamur: sed ut apud deus homines magna mereamur. Hoc est itaq; totū quod apprehensa manu insinuare tibi cupio et ut simpliciter motus mētis mea fatear nunc monachi ita nabilia moresq; dicitur: Si uis igitur ad uitā ingredi serua praxcepta hoc est ab omni praxcepto illicito quo prohiberis recedas et ad oē bonū quod iuberis promptus accedas. Respice sanctum uirum. Naminachus et seruētissimā fidei Paulinū presbyterū qui nō solum diuitias: sed seipso domino obtulerunt. Qui cōtra diaboli tergiversationē nequaquā pelles pro pelle: s; carnes et ossa et animas suas domino suo cōsecrarūt: qui te et exēplo et eloquio idest et ope et lingua possunt ad maiora perducere. Nobilis est et illi: s; i christo nobiles diues et honoratus: et illi imo de diuitibus pauperes et inglori. et iccirco ditiores et magis indyti quia pro christo pauperes et inhonorati. Cōtempnis aurū cōtempserunt et multi philosophi. Nō enī satis est perfecto et cōsumato uiro opes cōtempnere: pecuniam dissipare: et proticere quod in momento et pidi et iueniri potest fecit hoc et Antisthenes fecerūt plurimi quos uiciosissimos legimus. Plus enī debet christi discipulus praxstare: q; mundi philosophus gloriā animal et popularis aux atq; rumoris uenale mācipium. Tibi non sufficit ope

contemnerē nisi et christi sequaris teipsum uult dominus hostiam uiuā placētes deo te inq; non tua: et deo uariis tentationibus cōmonet quia multis plagis et doloribus eruditur israhel et quem diligit doctus corripit: flagellat aures omnes filium quē recipit: et q; si teipsum dominus dderis: et apostolica uirtute pfectus sequi coeperis saluatorem: tūc intelliges ubi fueris et in exercitū christi q; extraneum tenueris locum. Unde et praxpositum monasterii timeas ut dominum diligas ut parētes. Redas tibi salutare quicquid ille praxceperit: nec d maioris s; iudices: cuius officii ē obedire et implere quae iussa sunt. Dicēte moyses. Audi israhel et tace. Neq; ipse te doceas. Nulla ars absq; magistro discitur. Etiam muta animalia et ferarum greges ductores sequuntur suos in apibus principes sunt: grues unā sequuntur ordie liatorio Imperator unus. Iudex unius prouinciae. Roma ut cōdita est duos s; res simul reges habere nō potuit: et fratri cidio dicitur. In rebecca utero Jacob et Esau bella gerūt. Singuli ecclesiarum episcopi: singuli archipresbyteri: singuli archidiaconi: et ois ordo ecclesiasticus suis rectoribus nititur. In naue unus gubernator i domo unius doctus. In quouis grandi exercitū unius signum expectatur. Et ne plura replicādo legēti fastidiū faciam: p huc oia ad illud tēdit ois ut doceā te nō tuo arbitrio reliq; dū sed uiuere debere in monasterio sub unius disciplina prius cōsorcioq; multorum: ut ab alio discas humilitatē: ab alio patiētā hic te silētiū ille te doceat māsfuetudinē. Nō facias qd uis comedas quod iuberis: hēas quāntū acciperis: et illud opis tui pensa psoluas subiciaris cui nō uis: lassus ad stratum uenias: necdū expleto somno surgere cōpellaris. Tantis occupatus negociis nullis uacabis cogitationibus: et dum ab alio trāsitis ad aliud opusq; succedit opi illud solū mēte retinebis qd agere cōpelleris: Nam oī oblatione et hostia preciosior est obteperātia mādatoy dicēte propheta. Ace obedientia melior ē q; sacrificiū: et ambitio q; adeps arietū. Et alibi Inuitus bonae uitae facere iuxta q; praxcepta sunt apud deum magis q; immolare hostias. Et alibi Qui cōseruat legē multiplicat oblatiōes. Sacrificiū salutare ē attendere mādatas: et discedere ab omni iniquitate. Nec nobis blādiri debemus in factis iustoy: si in prohibitorū trāsgressiōe peccemus. Cū trāsgressiōis crimē benefacti meritum tollat. Quod non mei sensus assertio sed utriusq; testamenti exēpla probāt ubi inuēimus etiam dei amicus ob unius cōtemptus errores bonoy retro factorus munificentiam perdidisse. Sic Adas facile cū diabolo cōdidit seducenti post familiaritates et colloquiū dei unius potui cupiditate superatus perdidit paradisus. Et quia per trāsgressiōem unum habere praxsumpsit multa simul bōa amisit. Sic uxor Loth pot āgeloy colloquia cōtra interitū retro aspiciēs i figmētū salis repēte cōueria est. Quis hic praxsumptionis spiritus qui tātam in aīo nostro operatur audaciam ut cū sanctos hoies de leuib; etiam culpis uideamus punitos esse: et nos quottidie i maioribus et pluribus delinquētes intactos in media damnatione fore credamus quāquā leue nunquā sit deum ēt in exiguo contemnerē: qui nō tātum ad qualitates peccati respicit: s; ēt ad personā cōtemptum: pp qd nō solum hoi itē dēdus quale sit qd iuberis quātū sit ille qui iurber. Excluditur hoc loco uulgaris illa s; iā quā mihi suo iudicio iligiosi et qui sapiētes sibimet uideāt dicei solēt. Sufficit nobis ut nō cū alia peccā et maiora faciāus factis ē. n. omisso moy; dicitoy qui dū aiali sapiētia occupāt aios spirituale itelligētā et cōsuetudinē diuix legis ignorāt quae sepe peccati oñdūt qd nobis nō uideāt esse peccati: et quae illic impietate facit: ubi nos pietatis opus oñdimus. Saul et Josaphat reges fuerūt israhel et dū misericordiā his quos deus oderat praxstiterunt dei of

fēsa i opē pietatis icurrūt. Ecōtrario Phinees filliqz
 Leui grās dei hūana exde et suoꝝ parricidīo merueit
 Vides q̄tū ab humanis sēsis p niam iperitiā increpat
 dina sūta ut nobis iterdū celestis iudicis dispēsationē.
 nesciētibz iūsta uideātur q̄ p cāz sciam iuste et satis ē
 cie facta probantur. Et rurū ea q̄ nō iudicio recte pro
 bātur: apd̄ deū plerūqz reprobā et igrata uideātur. quīs
 hodie p̄is Abrahā exēplo inoxiū uolēs filiū trucidāz
 hūano iudicio nō cderetur isanus: Ecōtra quīs i tactu
 arcx dñi imitatus ozam hoim iudicio cōdēnaretur. cō
 sideremus iḡ q̄tus casus sit temere cōtēntis cū tā
 ta ruina esse d̄ i negligētia obsequētis: uel quā dānati
 onē excepturos cōdimus ideuotos cū tantā reprobatio
 nes deuoti exceperit Tepldū discipulū n̄ amat christus
 Qui uult meus ēe discipulus ait Abneget sētip̄sū sibi
 et tollat crucē suā et sequatur me. Beatx itaqz sūt illx a
 nimā q̄ dorsū suū curuaueit ut suscipiāt sē se sessorē: et
 frena eius patiātur ut quocūqz uoluerit flectat eas qm̄
 .n. maḡ p̄cipit obediētis iudiciū ē si dimisso aduersus
 eū audiat capite: si autē uertat tergū signū ē cōtēntis

**De tribus generibus monachorum in xgypto cōmo
 rantū. L. iiii.**

A quia monachorum fecimus men
 tionē et te scio libēter audire q̄ facta
 sūt aurē paulisp̄ accōmoda Tria sunt
 i xgypto monachoz grā cōnobitx
 quos illi anses gētili ligua uocāt: nos
 in cōe uiuētes possumus appellāz Anachoritx qui solū
 bitant p̄ deserta: et ab eo q̄ procul ab hoibz recesserūt
 nūcupātur. Tertiuū genus ē qd̄ ipsi dicūt remotibz teter
 rimū atqz neglectū: qd̄ i n̄a prouicia āt solū āt primum
 ē. Di bini uel trini nec multo plures simul bitāt suo ar
 bitrio ac ditione habitātes: et de eo qd̄ laborauerint in
 mediū ptes cōferūt: ut hēant alimēta cōmunita: bitāt āt
 q̄plurimū i urbibz et castellis: et q̄ ars sit sca nō uita .
 quicquid uēdiderit maioris ē p̄ci. Inter hos sape sūt iur
 gia: quia suo uiuētes cibo nō patiūtur se alicui eē subie
 ctos: reuera solēt certare ieiuniis: et rē secreti uictorix
 faciūt. Apud hos affectata sūt oīa laxa manicx follicā
 tes: uestis grossior: crebra suspīria: uisitatio uirginum
 detractio clericoz. Et si qm̄ dies festus aduenerit saturā
 tur ad uōitū. His iḡ q̄ quibusdā pestibz exterminatis
 uēiamus ad eos: qui plures sūt et i cōe bitant. i. quos
 uocari cōnobitas diximus. P̄ia apd̄ eos confōdera
 tio obedire maioribz et quicquid iusserint facez: Diuisi
 sunt per decurias atqz cēturias: ita ut nouē hoibz p̄x
 sit decimus. Et rurū decē p̄positos sub se centesimos
 hēat: maneāt sepati et seiunctis cellulis usqz ad horas
 nonā ut institutū ē nēo pergat ad aliū: exceptis his de
 canis quos diximus ut si cogitationibz forte quis fluctu
 et illius cōsoletur alloquitis: p̄t horā nonā i cōe cōcurri
 tur: psalmi resonāt scripturx recitātur ex moī: et cōple
 tis oronibus cūctisqz residētibus mediū quē p̄es uo
 cāt icipit disputa: quo loquēte tñ silentiū sit ut nemo
 aliū respicez: nemo audeat excreare: Dicētis laus est i
 fletu audiētū: tacite uolūtur p̄ ora lachrymā: et nec i
 singulis quidē erūpit dolor Qu uero de regno christi
 et de futura beatitudine: et de glia cōperit ānunciat uē
 tura. Videas cunctos moderato suspīrio et oculos ad
 calū lenātes inter se dicere Quis dabit mibi pēnas sic
 colūbx et uolabo et requiescā. Post hanc consiliū solui
 tur: et unaquxqz decuria cū suo parēte p̄git ad mensā:
 Quibz per singulas ebdomadas uicissis ministrāt: nul
 lus i cibo strepitus ē: nēo comedēs loqz. uiuitur pane
 et legumīnibz: et holeribz q̄ sale solo cōdūntur: Vinū
 tñ senes accipiūt: quibz cū puulis sape sit prandiū: ut

alioꝝ xtas fessa sustētetur: alioꝝ nō frāgatur icip'ens.
 Dehinc cōsurgūt pariter et hymno dēo ad p̄cipia ide
 unt ibi usqz ad uesp̄ū cū suis unusquisqz loqz et dic̄ Di
 distis illū et illū q̄ra i ip̄o grā sit: quātū silentiū? q̄ mo
 deratus icessus? Si infirmū uiderit cōsolātur: si in dei
 amore feruentē cohortātur ad studiū: Et quia nocte eē
 suas orones publicas i suo cubili uigilāt circueunt cel
 lulas singuloz: et aure apposita quid faciāt diligēter ex
 plorāt: quē tardiorē dephenderit nō increpant sed diss
 mulato qd̄ norūt eū sepius uisitant: et prius icipiētes
 prouocāt orare q̄ cogāt. Opus diei statutū ē qd̄ deca
 no redditū fertur ad cōconomū: qui et ipsi p̄ menses
 p̄i oim cū magno reddit timore rōnem. A quo ēt cū
 cum facti fuerint degustantur. Ieiuniū totius anni x
 quale ē excepta quadragesimā i qua sola cōceditur dī
 strictus uiuere. A penthecoste cōenā mutantur in prā
 dia quo et traditioni ecclīasticā satisfaciāt et uētrē cibo
 nō onerēt duplicato. Ad tertium ueniā genus quos a
 nachoritas uocāt: et qui de cōnobitis exeutes excepto
 pane et sale amplius ad deserta nll d̄ferūt. Dufus uita
 auctor Paulus Illustrator Antonius: Et ut ad superio
 ra cōscendā princeps Joannes baptista fuit. Talē uero
 uitz Hieremias quoqz propheta describit dicēs Bonū
 est uiro cum portauerit iugum dñi ab adolescentia sua
 sedebit solitarius: et tacebit: quia sustulit super se iugus
 et d̄abit p̄cipienti se maxillā: saturabi obprobriis quia
 non in sempiternum abiiciet dominus hoꝝ labores et
 conuersationes in carne non carnis alio tempore si uo
 lueris explicabo: Nunc ad propositum redeam bonū
 est obedire maioribus: parere perfectis: Et p̄t regulas
 scripturarum uitz tuā tramitem ab aliis discere nec p̄
 ptore un pessimo scilicet p̄xsumptione tua .

De castitate .

. L. iiii .

MORTIFERATE inquit apostolus
 membra uestra quæ sunt super terrā
 Vnd̄ ipse postea considerans aiebat
 Viuo at iam non ego: uiuit uero in
 me christus: Qui mortificauerit mē
 bra sua et in imagine noctis perambulauerit non timebit
 dicere factus sum sicut uter in pruina: Vnd̄ ides aplūs
 castigabat corpus suum: et in seruitutem redigebat: ne
 aliis p̄dicās ipse reprobus inueniretur. Corporisqz ex
 p̄sona generis humani inflatus ardoribus loquebatur
 Miser ego homo quis liberabit de corpore mortis hu
 ius? Et itez scio qm̄ non habitat in me hoc est in carne
 mea bonum. Velle. n. adiacet mibi: ut faciā autem bo
 num nequa q̄. Neqz quod uolo bonū: sed quod nolo
 malum hoc facio . Et denno Qui i carne sunt deo pla
 cere non possunt. Vos autem non estis in carne: sed in
 spiritu: si tamen spiritus dei habitat in uobis. Vnde p̄t
 cogitationum diligentissimam cautionem ieiunioꝝ tibi
 arma sumēda: sunt: et canendū cū Dauid Humiliaui
 i ieiunio animā meam. Matrem at ita uide ne p̄ illam
 alias uidere cogaris: quaz uultus cordi tuo adhxreat
 et tacitū uiuat sub pectore uulnus. Ancillulas q̄ illi in
 obsequio sunt tibi scias esse i insidiis: quia quāto uulior
 earum conditio: tāto facilior ruina ē. Volo ergo te p̄
 has causas nō nitare cum mīe. Et p̄cipue ne ipsas offe
 rentē delicatos cibos renuendo cōtristes: at si acceptis
 oleū igni adiciās: et iter frēq̄ntiā puellaz p̄ diē uideas
 qd̄ noctibz cogites. adolescētiā tuā nulla sorde cōmacu
 les ut ad alta christi q̄i d̄ thalāo uirgo procedas: et hē
 as de foris bonū testimoniū ls d̄ ceteris uirtutibz ut sapi
 etiā fortitudie iustitia hūilitate māfuetudie et liberalita
 te possūt et aliū iudicāz: pudicitia sola nouit cōscia et hu
 manū oculi hūius rei certi Iudices esse non possunt .

Scemina quoque quae nomen tuum nonerit uultu nesciant nam
 Joannes baptista sanctam matrem habuit: pontificisq; fili
 us erat: et tamen nec matris affectu: nec patris opibus ui
 cebatur. ut in domo parentum cum periculo uideret casti
 tatis: Uuebat in eremo oculis desiderantibus christus
 nihil aliud dignabatur aspicere: Desus aspera zona pel
 lica: cibus locustarum: et mel siluestre omnia uirtuti et con
 tinetia preparata uide martyrem quaedam tormenta non uicerat
 sed superabat uoluptas. Tandem calidus inspiratus pec
 cas mordicus lingua in osculantis se facies expuit: et sic
 libidinis sensu succedens doloris magnitudo praecepit.
 Nam quomodo qui ignes tetigerit statim aduritur: Ita
 uiri tactus et femina sentit naturam suam et diuersitatem
 sexus intelligit. Item quomodo poterit libidinem refrenare
 qui nec manum ualeat cohibere nec linguam? Sed et hospi
 tiolum tuum nunquam mulierum pedes terant: Videas ne
 sub eodem tecto mansites nec in praeterita castitate confidas
 Quia nec David sanctior nec Sappho fortior nec Salo
 mon potes esse sapietior memento sepe quod paradisi colo
 nium de possessione sua mulier elegerit ergo tamen sibi factus
 quilibet frater assistat. Nam scio quosdam corpore com
 ualuisse: et animo aegrotare coepisse. Periculose tibi mi
 nistrat cuius uultu frequenter attendis. Si tamen uidua
 a te uisitat aut uirgo nunquam domum solus introas solus
 eius sola et absque arbitro uel teste non sedas tantaque com
 fabulandi fiducia sit ut intrante alio non pauas nec era
 bescas. Speculum enim mentis facies est et taciti oculi
 cordis fatetur arcana. Tales quoque habeto socios quo
 rum contubernio non infameris Non ueste sed moribus
 orientur: et pudicitiam habitu polliceantur. Corruptum
 mores bonos confabulationes pessimas. Laeto oes suspi
 ciones et quicquid probabiliter fingi potest ne fingatur
 ante deum. Erebra munuscula et sudariola et fasciolas
 et uestes applicitas et oblatos atque degustatos cibos bla
 dasque et dulces litterulas sanctus amor non habet. Au
 di me mel meum lumen meum meumque desiderium chris
 tus est. Omnes delicias et lepores et risu dignas urba
 nitates et ceteras leptias amatorum in coedibus erubescias
 et in saeculi hominibus detestamur quanto magis in clericis et
 monachis quorum et sacerdotium proposito et proposito
 ornatur sacerdotio: Nec hoc dico quod aut in te aut in san
 ctis uiris ista formides: sed quod in omni proposito et gradu et
 sexu boni et mali reperiantur: malorumque condonatio laus
 malorum sit. Vide quid possint frena a uiciis nos retrahunt
 introducant ad uirtutum choros in christo quoque more pulcherri
 mo habitant nos faciunt. Quoad in praesentia tua es habeto cel
 lulam pro paradiso uaria scripturarum poma decerpe. Dis
 utere delictis hanc fruere complexu: Si scandalisat te pes
 oculus manus tua proiice ea: nulli parcas ut soli parcas
 alicuius. Qui uiderit inquit dominus mulierem ad concupiscendum
 eam iam mactatus est in corde suo. Quis gloriabitur castum se ha
 bere cor? Astra non sunt munda in conspectu domini: quanto ma
 gis homines quorum uita tetatio est. De nobis miseris quoti
 ens concupiscimus toties fornicamur. Inebriatus est inquit
 gladius meus in caelo multo apertius in terra quae spinas et
 tribulos generat. Das electionis in cuius pectore christus
 resonat macerat corpus suum et tamen cernit naturalem car
 nis ardorem suum repugnantem sicut ut quod non uult hoc agere com
 pellatur: et tu te arbitraris absque lapsu et uulnere posse
 transire nisi omni custodia seruaueris cor tuum maxime
 cum plurimum est si continentes: trucidati sunt ebriosi procaeres sup
 bi ex continetia magis inflati: percussos maledicti cupidum tu
 idi multum sibi placet ut iudices continetiam qua si praeserunt
 incontinetiam subministrasse materiam. Is ille continens uere
 est qui uniuersa membrorum officia amalis affectibus sub
 trahit et cogitatus a tota nequitia comescit quanto plura
 tamen sunt premia? Nas et ego cuius esse iuuenis et soli
 tudinis me deserta uallarent incontinetia uiciorum ardore

quae naturae fere non poterat quae cum crebris ieiuniis fra
 gerem mens cogitationibus astuabat ad quam edomam
 dam cuidam me fratri qui ex hebraeis crediderat in di
 sciplinam dedi ut post Quintilianum acumina grauitatem
 quae Frontonis Ciceronisque fluuios et lenitatem plini al
 phabetum discere stridentia anhelantiaque uerba medita
 rer quid ibi laboris insumperim quotiensque cessaueris
 et contentione discendi rursus inceperim testis est con
 scientia tam mea qui passus sum quam eorum qui mecum
 duxerunt uitam et gratias ago domino quod de amaro se
 mine litterarum dulces fructus capio. Prima igitur ten
 tamenta clericorum sunt mulierum accessus nocuum
 genus femina inuicem diaboli uia iniquitatis: scorpionis
 percussio cuius proxima stipula accendit ignem flammis
 igne percussit femina conscientias pariter habitantis ex
 uritque fundamenta montium: Ego iudico si cum uiris
 femina habitent: uiscerum non deerit diaboli: Si alii
 gauerit quis ignes in sinu suo et uestimenta sua non com
 burentur. Tibi crede non potest toto corde cum domi
 no habere qui feminae accessibus copulatur: Si dicis qui
 ambulat simpliciter ambulat confidenter bene et argute si oportet
 boni bene testimonium ex his qui fortis sunt: licet coram deo
 recte incedas tamen coram hominibus bona prouidenda
 quia astutiores sunt filii lucis filiis tenebrarum. Eum
 ergo a te hoc genus non aputatur das reprehendentibus
 te locum: ipse te detrahentium morsibus tradidisti. Nam
 inter illecebras uoluptatum etiam ferreas metes libido
 domat quae maiorem in uirginibus patitur famem dux
 dulcius putat omne quod nescit: Narrant gentiliam fa
 bulam cantibus sirenarum nauas in saxa praecipites et ad
 Orphei citharas arbores bestias ac silicem dura mollita
 Difficile quoque iter epulas seruatur pudicitia: mitis cu
 tis sordidum offedit aures licet quidam putant maioris esse uir
 tutis praesentem contemnere uoluptatem: tamen ego seculi
 rioris arbitror continetiam nescire quid querat. Redono
 igitur uiri castitatis collocat arma. construit in melioribus
 castra pudoris. Tecla praetentatione passionis: antiochiae
 cum Paulo prohibetur pariter pergere: nemo miles cum uxo
 re pugnat ad bellum. Germinat feminae spinas cuius uirgo ha
 bitates. Arcana mentium acuto mucrone coecutiunt. Nemo
 igitur iter serpentes et scorpiones securus ingreditur. Li
 bido. n. sp. sui diligit penitudinem nunquam faciat et extica
 re acceditur: usum crescit et decrescit: nec rationi pareat quae
 impetu ducitur. Unde uirginitas in eo felicitior est quam car
 nis incontinetia non nouit et uirginitas in eo felicitior est quam
 praeteritas animo recollit uoluptates. Diu. n. luxurioso
 uerbum castitatis offensus est. Qui uiuunt in monasterio
 et quorum simul magnus est numerus nunquam soli extra
 procedunt: de agmine columbarum crebro accipiter unam
 seperat quam statim inuadat et laceret: et cuius carnibus
 et cruore satietur. Corbidae oues suum relinquunt
 gregem et luporum faucibus deuorantur. Rarus igitur
 tibi sit egressus in publicum: martyres tibi querantur
 in cubiculo tuo. Nunquam tibi causa deerit procedendi
 si semper necessarie processurus sis: aliorum uulnus no
 stra sit cautio. Pestilente flagellato stultus sapietior erit
 Nam etiam ea quae homines estimant sibi salutaria do
 uolente uerti uidemus in perniciem in tranquillitate enim
 tempestas oritur. Nihil deo aduersate securum est: Natu
 rale quoque est inuicemque in suo periculo de alio
 plus sperare: si quando senseris exteriorem homines
 florem adolescentiae suspirare: et accepto cibo cum te
 in lecto positum dulcis libidinum pompa concusserit:
 Arripe scutas fidei: in quo ignis diaboli extinguntur
 sagitte. Omnes enim adulterantes quasi clibanus cor
 da eorum: licet difficile est humani animas aliquid non amari ut in
 quoscumque mensura trahatur affectus. Carnis igitur amor
 spiritus amore superetur: desiderium desiderio restringatur

Quicquid in minuitur hic crescat: si sinas ergo cogitati
 onē cresce: dū puus ē hostis iterfice: nequitia elidatur
 i semie. Audi **Psalmistam** Beatus qui allidet puulos
 suos ad petrā. Impossibile ē i sēsu hoīs nō irruere mo
 tū et medullarū calorē. Ille tū laudatur ille p̄dicatur be
 atus qui statī cū cōp̄t cogitā interficit cogitatus et al
 lidet eos ad petras. **Petra** at erat christus. nā fides pu
 ra morā nō patitur cū apparuerit scorp̄io ilico cōterē
 dus ē. Ardētē i ḡi diaboli sagittā ieiuniorū et uigiliarū
 frigore restinguendū sunt. **Erras** nāqz frater erras si pu
 tas unq̄ christianus p̄secutionē non pati: **Ic. n.** maxie
 oppugnaris si te oppugnari nescis. nēo. n. ē tāta firmi
 tate suffultus ut de stabilitate debeat eē securus dicen
 te aplō **Qui** stat uideat ne cadat qm̄ nullus hostili exer
 citu obsidēte securus ē. **Nā** aduersarius nō tāq̄ leo ru
 gēs aliquid deuorare q̄rens circūit et tu pacē putas:
 sedet i insidiis cū diuitibus et i occultis ut interficiat ino
 centem. **Quod** de libidine diximus referamus ad auaritiā
 et ad oīa uicia q̄ uitātur solitudine: et iccirco urbiū frequē
 tiā dediamus ne facere cōpellamur q̄ nos nō tam na
 tura cogit facere q̄ uolūtas.

De paupertate. .L.v.

QUONDA diues adolescēs oīa
 q̄ i lege p̄cepta sūt se ipse iactabat
 ad quē dñs i euāgelio **Unus** tibi in
 quit deest. **Si** uis p̄fectus eē uade uē
 de oīa q̄ hēs et da paup̄ibus et ueni se
 quere me **Qui** oīa se dicebat fecisse i prio certamine diti
 as uicere nō pōt. **Vnde** difficile intrāt diuites regna ca
 loꝝ q̄ expeditos et alay leuitate subnixos hitatores
 desiderāt. **Vade** inquit uēde nō p̄tē sbe: sed uniuersa q̄
 possides: et da nō amiscis: nō consanguineis: nō propin
 quis: nō uxori: nō liberis: plus aliquid addā: nihil tibi
 ob metū iop̄ia reseruabis: nec cū anania dāneris et sa
 phira: s; da cūcta paup̄ibus: et fac aīcos de itquo māmo
 na: qui te recipiāt i aterna tabernacula: ut me sequaris
 ut dñm: nā oīs qui reliquerit domus uel fr̄es aut foro
 res. aut p̄ies at matrē: at uxore: at filios: at agros pro
 pter nomē meū centuplū accipiet: et uitā aeternā possi
 debit. **Q**uāta beatitudo pro paruis magna recipere
 aeterna pro breuib; pro morituris sp̄ uiuentia: et hēre
 dñi debitorē. **In** actib; aplōꝝ qm̄ dñi nō adhuc calebat
 cruor et feruebat recēs i cōtētib; fides uēdebāt oēs pos
 sessiones suas: et p̄cia eay ad aplōꝝ proferebāt pedes
 ut oñderēt pecunias esse calcandas: dabaturqz singu
 lis prout opus erat. **Vnde** Ananias et Saphira disp̄
 satores timidi imo corde duplici et ideo condēnati: q̄
 p̄uotū abstulerūt q̄i sua: et nō eius cui ea uouerant.
 partēqz sibi iam aliena: sbe reseruauit metuētes famē
 quā uera fides nō timet: et p̄ntem meruere uindictā nō
 crudelitate s̄tite: s; correctionis exēplo. **Vnde** ergo o
 nia q̄ hēs et da pauperib;: nō diuitib;: nō ad luxuriā
 s; ad necessitatē: siue ille sacerdos sit siue cognatus: si
 ue affinis nihil aliud i eo cōsideres nisi paupertatē. quod
 qz in xgyptiis et **Syriis** monasteriis moris ē: ut qui
 se deo uouerūt seculo renūciātes oīs seculi delicias
 cōculcarint: s; uti qd̄ seculo renūciamus uolūtas sit
 nō necessitas ut paup̄tas hēat expeditā gliās: nō illata
 cruciatū. **Exteꝝ** iūx̄ miseria huius t̄pis et ubiqz gladi
 os scruētes satis diues ē: qui pane nō indiget: et nūm
 um potēs ē qui seruire nō cogitur. **Culti.** n. x̄dificant
 parietes et colūnas ecclesiarū: subternūt marmora nitēt
 auro: et splendēt laquearia: et gēmis altare distinguitur
 et mistroy dei nulla ē electio: nō uero mibi aliquis op
 ponat diues in iudica tēplū et mensas lucernas turibu

la: scipios: et alia ex auro fabricata: tūc h̄c probabā
 tur a dño qm̄ sacerdotes hostias imolabāt: et sanguis
 pecoꝝ erat redemptio peccatoꝝ: quāq̄ h̄c oīa p̄cesse
 runt in figura: nō uero cū paupertatē domus sux paup̄
 dñs adicauerit: cogitemus crucē: et diuitias lutū puta
 binus: s; nūquid t̄ps ut h̄tētis in domib; laq̄atis idest
 ornatis et cōpositis: et q̄ nō tā ad usū sūt q̄ ad d̄litiās
 inquit propheta **Nā** habitaculū meū in quo suerūt sca
 scoꝝ et cherubi et mēsa propositiois pluuiis rigabitur
 squalabit solitudine et sole torrebit: q̄ at utilitas fulgere
 gēmis et christus in paup̄e fame mori: **Tas** non sunt
 tua que possides: dispensatio tibi credit a ē: **Aue** ne q̄i
 fidelis et famosus quondā tuoꝝ dispensator alienā pe
 cuniam distribuendā accipias: nā cū **Erates** ille theba
 nus homo quondā disertissimus ad philosophādū **A**
 thenas pergeret magnū auri pondus abiicit: nec puta
 uit se posse uirtutes simul et diuitias possidere et nos
 suffarcinati auro christū paup̄erē sequimur sub p̄textu
 elemosynax pristinis opib; cubātes: nā quō possumus
 aliena fidei distribuere qui nāa timib; de reseruamus
Intelligis quid loquor. **Dedit.** n. tibi dñs i oīs intelle
 ctum p̄ter uictū et uestitū et māifestas necessitates ni
 hil cuiq̄ tribuas: ne filioꝝ panē canes comedāt. **Tu** er
 go cōsidera ne christi sb̄as imprudēter effūdās: idest ne
 imoderato iudicio rē pauperū tribuas si pauperibus:
 qd̄ pars est sacrilegi: et scd̄s dēm prudētissimū uiri libe
 ralitate liberalitas pereat: sūt quoqz qui pauperib; pa
 rū tribuūt: **A** sub p̄textu elemosynax diuitias q̄runt q̄
 magis uenatio q̄ elemosyna dicenda est: **Sic** bestia:
 sic aues: sic et captiur p̄sces: modicus i hamo esca po
 nitur: ut matronay in eo sacculi protrahātur. nos autē
 hūiles atqz paup̄erū nec hēmus diuitias nō oblatas
 dignamur accipere: balsamū: piper: et poma palmarū
 rustici nō emunt. **Qui.** n. uolunt diuites fieri icidunt in
 tentationes: et laq̄um diaboli et desideria multa. **Et** p̄
 ferti quia xtas optata cunctis nō uicinā mortē: q̄ de
 betur mortalib; i natura lege: s; casta spe amorū spacia
 pollicetur. nemo. n. tas fractis uirib; et sic decrep̄tē se
 nectatis ē: ut nō se putet adhuc unus annus eē uictuꝝ
Uex quid ago fracta naue de mercib; disputo. non in
 telligimus antichristū appropinquare quē dñs iesus in
 terficiet sp̄u oris eius. **Iuuenis** quidē pōt mori cito: s;
 senex diu uiuere nō pōt: maxie q̄ ad cōpationes xter
 nitatis oē qd̄ i mūdo patimur una dies appellari pōt
 nō hitationis: s; peregrinationis. nā quotidiē cōmuta
 mur: tñ aternos nos credimus: **Hoc** ipsū qd̄ dico qd̄
 seribo: quod lego: quod emendo: de uita mea trahitur
Quot puncta notariū tot meorum damna sunt tempoꝝ
Omnes nanqz diuitia de iniquitate descendunt nisi al
 ter perdidit: alter inuenire non potest: **Vnde** uulga
 ta sententia mibi uidetur esse uerissima q̄ diues aut in
 iquus: Aut iniqui h̄ares. **Vides** enim homines ma
 ria transire ante potentum exaubare fores: pati omnia
 qua seruorum conditio uix patitur: ut diuitias congre
 gent: ut aliquam accipiant dignitatem: **Et** postquā hoc
 fuerint consecuti tradere se **Luxuria:** et uoluptatibus:
 et omni iniquitati: ut quod auaritia congregat luxuria
 consumat. **Isti** ergo pro laboribus suis efficiuntur hospi
 tium **Amorum:** qui templum dei esse debebant: **Si**
 unt tabernacula athiopum. **Postquam** enim ditati su
 erint: et per **Fas** et **Nefas** ad Altissimum conscende
 rint: tunc conscientia peccatorum suorum semper mor
 tem semper iudicium formidabunt: **Et** ad leuem febri
 ciunculas quasi **Matrones** in carcere de aternis suppli
 cis suspirabunt. **Quites** autem qui ingressi sunt re
 gna caloz ipsi ditati ad bōa uirtētes opa ditēs eē desie
 rūt: et disp̄satores magis dei q̄ ditēs appellandi. **Ob**
 secro ergo te ne lucra mundi in christi quaras milista.

Negociatores clericum et ex inope diuitem factum ex ignobili gloriosius quasi quādam pestes fuge. Et praesertim cum scias te toto renunciaſſe mundo et abiectis calcatisque diuitiis oratiōi lectioni ieiuniis uacare quotidie procuratores quoque et dispensatores domorum alienarum atque uillarum clerici esse non possunt. qui proprias iubentur cōtere diuitiarum facultates. Auaritia itaque malus tibi oīo uitandum est non quo aliena non appetas: Hoc enim et publicae leges puniunt: sed quo tua quae tibi sunt aliena non serues. Si in alieno iquit fideles non fuisti. quod uestrum est quis dabit uobis? Sed dicis iuuenis sum delicatus et manibus meis laborare non possum: si ad senectas uenero si xgrotaui cepero: quis mei miserabitur? Audi ad apostolos loquentes Iesus. Respice uoluntatem caeli et cetera: Si uestis defuerit lilia proponantur. Si esuriens beatos audies pauperes et esuriens si alii quis afflixerit dolor legito illud apostoli propter hoc cōplacebo tibi in infirmitatibus meis. Illud autem quod derelicta milicia castrasti te propter regna caelorum quid aliud quam perfectam secutus es uitam. Perfectus autem seruus christi nihil praeter christum habet. Aut si quid praeter christum habet perfectus non est igitur ut cōcludas si perfectus es cur bona paterna desideras. Dominus euāgelium uocibus tonat non potestis duobus dominis seruire: et audet quisquam mediare christum facere māmonae et christo seruiendo: qui dicit se in christum credere debet quomodo ille ambulauit sic ambulare. Affatus diues est qui cum christo pauper est. Mas serui dei qui diebus et noctibus seruiunt domino suo qui in terris positi angelorum imitantur cōuersationes et nihil aliud loquuntur nisi quod ad laudes dei pertinet. Habentes uicium et amicum his cōtenti diuitiis qui plus habere uolunt si tamē seruiat propositum? Alioquin si amplius desiderant his quoque quae necessaria sunt probantur indigni. Quisquid tamē corpora nostra defendere potest et humana succurrere imbecillitati quos nudos natura profudit. Hae una appellata est tunica. Si ergo uis esse quod propheta est quod christus est da pauperibus quoque necessitas sustentetur non quo opes augetur. Quodque si quid plus habes quam tibi ad uicium uestitumque necessarium est illud eroga in illo debitores te esse noueris. Nam aliena rapere cōmicitur qui necessaria sibi retinet conatur. Clerici quoque qui de bonis patrum sustentari possunt si quid pauperum accipiunt sacrilegium profecto cōmittunt. Scit enim hostis antiquus magis cōmētū quam nūmorum esse certamē facile namque abiicitur quod haret extrinsecus itestimū bellus periculosus est: Sachaus diues erat: apostoli pauperes: et quātus ad diuitias nihil quātum ad uoluntates totum mundum reliquerunt. Si offeramus christo opes cum anima nostra libenter suscipiet: Si autē quae foris sunt deo: quae itus diabolo demus non est aequa partitio. Nolo igitur quae ea tantum offeras quae potest fur rapere: hostis inuadere: proscriptio tollerere: et quae ad istarum undarum et fluctuum a succedentibus sibi dominis occupantur: et quae nolis uelis in morte dimissurus es illud offer quod nullus tibi possit hostis auferre. Nam aurum deponere incipientium est non perfectorum seipsum offerre deo proprie christianorum est. Nec enim imaginem crucifixi potest nisi qui in hoc saeculo se nudus mortuumque reddiderit. Infinita namque descripturis exēpla suppeditat quae auaritiam doceant esse fugiendam. De rum quod non ante plures annos gestus sit referas. Qui dā ex fratribus parior quam auarior nescies triginta denariis dñs ueditum cētus solidos quos lina texendo acquisierat moriens dereliquit. Inuitus est iter monachos cōcilium: Mas in eodē loco circiter quicquid milia diuisis cellulis habitabant quid facto opus esset: Alii pauperibus distribuendos esse dicebant alii dādos ecclesiae nonnulli parentibus remittēdos. Macarius uero et Panthomius et Jsidus

rus et ceteri quos patres uocant sancto in eis loquente spiritu decreuerunt isodiendos esse eum eodem dicentes. Pecunia tua tecum sit in perditione. Neque hoc crudeliter quisquam putet esse factum. Tantus quoque cunctos per totam aegyptum terror inuasit ut unum solidum dimisisse sit criminis radix oīum malorum est auaritia itaque et ab apostolo idolorum seruus nūcupatur. Nō quidem occidet aias iustā dñs Junior fuit et seniu et non uidi iustū delictū hinc sēen eius quēs pāe Delias coruis pascitur ministrantibus. Vidua sareptēa ipsa eū filius suis pitura prophetā pascit esuriens et mirum in modum capsace repleto qui alēdus uenerat alit. Petrus ap̄tius ait argenti et aurum non est mecum quā aut habeo hoc tibi do surge et abula in nomine iesu at nūc multi licet sermōe taceat ope loquuntur fidem et misericordiam non habeo: quā aut habeo aurum et argentum hoc tibi si do. Audi Jacob quid in sua epistola postulet. Si fuerit dñs meus mecum et serauerit me in uia hac per quam ego iter facio: et dderit mihi panem ad manducandum: et uestem ad uestiendum: tantum ne cessaria deprecatus est. Unde et latrones ad sanctum Dilariones. Quid faceres si latrones ad te uenirent? Quibus respondit. Nudus latrones non timeo: at illi occidi posses. possum inquit: sed non timeo qui sum mori paratus cuius qui mirantur signa et portenta quae facit: mirantur et incredibilem abſtinentiam: scientiam: et humilitatem. Ego autem nil ita stupeo quam gloriam et honorem calcari potuisse quia factum est difficile gloriam uirtute superari et ab his diligi quos praecedis. Eum ergo christi gaudeas libertate ac propemodum in dogmate constitutus sis non debes ad tollendam tunicam tecta descendere: nec respicere post tergum nec aratri semel arrepti: stium dimittere: sed si fieri potest imitare Ioseph et aegyptiā dñx pallium derelinque ut nudus sequaris dominum saluatorem qui dicit in euāgelio nisi quis tulerit crucem suam et secutus me fuerit non potest meus esse discipulus: proice sarcinā saeculi: ne quaxtras diuitias quae caelorum prauitatis cōparantur. Nudus et leuis ad caelum uola: ne alas uirtutum tuarum aurum comprimant podera: ut impleas sacculus quem dñs euacuare praecipit. Si igitur qui habent possessiones et diuitias iubentur oīa uendere et dare pauperibus: et sic se qui saluatores: dignatio tua non debet quaxrere quā erogaturus es. Vidua illa in euāgelio paupercula quae duo minuta misit in gazophylacium cunctis praefertur diuitibus quae totum quod habuit dedit: et tu igitur eroganda non quaxtras ut fortissimum tyrunculum suus christus agnoscat: ut letus tibi a longissima regione ueniēti occurrat pater: ut sto iam tribuat et anulū: ut imolet pro te uulū imaginatus:

De utilitate paupertatis

l. vi.

DAUPER uero ita cōsolāus est ut sciat in paupertate magis bona cōsideranda. Et primo quidem quod a deo illi sit utiliter prouisum. Praesciuit enim deum infirmitatem eius cōsiderasse et scisse quod diuitiarum sarcinā et solitudinē portare non posset: Deinde sciat quātas tētationes quāta pericula transuerit nomine paupertatis: si affluētia deest quae frequēter cōtraria est: ad ai tū diuitias quātocius sine impedimento in paupertate transitur. Lerte quātis malis caruit cōsideret. Laret inuidia amulatione infideli dolo superbia cōtentione et his quae hoībus in hoc saeculo diuitiarum solēt cōsari fluxu. n. re. et ubertate copiarum aius soluitur. uigor mētis ifrigitur: uirtus corporis enervatur: At in paupertate non lasciuia cōtuita: non turpes potationes: oīa sobria: oīa rigida: oīa humilia non abiecta quoniā consciētia pura et uirtute sunt plena non est abūdas extrā eis facultatibus non facile ad diuitias ai. i. ad uirtutes huius mundi diues accedit filius enim dei difficiliter uis dicit diuitē itroā in igni caelorum utiqz intelligit pauper

facilius ne se ob paupertate alienū esse a cura dei existet propheta testatur dicens et pau pē et diuitē ego feci et pro oibz xqualis cura mihi ē. Nō est enī dūs psonaz acceptor nec pro illo tantū curā gerei profitetur qui i seculi diuitiis pollet: s; pro oibz et pro pauperibz curas sustinet remueraturus quē iuenerit aut i diuitiis hūilē aut in paupertate patientē distributi ueluti totius corporis hūani et ministeriū q̄ritur singulorū? Consideret hōis corpus esse. unū quidē corpus s; plurima mēbra. Nun quid oia sunt oculus: aut pes aut reliqua mēbra? Sed sicut ait apolius doctor gentiū in fide et ueritate que inferiora sunt mēbra maiores his tribuius honorē. Et quē admōm uirtus singulorū mēbrorum i suo ordine at q; officio demonstratur. Ita in totius gēis hūani corpore uelut minor paupertas et diuitiē collocatur ut diuitiis hūanitas dei examine cōprobetur. Exultare debet paup et deo grās agere q; multis patrimōi nexibz liberatus In die probatōis nō grauatū cōpedibus facultati: facilius liber sequitur discipulus dñm nullis nexibz implicatus. Non desit ēt ab ipō in quātus potest miserē cordia iusta in egenos q; sic iustus efficitur de frugalitate inferioribz et nō hūitibz progator nō uereatur sic ipse deficiat cū in usu sēx administratōis habeat prōptisimā uolūtātē. Nihil enī sibi deerit nō cupiat in seculo diues fieri ne mala sibi plurima acquirat dicēte ac monēte glorioso Paulo Habētes uictū et uestitus his contenti sumus. Immo si uera fide et pp salutes credei celestes sibi diuitias coopetret et cōparet quas iusquissq; et misericordia et reliquis actibz hōis cōparat et assumit. Tēporalibz eis aterna sunt p̄pōenda: caducis stabilita: sollicitis securiora: p̄culosis libera: inhōmificis clario ra. Jgēz cū christus dixerit Primū q̄rite regnū dei et hęc oia appōdētur uobis nulli dubiū fore credo his copā necessariā rez in terrā non defecturā quibus celestia p̄parantur. Unde his monitis et diues tēpetur: et paup subleuetur. Difficile potētes et nobiles et diuites et multo his difficilior eloquentes credunt deo. Occurritur nāq; mēs eoz diuitiis: opibz atq; luxuria circumdati uicis nō possunt uidei uirtutes. Felix ergo qui nō in diuitiis nō in sapientia nō in potētia seculari et eloquentia: s; i christi passioibz gloriatur. Ac nihil miserius q; deū pp nūmus cōtēnere. Ideo quē senseris sēp aut crebro d nūmis loquētē istitorē hēto potius q; mōachū

De correctione et doctrina p̄sidentis . l. vii.

RECTOR quoq; honore sup̄sso aqualē se subditis bene uiuentibus et erga peruersos iura rectitudis exercei nō formidet. Nā liquet q; oēs hoies natura ingēuit aequales: s; uariante meritorū ordine alios aliis culpa postposuit: s; et arguit negligētes rectores ecclesie dei ob quorū incurias perit. ois decor populi christiani cū nec i meditatione legis diuinę nec cultu pietatis: nec in sacrarum uirtutū exercitiis laborat contentur. Tunc et enī dociri nā rectorum suauitas est cū doctrina pariter et uita consenciant. Sed nec putant sua scientia et sapientia sed dei auxilio pacem ecclesie suis redditam qui si suum seruauerint gradū? sunt quasi domus dei et quasi angelus domini. Sed si plus cupiunt uideri nosse q; exteri q; patet ueritatis regulā non tenere. Magē quoq; discipulū corrigit quē ardentioris cernit ingēū. Nam medicus si cessauerit curare desperat. Quoniā non est parui apud deum meriti bene filios educare. Rectorum quoq; est ut laborantius nouerint sudorē uel lapsis manū porrigere uel errantibus uiaz ostendere. Sed ne gloriēris q; multos discipulos hēas filius dei

docuit in iudæa et duodecīs illuz tantū apostoli sequebantur pharisæoz autē doctrinā ois populus applaudebat. Laxit discipulus mḡs si p negligentia suam pcepta eiusq; laborē dispdat. Ideo nō sit in eis pene diuersitas in quibz paria sūt peccata. Nullius psonas accipias quātūcūq; sit potēs uel nobilis si peccauerit corripe eū. nā cōfusiōe sequitur ignōmīa ignōmīa correctio correctiōe cōsolatio cōsolatōnes salus. Vera eis accitia qd sentit. simulare non debet nō ē crudelitas pro deo crimina p̄ire s; pietas nil tñ crudelitas nilq; miserius inueniri potest q; ut timore mortis proprię ne salutē filioz audeant defendē. Docente at te i ecclesia nō clāor populi s; gēitus suscitetur. lachrymā audiētium laudes tuas sūt Sermo p̄sbyteri scripturaz lectione cōditus sit Unde et apolius pręcipit Sermo uester sit sale conditus quod si insauetur foras proicitur et perdit nominis dignitatem Nā sicut uictoria dñi triumphus ē seruoꝝ. Sic magistri eruditio discipuloꝝ profectus. Nisi enim caput sanus sit oia mēbra erūt in uitio. Quādo doctrina nō est i ecclesia intelligimus p̄ire pudicitiam castitates mori et oēs obire uirtutes quia nō comedunt uerbū dñi Tunc scriptura utilis ē audiētibus cū absq; christo non discitur: cum sine p̄te non profatur? cū enī sine spu sancto non ias insinuat Ille qui p̄dicat sed difficile dignus p̄co uirtutis christi inueniri potest qui in anuntiandis illis nō suā sed eius q̄rat gloriā quē p̄dicat. Cōfusio quoq; et ignominia est iesū crucifixus et paupes et esurientē fartis p̄dicare corporibz: et leuioꝝ doctrinam per rubentes buccas tumentiaq; ora proferre. Non confundant ergo opera sermōes tunc ut cum in ecclesia loquaris tacitus quisq; respondeat Cur hęc quę dicis ipse non facis? Accusare auaritam etiam latro potest. Sacerdotis uox cum mente cōcordet Nam quomodo potest p̄ses ecclesie malus auferre de medio eius qui i delictis simile corruerit. Ac qua libertate corripit peccantē cū tacitus ipse sibi rideat eades admisisse quę corripit. Perdit enī auctoritatē docendi cuius opere sermo destruitur. Et illā Tullii Caput aris est docei quod facias. Venerationi mihi semp̄ fuit non uerbosa rusticitas: sed sancta simplicitas. Qui enī in sermōe se dicit apostolos imitari: prius imitetur uirtutes et uitam illoꝝ In quibz loquēdi simplicitates excusabat sancti nominis magnitudo. Non enī fac ecclesiastica dignitas christiani: nec est facile stare loco Pauli: tenere gradū Petri ias cū christo regnantiū ne forte ueniat angelus domini qui scindat uelum templi tui qui candelabrum tuum de loco moueat. Jgitur adificaturus turri futuri operis sūptus cōputa. Sicuti nō hierosolymis fuisse: sed hierosolymis bene uixisse laudandum est. Prius ergo faciamus et sic doceamus ne doctrinā auctoritas castis opibz destruat Nā d eloquentibz et pronūtiatibz plenus ē orbis loquuntur q; nesciūt: docent q; nō didicerunt mḡi sūt cū atē discipuli non fuerint. Sed nec ad scribendū cito profilia et leui ducaris infantia. Multoq; tpe discere qd doceas et sic nō temeritate quorūdam doceas qd nescias s; ante discere qd diciturus es Nā qui sapientis uerba crebro audire et intelligere negligit uitam suam gubernare non nouit. Quanto magis nec aliorus regimini proficiat Jgē seruum seruus te eē cōuenit Atq; ita in omnibus p̄docei ut quicūq; audiit cōuersatōe tua magis q; sermo ne proficiant Quoniā quidē non in sermōe ē regnum dei s; in uirtute. Sed ne statim multitudinis acquiescamus iudicio. S; electi in principatū noscāus m̄suram nostram et humiliemur sub potenti māu dei Re uera nil sedius p̄cepto: furioso cū debeat eē m̄suetus et eruditus: e cōtra toruo uultu trēentibz labiis rugata frōte effrētis cōiucis facie iter pallorē ruborēq; uari

ata clamore perstreperit et errantes non tamen ad bonum tra-
hit quam ad malum seuitia sua precipitat: licet non qui irasci-
tur iracundus est: sed ille qui crebro hac passione supatur
Suntque multi doctores ea quae non oportet turpis lucri
gratia: qui totas domus subuertunt et putant quae sunt esse
pietatem quod plerisque accidit ut habeamus pugnas le-
gis non ad desiderium ueritatis sed ob iactantiam gloriae
dum apud audientes docti uolumus existimari: festino
igitur gradu pergramus ad magistros et eorum teramus limina et pre-
cepta uirtutum ac misteria scripturarum uicula puteus aeterna

De solitudine

Siii

REuera ut simpliciter motus men-
tis meae fatear: consideras propositus
tuum et ardores quo saeculo renuncia-
stis: differentias in locis arbitror: Si ur-
bibus et frequentia urbium derelicta in agello habites et christi
solitudine queras: et ores solus in monte cum iesu
sanctorumque locorum tui uicinitatibus perfruaris: id est ut et
urbe careas et propositum monachi non amittas. Loquor
non de episcopis non de presbyteris non de clericis quorum
alia causa est alia monachi. Clerici oues pascit ego pascor
sed de monacho loquor qui precium possessionum sua-
rum ad pedes apostolorum posuit doctores pecuniam calcadas
et humiliter et secreto uicitatis seipsum contemnat quod semel con-
tempserit. Nam summa stulticia est renunciare saeculo: di-
mittere praeterita: urbes deserere monachum profiteri: et inter
maiores populos peregre uisui. Quia igitur si me iterro
gas per quam uiam iterare debeas reuelata tecum facie
loquar. Si officium uis exercere presbyteri: si episcopatus
te uel opus uel onus forte delectat: uiue in urbibus et ca-
stellis: et aliorum salutem lucrum facias tuam. Sin autem cu-
pis esse quod dicitur monachus quid facis in urbibus
quae utique non sunt solorum habitacula: sed multorum: habet unum
quodque propositum principes suos. Romani duces imi-
tantur camillos fabricios Regulos Scipiones. Philo-
sophi proponant sibi Pythagoram: Socrates Plato-
nem Aristotelem poetae xmulentur Homerum Virgili-
um. Penandrum Terentium Historici Thucydidem:
Salustium Herodotum Linum. Oratores Lysiam
Graecos Demosthenes Tullius: Et ut ad nostra ueni-
amus Episcopi et presbyteri habeant ad exemplum apo-
stolorum: et apostolicos uiros: quorum honorem possidentes
habere mereantur et meritum. Nos autem habemus
propositum nostri principes Paulum Antonium Julianum
Dilarionem. Accarum et ut ad scripturarum auctoritatem re-
deam non princeps helias non princeps Helixus non duces filii
prophetarum: qui habitabant in agris et solitudine: et faci-
ebant sibi tabernacula prope fluentia iordanis. De his
sunt et illi filii rechab qui uinum et siceram non bibebant
et morabantur: in tentoriis qui dei per Hieremias uoce
laudantur et promittitur eis quod non deficiat de stirpe eorum
uir stans coram domino. Interpretare igitur uocabulum
monachi hoc est nomen tuum: quid facis in turba qui
solus es: non tibi eadem causa est quae ceteris: Quodque
nemo propheta in patria sua honorem habet. Nas ubi
honor non est ibi contemptus est ubi contemptus est ibi
frequenter iniuria ubi iniuria ibi indignatio ubi indignatio
ibi quies nulla: Ubi quies non est ibi mens saepe a pro-
posito deducitur. Ubi autem per inquietudinem aliquid
aufertur ex studio minus fit ab eo quod tollitur et ubi minus
est perfectum non potest dici. Ex hac supputatione illa sua
nascitur. Monachum perfectum in patria sua esse non
posse perfectum autem esse: nolle derelinquere est. Ubi autem
ego nunc sum non solum quid agam in patria sed a patria persistam
ignoro. Immo nec mihi conceditur unius angulus eremi
quotidie exposcor fidem quasi sine fide renatus sum.
De laudibus et utilitate eremi

L ix

Quid igitur agis tu si in saeculo qui
maior es mundo paupertate tues: bea-
tos pauperes christus appellat labo-
reris: sed nemo athleta sine sudori-
bus coronatur de cibo cogitas: si ue-
ra fides fame non timent super nudam metuis humum exesa ieiunium
membra collides sed dominus tecum iacet Squalidi capitis hor-
ret iculta exaries sed caput tuum christus est infinita eremi
uassitas terret: sed tu paradisu mente de abula quoniens il-
luc concederis toties in eremo non eris. Desertum christi flo-
ribus uernas. Solitudo in qua illi nascuntur lapides de
quibus in apocalypsi ciuitas magni regis extruuntur:
Eremus familiaris deo gaudes et cetera. Ad quae etiam
am illud apostoli. Non sunt condignae passionibus huius tempo-
ris ad futuram gloriam quae reuelabitur in nobis. Eum enim
timido animo christus es filius omnium non habet ubi
caput suum reclinet tu amplas porticus et ingentia tectorum
spacia mentis hereditate expectas saeculi choros chris-
ti esse non poteris. Nudos amat eremus. Corpus assue-
tum tunicae lorice onus non fert. Caput opertum lintheo
galeas recusat: molles otio manus duras exasperat capu-
lus. Sed cur inquit pergis ad eremum uidelicet ut te non
audea non: uideam ut tuo furore non mouear: ut tua bella
non paciar: ne me capiat oculus meretricis: ne forma
pulcherrima ad illicitos ducat amplexus. Respondebis
hoc non est pugnare: sed fugere. Sta in atie aduersarius
armatus obsiste ut postquam uiceris corderis fateor ibe-
cilitates meam. Nolo spe pugnare uictoriae ne perdam
aliquando uictoria. Si fugero aut uincendus mihi est aut
cadendus. Quid autem necesse est certa dimittere et incerta
sectari: aut scuto aut pedibus mors uitanda est. Tu qui
pugnas et superari potes et uincere. Ego cum fugero
non uincor in eo quod fugio sed ideo fugio ne uincar.
Nulla securitas est uicino serpente dormire: potest fieri
ut me non mordeat: tamen potest fieri ut aliquando me mor-
deat: fuga enim non infidelitatis sed prudentiae indicium est:
ne frustra nos offeramus periculis. Sed nuper aegypti
deserta uidisti intuitus es angelicam familiam: quanti ibi flo-
res sunt. quae spiritualibus gemmis prae uernantia. Uidisti
ferta quibus dominus coronatur. Ille tibi ignis in pec-
tore exarsit et illa quotidie cogita tracta considera et
quae quodam carcere tenus exclama. Heu me quia prolo-
gata est peregrinatio mea: et in paradisu mente concedens
toties in terra non eris quotiens terrena desuperis. Ea
de nobis certe cum his qui habitant per deserta conditio est.
Uide oculos: totidem et manus: uisdem infirmitatibus uel uirtu-
tibus subiacemus. Si te aquae potio uexat: quanti nobis
les non dicam uina nesciunt sed carnes ignorant: et fuso tan-
tus legumine suscitatur. Si balnearum te lauacra sollicitat
quanti principes ciuitatum siue ob culpam propriam si-
ue ob inuidiam ad insulas deportati siue aeterno premio
perpetuaque mercede absque balneis perseverant: Nemo
id necessitate pati non potest quod pro deo pati uoluntate
detrectat. Habebis cellulam quae te solum capiat. Immo
non eris solus. Angelica turba uersabitur: tot socii quot
sancti. Reges euangelium fabulabitur tecum iesus. Replica-
bis apostolos uel prophetas. Nunquid poteris tales ali-
um tuis sermonibus habere consortem. Terra sumus et ci-
nis et per omnia momenta de nosira salute suspensi con-
tinue in puluerem dissoluendi. Quid retractamus facere de
necessitate uirtutem? certe quandoque moriedum est: quod
cito mundi derelinquamus angustias: et si forte ob conti-
nenti quod tamen raro accidit dolere stomachus: xstuarum
febris reperimus perpetuae uitae ingressuri ianuam
morbum putemus: quanti enim in mediis opibus et
inter insulas consulatus repentina morte subtrahi sunt?
Quid ergo desideramus urbium frequentiam qui de sin-
gularitate censemur: mihi enim oppidum carcer: et solitudo

paradisus est secularium quoque maxime potentis confortia dicitur: quid tibi necesse est illa sepius uidei quorum conceptu moachus esse ceptus Nas moachu solitudo facit non publicus.

De periculo uitae solitariae

.X. La

MORALE ETIAS nunc mores discit timus: qui iugus christi collo suo imposuit primumque tractandus est. Vtrum solus an cum aliis in monasterio uiuere debeas mihi placeat ut habeas sanctorum contubernium: nec absque ductore ingrediaris uiam quam nunquam ingressus es: statimque tibi in partes altera declinandum sit ut errori pateas: plusque aut minus ambules quam necesse est: et currens lassus moramque faciens obdormias in solitudine cito surrepit superbia: et si parum per ieiunauerit: Dominemque non uiderit putat se alii cuius momenti: oblitusque sui. Unde quo uenerit intus corde foris lingua uagatur. Iudicat contra uoluntatem apostoli alios seruos quo gula poposcerit porrigit manus. Dormit quantum uoluerit neminem ueretur. Omnes se inferiores putat: crebriusque in urbibus quam in cellula est: et inter fratres simulat uerecundiam qui platearum turbis colliditur. Quid igitur solitariae uitae reprehendimus: minime. Quippe quas saepe laudauimus. Licet ut praefertur solitaria uita periculosa est ne abstracti ab hominum frequentia sordidis et ipsius cogitationibus pateant et plene arroganti et supercilii cunctos despiciant armisque liquas suas uel clericis uel moachis detrahendo. Sed de ludo monasteriorum uolunt huiuscemodum egredi milites quos eremi dura rudimenta non terreat qui specie conuersionis multo tempore dederunt qui omnes fuerint minimi ut primi omnes fierent quos nec esurire aliquando sic saturitas superant qui paupertate laxantur quorum habitus sermo uultus incessans doctrina est: o quotiens in eremo constitutus in illa uasta solitudine quae exusta solis ardoribus horridum modicum praestat habitaculum putauit me romanis interesse delitiis sedebam solus quia amantissime repletis eras. Horrebant sacco membra deformia: et squalida cutis sinis aethiopicis carnis obduserat quotidie gemitus et si quando me repugnantes somnus imminens oppressisset nuda humo uix ossa haerentia collidebas. De cibis uero et potu taceam cuius etiam languentes monachi tibi aqua frigida utantur: et coctus aliquid accepisse luxuria sit ille igitur ego qui obgehens: metus tali me carcere dante ueram scorpionum tantis sociis et ferarum saepe choris iterentia puellarum pallearat ora ieiunio: et mens desideris aestuabat. In frigido corpore et ante hominem sicca iam carne praemortua sola libidinis incendia bulliebant. Itaque omni auxilio constitutus ad iesum iacebas pedes rigabam lachryis crine tergebam repugnantes carnes edomueram inedia subiugabas. Non depudescio infelicitatis meae qui potius plango me non esse quod fuerim: memini me clamantes et die crebro iungisse eius nocte nec prius a pectoris cessasse uerberibus quam rediret domino increpante tranquillitas: ipsam quoque cellula quasi cogitatio num meam consciam pertimescebam: et mihi metus iratus et rigidus solus deserta penetrabam. Sicubi concava uallium: aspera montium rupium praerupta cernebam. Tibi meae erat orationis locus tibi illud miserrime carnis ergastulum collocabam et ut mihi testis est dominus post multas lachryas: post calidum oculos ibi reteret nonnumquam uidebar mihi iterum agnitionibus angelorum et laetitia gaudensque catatabam. post te in odore uiguetorum currebam. Dicitur et aliud quod in aegypto uideri. Graecus erat adolescens in cenobio qui nulla continentia: nulla operis magnitudine suam carnem poterat extinguere. Hunc pater monasterii periclitante hac arte seruauit: Imperat uiro cuidam graui: ut iurgis atque conuiciis insectetur ho-

mine et post irrogatam iniurias primus ueniret ad querimonias. Vocati testes pro eo loquebantur qui contra meliam fecerat: false ille contra mendacius cepit solus pater deffensionem suam callide opponere studuit ne ab uiciorum tristitia obsorberetur frater. Quid multa? Ita annus ductus est quo expleto interrogatus adolescens super cogitationibus pristinis: an adhuc molestia aliquid sustineret. Pater inquit mihi uiuere non licet et fornicari libet. Dic si solus fuisset quo adiutore superasset. Sunt enim meliores duo quam unus: et si alter ceciderit: ab altero succuratur: funiculus triplex non facile rupitur: et si semel adiuuans exaltabitur. Vidi ego quosdam qui postquam remunita uenerit saeculo uestimentis duntaxat et uocis promissione non rebus nihil de pristina conuersione mutauerunt: res familiaris magis aucta quam minutata. Eadem ministeria seruulorum: Idem apparatus conuiuii et nomen sibi uedicant solitarii. Quidam uero pauperes sunt et tenui substantiola uidenturque sibi scioli poporum seruulorum similes procedunt in publicum ut cantinam exerceant facundiam. Sunt et qui humore cellularem imoderansque ieiunio tudio solitudinis ac nimia dilectione dum diebus ac noctibus auribus suis proferunt uertuntur in melancholiam: et Hippocratis magis somnium quam mentis monitis idigent: plerique artibus et negotiationibus pristinis carei non possunt: mutatisque uocibus istitutum eadem exercet mercimonia. non uictum et uestitum quod amplius praecipit: sed maiora quam saeculi homines emolumenta sectantes: et sub religionis titulo exercetur iusta conpedita et honor christiani nominis magis fraude in facit quam patitur. Quis pudet dicere sed necesse est ut saltem sic ad nos erubescamus dedecus publice extendentes manus panis auxilium tegimus: et contra omni opinionem plenis sacculis mirum diuites: qui quam pauperes uiximus. Tibi cum in ministerio fueris hoc facere non licebit: et inolescere paulatim consuetudine quam primum kogebaris uelle incipies et delectabit te labor tuus: oblitusque praeteritorum super priora sectaberis nequaquam consideras quid alii mali faciat: sed quid boni tu facere debeas. Neque uero peccatum ducaris multitudinem nec te pereuntium turba sollicitat: ut tacitus cogites quid ergo: oes peribunt qui in urbibus habitant: ecce illi fruuntur suis rebus: ministrant ecclesiae: adeunt balneas: unguenta non spernunt: et tamen in omni ore uersantur. Ad quod ante respondi et non breuiter respondebo in praesenti opusculo non me de clericis disputare sed monachum instruere.

De periculo habitandi in urbibus

.L. xi

CONSIDERARE obsecro satis esse difficile locum stephani implere uel pauli et in angelico stare ministerii operis osium margaritum sed cito frangitur. fractumque istaurari non potest. Nauis quamuis sit rudis et solidis confixa clauis: tumetisque fluctibus non sentiat: cito si periculose nauigat perforatur: et licet plenis uentis lucrosius ad optata perueniat: tamen magis securi sunt quae et tranquilla sunt: et ut apertius loquar plus te quam dicas habere mercedem si in media urbe consisteres moachorum uicines et sunt uera quam dicas sed non ita facile expletur ope quam dicto. Nam si aliquis te de optantibus inuitet ad praediu. Er te aut eundem est aut negandum si ieris aut uisde cibis uesceris aut aliis. Si aliis conuiuarum offenduntur oculi: Si uisdes perit abstinentia. Quod si ire nolueris miser comederis in prandio ad singulasque phialaset alibita melle uina potaberis: alius tui uultu caullabitur: ille in cessu iridebit: hic habitus: et imitatores forsitan iudicorum non ne inquiet: hic est fabri filius nonne frater eius apud nos sunt ego illum memini ante tot ferme annos illud fecisse turpe dixisse turpius: alius surdus clamabit et tecum se sceleris finget esse picipem omnia prandia piter consonabunt in te

temulentum conuulsus dissoluetur: Anod si ulla ab
stinueris carnibus: et nō crebro balnea frequētes tunc
uero per omnes calūnias manichæi titulus ascribitur
Si uolucris edulis refutaueris: et tenellas columbas
crassosq; turtures expetenti gutturi durior dñs denega
ueris sacrilegii crimen afficitur statimq; aiunt **¶** Si sunt
qui creatores mundi cōdemnant in usus nostros facta
sunt omnia: Audiui dño teste nō mentior quendam in
sua gula disertus cui rumore cognosceret me cibis esca
lentioribus abstinerere se dicere: **¶** Numquid procellus ideo
factus est ut rogatus in senatu sententiā diceret? Quo
uidelicet me stultitiā condēnaret qui me putaret ea quæ
sunt in usus creata non sumere: **¶** Quod si pulla fuerit tū
ca etiā prætereuntū digitis de notaberis? **¶** Ac si nisi for
mosus fueris sanctus eē nō poteris. Hæc et istiusmodi
cui uitas lacerent bonā: quid facies frater in medio aut
uicinis aut anathemati colla sumittes id est sectaberis ea
q̄ sunt aduersa continentia aut si facere nolueris tēpō
damnaberis prætremittē crebras salutatiōes obsequia
matronarū uariasq; illecebras quibus etiā rigidissimi
molliuntur: cui et serenaxo cantu ad naufragia p̄trahū
tur. Nunc autē illud affirmo q̄ et si ista non essent ad
comparationem tamen ingentis boni maiora deserere
deberes. Lum enim tanta reperimus in celo: parua et
caduca nos quæsisse doleamus in terra. Ambitio nāq;
potentia: magnitudo urbis uideri et uidere: salutare et
salutari laudare uel detrabere: uel audire uel proloqui:
et tantas hominum frequentias saltem inuitum uidere
monachorū a proposito et a quiete sunt aliene. Aut enī
uidemus ad nos uenientes et silētū perdimus: Aut si
non uidemus superbix arguimur interdū ut uices red
damus ad superbas fores p̄gimus inter linguas roden
tium ministrorum postes ingredimur deauratos. In chri
sti uero uilla ut dicimus totum rusticitas. Itaq; propter
occupationes. Aut nobis claudendus est ostiū: Aut scri
pturarum propter quas aperiendæ sunt fores studia
reliquēda. His igit̄ rationibus iuitati multi philosophorū
reliquerūt frequentias urbium: et hortulos suburbāos.
¶ Obi ager irriguus arborū comæ et fuscissus autum fontis
speculum inuermurās et multa oculorū auriumq; il
lecebræ: ne per luxum et per abundantiam copiarū aie
fortitudo mollesceret: et eius pudicitia constupraretur.
Inuile quippe est crebro uidere per quæ captus aliq̄
sis et eorū te exp̄imento cōmittet: quibus difficulter care
as. Nam quos seculi carcer includit: nūc ira nē auaritia
nunc aliorū incēntia uictorum pertrahit ad ruinā. Ide
oq; obterēda sunt animi uoluptates: relinquenda dele
ctationū studia: qm̄ hæc est circumcissionis ueritas: n̄ figu
ra. **¶** Nūc dum in summa ut naturalibus amputatis conuersa
tio n̄a tendat ad cælum: quod fiet si ludi: si locus: si con
uiuia: si sermo pene familiarum deseratur: et quæ circū
ciduntur arefiant non uisi: non auditu non tactu n̄ aut
sapore capiet in natura corporis naturam corpoream
non habere. Nam si uelimus desp̄icere q̄d sumus me
mur melius eē: q̄ igitur nō temere offeramus nos p̄
culis: **¶** Sed quantum in nobis est insidias declinemus

De abstinentia et præcipue a carnibus. . . . .

ALVATOR n̄ attendite inquit
uobis ne forte grauetur corda uestra
crapula et ebrietate et curis huius ul
træ: **¶** Codicus enim ac tēperatus cibus
et carni et anima utilis ē. Balneorū somenta ne quærās
qui calorem corporis ieiuniorū cupis frigore extinguerē
quæ et ipsa moderata sunt ne nimū debilitēt stomachus
et maiorem refectionem poscencia erumpant in crudi
tatem: quæ parent libidinis est. **¶** Aiunt enim medici qui

de humanorū corporū scripsere naturis præcipue Galie
nus in libris quorū titulus ē yficion puerorū et iuuenū
ac perfectæ ætatis uirorum mulieriq; corpora insito ca
lore feruere et noxios his esse ætibus cibos: qui calo
rem augeant: sanitatiq; conducere frigida quæq; i cibo
et potu sumere: sicut e contrario senibus qui p̄tuita labo
rant et frigore calidos cibos: et uetera uina prodesse et
et comicus cuius finis ē humanos mores nosse aq; de
scribere dixit: **¶** Sine Lerere et libero friget **¶** Demus. **¶** Ni
hil itaq; scias conducere christianis adolescentibus ut esū
holerum: **¶** Nam ardor corporum frigidioribus epulis tē
perandus ē. **¶** Nobis enim non corporis cultus sed aie
uigor quæritur: quæ carnis infirmitate sit fortior: **¶** Inde
est q̄ nonnulli uitā pudicæ appetentium in medio itinere
corrumpunt: dū solā abstinentiā putāt carnis et legumi
nibus onerant stomachū: quæ moderate p̄ceq; sumpta i
noxia sunt. et ut q̄ sentio loquar. **¶** Nihil sic inflāmat cor
pora et titillat membra genitalia sicut idigestus cibus: ru
tusq; conuulsus: **¶** Quod enim seminarius uoluptatum
est uenenum puta. **¶** Est autē esus carniū seminarius li
bidinis: et non solum de carnibus loquor: sed in ipsis
leguminibus infantia et grauiā dedināda sunt: parus
cibus et uenter esuriens triduanis ieiuniis præfertur
multo enim melius est quotidie parus q̄ raro satis su
mere. pluuia illa optima est quæ sensim descendit in ter
ras: **¶** Subitus et nimis imber præceps arua subuertit.
¶ Refectio itaq; saturitatē fugiat. **¶** Nihil prodest biduo tri
duosq; transmissio uacū portare uentrem si pariter obru
atur si compenseatur saturitate ieiunū. **¶** Tlico mens reple
ta torpescit et irrigata corpora hūore spinas germinat
libidinum. **¶** Plures quoq; sunt qui cum uino sunt sobrii
ciborū tamen largitate sunt ebrii. **¶** Omnes enim qui ebri
etatem sectantur filii belial uocantur. **¶** Nam uenter mero
astutus facile despumat in libidinem. **¶** Unde Noe nuda
uit ebrietate femora. **¶** Loth ques sodoma nō uicerat uī
na uicerunt. **¶** Venter quoq; plenus facile disputat de ieu
niis. **¶** Quis enim christum desiderat et illo uescitur pane
non quærit magnopere de q̄ preciosis abis steruus cō
ficiat. **¶** Quicquid post gulam nō sentitur idem sit quod
panis et legumina. **¶** Omne enim quod in hoc mundo la
borant homines ore quali consumitur: et attritū demit
bus uentri traditur digerendum. **¶** et tandū tribuit uo
luptatem q̄dū gutture detinetur. **¶** Lum uero in alium
transierit desinit inter cibos esse distantia. **¶** Nec hoc dici
mus q̄ negēs pisces s̄ quomō nuptis uirginitatē ita
saturitatē ieiunū p̄ferius. **¶** Sed n̄c ideo te carnes uesca nō
putes si sui leporū atq; ceruorū et quadrupē dū aniātū
es: ulētā i probes nō enim hæc pedū nūero s̄ suauitate
gustus cōprobantur. **¶** Scimus ab aplō dēs. **¶** Vis natura di
bda q̄ cū gratiæ actiōe p̄cipitur. **¶** Sed idē loq̄ bonus ē
carnē nō māducare cōedāt carnes qui carnis feruēt
quorum feruor despumat in coitum eorum et intestina
carnibus repleantur. **¶** Tu uero nihil habes tam necesse
q̄ ieiunium perfettere pallor et sordes tuæ gēnx sūt
igitur cum mihi dixeris cur porcus creatus est: statim t̄
bi respondebo puerorum more certantius. **¶** Cur uiperæ
et scorpīi: nec deum superfluatorum iudicabils artificē cū
plurimæ et bestix et uolucres sint: quas tuæ fauces re
cusant. **¶** Sed ne contentiosum hoc et pugna magis uid
atur esse q̄ uerū: **¶** Audi iccirco sues et apros et aliquas
animantes creatas ut milites et athletæ nautæ metallo
rumq; fossiores ceteri duro operi mancipati habere
cibos quibus fortitudo corporum necessaria ē qui por
tāt arma et cibaria: qui pugnis et calcibus sua inuicē mē
bra debilitāt. qui rēos trahūt quorū latera ad clamādus
dicēdūq; ualida qui subuertūt mōres et sub sudore et i
bribus dormiūt s̄ quid ad nos quorū cōuersatio i cælis ē
seterū n̄a iligio n̄ athletā n̄ nautas n̄ milites n̄ fossiores

sed sapientia erudit sectatorem qui se del cultui dedica-
 uit: et scit cur creatus sit quo uersetur in mundo: quo abi-
 re festinet: **U**n et aplius loqz qn infirmior: tē potens su:
 et si exterior nō homo corrumpitur: sed **I**nterior reno-
 uatur de die in diem: et cupio dissolui et esse cū christo
 et carnis curam ne feceritis: qd qz sū quatuor sensibz
 uiuēz possumus. i. sū aspectu: auditu: odoratu: atqz cō-
 plexu **A**bsqz gustu autem et cibus impossibile ē hūanū
 corpus subsistere. **A**deē ergo dō rō ut tales et tātas sū
 manus escas quibus nō honeretur corpus: nec liber-
 tas animæ p̄grauetur: quia et comedēdum ē: et deam-
 bulandum: et dormiendum et digerendum et postea ī
 status uentis incentiua libidinis sustentatur. **S**ūt quidē
 sensus nri portæ: p̄ quas ad animā nriam seculi blandi-
 menta descendūt: et per quas sensus carnis introeunt
 per quas nisi late strage facta uiam uirtutibz potius q̄
 impietate fecerimus. **N**unq̄ ad regē pietatis pueni pot-
 terimus. **S**icat. n. unusquisqz quo dolet: ego loquor cō-
 scientias meā. **S**cio mihi abstinentiā et nocuisse inter-
 missā: et profuisse repetitam: nec tales ergo accipiantur
 cibos quos aut difficulter digerere: aut comestos ma-
 gno partos et p̄ditos labore doleamus. **H**olerum et
 pomorus ac leguminū et facilior apparatus est et arte
 impenditqz coquoꝝ nō indigēt: et sū cura sustentant
 hūanū gēus moderateqz consuptus: quia sic auide de-
 uoratur: qd iritamentū gula nō hēt leuiore digestionē
 decoquitur. **M**eqz. n. uno et duobz cibus hisqz uilibus
 usqz ad iflationē uentris oneretur quæ diuersitate car-
 nium et saporis delectatiōe concipi: et ad esum sui ex-
 pleta esurie q̄ captiuos trahūt. **U**n et morbi ex saturi-
 tate nimia cōcitantur. **M**ultiqz impaciētā gulæ uomitū
 remediatur: et qd turpiter igesserunt: turpius egerunt
Postq̄. n. uenit christus ī sine tēpori et reuoluit o ad
 alpha. i. sinē ad principiū: ut in prima atate n̄ circumci-
 dimur nec repudiū dare pmittimur: nec carnes comedi-
 mus. **H**ippocrates in Amphorismis docet crassa et o-
 besa corpora: q̄ crescendi mensurā īpleuerint nisi cito a-
 bliatōe sanguinis minuātur paralytici et pessima mor-
 boꝝ gēa parere: et itcirco esse necessariā dēptionem ut
 rursus hēant in quæ possunt crescei: nō. n. manere ī uo-
 statu naturas corporū: s̄s at c̄scere at decrese: nec pos-
 se uiuere aial nisi crescendi capax sit. **U**n et **S**aliemus
 ille doctissimus Hippocratis interps **A**thletas quorū
 uita et ars sagina ē: dicit in exhortatione medicinar: nec
 uiuēz poss: diu nec sanos esse: aiasqz eorū ita nimio s̄a
 guine et adipibz q̄ luto iuolutas nihil tenue nihil exle-
 ste: sed sp̄ de caribz et ructu et uentris igluuie cogitāz
Diogenes tyrānos et subuersiones urbius bellaqz hō-
 stilia uel ciuilia nō pro simplici uictu holerz pomoriqz
 s̄s pro caribz epulariqz **A**ltius asserit excitari: quodqz
 mirandum sit **S**p̄curus uoluptatis assertor oēs libros
 suos repleuit holeribus et pomis et uilibz cibus dicens
 ita esse uiuendū: quia carnes et exquisitæ epulæ ingēt
 cura ac miseria p̄parantur: maiorēqz p̄cniā hēant īqui-
 rendo q̄ uoluptatem in abutendo: bibere et comedere
 nō delitiā ardorē debet excitare: sed sitim famēqz re-
 stringere. **Q**ui caribz nescuntur: indigēt ēt his q̄ sunt
 carniū: **Q**ui at simplici uictu utuntur eos carnes nō
 recipere. **S**apientia ergo operam dare non possumus
 si mensa abundantia cogitemus: quæ labore nimio et
 cura indigent: cito expletur natura: necessitas frigus si-
 plici uestitu et fames cibo expelli p̄t. **D**elitia et **E**pu-
 larū uarietas fomēta sūt auaritia: qd si quis existimat
 se et abundantia ciborū potionūqz p̄frui: et uacare pos-
 se sapientia hoc ē uersari iter delitiā: delitiāz uiciis n̄
 teneri: seipsum decipit. **S**ensus nri illud cogitat quod uī
 at audit odoratur gustat: atctat et ad eius trahitur ap-
 petitū: cuius capitur uoluptate **D**ifficile imo ipossibile

est diuitiis et uoluptatibz affluentes nō ea cogitare q̄
 gerimus: frustra qz quidā simulat salua fide et pudicitia
 et integritate mētis se abuti uoluptatibus. **E**us contra
 naturam sit corpus uoluptatum sine uoluptate perfrui
Sensus corporis q̄ equi sunt sine ratione currentes
Anima uero in aurigæ modum retinet frena currenti-
 um: **G**randis exultatio animæ est cum paruo contētus
 fueris mundum habere sub pedibus: et omnem eius
 potentiam: epulas: libidines: propter quæ diuitia com-
 parantur uilibus mutare cibus: et grossiori tunica com-
 pensare. **T**olle epularum et libidinis luxuriam: nemo
 quæret diuitias: quarum usus aut in uentre aut sub uē-
 tre est: **Q**ui ægrotat non aliter accipit sanitatem nisi te-
 nuī cibo et castigatione uiciis: quibus ergo cibus re-
 cipitur sanitas his et seruari potest: ne quis putet mor-
 bos holeribus concitari: **S**i autem uires holeræ non
 ministrant quæ nascuntur et alluntur in carnibus. quid
 est sapienti uiro et philosopho christi tantam habere
 fortitudinem quæ athleticis et militibus necessaria est:
 quas cum habuerit ad uicia pronocet. illi arbitrantur
 carnes sanitati congruas: qui uolunt abuti libidine: et
 in cenam demersi uoluptatum ad coitum semper ex-
 stuant christiano sanitas absqz uiribus eximiis necessa-
 ria est: nec turbare nos debet si rari sunt huius propo-
 siti sectatores: quia rari sunt et aīci boni et fideles et pu-
 dici et continentes: semperqz uirtus rara est. **L**egimus
 quosdam morbo articularioris et podagræ humoribz
 laborantes proseriptione bonorum ad simplicem mē-
 sam et ad pauperes cibus redactos conualuisse: carue-
 rant enim solitudine dispensanda domus et epulaz
 largitate: quæ et corpus frangunt et animas. **I**rridet ho-
 ratiū appetitum ciborum: qui consumpti relinquunt
 p̄nitentiam: sed etiam ex uilissimis cibus uitanda faci-
 etas. **N**ihil enim ita obruit animus ut plenus uenter et
 ætuans et huc illuc se uertens: et in ructus et in crepi-
 tus uentorum efflacione respirans **Q**uale autem illud
 ieiunium aut qualis resectio post ieiunium cum pridia-
 nis epulis distendatur: **E**t guttur nostrum meditatori-
 um efficitur laterinarius. **S**umqz uolumus prolixioris
 inedia famem quætere tantus uoramus quantum uix
 alterius diei nox digerat. **I**taqz non tam ieiunium ap-
 pellandum est q̄ crapula ac fetens et molesta digestio

**De abstinentia philosophorum antiquoz sacerdotum
 aliorumqz sanctorum.**

L. xiii.

TEARENVS in libris antiqui-
 tatum et descriptione **G**raciæ refert
 sub **S**aturno cum omnia hūus sum-
 deret nullum comedisse carnes: s̄s uī-
 nerfos uixisse frugibz et pomis: quæ
 sponte terra gignebat: ceremon quo-

qz stoicus uir eloquentissimus narrat de uita antiquo-
 rū ægypti sacerdotū: qd oibus mundi negociis curisqz
 postpositis sp̄ in tēplo fuerit et rez naturas cās rōesqz
 fidez contēplati sunt: nunq̄ se mulieribz miscuerit: nū-
 quas cognatos et propinquos nec liberos quidē uide-
 rint: et ex eo tpe quo cœpissent diuino cultui deseruire
 caribz et uino sp̄ abstinerunt propter tenuitate sc̄sus
 et maxie p̄ appetitus libidinis q̄ ex his cibus et ex hac
 potione nascuntur: pane uero nō uescebatur ne onera-
 rēt stomachū: et si qn cōdebat tōsū p̄ter isopi s̄iebāt
 ī cibo: ut escā grauiorē illius calore decoqrēt **O**leū trī-
 ī holeribz nouerant. **U**erum et ipsum parum propter
 nauseam: et asperitatem gustus leniendam. **Q**uid
Loquar inquit de **U**olantibus: **E**um **Q**ua quoque
 pro **C**arnibus uitauerint: **E**t **L**ac quorum alteꝝ car-
 nes liquidas alteꝝ sanguinē eē dicebāt colore mutato

Lubile eis de foliis palmarum contextum erat. Scabellum a celiue ex una parte obliquum in terra pro puluillo capiti supponebant bidui triduique in eadem sustinentes: et humores corporis qui nascuntur ex ocio et ex maie de unius loci nimia uictus castigatone siccabant. Item Josephus in secunda iudaica captiuitatis historia. et in decimo octauo antiquitatum libro tria describit dogmata iudaorum pharisaeos: saduceos: essaeos: quorum nouissimos miris effert laudibus quod et uxoribus uino et carnis uisum abstinerint et quotidianum ieiunium uerterint in naturam. Super quoque uita et cibo philo uir doctissimus proprium uolumen edidit. Eubulius narrat apud persas tria genera magorum. quorum priores qui sunt doctissimi et eloquentissimi excepta farina et holeri nil amplius in cibo suture. Orpheus quoque in carmine suo esu carnisum petitus detestatur pythagora et Socratis Antisthenis et reliquorum frugalitate refertur in confusiones niaz nisi et longum esset: et proprii operis indigeret. Et qui paupertatem apostolorum et crucis duriciem aut nesciunt aut contemnant imitentur saltem gentium paupertatem. Ad ea uero quae Asella post duodecimum aetatis sudore proprio legit: arripuit: tenuit: coepit: impleuit: unius cellula clausa agustis latitudine paradisi fruebatur. Idem teri solui et omnis locus extitit et quietis. Ieiunium habuit pro ludouidi edia pro isectode: et cum ea non uescendi desiderium: sed huiusmodi coactio ad cibum traheret. pane et sale et aqua frigida concitabat magis esurie quam restringebat et operabatur manibus sciens scriptum esse. Qui non laborat nec manducet et ita ad quinquagenarias peruenit aetate ut non doleat stomachus: non uiscerum cruciaretur incuria: non sic ea humus lacetia membra costringeret non sacco asperata cutis fectorum aliquem situmque costringeret: sed sana corporis animo sanior: solitudine putabat esse delicias: et in urbe turbida inueniret: eremum monachorum. Paulo quoque cibum et uestimenta palma praebat: et ne cui impossibile uideatur iesus testor et angelos eius quod in parte eremica quae in Syria saracenis coniungitur monachum uidi qui per triginta annos inclusus hordeaceo pane et lumaleta aqua uinebat. Alter in cisterna ueteri per dies singulos quinque caricis sustentabatur. Unde si mihi dominus optionem daret multo magis eligerem tunicas pauli cum meritis quam regis purpuras cum regis suis. Quid tamen nos uentris animalia tale unquam fecimus: quos si uel secunda herales legentes inueniret oscitamus manu faciem defricantes continemus stomachum et quasi post multum laborem mundialibus rursus negociis occupamur. pretermittimus praedia quibus mens derata premitur pudet dicere prudentiam salutandi qua aut ipsi quotidie ad alios pergamus. aut ad nos uententes ceteros expectamus: Deinceps inur ad uerba sermo teritur: lacerantur absentes. Vita aliena describitur et mordetes consumimur. sicut uicem. Tales nos cibis occupat et dimittit. Cum uero amici receperint ratiocinia supputamus. Nunc ira personam leonis nobis inducit: Nunc cura superflua in anis plurimos duratura praecogitat: Nec recordamur euangelii dicentis. Sinite hac nocte auferent aiaz tuam a te: quae aut praeparasti cuius erunt. nec uero hoc dicentes condemno cibos: quos deus creauit ad utendum cum gratiarum actione: sed inueniens icentia esse assero uoluptatum. Non atrax ignes non uulcania tellus non uescens olymposque tantis ardoribus xstuat: ut iuueniles medulla uino plenax d apibus islamata. Auaricia calcatur a plerisque et cum marsupio deponitur. Male dicat linguam mendicis silentium emendat: cultus corporis et habitus uestium unius horax spatio commutatur. Omnia alia peccata extrinseca sunt et quod foris est facile abicitur. Sola libido insita est. et quidam lege naturae in coitus gestu erumpere. Gratia igitur uirtutis est et sollicita diligentia superat quod na

uis sis et in carne non carnaliter uiuere.

De temperatis ieiuniis . L. xiiii

QUANTUM tibi ieiuniorum assume quam ferre potes: diuersus est enim hemirum stoachus Alii amare? Alii culcabue? Alii austerioribus? Alii leuitibus delectamur cibus: Ideo non tibi immoderata imperamus ieiunia et enormem ciborum abstinentiam: quibus corpora delicata franguntur. Philosophorum quoque sententias est: moderatas esse uirtutes: excedentia modum atque mensuram inter uicia reputari. Unde et unus de septem sapientibus. Ne quid ait nimis: Non enim ego in utroque sexu propter nimiam abstinentiam cerebri sanitate in quibusdam suis uexatam presertim qui in huiusmodi et frigidis habitauere cellulis. ita ut nescirent quid agerent: quo ue se uerterent. quid loqui quid tacere deberent. Sic ergo debes ieiunare ut non palpites et respirare uix possis: sed ut fracto corporis appetitu: nec in lectione: nec in psalmis: nec in uigiliis solito quid minus facias. in ieiunio non perfecta uirtus: sed ceterarum uirtutum fundamentus est: et sanctificatio. atque pudicia et sine qua nemo uidebit deum. Nam christus pro animi uoluntate oia in acceptum refert. Aspiciet namque in teneris maxie atari bus longa et immoderata ieiunia quibus iuguntur hebdomades et oleum cibo ac pota uentur. Experiēto didici oscellu i uia cum lassus fuerit diuerticula quatere. Hoc enim in perpetuo ieiunio praecipuus est: ut longo itinere uires perpetes superentur ne in prima mansione currentes corruamus in mediis. Latet in quadagesima continentia uela praededa sunt: et tota auriga retiacula equis laxada prope rantibus quaeque alia sit conditio secularium alia moachez. Saecularis homo in quadagesima uentris ingluuiem deccquit: et in coelestis mores succo uicitans suo futuris dapibus ac saginax aliquantulum parat. non achus in quadagesima suos dimittat equos ut sibi meminerit semper esse currendum: simul labor infinitus moderator est. Ibi enim respiramus hic perpetuo incedimus. Sic tamen comedas ut statim post cibum possis legere orare et psalle. Ideo sint tibi casta simplicia moderata et non superstitiosa ieiunia. Sed quid prodest oleo non uelid et molestias quasdam difficultatesque ciborum quatere? Laricas piper nuces palmaris fructus similiam et mel et tota hortorum cultura uexatur: ut cibario pane non ue scamur: et diu delicias sectamur a regio calorum retrahimur. Nec si biduo aut triduo ieiunaueris putes te non ieiunantibus esse meliorem: Tu ieiunas et irascis ille comedit et sorte blanditur: Tu uexationem mentis et uentris esuriam ieiunando digeris: Ille moderatus alitur et gratias agit deo. Unde quotidie clamat Esauus. Non tale ieiunium elegi dicit dominus. Si iterum i diebus ieiunio: um uestrorum inueniuntur uoluntates uestra: et omnes qui sub potestate nostra sunt stimulant in iudicio et linteis ieiunatis et percutitis pugnis humilem ut quid mihi ieiunatis? Quale illud potest esse ieiunium: cuius iram non dicam nox occupat: sed luna in tegra derelinquit. Te ipsum considerans noli in alterius ruina sed in tuo opere gloriari: nec illorum tibi exempla proponas: qui carnis curam facientes possessionum redditus et quotidianas domus impensas supputant nec enim undecim christi apostoli. Iuda prodicione sunt fracti. Nec philegio et Alexandro naufragum faciente ceteri a cursu fidei subsiterunt. Lomunia quoque tibi sunt uitanda saecularium: maxime eorum qui honoribus tumet: Na pinguis ueter non gignit se sum teues. Docet Esopi fabula. Plenum nimis uentre per agustiu fora me egredi non ualei quoscumque namque formosof calastratof

de contempl
parat amolig
mmo gubente p
teru us ad dicit
ad uicines et pl
non canet: Ter
q bellatoris dicit
cum uelertines
horant. Voni b
q sanai facim
entiam de accp
scipius. Si in a
gulam potestate
coronare: amme
trouidit m dicit
dicit. Sic quo te
si mterer modica
erubuit: na dicit
ta: lic potest: sup
manu in eum pro
et quillipe exacte
ratione uicis con
dicit si in mone. Ne
Sicut sumus hinc
uerrit ipras hinc
prie dicitio dicit
rio. Cito ergo uix e
erumpit et uel bon
Tra interiori hoie
humidita cordis o
lax: Si sup factis d
dia dicitur profita
lic quiparum et m
dorem faciem pup
ore non habet: et G
uilla orandi horat
omne opere detent
eas chi an formid
omni uel referent g
uenerit et regredie
Nec praecopulsi n
omnem ad oem a
dum uicis orat
quid in tempore e
dicitur in seiparie G
dicitur in dicit fo

crine cōpositos: uel buccis rubentibus uideris de armē
to Iouiani sunt: inter quos grunnant sues. De no
stro grege tristes pallidi sordidati et quasi peregrini hu
ius saeculi licet sermone careant habitu loquuntur et ge
stu. Deu mihi quia peregrinatio mea prolongata ē: uñ
et sacus et ieiunium arma sunt penitentia: et alia pecca
torum: et si e duobus necessarius unum est subtrahendū
magis eligā ieiunium absqz sacco q̄ sacus absqz ieiu
nio. At uero hi quibz penitentia p̄cipitur cōsequenter
ad ieiunium saccum copulant: Nō quidē sanat oculum
q̄ calcaneo adhibetur. Ieiunio pallides corporis oīo
ne pestes sanandz sunt mētis. Igi per ieiunium oñditur
nos posse redire in paradysus. Unde p̄ saturitatē fuera
mus eieci. nā ieiunius curat uulnera deliquentis cura
tolqz sanctificat.

De contemplatione oratione et lectione. L. xv.

ICONAZHUS esse uis nō ul
deri: habeto curas non rei familiaris
cui renūciando hoc eē cepisti: sed a
nima tua ama scientia scripturarum
et carnis uicia non amabis: corpus
pariter animusqz tendatur ad dñm: sic teipm in celo a
nimo gestiente procures ut dum corpore moriaris in
terra ias ad christus mente puenias. Assuescas quoqz
ad orationes et psalmos nocte consurgere: mane hym
nos canere: Tertia: Sexta: Nona hora stare in acie
q̄ bellatores christi. Accensaqz lucerna reddere sacrifici
um uespertinus. Sic dies transeat: sic nox iueniat la
borantē. Oioni lectio lectioni succedat orō: p̄cipue ea
q̄ sancti faciūt in conspectu dei faciūt: et plenorem sci
entiam dei accipiunt et plenius diuinis imbuti sunt di
sciplinis. Si tñ agrotus et Fluans febribus aquā fri
gidam postulet: et dicat ad medicum Dim patior: cru
cior: uxor: exanimor usquequo medice clamabo et nō
exaudies: et rideat sapientissimus et clemētissimus me
dicus. Scio quo tempore debeā dare quod postulas:
nō misereor modo: quia misericordia ista crudelitas ē
et uoluntas tua cōtra te petit: Ita dñs nō sciens clemē
tia sua pondera atqz mēsuras iterdum nō exaudiat da
mantem ut eum probet et magis prouocet ad rogādū
et quasi igne excoctum iustiorē: et puriorē faciat. Ad o
rationē nocte consurgemē nō indigestio cibi ructum fa
ciat s̄ inanita: Mas quidā uir inter pastores eximius
Sicut fumus inquit fugat apes sic indigesta ructatio a
uertit spiritus sancti charismata. Ructus at̄ dicitur pro
prie digestio cibi et concoctariū escay in uentum effla
tio. Quō ergo iux̄ qualitātē ciborum de stōacho ructus
erumpit et uel boni uel mali odoris flatus indicium est.
Ita interioris hoīs cogitationes uerba proferāt: et ex a
bundantia cordis os loq̄: Iustus comedēs replet aiā
suā. Quōqz sacris doctrinis fuerit faciatu de boni cor
dis thesauro profert ea q̄ bona sūt. crebrino lege et di
sce quā plurima et tenere te codicē sōnis obrepit: et ca
dentem faciem pagina scā suscipiat: et quāqz aplūs sp̄
orare nos iubeat: et sanctis ēt ipse sōnus oratio sit: tñ
diuisas orandi horas debemus habere: ut si aliquo fu
erimus opere detenti ipm nos ad officium tps admone
at: nec cibi an̄ sumatur nisi oratione p̄missa: nec recedatur
a mensa nisi referatur gr̄a catori. Eredientes hospitiū
armet orō: et regredientibz occurrat orō: an̄ q̄ sessio.
Nec prius corpusculū requiescat q̄ aīa pauseatur. Ad
omnem actum ad oēm incessum manus pingat crucē:
Dominicis diebus orationi et lectioni uacetur. Quod
quidē in omni tempore completis opusculis faciant.
Quotidie de scripturis sanctis aliquid dicatur. Proui
dendum etiam ut diem solemnē nō tam ciborum abun

dantia q̄ spiritus exultatione celebremus: quia ualde
absurdum est nimia saturitate uelle martyre honorā
quē scias deo placuisse ieiunio. Sacerdotes quoque
pro omnibus orare debent et solent: quorum elemosy
nas oblationesqz recipiunt: Saepē in manibus tuis di
uina sit lectio: et cōra oratione: ut omnes cogitationū
sagitta: quibus adolescentia percuti solet huiusmodi
clypeo impellantur: qm̄ difficile imo impossibile est per
turbationum uiciis carere quempiam. Nam frequēs
lectio: et quotidiana meditatio solet magis labor men
tis esse q̄ carnis. Quō. n. qd̄ manu et corpore sit: ma
nus et corporis labore completur. Ita qd̄ ad lectionē
pertinet magis mētis est labor: littera nāqz marsupium
nō sequuntur: sudoris tñ comites sūt: et laboris: socii
ieiuniorum nō saturitatis cōtinētia nō luxuria. uñ qui
dam Origenis discipulus dixit. Nūq̄ se cibū origenes
praxente sine lectione sumpsisse: nunquam euenisse sō
num: nisi unus e fratribus sacris litteris personaret.
Edētes autē cucullis capita sua uelēt: ne alter alterū a
spiciat māducātē: ne loqui quicq̄ liceat dū māducāt
Igitur quādo comederis cogita q̄ statim tibi orandū:
Ilico legēdus sit. De scripturis sanctis habeto fixū uer
sum numerū. Istud pensum dño tuo redde. Nec ante
membra quieti concedas: q̄ paladiū pectoris tui hoc
sub tegmie compleueris: post sanctas scripturas docto
rum hominū tractatus lege eorū dū taxat quorū fides
nota est: quoniam eruditio timorē creat: iperitia confidē
tia sed tūc scriptura proderit legēti si quod legerit ope
re compleatur. illorū igitur tractatibz illorū delecteris
ingentis: et libris quorū pietas fidei nō uacillat. Ar
teros sic lege ut magis iudices q̄ sequario: Fauas oī
a apocrypha: et si qñ ea nō ad dogmatū ueritates lege
re uolueris: scias nō eorum esse quorū uiculis p̄notan
tur: multa qz in his admixta uiciosa: et grandis pruden
tia est aurum in luto quærere. Quid. n. facit cum psal
terio Horatius: cum euangelio. Caro: cum aplō. Zi
cero: Quis securitas lucis ad tenebras? Ne ergo legas
philosophos: oratores: poetas ne in eorum lectione ē
quiescas. Ne nobis blandiamur. Si his q̄ scripta sūt
non cōtinuas eas aliorū conscientia uulneretur: et pute
mur probare: q̄ dum legimus non reprobamus. Absit
ergo ut de ore christiano sonet Iuppiter omnipotens et
me. Hercule et me castor et cetera magis portenta: q̄
numina. At nunc ēt sacerdotes dei ommissis euāgelis et
prophetis uidemus comedias legere: Amatoria bue
colicorum uersuum uerba cantare: tenere Virgiliū:
et id qd̄ in pueris necessitatis ē. crimē i se facere uolu
tatis. Scia autē pietatis est nosse legere scripturas: pro
phetas itelligere: in euāgelio credere: Apostolos non
ignorare. Nec putemus in uerbis scripturarum esse e
uāgelis: sed in sensu: non i superficie sed in medulla
non in sermonū solis sed in radice rationis. Si quid
autē ignoras: si quid de scripturis dubites: interroga eū
quē uita cōmendat excusat atas: fama nō reprobāt at̄
si nō ē qui possit exponē: melius ē aliquid nescire. q̄
cū piculo discē. Memeto quia i medio laq̄orū ābulas
x. Halo. n. apd̄ te uerecūditā parūp q̄ cām picitari. qui
tñ qd̄ nouit interrogat nō mō discēdit: sed studio cogno
scēdi a nonerit ille qui r̄surus ē i similitudinē pharise
or: n̄ q̄ discipulus: s̄ q̄ tētator accedit: plerqz ēt atra
cto: dū uerba sacri eloquiū plusq̄ abēt discutiūt: i car
nalē intellectus cadūt. In diuisis autē scripturis et libris
melius ē obscura reliquere ut sūt: q̄ aliquid temē uel
prae imitari quod nescias: Sunt quoque nonnulli
qui rugata fronte: demisso supercillio uerbisque tru
tinatis auctoritatem Doctorum sibi uendicant: Non
q̄ ipsi dignum aliquid arrogantia nouerit: Sed quod
simplices fratres qd̄ uidentur sui cōparatione nescire

Euenit et interdum ut cum modicus scientia quis habue-
 rit elatus in superbia discere desinat: et paulatim eo quod
 nihil additur subtrahitur: ut uacuius disciplinis penitus
 remaneat: ferrumque quod acutum erat ebeteretur: sed et iam
 prophetam horrere eloquentis est non christum sapere sapi-
 entio: in iniuria fecisse uirtutis. Aliena possidere potentia:
 innocentes circumuenire astutia: humile despexisse nobi-
 litatis. Sic erroribus plena sunt omnia et ad hoc usque ueritas
 obscuratur: ut in mortis gremio iacuisse beatitudo dica-
 tur. Nobis uero nil placet nisi quod ecclesiasticum est: et quod pu-
 blice in ecclesia non timeamus in his in ita nos facere solent.
Quoniam philosophos legimus: quoniam in manus nostras libri ue-
 niunt sapientia secularis: si quid in eis utile reperimus ad
 nostrum dogma conuertimus: **Si** quid uero superfluum ad ido-
 lis: de amore de cura secularium rerum hanc radius: his
 caluitium iducius: hanc unguis ferro acutissimo defeca-
 mus. **R**efera tibi namque mea infelicitatis historia. Cum
 ante annos plurimos domo parentibus sororibus cognatis et
 quod his difficilium est consuetudine lautioris cibi prope calo-
 rum me regna castrasse: et hierosolymam militaturus prope
 re: bibliotheca quam mihi summo studio consecera careat non
 poteram: itaque miser ego Lecturus Tullium ieiunabam
 et pro nocturnis uigiliis: pro lachrymas quae proteritorum
 recordatione procerum ex intus uisceribus fluebant plato su-
 mebatur in manus: si quoniam in memetipso reuersus **Pro-**
 pheta legere cepisse sermo horrebat icultus: et quia lu-
 me cecis oculis non uidebam: non oculorum putabam culpam
 esse: sed solis. Quis ita me antiquus serpens illuderet in me-
 dia ferme quadragesima medullis isula febris corpus
 inuasit exhaustum: et sine ulla requie quod dictum quoque incedi-
 bile sit infelicia membra depasta est: ut ossibus uix haxerem
 iteri parantur exequia: et uitalis aera calor toto iam cor-
 pore frigescente in solo tepete pectusculo palpitabat. Tunc
 subito raptus in spiritu ad tribunal christi pertrahor ubi iam
 tum luminis erat ut ex circumstantibus claritate fulgoris sic
 proiectus in terra sursum aspicerem non auderem: interroga-
 tus conditione christianus me esse respondit: et ille qui
 praesidebat mentis inquit **C**iceronianus es non **C**hris-
 tianus. **U**bi. n. est thesaurus tuus: tibi et cor tuum. **I**lico
 obmutui: et iter uerba quibus iam cecidi me iusserat: ego
 conscientiam magis igne torquabar: illum mecum uersiculum repe-
 tens **I**n inferno quis cõsitetur tibi? **C**lamare tunc cepi
 et euas dicere **M**iserere mei dñe miserere mei. **N**ec
 uox inter flagella resonabat. Tandem ad praesidentis
 genua pronoluit qui asiterant precabantur ut ueniam
 tribueret adolescenti et errori locum penitentiam pius com-
 mendaret: exacturus deinde cruciatum si gentium alii
 quando litterarum libros legissem. **E**go qui in tanto com-
 stricto articulo: uellem etiam maiora promittere: de-
 rare cepi et nomen eius obtestans dicere Domine si un-
 quam habuero codices seculares: aut si legero te nega-
 ui: in hac sacramenti uerba dimissus reuertor ad suppositos
 et mirantibus cunctis oculos aperui: tanto lachrymarum
 timbre perfusus ut incredulis fidem facerem ex dolore
 nec uero sopor ille fuerat: aut uana somnia: quibus sa-
 pe deludimur. **T**estis est tribunal illud ante quod iactum
 iudicium teste est quod tunc: ultra mihi nunquam tales com-
 tingat incidere quaestionem: nam fateor uulneribus ha-
 buisse plenas scapulas: plagas sensisse post sonum: **Q**u-
 tanto debinc studio diuina legisse quanto mortalia ante
 te non legeram: quodque praeter psalmorum et orationis
 ordinem quod tibi hora tertia. **S**exta **N**ona ad uesperum
 media nocte et mane semper est exercitum **S**tate
 tue quot horis scripturam sanctam ediscere debeas: **Q**u-
 anto tempore legere non ad labores: sed ad delecta-
 tionem et instructionem animae. **I**temque hanc funeris
 spatia: et frequenter ad figenda genera sollicitudo animi
 suscitauerit: aut texenda compone: quae sunt texta respici-

te: quae errata reprehende: quae sunt facienda constitute.
Si tantis operum uarietatibus fueris occupatus nunquam
 tibi dies erunt longi: **S**ed quamuis christi tendantur
 solibus breues uidebuntur quibus aliquid operis pro-
 termisum est: **H**anc obseruans teipsum saluabis et alii
 os et eris magister sanctae conuersationis: multorum
 que castitatem lucrum tuum facies. **D**icas psalmum in
 ordine tuo in quo non dulcedo uocis: sed mentis quae
 ratur scribente apostolo psallat spiritu: **P**sallem et me-
 te. **L**egat enim praecipuum psallite sapienter: **N**am cla-
 mor in scripturis non est uocis: sed cordis. sed nunquam
 uerborum multitudinem flexit deus ut homo potest.
Non enim uerbis sed corde orandus est deus. **C**eli-
 or est septem psalmorum decantatio: cum puritate et
 serenitate et spiritali hilaritate: quod totius psalterii mo-
 dulatio eius anxietate cordis et tristitia. **L**antior quoque
 pellatur ut noxia ac sidicinas et psaltrias et istiusmodi
 quasi mortifera **S**irenarum carmina proturba ex audibus
Sic autem erudienda est anima quae futura est templum
 dei: quod nihil aliud discat audire: nihil loqui nisi quod
 ad timorem dei pertinet turpia non intelligat: cantica
 mundi ignoret: non sunt continenda quasi parua sunt:
 sine quibus maiora constare non possunt. **G**raecia nar-
 rat historia Alexandrum potentissimum regem orbis
 que dominatorem: et in moribus et in incessu Leonidis
 paxdagogi sui non potuisse carere uitio: quibus adhuc pro-
 uulus fuerat infectus. **H**armonum itaque decemum quae
 bus est carmina poetarum: secularium sapientia: rheto-
 ricorum pompa uerborum. **H**ae sua homines suauita-
 te delectant: et dum aures dulci modulatione currenti-
 bus capiunt: **A**nimam quoque penetrant: et pectoris in-
 terna deuincunt: **U**erum ubicumque summo studio fue-
 rint ac labore perlecta nihil aliud nisi inanem sonum et
 sermonis strepitum suis lectoribus tribuunt: nulla ibi
 saturitas ueritatis: nulla iustitiae resectio reperitur. **S**tudiosus
 uero in fame ueri uirtutum penuria perseverant
Mibi autem cura non quid Aristoteles: sed quid paulus
 doceat. **O**rat enim doctrinam dei qui ea quae conditi-
 oni suae apta sunt facit: et econuerso confundit illas cui
 conditio sua displicet. **M**onachus autem non doctoris
 sed plangentis habet officium: qui uel se uel mundum
 lugeat: et domini pauidus praesolatur aduentum: qui
 sciens imbecillitatem suam: et uas fragile quod portat
 timet offendere: ne impingat et corruat: et frangatur:
 sequitur monachum esse non loquendo sed discursando: sed
 tacendo et sedendo nouerit **S**it quoque tibi sermo silens
 et silentium loquens: nec citus nec tardus incessus: ac u-
 nusquisque quando ad communionem ingreditur: cum uacua
 la tantum accedat. **H**abeant qui uolunt suas oues: uas
 se gemmato bibant: serico niteant plausu populi dele-
 centur: et per uarias uoluntates diuitias uincere neque-
 ant: **N**on diuitiae sunt in lege dei meditari die ac nocte
 pulsare ianuam: et seculi fluctus domino peunte calcare pro-
 paremus igitur nobis fortitudinem. **A**ssumamus nobis
 perfectum robur ut inter errorum tenebras et confusionem
 in noctis scientia christi lumen appareat: diesque noster
 nubem habeat protegentem: ut his ducibus ad terras
 sanctam peruenire ualeamus. **Q**uid enim eruditione
 melius: quid suauius disciplina: quid dulcius domino
Sit autem conuiuium christi: lectio christi: quies christi
 cogitatio christi **Q**uia. n. potest esse uita sine scientia scriptu-
 rarum pro qua est ipse christus agnosatur qui tibi quae mel-
 la sunt dulciora quam dei scire prudentia. **S**apiens quoque nunquam
 quam solus est: habet seculi omnes qui boni sunt et fuerit: et animus
 liberum quocumque uult transfert. quod corpore non potest cogitati-
 one complectitur: et si uois iopia fuerit loquitur cum deo: nec
 tunc quam minus solus quam cuius solus fuerit. prius namque sapientia
 est caruisse stultitia: sed stultitia caruisse non potest: nisi

qui intellexerit illa s; uera quide sapientia e nup factu se nosse: et ut sic loquar i carne iustoz impfecta pfectio e
Parus m e scire qd nescitis: s; prudens hois est nosse mensur i sua: qua qui ignorauerit quato ampliora qux fuerit tanto magis ad inferiora collocabi: Discamus igit in terra quoz nobis scia perseueret in caelis.

De uigiliis. L. xvi.

DIGNUM est fratres aptiq; prorsus satisq; conueniens de sanctis uigiliis ne dicei et proferi sermonem: q u a do ipsa lucubracione exigitur a sollicitis
Nox ecce e caligo. corporib; non solum homines: s; et cunctos in somno detinet animates ut reformatis uirib; per sopore possint diuturnu sustinere laborem uiuentes: Bonus deus qui ita prospexit ita constituit ut ho exiurus ad operationem sua usq; ad uesper; heret uicariu ipso: in quo a duris laboribus et multa fatigatione requiescere pstitit: Nouimus aut multos hoim: ut aut maiorib; suis placeat: aut sibi aliquid peculiariter profuit noctis particulam ad aliqd opusculu segregare: id pro lucro ducere qd furati de sopore suo operari potuerint: A Salomone uero laudatur et fœmina quæ pensã et lanificium ad lucernam uigilanter exercet. Addidit et qd ex hoc laus uiro eius in portis et gloria magna nascatur: quod si i carnalib; infirmis. i. uictui et uesitui necessarius: qui uigilat no repheditur imo laudatur: et mirari me fateor eẽ aliquos qui sacras uigilias ta spu ali ope fructuosas oionib; hymnis lectionibusq; fecundas at supfluas astimant aut ociosas at qd his e deterius iportunas Et quide si sũt homines a nra religione alieni: qui ista sic sentiãt no eẽ miru. Quo. n. prophantis religiosa placei possunt: quibus si placeret nra essent: q; sumus unq; christiani. Si uero nra sunt quos uigilia; salutifer actus offendit: ut nihil de his deterius suspicer: aut pigri sunt at somniculosi: aut qd his est proximum senes uel infirmi: Si pigri sũt erubescat: quia illis insonat proueria Salomonis uade ad formicã o piger et amulare uias eius. Si somniculosi sunt expurgantur scriptura proclamante Piger quousq; dormis: qn at de sono surge: paululus qui de dormis: modicu sedes: pusillu aut dormitas: pusillu uero complecteris manib; pectus. Si senex es quis te copellit ut uigiles: quãq; et no compulsus pro atate uigilas: Et si stare no potes: sed tuã cogitas impossibilitate. no debes iuuenes: et ualentes ad tuu renocare torpore: quos pp uarias tetationes iuuentutis seipfos propensionib; macera: decet uigiliis: na athleta suis icitationib; fortiores sũt et tm moet debilior pugnat ille qui fortior e maxie quia et sancti corruunt si fuerint negligentes: Et peccatores pristinu recipiunt si sordes sletib; lauerint: hoc ideo dico ut te no tereant descendentel: sed prouocent ascēdentes. Nihil ta facile q̄ ociosu et dormiẽtẽ de alioz laboz et uigiliis disputare. Si uero infirmus es mebris: qd facere no potes noli rephendei: Immo riga et tu sedm prophetã lachrymis stratus iuu: et dic Sic memor sui tui sup stratũ meũ. In iuge eẽ uigilantib; ut te suis p̄cib; iuuẽt: quo adiutus a dno sup lectu doloris tui canere possis: Et tu qnq; mercaris dicere In matutinis meditabor in te quia fuisti adiutor meus Alioqui stultu et satis eẽneum e: ut quia ipse currei n ualemus bn currẽtib; derogemus: na etsi no possiuis debemus cõgratulari potẽtib;. Sic. n. de consensu malitia p̄cipatur cũ facientib; pena: sic participatio gloria sperada e: de cõsensu bonitatis. Alios. n. effectus coronat: alios uoluntas pia lxtificat: nec sane onerosus uel difficile uideri debet eẽ delicatũ corporib; in septia

na duar; idest sabbati atq; dnica portione aliq; del ministerio disputare. Ita. n. q̄ purificatio e diez: quique uel noctium: quib; stupore carnali ingrauescimus ac mundanis actib; assolamur: nec erubescat aliquis i bono studio sanctitatis: cũ no erubescat improbi in ppetra do opere fœditatis. Merito ergo scriptura i prouerbis ingerit: e confusio q ducit ad peccatum. In bono. n. opere cõfundi peccatum e: sic in malo faciẽdo no cõfundi pernicies est. Si scs es ama uigilias ut thesauru tuum uigilado custodias: et ipse in sanctitate serueris. Si peccator es magis cura: ut uigilado et orado purgeris dũ tuis pectore frequentius clames Ab occultis meis munda me: et ab alienis pce seruo tuo. Gustadum. n. uidetur quia suauis e dñs sic scriptu e Qui ergo gusta uit intelligit et sicut quãtus podus pectoris uigilado dponitur: q̄tus meũ stupor excutitur: q̄ta lux animas uigilantis et orantis illustrat: quæ gza: q̄ uisitatio: mebra uniuersa lxtificat. Uigilado timor ois excluditur: fiducia noscitur caro maceratur: uicia tabescunt: caritas roboratur: recedit stultitia: accedit prudẽtia: mens acutur: error obtunditur: criminu caput diabolus gladio spiritus uulneratur. Quid hac utilitate magis necessariu Quid istis lucris comodatiu: quid hac dilectione sua uiuis: quid hac felicitate beatus: teste eẽ propheta qui i principio psalmoz suoz: beatum uirus describens sumas beatitudinẽ eius i hoc uersiculo collocauit: Si in lege dei meditetur die ac nocte: bona e quide diurna meditatio: s; efficacior e nocturna: quia per diẽ necessitates ob̄trepunt: occupationes distrabunt mentes solum duplex cura dispergat: nox at secreta nox quiesca opportuna se p̄bet orantib;: aptissima uigilantib;: dũ carminib;: occupationib; expeditu collectu sensus i totu hoies diuis cõspectib; sũt. Curandũ e eẽ ne nimietate cibi uel potus uigilaturi pectus oneretur: ne cruditates eructantes et crapulam no solum ipsi nobis: s; et gza ipsi indigni iudicemur. Ergo tanq; diuino functuri mysterio a te nos p abstinentias parare debemus ut ingrauari expeditus uigila; possimus. Logitatio quoq; mala pellatur: ne male uigilatis oio fiat sic legitur in p̄m. Sũt enim et ex maligno uigilix sicut in prouerbis legitur. Ablatus eẽ sonus ab oculis eorum non enim dormiunt inquit nisi malefecerint. Absint absint ab hoc conuentu tales uigilix: sit potius uigilantibus pectus clausus diabolo aperum christo: ut quẽ labijs sonamus corde te neamus. Tunc erunt acceptabiles nostre uigilix: tunc pernoctatio salutaris: sed competentĩ diligentia et deuotione iucera ministerium nostrum diuino obtutib; offeratur

De uestibus. L. xvii.

HUIC tunica uestiariis: uilis tunica contemptu mundi probet. Ita dunta xat ne animus tuus tumeat: ne habitus sermoq; dissentiãt. naz uestis ipsa uilis et pulla animi tacentis indicium e. Qui. n. mollibus uestiatur in domib; regu sunt. Tales naq; uestes heas: no quib; uestita corpora nudentur: q nec sint satis munda: nec sordida: et nulla diuersitate notabiles quia nec affectat; sordes: nec exquisitã munditiã conueniunt christiano: sed ne hoc ipsum itantiam tibi gnet. q; seculi lactãtia contẽpsisti: nec cogitatio tacita subrepat: ut quia forsita in auratũ uestibus placere desisti placere coneris in sordib;. Nihil. n. intulimus in hẽ mundum: nec auferre quid possumus. At nunc plerosq; uideas armaria stipare uestibus tunicas mutare quottidie: et tamen tunicas non posse superare: et qui religiosior est unum exerit uestimentum et plẽis

arcis pannos trahit insciuntur membranæ colore purpureo : aurum liquefcit in litteras : gemmis codices uestiuntur: et nudus ante fores eorū christus moritur pulla enim tunica minus cum humi iacuerit sordidatur Sic cingulum laneum cum tota simplicitate purissimū et quod possit adstringere uestimēta magis q̄ scindere idem semper habitus neglecta mundiciēs: iculta uestis et cultus ipse sine cultu plumaz quoqz molities iuueti lia membra non foueat .

De laboribus manuum

.L. xviii

Euacuet mens tua uariis perturbationibus quæ si pectori infederint dña buntur tui: et deducunt te ad delictū maximum . Facito aliquid operis ut semper te diabolus inueniat occupatum: Si apostoli habentes potestatem

de euangelio uiuere: laborabāt manibz suis ne quē gra uarent et aliis tribuebant refrigeria quorū pro spiritalibus debent metere carnalia . Fur tu i usus tuos successura non praxparas uel fuscillam tēte iunco uel canistrum lentis tēte uiminibus : Sarriatum humus areolæ æquo limite diuidatur: i quibz cus holez iactata fuerit semia uel plāte posite p ordinē aquæ ducātur irriguari serantur ifructuose arbores : uel gēmis uel surculis ut paruo post tēpore dulcia poma decerpas: apū fabricare aluercia: ad quos te mittunt Salomonis prouerbia: et monasterioz ordinē ac egregiā disciplinā i paruis discē corporibus: textatur et lina pro capiēdis piscibz: scribātur libri ut et manus operetur abū et aia lectione saturet nā in desideris est ois ociosus . ægyptioz monasteria hūc ordinē tenent: ut nullū absqz opere atqz labore faciscipiat: non tas propter uictus necessaria q̄ propter aia salutes: ne uagetur pernitiosus cogitationibus ad istar formicāns: hierusalē oī trāseūti diuaricet pedes suos . Nec tēcirco tibi ab opere cessandū est quā deo propicio nulla re idigēs s̄s ideo cū oibz laborandū ē ut p occasione opis nihil aliud cogites nisi qd ad dñi p̄inet seruitutē simpliciter loquar quāuis oēs censū tuus i pauperes di sribueris : nihil apud christus erit preciosus q̄ quod manibz tuis ipse conseceris . Sudore enim et labore nimo ad ubertatem fructum perueniemus .

De laude religionis: et de iductione ad eam .L. xix

AXIER JVS quidam monasteria multas a te p insulas Palmatix sanctorum numerus sustentatur: sed melius faceres si et ipse sanctus iter sanctorum uiueres: Difficile immo impossibile est ut et p̄tibus quis et fruatur bonis et ut hic uētres ibi mētē impleat: et de deliciis trāseat ad delicias : ut in utroqz seculo primus sit et i celo et i terra gloriosus appareat . Quod aut asseris eos melius facē qui utuntur rebz suis: et paulatim fructus possessionū pauperibz diuidant: q̄ illi qui possessionibus uēditis semel oia largiātur: nō a me s̄s a dño respōdeatur . Si uis perfectus esse et cetera . Nec a suo studio mōachi retrahēdi sūt liquis uiperæ morsu scruissimo quibus argumētariis et dicis Si oēs se clauserint et fugerint in solitudines quis celebrabit i ecclesiis quis seculares homines lucrifaciet quis peccantes ad uirtutes poterit cohortari? Hoc enim mō si oēs tecū facti fuerint: sapiens esse quis poterit Si uirgines omnes fuerint nuptiæ nō erunt : iteribz gñs humanū: sed rara ē uirtus : Nec a pluribus appetitur . Si utū hoc oēs essent qd pauci sūt De quibz dicitur Multi sūt uocati pauci uero electi ideo licet paruulus ex collo p̄deat nepos si

et sparso crine et scissis uestibz ubera quibz te nutriet mater ostēdat: licet i limine pater iaceat: p̄calato perge p̄e sicis oculis ad uexiluz crucis euola: pietatis gēns est in hac re esse crudelē Gladiū tēet hostis ut me perimat et ego d̄ matris lachrymis cogitabo? Delicatus es frater carissime : si hic uis gaudere cus seculo: et postea regnare cum christo . Quid nos facere cogit effectus: et dū propinquitatē respicimus corporum: et corporis et animæ offendimus creatorem . Qui amat patrē aut matrem super christum nō est deo dignus . Unde dicitur pulus ad sepulturā patris: ire desiderans saluatoris prohibetur imperio . Quanti monachoz dux patris matris qz miserentur suas animas perdidērunt Super patrē et matre pollui nō licet quanto magis super fratre sororibus cōsobrinis familia seruulū . Genus regale et sacerdotale sumus illum attendamus: patrē qui nunquam moritur: et qui ideo uiuēs mortuus ē: ut nos mortuos uiuificaret sola causa pietatis ē: ubi nulla carnis noticia est . Honora patrē tuū sicut a uero patrē nō separat tū diu scito carnis copulā quā diu ille suus nouerit creatorem Alioquin dauid protinus tibi cāet . Obluiscere populum tuus et domus patris tui: et cōcupiscet rex decorem tuū: quoniam ipse est dominus deus tuus . Grande proximum est parentis oblitū quia concupiscet rex decorem tuū Solent etenim miseri parētes: et non plēni si dei christiāi deformes et aliquo mēbro debiles filios quā dignos matrimonio nō inueniūt religioni tradere: sed si tu perfecta esse desideras: exi cum abraham de patria tua et de cognatiōe tua et p̄ge quo nescis: et si hēs substantiam uende et da pauperibus si non habes: grandi onere liberatus es nudus christum nudum sequere . Harum grande difficile sed magna sunt premia magis enis quilibet labor suscipitur: si ante oculos p̄xponatur ipsius laboris utilitas sed et nauigātibz lōge serenitas sp̄e pollicetur nauis ualida et diuturna tēpestas Sectemur ergo nos mulierculas: sexus nos doceat in firmior: quantz diuitiis pariter ac nobilitate pollentes nolo eaz uocabula diceē ne uidear adulari relictiis facultatibus pignoribusqz cōtēptis hoc factu facile iudicari quod tu putas proprio timore difficile . Unde habeto i his simplicitates colūbz: ne cuiqz machineris dolos: et serpentis astutiam ne alioruz supplanteris isidiis . Non multū distat i uicio: uel decipere uel decipi posse christi anū . At illa tibi ad hoc d̄ uariis floribz lumen exornet Coluber ad bibēdum ueniēs i aqua ueneniū d̄ponit ne eum ueneniū aqua cōcretū occidat . Nudū boies timet caput tū suū celat qñ percutitur . Obi scit esse mortē suā Serpēs quidē si calamo percutitur moritur . Si uero iterum percutiatur confirmatur . Hyemalē t̄pē ifirmior efficitur et a fontibz deuicitur igz āte hyemem circa se segetes colligit: ut illis escā prebeat . Anguis qñ senuerit perdit aspectum et si uoluerit redire ad iuuetutem te iunat quadragita diebz ut laxetur pellis et sic āgustū foramen perquirat ut dum nititur ide exire pelles senectutis dimittat . Pellicani cū suos a serpēte filios mortuos inueniūt lugēt et se et sua latera pcutiūt: et sanguie exculso ad corpora mortuoz sic uiuiscūt . Aquila quoqz cū senuerit grauatur eius p̄næ et oculi et quærit sōtem et erigit p̄nas et colligit i se calorem et sic oculi eius sanatur et i sōtē ter se mergit: et ita ad iuuetutē idit . Quidā dicunt i scripturis quæ uidentur ipossibilia et tū uera sūt nihil enis dicas ipossibile ubi ē uirtus altissimi nil d̄ humana fragilitate cogites: ubi plēnitudo adest deitatis : s̄s quid te ad iugū dñi p̄xsentis uitæ prouocāt exemplis conor cū nullū pene sciamus fuisse scōz qui procellosū huius tēporis agones absqz tribulatiōe tēpestate trāserit . Sic et . n . bellator uulneris dolorē at cōtēmit aut ne scit dux uiuacitatis s̄sibz solā uidentur cogitare uictorias

Vertical text in the right margin, partially cut off, containing various small annotations and references.

et qui hiemis tpe uadit ad balnea prius asperitatem fr i goria nudus pacieter excipit: quia eu futura calefactio consolatur oimqz caraturz difficile pp deus exultatio aliqua nisi moerore pteunte succedit. Sit ergo in nobis tata futuroz fides ut ad mom no setiamus nos illa su finire q patimur is ea potius arbitremur nos obtinez q edimus: Quanta at apd deu merces si in pnti hoies pium no sperarent? Quatis sudoribz hareditas cassa expetit? miori pco margaritum christi emi poterit. Finis militie tua erit regnu no terrz et tpris: is aterni tatis et calu. Nihil e fili qd possit at debeat pferri ei qui est uerus dñs et nerus pz et iperator aternus. Qui. n. rectius uitā nras ipendimus q illi a quo ipsa accepimus et cui ea debemus usqz ad finē: quia ipsius beneficio uiuimus. Vñ si maluerimus magis casari militare q christo: postea no ad christu sed ad gehennam transse remur. Jgē nec affectus nec piam nec honores nec di uitias pferre debemus: quia scriptu e pterit huius mū di figura: et qui hē mūdū dilexerit cū mundo peribūt illi ergo militemus qui militantibz sibi glias uitā ater nax honorē regni celestis diuitias hareditatis suax et di nax cognitionis cōsortiū perēne largitur: nā nullus rex terrenus totius orbis dñs ē: christus aut totius mundi rex ē: quia oia p christum sca sunt: Et quia regnū celo rum ui patitur: et uiolenti rapiunt illd: Talis uiolentia deo grata ē: q neminē concutit: nullus dāno imittitur: in hac rapinā manus tuas mitte q crimē no hēt et con fert salutem. Sollicitudines. n. nax carnales qto cari ores sunt tāto plus nos discruciat et fatigāt. Ac prois nūquā in carnalibz affectionibz ita requiescit animus ut cruciatu careat: dū necessitudies suas at bōas amet cus amittendū metu: at malas odit cū amittēdi uoto in utroqz sustinēdis miseris sp obnoxius ē. Admota er go i melius uitā tuā: ut aerno deo icipias militare et deū hēas protectorē. sūt tñ multi qui no metu pēnarz is bñdictionū et repromissionū desiderio ueniunt ad sa lutē. Nihil. n. ē dignius q ut hō sit auctoris imitator: et scās mōm propriā uoluntatis diuini sit operis exe cutor: nax qui edere uult nucleū: frangat nucē Aplūs ait rectius. n. fuerat hoies subisse cōtugium et ambulaf se p plana q ad altiora tendentē in profundum infer ni cadere

De laude et detractioe uitanda et periculis huius uitae

NON credas laudatoribus tuis: imo nec irrisoribus aurē libenter accōmo des: Omnis falsa p̄dicatio sectatur lu cra et gliam qrit humanā: ut per glo riā nascatur cōpendia: laudent te esu riētū uiscera nō ructuātū opulenta cōuiuia. Adulator quippe blāqus iūmicus ē: naturali ducimur malo: adu latoribus nris libenter fauemus quāq nos rīdeamus indignos: callidus rubor ora pfundat: tñ ad laudes su ā intrinsecus aia lxtatur: is ueritas angulos non amat nec qrit susurrōes: Laus quippe iustos cruciat: itiquos exaltat: is iustos dum cruciat: purgat: iniquos dū latiff cat: reprobos mōstrat: nulli detrahas: nec in eo te sēm putes si ceteros laceras. Accusamus saepe qd facimus et contra nosmetipsos disertū in nostra uicia iuehimur muti de eloquentibz iudicātes. nūq̄ huiusmodi homi nibz appliceris ne declines cor tuus in uerba malitix et audias: Sedens aduersus fzem tuū loq̄baris: et ad uersū filiū mris tuax ponebas scandalū: et apertius in eccliaſte Sic mordet serpens in silentio: sic et fratri suo in occulto detrahit: sed dicit ipse nō detraho aliis loq̄n tibz: quid facere possum ad excusādas excusationes in peccatis ista p̄tendimus: christus arte n̄ deludī: nequa

q̄ mea: is apli snta est Nolite errare: deus nō irridetur Ille in corde: nos uidemus i facie. Salomō loq̄ i pro uerbis Ventus aquilo dissipat nubes: et uultus tristis linguas detrahētium. Sic. n. sagitta si mittatur contra durā materiā nō nunq̄ i mittētē reuertitur et uulnerat uulnerātem. iux illd facti sunt mihi in arcū prauum: et alibi Qui mittit in altū lapidē recidit in caput eius: Ita detractor cū tristē uiderit faciē audietis imo nō audietis quidē: sed obturātis aures suas ne audiat iudicius sanguinis ilico conticescit: pallet uultus: harent labia: salua siccatur. Vnde idē uir sapiens. Qu detractoribus inquit ne misceris qm repēte ueniet pditio eoz: et ru inā utriusqz quis nouit: tā. s. eius qui loq̄ q̄ illius qui audit loquētem: et Timotheo dī Aduersus pb̄m accu sationē ne acceperis: peccantes at corā oibz argue ut exteri metū hēant: nō ē facile de perfecta atate cōdēdū quā et uita p̄terita defēdit et honorat uocabulus digni tatis: si me igr̄ uis corrigi delinquentē aperte increpa tā tū occulte ne mordeas corripiet me iustus in misericor dia et increpabit. Oleū at peccatoris nō ipinūget caput meū: nā in comparatione duoz maloꝝ: leuius malum est aperte peccare: q̄ simulare et fingere sanctitatem. Quid uulneribz tuis prodest si et ego fuero uulneratus an solatiū percussū est amicum secum uidere morientē Quid. n. mihi prodest si aliis mala mea referas? si me nesciente peccatis meis imo detractionibz tuis. alium uulneres: et cū certatim oibus narres: sic singulis loq̄ ris quasi nulli alteri dixeris. Hoc nō est me emēdare: sed uicio tuo satisfacere. p̄cepit. n. dñs peccantes infer non arguere debere secreto uel adhibito teste: et si au dire noluerint referri ad eccliam: bñdosqz in malo per tinaces q̄ ethnicos et publicanos: nax ingenia liberalē educata facilius uerecundia q̄ metus superat: et quos tormenta non uincūt: interdum uincit pudor: licet mul to melius est timore pēnarum emendare peccata: q̄ spe prosperorum diuina subiacere snta. Qui. n. nō sen serit deum per bñficia: sentiat per supplicia. Exterum grande peccatum est odisse corripientem: maxime si te non odio sed amore corripiat. Contra nos autē omis consonat chorus: et latrant uniuersa subfellia. Jungun tur et nostri ordinis qui et rodūtur et rodunt aduersus nos loquaces pro se muti quasi ipsi alii sint: q̄ mona chi: et non quicquid in monachos dicitur redundet in clericos: qui patres sunt monachoz detrimentum pe coris pastoris ignominia ē: sicut eregione illius mona chi uita laudanda est: qui ueneratōi habet sacerdotes christi et nō detrahit gradui: p̄ quē factus est christiāus Nam quando et inimicis praxbemus beneficia ipsoꝝ maliciam nostra bonitate superamus: et mollimus du ritiam: et iratum animum ad beniuolentiam flectimus sed nec ille absque inuidia infectione esse poterit. qui soli deo placere gestierit. Inuidia enim non tam huma nas amicitias q̄ solam iustitiam persequitur: Qui iul dus est aliena felicitate torquetur: quoniam uirtus sēp inuidia patet. Difficile quoque euadit obprobria: Zul est amica iusticia: immo si quis pie uiuere uoluerit: int qui pronus irrisione blasphemant. Pax quoque est conuetudo detrahentis: ut malum suum semper uelit negando geminare et dicere aut non fecisse quod fecit aut bono operatum celo Nil mirum ergo si contra me paruum homunculum imunda sues grunniunt: et pe dibus margaritas conculcent: meqz procul ab urbibz: foro: lūtibz: turbisqz remotum: sicqz latentem reppe rit inuidia. Tantum enim me diligunt haretici: q̄ sine me esse non possunt. Omittam personas: Rebus tan tum et criminibus est respondendum. Nil causā pro dest maledicentibus maledicere: et aduersarios taliōe mordere. Cum p̄ceptū sit malum pro malo n̄ reddi .q. 7.

Unde non de aduersario uictoriam: sed contra mēdaci
 us quatinus ueritatē Sed nec timeamus odia subire
 quorūdam Non enim debemus hominibus placere:
 sed deo. At scitote me nunq̄ hareticis peperisse: sed
 omni studio peregrisse: ut hostes ecclesie mei fierent
 hostes. Unde meam iniuriā patienter tuli: impietates
 contra deum ferre non potui. Latrant canes pro dñis
 suis: tu nō uis me latrare pro christo: falsus rior cito
 opprimitur: et uita posterior idcat de priore: fieri qui
 dem non potest ut: absq̄z morfu hominum uita huius
 curricula quis pertranseat. **Maloriq̄z solatiū est bonos**
carpere dū peccantiū multitudinem putant culpam mi
nui peccatorū Sed tamen cito ignis stipulx cōquiescit
et exundans flāma deficientibus nutrimentis paulatim
emortitur Nam si ante anno praxerito fama mentita ē:
aut si certe uerum dixit cesset uicius cessabit: et rumor.
Prima nanq̄z uirtus monachi est contemnere homi
num iudicia. Igitur non timebo hominis iudiciū habi
turus iudicē meum Lupunt enim uicini non suam: sed
alienas discutere uitam. Sed qui amicus est etias pra
ua recta iudicat. Inuenti sunt enim scioli tantum ad de
trahēdus: qui eo se doctos ostentare uolunt si cunctoꝝ
uitā lacerent: s; nihil deo clausus est. et tenebrx lucent
apud eus Fuge tamen in quibus potest mala cōuersati
onis esse suspicio: nec paratum habeas illud Sufficit
mibi cōsciētia mea: nō curo quid d me loquātur hoies
certe apostolus prouidebat bona nō solū coras deo: s; et
etiam coram hominibus ne per illū nomē dei blasphe
maretur in gentibus nec uolebat se iudicari ab infidelī
cōsciētia Si scandalizat inquit esca fratre in xternū car
nem nō manducabo Tolle igitur occasiones uolētibz
ocassionē Nā castigare uidetur alius quisquis ab eius
cōuersatione dissentit Sic et nos in ista prouidētia xdi
ficato mōasterio et diuersorio prope structū ne forte et
mō ioseph cū maria bethleē uēisē nō iuēiat hospitiū: tā
tis d toto orbe cōfluētibz turbis obruiur mōachoꝝ ut
nec ceptum opus deserere: nec supra uires ferre uale
mus. Unde quia nobis illud de euāgelio cōtingit ut futu
ra turris non ante cōputaremus impēsā compulsi su
mus fratres Paulinianum ad patriam mittere ut semī
ritas uillulas qux barbarorū manus effugerunt et pa
rentū cōmuniū cieres uēderet ne ceptū sanctoꝝ mī
nisteriū deserētes risū maledicis et xmulis praxbeāus
Unde oia plena periculis omnia plena sunt laqueis .in
citant cupiditates: isidiantur illecebrx blādiuntur lucra
damna deterrent. Amara sunt obloquētius ligux: nec
semper ueracia sunt ora laudatiū. Inde sicut odit Dic
decipit officii et facilius est uitā discordem: q̄ declina
re fallacē: silua succrescit ut postea recidatur. Ideo ager
seritur ut metatur: iam plenus est orbis: terra nos non
capit: quotidie bella secant morbi subtrahunt: naufragia
absorbent: et nihilominus detrahimus et litigamus. Vi
des quoq̄z in ecclesia iperitissimos quosq̄z florere et q̄
nutrierunt frontis audaciā et nobilitatem linguax conse
cuti sunt dū nō recogitant quid loquuntur prudētes se
et eruditos arbitrat̄ur maxime si uulgi fauorē habuerit
qui magis dictis leuioribus cōmouentur: et econtrario
uides eruditus uirum in obscuro late: et persecutōnes
pati et non solum in populo gratiam non habere: sed
inopia et egestate tabescere. Hxc autem sunt quia non
est meritorum retributio sed in futuro

De iuramento uindicta mendacio stultiloquio prohi
bendo .L.

INSI enim ni fallor iure te ma
 la malis reddere: et cum iurantibus
 iurare debere: q̄ aliqui iurauit domi
 nus aut mala malis restituit. Scio
 primū nō oia nobis cōuenire seruū q̄

dño cōueniūt ne ī cōpatione sāuloꝝ dñi uicatur iuria.
 Alioquin forsūtā iclāā icipius. Zur n̄ e uirgūbz s; d ali
 is mulieribus generamur: aut cur mortui nostri tertia
 die nō resurgunt iurauit scio s; xpe dominus qui nos iu
 rare prohibuit. Nec statim ex hoc temere blasphemare
 debētis q̄ alios uetuerit dominus q̄ ipse faciebat quia
 dici nobis pōt Iurauit dñs quasi dñs quē iurare nemo
 prohibebat. **Nobis q̄ seruis n̄ licet qui dñi nostri lege**
iurare uetamur. Vex ne in eius exemplo scādalum pa
tiamur ex quo tempore nos iurare noluit nec ipse iura
uit et qualiter de iuramenti causa breui sermone satiffa
ctum est Ita enim ad uindictā negotiū hunc eundes
sensum facie prospici posse sufficere q̄ aliud est nē tem
pus ḡx in quo plenitudo perfectionis aduenit. Aliud
fuit legis aliud prophetay dicēte dño Audistis q̄ dcm
est antiquis ne occiderent: Ego autē pfecto p̄cipio qux
in ordine euangelii digesta suo loco lector iuentiet. Ex
quo enis filius dei filius hois factus ē ex quo uetus ser
mentū iudaicx traditionis ē sc̄m noua cōpersio ex quo
agnus n̄ i figura s; i ueritate comeditur. Ex quo secun
dū aplū uetera trāsierūt et facta sūt oia noua ex quo iu
ssū ē iaginē terrē hois dponē: et assūe: formā celestis
ex quo cōmortū simuus ex quo uirtutibz cōsurrexius
in christo iurare nō discas: mentiri sacrile giū putes. Ad
monēdi itaq̄z sunt oēs ut diligenter periuriū caueāt nō
solū in altari: eu sanctorū reliquiis sed etiam i cōmuni
loquela Omne enim quod non xdicat audientes i pi
culum loquentium ueritū ueritas quidem claudī et li
gari potest uinci nō potest qux et suoꝝ paucitate cōten
ta est et multitudine hostium non terretur. possunt ho
mines quāuis iusti aliqua simulare pro tēpore ob suā
aliorumq̄ salutem. Consideremus ergo quid loquāur
quia pro omni uerbo ociofo redituri sumus rationem
in die iudicii: Verbum quidē ociofos est. quod sine uti
litate dicētis et audientis profertur. Stultiloquiū autē
extimo non illorū tantum qui aliqua turpia narrāt unā
risum moueant et fatuitate simulata magis illudāt illis
quibus placere desiderant sed etiam illorum qui sapiē
tes sc̄ali putantur et de rebus phisicis disputātes di
cunt se harenas litoris guttas oceanī et celoꝝ spatius
terraq̄z punctum liquido cōprehendisse.

De paciētia recōaliatiōe et mortuis nō lugēdis .L. xxi

QUAE iam nobis de paciētia et eius
 bonis loquendum est. Est igitur pati
 entia omnium iniuriarū et passionū
 tolerantia et expectationum omniū
 sine praxipitatione sufficientia quam
 si quis stellerit et habuerit cōtraria uix graua baiulat
 bona oia continet sororem habet spem et affines eius
 sunt res bonx omnes patitur enis libenter quia sperat
 sperando tolerat. Impacienter enis fertur q̄ si speratur
Omni autem uirtute paciētia perfert quod spe prax
unte dignoscitur. Aut si spes fructus paciētiā subsequi
tur. Hxc matre gaudet fide et gubernaculū habet deus
conscientiam genus et propinquitatem inde gloriosi te
stes efficiuntur dum fide pleni dum dei timore solicti:
dum continentia discipuli: dum filii spei duce paciētia
reperiuntur. Deinde coharedes christi dum illum usq̄z
ad mortem paciētiā uirtutibus imitantur. Unde tu pas
sus iniuriā taceas: Iram uince paciētia. Sanctus. n.
amor impacientiam non habet. Mansuetudo nāq̄z null
la passione turbatur: et specialiter ira et furore si rumpi
tur: quam qui habuerit beatitudinem consequitur uoce
domini promissam ut terram possideat idest imperet et
dominetur corpori suo. Nulla enim res ita inebriat ut
animi perturbatio. est tristitia qux ducit ad mortem est

quædam ira quæ iustitiâ dei non opatur et furori proximi mentis sui ipotes facit in tantum ut labia tremant: dentes concupiscunt uultus quoque pallore mutetur. Animi uera lenitas interdum dolores corporis mitigat. quod si ad exgratationem accedat xgritudo animi duplicatur infirmitas. Dicit quoque apostolus Sol non occidit super iracundiam uestram. Quid agens in die iudicii: super quorum ira non uincit deus. sed tantorum animorum sol testis erit. igitur mite scaturientia mansuecat iracundia. reuertant sibi inuicem culpas suas nec sit exactor uindictæ qui petitor ueniat. Grandis offensa est nolle placare offensum: quæque affectus et perturbationes quæ diu in tabernaculo huius corporis habitatis et fragili carne circumsidamur moderari et regere possumus. amputare non possumus. Ideo psalmista dicit irascimini et nolite peccare. quia irasci hominis est et si neque ira ponere christiani. unde quidam ait: Jam te uerberibus enecasse nisi iratus essem. inde enim iusti dicuntur dum omnia opera patienter operantur multo quoque melius est socrum te dolere quam mentem. gressu uacillare. quam pudicitia. nec statim nobis penitentia remedia blandiantur quæ sunt infelicitum remedia. Laudandum est uulnus quod dolore curatur: nec scire possumus exgratationis mala nisi cur fuerit sanitas subsecuta: et quantum boni uirtus habeat uicia demonstrant clarissimum sit lumens comparatione tebrarum. Sed et consideremus quid ethicus ille psalmus sonet iustus es domine. et rectus iudicium tuum hodie non potest dicere nisi ille qui ad uniuersa quæ patitur magnificat dominus et suo merito imputas in aduersis de eius clementia gloriatur. Necessè est enim ut qui se credeat dicit in christo in omnibus christi iudiciis gaudeat dicens sius sum: gratias refero creatori: languo et in hoc laudo dominum uoluntatem: Quando enim infirmor: tunc fortior sum et uirtus spiritus in carnis infirmitate perficitur. Nam sortitudo corporis ibecillitas animæ patitur et apolus aliquid quod non uult pro quo ter dominus dicitur sed de ei sufficit tibi gratia mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Tur igitur durus sit quod aliquando patiedum est: dolemus autem quequam mortuus. ad hoc enim nati sumus ut: mæeamus æterni. lugeatur mortuus: sed ille quem gehenna suscipit: quem tartarus deuorat: in cuius poena æternus ignis exesuiat. Nam mors nostra peccatum est: nos uero quorum exitum angelorum turba comitatur quibus christus occurrit obuia gratiamur magis si in tabernaculo isto mortis hirtus. Exter nonne uereris ne tibi saluator dicat. Transieris quia si tuus meus factus est filius: in dignario de iudicio meo et rebellibus lachrymis facis in iuria possidentibus tibi negas in ieiunio studio sed doloris in amo frugalitate ista ieiunia ista aduersarii mei sunt nullas animam recipio que me nolente separatur a corpore. Tales scilicet philosophia habeat martyres habeat senonem et Lato nez Si uiuentem crederes frem non quam plangeres ad meliora migrasse. Nam sicut prater hanc uitam est uita alia beatorum ita prater hanc mortem est mors alia impiorum. Aduersus mortem ergo duritia et crudelissimam necessitates. Hoc solatio erigimur quod in breui uisuri sumus eos quos dolemus absentes neque enim mors ipsa dormitio et somnus appellatur nos dolendi magis qui quotidie stamus in plio et peccatorum uicis sordidamur et accipimus uulnera. Absit tamen a fide nostra ut aliqua plagam dicam esse quæ non habeat consolationem cum propheta proclamet. Nihil quid me dicit non est in galaad. deus enim permisit te istius seculi fluctibus uentisq; iactari: ut expius naufragius de cetero similiter periclitari caueris: Ita cunctaque passus es sicut intelligis uulnera corporis tui sic animæ remedia sunt breuis enim uita spatium æterna memoria compensabit.

De tribulationibus et obprobriis perferendis .
 . L . xxiii

OPORTET nos per multas tribulationes introire in regnum celorum. Beati estis cum uos maledixerint homines: et persecuti fuerint et dixerint omne malum aduersum uos: Gaudete ergo et exultate quia merces uestra copiosa est in celis: futuræ uita gloria pennis uita incommoda comparatur: precipue quia non qui patitur sed qui facit iniuriam miser est: uis et christianis uexilla crucis sunt delicta trophæa: nostræ uita non pompis sed miseris reportantur: in nostra classe uiri fortes obprobria sciunt portare non munera: nam christi uincula uoluntaria sunt: et uertuntur in aplexus: Si quis autem corporis ibecillitas est: si adsit sapientia: non aduersarii cunctamina uincit. maxime: quam liberi arbitrii sumus: sed ipsius dei nutritur auxilio: quod paupertati non nobilitati futurorum beatitudo promittitur retrahit quidem uerecundiam senatorum ne sequatur pauperem christum: sed audiat a christo: Qui me confessus fuerit et mea uerba in generatione hac adultera et percatrice: et filius hominis confitebitur eum in gloria patris sui cum angelis sanctis. Turpe est inter parietes senatores pro christo uoluntaria humilitate delectari. Aspiciet amicus si post ambrosio hitus cultu plebeia et ignobilia uestimenta mutetur: sed si hominibus placere uellet ait apud christum seruus non esse et propheta in psalmo. Quia deus dissipat ossa eorum qui hominibus placent: confusi sunt: quoniam deus spiritus eorum contra bona et humana offensio per quam inuenitur seruitus christi: non pudiosa est amicitia que dei preter offensam sic scriptum est: Qui uoluerit amicus fieri huius mundi: inimicus dei constituetur: Dicit unusquisque quod uelit: ego interis de me pro sensus mei puritate iudicium melius esse confundi coram peccatoribus super terram: quam coram angelis sanctis in celo uel ubique iudicium suum uoluerit demonstrare: uis Esaias uir sua gente nobilissimus: qui socer regis Ezechie fuisse refertur iussu dei deposito cunctis nudus in ardui precepti pudore perterritus est: quo minus dei imperium sequeretur quia nihil honestius esse homini quam suo carori parere iudicabat. Ioannes quoque baptista nobilis et in carne et in spiritu natus cunctis a pueritia in hunc elegit: Et locustas in cibum qui nec peccati conscientia: nec paupertatis iopia ad huius gloriæ oneris: sed soli futuri seculi beatitudinem trahebatur: Unde et apostoli stulti et iunles et tenuis fidei arguuntur: In paulum apostolum proferam quem quoties lego uideo or mihi non uerba audire: sed tonitrua que oculo mentis futura contemplan dicebat. Qui nos separabit a charitate christi: tribulatio an angustia: an persecutio: an fames an nuditas: an periculum: an gladius? Illos pericula non sepant: nos uero uoluptates: Illi catenas balulant innocentes: nos autem circumferimus criminosis: illi in carceribus uincti: nos in tricliniis delicatis: Illi in neruo positi dum puro corde et syncera cogitatione laudantes: nos forte in ipsa ecclesia de forensibus calumniis cogitamus: et cum obibus xqualiter legis data gratia gehenna seu regula promissa sunt: alii de diuitiis: alii de uirtutibus meditantur: Quis dicitur sit generaliter omnibus Dominum deum tuum adorabis et illi soli seruias. Alii in innocetia misericordia: castitate: ieiuniis deo fideliter: et sine fine seruientibus nos nobis adulteros eligimus quibus seruire uolumus. Si quidem iuxta euangelii sententiam. Omnis qui facit peccatum seruus est peccati: reuera si amator pecunie sum: si: gloria: si superbia: si ambitionis aut pompæ: dum illi omne studium meum uoluntatis impendo: domino seruire non possum: quia dominus: dominus neminem seruire posse scriptum est. Non estis uestri dicit apostolus Empri estis pro magno glorificate et portate deum in corpore uestro. Elemeter spiritus sanctus iure nostro nos conuenit sciens hoc in usu publico apud omnes homines custodiri: ut tanto seruus in opere domini esset caudor: quanto maiori peculio esset comparatus ut intelligamus

quam strenui esse debeant in ope domini qui redempti sunt sanguine christi: uel qui criminatos debeant iudicari: qui cum sciunt pro precio suae salutis christi sanguines esse dantur alteri qui nihil profuit magis habere seruitutem. Rogo quod pudore obsequii aut laboris sui mercedes sperabit a caelo cuius fuerit sollicitudo omni in terra. **Mer**cenarius seculi non potest accipere christi mercedem. **Om**nia miles in castris iure spectat annonam qui fortiter in bello pro ciuibus laborauerit et dignus est quidem mercedem suam. **Nemo** tamen militans deo implicat se negotiis secularibus ut placeat ei cui se probauit. **aposto**li uox amplectenda est igitur tristitia quam gaudium parit nec eius consideranda materia quae saepe per dulcedinem fructus placet quod amara horruit in radice et qui litterarum sententias habere desiderat: si discendi non susceperit tedia vitae gaudia adipisci non poterit nec cuiusquam eruditionis quisquam habere sufficiet gloria: nisi christus fuerit ante perpassus cum quos nos dei auxilio destitutos hostis inuaserit duxeritque captiuos non desperemus salutem si iterum armemur ad bellum. potest fieri ut uicinus ubi uicini sumus: et in eodem loco triumphemus ubi fuimus aliquando captiui. **Nam** si in uita dei miseris habemus salutem. **Si** despiciat peccatores habens sepulchrum multo grauior expectata mors quam illata. **Ad** hoc enim laboramus et in seculi periculis militamus ut in futuro seculo coronemur. **Nec** mirum hoc de hominibus credere cuius dominus ipse testatus sit: et de abraham scriptura testetur. quod deus testauerit eum. **Quia** ob causam apostolorum loquitur. **Gaudentes** in tribulatione et scientes quod tribulatione patientia operatur patientia probationes probatio spes spes autem non confundit. **Scriptum** est et quod pro te mortificamur tota die et christum sumus ut oues occisio. **Sed** magna miseris consolatio est. quando in tormentis quibus posuimus sit prospera securura.

De timore ultimi iudicii et affectu huius uitae. L. xxxiii.

QUAE SATIS timeo ne in illa tribulatione die quam ante tribunal christi uniuersus secundum suam factam reddendum est his qui in terrenis magis negotiis quam in celestibus laborauerunt iustitiae responsione dicatur: ite si potestis et illic ubi tota deuotione seruistis mercedes exigite. **Talis** est uirginum est et euangelio quibus stultitiae quam dum sollicitudine secularibus uanitatibus se contra professionis suae ordines occupauerunt oleum uero uelumen accenderunt non habentes in tenebris remanserunt. **Ecce** eis si uibrato repente caelo solis claritas nostris aspectibus denegatur et producta in nostram humilitatem pluuie terris imineat si commotis ut assolet elementis ut in rotam sui currus tonitrua concitentur: et de hinc saluatus in caula palpebris terribiliter obiecta coruscet quam per et consuetudine ista contingat. **pauens**: contremiscens: et prae ad terram deposita superbia summittens. **Quid** faciens in illa die miseris quam retoluto caelo: eius angelicis uirtutibus igneus dominus totus adueniet: quam cadentibus desuper stellis sol in tenebras et in sanguinem luna mutabitur quam montes sicut cetera liquefcent quam terra ardebit et arescent flumina et maria siccabuntur contra reus naturam insumpto diuinitus humore ariditatem in aquis ignis operatur? quam peccatores dicent in montibus cadite super nos et collibus tegite nos: quam uocabunt homines mortem: et uocata non ueniet: quam discrimina uertentur in uota: et quod semper oderunt homines concupiscent quam illud implebitur tempus quod lugubri. **Jeremias** dicit affectu dicens. **Respexi** in terra: et ecce non erant luminaria: uidi montes: et ecce erant trementes: et uniuersos colles turbati. **Intendi** aera: et ecce non erat homo: et omnes uolucrae caeli pauebant. **Uidi** et ecce carmelus desertus: et omnes ciuitates successe igni

a facie domini et a facie ira indignationis eius et intererunt uniuersa. **De** ne ex suggestione diaboli haec ad terrorem dicta non ad ueritates credantur: de peritis futura probantur quam tanta in diluuiis: i. sodomis: i. aegypto i. hierosolymis saepe ob delicta hominum facta referantur. **Is** ueniet illa dies quo corruptiuum hoc et mortale incorruptionem induet et immortalitatem. **Tunc** ad uocem tubae pauebit terra cum populis et tu gaudebis iudicantur dolore no lugubre mundus imugiet tribus ad tribus ferient pectora. **Potentissimi** quoddam reges nudo pectore palpita bunt: Exhibebitur tunc cum prole sua ignita. **Iuppiter** adducetur: et cum suis stultus. **Plato** discipulis? **Aristote** li argumenta non proderunt tunc rusticanus: et pauper exultabis ridebis et diceas. **Ecce** crucifixus deus meus ecce iudex qui in uolutis panis in praesepio uaguit. **Hic** est ille operari: et quatuor filius. **Hic** qui matris gestatus suum homo deus fugit in aegyptum. **Hic** uestitus est coccino et hic qui sentibus coronatus: cerne manus in dextera quas fixas: cerne latus romane quod foderis uidete corpus an idem sit quod dicebatis clam nocte tulisse discipulos. **Quor** uirgines et quatuor isamata pudicitia a deo iudice coronabitur? **Quanto** in illa die expeditur si membrorum sensu et uiscerum uigore in hac uita caruissent: et quanti illic elingues et muti feliciores loquuntur: et quanti pastores philosophis quanti rustici oratoribus et quanti ebetes argumentis praeferen di sunt. **Aceronis**. ibi enim cum ante tribunal christi uenerimus scimus nec iob: nec danielem nec noe rogare posse pro quoque: sed unumquodque portare onus suum igitur siue leges: siue dormies: siue scribes. **siue** uel gilabris. **Amos** tibi semper buccina in auribus sonet: et apostoli qui hunc horrendum diem impis et peccatoribus prauidere meruerunt humiles erant mortuos suscitantes et nos super omnes erigimur qui peccando quot die nosmetipsos occidimus. non respicientes flebilem infirmamque naturas quae in aduersis fortis est nec in prosperis aliquam securam. **Si** enim intemperate abusus sumus aut immoderate potus acceptus leuem corpori febricitantiam concitauerit detrimimus animam affligimur: suspiramus. **Nulla** cura tunc seculi est: nulla uillae: neque praeparatio cogitat neque de foro oes calumniae omnia lucra in piculo corporis conquiruntur: currit ad medicos et pro remedio carnali praestantur miera auro: argentus interdum etiam cippa traduntur: et pene totum patrimonium aut negligitur aut donatur ut consulatur uita. **quandoque** per uita et pro aeterna salute omnis admodum homo negligens est: omnis auarus illic. **Omnia** frugalitas largitoris animi tenacitate: constringitur. **Ubi** promptior uoluntas copiosior et largitas deberet operari. et cuius scriptura dicat. **Nolite** diligere mundum neque ea quae in mundo sunt. **Sic** humana concupiscentia sic amamus quam aliquid nascentes intulerimus in seculum aut recedentes de seculo nobiscum auferre possumus. **Nemo** ad breuitatem temporis nemo ad naturam respicit conditionem nemo considerat. **nemo** retractat uana esse omnia quae aliquo fine clauduntur. **Labuntur** enim tempora et praeterita relinquenda ad futura festinant. **Sed** et dominus scit cogitationes hominum quoniam uana sunt. **Quia** omnia cogitauerint per triginta annos una sebricuncula uenit et tollit omnes cogitationes eorum. **Nam** sicut mane uirens herba florens delectat oculos contemplantium paulatimque marcescens pulchritudinem perdit et in foenum quod conterendum est ita species hominum ueniat in paruulis florent in iuuenibus uiget in perfectae aetatis uiris et repente dum senescit incamescit caput: rugatur facies: cutis prius extensa contrahitur: **Hoc** etiam languor facit et inedia: ut uultus prius pulcherrimus ad tantam transeat seditatem.

In qui quotidie recordatur se esse mortuum contentus sentia: et ad superna festinat: sed quanto in hoc seculo persecutionibus: paupertate: inimicorum potentia: uel morborum cruciatibus fuerimus afflicti: tanto post resurrectionem in futuro maiora premia consequamur: igitur in die iudicii securus inuenietur si nulla dei offensio reperiat. De his ergo tunc sollicitudinem habere debemus. Ambiant terrena gentiles quibus celestia non debentur. Concupiscant premia que futura non credunt

De uirtute humilitatis et simplicitatis ac timentis aio uiuendo. L. xxv.

QUAE ne rumusculos hominum aucuparis ut offensam dei populorum laude commutes per bonam et malam famam a dextris et a sinistris christi miles gradus: nec laude extollis: nec uituperatione frangis: non diuitiis timent non contrahis paupertate: et letitia contemnit et tristitia: nam iusti et fortis uiri est nec aduersus fragilis: nec prosperis subleuari: sed in utroque esse moderatus: Nolo orare te in angulis platearum ne rectum iter per am tuam frangat aura popularis: Nolo te dilatare si bria et ostentum habere philateria: et conscientia repugnante pharisaica ambitione circumdari: et fidelis mecum lector intellige quid taceam et quid tacendo magis loquar: quanto melius erat hoc in corde portare quam in corpore et deum habere factorem: non aspectus hominum: quantum enim aliis uicio carere possumus hypocrisios tamen maculam non habere aut nullorum aut paucorum est: sicut deprecantis humilitas meretur premia: Ita superbia confidentis dei auxilio deseritur: Tu autem frater inferius accubere: ut miore ueniente sursum inuearis ascendere: Super quem. n. ait dominus requiescit spiritus meus nisi super humilem et quietum et trementes uerba mea sed uis scire quales ornatus dominus querat: beato prudentiam: iustitiam: temperantiam: fortitudinem his plagis calce includere. Hec te quadriga uelut auriga christi ad metam committit ferat: Nihil hoc monili preciosius: nihil hac gemarum uarietate distinctius: et omni parte decori et ornamento tibi sunt et tutamini philosophorum sententia est sibi habere uirtutes: et apostoli Jacobi cui una defuerit omnes deesse et sic quattuor sunt uirtutes quibus pugnamus: et regitur sic quattuor uicia sunt quibus ab hoste percutimur stulticia: iniquitas: luxuria: formido: sed malitia sine non habet. Cognate quoque sibi sunt uirtutes rectitudo: et simplicitas nec ab inuicem separari queunt: Simplex et humilis: et rusticus qui arcana sapientie comprehendere nequit: si tamen sapientium exempla in uiuendo sectetur: iure inter sapientes connumerabit. Melius est. n. parua bona cum caritate facere scia quam magnis effulgere uirtutibus cum admixtione discordie: Excelsa namque periculosius stant: et citius corruunt que sublimia sunt: sed perspicuum est: omnem creaturam quamuis ad perfectionem uenerit: tamen indigere misericordia dei et plenam perfectionem ex gratia dei non ex merito possidere. Nihil sic placet deo sic simplicitas et innocentia. Dum spiritus sanctus in uolantibus non apparuit: nisi in columba propter simplicitatem in quadrupedibus in oue propter mansuetudinem: illud quoque tibi notandum est cautius ne uanum glorie ardore captus. Cum facis elemosinam deus solus uideat: cum ieiunas lata sit facies tua: nec ad te obuia pretereuntem turba consistat ut digito demonstreris: ne satis religiosus uelis uideri: et ne plus humilis quam necesse est: nec gloriam fugiendo gratias plures: n. paupertatis misericordiam ac ieiunium arbitros declinantes in hoc ipso placere cupiunt quod placere continent: et mixta in modum laus dum uitatur appetitur. Exteris perturbacionibus quibus mens gaudet et crescit sperat: et metuit plures inuenio exsecros: hoc uicio pauci ad

modum sunt qui caruerint: igitur non gratiam gloriam: et cum gloriosius fueris non dolebis: Qui. n. uerba increpantis humiliter recipit: iam propinquam habet ueniam reatus quem gessit. Grauius est enim peccare malus quam facere: Non est tamen tanta uirtutis ab aliis facta iniuria sustinere: quam gratia dei est: mitis atque tranquillius iniuriam facere non posse: neque uero te moneo ne de diuitiis gloriaris: ne de generis nobilitate iactes: nec te exteris preferas: Scio humilitatem tuam: scio ex affectu te dicere: Domine non est exaltatum cor meum: neque ex elati sunt oculi mei. Stultissimum quippe est doceri quod nouerit ille quem doceas: Vox ex industria que confecta ieiunio tenuis non sit et desiciens: Sunt quippe nonnulli exterminantes facies suas: ut appareant hominibus ieiunantes qui statim cum aliquem uiderint ingemiscunt: amittunt supercilium: et opera facile uix libratur unum oculum ad uidendum: Vestis pulla: cingulum sacceum: et sordidus manibus pedibusque uenter solus: quia uideri non potest et sicut cibo his quotidie psalmus ille cantatur: Deus dissipauit ossa hominum sibi placentium Tristitia simulat: et que longa ieiunia furtiuus nocturnis cibis protrahunt: pudet reliqua dicere: ne uidear potius inuehi quam monere: omnia hec argumenta sunt diaboli. Imitare igitur eum potius cuius pallor ex ieiunio elemosinarum in pauperes: obsequium in seruos dei humilitas et cordis et uestitus ac in cunctis sermo moderatus. Trade quoque te illi cuius sermo et habitus et incessus doctrina uirtutum est non cothurnatam affectus eloquentiam: nec more puerorum argutas sententias in clausulis strues. Hec perferens tetigi ut eruditus contentus auribus non magnopere cures quid imperitorum de ingenio tuo rumusculi iactent: sed prophetarum quotidie medullas bibas: quod et si patricii generis inter monachos esse coepisti: non tibi sit timoris sed humilitatis occasio ut imiteris filium hominis qui non uenit ministrari sed ministrare: nam quam to humilior tanto sublimior es: lucet margarita in sordibus: Quanticumque enim te deteceris: humilior christo non eris. Ideo quamquam mihi multorum sum conscius delictorum: et quotidie in oratione flexis genibus loquor: Delicta iuuentutis mea ne memineris domine. Tamen sciens dictum ab apostolo: Ne inflatus in superbia incidat in iudicium diaboli: et in alio loco scriptum est: Superbis deus resistit humilibus autem dat gratiam: Nihil ita a pueritia uitare conatus sum quam tumentem animum et erectam ceruicem dei contra se odia prouocantem: Noui. n. magistrum dominum et deum meum in carnis humilitate dixisse. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Et ante per Os David cecinisse: Memento domine David et omnis mansuetudinis eius et in alio loco legimus: Ante gloriam humiliatur cor uiri: et ante ruinam eleuatur: Nihil. n. ut crebro diximus tam periculosum est quam gloria cupiditas et iactantia: et tumens animus conscientia uirtutum: Jecro plus est animum deposuisse quam cultum: difficilius arrogantia quam auro caremus et gemmis. Nil itaque prodest uile palliolum: furua: tunica: corporis illuies simulata paupertas: si nominis dignitatem operibus destruas: si inter sordes: et inopia peccata non caueas fidele namque testimonium est: si non habet causas mentendi: Qui. n. plus editur ab eo plus exigitur: Potentes potenter tormenta patientur. Nec sibi quisquam de corporis tantummodo castitate supplaudat: cum et conuictum in fratrem: homicidium sit reatus. Quidem mundus et ceruix erecta non flectitur: pereunt diuites: et nequaquam cessat auaritia: Congregare quas multi festinant que rursus ab aliis occupentur

De humilitate christi quem imitari debemus: L. xxvi. q. 4

CHRISTUS baptizatur a seruo et a deo filius appellatur inter publicanos meretrices et peccatores ad lauacrum uenit et factior est baptista suo qui a celo uenit in utero de utero in sepe a sepe in cruce: a cruce in sepulchro: de sepulchro ad inferos: de inferis uictor remeauit ad caelos. imitemur ergo saluatore nostrum quia ipse mitis et humilis pastor agnus et aries appellatur qui pro nobis imolatus est qui ab isaac cornibus tenetur in sentibus. Ex quo nil hac humilitate sublimius qui bethleem in hoc puer foraminis exlorus conditor natus est: hic in uoluntate panis hic uisus a pastoribus hic monstratus a stella hic adoratus a magistro In baptismo humilitas christi nostra sublimitas. illius crux nostra uictoria: illius pambulus noster triumphus est. Cum igitur lauacrum et crucis signum in frontibus demon aspexit contremuit: qui aurea capitalia non timet: cruce timet qui contemnit sceptrum regalia et purpuras castas et dapes christianorum: sordes tamen et ieiunia pretimeuit. ius enim christus ne quis discipulorum dicat quia ipse est christus. Mira ratio non uult predicari qui gaudet intelligi: agnosci amat et odit ostendi magis uult se inuentum esse quam proditum ut uirtus sua illum non fauor ostenderet alienis. Quae autem maior potest esse clementia: quam ut filius dei filius hominis natus sceretur decem mensium fastidia sustineret: partus expectaret aduentus inuolueretur panis subiceretur parentibus per singulas adoleret atates: et post contumelias uocum alia paret flagella crucis quoque nobis fieret maledictus ut nos a maledicto legis absolueret patri factus est obediens usque ad mortem ut id ope impleret quod ante ex persona mediatoris fuerat deprecatus dicens pater uolo ut quod ego et tu unum sumus ita isti in nobis unum sint. Ergo quod ad hoc uenerat: ut quod impossibile legi. quod non iustificabatur ineffabili misericordia uiceret: publicanos: et peccatores ac peccata prouocabat. uicem nouus et mirabile est apud nos dominus solus pete et se amat solus irascitur nisi petatur. In non tempore quo supplicia merebantur dominus arguitur saluandis ostendit intelligere possens quoniam ualere praesentia non desit: qui tantus daret iratus. Amemus et nos christum eiusque semper gratiam amplexus et facile uidebitur donec difficile breuia per tabulis inuenerit quae longa sunt. Quae beata dei genitrix a patre suo non didicit caelo fabricare: angelos creatura mirabilem insignia operis tantum humilitatis: ceteraque uirtutum documenta in uita humilitatis custodiam aggregare. L. xxvii.

De iustitia et uitae rectitudine.

ITA de iustitia discretus quae est singularum rerum et personarum aequissima distributio: quae quis obtinet et cui adhaeret uitam suam dispoite et sine turbatione conseruat: custodit in omnibus aequitates. Scit quid deo debeat: quid factis: et quid aequalibus reddat: quid non denegat potestantibus huius seculi: quid sibi retineat quid proximo competat: quid alienis concedit aut congruit: iustus est enim deum colere et diligere ex toto corde: et ex tota anima: et ex tota uirtute. Sanctos et coaequales honorat: et tributa impendit potestantibus: superbium non esse sed magis mitis et humilis proximo tamquam se diligere: alienos et inimicos non persequi odio: sed amare subiectum esse prioribus uel aetate maioribus: quod et dominus cum esset omnium dominus a Johanne qui maior est in nativitate mulierum quod prior in loco in uirtute hominum erat baptizator: et sic adimpleri omnes iustitias protestatur: ex hac misericordia nascitur obsequium deus cum generatur. In his omnibus quisque inuenitur non in merito in christo dicitur promoueri. quod hanc omnia ipse christus est Paulus nos gloriosus informat et instruit de christo dicens qui est nobis adeo iustitia: et sacrificatio: et redemptio:

ptio: Item in alio loco Qui est misericordia et pax et dei lectio quem agapen uocant: iustus enim si sequitur iustitiam negat iniquitates. Stultus si sequatur dei sapientiam negat stultitiam. Quaeque sapientia fortitudo temperantia et castitas solum prodest bene uisibus. Iustitia uero alius et misericordia prodest quae patrem uel fratrem non nouit sed nouit ueritatem personam non accipit et deus imitatur. Discite ergo bene facere. Virtus enim discenda est. Nec natura tantum bonus sufficit ad iustitiam nisi quis erudiat congruis disciplinis. Discenda est ergo iustitia: et magistrorum terenda sunt limina. Secularis autem iudex acceptis muneribus condonat infames et reus liberat quod interdum de ecclesiarum principibus dici potest quod propter munera lacerent leges et non perducunt iudicium ad finem.

De fide spe et timore. L. xxviii

Tantes fides ut inquit apostolus paulus est substantia sperandarum rerum quas speramus et index rerum quas non uideamus. Crede et fide: quis debet quod deus ea quae promittit potens est et adimplere et spem suam in futurum transferre et tunc plena fide poterit ad ea quae promissa sunt facillime peruenire hanc nobis inuenerit iustitia ante oculos ponit ad hanc ingressi diaboli et potestatis huius mundi et hanc tenebrarum inuisa deserimus deorum fiducia proximam. Crede et sperare necesse est quod deus iussit eum quod diabolus in se ruerat abnegans fidem spes sequitur itaque a ipsa loquatur. Est igitur expectatio rerum omnium futurarum qua saluatur paulo scribente apostolo spe in salutem suam spes autem quae uideatur non est spes quod non uideatur quod non uidetur speramus: per patientiam expectamus. Hanc in se habent tiores non illum cuius obliuisci et quae foras deus mittet: quisquis in fide uiuit. Sed qui unus est de spiritibus quibus impletur esaias testatur. Exiet uirga de radice iesse et flos de caudice eius ascendet. et requiescet super eum spiritus scientiae et pietatis. et repleuit eum spiritus timoris domini illum spiritum quem dauid cantat dicens Time deum iusti eius unde et beati efficiuntur eodem protestante et dicente beatus uir qui tunc dominus dicit tiores qui castus est et pudicus. Quod timor domini castus inquit dauid maeret in seculum scilicet ergo est duplex timor et unus appetendus est alius fugiendus est igitur appetendus timor amotio et custodia rerum omnium qua credimus et speramus. Timeamus enim iudicium quod speramus et metuius dominum quia fortes illi iudices credimus. Vera namque uita est deus nosse timere eius potestatem: amare pietatem: Timor namque uirtutum est custos securitas ad lapsum facilis. Si pauorem habueris sollicitus eris et sollicitus fueris: leo in caulis ouium tuorum intrare non poterit: Quod ad praepositos ecclesiarum uel ad animarum custodem pertinet: qui cautus est et timidus potest ad tempus uitare peccata: qui securus est de iustitia repugnat illiusque auxilio desinit in insidias hostium patet. Nunquam tuta est humana fragilitas et quanto magis uirtutibus crescimus tanto magis timere debemus: ne de sublimibus corruamus. Si in terra ecclesiarum radix sapientiae est timeat deus fructus sapientiae quis est nisi uidere deus bonus aut diligit qui non in uirtute aut necessitate: aut legum metu facit bonum sed in circo bonum est ut mercedem bonae operis habeat.

De charitate et pace.

L. xxix

Charitatem mundum transiit faciens quia omnibus maior est inter cetera. Sic fatetur Paulus. Manent autem tria haec fides spes et dilectio.

sed maior his dilectio est: Est ergo dilectio uinculū aīo
 rū casta et sincera: et sū amulāōe caritas cōsumatio
 oīm mādatoꝝ breuis oīm pceptoꝝ: quā cū quis hūe
 rit oīa hēt sū hac in aliis remanet ipfectus: et ut cogno
 scat uestra prudentia: q̄ntū charitas ualeat: legimus re
 sponsum dñi in euāgelio dicētis cū interrogaretur: sic
 ait Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et ex tota
 aīa tua: et ex tota uirtute tua: et diliges proximū tuū
 tāq̄ teip̄s: In his duobz pceptis pendet lex et prophe
 ta: Vides in hac sola uniuersa legis cauda pēdere. uēz
 quisquis hāc hēt tā dei filiū dici pōt: Ex hac sola pote
 rit deo similis eē Considera qui deū diligit nūquid spe
 rat: nunquid timet: nūquid fidit: nō s̄ tm diligit: Deus
 inquit Paulus cū dilexiss̄ mundū misit unicū filiū suū
 in similitudinē carnis p̄ci ut d̄ p̄cō cōdēnaret p̄cm i car
 ne: qui p̄ponit eā rebs oībz dicens . et si locutus sū līn
 guis hoīm et angeloꝝ charitatē at nō hēas: sēs sum s̄c̄
 xramētū timens: at cīmbalū concrepans: et si hūero
 prophetā et cognouero oīa mysteria et oēs sciam: Et
 si hūero fidē ita ut mōtes transferā: et si tradidero cor
 pus meū ita ut ardeā: Caritatē at nō hēas nihil sum: ca
 ritas magnanima ē: caritas benigna est: caritas non ca
 mulatur: nō inflatur: nō agit p̄perā: nō iritatur: nō con
 fundit: nō q̄rit quā sua sunt: nō cogitat malū: nō gaudēt
 super iniustitia: gaudet autē ueritate: Oīa sustinet: oīa
 credit: oīa sperat: caritas nunq̄ excedit: Nihil n. aman
 tibus duꝝ est nullus difficilis ē cupiētibz labor. Solus
 tm ille amor probabilis ē qui deo et uirtutibz animāe co
 apitatur. Nihil ē. n. qd̄ nō tolleret qui perfecte diligit:
 Qui at demētā non hēt: nec inductus ē uiscera miseri
 cordiā et lachrymaz: quāuis spūalis sit nō adimpleuit
 legē christi: un̄ legē q̄ b̄tus Joānes euāgelista cū ephe
 si senex uix iter discipuloꝝ manus deserretur nihil aliā
 per singulas solebat proferre collectas nisi filioli mei.
 Diligite alterutrū: Discipulis at petētibz: quare sp̄ id di
 ceret: R̄ndit quia pceptū dñi ē: et si fiat solū suffic̄: sed
 obsecro ne amicus qui diu q̄ritur uix inuenitur: diffici
 le seruatur: pariter cum oculis mēs amittit: nā amicitia
 q̄ d̄sinere pōt nunq̄ uera fuit. Vera nāqz amicitia nul
 lo luore in quanto augetur mīero: tāto crescit et robo
 re. Declina iḡ a malo et fac bonū: inquire pacē et pse
 q̄re eā: nisi oderimus malū: bonū amare nō possumus
 qui potius faciendum ē bonū: ut declinemus a malo:
 pax q̄renda ē ut fugiamus bella: nec sufficit eā q̄rere:
 nisi inuētā fugientēqz oīm studio psequamur: q̄ exupe
 rat oēm sensū: in qua hitatio dei est propheta dicente
 Et sēs est in pace locus eius. Infernus itaqz inter fra
 tres diuidit: quicquid iḡ se parat inter fratres: infernus
 dicendus ē. Concordia. n. parua res crescunt: sic et di
 scordia maxie dilabuntur Pulchre iḡ psecutio pacis
 dī iux̄ illā apli Hospitalitatē persequētes ut non leuī u
 sitatoqz sermone: et ut ita loquar iūmis labiis hospites
 inuitemus: sed toto mentis ardore tñamus q̄t aufferē
 tes secum de lucro nō: atqz compendio: .L. xxx.

De infirmis et pauperibus recreandis.

In quis coepit egrotare trāfferatur ad
 exedrā latiorē: et tanto senum mī
 sterio cōsueatur: ut nec delicias ur
 biū: nec matris q̄rat affc̄m: nec liceat
 dīcere cuiq̄ tunicam et sagum: texta
 qz iunciis strata non hēo Ita oconomus uniuersa mo
 deretur: ut nō quid postulet: nemo debareat: seruās
 fratribz: hospitiū lana pedes: pauperibz et fratribz re
 frigeria: sumptū manu propria distribue: qm̄ quicquid
 habent clerici paup̄z ē: et domus eoz oībz debent
 esse coēs: susceptioni ei peregrinoꝝ et hospitiū iūgilāz

debent: Docet Salomon misericordix operibus iūstie
 dum: nec nostris fidendū uiribz: s̄ a deo esse auxilium
 flagitandū: s̄ esto qd̄ xqueris pauperibz: iopū cellulas
 dignāter introeas: manus debilitū sis: aquas portes: li
 gna concidas: focū extruas s̄ ubi uincula: ubi alapa: u
 bi spūta ubi flagella: ubi patibulū: ubi mors. Et hāc o
 nia q̄ dixi feceris ab Austochio Paulaqz uincerto. hāc
 dico nō quo de ardore mētis tua quicq̄ dubitē s̄ quo
 currentē ipellā: et acriter dīmicati feruorem augeam.

De penitentia et misericordia dei. .L. xxxi.

RRTPE quāso occasionem et fac
 de necessitate uirtutem: non quarun
 tur in christianis inītia: sed finis pau
 lus male coepit sed bene finit. Inā
 laudantur inītia: sed finis proditiōe
 damnatur: et licet deus non uelit mortem peccatoris
 sed ut conuertatur et uiuat: tamen tepidos odit: et cito
 et nauseam faciunt. Quāqz plus dimittitur plus diligit:
 Vnde meretrix illa christi dilectrix in euāgelio bap
 tata lachrymis: Et crine quo multos ante coeperat pe
 des domini tergens saluata est. non quidā habuit cris
 pantes mitras nec stridentes calciolos: sic orbes s̄bio
 fuliginatos: nāz quāto foedior tanto pulchrior: quā dē
 mum plorat ad crucem unguenta parat: quārit in tūu
 lo: hortulanū interrogat p̄rgit ad apostolos repertus
 nunciat. Illi dubitant. Ita confidit. non enim tam pec
 cati crimen arguitur q̄ ueloz conuersio in penitentia
 celeritate laudatur: nec deus cogeret penitere si non
 esset penitentibus ueniam concessurus. Nihil enim
 tam repugnat deo q̄ cor impenitens hoc solum crimi
 est: qd̄ ueniam consequi non potest p̄cipue quia non
 iniustus ut propter multa mala paucorus obliuiscatur
 bonorus: immo de nullo sic irascitur deus quō si pecca
 tor superbiat: et erectus et rigidus non flectatur in fle
 tum: nec misericordiam postulet pro delicto: Nihilque
 sic offendit deum sicut erecta ceruix post peccata: et ex
 desperatione contemptus: Vnde et uos non despere
 tis ueniam scelerum magnitudine quia magna peccata
 magna debent penitentia: Nam deus non uult infer
 re supplicia: sed terrere passuros. Ip̄s qz ad penitenti
 am prouocat: ne faciat quod comminatus est. Dēmo
 num enim nullus est quin pereat: Omnes ad p̄xas
 festini uenient: ante faciem ipsorum uentis urens: Et
 quicquid aspexerint: quicquid uultus eorum obuius fu
 erit urere desiderabunt et perdere sed nec quisquam p̄
 pacientiam bonitatis dei de peccatorum suorum impu
 nitate contemnat: nec illum nō extimet offensum: quia
 necdum expertus reatum. Immo magna est ira quan
 do peccantibus non irascitur deus: Vnde in Ezechielo
 ad Hierusalem Jam non irascar tibi zelus tuus recessit
 a me: sed re uera deus hominibus non irascitur: sed
 uicis: quā cus in homine non fuerit nequaquā punit
 Dēt at ira dei mensuras quantum et quanto tpe: et ob
 quas causas et quibus inferatur: iux̄ illud quod scriptū
 est. Libabis nos pane lachrymaz in mēsurā: Miseri
 cordiam iḡ a deo cōsequitur qui se putat esse miserus
 nā deus qui nullis uiribus superari potest: publicani ta
 men p̄cibus uincitur. Quāto ergo tpe te errare nosti:
 quanto tempore deliquisti: tanto tempore humilia te
 ip̄sus deo ei satisfacito ei in cōfessione penitentia: qm̄
 qui p̄cor ē aliqua s̄orde maculatus de ecclia christi non
 pōt appellari nec christo subiectus dici. Iḡ quia errau
 mus iuuenes emendemus senes: iūgamus gemitus et
 lachrymas copulemus: culpas simpliciter cōfiteōdo: nāz
 qui post lapsum p̄coꝝ ad uerā penitentiā se cōuerterit:
 cito a misericordia iudice ueniam impetrabit: quoniam
 .q. 5.

apud deus nō tā ualet mēfura tēris q̄ doloris nec ab
fimentia tāti ciboris q̄ mortificatio uitioris: s; et ma
gnū peccatus magnis diurnisq; cruciatib; luitur cul
paq; leuis p̄fenti supplitio cōpensata sit. et sic magnus
peccati magna idiget misericordia. **E**clūst enī deus
oia sub peccato et oib; misereatur: S; frustra uoce af
sumitur si p̄manet opa s; ne et diutius p̄trahā hēto pau
ca pro plurib; i quib; nō tas ordo q̄ritur q̄ profectus
Age ergo tu caue curre festina: **A**ge ut i hac spiritali
tate p̄ficias. **L**auē ne q̄ accepisti bonū icantus et negli
gēs custos amittas? **L**urre ut nō negligas festina ut cele
ritas cōphendas. **N**ā cepisse multoz ē ad culmē p̄
uēisse paucoz. **T**ribuat tibi christus ut audeas et tace
as et intelligas et sic loquaris.

Sinis concludens in regula . L . xxxii

A quoniam ita se natura hēt ut amara
sit ueritas et blāda uicia existimētur
ut paulus ait apostolus Inimicus uo
bia sēs suz uey dicens: **U**nde et q̄
saluatoris dura uidebantur eloquia
plurimi discipuloz retrorsus abiernnt nō mirus ē si et
nos ipsi uicis detrahētes offendit plurios: **D**isposui
tū nasū secare fetentē tēat qui strumosus est. **Q**uid tū
ad te qui te itelligis innocentē? **N**emo rephendat qd̄ ali
quos aut laudāus aut carpius: cū et in arguēdis malis
sit correptio ceteroz et in optimis p̄dicādis bōi ad uir
tutū studia cōcitetur. **N**os enī ut scitis hebr̄oz lectio
ne atenti i latina lingua rubiginē iduximus in tāti ut lo
quētib; quoq; stridor quidā nō latius interstrepit. **U**n
de ignoscite ariditati et si ipittus sū sermone iquit apo
stolus s; nō sciētia. illi utiq; n̄ d̄erat: et unū hūiliter
remuebat. **N**obis utiq; dēē: q̄ et qd̄ pueri plausibile
habuerāus āssimus nec sciam quas uolebāus cosecuti
sumus iūz esoptanā fabulā dū magna sectāur et miora
p̄dētes. **N**ō prolōgabūtur ultra sermōes mei quoscū
q; loquor. **E**a pp̄ mōdo et flēs gēensq; cōtestor ut dū
huius mūdi uita currius nō duab; tūctis. i. duplici aio
uestiāur: nō calceamētoz pedib; uidelicet opib; p̄gra
uēur. **N**ō diuitiaz onera ad terrā p̄māt nō uirgē hoc
ē potētia secularis q̄ratu auxiliū nō pariter et christū
uelius hēre et seculū s; pro breuib; et caducis xterna
succedat: **S** et p̄cor uos qui fideles estis ut ita uitam
uiam et cōuersationē seruetis ne in ipso uel ipsi scanda
lū patāini: uel aliis scādaliū faciatis: s; sit nobis sumi
studū sumaq; cautellā ne quis i hac factoz cōgrega
tionez pollutus introeat: ne quisq; iebuseus hitet in
nobis: **D**ñs iesus cōterat sathanā sub pedib; uestris:
et icolūtes uos et prolīxā xrate florētes christus deus
n̄ tueatur dīpotēs? **S** et spiritus factus nobis p̄stare
dignetur: et in hoc seculo factoz mādatoz suorū ef
fecti in huius uita agone probati: et fideles iuētī spū
alib; fructib; dilatati his cōtinentib; mereāur adiungi
īpsi gloria et impium cū eodem spū factō in cūcta se
cula seculozum Amen.

Quodias ad hūanā ifitutiōnē ualidiora sunt exēpla
uerba et plāius p̄t est ope docē q̄ uerbo merito ifituta
ac p̄cept amōchoz sup̄ioribus eplis digesta beatoz
Dilariōis et **W**alchi mōchoz exēpla subdūtur quorū
uitas ac res gestas beatus Hieronymus cōscripsit

Incipiūt capitula de uita sancti Dilariōis

In prologo materix magnitudo ad laudem
gestozum p̄scribitur

De ortu beati uiri sinq; genitalis loci et prima in dolo
mirandorum

Qualiter factō Antōio iūctus hitū mutauerit: p̄specto
q; eius uita tēoz ad p̄ziā rediens dispartita omni sub
stantia ilico ad eremum conuolauerit.

De admirabili abstinentia eius principio.

De primis aduersus illū dāmonum ludibris.

De uariis diaoli p̄stigiis eo orante ostensis.

De breuissima habitationis eius cellula.

De totius uita eius abstinentia stupenda.

De latronibus ad eum uenientibus terrendum.

De muliere Eleutero Poliana quā prima illum pro
sterilitate sua intercesserit.

De Aristenete Elpidi p̄fecti coniuge pro tribus filiis
infirmitatibus deprecante.

De muliere circa uirtute eius illuminata.

De auriga Garēsi et mersica et iunē a dāmonio liberatū.

De orine a pessimo dāmonio liberato.

De Galano a paralyti subleuato.

De italico circensē eamoz nutriente.

De uirgine dei quam iuuenis adamauerat et dissolu
to maleficio.

De candidato Cōstanti Impatoris a dāmonē saluato.

De batro cāello in ornis magnitudine a dāmonē pleno

De honore illi a sancto Antonio delato.

De studio ipsius qui erga oīum curam sollicitus erat.

De auariiū dāmonio et largi itez augmentatione.

De uirentis falce ciceris in cuius fetorem fratris qui
miserat auaritiā detestatus est.

De fletu uiri dei qui se mirabiliter lamentabat et beati
Antonii nuntiato decessu.

Qualiter ob frequentantiū multitudinem monasterii
locum deserens ad solitudines conuolauit.

Descriptio habitationis beati Antonii et de miraculo
in eius ortu facto:

De pluuiis precibus beati Hilariōis ipetratis et mul
titudine serpentum depulsa.

Quod inde etiam honores fugiens decessit: et de p̄x
uilo aduentu garentium.

De Hadriāo eius discipulo et cōtūtiā eius in se p̄ista

De Hauderū filio a dāmonē curato dū nauigauit Sicilia

Qualiter ad mediterranea loca fugiens sub penuria et
scutario quodam a dāmonio liberato.

De quodā a morbo itercutis curato et Desitio discipu
lo ipsum quaxente.

De dracone magnitudinis mirā apud Epidaurum
dalmatix oppidum igne crematum.

De impetu maris ab eo compresso.

De piratis quos dū fugaret obuios habuit.

De immundis spiritibus hinc inde cum inter didadas
nauigaret cupclāmātib;.

De hortulo cypri ubi quinq; annis ante obitum habi
tauit et paralyco ibides curato.

De testāto breui qd̄ ip̄e mān propria scripsit hesitio

De ultimis ipsius ad aiaz sermōib; et sepulchra eius.

De Desitio qui corpus eius cū maxio discipulo furatus ē

De constantia deuota muliere quā corpus eius sura
tum audiēs expirauit.

Explicunt capitula

Incipit prologus in uita sancti hilarionis a sancto Die
ronymo editas felicissime.

AERTIVRVS uita beati Hilariōis
bitatores eius iupco spm factū ut qui
illū uirtutes largitus est mihi ad narrādas
eas sermōnē tribuat ut sēs dñs exequētur

Forum. n. qui fecere uirtutes ut ait crispius tanta uirtus
 hatur: quatus eam uerbis potuere extollere pclara ige
 nia Alexander magnus macedo que uel arietē: uel par
 dū uel byrcum capray Daniel uocat cū ad Achillis tu
 mulū pueniss felice te ait iuentis qui magno frueris
 pcone meritoz: Domez uidelicet significat. Porro mi
 bi talis ac tati uiri cōuersatio nitaqs dicenda ē: ut Ho
 merus quoqz si adess uel inuideret materix uel succū
 beret. Quāqz enim scs Epiphanius salamina cypri epl
 scopus: qui cū Dilarione plurimum cōuersatus ē: lau
 dē eius breui eplā scripserit: q uulgo legē. Tamē aliud
 est locis cōmunitibus laudare defunctū: Aliud defuncti
 proprias narrare uirtutes: Vñ et nos fauore magis il
 lius qz iuria ceptum ab eo opus aggredientes male
 dicoz uoces contēnimus: Qui oli detrahētes Paulo
 meo: nē forsita detrahent et hilarioni: illius solitudies
 calūmiantes huic obūciantes frequētia: ut qui sp lauit
 nō fuisse: qui a multis uisus est: uilis existimetur: Jecē
 runt hoc et maiores eoz quōdam pharisei: quibus sic
 Joannis eremus atqz ieiunū nec dei saluatoris turba
 cū: potiusqz placuerunt: Voz destinato operi iponam
 manū et sylleos canes obturata aure transibo .
 L.ii.

Incipit de natiuitate et uita beatissimi Dilarionis et sa
 crissimi heremita sequitur:

HILARION ortus uico thebata:
 qui circiter quiqz milia a Gaza urbe
 Palaestina ad austrum situs est: cum
 parentes hēret idolis deditos: rosa
 ut dī de spinis effloruit: A quibus mis
 sus Alexandrias Grammatico traditus ē: ibiqz quātum
 illa patiebatur atas magna ingenū et mox documēta
 pbuit in breui: carus oibz: et eloquēti arte gnarus: qd
 qz his matius ē oibz credēs in dñm iesu non circi furo
 ribz: nō arenx sanguie: n̄ theatri luxuria delectabatur:
 is tota illi uolūtas in ecclia congregatione erat. L.iii.

ANTONIS at tē celebre nomē An
 toni qd p oēs xgypti populos fere
 batur incēsus uisendi eius studio pē
 xit ad heremus: et statū ut eum uidit
 mutato hitu duobz ferme mensibus
 suē eū mansit: cōtēplans ordies uita eius moxqz gra
 uitate: qz ēber in oione: qz hūilis i suscipiēdis fratribz
 fenerus in corripiēdis: alacer in exhortandis eēt: et ut
 cōtinentiā eius cibiqz asperitate nulla unqz infirmitas
 frāgeret: porro frequētia eoz qui ad eū ob uarias pas
 siones: aut ipetus dāmonū cōcurrebāt ultra non ferēs
 nec congrui eē dicēs pati in heremo populos ciuitatū
 Sicqz sibi magis incipiendū eē: ut ceptisset Antonius
 illū qz uiz forte uictoria p̄mia accipere: se uero necdū
 militare ceptisse reuersus ē cū quibusdā monachis ad
 patriam: Et parentibz iā defūctis p̄tē sbē lux sūbz: p
 tē pauperibz largitus est. Nihil sibi omnino reseruans
 timēa illud de actibz aplōz Ananix et Saphira: uel ex
 emplū uel supplicū. Paxieqz sūtx dñica memor dī
 centis Qui nō renūciauerit oibz qz hēt nō pōt meus eē
 discipulus. Erat autem tunc ānoy .xv. sic nudus et ar
 matus i christo solitudiēs qz i septio militario amaionia
 gaze emporio p littus eūtibz xgyptū ad leuā flectitur
 ingressus ē: Quqz essēt cruēta latrociniis loca: et propi
 qui amiciqz eius iminēs piclū dñiciaret cōtēpsit mor
 tē ut mortē euaderet. Osabatur oēs animū: miraban
 tur atatem: nisi qd flāma qdā p̄oris et scintilla fidei i
 oculis relucebāt: leues erant genx: delicatū corpus et
 tenuē: et ad oēs iniuriā ipatiens: qd leui uel frigore: uel
 astu posset affligi . L.iiii.

ANTONIS sacco tū mēbra cooptus
 et peliceā hūs ependitē quā illi brūs
 Antonius proficiscenti dederat sagū
 qz rusticū inter maē et paludē uasta
 et terribili solitudine fruebatur. Qui
 deci tū caricas p̄t solis occasū comedēs: et quia regio
 latrociniis infāis erat nūqz in eodē loco mālitās quid
 faceret diabolus? quo se uerteret? qui gliabatur an dī
 tens In celum ascendā super sidera celli ponā ibronus
 meum et ero similis altissimo: Zernebat se uinci a pue
 ro: et prius ab eo se fuisse calcātū: qz per atate peccare
 potuiss. Inillabat itaqz sensus eius: et pubescenti cor
 pori solita uoluptati incendia suggerebat. Logebatur
 tyrunculus christi cogitā qd nesciebat: et eius rei aīo
 popā uoluei: cuius experimēta nō nouerat. Iratus ita
 qz sibi et pectus pugnīs uerberā qz cogitationes exsio
 ne manus posset excludere. Ego te inquit aselle factas
 ut nō calcitres: nē te bordeo alā sed paleis: fame te cō
 ficiā: et siti: graui onerabo pōdere p̄ astus indagabo et
 frigora ut cibū potius qz lasciuā cogites. Herbay ergo
 succo: et paucis caricas p̄t triduū uel quadridu um desi
 cientē animā sustentabat orās frequēter et psallens: et
 rastro humū fodiēs ut ieiunioy laborē labor operio du
 plicaret: simulqz fuscillas iūco texens. xmulabatur mo
 nachoz xgypti disciplinā: et apli sniam dicentis. Qui
 autē nō operatur nō manducet: sic attenuatus: et i tū
 exeso corpore ut ossibus uix hareret. L.v.

QUADA nocte infantum ceptit audi
 re uagitus: balatus pecoz: mugitus boū
 plactus qz mulierculay: leonū rugitus:
 murmur exercitus: et rursus uariay por
 tenta uociū: ut an̄ sonitu qz aspectu territus cederet: in
 tellexit dāmonū ludibria et prouolutus genibz crucē
 christi signauit in fronte: taliqz armatus casside: et lori
 ca fidei circūdatus iacēs fortius p̄liabatur. Quodā mō
 uidere desiderans: qd horrebat audire sollicitis oculis
 huc illucqz circūspiciēs. Cū interis ex ipromiso splēdē
 te luna cernit rhedā feruētibz equis si se irruere. Quqz
 iclamasset iesum an̄ oclōs eius repētino terrx hiatu pō
 pa ois absorpta ē: Tē ille ait Equus et ascensore proiec
 in maē: et hī in curribz: et hī in equis: nos at i noie dei
 nū magnificabimur. L.vi.

MULTE sūt tētatiōes eius et die noctuqz
 uariay dāmonū insidix quas si oēs narra
 re ueli mōm excedā uoluminis: quotiēs
 illi mulieres nūā cubāt: quotiēs esurienti
 largissime apparuere dapes. Tinterdū orātē lupus uhu
 lans et uulpecula gāniēs trāslibat: psallētiqz gladiato
 rū pugna spectaculū pbuit: et unum qz iterfectus: et an̄
 pedes eius corruēs sepulturā rogauit: orabat semel si
 xo i terra capite et ut natura fert hoīs abducta ab oio
 ne mēs nescio quid aliud cogitabat: isiluit dorso eius fe
 stinus gladiator: et latera calcibz ceruicē flagello uer
 berās Eia iquit cur dormitas: tachimafqz desī si dese
 ciss an hordeū uells accipere siscitabatur: L.vii.

ANTONIS a sextodecio usqz ad uicesimū an
 nū atatis sux astus et pluuias breui tugurū
 culo decliauit: qd iūco et carice texuerat. Structa dei
 tepe breui cellula qz usqz hodie p̄māet latitudies pedū
 quattuor: altitudies pedū quiqz hoc ē statura sua hūi
 liorē: porro lōgitudies paulo āpliorē qz eius corpuscu
 lum patiebatur ut sepulcrum potius qz domum cre
 dereo. Capillos semel in anno pascha die totondit.
 Super nudam humum stratumque iuncum usqz ad
 mortem cubitauit saccum quo se semel fuerat indutus

nuq̄ lauās de sup̄fluū eē dicens mūditiās n̄ i cūctio q̄z
re. Nec mutauit alterā tunicā nisi cū prior peritus scis
sa esset. Scripturas quoq̄ s̄ctas memoriter tenēs post
orationes et psalmos q̄i deo p̄sente recitabat et q̄ lon
gus est p̄ diuersa t̄p̄a carptis ascensus eius edicere cōp̄
hendā breuiter āte lectoris oculos uisā eius pariter ex
ponens et deinceps ad narrādi ordinē regēdiar. **L. viii**

QUEST. **Q**uoniam primo anno usq̄ ad
uicesimū sextus tribus ānis dimidius
dintis sextarius madefactus aqua fri
gida comedit et aliis tribus annis pa
nes aridus cum sale et aqua. porro a
uicesimo septio usq̄ ad tricesimus herbis agrestibus et
uirgultoz quorū dā radicibz crudis sustentatus ē a tri
cesimo at̄ primo usq̄ ad tricesimus quintus sex uncias
hordeacū panis et coctus modice holus absq̄ oleo in
cibo habuit. Sentiens at̄ caligare oculos suos et totū
corpus ipetigine et punicea quasi quadā scabredie cō
trahi ad sup̄iores uicibus adiecit oleū et usq̄ ad sexage
simū tertiu uita sua ānus hoc cōtinentia cucurru gra
du nihil extrinsecus aut pomoz aut leguminis aut ali
us cuiuslibet rei gustans. Inde eius se uideret corpore
defatigatus et propinquā putaret imminere mortē a sexa
gesimo quarto āno usq̄ ad octogesimū pane abstiniuit
incredibili feruore mentis ut eo t̄p̄e quasi nouus acce
deret ad seruitutē dñi quo ceteri solent remissius uiue
re fiebat at̄ ei de farina et cōminuto holer̄ sorbiciūcula
cibo et potu uix quinq̄s uncias appendētibz accipiebat
Sicq̄ cōplens ordines uita nunquā āte solis occasus
nec diuiebz festis nec in grauissima ualitudine soluit se
uilius. **Sz iā t̄p̄o ē ut ad ordines reuertāur. L. ix**

QUOD HABITARET adhuc in guriūculo ānos
natus decem et octo latrōes ad eus nocte
uenerunt uel x̄stimātes hēre aliquid qd̄
rollerēt. uel i cōtēptu sui reputātes fieri
si puer solitarius eorus ipetus nō p̄tmesceret. Itaq̄
inter mare et paludes a uespa usq̄ ad solis ortū discor
rentes nūq̄ locū cubiculi eius iuenire potuerūt. Por
ro clara lu e reperto puero q̄i p̄ io eius. Quid iquunt
faceres si latrones ad te uenirent. Quibz ille r̄ndit. Nu
dus latrōes nō timeret et illi certe aiūt occidi potes. Pos
sus inquit possus et ideo latrones nō tico q̄r mori para
tus sus. Tunc ammirati cōstantiā eius et fides cōfessū sūt
noctis errorem cecatosq̄ oculos correctiorem etiā
deinceps uita pollicētes. **L. x**

QUONIAM et duos iā in solitudine
hēbat ānos fama tātus notus oibz et
p̄ totas palastina uulgus urbes cū
interi mulier qdā Aleutheropolita
na cernens se despectu hēri a uiro
suo ob sterilitatē. Jā enis p̄ ānos quideci nullō cōiugū
fructus dederat. P̄ria irumpe ausa est ad beatū Dilarī
onē et nihil tale suspiciōis repēte gēibz aduoluta. Igno
sce inquit audatix ignosce necessitati mex. Quid auertis
oculos quid rogātes fugis? Noli me mulierē aspiciere
sz miserā. Hic sexus genuit saluatores? Non hēnt sanū
opus medico sz qui male hēnt. Tades substitit et post
tūti t̄p̄is uisā mulieres iterrogauit cās aduētus eius
ac fletus. Et postq̄ didicit leuatis ad celus oculis ire
iussit eūtemq̄ lachrymis est profecutus. igitur exacto
anno uidit cum filio. **L. xi**

HOC signoz eius principiu fuit. Aliā
magis signū eū nobilitauit Aristene
te Elpidū qui postea p̄fectus p̄tori
fuit uxor ualde nob̄ ilis inter suos et

inter christianos nobilior reuertens cū marito et tribz
liberis a beato Antonio Gase pp̄ eoz infirmitatem rēo
rata est. Ibi enis siue propter corruptū aeres siue ut po
stea claruit pp̄ gloriā Dilarionis serui dei emititeo pari
ster arrepti omnes morbo a medicis d̄perati iūt. Jace
bat ululās m̄ et q̄i inter tria filioz discurrens cadauera
quez prius plāgeret nesciebat. Agnito at̄ q̄ esset quidā
mōachus i uicia solitudie oblita matronalis pōp̄a quia
tātū se matres nouerat uadit cōitata ancillulis et eunu
chis uixq̄ ei a uiro suo suasiū est ut asello sedens p̄geit
ad quez cū puenisset p̄ ego te ait. Iesu s̄ clementissimus
dñm n̄m obtestor p̄ crucez eius et sāguines ut reddas
mibi tres filios meos et glonficentur i urbe gentiliū
nōden dñi saluatoris. Ingrediat̄ seruus eius Gase et
mariaa corruat. Remittente illo atq̄ dicente. Nunq̄ se
egressus de cellula: nec hēre cōsuetudines ut nō solū
mō ciuitates sz nec uillulas quidē igrederetur: prostra
uit se hūi illa crebro clamitās. Dilarion serue dei xp̄i
redde mibi filios meos quos Antonio tenuit i x̄gypto
a te seruētur i Syria. flebat cū cti qui aderāt: sz et ip̄e
negans flebat quid multa? Nō prius mulier recessit:
q̄ ille pollicitus est se post solis occasū. Gasa introituz
Quo postq̄ uenit: singuloz lectos et ardentia mēbra
cōsiderās iuocauit iesū et o mira uirtus q̄i de tribz frō
tibz sudor erupit pariter eades hora acceperunt cibos
lugētēq̄ m̄ez cognoscentes b̄ndicentes deū sācti ma
riaa deosculati sūt. qd̄ postq̄ auditi ē: et lōge lateq̄
perebruit certari ad eū de Syria et ab x̄gypto consue
bāt. ita ut multi crederent i xp̄o et christiāi fuerent: et se
mōachos profiterētur. Nec dū enis tūc mōasteria erāt
in palastina: nec quisq̄ mōachos āte sāctū Dilarionē
i syria nouerat ille primū sūdator et eruditor huius cō
uersatiōis et studiū i hac prouincia fuit. Hēbat dñs te
sus in x̄gypto senem Antonium habebat in palastina
Dilarionem iuniorē. **L. xii**

ALEJ. **A** uinculus ē riuococurx urbis
x̄gypti. De hoc p̄ decē iā ānos circa mu
lier adducta ē ad b̄tin Dilarionē. Oblata
q̄z ei a s̄ibz iā enis multi cū eo mōachi
erāt oēs substantiā se expēdisse ait i medicos. Qu r̄ndit
Si q̄ i medicis p̄didisti d̄disse paup̄ibz curasset te uicis
medicus iesus. Lamate at̄ illa et misericordiā d̄p̄cāte
expuit i oculos eius. Statiq̄ saluatoris exp̄plo uirtus
eadem profecuta ē. **L. xiii**

ALEJ. **A** quoq̄ Gase iā i curru p̄us
sus a d̄xmōe totū obriguit ita ut nec ma
nus agitaret nec ceruicē posset reflectere.
Delatus itaq̄ i lectulo cū solā linguā mo
ueret ad p̄ces audiuit non posse se curari p̄usq̄ cre
deret i iesu et r̄ndret arti p̄stix cōuersatiōis. Inuiau
rū? Scredidit sp̄odit sanatus ē. **Q**uasiq̄ d̄ ait q̄ de
corporis salute exultauit p̄terea fortissimus iuueis nō
ne. **C**essica d̄ territorio hierosolyme tātū sibi applau
debat i uiribz ut quideci fr̄uenti modios du lōgeq̄z por
taret et h̄c hērs palmā fortitudinis sux ut asinos uiceit
Hic afflictus pessimo d̄xmōe nō catēas nō cōpedes nō
claustra hostioz itegra patiebatur multoz nasi et au
res mordicus aputauerāt hoz pedes illoz gulā frege
rat. Tātūq̄z terrorē sui oibz icusserat ut oneratus catēis
et fūibz i diuersa nitētū q̄i ferocissimus taurus ad mo
nasteriū p̄raberetur quē postq̄ stes uiderūt p̄teritū sūt.
Erat at̄ mirā magnitudis nūciauerūtq̄z patri. Ille sicut
sedebat iussit illuz ad se p̄rabi et dimitti. Solutoq̄z ait
iclia caput et uēi. Tremet ille et ceruicē flectet nec aspi
cere cōtra illū ausus: oiq̄z ferocitate deposita pedes se
dētis labere. Adiuratus itaq̄z et exactus d̄xmō qui iuue
nē possiderat septia die egressus est. **L. xiiii**

Sed nec illud tacendum arbitror quod Orion uir primarius et clarissimus urbis Aulæ quæ rubro mari iminet a legione possessus daemonum ad eum adductus est: manus ceruicis: latera: pedes ferro onerata erant: furorisque seuitiam torui oculi minabantur. Quis deambularet scilicet eius sibi: et de scripturis nescio quid interpretaretur erupit ille a manibus se tenentium et amplexans eum per tergum in sublime eleuauit: clamor oritur ab omnibus timebant. n. ne consecrata ieiunio membra collideret. Et scis arripens. Sinite inquit et mihi meum patrestrite dimittite: ac sic reflexa super humeros manu caput eius tetigit apprehensoque cruce ante pedes suos adduxit. Arrigens e regione abas manus et platas utroque calcas pede simulque igeminas: torque demonum turba. Quis ille euilaret et reflexa ceruice terram uertice tangeret. dicit inquit iesu. solve miser: solve captiuum: et unum et plures uincere tuum est. Rem loquor iaudita: ex uno. n. hoies omnes diuersa uoces et qui confusus populi clamor audiebatur. Quis ratus itaque et hic non potest multum tempus cum uxore et liberis uenit ad monasterium plura que gratias reddidit dona afferens: Eius sanctus Non legisti ait Quid giesi: quid si modo passi sunt: quorum alter accepit peccatum: alter obtulit: ut ille uenderet gratias sancti spiritus hic mercaretur. Quis Orion fletus diceret Accipe et da pauperibus rudit. Tu melius tuam potes distribuere qui per urbes abulas et nostros pauperes. Ego qui mea reliquit: cur aliam appetat? Multis nomen pauperum auaritia occasio fuit. Misericordia autem non habet. Ne melius erogat: quam qui sibi nihil reseruat. Tristis autem et in arena iacens: noli inquit contristari fili quod facio pro me et pro te facio: Si. n. hac accipero et ego offendam deum: et ad te legio reuertetur. .L. xv.

Quis uero possit silentio preterire quod gasianus maruinites hand longe a monasterio eius lapides ad edificandum de ora maris exiens totius paralyssi dissolutus est: et ab operis sociis delatus ad sanctum sanus statim ad opus reuersus est: et. n. litus quod palæstinæ xgyptoque preterit per naturam molle harenis in saxa duris rescentibus asperatur: paulatimque cohaerens sibi glaream per tactum cum non perdat aspectum. .L. xvi.

Sed et italicus eiusdem oppidi municepo christianus aduersus gasensem dum uixit manum idolo dedit circenses equos nutriebat: Hoc siquidem in romanis urbibus taxam seruatur a Romulo ut per felicem sabinarum raptum conso qui consilio deo quadriga septeno currat circuitu et equos peris aduersus fregisse uictoria sit: Sic itaque x mulo suo hunc maleficium qui demoniacis quibusdam imperatoribus et huius prederet equos. et illius concitaret ad cursu: Venit ad beatum hilarionem et non timens aduersarium ladi se defendi obsecrauit. Ineptum est nescio uenerando uiro in huiusmodi magis orationem perdere: Quis subrideret et diceret. Aur. n. si magis equorum precibus pro salute animarum tuarum pauperibus erogas? Ille rudit functionem esse publicam et hoc non tam se uelle quam cogi ne posse hoies christianum uti magis artibus: sed a seruo potius christi auxiliu petere: Maxie contra Gasenses aduersarios dei et non tam sibi quam ecclesie christi insulantes. Rogatus ergo a fratribus qui aderant sciphu fictile quo bibere consueuerat aqua fuisse implere eius tradit: que cum accepisset italicus et stabulum et equos et aurigas suos carceque repagula aspexit: Mira uulgi expectatio: nam et aduersarius hoc ipsum irridens diffamauerat: et fautores italicum sibi etiam uictoria pollicentes exultabant: Igitur dato signo hi aduolantes illi prepediuntur: sub horum curru rotæ feruent. Illi per

teruolantium terga uix cernunt: clamor uulgi nimis attolitur: Ita ut ethnici quoque ipsi conciperent. Gasianus a christo uictus est: Porro furere aduersarii Hilarionem maleficium christianorum ad supplicium posuit. Indubitata ergo uictoria et illis et multis retro circensibus plurimis fidei occasio fuit. .L. xvii.

De eodem namque gasensis emporii oppido uirginem dei uicinus iuuentis aperibat: qui cum frequenter tactu locis nutibus sibilis et ceteris huiusmodi: que solent morituræ uirginitatis esse principia nihil profecisset perrexit. Quem phim ut confesso uulnere suo magicis artibus rediret armatu ad uirginem. Igitur per annum doctus ab Aesculapio uatibus non remediatis aias sed perdetes uenit presumptum a stuprum gestiens: et subter limen domus puellæ carmia magica: et quædam tormeta uerborum et portentosas figurat monstras imagines sculptas in aris cyprici lamia defodit: illico insanire cepit uirgo: et amictu capitis abiecto rotare crinem: stridere dentibus: clamare nomen adolescentis. Magnitudo quippe amoris se in furorē uertebat. Perducta ergo a parentibus ad monasterium seni traditur. Plulante statim et confitentem demonem: ut sustinui inuitus aductus sum: quæ beatum memphis fontis omnes hoies deludebam. O cruce o tormeta que patior: exire me cogis: et ligatus subter limen teneor: Non exeo nisi me adolescentem qui tenet dimiserit. Tu senex gradis inquit o fortitudo tua qui litio et lamia striculus tēris: Dic quare ausus es ingredi in puellam dei: At ille ut seruare inquit eam uirginem: et senex Tu seruares inquit proditor castitatis. Eius non potius in eum qui te mittebat ingressus es: Respondit. Ut quid intrare in eum qui et ipse habebat collegas meum amoris demonem. Noluit autem scis antequam purgaret uirginem uel adolescentem uel signa iurare perquiri: ne aut solutus incantationibus recessisse demonem uideretur: at ipse sermoni eius accommodasse fidem. Asserens se fallaces esse demones et ad simulandum callidos: sed magis reddita salute increpauit uirginem: cur fecisset talia: per quæ demonem in eam intrare potuisset. .L. xviii.

Dum solum autem in palæstina et in uicinis xgypti uel syriæ urbibus: sed et in longinquis prouinciis perebruerat fama huius sanctitatis. Namque candidatus miles constantii imperatoris rutulus coma et cadore corporis idicans prouinciam inter Saxones et Alamannos gens eius non tam lata quam ualida apud historicos germania nunc Francia dicitur. Antiquo hoc est ad infantiam possessus demonem qui noctibus eum ululare: igemiscere: fremere dentibus compellebat: Secreta ab imperatore enectionem petiit eam ei simpliciter indicans et acceptis ad consularem quoque palæstinæ litteris cum ingenti honore et comitatu gasam deductus est: Quod cum a decurionibus loci illius quæisset. Ubi habitaret Hilarionem monachum: territi gasenses et putantes eum ab imperatore missum ad monasterium perreperunt: ut et honorem commendato exhiberent: et si quid ex preteritis iniuriis in Hilarionem essent offensi nouo officio deleretur: Deambulabat autem tunc senex in arenis mollibus et secum apsalms nescio quid summurmurabat. Vidensque tantam turbam uenientes substitit et resalutatis omnibus manibus eis benedicens: post horam ceteris abiit precepit: illum uero cum seruis suis et apparitoribus remanere: Ex oculis enim eius et uultu cur uenisset agnouerat. Statim ergo ad interrogationem homo suspensus uix terras tangeret pedibus: et immane rugiens syro quo interrogatus fuerat sermone respondit: Videre de ore barbaro et qui francam tantum et latinam

linguis nouerat syra ad purus uerba resonaret ut no
 stridor no aspiratio non idiomata aliquod palaxiu deesset
 eloqui. Confessus est itaqz quo in eu intrasset ordie Et
 ut interpres eius intelligerent qui graxam linguam et la
 tinam nouerat Graxe quoqz eius interrogauit Quo simi
 liter et in uerba eade rudente : multasqz incantationum
 occasiones: et necessitate magicarus artius obtendente
 Non curo inquit quomodo intraueris sz ut exeat in
 nomine dni nri iesu christi impero. Luqz curatus esset
 homo simplicitate rustica deces auri libras offerens hord
 aceus ab eo accepit panes. Audiens quod qui tali cibo
 aletur aux proclato ducerent . *L. xviii*

DARUO est de hominibus loqui
 bruta quoqz animalia ad eu quottidie
 furentia prabebantur In quibus iba
 et riu camelus enormis magnitudinis
 qui multos iam obtriuerat triginta et
 eo aplius uiri distentiu solidissimis sumis euz clamore
 adduxerunt. Sanguinei erant oculi spumabat os uolu
 bilis lingua turgebat et sup omnes terrores rugitus per
 sonabat imanis Iussit igitur eu senex dimitti: Statimqz
 et qui eu adduxerant et qui euz sene erant usqz ad uniu
 omnes diffugerunt . Porro ille solus prexit obuiam et
 sermone syro Non me iquit terres diabole tanta mole
 corporis et in uulpecula et in camelo uiuus atqz idem
 ipse es et interim porrecta stabat manu: Ad quez cum
 furens et qd deuoratura euz belua puenisset statim cor
 ruit. Simissusqz caput terrae coxquauit. Quorantibus
 cunctis qui aderant post tanta ferocitatem tanta subito
 mansuetudines. Docebat autem eos senex hominum cau
 sa diabolus etiam iumenta corripere . Et tanto eoz arde
 odio ut no solus ipsos: sz ea quoqz quae ipsorum essent
 cuperet interire . Quisqz rei proponebat exemplum.
 Quod anteqz beati Job tentare pmitteretur omne sub
 stantia eius intersecerit Nec mouere quepias debere
 qz iussione dni duo milia porcorum a daemobis interfecta
 sunt. Si quidem eos qui uiderant no potuisse aliter e
 dere exisse de hoie tanta multitudines demoniu nisi gra
 dis porcorum numerus et quasi a multis actus pariter
 corruisset. *L. xx*

QUODPS mihi deficiet si uolero
 uniuersa signa quae ab eo sunt perpe
 trata dicere. In tanta deniqz a dno
 eleuatis fuerat gloria ut beatus quo
 qz Antonius audiens conuersatione
 eius scriberet ei libenterqz eius epistolas sumeret. Ac
 si qd de syrie pnibus ad se languentes prexissent diceit
 eis quare nos ta lode uexare uoluistis: euz herentis ibi
 filius meui D. latione: Exemplo igitur eius p tota palaxi
 nas innumerabilia ceperunt esse monasteria et omnia
 ad euz monachi certatim currere . Quod ille cernens
 laudabat dni gratiam et ad profectu animae singulos ad
 hortabatur dicens Praxterire figuram huius mundi et ill
 re beatam uitam qz pntis uitae mercaretur i comodo . *L. xxi*

QUOLENS at eis exemplum dare et
 et humilitatis et officii Statutis die
 bus ate uindemias lustrabat cellulis
 monachoru qd cognitum est subz om
 nes ad eu cofluebant: et comitante
 tali duce circuibant monasteria hentes uaticum suum
 qz interdum usqz ad duo milia hoius cōgregabantur Sz
 et procedente tpe unaqueqz uilla uicinis moachis ad
 susceptione moachoz gaudens abos offererebat. Quā
 tu at fuerit in eo studiu nullus fratrum quauis huiles
 quauis paupz pterire. Del illud iudicium e qd uades
 in desertus cades ad uniu ex discipulis suis uisendum
 euz infinito agmine monachoru puenit pelusiu. Eodē

forte die quo aniuersaria solennitas omne quoqz op
 pidi populū i templū ueneris cōgregauerat. Volunt at
 illam ob lucifey cuius cultui sarracenoru natio dedita ē
 Sed et ipsū oppidū ex magna pte semibarbarū est pp
 loci situm Igi audito qd sanctus Hilario pteriret. Quil
 tos eni sarracenoru arreptos a daemone frequēter cu
 rauerat gregatim ei cu uxoris et liberis obuiā proces
 sere su: nentes colla et uoce syra bareth idest bēdic
 inelamates: Quos ille blande huiliterqz suscipiens ob
 secrabat: ut dū magis qz lapides colerent Siulqz uber
 tim flebat exlum suspectans et se pollicens u christo ē
 derent ad euz crebro eē uenturus. Mira dni gratia nō
 prius eum abire passi sūt qz futurae ecclesiae lineā mitte
 ret: et sacerdos eorum ut erat coronatus christi signo
 denotaretur. *L. xxii*

HLIO quoqz tpe cu exiturus esset ad
 uisenda monasteria et degerent in
 scedula apud quos maneret quos in
 trāsitu uisitare deberet: Scietes mo
 nachi quedā de subz piores simul
 qz cupientes uitio eius mederi rogabāt ut apud eum
 maret: Et ille Quid iquit uultis et uobis iurias et fil
 uexatione facei. Quod postqz si ille pcur audiuu er
 buit et nitentibus cunctis uix ab iuito ipetravit: ut suum
 quoqz monasteriu i mātionis ordine poneret. Post
 dies ergo decimū uenerit ad eu custodibus tam i uinea
 qz uillae custos eēt ab eo dispositis qui cu lapidibus et gle
 baris iactu fundiqz uertigine accedentes detererent.
 sine esu uix mē oēs profecti sunt ridente sene et dissi
 mulate sciz qd euenerat porro suscepti ab alio mocho
 cui Sabas: uocabulū ē debemus quidē uiden pa tacei
 uocabulū largi dicere qz dōmicius erat dies. Inuitabā
 tur ab eo uiuersi et uinea ut ate horā cibi uuarū pasu
 labore uix subleuarent: Et factus. Maledictus inquit
 qui prius refectione corporis qz aia qsierit: orcus p sal
 laus reddāus dno officiu: et sic ad uinea properabit
 Expleto itaqz ministerio i sublie stans bndixit uinea et
 suas ad pascendus oues dimisit Erāt at qui uesebantur
 nō minus tribz milibus: Luqz centū lagenis extimata iu
 isset itegra adhuc uinea: post dies uiginti trecētis fecē
 Porro ille pcur si multo minus solito colligeno: etiaz
 id qd habuerat uersus in acetus sero doluit. Hoc mul
 tis subz senex ate futurum dixerat. *L. xxiii*

DEESTIABATUR at pipue monachos
 qui ifidelitate quadā in futurū reseruaret sua
 et diligētia haberent uel supnū uel uetum
 aut alicuius rei euz seculo transeuntis Deniqz unū de
 subz i quito sermo a se miliario māente qz cōperat hor
 tuli sui nimis cautū timidūqz custodes et pauxillulū ha
 bere uimoz ab oculis eius abegerat. Qui uolēs sibi
 recōciliare senes frequēter uesebat ad fies et maxime
 ad hesitiū quo ille uehemētissime delectabatur quadā
 igit die ciceris sascēs uirētis sic i herbis erat atulū: Quē
 eu ad uespas Hesitiū posuisset imensus exclamauit se
 nex se putore eius ferre nō posse simulqz uic esset iter
 rogauit: rudente at hesitiū qd si quidā primitias agelli
 sui subz detulisset: Nō setis iquit putore dterius et i
 ticez scetez auaritia: mitte hūbz mitte brutis ai alibz: et
 uic an cōedant qd eu ille iux pceptū semis i psepi posu
 isset exterriti boues et plus solito mugietes ruptis uin
 culis i diuersa fugerūt Debat eis senex hāc grā ut ex o
 doz corpoz uestuūqz et eaz rez quas quisqz tetigerat
 sciret cui dmoni uel cui uitio subiaceret. *L. xxiiii*

IOSTUR sexagesimo tertio uita sua anno cer
 nens grande monasterium et multitudinem
 fratru secu hitāniū turbasqz eorū qui diuersis
 lagoribz et imūdis spūibz occupatos ad se dducebāt .

ita ut oī gñe hoīm solitudo p̄ circuitū repletur: flebat
 quotidiē: et incredibilī desiderio cōuersionis annq̄
 cordabatur: Interrogatus āt a fratribz quid haberet et
 cur se cōficeret aiebat: Rursū ad seculum rediī et rece-
 pi mercedē meā i uita mea. Et omnis palastina et us-
 cinx prouicax existiat me alicuius eē mōēn: et ego sub
 p̄textu mōasteriū ac dispēsatione fratruū uillē supellectilē
 hēo. Seruabatur ergo a fratribz maxieqz ab Hestio
 qui miro amore uenerationi senis traditus erat: Lūqz
 ita duxisset lugēs biēniū p̄ristenete illa cuius supra sect-
 mus mentionē p̄fecti tē uxor: sed nihil de ābitu p̄fecti
 habēs uēit ad eum uolēs ēt ad Antonii p̄gere cui flēs
 ille. Vellē quoqz ait ipse ire si nō carcere huius mona-
 steriū clausus tenerer: et si eundi fructus eēt: Bīduo .n.
 est hodie q̄ totus mundus tālī parēte orbatuē ē: Eredī-
 dit illa: et substituit: et p̄t paucos dies ueniēte nuntio
 Antonii dormitōne audiuit: .xxv.

MIRRENDOR alii signa eius et por-
 tenta quæ se mirantur incredibilem
 abstinentiā: scias: humilitates: Ego nihil
 ita stupeo: q̄ glias illū et honorē cal-
 care potuisse. Concurrēbāt ep̄i: pb̄i:
 dericoz et mōachoz greges: Natronx quoqz christi-
 anoz grādis tētatio et hinc in et urbibz et agris uulgus
 ignobile: s̄s et potentes uiri et iudices ut ab eo bñd̄m
 panē uel olei acciperēt: At ille nihil aliud nisi solitudi-
 nē meditabatur: In tm̄ ut quadā die proficisci statuerit
 et adducto asello nimis quippe exesus seiuinis uix egē-
 di poterat: iter arripere conaretur: qd̄ cū p̄cebrūiss̄ q̄t
 uainias et mōstia urbū palastine indiceretur plusq̄
 decē milia hoīm diuersx atatis et sexus ad retinēdum
 eū cōgregati sūt: immobilis ille ad p̄ces et baculo arenā
 discutiēs loq̄batur fallacē deū meū n̄ facio: nec possis
 uidere subuerfas ecclias: calcata christi altaria: filiorum
 meoz sanguinē susus: Oniuerſi āt qui aderāt intellige-
 bant reuelatū ei quiddā eē secretū qd̄ nollet cōfiteri: et
 nihilōminus custodiebāt enim ne proficisceretur. Deuēt
 ergo publica oēs uoc̄ contestās: nō cūbi se: non potius
 quippiā sumere nisi dimitteretur: et p̄t .vij. dies ineditx
 tandē relaxatus: ac uale dīcēs plurimis cū infinito ag-
 mine proficēntiū uenit betulū. Vbi p̄suasio turbis ut
 reuēterētur: elegit .xl. mōachos qui hērent niaticū et
 possēt seiuantes ingēdi. i. p̄t. solis occasū sūc̄ cibum.
 Quia iḡt die uenit pelusū: Distatisqz s̄ibz qui in ui-
 cina heremo et in loco qui lichinos dī morabātur: per-
 rexit p̄t tridui ad castrū theubaton ut uideret dracontē
 us ep̄iscopū et cōfessorē qui sibi exulabat. Quo incredi-
 biliter cōsolato tāti uiri p̄ntia: p̄t aliud tridui multo Ba-
 bylonem labore peruenit ut inuīseret Philemonē ep̄s
 et ipsūm confessorē. .L. xxvi.

CONSTANTINUS .n. rex arriāo-
 rum fauēs ipsi h̄resi utriqz in ea lo-
 ca deportauerat. in egrediēs p̄ bidui
 uenit ad oppidū Aphroditū Vbi co-
 uento diacono Bassane: qui locatio
 camellis et dromedis ob aquæ penuriā in heremo con-
 suerant euntes ad Antonii ducere: Confessus ē s̄ibz
 instare diē b̄i Antonii et puigilē noctē in ipso quoque
 quo defunctus fuerat loco a se ei debet celebrari. Tribz
 ergo diebz p̄ uastā et terribilē solitudinē tandē ad mō-
 tē altissimū puēnit: Repertis s̄ibz duobz monachis isa-
 ac et Mussano: quoz Isaac interps̄a Antonii fuerat: et
 quā se p̄bet occasio: et ad id loci uenimus: dignū uide-
 tur breui sermone hitachū tāti uiri describere: Sargeno
 et sublimis mōs per mille circiter passus ad radices sit-
 as aquas exprimit: quaz alias arenæ ebibūt: alix ad ē-

seriora delapsæ paulatim riuū efficiūt: Sup̄ quē ex utra-
 qz ripæ partæ palmarū inuēribiles multū loco et amce-
 nitatis et cōmodi tribuit. Videtes senē huc atqz illuc
 cū discipulis b̄i Antonii discurrere. Hic aiebāt psallere:
 hic orare: hic operari: hic sessus residere solitus erat:
 hic uitæ: hic arbutelas ipse plātauit: Alā areolā manū
 bz suis cōposuit hāc piscinā ad rigādus hortulū multo
 sudore fabricatus ē: istud sarculū ad effodiendā humū
 plurimis ātis hūit. Facebat in strati eius et q̄ calens
 adhuc cubile deosculabatur. erat āt cellula nō plus mē-
 suræ p̄ quadru tenens q̄ hō dormiēs extēdi poterat.
 Præterea in sublimi mōtis uertice q̄ per codeā ascen-
 dentibz et arduo ualde aduūsi dux eiisdē mensuræ cel-
 lula uisibātur: In quibz ueniētūm frēntiā: et discipu-
 loz suoz cōtuberniū fugiens moratus ē. Vex h̄x in
 uiuo exeso saxo hostia tm̄ addita hēbāt. Postq̄ aut ad
 hortulū uenerūt: Videns inquit Isaac hoc pomerium
 arbutulis consitum: et holeribz uitens: an hoc ferme
 trienniū onagroz grex uastaret unū ex ductoribz eoz
 stare iussit: baculoqz tundens: Quare inquit comeditis
 qd̄ nō feruistis. Et exiū exceptis aquis ad quas potan-
 dū ueniēbāt: nūq̄ eos nec arbutula nec holera cōngif-
 se. Præterea rogabat senex: ut sibi locus tumuli eius o-
 stenderent: qui cum seorsum eum adduxissent utrus ne
 mōstrauerit ignoramus. Tam̄ autem occultandi iuz
 p̄ceptum Antonii fuisse referentes: ne pergamiū qui
 in illis locis ditissimus erat: sublato ad uillā suam sancti
 corpore martyriū fabricaretur. .L. xxvii.

SILVOR reuersus Aphroditō du-
 obs tm̄ retentis fratribz secū in uici-
 na heremo moratus ē: tāta abstinen-
 tia et silentio ut tunc primus se ceptis
 se christo seruire diceret: Porro iam
 trienniū erat: ex quo clausū calus illas terras arcecerat
 ut uulgo diceret Antonii mortē et elementa lugere: n̄
 latuit fama Dilarionis accolæ quoqz illius loci: et cer-
 tatim uirilī ac muliebris sexus ore liuidi et attenuati
 fame pluuas a seruo christi. i. a successore Antonii de-
 p̄cabantur: quos ille certens mire doluit. Eleuatisque
 ad cælum oculis: et utraqz in sublime erigens palmas
 statim ipetrauit quod rogauerant: Ecce autem sitiens a
 renosaqz regio postquā pluuiis irrigata est: tantam ser-
 pētium et uenenatorum animalium ex improviso ebu-
 lit multitudinem ut percussis innumerabiles nisi ad bila-
 rionem cucurrissent statim interirent. Vndicō itaque
 oleo uniuersi agricolæ atqz pastores tangentes unine-
 ra certam salutem resumebant. .L. xxviii.

QUERENS s̄t se ibi miris honoribz af-
 fici perrexit Alexandria: in ad interio-
 rē heremum transiurus et quā mir-
 quam ex quo ceperat esse: Con-
 chus in Urbibus manserat: Diuer-
 tit ad quosdam fratres notos sibi
 in brutis haud procul ab Alexandria: Qui cum miro
 gaudio suscepissent senem: Et tam uicina nox esset: re-
 pente audiuit discipulos eius asinum sternere illumqz
 parare proficisci. Itaque aduolūti pedibz eius roga-
 bant ne hoc faceret et ante limen prostrati citius se mo-
 ri: q̄ tanto carere hospite testabantur: Quibus ille
 respondit: Ecce habere sessus ne uobis molestias
 generem: Herte ex posterioribus cognoscetis non fru-
 stra me subito recessisse. Igitur altera die Casenses
 eum litoribus suis profecti: Nam pridie eum uenisse
 cognouerāt intrātes mōasteriū: tū illū minie ip̄pisset i-
 nicem loquebantur: none uera sunt quæ audiuimus.

Magnus est et futura cognoscit: Urbs enī Gaza post
q̄ profecto de Palaestina Hilaride Juliano in iperius
successerat: destructo mōasterio eius p̄cibusq; ad ipato
res datis et Hilaridō et Desitii mortē ipetrauerāt: abo
q; ut q̄rerētur toto orbe scriptus erat. Egressus ergo d̄
brutio p̄ inuisam solitudines itrauit. Osa? Tbiq; anno
plus minus exacto. q̄ illuc quoq; sui fama puenerat
q̄ iam in oriente latere nō posset. Obi illū multi et op̄
nide et uultu nouerāt ad solas nauigare insulas cogita
bat ut quem terra uulgauerat: saltem maria celarent.

ℓ. xxviii.

ADDE ferme tpe Hadriāus disci
pulus eius de Palaestina supuenit et
cens Julianū occisus: christiāū ipera
tores regnare coepisse. Reuertī eū d̄
bere ad mōasteriū sui reliquias? Ad
ille audiens detestatus ē. et conducto cāelo p̄ uastā soli
tudines uenit ad maritimā urbes liby. x paratomū. Obi
Hadrianus iselīx uolēs Palaestina reuertī et pristinam
sub nomie magistri q̄rens gloriā multas ei iniurias fecit.
Ad extremū cōuastatis qux subz ei missa deuulerat ne
sciente eo profectus ē? Sup hoc q̄ alter locus referen
di nō est. Hoc tantus dixerī i terrorē eorū qui magios
despicūt. Ad post aliq̄tū t̄p̄ morbo regio cōputruerit
ℓ. xxx.

HABENS igitur senex sananū secū
ascendit classes qux Sicilia nauiga
bat. Quq; uenūdato euāgelioris co
dice quē mā suā adolecens scripse
rat dare nauilū dispōeret in media ser
me Adria nauclerū filius areptus a dāmoio clāare coe
pit et dice: Hilarion serue dei. Eū nobis et p̄ te et in
pelago tutos esse nō licet. Pa mihi spatiū donec ad ter
ram ueniā ne hic eiectus p̄cipiter i abyssos: Qui ille. Si
deus meus ait cōcedit tibi ut maneas māe. Sin autē
ille te eicit: quid mihi iuidiā facis hōmī peccatori atq;
mēdico? Hoc at dicebat ne nauix et negotiatores qui i
nauī erāt secū ad terrā puēssent proderēt. Nec multo
post purgatus ē puer: Patre fidem dante et ceteri qui
aderāt: nulli se super nōme eius locuturos. Ingressus
autē pachynū. promōtorius Sicilia obtulit. Nauclero
euāgelius pro subuectione sua et sananū. Qui nolēs ac
cipei maxime cū uideret eos excepto illo codice et hīs
quibz uestiri erant āplius nihil hēre. Ad extremū iura
uit se nō accepturū: S; et se uex assensū ē fiducia paup
is conscientix et in eo magis letabatur q̄ nihil habe
ret seculi. et ab accolis illius loci mendicū putaretur.
ℓ. xxxi.

DORRO recogitās ne negociatores
de oriēte uēientes se notū facerēt: ad
mediterranea fugit loca. i. i uicesio
a mari miliario. Tbiq; i quodā deser
to agello lignoz quorūdie fascē collū
gano iponebat dorso discipuli. Quo i proxima uillā ue
nūdato et sibi. almōiā. et aliis sorte qui ad eos uenie
bant paucillulus p̄cis emebāt. Sed uere iuxta qd̄ scri
ptus ē. Nō potest ciuitas latere sup montē p̄fita: Scu
tarius quidā cum i basilica beati Petri romx torq̄retur
proclamauit i eo immūdus spiritus ante paucos dies
Siciliā ingressus. Hilarion seruus dei et nemo eius no
uit: et putat se esse secretum: Ego uadam et prodam il
lum: Statimq; cum seruulis suis ascensa in portu nauī
appulsus est pachynum: et ducente se dāmoie ante
tugurium senis prostratus ilico curatus est.
ℓ. xxxii.

HOLITUS signoz eius in Sicilia In
muerabilē deinceps agrotānū: sed et
religiosoz hōmī adduxit multitudinē
In tātū ut d̄ prioribz uiris tūens qui
dā morbo itercutis eadē die qua ad
eū uenerat curatus ē. Qui postea offerens ei ifinita mu
nera audiuit dictus dñi saluatoris ad discipulos. Gratis
accepistis gratis date. Hū hxc ita agerentur i sicilia. De
litus discipulus eius toto orbe senē q̄rebat lustrans lit
torā: deserta p̄ eterrās. et hanc tantum hēns fiduciam?
q̄r ubianq; esset diu latere nō posset. Trāfacto autem
triennio audiuit mothonā a quodā iudao uillā popu
lis scuta uendente prophetas christianoꝝ apparuisse in
sicilia tanta miracula et signa facientē. ut de ueteribz sā
ctis putaretur: Interrogās itaq; habitū eius incepsit et
linguā maximeq; atates nihil discere potuit: Ille enī
qui hxc referebat famā ad se tātū uēisse hōis testabatur
Ingressus ergo Adria prospero cursu uenit pachynus
et i quadā curū littoris uillula famā semis sciscitatus ē
Eosona omniū uoce cognouit ubi esset. quid ageret.
Nihil ita i eo cunctis ammirantibz q̄ q̄ post tanta signa
atq; miracula: nec fragmē quides panis a quoq̄ in illis
locis accepisset. Et ne longus faciā sanctus uir Desitius
ad gēna magi prouolutus plātasq; eius lachrymis ri
gans Tandē ab eo subleuatus: post bidui triduiq; ser
mōē audiuit a sanano. Nō posse tā senē in illis habita
re regiōibz. S; uellet ad barbaras quasdas p̄get natio
nes ubi ēt nōen et sermo eius ignotus fieret. ℓ. xxxiii.

DIXIT itaq; cum ad Epidaurū Dal
matix oppidū: ubi paucis diebz i ui
cino agello māstans nō potuit absco
di? Siquidē draco mirā magnitudis
quos gentili sermōe boas uocant ab
eo q̄ tā grādes sint: ut boues glutire soleāt: omnē late
uastabat prouinciā et nō solum armēta et pecudes: sed
et agricolos quoq; atq; pastores tractos ad se in spū
tus absorbebat: Qui cum pyrā iussisset p̄parari: et oide
ad christū missa euocato p̄cepisset frues lignoz scādē
ignes supposuit: Tū itaq; cūcta expectate plebe im mē
bestiā cōcremavit. Undē xstianū quid faceret quo se uer
teret aliam parabat fugam et solitarias terras mente
plustr mo creabat quod tacente de se lingua miracula
loqueretur.
ℓ. xxxiiii.

A tēpestate terramotus totius or
bis qui post iulianū mortē accidit maria
egressa fuit terminos suos: et q̄ rursū
deus diluuiū minaretur: uel i antiquū
chaos redirēt oīa naues ad p̄rupta d̄
latere mōtū pependērunt. Quod cū uiderēt epidauri
tam frementes fluctus et uīdāz moles: et mōtes gurgi
tū littoribz iferrī: uerētes qd̄ tā euēisse cernebāt ne op
pidū funditus subuerteretur. Ingressi sūt ad senē: et q̄
ad plū proficiscētes posuerunt eus i littore: Qui cū ma
crucis signa pinxisset i sabulo māusq; cōtra tenderet i
credibile dictū est in quātas altitudinē intumescēs mare
ante eum steterit? Ac diu fremens et quasi ad obicem
indgnās paulatim i semetipsū relapsū ē. Hoc Epidau
rus et omnis illa regio usq; hodie pradicat: Oatresq;
docēt liberos suos ad memoriā in posteros trāsmittē
dā. Vere illd̄ qd̄ ad apostolos dictū ē si credideritis di
cētis huic mōti: transi in mare et fiet etiā iuxta litteram
ipleri potest. Si tñ quis habuerit apostoloz fides et ta
lem quales illis habendas dñs ipauit. Quid enī interest
utrus mons descendat i mare: an immensū uīdāz mō
tes repente obriguerint et ante senis tātūz pedes saxel
ex alia parte molliter fluxerint.
ℓ. xxxv.

TRABATUR omnis urbs: et magnitudo signi Salonis quoque percrebruerat: quod intelligens senex in breui lembo clam nocte fugit: et inuenta per biduus oneraria nauis perrexit: **C**yprius. Quis iter maleas et cythera pirata derelicta classe in litore que non antenna sed conto regitur duobus haud paruis mioparionibus occurrissent. Venuo hinc in fluctus surrigentes remigas oēs qui in nauis erāt trepidare flere discurrere pparare contos et qui si sufficeret unus nūcius certatis cenā piratas adesse dicebāt: quos ille procul intuens subripsit: et conuersus ad discipulos. **M**odica inquit fidei quare trepidastis nūquid plures sūt hi q̄ pharaonis exercitus: et tñ oēs deo uolēte submersi sūt loq̄batur et nihilominus spumātibus rostris hostiles carinæ iminebāt tactus tñ lapidibus in medio: stetit ergo in ora nauis et porrecta cōtra uenientes manu hucusq̄ ait uenisse sufficiat. **M**ira reꝝ fides: statim resiliere nauiculæ: et ipellētibz cōtra remis ad puppi ipetus rediit. **M**irabantur pirata p̄ tergū se redire uolētes: totoq̄ corporis nisu ut ad nauis puenirēt uelocius multo q̄ uenerāt ad litus referēbātur. **.xxxvi.**

DRETER OTIO cetera ne uidear in narratiōe signoz uolumē extēdere: hoc solū dicā q̄ prospero cursu inter cycladas nauigans hiciū clamātum de urbibus et uiciis et ad littora cōcurrentiū imūdoꝝ spm uoces audiebat: **I**ngressus ergo paphū urbē cypri nobilē carmibus poetaz q̄ frequēti terremotu lapsa nē ruinarz tñ uestigiis quid oli fuerit ondit. in scdo ab urbe miliario hitabat ignobilis gaudens quoq̄ q̄ quietus uiueret paucis diebus: **P**erū nō plus. xx. dies transferat: cū p oēs illā insulā quicumq̄ imundos hēbant sps clamare ceperit uenisse hilarionē serui christi et ad eum se debere properare: **H**oc salamia. **H**oc cyrrum: hoc lypitha et urbes reliquæ cōclamabant plerisq̄ asserentibus scire se quidē hilarionē et uere illum eē famulus dei: sed ubi esset ignorare. **I**ntra triginta iḡ nec multo p̄t amplius dies ducētī ferme tā uiri q̄ mulieres ad eū cōgregati sūt: quos cum ille uidisset dolēs q̄ se non pateretur quiescere et quod dāmō in ultionē sui seuiēt tanta eos orōnis istantia flagellauit ut quidē statim alii p̄t biduiū triduiū: oēs uero intra unā ebdomadā curarentur. **.L. xxxvii.**

MENES itaq̄ ibidē biennio: et sp̄ de fuga cogitās. **H**esitiū Veris tpe ē uersurū palæstia misit ad salutationē fratris et monasterii sui cineres iuisendos misit: qui cum reuertisset cōplenti rursus ad ægyptus nauigare hoc ē ad ea loca q̄ uocantur bucolia eo q̄ nullus ibi christianoz eēt: sed barbara tñ et feroz natio suastit ut in ipsa magis insula ad secretiorē locū cōcederet: quē cum dñs lustrāſ oia reperisset pduxit eus. xii. milibus a mari procul inter secos asperosq̄ mōtes: et quo nis reptādo manibus genibusq̄ possit ascendi. **Q**ui itrogressus cōtemplatus quidē ē terribilē ualde et remotū locū arboribusq̄ hincinde circumdatus hitēq̄ ēt acq̄ de sup̄ alio collis irriguā: et hortulū per amcenum: et pomaria pluria: quorum fructū nūq̄ in cibū sumpsit: s̄ antiquissimi iux̄ tēpli ruina cōmanes. **D**e quo ut ipse postmōs referebat: et eius discipuli testabantur tā inuenerabiliū per noctem et diē dāmonū uoces resonabant: ut exercitus crederes quo ille ualde delectatus ē. s̄ q̄ tantos agonistas hērs in proximo: cū quibz cōgrederetur hitauit ibi p̄ annos .v. et sæpe se inuissentē. **H**esitiū iā in hoc extremo uitæ

sux tpe refocillatus ē: q̄ p̄ asperitatē difficultatemq̄ loci et umbray ut ferebatur multitudinē aut nullus at rarus ad se uel possit uel auderet ascendere. **.L. xxxviii.**

QUADA die egressus hortulū uidet hoies toto corpore paralyticū iacere an fores: interrogauitq̄. **H**esitiū quisnam esset uel quō fuisset ad uentus: **Q**ui rñdens ait. **P**rocuratorē fuisse uillæ: ad cuius cōfina hortulus quoq̄ in quo ipsi erant p̄tineret: et ille cōlachrymans tendēsq̄ ad iacentē manum. **T**ibi inquit dico in noie iesu christi surge et ambula. **M**ira uelocitas adhuc uerba in ore loquētis uoluebātur: et tā mēbra solidata ad standus hominem surrigebant. **Q**uod postquam auditū est ēt difficultatem loci: et inter inuiliū plurimoz uicit necessitas. **N**ihil tam p̄ circuitus cunctis uillis obseruātibus q̄ ne quō laboretur. **D**isseminauerat. n. hoc de eo multorum rumor diū eū in eodē loco manere n̄ posse. q̄ ille non leuitate quadā aut puerili sensu uictus faciebat: sed honorem fugiens et importunitatē: sp̄. n. silentium et uitā ignobilem desiderabat. **.L. xxxix.**

TERTIO octogesimo ætatis suæ anno cū absens eēt. **H**esitiū: q̄ in testi uice breuem manu propria scripsit. epl̄ am: oēs diuitias suas ei derelinquens euāgelii. s̄. tunica sacceam cucullam et palliolum nā minister eius an paucos dies obierat uenerunt itaq̄ ad ægrotantem de papho multū religiosi uiri maxie q̄ eus dixisse audierant iam se ad dñm migraturz: et de corporis uinculis liberādus: s̄ et constantia q̄dā sc̄a sc̄mina cuius genēz et filiā unctōne olei de morte liberauerat: quos oēs adiurauit ut ne puncto quidē horæ p̄t mortē reseruarietur: s̄ statim eum in eodē hortulo terra operirent sic uesitiū erat in tūica cilicina et cuculla et sago rustico. **.L. xl.**

NON modicus calor tepebat in petore: nec p̄ter sensū quicq̄ uiri hois supererat et tñ apertis oculis loquebatur. **E**gredere quid times: egredere aia: quid dubitas. **.Lxx.** prope annis seruisti christo et mortē times? **I**n hxc uerba exhalauit spm: **S**tatimq̄ humo mēbra obruta: ante urbi sepultū q̄ mortuū nunciauerunt. **.L. xli.**

QUOD postq̄ palestina factus uir audiuit **H**esitiū prexit ad **S**yprū: et simulās se eodē uelle hitare hortulo. ut diligētis custodi: suspitionē accollis tolleret eū iḡtē uitæ suæ piculo p̄t. x. ferme mēses corpus eius suratus ē: q̄d i assā deferēs totis mōachorus et oppidoꝝ turbis proseq̄ntibus i antiquo mōasterio cōdidit: **I**llæsa tūica cuculla et pallio et toto corpore q̄ adhuc uiueret integro tātisq̄ fragrante odoribus ut de libutum unguētis putaretur. **.L. xlii.**

QUAM mihi uidetur in calce libri tacēda eē cōstantia sc̄issæ mulieris illius deuotio q̄ plato ad se nūcio q̄ corpusculū hilaridōis palæstina eēt statim exaiata ē. uerā i seruo dei dilectionē morte quos cōprobās. erat. n. solita puigiles ad sepulcrus eius notes ducēt: et q̄ cū p̄tē ad adiuuādas orōes suas sermociari: cineres usq̄ hodie mirā iter palæstias et **S**yprios cōtētione. **H**is corpus hilaridōis illis sps se hēē tantibus. et tñ utrobiz magna quotidie signa sunt: s̄ magis in hortulo **C**yprī forsitan quia plus illū locum dilexerit. **A**uxiliante domino iesu christo qui uiuūt et regnat in sæcula sæculorū. **A. C. E. T. A.**

Explicit uita s^{ca} Hilarionis heremite felicissime . amen

Incipit d^e monacho captiuo editus a s^{co} Hieronymo presbytero .

QUONIAM NAVALI praxio dimicantur sunt ante in portu et tranquillo mari flectunt gubernacula remos trahunt ferreas manus et uncos sparant. Dispositumque per tabulata militem pendente gradu et labere uestigio stat firmiter assuescunt. Ut quod in simulacro pugnae didicerunt in uero certamine non perhorrescant. Ita et ego qui diu tacui silere quippe me fecit: cui meus sermo supplicium est: prius exercere in paruo opere cupio: et ueluti quamdam rubiginem linguarum abstergere ut uenire possim ad historiam latiore. Scribere enim disposui: si tamen domini uiam dederit et si uituperatores mei saltem fugientem me et clausus persequi desierint: ab aduentu saluatoris usque ad nostras aetate id est ab apostolis usque ad nostri temporis aetate. Quomodo et per quos christi ecclesia nata sit: et adulta persecutionibus creuerit martyria coronata sit: Et postquam ad christianos principes uenerit: potentia quidem et diuinitas maior sed uirtutibus minor facta sit. Verus haec alias. Nunc quod iminet explicemus. Maronias triginta ferme milibus ab Antiochia urbe syriae haud grandis ad orientem distat uiculus. Hic post multos dominos uel patronos dum ego adolescentulus morarer in Syria ad papam Euagrii necessarium possessiones deuolutus est: Quis tunc nunc non minuit: ut ostenderet unde nossem quod scripturis suis. Erat ibi senex quidam nomine Calchus quem nos latine regem possumus dicere syrus natione et lingua et utebatur illius loci indigena. Annus quoque in eius contubernio ualde decrepita: et iam morti proxima uidebatur. Tunc sitiose abo religiosi et sic ecclesiae limen teretes: ut Zachariam et Helisabet de euangelio crederes nisi quod Johannes non erat in medio. De his cum curiose ab accolis quaererem. Quas esset eorum copula matrimonii sanguinis an spiritus omnes uoce consona sanctos et ideo placitos et mira nescio que respondebant. Quia cupiditate illectus adorsus suis homines et curiosius sciscitantis rerum fidem: Hoc ab eo accepi responsum: Ego inquit innate maroniaci agelli colonus parentibus solus fui. Quia cum me quasi stirpem generis sui et haeredes familiae suae ad nuptias cogeret monachus potius me esse uelle respondit. Quamuis pater minus: quamuis mihi blanditis persecuti sunt ut pudicitiam proderes. Haec res sola inditius est. quod et domum et parietes fugi. Et quia ad orientem ire non poteram propter uicinas praesidem et romae militum custodias: ad occidentem uerti pedes paucillimum nescio quid portans uicini. quod me tantum ab iopia defenderet. Quid multa? Perueni tandem ad heremum calcidos quae inter imas et essam magis ad austrum sita est ibidem repletis monachis eorum me magisterio tradidi manu lae bore uictum quatenus lasciuamque carnis refrenans ieiunium. Post multos annos incidit cogitatio mihi ut ad patriam pergerem. Et dum adhuc uiueret mater: iam enim patres mortui audieram solari uiduitatem eius. et exinde uenundata possessiuncula: partem erogare pauperibus ex parte monasterium construere. Quid erubescit confiteri infidelitatem meas partes in sumptum meorum solatia referuarem. Et lamare coepit Abbas meus: diaboli esse temptationes et sub honestae rei occasiones latere antiqui hostis astutias: hoc esse iterum reuerti canes ad uomitus suum. Sic multos monachorum esse deceptos nunquam diabolum aperta se fronte prodere: Proponebat mihi exempla de scripturis plurima. Inter quae illud ab initio. Quod Adas quoque et euam spe diuinitatis sup-

plantauerat. Et cum persuadere non posset prouolutus genibus obsecrabat ne se desereret: ne me perderes ne gratiam tenesque tergum respicerem: De misero mihi uicini modum pessima uictoria imputans illum non mea ualitate sed suum solatium quae profectus ergo me de monasterio qui finis esset ad extremum uale dicere uideo ut te fili sathanae notatum cauterio: Non quaero causas excusationes non recipio: Quis quae de oculis egreditur: lupi statim moribus patet. De heroea ad eas praesentibus uicina est publico in neri solitudo per quas sarraceni incertis sedibus huc atque illuc uagantur: Quae suspicio frequentiam uiciorum in illis locis congregat: ut innumera piculum auxilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo uiri sexumque senes iuuenes pauculi numero circiter lxx et ecce subito barbarorum manus equorum camelorumque sessorum israhelitarum irruunt crinitis uittis quoque capitibus: ac seminudo corpore pallia et latas caligas trahentes: pendebant ex humero pharetrae: et laqueos arcuum uibrantes hastilia longa portabant. Non enim ad pugnam sed ad praedam uenerat. Rapimur dissipamur in diuersa distrabimur: Ego iterum longo postliminio haereditarius possessor et sero mei consilii penitentem cum altera muliercula in unius heri seruitute sortito uenio. Ducimur imo portamur sublimes in camelis: et per uiam istam heremum spe ruinae timentes haeremus potius quam sedemur. Libus semicrudae carnes: et lac camelorum potus erat. Tandem grati amne transmissio peruenimus ad iterum solitudinem: ubi diuina eiusque liberos ex more gentis adorare iussu ceruices flectimus: et qui clausus carcere mutato habitu id est nudus disco ambulare: Nam aeris quoque temperies praeter pudenda nihil aliud uelari patebatur. Traduntur mihi pascedae oues et in malorum comparatione hoc fruor solatio quam dios meos et coeteros uos rarius uideo. Videbar mihi aliquid habere sancti Jacobi recordabar moysi qui et ipsi in heremo pecorus quondam fuere pastores. Descebar recenti caseo et lacte: orabam iugiter cantabam psalmos quos in monasterio didiceram. Delectabam me captiuitas mea: agebam dei in dicio gratias quam monachum quem in patria fueram perditurus in heremo iueneram. Nihil unquam tutum apud diabolum: Multiplices et ineffabiles insidiae eius: Sic quoque me latente iuenit inuidia. Dominus uidet gregem suum crescere nihilque deprehendens in me fraudulentem: Saebam .n. amplius praecipisse. Omnibus sic qui deo fideliter seruimus. Uolens me renuntiare quoque sibi fidem magis faceret: tradidit mihi illam coeserua mecum aliquam captiuam. Et cum ego refutare dicerem me christianum nec mihi licere uiuere ac cupere uxorem. Siquidem captus nobiscum uir eius ab alio domino fuerat abductus. Heros ille placabilis in furores uersus euaginato me coepit petere gladio et nisi festinus brachium tenere mulier praecipisset ilico sudisset sanguinem meum: iam uenerat tenebrosior solito et mihi nimium imatura nox duco in speluncam semirutam nouam coniugem et promouate nobis tristitia uterque detestabamur alter nec scitebamur. Tunc uere sensi captiuitatem meas prostratusque humi monachum coepi lugere perdidit dicens quem ducine miser seruatus sum? ad hoc mea me scelerata perdidit ut icanescere iam capite uirgo maritus fierem. Quid prodest parentes patriam rem familiarum contempsisse pro domo si hoc facio quod ut ne facerem illa contempsisse nisi forte quia prope haec sustineo quam rursus patriam desiderauimus. Quid agimus anima perimus an uicimus: Expetamus manus domini an proprio mucrone confodimur. Verte in te gladium: tu magis anima mors timenda quam corporis est. Habet et pudicitiam seruata martyrium suum iaceat in sepulchro christi testis in heremo ipse mihi ero et persecutor et martyr. Sic factus eduxi quoque in tenebris micantem gladium et acuminem contra me uerso. Vale inquam infelix mulier habeto me martyres potius quam maritum

Tunc illa prouoluta pedibus meis **P**recor te inquit p
iesum et per huius horæ necessitatē rogo ne effundas
sanguinē tuus i sanguinē meū: uel si mori placet in me
uerte primū mucronē: sic nobis potius coniungamur:
et si uir meus ad me rediret seruare castitatē: quas me
captiuitas docuit uel interirem anq̄ me pderem. **E**t
moreris ne mihi iungaris ego morerer: si mihi iungi uel
lea. **H**ēto ergo me cōiugē pudicitia: et magis aīx copu
las amato q̄ corporis. **A**redēt dñi maritu: christus no
uerit fratrem: facile persuadebimus nuptias cum nos
uiderint sic amari. **F**ateor obstupui: et ammiratus uirtu
tē scēminx cōiuge plus amari. **N**ūq̄ tñ illius corpus
nudum inuitus sum: nūq̄ carnem tetigi: timēs i pace p
de: qd̄ in plio seruauerā. **T**raſeunt in tali matrimonio
dies plurimi. **A**mabiliōres. n. nos dñs fecerāt nuptia
nulla fugx suspitio. **I**nterdū et mente toto aberā fidus
gregis pastor p solitudinē: **P**ost grāde iteruallus dū
solus in heremo sedeo: et pter calum terrāq̄s nihil uī
deo: cepti meciū tacitus uoluere: et iterdus monachoz
quoq̄ contubernū recordari: maxieq̄ uultus p̄is mei
qui me erudierat: tenuerat: perdiderat: **S**icq̄ cogitās
aspitio formicaz gregē angusto calle seruere ferre de
ra maiora q̄ corpora. **A**līx q̄dam herbaz semina for
cipe oris trahēbāt: **A**līx egerebant humū de foueis et
aquaz meatus aggeribz excludēbāt: **I**llx uenura hye
nis memores ne madefacta humus in herbā horrea
uerteret illata semina p̄cidebāt. **H**æ luctu celebri corpo
ra defuncta deportabāt. **Q**uodq̄s magis mīx eēt in tan
to agmine egrediēs nō obstabat iurantibz: **Q**ui potius
si quā sub false uidiſſent et onere concidiſſe suppositio
bituris adiuuabāt. **Q**uid multa? **P**ulebrū mihi specta
culū dies ille p̄buit. **U**n recordatus **S**alomonis ad for
micx solertia nos mittēs: et pigras mētes sub tali exē
plo suscitans **L**expi tedere captiuitatis de mōasteriū q̄
re cellulas: ac formicaz illaz similitudinē desiderare u
bi est labor in mediū: et cū nihil cuiusq̄ propriū sit: oī
bus oīa sūt. **R**egresso ad cubile occurrit mulier: tristi
tiam animi uulnū dissimulare nō potui. **R**ogat cur ita
exanimatus sim: audit cās: hortatur ad fugā: sequi nō
aspematur: peto silētiū: fidē tribuit: et fugi iussuro iter
metū et spē mediū fluctuāus. **E**rant mihi in grege duo
hirci miræ magnitudinis: quibz occisio utres facio co
rūq̄s carnes uianico p̄paro: et prio uespere putātibz do
minis nos secreto cubitare inuadimus iter utres et p
tē carniū portantes. **A**uq̄s peruenissemus ad fluui
um: nā decē milibz aberat inflatis et ascensio utribz a
quis nos cōdimus: paulatī pedibz subremigātes ut de
orsū flumine deferēte et multo lōgius q̄ cōsideramus
i alterā nos expōente ripā ut uestigiū sequētes pderēt
sed inter hęc madefactæ carnes: **E**t ex parte lapīx uix
tridui cibū pollicebātur. **B**ibimus usq̄ ad sacietatē su
turx nos siti p̄parates. **S**urrimus p̄t tergū sp̄ aspiciū
et magis noctibz promouimus uel propter insidias late
uagantiū sarracenoꝝ: uel propter ardorē solis nimīū
Pauesco miser et referēs: et securus toto tñ corpoꝝ p
horresco. **P**ost dies tertiū dubio aspectu procul respici
mus duos camelis sedētes uenire concite: **S**tatumq̄s
mens mali p̄saga putare dñs meditari mortē: solē cer
nere nigrescentē: dūq̄s timemus et uestigiū p̄ arenas:
nos proditos itelligimus: offertur ad dexteraz specus
lōge sub terrā penetrās. **I**ḡ timentes uenenata aialia
Solent quippe reguli uisera: et scorpionēs: ceteraq̄s
hūiuscemōi feruorē solis declinātia umbras petere. **I**n
tramus quidē speluncā: s̄s statī in ipso introitu sinistra
nos foueæ credimus: nequāq̄ ultra progrediētes: ne
dū mortē fugimus: incurramus in mortē. **A**ldq̄s nobiscū
reputātes si iuuat miserōs dñs hēmus salutē: si despicit
p̄cores habemus sepulcrum. **Q**uid putas nobis fuisse

animi: quid terroris cū ante specū haud procul starent
dñs et conseruus: et uestigiū indice ad latebras perue
nissent. **O** multo grauior expectata q̄ illata mors: rur
sus cū labore et timore lingua balbutit: et quasi claman
te dño mutire nō audeo. **Q**uitit seruum ut nos de spe
cu protrahat: ipse camelos tenet: **E**t euaginato gladio
nostrus expectat aduentus. **I**nterea tribz uel quattuor
cubitis introgresso famulo nobis ex occulto tergū eius
uidentibus. naz oculorum istiusmodi natura est: ut p̄
soles umbras iurantibus creca sūt omnia uox p̄ atrū
sonat **E**xite furdiferi quid moramini? exite morituri do
minus uos uocat. **A**dbuc loquebatur et ecce p̄ t̄bras
aspiciū lexiā inuasisse hoies et gutture suffocato
eruentus intro trahere. **T**esu bone quid tunc nobis ter
roris quid gaudiū fuit spectabamus hostem nostrus p̄
re domino nesciente **Q**ui cum uiderit eum morā facēt
suspiciū duos unī resistere: sed et iram disferre non
ualens: sicut tenebat gladium ad speluncam ueniet: et
clamore rabido serui increpās secordiā: prius a fera tē
tus est q̄ nostras latebras p̄teriret. **Q**uis hoc unq̄ cre
deret: ut añ os nostrum pro nobis bestia dimicaret: su
blato autē illo metu similis añ oculos nostros uersaba
tur interitus: nisi quod tutius erat leonis rabiē q̄ iras
hominū sustinere pauemus intrinsecus: et ne mouere
quidē nos autī p̄solabamur euētum rei inter tāta peri
cula pudicitia tñ cōscia pro muro septi lexiā insidias
cauens et uisā se eē sentiens app̄henū mordicū catulū
effert manūna nobisq̄ cedit hospitū neq̄ tñ satis cre
dulū statī erupimus: sed expectabamus diū et egredi co
gitantes illius nobis sp̄ figuramus occurſū: **S**ub tali
ergo terroꝝ et illa transacta die exiuius ad uesperā uidi
musq̄s camelos quos ob nimīā uelocitatem dromeda
rios uocant: p̄teritos cibos in ora uoluere: et in aluo
missos retrahere: quibz ascēsis et nona sit arcia. i. anno
na refocillati decima tandem die ad romana p̄ desertū
castra uenimus: oblatiq̄s tribuno rei ordinē pandimus
Inde trāsmisī ad **S**abinianū mesopotamix ducem ca
melorum accipimus pretium. **E**t quā iam **A**bbas ille
meus dormierat in domino: **A**d hęc delatus loca me
monachis reddo. **H**anc trado uirginibus diligens eas
ut sororem non tamen me ei credēs ut sorori. **H**æc mī
hi senex **M**alebus adulescentulo retulit. **H**æc ego uo
bis narraui senex castis ut discatis historiam castitatis
Expono uirginibus: et eas uirginitatem custodite **E**x
hortor uos narrate posteris ut sciant inter gladios: iter
deserta et bestias pudicitiam nunquam esse captiuam:
et hominem christo deditum posse mori: non posse
superari.

Incipit decimus tractatus tertix partis principalis de
amicitia quæ post singulos status inseritur: quia omni
status cōuenit et atati tibi et familiares quædam ad a
micos inseruntur epistolæ.

Ad Florentinum de ortu amicitia ubi illius effert uir
tutes: et miseratione in pauperes: **R**ufinum quoq̄s
sanctitatis attollit.

QUANTUS beatitudinis tua ruor
diuersa populorum ora compleuerit
hinc potes estimare: q̄ ego te ante i
cipio amare q̄ nosse: ut enis aposto
lus ait quorundā hois p̄ca m̄ifesta
sunt p̄cedentia ad iudicium: ita econtrario tua dilectio
nis fama dispergitur: ut non tam laudandus sit ille qui
te amat q̄ scelus facēt putetur qui si amat p̄termitto i
nūerabiles i quibz suscitādis x̄ps pauisti uestitū uisitasti
beliodori fr̄is a te adiuta n̄ctas mutoꝝ p̄t̄ et ora laxā

Quibus gratiis quo ille praconio peregrinationis incommoda a te fota referebat: ita ut ego ille tardissimus: quem intolerabilis langor afficiebat penatis ut aiunt pedibus charta caritatis et uoto te iam salutauerim: et complexus sim. Gratulor itaque tibi et nascentem amicitiam: ut dominus foederare dignetur precor. Et quia frater Rufius qui cum sancta Melania ab aegypto hierosolymam uenisse narratur: in diuidua germanitatis mihi charitate conexus est: quare ut epistolam meam huic tuae epistolae non graueris copulata ei reddere. Noli nos ex eius extrema uirtutibus illo conspiciens expressa sanctitatis insignia: Ego cinis et uilissima pars lutus et tam saeuilla dum uegetor satis habeo si splendorem morus eius imbecillitas oculorum meorum ferre sustineat. Ille modo lauit mundus est et tanquam nix dealbatur. Ego cunctis peccatorum fordibus inquinatus diebus ac noctibus opperior cum tremore reddere nouissimum quadrantes. Sed tamen quod dominus soluit copeditos: et super humilem et tremetem uerba tua requiescit forsitam et mihi in sepulchro scelerum meorum iacenti dicit Hieronymus ueni foras Sanctus presbyter Euagrius plurimum te salutatur: et martinianum fratrem iuncto amore et obsequio salutamus: quos ego uideam desiderans catena langoris inector. Vale in christo.

Ad eundem de uicissitudine litterarum inuitans et libros quosdam transferri et sibi mitti deposcens.

Nea mihi parte heremi commoranti quae iuxta syriam saracenis iungitur dilectionis tuae scripta plata sunt. Quibus lectis ita reaccensus est animus hierosolymas proficiscendi: ut pene nocuerit proposito quod profuerit charitati. Nunc igitur quomodo ualeo tibi pro me litteras repraesentare: et si corpore absens sum: amore tamen et spiritu uenio impendio exposcens ne nascentes amicitias quae christi glutino cohaerent aut ipsa aut locorum magnitudo distinet. Qui potius foederens eas reciprocas epistolas. Illa iter nos curat: ille se obuiet illis nobis cum loquatur. Non multum perditura est charitas: si ita sermone secum fabuletur: Rufinus autem frater ut scribis nec dum uenit: et si uenerit: multum proderit desiderio meo cum eum iam uisurus non sim. Ita enim et ille logo a me iteruallo est separatus ut huc non possit excurrere: et ego arripere solitudinis terminis arceor ut ceperit mihi iam non licet quod uolui ob hoc et ego obsecro: et ut tu petas plurimum quare ut tibi beati Rhetini augustidimensis episcopi comentarios ad scribendum largiantur in cantica canticorum quae ille sensu sublimiori disseruit. Scripsit mihi equidem de patria supradicti fratris Rufini Paulus senex Tertuliani suum codicem apud eum esse quem uehementer reposcit. Et ex hoc quare ut eos libros quos me non habere breuis subditus edocebit librarii manu in charta scribi iubeas. Interpretationem quoque psalmodiarum dauidicorum: et prolixum ualde de synodis librum sancti Hilarii: quem ei apud Treuiros manu mea ipse descripsit: eaque ut mihi transferas peto. Nosti hoc christianae esse alicuius pabulum: si in lege domini meditetur die ac nocte. Exteros hospitio recipis: solatio foues: sumptibus iuuas: mihi si rogata presiteris: multa largitus es. Et quoniam tribuente domino multis sacrae bibliothecae codicibus abundamus ipse uicissim: et quaecumque uis mittam. Nec putes mihi graue esse si iubeas: Dabeo aliuos qui antiquae mex arti seruiant. Neque uero beneficium pro eo quod postulo polliceor. Heliodorus si indicauit mihi te multa de scripturis querere: nec sic inuenire: Aut si oia habes incipiet sibi charitas plus uedicare: plus petet magister pueri tui de quo dignatus es rescribere: quos plura

glatorum esse eius non dubium est saepe. Euagrius presbyter dum adhuc Antiochia esset me parte corripuit. Qui ille respondit: Ego nihil timeo dicit se a domino fuisse dimissus. Et si nobis placet ecce hic est transmittite eum quo uultis. In hoc arbitror me non peccare: si homines uagum non sinam longius fugere: Quia propterea quia ego in hac solitudine constitutus non possim agere quod iussisti: Rogavi carissimum mihi Euagrium ut tui quod mei causa instanter negocium prosequeretur.

Ad marcellam de mulieribus acceptis quae mystice interpretantur ubi de cerasis uerecundia uirginali rubentibus sibi transmissis loquitur insinuans quis id genus pomi primus romam inuexit.

PARUA specie sed charitate magna sunt munera accepisse a uirgine armillas: epistolam et columbas: Et quoniam mel in dei sacrificiis non offerunt: nimia dulcedo arte mutata est: et quadam ut ita dicam piperis austeritate condita. Apud deum enim nihil uoluptuosum nihil tantum suauiter placet: nihil quod in se non habet mordacis aliquid ueritatis. Pascha christi cum amaritudinibus manducatur. festus est dies et natalis beati Petri festus solito concinendum. Ita tamen ut scripturarum carmen iocularis sermo non fugiat: sic a proposito palatrum nostrum longius euagemur. Armillas in Ezechiele ornatur hierusalem: baruth epistolam suscepit ab Hieremia: in columba specie spiritus sanctus allabatur. Ita ut te aliquid et piperis mordeat et pristinam libelli etiam nunc recorderis. Laue ne operis ornamenta dimittas quae uere armillae sunt brachiorum. Ne epistolam pectoris tui scindas: quae a baruth traditam non uacilla rex prophanus incidit ne ad similitudines effret per osee audias facta es insipiens ut columba: Nimum respondebis austere: et quod festo non conueniat dies. Talibus ipsa muneribus prouocasti: dum dulcibus amara sociata sunt et a nobis paria receperis: laudes amaritudo comitabitur: Verum ne uidear dona minuisse: accepimus et canistrum cerasis refertum talibus et tam uirginali uerecundia rubentibus ut ea nunc a lucculo delata existimarem. Siquidem hoc genus pomi ponto et armenia subiugatis de ceraso sumptum primus romas perulit. Unde et a patria arbor nomen accepit. Igitur quia in scripturis canistrum ficis plenum legimus: cerasa uero non inuenimus: In eo quod allatum est id quod allatum non est praedicamus. Optamusque te de illis potius fieri: quae contra templum dei sunt et de quibus deus dicit. Quia bona ualde. Nihil quippe saluator medium amat et sicut frigidum non refugiens calidis delectatur ita tepidos in apocalypsi euomere se loquitur. Unde nobis sollicitus prouidendum ut solennem diem non tamen ciborum abundantia quam spiritus exultatione celebremus: quia ualde absurdum est nimia saturitate uelle honorare martyrem quos sciamus deo placuisse ieiunium. Ita tibi semper comedendus est ut cibum oratio sequatur et lectio. Quod si aliquibus displicet apostoli uerba cantato. Si adhuc hominibus placerem christi ancilla non essem.

Ad marcellam de muneribus gratias ages quae ad laudem dantis mystice interpretantur.

In absentiam corporum spiritus confabulatione solemur: faciat unusquisque quod praeualeat. Nos dona transmittitis: nos epistolas remittimus gratiarum. Ita tamen ut quia uelatarum uirginum munus est aliquid in ipsis munusculis mysterium demonstramus. Saccus orationum signum atque ieiunium est.

Sella ut foras pedes uirgo nō moueat? Lerei ut accē
 so lūie spōsi expectetur aduētus? Lalicez mortificatōez
 carnis oñdūt et semp aiuz ad martyz pparatus. Lalicez
 quippe dñi inebriā q̄ peroptiuz. Ad at solēt et matro
 nis offerri miferia paruis aialibz uentilādis elegans
 itēptatio ē procul ab illis abesse debere luxuriā q̄ cito
 cū isto moriturx mūdo oleū uitx suauoris extermināt
 hic typus sit uirginis hāc figura sit matronaz. Nobis
 at licet in pueris mūera uia cōueniūt Sedere aptū ē
 ociois in sacco iacere pccitētibz: Lalicez hēre potan
 tibz: licet et pp nocturnos metus et aiuz semp malo cō
 sciētix formidantē exteros quoqz acēditē sit gratum.

**Ad Julianus diaconus se excusās de silētio līarū polli
 tens pteritā negligētā futura frequentia compensare.**

ARIJANVS sermo ē mēdaceo fa
 ciūt ut nec uera dicētibz credātur qd
 mibi ego a te obiurgatus de silēntio
 līarū accidisse uideo. Dicā sape scrip
 si. is negligētā baiuloruz fuit. Rūde
 bis oius nō scribētū uetus ista excusatio ē. Dicam nō
 repperi qui eplās ferret: dices hīnc illuc isse q̄ plurios
 Lontēdā et me ēt his dedisse: at illi quia nō reddideit
 negabit: et erit inter absētes icerta cognitio. Quid igē
 faciā? sū culpa ueniā postulabo: rectius arbitrans loco
 motus cedere q̄ xquo gradu certam ia cōcitare. quāq̄
 ita me iugis tā corporis agrotatio q̄ aīx agritudo cō
 sūpfit ut morte imiētē: nec mei pene memor fueri: qd
 ne falsū putes oratorio moī p̄ argumenta testes uoca
 bo. Sēs s̄ Heliodorus hic affuit: qui cū meū hēimū
 uellet incolere meis sceleribz fugatus absēssit. Verū
 oēs culpā p̄is uerbositas excusauit: nā ut ait flaccus in
 satyra. Oibz hoc uiciū est cātoribz inter amicos rogati
 nūq̄ cantēt inuissi ut nūq̄ desistant. Ita deinceps fasa
 bz obrūā līarū: ut ecōtrario incipias rogā ne scribam
 Sorore filiā in christo tuā gaudeo te primū nūctante i
 eo pmanere quo ceperat: hic n. ubi nē sū nō solū quid
 agatur in patria: s̄ an ipsa patria p̄fiet ignoro. Et licet
 me sinistro. Uera ex cateraz ore dilāiet: nō timebo ho
 minū iudicia hīntus iudicē meū iū illd qd quidā ait
 Si fractus illabitur orbis ipauitū me feriet ruix: quapp
 q̄so ut apli memor p̄cepti quo docs opus nīm pmane
 re debet et tibi a dño p̄miū i illius salute pares: et me
 de cōi in christo glia cōris reddas sermōibz latiore.

**Ad Niceram hypodiconū Aquilegix de uiciūstudie
 litteraz cōquereis illaz intermissione scādi amicitiaz
 Ubi docs uū tabellarū et librariū nomē sūpsit originē.**

QUAPTLVS comicus tractans
 de uiciūstudie līarū: sola inquit res
 ē q̄ fac hoies abites p̄ites. nec falsā
 dedit quāq̄ in re nō uera sitas: quid
 n. ē ut ita dicā tā p̄is iter abites q̄
 per eplās et alloqui et audire quos diligās: Mas et ru
 des illi italy hoies quos cassos Ennius appellat: qui
 sibi ut in rhetoricis Licerō ait uictu sermo uictū requiē
 bāt an charte et mēbranaz usū at i dedolatis ex ligno
 cōdillis at in corticibz arboz mutua eplāz alloquia
 missitabāt: Dū et portitores eaz tabellarios: et scripto
 res a libris arboz librarios uocauē: quāto igē nos ex
 polito tā artibz mūdo id nō debemus omittēre qd illi
 sibi p̄stiterūt. Apd quos erat cruda rusticitas: et qui hū
 manitatē quodāmō nesciebāt: Ecce bris chromatiuz
 cū scō Eusebio nō plus natura q̄ morū sibi aequalitate
 germano litterario me prouocauit officio. Tu mō a no
 bis abiens recentē amicitā scādis potuisc̄p distulit: qd

prudēter: q̄ prudēter apd Liceronē aliuz uetat: Nisi
 forte tibi ita exosus ē oriēs ut līas quoqz tuas huc ue
 nire formides. Expergiscēz expgiscēz et euigila de som
 no p̄ta unā charta schedulā charitati iter delicias p̄tā
 et cois quā hūimus pegratōis aliqñ suspiria: si amas
 rescribe obsecrāt: Si trasceris iratus is scribe magnus
 et in hoc desiderū hēo solamē: si amici litteras uel indī
 gnantis accipiam.

**Ad Chromatiū Joninānū et Eusebiū de eplā accepta
 gratulās de cuius breuitate cōgritur ubi docet qñ p̄ga
 menoz usus ac nomē incepit. Bonosū q̄ tā p̄fectus ef
 fert se q̄ tacētē deprimit: matrē et domū illoz attulit.**

QUON debet cartha diuidere: quos amor
 mutuos copulauit: nec p singulos officia
 mei sunt partienda sermonis cū sic uos i
 uicē ametis: ut nō minus tres charitas iū
 gat: q̄ duos natura sociatit qui potius si rei cōditio pa
 teretur sub uno litterulx apice noia indiuia cōcluderē
 uestris quoqz ita me litteris prouocātibz: ut et in uno
 tres: et tres in uno: et in tribz unū putarē: nā postquas
 scō Euagrio trāsmittēte in ea ad me heremi pte delata
 sunt: qux inter syros ac sarracenos uastū limitē ducti:
 sic gauisus sū ut illū diē romanx felicitatis quo primū
 Marcelli apd Molā p̄silio p̄t cannēsē pugna sup Apēt
 nūm mōtē Hannibalis agmina cōciderūt ego uicerim
 Et licet supradictus si sape me uisitet atqz me ita ut sua
 in christo uiscera soueat: tamē lōgo a spacio se uinctus
 non minus mibi dereliquit abesido desiderius q̄ attu
 lerat ueniendo latitiā. Nunc cū uestris litteris fabulor
 illas aplexor Illex mecus loquitur: Illa hic tantus la
 tine sciūt hic enis aut barbarus semī sermo dicēdus ē
 aut tacēdū ē Quotienscūqz mibi amāssimos uultus
 nocte manus referant impressa uestigia. tocies aut ego
 hic n̄ sum aut uos hic estis. Credite amori uera dī: cēdī
 et cus has scriberem uos uidebam. Quibz hoc primū
 queror cur tot iteriacentibus spaciis maris atqz terraz
 tam paruā epistolam miseritis nisi quod ita merui qui
 uobis ut scribitis ante non scripsi chartam defuisse nō
 puto xgypto ministrāte cōmeritia et si alieis Ptolemx
 us maria clausisset: tamen rex Attalus membranas e
 pergamo miserat. ut penuria charte pellibz p̄saretur
 Unde pergaminarum nomē ad hanc usqz diem tradē
 te sibi inuicem posteritate seruatum est. Quid igitur ar
 biter baiulum festinasse quīs longx epistole. una nox
 sufficit. An uos aliqua occupatione detentos nulla ne
 cessitas maior est charitate: Restant duo ut aut uos p̄
 guerit: aut ego nō merueri In quibz malo uos icessēz
 tarditatis q̄ me condemnare nō merito. Facilius enis
 negligētia emendari potest: q̄ amor nasci Bonosus
 ut scribitis quasi silius i x̄vōs aquosa petū nos pristi
 na cōtagione sordentes quasi reguli et scorpiones arē
 tia quaxque sectamur ilie ias calcāt super colubri caput
 nos serpenti terras ex diuina sententia cōedant ad huc
 cibus sumus Ille tam potest summū graduū psalmum
 scandere nobis adhuc in primo ascensu sientibz nescio
 an dicere aliquādo contingat Lenam̄ oculos meos in
 montes unde ueniet auxiliuz mibi. Ille inter minacēs
 saeculi fluens in tuto insulā hoc est ecclesix gremio se
 dens ad exēplum Joannis libitū forte iam deuorat:
 ego in scelerum meorum sepulchro iacēs et peccatoz
 uinculis colligatus dominicum de euangelio expecto
 clamorem Hieronymē ueni foras. Bonosus inq̄: q̄
 secundum prophetam omnis diaboli uirtus i lumbō ē
 trans euphrates tulit lumbare suum ibi illud i forāne
 petrē abscondens. et postea scissum repertens cecinit
 Domine tu possedisti rēes meos. Disrupisti uicula mea

tibi sacrificabo hostia laudis: me uero Nabugodono
 sor ad babylonē idest cōfusiōes mētis meae catenatus
 duxit: ibi mihi captiuitatis iugū iposuit ibi ferri circulū
 inectēs de cātis sion cātare pcepit. **L**ui ego dixi. **D**ns
 soluit cōpeditos: dñs illūinat cecos. **E**cce ut breuiter
 cepta dīsimilitudinē finias. **E**go uentias de pcor ille ex
 peccat coronā. **S**oror mea sancti Juliani i christo fruc
 tus est: ille plāuit uos rigate dñs incrementū dabit.
Danc mihi Iesus pro eo uulnere qđ diabolus islixerat
 pstitit: uia reddendo pro mortua. **D**uic ego ut ait gē
 tilia poeta oia etiā tuta tieo. **S**citis ipi lubricis adole
 fecētix iter: in quo et ego lapsus suz: et uos nō sine tice
 trāstis hoc illa cū maxie igidī ois fulciēda pceptis ois
 est sustentanda solatiis. i. crebris uix sicutudinis episto
 lis roborāda: Et qđ charitas oia sustinet: obsecro ut et
 a papa Valeriano ad eā cōfortandā lias exigatis. **N**o
 stis puellares aios his rebs plerūqz solidari: si se intelli
 gant cur eē maioribz. **I**n mea eniz pīa rusticitas uer
 nacula deus ueter est et de die in diē uiuūtur. **S**anctior
 est ille: qui ditior ē. **A**ccessit huic patellx iuxta tritū po
 puli sermonē prouerbiū dignū opalū lupicinus sacer
 dos secundus illud quoqz de quo semel i uita crassū ait
 resisse Lucilius similes habēt labra lactucas asino car
 duos cōedendi uidelicet ut pforatā nauē debilis guber
 nator regat: et cecus cecus ducat i fonsā talisqz sit rec
 tor quales illi qui regitur. **P**atres cōmunē qđ cū uo
 bis sicutitate societur in eo uos prauēit qđ tales genuit
 culus uere ueter aureus potest dici eo salutāus hono
 quo nostris unaqueqz suscipiēdas cūctas forores: quz
 sexus uicere cū sculo qđ oleo ad lapidas largiter ppa
 rato spōsi opperūtur aduētiū: **O** beata dōus i qua cō
 morātur **A**nnā uidua uirgines prophetissā geminas
 Gānel nutrites in tēplo **O**recta felicia in quibus cerni
 mus machabeoz martyris coronis cūctā martyrem
 matres: **N**ā licet quottidie christū cōfiteamini dū eius
 pcepta seruatis tñ ad priuātā gloriā publica hxc accessit
 uobis et apta confessio qđ p uos ab urbe uestra ariant
 quodā dogmatis uirus exclusū ē **E**t mirāmi forsitan
 uā in sine tā epistolx rursus exorsus sum. **Q**uid faciā?
Docē pectori negā nō ualeo: epistolx breuitas cōpel
 lit tacere desiderū uestri cogit loqui **P**roxpropens ser
 mo cōfusa turbatur orōne **A**mor ordines nescit.

**Ad Zhrisogonus monachū aquilegix querens i ipso
 ortu amicitia silentio litterarum esse neglectum.**

QUod circa te affectus meus sit cariss
 mus ambobus Heliodorus tibi po
 tuit fideliter nūciat qui nō minori te
 diligit amore qđ ego diligo ut ego sp
 in ore meo tuū nōden sonē ut ad pri
 mā quāqz cōfabulatiōes iocūdiffimū mihi tui confortiū
 recorder: hūilitatē admirer uirtutē esserā p dices chari
 tatem uerus tu qđ natura. lyncos insitus hēnt ne post
 tergū respicientes meminērint priorū et mens pdit qđ
 oculi uidere desiderant **I**ta nix necessitudinis penitus
 oblitus illā epistolā quā in corde christianoz scriptam
 apostolus refert nō p parūā liā: sed imis ut aiunt caris
 erasisti: Et ille quidē quas diximus fere sub frōdente
 captātea arboris ramo fugates capreas aut timidū cer
 uos aial cōphenderunt: currentēqz frustra pdādus ho
 stem suū secū uehit rapido desup ore dilaniāt: et tā diu
 meminez pdādū qđ diu ueter uacuis sicū fame guttur
 exasperat. **U**bi uero sūguine pasta feritas uiscera distē
 ta cōpleuerit cū saturitate succedit obliuio tā diu nesci
 tura qđ capiat donec mēorta reuocarit esuriet. **T**u nec
 diū faciatus e nobis cur fines iugis exordio: cur amittis
 ante qđ teneas? **N**isi forte negligētia semp excusatione

sociā asseres te nō hūisse qđ scriberes: cum hoc ipsuz
 debuēris scribere non habuisse quod scriberes.

**Ad Antonius monachus illi supbia cren ipingens qđ
 deces interpellatus epistolis non rēderit ubi qđam de
 hūilitate et contrario superbix uitio scribit.**

DEus nō hūilitatis magē disceptatibz
 de dignitate discipulis unus apphen
 dit e puulis dicens **Q**uicūqz uestri
 non fuerit cōuersus sicut infans non
 potest introire in regnū calorus **Q**uā
 ne tātus docere nec facere uideretur i pleuit exemplū:
 dum discipuloz pedes lauat dū traditorē osculo excipit
 maria de caloz disputat regno dū ab inferis resurgēs
 primū mulierculis apparescit? **S**athanas at ex arcēge
 lico fastigio nō aliā ob causas nisi ob cōtrariā hūilitatē
 supbia ruit: et iudaicus populus primas sibi cathedras
 et salutationes in foro sibi uindicans deputato antea i
 stillā simlx gētiliū populo succedente deletus ē **C**ontra
 sophistas quoqz seculi et sapiētes mūdī **P**etrus et **J**a
 cobus piscator mittitur? **L**uius rei cā scriptura ait **S**up
 bis deus resistit: hūilibus at dat gratias. **U**ides frater
 quale malū sit qđ aduersarius hēt deus **Q**uā qđ in euā
 gelio et pharisaeus arrogās spnitur. et hūilibz publicāus
 auditur. **D**ecē iam nisi fallor epistolā plenā tā officii
 qđ pcam missi cū tu ne mutuū quides facere dignaris.
Et dño loquēte **L**um seruis sē cū fratre nō loqueris.
Nimis inquis cōtūeliose. **L**rede mihi nisi stili uerecū
 dia prohiberet tāta lēsus ingererē ut incipēs mihi re
 scire uel iratus: **S**z qm et irasci hois ē: et iniuriā nō
 facere christiani ad ātiquū morē reuertens rursus pcor
 ut et diligētē te diligas: et cōseruo sermonē cōseruus
 imptias. **V**ale in christo.

**Ad theodosiū et ceteros anachoritas suffragiū oratio
 nus implorās ut ex seculi tenebris liberetur **U**bi de se
 humillime loquitur.**

QUAE uellē nunc uestro interesse
 cōuēni et admirādū cōfortius licet
 isti oculi nō mereātur aspicere: tota
 cū exultatione cōplecti. **S**pectare de
 fertus omni amantius ciuitate. **U**i
 derem deolata ab accolis loca qđ ad quoddāz paradi
 si instar factoz cœtibz obsideri. **D**ez qđ mea hoc fa
 cez delicta: ne cōfortio beatorū infereretur obsessū oī
 crimine caput. **I**ncirco obsecro qđ uos impetrare posse
 non abigo ut me ex istius seculi tenebris uō liberetis
 oratu. **E**t atē dixerā p sēns: et nūc p litteras uotū idicāz
 nō cesso: qđ mens mea oī ad id studiū cupiditate rapta
 tur. **N**ūc uestrus ē ut uolūtātē sequatur effectus meū
 est ut ueli uestri ē ut possim. **E**go ita suz qđ a cūcto gre
 ge morbida aberrans ouis. **Q**uā nisi me bonus pastor
 ad sua stabula hūeris ipositus reportarit: lababit gres
 sus: et in ipso conāine uestigia cōcident assurgētis. **E**go
 sū ille prodigus filius. qui oī quā mihi pē ēdiderat por
 tione profusa: necdū me ad gētoris genua sūmisi nec
 diū cepti prioris a me luxurix blādīmēta depellere. **E**t
 quā paululū nō tā desui a uicis: qđ cepti uelle desine
 re: **N**ūc me nouis diabolus retibz ligat: nūc noua ipe
 di mēta proponēs maria uidiqz circūdat: et undiqz pō
 tū. **N**ūc i medio cōstitutus elemēto: nec ingredi uolo:
 nec progredi possū **S**upē ut oratu uō facti spūs aura
 me prouebat: et ad portū oprati littoris prosequatur.

Uide i hoc gñe siue tractatu ad Rufinū eplāz in qua

Illus tunc aicus dulcibus affatur eloquiis exhortas ad pseuerantias charitatis qm amicitias qux desinere pot uera nunq fuit Incipit Plus deum q inter epistolas de contemptu mundi et laudibus heremi inseruimus. Quia de uita Bonosi heremite pertractat .

Incipit Tractatus undecimus tercia ptis principalis de fictis amicis et detractoribus .

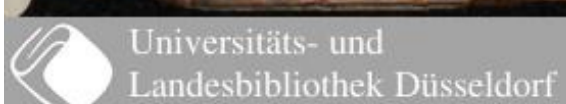
Ad Asella de fictis amicis . qui cora blandiabatur et post tergum detrahebant Sanctoy Paulx atq De lana illi consortiu imputates qua e nauu hierosolyma pergens conscripsit

In tibi putem a me grās posse refferri nō sapiā . Potēs ē deus sup psonas meā scā aīa tuā restituē qd meretur Ego enim indignus nec estimare siq̄ ponit: nec optare ut tantum mihi i christo largireris affectu Et licet me sceleratū quidā putēt: et oibus flagitiis obrutū et pro peccatis meis ē hāc parua sint: tamē tu bene facis q̄ ex tua mēte malos ēt bonos putas . periculōsū quippe de seruo alterius iudicare: et n̄ facili uenia praua dixisse de rectis. Veniet ueniet illa dies i qua et meū dolebis ardeī nō paucos. Ego probrosus ego uersipellis et lubricus: Ego mēdax et sathane arte decipiēs Quid ē tūtu nel hāc credidisse: finxisse de isontibus. An ēt de noxiis credere noluisse: osculabantur mihi quidā manū: et ore uipereo detrahebāt. Dolebāt labiū corde gaudebant: Videbat dñs et subsannabat illos. et miserū me seruu suū cū eis iudicio reseruabat Alio accessus meū calūniabatur et risus: Ille uultu detrahebat. Hic i simplicitate aliud suspicabatur. Pene cretrentio cū eis uixi. Multa me uirginū ebri turba circū ddit dñiōs libros ut potui nōnullis disserui lectio assiduitate assiduitate fāliantatē fāliantatē fāliantatē fecerat. dicāt quid inq̄ i me aliter senserit q̄ christianū decebat Penitentiā cuiusq̄ accepi Quinera uel magna uel parua nō spreui In manu mea xs alicuius isonuit. obliquis sermo oculis petulās fuit nihil mihi aliud obicitur nisi sepe meū et hoc nūq̄ obicitur nisi cū hierosolymam paula proficiscitur Esto crediderūt mētiēti cur nō edūt negātū idem ē hō ipe qui fuerat: fatetur isote qui dudū noxiis loquebatur. Et certe ueritatē magis exprimunt tormēta q̄ risus . Nisi quod facilius creditur: qd aut fictum libenter auditur: aut nō fictus ut fingatur impellitur. Ante q̄ domū sancte Paulx nossem totius in me urbis studia cōsonabant Omnis pene iudicio digno sumo sacerdotio dicebar Beate mēorix Damasus me us sermo erat Dicebar sanctus: dicebar humilis: et disertus . Nunquid domū alicuius lasciuorū ingiessus sum? Nunquid me uestes serice nitētes gemma: picta facies aut facile rapuit ābitio? Nulla fuit romā aliqua matronay qux meam posset edomare mentem nisi lugens atq̄ ieiunās et squalens sordibz fletibusq̄ pene cecata quam continuis noctibz domini misericordiam deprecantem sol sape deprendit Lūius canticū psalmi fuit sermo euāgelii: delicta cōtinentia. uita ieiunū Nulla me potuit aliqua delectare: nisi illa quas mandu cantē nūq̄ uidi Sed postq̄ pro sua merito sanctitatis uenerari: colere suscipere ceppi oēs me ilico deseruere uirtutes O iuidia primū mordax tuī o sathāx calliditas sepe sanctitatem persequens . Nulla alia romana urbi fabulā prebuerūt nisi Paulx et melana: qux cōtēptis facultatibus: pignōribusq̄ desertis cruce dñi qual quod dā pietatis leuauit uexillū Si balneas peterēt et iugēta eligerēt: diuicias et uiduitatē hēret materies luxurie et libertatis dñe uocarētur et sancte Nunc in sacco et

cinere formosa uolūt uideri et i gehēna ignes eius ieiū is et scetore descēdere . Videlicet n̄ eis licet applaudē te populo perire cū turbis: Si gēntes hanc uitā carperēt si iudxi hērent solaciū nō placēdāt eis quibz displicet christus. Nūc uero prob nefas sub noie christiano pretermissa domoy suay cura: et proprii oculi trabe neglecta i alieno oculo festucā quaxiit: lacerāt sc̄m propositum: et remediū poenx sux arbitrātur . Si nemo sit sc̄s si oibz detrahatur: si turba sit pereūtium multitudo peccātium: tibi placet lauare quotidie: alius has mundicies sordes putat. Tu ad sarraginē eructas: et de comesto āfere gloriaris. Ego saba uērem impleo. Te delectāt cacinātus gr̄eges Paulum Melanāq̄ plangetium Tu aliena desideras: illa cōtēnnit sua . Te delectata melle uina delectāt: Ille potāt aquam suauiorē Te perdere estimas quicquid i p̄nti nō habueris comedis deuoraueris. Ille futura desiderāt: et credūt uera esse qux scripta sūt. Esto iēpte et ianiter quibz resurrectio corpoz hoc psuasit Quid ad te Nobis ecōtrario uita tua displicet. Bono tuo crassus sis: me macies delectat et pallor. Tu tales miseros arbitraris: nos te miserabiliorem putamus. Par pari refertur sūa: et iuicē nobis uidemur isanire. Hāc tibi dñā mi Asella cus ias nauem cōscēdere raptim flēs dolēsq̄ cōscripsi . Et gratias ago deo meo q̄ dignus sim quem mūdus oderit Ora aut ut de babilone hierosolymā igrediar: ne mihi dñetur nabugodonosor: fs iesus filius Joadech Veniat Esdras qui iterptatur adiutor et reducat me i p̄ias meā sultus ego qui uolebā cātare cāticū dñi i terra aliena et deserto mōte sina xgypti auxiliū flagitabā n̄ zcor dabar euāgelii quia qui a hierusalē egreditur statū icidit i latrōes spoliatur: uulneratur occiditur Sed licet sacerdos despiciat atq̄ leuitēs samaritāus ille misericors est cui cum diceretur Samaritanus es et dæmoniū habes dæmoniū renuens samaritē se non negauit: Quia quē nos custodem hebrxi samaritē uocant. Malefici quidam me garrūnt titulū fidei seruus agnosco. Magnū autē uocāt et iudxi dñm meū Seductor et apostolus dictus ē. Tētatio me nō apprehēdat nisi humana. Quo sam partem angustiaz perpesus sum: qui cruce mīlito Infamiā falsi criminis importarūt. Sed scio per bonā et malam famā perueniri ad regna celorū Saluta paulam et Eustochiū uelint nolint mundāi in christo me as Saluta matrem Albinam Sororēq̄ Carcellā Carcellinam quoq̄ et sanctas felicitatē et dic eis Ante tribunal christi simul stabimus Tbi apparebit qua mente quis uixerit: Cemento mei exemplū pudicitix et uirginitatis insigne fluctusq̄ maris tuis precibz mitiga .

Ad uirgines emonenses quarum scripta precatur licet se fateatur indignum Vbi et contra liuorem hominū de occultis iudicantium loquitur .

OVARIE exiguitas iudicium solitu dñis et est idcirco lōgus sermōe breui spacio coartauit quia et uobiscum uolebam prolixius loqui et angustia scedula cogebat tacere. Nūc igitur ignio uicta pauperies . Dimittit quides littera sed cōsā bulatio longa ē et tamē i hoc necessitatū articulo aniad uertite charitatē: cū me nec penuria scriptiois ualuit prohibere ne scriberē Vos autē ignoscite obsecro doletū Dico . n. latus dico lachrymās et irascēs Ne unus quidē apicē toties uobis tribuenti officium prestuistis Scio quia nulla cōmunicatio luci et tenebris ē Nulla cum uicillis dei et peccatore sociatio: Attamen et meretrix dño pedes lachrymis lauat et de dominoy micis canes edūt et ipse saluator non uenit iustos uocare fs

peccatores. Nō .ii. egēt sani medico: et magis uult peccatōris q̄ mortē te erratē ouiculā suis hūeris refert et prodigiū filiū: reuertentē excepit latus p̄i. Qui potius apostolus ait nolite iudicā ante ipsa. Tu enim quis es: qui alienū seruū iudicās? Suo dño stat aut cadit et qui stat uideat ne cadat: et iuicē dera uia portate. Aliter sorores carissimā hōius liuor: aliter christus iudicat. Nō .ii. eadē sūta ē tribūalis eius et āgulis susurronū. **M**ulta hoibz uix iustā uidētur q̄ p̄deā repiētur prauē. In testaceis uasculis thesaurus saepe conditur: Petri ter negatē amare i suū locū restituet lachrymā. Qui plus dimittitur plus amat. De toto grege silatur et ob uisus morbida pecudis salutē āgeli lxtatur i celo. qd̄ si cui uidetur idignū audiat a dño. Amice si ego bonus cur oculus tuus neq̄ est.

Ad Marcellā de onaso ubi inuehit cōtra detractores et eos qui omne qd̄ Hieronymus reprehendebat i uicū contra se dictum putabant.

MEDJ quos uocat chirurgicos cru-
deles putatur et miseri sūt. An nō ē
miseria aliēis dolere uulneribus et
mortuas carnes idemēti secā ferro
nō horrere curatē qd̄ horret ipse qui
patitur? et iūmicū putari ita se natura hēt ut amara sit ue-
ritas blāda uita existimētur. **S**aias i exēplū captiuita-
tis futuū nudus nō erubescit icedē. Hieronimas de me-
dia hierusalem ad euphratem fluuiū. **D**esopotamiz
mittitur: ut iter iūmicā gētes ubi ē asyrius et castra sūt
chaldæorum ponat. **E**zechiel stercoī primus hūano deide bubulo panē de
oi semēte cōspersū edere iubetur et uxoris iterritus sic
eis oculis uidet. **A**mos d̄ samaria pellitur? **L**ur q̄so. **N**ē
pe ideo pellitur q̄ chirurgici spirituales secātes uisita
peccatoz ad p̄nitentiā cohortabātur: **P**aulus aposto-
lus iūmicus iquit uobis scs sū uera dicēs: et q̄ salua-
toris dura uidebātur eloquia plurimi discipuloz rector
sū abierūt. **U**nā nō mīz ē si et nos ipi uisus d̄rahētes
offendūto plurios. **D**isposui nasū secā fecentē timeat
qui frūosus ē. **D**olo corniculā detrabeī garriti: rancidū
dulā se itelligat cornix. **N**ūquid unus i orbe rōano ē.
qui hēt trūcas i d̄desto uulnēz nares? **N**ūquid onasus
segetāns caua uerba et i uessicariū modus iuentia bu-
cis trucinatur i flatis? **D**ico quosdā scelez piurio salita
te ad dignitatē nescio quā puēisse: quid ad te qui te itel-
ligis inocētē? **R**ideo aduocati qui patrono egeat: qua
drate dignā eloquētā nare subfāno. **Q**uid ad te qui dī
sertus es? **D**olo i nūmarios iubei sacerdotes. **T**u qui
dices es quid irasceris? **L**ausū cupio suis ignibz ardeī
uulcanū: **N**ūquid hospes eius es aut uicinus q̄ a delu-
bris idoli niteris incēdiū sumone? **P**lacet mihi de lar-
uis: d̄ noctua d̄ bubone d̄ nūtiacis ridere portētis quic
quid dictū fuerit i te dictū putas i quodcūqz uisus sūl
mei mucro cōtorq̄tur. te clāital designari. **L**ōserta māu
in ius uocas: et satyricū scriptorē i prosa saute arguis.
An ideo tibi bellus uideris q̄ sancto uocaris nōdine? **Q**uasi
nō et lucas i deo dicatur qd̄ minie luceat et p̄e
ab eo q̄ nō sint bēignā qd̄ p̄cāt nequa q̄ eumēides su-
rix et uulgo xthiopes uocētur argētē? qd̄ si i d̄scripti
one sc̄dey semp irasceris iā tibi cū **P**ersio cantabo.
Formosū te optent generū: rex et regina te rapiāt quic
quid calcaueris hoc rosa fiat. **D**abo tñ cōsiliū quibz ab
scōditis possis pulchrior uideri. **N**asus nō uideatur in
facie sermo non sonet ad loquendū atqz ita et formo-
sus uideri poteris et disertus.

Ad marcellā cōtra detractores qui eum temeritatis ac-
cusabant pp̄ emēdatōne euāgeliorū scripturarū et q̄

uirginū cū masculis consortia respēderat.

DOST priorē epistolā in qua de he-
brax uerbis pauca p̄strinxerā ad me
repente plati ē quosdā hōnculos
mibi studiose detrabeī cur aduersus
auctoritatē uetēz et totius mūdi opi-
nionē aliqua i euāgelio emēdare tētaueri. **Q**uos ego
cū posses meo iure cōtēnere. **A**sino quippe lyra super-
flue canit. **T**ñ ne nos supbia ut facere solent arguāt ita
respōsus hēant nō adeo hebetis fuisse me corā his et tā
crassa rusticitatis quā illi solā pro sanctitate hēnt pisca-
torū se discipulos asserētes. q̄ i d̄cō iusti sūt si nihil
scierint ut aliquid de d̄nicis uerbis aut corrigendū pu-
tauerim: aut nō diuinitus inspiratū? s̄ latinorū codicū
uītiositatē quā ex diuersitate libroz oim cōprobatr:
ad graxā originē iud̄ et ipi trāslatao. nō p̄negāt uoluisse
reuocare. **Q**uibus si displicet s̄onis iuda purissimi cenosof
ruulos bibāt et diligētias quā auiū siluas: et cōcharus
gurgites norūt i scripturis legēdis abiiciant: s̄mōz i hac
re tantū simplices et christi uerba extient rusticana qui
bus p̄ tāta iā saecula tātorū igenia sudauerim ut rano
nē uerbi uisus uisqz magis opiati sūt q̄ exp̄serit Apo-
stolū arguāt iperitā. qui ob multas lias insanū diceba-
tur. **S**cio te cū ista legeris rugat̄ frōtē. et libertatē meā
rur sū semiariū tiere r̄xari ac meū si fieri pōt os digi-
to uelle cōp̄riere ne. **A**udeā diceī q̄ illi faceī nō crube-
scūt. **R**ogo quid a nobis libeī dictū ē? **N**ūquid i lacibz
idola celata d̄scripsit? **N**ūquid iter epulas christi. anas uir-
gialibz oculis baccharū sacryoniqz cōplexus iūq̄ ama-
rior sermo pulsauit? **N**ūquid ex mēdicis diuites fieri
uolui? **N**ūquid respēdi h̄reditarias sepulturas? **U**nū
miser locutus: qd̄ uirgines sapius d̄b̄: r̄t cū mulieribz
eē q̄ cū masculis: totius oculos urbis offēdit: uictorū
digitis notor. **M**ultiplicati sūt sup capillos capitis mei
qui oderūt me gratis et scs sū illis i parabolā. et tu pu-
tas aliqua deiceps dicurū. **U**eruz ne flaccus d̄ nobis
irrideat. āphora cepit institui corrente rota cur ureus
exit? **R**euertitur ad nostros bipedes asellos: et in eoz
aure buccina magis q̄ cithara cōcrepāus. **I**lli legāt spe
gaudentes ipri seruiētes. **N**os legāus spe gaudentes
dño seruiētes. **I**lli aduersū p̄sbytez accusator ē oiro
nō putēt recipiēdā. **N**os legāus aduersus p̄sbytez ac-
cusationē nō recepis nisi sub duobz aut tribz testibus.
Peccātes at corā oibz argue. **I**llis placeat hūanus ser-
mo et oi acceptiōe dignus. **N**os cū graxis. i. cū aplō
qui graxce locutus ē hērēus fidelis sermo et oi accepti-
one dignus. **A**d extremū illi gaudeāt gallicis cāteris.
Nos solutos uiculis et in saluatoris ministeriū p̄para-
tos. zachariā asellus ille delectet qui postq̄ dño terga
p̄buit: cepit esaiā cōsonare p̄comio. **B**eatus qui sēinat
secus omnem aquam ubi bos et asinus calcant.

Incipit tractatus xii tertiz ptis p̄ncipalis i quo conso-
lator: x in aduersis ad amicos inseruntur epistolā

Beati Hieronymi ad castrutii ubi cōsolatur eū de ex-
citare q̄ ei cōtingerat docēs xgritudines aliqñ nō pena
peccati s̄ proba: ionis cā obuēnī. **E**t in fine quomodo
beatus Antōius Didymū de excitare fuerit cōsolatus
interferit.

SANCTUS filius meus Deracitus dī
aconus mibi rettulit q̄ cupiditate nostri
Aditissas usqz uenisses et hō pannonium
idest terrenū aīal non timueris adriaticū
maris xstus: et xgrā atqz **T**onū subire discrimia et nūlī
te pius s̄m retinuisset affectus: uolūtātē ope iplesco.
hēo itaqz grā et i acceptū refero i āicis at nō res q̄ritur

sed uoluntas Quia alterus ab inimicis saepe praxetur
 alteru sola charitas tribuit. Simulqz obsecro ne ibeciel
 litate corporis qua sustines de peccato tibi esimes eue
 nisse quod quide et apli suspicantes de eo qui natus erat
 excus ex utero: itrogates dñs saluatorē. Iste peccauit
 aut parētes eius ut sic nasceretur. Audiunt neas hic ne
 qz parētes eius sed ut manife stetur opera dei in ipso
 quātos enis cernimus ethnicos iudros et hereticos et di
 uerſoz dogmatū hoies uolutari i ceno libidinu maderē
 sanguine feritate lupos rapinis miluos uicere et nichil
 lo minus flagellū nō apropinquare tabernaculo eorū:
 nec eos cū hominibus uerberari: et itcirco supbire cōtra
 dñm et transire usqz ad caelus os eoz. Lum ecōtrario
 sanctos uiros sciamus. argotatiōibz miseris: xgestate
 torqueri: qui forsità dicunt ego frustra sanctificauit aias
 mea et laui inter innocentes manus meas: statiqz repre
 hendētes se aiunt. Si sic narrauerō ecce generatiōē fil
 lioz tuoz reprobaui. Si cecitatis causam putas ēē pec
 catus et ob id isferri irā quod crebro medici remediatur
 insimulabis. Isaac qui i tātum luci s istius expeza fuit
 ut etias cui nollet deceptus errore benedicerēt referes
 crimen i Jacob cuius caligauerat acies: et cū iterioribz
 oculis et spiritu prophetali longe post futura prospice
 ret. et christus caneret de tribu regia ēē uēturi. Esraim
 et manassen uidere nō poterat. Quid inter reges Josia
 sanctius? xgyptio mucrone confossus est. Quid Petro
 Pauloz sublimius? Heronianus gladiū cruentarunt.
 Et ut taceas de hominibz dei filius sustinuit ignominā
 crucis et tu putas beatos qui felicitate huius seculi et
 delitiis pfruitur. Magna ira est quādo peccātibz nō ira
 scitur deus uide et Ezechiel ad hierusalē. Jam nō inquit
 irascar tibi et zelus meus recessit a te. Quis enis diligit
 deus corripit. Castigat autē omnes fil iū quem recipit.
 Nō erudit pī nisi quē amat nō corripit magē discipulum
 nisi eum quē ardētoris cernit igenū. Medicus si ces
 sauerit curare desperat. Ad si respōderis quomō Laza
 rus receperit mala i uita sua libēter nunc turmēta ppe
 tiar ut futura tibi gloria reseruetur. Nō eū iudicabit
 dñs his i idipsū iob uir sanctus et imaculatus et iustus
 igeneratione sua cur tāta perpeſsus fuit ipsius uolūne
 cōtinetur. Et ne ueterē replicādo historiā longū faciā
 sermonē: et excedā mensurā epistolā breuē tibi sabellā
 referas q̄ tēporibz isānx mex accidit. Beatus Nātoius
 cū a sancto Athanasio Alexandrix episcopo propter cō
 futatiōē hereticoz i urbē esset actus: et isset ad eum
 didymus uir eruditissimus captus oculis inter ceteras
 sermocinationes qual de scripturis sanctis hebāt cū eius
 am raretur igēnū et acumē animi collaudaret: siscitās
 ait. Nū tristis es quod oculis carnis cares: Lū ille pu
 dore reticere: secundo tertioqz itrogās tādes elicit
 ut mcerorē animi simpliciter fateretur. Cui Antonius
 dicit. At prudenter uirū eius rei dolere dāno quas
 formicā et muscā et culices habeant: et nō latari illius
 possessione quā soli scī et apostoli meruerunt. Ex quo
 uides q̄ multo melius sit spiritu uidei q̄ carne et illos
 oculos possidere i quo peccati festuca nō possit icidere.
 Et ad nos licet hoc āno nō ueneris tamē nō d'sperāus
 aduētus tui. Quod si scs diaconus portitor litterarum
 tuis rursū āplexibz fuerit irretitus: et illo cōtatu huc
 ueneris libenter suscipias dispensatiōis morā magnū
 dine scenoris duplicatam.

Ad Arcella de xgrotatione Bleſilla quā p flagellum
 xgitudinis muliebres sūcū et secularia cōtēpisse ac i
 amore dei cōpisse proficere gloriatur.

BRANA cōtētur isilio et fidelior
 inuenitur Joseph i xgypto uenditur
 ut patrem pascat et fratres. Ezechias
 uicina morte terretur et susus in la

chrymas quindecim annorum spatio protelatur ad
 uitam Petrus apostolus domini passione concutit
 tur et amariter flens audit pascē oues meas. Pau
 lus lupus rapax et Beniamin adoleſcētior in extasi ce
 catur ut uideat et ipentino tenebray horroz circūdams
 dominū uocat quē dudū ut homines psequeretur. Ita
 et nunc mi. Arcella Bleſilla nostrā uidimus ardore
 februm p triginta ferme dies iugiter xstuisse ut sciret
 reuiciendas delicias corporis qd paulo post uermibus
 exaradus sit. Venit et ad hāc dñs iesus tetigitqz manus
 eius: et ecce surgēs ministrat ei: Redolebat aliquid ne
 gligentix et diuiciay fascibz colligata i seculi iacebat se
 pulchro. Sed cōfremuit iesus et cōturbatus spiritu cla
 mauit dicēs Bleſilla ueni: foras. Quā uocata surrexit
 et egressa cū dño uestitur. Iudxi minētur et timeāt q̄
 rant occidere suscitātā: soli apostoli gloriantur. Sic
 se uitam suam ei debere qui credidit: scit eius ample
 xari pedes: cuius paulo āte iudicium pertimescebat:
 Corpus pene iacebat exaie: et anhelos artus mors uici
 na quatebat. Ubi nūc erāt auxilia propinquoz? Ubi uer
 ba ois iantora sumo? Nihil tibi dñs. Migrata cognatio
 q̄ mūdo pūit et christo iunxit. Qui christianus ē gaudeat
 qui irascitur se nō eē idicat christianū. Vidua quā soluta
 est uiculo maritali: nihil necesse hēt nisi pſeuerā. At scā
 dalizat quēpiā uestis fuscior scādalizat Joānem quo iu
 ter natos mulier: maior nullus fuit: qui āgelus dicitur
 ē christū quoqz baptisauit qui cameloz uestitus tegmi
 ne zona pellicea cigebatur cibi displicēt uiliiores: Nihil
 uilius ē locustis: j ilx christianos oculos potius scāda
 lizat: quā purpurisso et quibusdā facis ora oculosqz de
 pingūt quāz facies gypſex et nimio cādore deformes
 idola mēntur quibz si forte iprouide lachrymaz stilla
 eruperit sulco desluit quas nec numerus ānoy pōt do
 cere q̄ uentura sint: quā capillis alienis uerticē struūt et
 pteritā iunētū i rugis anilibz poliūt. Aux deniqz āte
 nepotū greges tremētes uirgūculā cōponitur. Erube
 scat mulier christiana si naturā cogit decorē si curas car
 nis facit ad cōcupiscētiā. In qua qui sūt scds aplūs chri
 sto placere nō possunt. Vidua nra ātea monilibz ornaba
 tur et die tota quid sibi dēſset q̄rebat ad speculū nūc lo
 quitur cō fidenter nos oēs reuelata facie gloriā dñi spe
 culātes i eādē imaginē trāſformamur a glia i glias q̄ a
 dñi spiritu. Tunc crines ācillā disponebāt et intellūs cri
 spātibz uertex artabatur innoxius. Nunc neglectus ca
 put scit sibi tātum sufficere qd uelatur j illo tpe plumay
 quoqz dura mollities uidebatur et extructis thorif iace
 re uix poterat: nūc ad orādū festina cōsurgit et tiula uo
 ce ceteris alleluia p̄cipiens prior icipit laudare dñs suū
 flectuntur genua sup nudā humū et crebris lachrymis
 facies cerussa āte sordidāta purgatur. Post orōnes plal
 mi cōcrepant et laxa ceruix poplites nacillātes in som
 niqz uergētes oculi nimio mētis ardore uix ipetrāt ut
 quiescāt. Pulla ē tunica minus cū humi iacuerit sordī
 datur. Soccus uilior. auratoz p̄ciū calceozū xgentibz
 largitur cigulū nō aureū gēmiqz distinctū ē sed laneū et
 tota simplicitate purissimū: et quod possit magis astrū
 gere uestimenta q̄ scindere. Si huic proposito inuidet
 scorpūs et sermone blādo de uetita rursū arbore come
 dere p̄suādēt illidatur ei proſolea anathema et i suo mo
 rienti puluere dicitur. Vade retro sathana qd itepreta
 tur aduersē. Aduersarius quippe christi est: et anchri
 stus cui displicēt p̄cepta christi. Oro te quid unq̄ ta
 le quale apli fecimus: ut merito scādalizētur. Patres se
 nes cū enauiola et rete dimittūt publicanus a teloneo
 surgit et sequitur saluatorē. Volens discipulus domum
 reuerti et suis āte renuntiare magistri uoce prohibetur.
 Sepultura nō datur p̄i et pietatis gñs ē impius esse pro
 dño. Nos quia serica ueste nō utimur monachi iudica

mur Quia ebrii nō sumus? nec chacimo ora dissoluta
mus cōtinētes uocāur et tristes. Si tunica nō cāduerit
stati illā de triulo Impostor et gracus ē: Auillentur
uafri ora licet et pingat aqua licalo sarfos circumferat
hoies Bleilla nō a ri debet? nec dedignabitur loquaciū
ranay audire cōuita cū dño eius dictus sit beezebub

Ad marcellā in aduersis probatā instituens ad toleran
tiā passionū ac docens illas non esse condignas ad su
turā gloriā quā reuelanda erat in ea.

MAGNA est humilitati nostrae fiducia
as scribendi ad uenerationes tuā cha
ritas christi dedit q̄ te fecit huīle corā
et diuīte opibz benedictionis. Talis
enī et sanctis fidei tua diuītis fama
processit ut ad nos quoq; i lōgīquo positos penetra
uerit et audiuī gratiā dei tāq; oleo laticā ipingauerit
ossa nra. Notū enī factū illūmāuit ē nobis bonū tuum
qm̄ huīliauit dñs uultū suū sup te: segregauit te ab ute
ro cognationis et terra tua nō regiōe s; spū bonā uo
lūtatis: ā terrenis opibz fidelē sibi cōstituat i celestibz
eaz pūcipes de quibz scriptus ē. Mulieres sapientes
aedificauerunt sibi domos. Hx āt audientes de tua felī
citate celesti: effūdīmus corda nra corā dño et in uoce
exultatiōis epulantes diximus. Dñs mortificat et uiuī
ficat deducit ad inferos et reducit. Dñs diuītes paupes
facit: et huīles excelsos facit qm̄ calix in manu domini
huīc huīliat et huīc exaltat. Qd si ad oē mysterium regnī
pūnere uideatur attamen et ad tuā specialiter gratiā re
ferri pōt q̄ magno dñi miserantis consilio exaltata es:
ut humiliēris: et huīliata es ut exalteris: Nō enī igno
ramus uenerabilis soror: et benedicta filia tuā pteritā
in hoc seculo gloriā. Nā etiam uidimus te in tpe illo
quo domū tuā regaliā affinitas abiebat emīnere i his
honoribz qui destrūuntur: q; et si ipi quoq; a dño alissi
mo tribuuntur q; oīs potestas a deo ē attamen fragiles
et caduci sūt qui sub hoc mūdo agūtur cuius figura ue
lut umbra pterit. Unde impensius admiramur gratiā
q̄ tibi data ē et magnificāus i te dñm qui te in laboribz
hoīus posuit et salutifero paternā pietatis uerbere uisī
tauit. Ut in paucis uexata i multis bene dispōderet teste
apostolo. In hoc mūdo corrip mur ne cū hoc mūdo
dānuēur. Unde et dauid ait. Corripiet me iustus i mi
sericordiā: et increpabit me oleū āt peccatoris non im
pinguet caput meum. Ita et in Salomone scriptus esse
sine dubio in studiis spiritualibz posita didicisti qm̄ quē
dominus diligit castigat. Flagellat autē omnē filiū quē
recipere dignatur disponendū ad uitas aternas. Pe eo
et apostolus nō cōfunditur nec atteritur: s; magis glori
atur et potēs sit i infirmitatibz suis. Qui ut nos suo cō
for tet exēplo fateatur et p̄dicat sibi ipsi cui ēt usq; i terri
us celi putauerat ascēsus et quē neq; ignea illa rūphea
ab auditu paradisi excludere potuerat. Vbi etiā ineffa
bile oī linguā audierat arcanū angelorum. Sed tū ne
extolleretur pp̄ excellentiā reuelationū: Ita se ipsius a
quo in tātus gloriācabatur dñi moderāne gubernatū
refert ut apposito āgelo sathānx i simulū carnis suae. i.
in tribulatione corporea deprimeretur salubriter ne in
flaretur iamiter. Propter qd̄ inquit ter dñm rogauit ut
discederet a me: et respōdit mibi. Sufficit tibi grā mea.
Nā uirtus i infirmitate p̄ficatur. Quā obrē cū tali mā
gistro atq; auctore instructa ad uirtutes patiētiā et spē
gloriā aternā confidens. Esto filia sicut esse coepisti: et
gloriāre in p̄teritis passionibz tuis recolens: et illa: et
eiusdē doctoris eloquia fideliter. n. et cōsciū arcāoz
celestius cōtesatur. Nō esse cōdignas passiones huius
t̄p̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabitur in nobis. Tribula

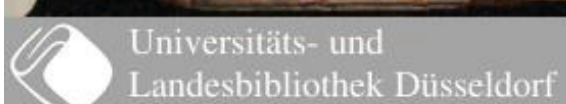
tio enī inquit patientiā opatur. Patientia probationē
Probatio spem. Spes āt nō cōfundit: q; charitas dei
diffusa ē in cordibz nris. In qua charitate radicati oia
sustinēnt. Propterea dauid ait. Diligā te dñe uirtus mea
Dilectio enī dñi uirtus salutis ē: q; deus dilectio ē. Et
qui manet in dilectione in deo manet. Sciēs āt et pro
pheta. Et momētaneus tribulationis in hoc seculo im
mensus penitus gloriā ut apostolus ait. Pōdus ope
tur Sanctus ille rex in psalmo ut dignus hēatur igni
tentationis ex aīne dicit. Proba me domie de tēta me
Unde et itez idē psalmographus nō quasi p̄nitens
mūdi huius gloriā cōfiteatur cū dicit. P̄nitēq; humiliā
rer ego deliqui. Et q; humiliātionē curatus sit. Stati dicit
propterea eloquius tuū custodiū. Ob hoc rursus ipse
propheta. Da nobis ait auxiliū de tribulatiōe q; uana
salus hoīs ē āt uana salus hoīs q̄ putatur i hac t̄n
nita ē mortā. De qua hoī dī. Nō sicut scēnus dies et nō
Et quidē tu sancta filia ēt documentis edocta es proba
re sententiā. Quia oīs caro scēnus et oīs gloria eius
sicut flos scēni. Aruit scēnum et flos decidit: uerū autē
dñi et qui fecerit illud manet in aternus sicut ipse dñs
manet in aternus qui est ante saecula. Ob hoc uere dic
tus ē. Uana salus hoīs q; oia uana sub celo. Unde et
in psalmo hēs. Vniuersa uanitas oīs homo uinēs. S;
qd̄ de oīs. S; gūe ista dicit in subsequētibz docet. De
eis felicitet qui uane cōturbātur amore diuītiarū suarū
In quas sicut cetera belux inhiant sine fine cupiendi et
cōgregādi thesaurisantes i terra et ignorantes cui con
gregant eas relinquet inquit enī alienis diuītas tuas
Et postq; i uanitate defecerunt dies eorū rapti in infer
nus omnes nō domini sed serui diuītiarū suarū. Nihil
illuc inuenient in manibus suis q; nihil p̄miserūt nisi
atēnarum merita p̄narum. Illa autem non uana est
salus hominis. De qua dicitur domini et salus et super
populus tuum benedictio tua. et iterum. Salus autem
iustorum a deo est. Ideo et spes indeo posita non con
fudet sicut salus uana non ē q̄ speratur in deo et cōfer
tur a christo. Ergo q; accepisti auxiliū de tribulatione
cōcupisceres hūanā dies et uana hoīs salute gauderes
gloriāre in domino et benedisc eum qui tibi tribuit itel
lectum: ne in uia peccatoris stāre p̄siteres neq; in filis
generationis istius p̄maneres quibz non ē salus q; p̄
ualescunt in uāitates suas ueritatis. imemores q; dū
cōfidunt in multitudīne diuītiarū suarū non ponūt
deum adiutorium suum. Tibi autem facta ē fors in hē
reditate iacob et illuminati sunt oculi tui i agnitōne ue
ritatis ut intelligeres q; melius ē modicum iusto super
diuītas peccatorū multas. Ideo enī misericors et mi
serator dominus q; talibus suis p̄parat adinuentiōes
suas ad uitam hominū propagandā p̄misit te istius se
culi fluctibz uentisq; iactari ut expto naufragio de ce
tero similiter p̄ictari caueres. Ita q; cuncta q̄ passa es
sicut intelligis uulnera quidē corporis tui s; et animae
remedia fuerunt in circūcisione cordis opera tua: ut
gloria tua non esset ex hominibus sed ex deo qui de
ponit potentes de sede et exaltat humiles: et esurientes
implet bonis et diuītes dimittit inanes. Deus scientia
rum dominus. Vide quanta gloriā tuā reconpen
satione mutauit: qui te maluit celestium rerū parti
cipem fieri q; ad finem terrestriū p̄manere. ut ab hu
mana dignitate transfires in regnum dei. Et quidē mul
tis hominibus huius seculi uanitate captiuis similia
deus auxilia perdiscendae in aternū salutis offerre di
gnatur. S; pleriq; superbantibus sana consilia opibus
diuītiarū ac delectionibus corporū uolunt intelligere
ut bone agant et malum lata uia perditionis spariari cū
multis q; angustam semitā inuenire cus paucis. Unde
et tubea tissima: cui donatū ē nō idurari pia castigatiōe

sed corrigi neq3 gloriari i diuitiis sed spem et rem i deo
 p̄dere: et a sorte diuiti peccatoruz diuidi quoru cor ut
 cinis ē q̄ et cor sicut thesaurū suū in terra demergunt
 trāsī ad beatorū pauperum sortem: quoru formā chr̄s
 sius accepit et factus est refugiū paup̄is. Neq3 diuites
 sed paupes beati: quoz eē pr̄sentiāt regnū caloz. Tuū
 ē ergo nūcī magna gratiaz actione cōfiteri: et psallere
 dño cui ut audiimus habitu et corde humilitatis orna
 ta es: ut liguz et menti tua dautica uerba conueniant
 Bonū mibi est qđ humiliasti me ut dicerē iustificatōnes
 meas: Ac dices et qđ statī sequitur: Bonū mibi ē lex
 oris tui s̄ milia auri et argēti elegisti .n. p̄dei thesauros
 tuos i p̄cepto altissimi. Ideo et nos dicimus cōgratulā
 tes tibi i uerbis prophet̄. Gaude filia sion: latare filia
 hierusalem: et obliuiscere maloz quz tibi de huius se
 culi bonis orta sunt quz elegisti bonā p̄tē quz n̄ aufere
 tur. Nemo enim potest auferre thesauros repositos in
 sinu chr̄si neq3 euertere domū i ipso āgulari lapide sū
 datā. Non enim ligno putribili neq3 stipula fragili aut
 sceno arefcēte ifirmū sup arenā x̄dificiū collocasti s̄ in
 mobilis fūdamētū qđ chr̄sus ē pp̄ qđ aliud fundamētū
 nemo p̄t ponere i cōsumādū auro et argēto et lapidib
 bs preciosis extruere coepisti i chr̄so. Et quia p̄fici hoc
 x̄dificiū dei enis x̄dificatio ē ille sapiēs architectus isit
 op̄i tuo ut doceat te p̄currere bonū cursū obliuisci quz
 retro sunt et extēdi ad brauium supne uocationis ut ap
 prehēdas in quo apprehēsa es et accipias coronā iustit
 iaz: et diadema gloriā de manu dñi. Quis magna dies
 illa i igne coeperit reuelari: non cremetur opus nū sapi
 ētis ignis examine is probetur. Non extinguitur lumen
 tuū s̄ iter itellas clariorez emicet iter illos qui fulgebūt
 sicut sol in regno dei: et sicut luna in x̄ternum perfecta
 quos ias per diem sol non uret neq3 luna p̄ noctē. Erūt
 enim p̄manentes in hierusalem urbe illa celesti cui ip̄e
 dño ut scriptum est erit et nomen et lumen: Videntes
 ergo et pr̄uidentes in sp̄itu reuelationis magna tibi
 p̄ntū gaudiorum messes florescere exultamus i dño
 et congaudentes fructibus suis i uoce exultationis psal
 mi dicimus. Magna opa domini exquisita i omnes uo
 luntates eius. Quia in multū abūdauit bonitas eius sup
 abūdare tribulationibz tuis quandoquides te in sortes
 eorum uocauit p̄ntū l̄titiā et hereditate celesti et i ho
 nore regali et in concessū sup iudiciali toleranda sunt i
 hoc seculo humilitatis passiones quas pensauit. Et tu
 benedicta similiter in his uerbis consolare: ut ueterum
 dolorum obliuiscaris et i p̄senti proposito q̄ ad opera
 salutaria eleuasti manus corde perfecto firmata fiducia
 liter futurorum bonorum tibi felicitatem perpetuam se
 stina meditatione promittas. Teq3 ipsam in celo ani
 mo calum gestiente percurras: et dū corpore morario
 in terra tam ad chr̄sum mente peruenias: dus chr̄sū
 conatio imitari: et uestigiis eius affigertis ut depositis
 oneribz et impedimētis atq3 compe dibz quibus seculi
 li huius diuites ammentur sedentes in tenebris et um
 bra mortis. Tu ias liberata et expedita cōterio dñm
 māestatis crucifixum: Quis imaginem non potest
 portā nisi qui in hoc seculo nudum se reddat et mor
 tuū: secundū ipsū dominus dicat. Venit princeps mun
 di huius et in me nihil unq̄ inuēit. Vel secundum pro
 phetam dicit. Factus sum inter uiuentes q̄si mortuus
 ut sit inter mortuos libera possis iuxta apostolū dicere
 Dico autem iam non ego uiuit uero in me chr̄sus:
 facta s̄ gloriofa iudith iter uirtutes pudicitiaz meritis
 iudutatis incorrupte. Potes sicut et Anna uenerabilis
 in ieiunioz p̄srimonia et orationum instantia nocte et
 die permanētem.

Beati Hieronymi ad uirginem exulē cōsolatoria ostens

dens mala presentia spem certam esse futurorū: in cui
 ctia pene rebus humanis difficile sequi l̄titiā nisi tris
 tita ate p̄cesserit et oēs pene factos i tribulatione prola
 tos ab Abel iusto exordiens et per ueteris testi partes
 recurrentes bonos et iustos maloz persecutionem sem
 per sustinuisse demonstrat.

Deus ac dōminus noster iesus chr̄s
 tus securitatem: pacem trāquilitates
 quietē: prosperitatem: l̄titiā et quz
 cunq3 alia esse iocunditatum genera
 possint seruis ac cultoribus suis tam in pr̄senti q̄
 i futuro promittere. esset nobis non imerito dolendū
 atq3 flendus: si qua in pr̄senti uita contraria p̄terētur
 eo q̄ pr̄ter imperatum dolorem cuius eo semp acer
 bior uis est quo magis rep̄tinus acciderit: futura quo
 q3 promissio ēet ambigua pr̄senti sp̄i pollicitatione
 frustrata. At uero cuz econtrario solitudines bella tem
 pestates: inquietudines miserias tristitias odia et alia q̄
 cunq3 in cōmodorum ac erumnarum genera esse cre
 duntur: in pr̄senti nos passuros esse pr̄dixerit contra
 pr̄dixit cōmitionis redius. de promissa nō erit quis
 prosperitate securus. Si uero cōmotus fuerit in ipsa
 cōmitione habebit solatiū. Et quū ex pr̄dixit malo
 aduersa ualitudinis quispias acerbissime perurbetur:
 p̄urbationē tamē nō absq3 consolatione suscipiet: qui i
 eo promissa sanitatis signa esse cognoscit. Pari ratione
 nos quoq3 iocundos esse ac l̄tos: dum sp̄i nostr̄e si
 gna conspicimus cum probationem eius sumimus: cū
 per mala pr̄sentiā futura bona in dubitata fidei manū
 bus iam tenemus. Si quides ut dictum ē salus nostra
 in tempore tribulationis. Nulla ergo debet generā tris
 titiā qualescunq3 illud est quod maximā uidetur signifi
 care l̄titiā. Est enim ille superbus aut inuidus: aut sus
 fastidiosus bōi quē eius probatio reddīt tristiorē. Dicit
 enim in euangelio dñs. Vos lugēbitis et flebitis: mūdus
 gaudebit uos cōtristabimū is tristitia uia uertetur i ga
 udiū. Amplectenda est ergo tristitia quz gaudiū parit
 et n̄ eius materia cōsidrāda. q̄ sape p̄ dulcedinē fructus
 placet quo amarū horruit i radice. Et itez ait dñs. Hoc
 locutus sū uobis ut i me pacē habetis i hoc at mūdo
 p̄ssurā hēbitis quid hoc ē qđ dicit ut i me pacē habeatis
 in hoc mundo presturam habebitis. Nisi ut tanta i uo
 bis sit eius pollicitationis credulitas ut cum mūdi mala
 patimur futur̄ sp̄i fiducia i sumā pace nos esse cōdāus
 tantaq3 i nobis spes futurorum sit. q̄ omnino non sen
 tiamus nos sustineē quz patimur sed eia potius arbire
 mur iam obtinere quz creditis. Si quidem dictum est
 Vnde totus nos in futuro nos habere cognoscimus spe
 salui facti sumus. Spes autē quz uidetur non est spes
 Ad hoc igit tantas in nobis fidei stabilitatem dominus
 esse desiderat ut et certius ēē quod credimus q̄ quod
 patimur iudicemus: et uerius habemus speranda q̄
 sensibilia et pr̄sentes āgustias non sētiamus dum in
 futurā sp̄e tota animi intentione protendiur. Ac si bel
 lator aliquis dolorē uulneris aut cōtēnat aut nesciat dū
 omnibz uiuacitatis sensibz solam uidetur cogitare ul
 ctoriam. Nam et qui tempore h̄yemis uadit ad balne
 as. Prius asperitatem frigoris nudus patienter excipit
 quia eum secutura calefactio consolatur. Ita certa sp̄e
 rem uincit instantem: ut illud quodammodo esse icipi
 at quod futurum est et desinat esse quod pr̄senti est.
 Ut in me inquit dominus paces habeatis. Hoc dicez
 est firmius sit uobis quod in me est: qui semper sum q̄
 quod in temporalī geritur mundo quia mundus transi
 bit et malitia q̄cunq3 agitur in ipso finietur. Pax uero
 mea nulla unq̄ defectione tēporis soluetur: Et alibi dī
 at. Mulier cū parit tristitiā hēt quoniā uenit dies eius

Quis autem peperit puerum non meminit iam praesura propter gaudium quod natus est homo in mundo. Et uos nunc quidem tristitiam habetis sed tristitia uia uertetur in gaudium. **I**terum autem timebo uos et gaudebit cor uestrum et gaudium uestrum nemo tollet a uobis. **A**ptissimus namque ad comparationem tribulationis praesentis et futurorum gaudiorum praegnantia mulieris induxit exemplum quod quibus causas prius non absque ingenti sciat dolore transire quod auditate nimia liberos cupit dolores spernit: dum quod satis diligit concupiscit: et ante gaudet ex prole quam edrissetur ex partu nec recusat fecunditatis exordia quamuis certa sit ea non absque magnis angoribus euentura. **Q**uoniam dum maioris gaudium cogitat tristitia causas amplectitur. **S**i et in omnibus pene rebus humanis difficile potest esse letitia nisi tristitia ante processerit: et amaritudo praereitis doloris comedat amplius gaudia secutura. **S**ic quidem preciosior salubritas est quae post languoris recuperatur incommodus et a qualibet parte ex maiore spe laboris necessitate ad ampliorem solet felicitate uentri. **S**ic qui litterarum scientias desiderat habere si discendi non susceperit tedia uitae gaudia adipisci non poterit: **N**ec cuiuslibet eruditionis quisquam habere poterit gloriam nisi christus ante fuerit perperitus. **A**gricola quoque de ubertate frugum letari non poterit: nisi prius terras multo labore consecerit: tanto magis prosperitatis spem contigerit quanto se amplius desudasse cognouerit et de labore ipenso sperat ubertatis augmentum. **Q**uia quid in creaturis pene oibus ita esse cognoscimus illi maior fructus gigni ubi onerosa acerbioris ea processerit. **N**am et aestatis et autumnus temporibus: quae tempora ministra sunt frugum: sterilitates nimiam non in hyemis lenitas itulit: cuius fecunditas maxima frigoris saepe praesertit: austeritas et quicquid clementia uentis resoluit spem ubertatis amisit. **A**rborea uero ipse tanto inuerosiore grauantur: fructu quanto acerbioris frigoris uis lentia reprimuntur. **E**t in praecoces flores opportuna castigatio refrenando ad periculum festinare non patitur utile impedimentum pruinae et quae reprimunt non obsocat sed includit. **A**t uero si paulo clementius uis exierit ibritus quanto luxuriant prius in disciplinata festinatione tanto post fructibus deseritur cuius futurae uires ipotimo tempore consumuntur. **S**emina quoque ipsa terra tacta atque commissa quae glaciali frigore arcente tardius surgunt in fruges uili radice proficiunt. **A**c tanto postmodum amplioribus fructibus praegravata curuatur. **N**auigantibus quoque ipsis longe serentis spem pollicetur nimis uallida ac diuturna tempestas: **S**ic et oium fere creaturarum spes difficile exultatio aliqua nisi incero re praesente succedit. **Q**uia cum ita sunt aqua imiter ferre conuenit: et si nos tribulationum ac dolorum aspioris hyemis procella concusserit. **T**anto amplioris aestatis fructum delaturi quanto in praesenti frigore uita habere contigerit acrioris. **D**igerit enim austeritates quae poterat reseruare quicquid prius impetu erupit in exitum. **N**ec ulla nos insurgentis pellagi debet terrere tempestas: cuius uentura nra sit etiam nunc praesentia finienda tranquillitas. **D**omi est enim uox illa dicentis. **S**eu estis cuius uos maledixerint homines et persecuti uos fuerint. et dicent omne malum aduersus uos. **G**audete et exultate quia merces uestra copiosa est in caelis. **Q**uisquis enim mercedis et beatitudinis suae casum non cuius ingenti gaudio suscipit: certus est eius aut infidelitate aut iperitia laborare. **O**ptandum est etiam quamuis sit amarus quod lucrum parit et cum letitia maiore sumendus quicquid amplioris generat mercedem. **N**ec congestio laboris euitanda est quia est augmentatio comodorum. **S**ic namque negotiatorum auditas amplioris quae christus causa nec maria praemescit nec terra discriminaque iterdum est causa solent esse danorum: propter maioris lucri spem nauigationis et pegrinationis incommoda libenter assumunt. **Q**uia quamuis magnis facile contentetur labor ubi non tam laboris quantitas quam eius utilitas

cogitatur. **E**t si id fieri propter temporalia et incerta lucra conspiciamus quid nobis propter aeterna et sine ulla ambiguitate uentura sit agendum cogitemus. **N**am cum illorum lucra insidie uel picula praecedant similiter nra comoda dispendiis cumulantur: et sub piculo felicitiora contingunt. **Q**uia comoda in tantis tribulationibus non minuit: ut et mors possit propter illa contemni. **A**liquides preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. **S**ed ego te cur ad tribulationis patientiam humanis aut praesentis uitae prouocare conor exemplis? **Q**uis nullum pene sciamus fuisse sanctorum qui procellosum huius temporis agonem absque tribulationis tempestate transierit et tantorum odia insectationem quam pertulerit quatos uita suae dissimilitudine castigari. **R**efugare enim alius uidetur quisquam ab eius conuersatione dissentit. **N**one sanctus **A**bel qui in hoc mundo primus innocentiam conseruasse reperitur atque iustitias: cuius illibata deo obtulisset munera: mox ut muneris respectu deo placuit usque ad mortis illationes humanum uel quod sceleratus est frater eius statim inuenitur odium iudicium sensisse: et fratris eius qui illi et pro germantatis necessitudine et pro solatiis eam nam soli adhuc propter humani generis principes in uniuerso mundo erat maiore debebat caritatis affectus: sed iniustitia maluit omni consolatione desitit quam iusti cuiuspiam societate dissona conseruari. **S**i tamen consolatio recte dicenda est ubi tantum discedit a quantum uita discordat. **Q**uia cum miserande quid agis? **E**t in fratrum et innoxii sanguinis effusiones crudelitatis odio furiosoque prorupis? **Q**uid tibi solitarius commeruit frater? quam uel intulit quam fecit iniuria? **S**ed quae maior in iusto iniuria esse potest quam uita iniustitia? **I**n hoc tibi tantum displicuit solitarius frater quod deo placere gestuisset? **F**uisses et tu deo placens iniquum et te ille exarserat? **A**n tam parcam dei charitatem esse cognoueras ut nos simul amare non posses: sed quoniam hoc amens sentit iudicia: quae contra bonum semper laborat et non uidet: denique quod iustus est uidendo: non passa est morienda magis accepta uilifacit: **E**rubesce o nimis miserande **V**inore testaris meliores esse cuiusque te exhibes nociturum? **Q**uia igitur hae tanta crudelitatis duritia fuit: ut non uel solitudinem tuam recogitare? **Q**uo aio post modum miserande parricidalis illi capto reueris es? **Q**uo modo postea absque unico fratre solus in toto mundo uixisti non tam in fratre euitans hereditatis consortium quam pro duo eratis auxiliis solitudinis perdens. **Q**uid enim ira cogitationis tuae secreta uoluebas quoniam tecum illis quem solus familiares quem solus socium quem solus collegam habere conserueras non uidebas? **N**on sanius fuerat si ita te furor iudicis compulisset ut ipse in te sceleratas uerteret manus et arma parricidalia tua quam fratris uita sensisset? **N**ullus tam crudelis homicida est quam qui ita erga alterum seuit ut non parcat sibi. **Q**uid quod miser facinus tuum interroganti deo negas et dum excusare credis accusas: ut nulla tibi nec confessionis nec mendacii posset ratio subuenire. **N**am nisi scisses malum esse propter parricidium non negasses. **S**ed hae consuetudo peccantis est: ut malum semper uelit negando geminare et dicere se aut non fecisse quod fecit: aut bonum operatum fuisse zelo: quod eum constat malo gessisse liuore: **E**t putas miser quod illum facinus latuerit tuum quem indignum muneris tui causa non latuit. **N**on ergo quia illum quicquam lateat: interrogat. sed ne tibi saltem ignorantiae excusationem reliquat. **N**as cum fratrem negas te scire quid gesseris conseruatis et a peritatem criminis suppressa confessione confirmas: **H**ae ideo paulo latius executi sumus ut tam iudicium malum cuius estimari crudelitas non potest quam in praesenti uita conditiones iniustitiae panderemus quae statim cum odio sui cepit. **Q**uia nec tunc quidem absque ultia persecutione esse potuit cum unum tantum haberet inimicum.

Sed si tam graue odium ab uno hoste pressa est ut usq; ad uitæ iteremptions ueniret nõ homo quicq; sed frater quid ex ea tunc sustinere posse credendus est eũ quot hostes tot extracos habet? Et nisi per molẽ auerit prauitatis a multis potest audire socioz quisq; iustitiae cultoris Venite circũueniamus iustũ quoniã inuicis et contrariis e operibz nostris s; dicit aliquis quis quis uitare inuidias cupit: timeat pluribz inotescere uel placei: Ecce iustus Abel nullos habuit quibz inotesceret uel placet et tantũ inuidia odium uitæ nõ potuit Errat enim quicq; absq; hominum amicitia cõtrahi non posse opinatur inuidiam cũ illa nõ tam humanas amicitias q̃ solas dei amicitiam persequatur Unde ne ille quidem absq; iudicis iustificatione esse potuit qui uel soli deo placere gestierit Sufficit enim ad iudicis stimulos icitandos si te illi placere cognouerit ultra quẽ alius eẽ non potest Sed nec sanctum Noe i presenti uita icõcus sa securitatis quietẽ habuisse cognouimus: dux iniquis existẽtibz eũ cõs solus i uniuerso orbe uisitur custodire iustitiam Dux arca fabricat reparandĩ orbis semina continẽtẽ: dux se futuro diluuiõ praparat et eisdem uentura inundationis sedula cura denuntiat Dux tas sibi q̃ suis quanq; cunctis animatibz alimenta conquirũ iustitiam merito uitam mortis tpe reseruaturus Dux post tã tam hominum numerositates solum se cus suis remansisse supersitem dolet s; solatus nõ perdit: desolata iustitia: cui consortius deus est omni celebritate festiuor Ecce et illi rẽ passus exiliũ perempta hominũ frequentia et si nõ omni solatio desitutus patris tamẽ pene solus relicus agnouit se domino ualde seruire unde non magnopere exq̃rebat uanas hominũ consolandi gratiam qui iocundiores ac pleniorẽ habebat in deo Sanctus quoq; Abrahã quæ uel quãta p̃pessus e. dux fidem solus inter cunctos seruat incredulos dux patriam et propinquos deserit dũ uxoris sterilitatẽ dolet: dũ propter esca iopias nõ in egypto: modõ in terra geraris peregrinationis sentit iniurias dũ mori propter uxoris pulchritudinem timet dũ sibi erepta moeret: dũ proferre eã metuit quod acquisitissimi iudicis dei nõ est passus iustitia: dũ corpori uulnus iubetur circũcisionis i ferre dũ filiũ cũ matre eicit Dũ i Isaac dilecto teneatur Dũ religiosus parricida esse præcipitur Sed facile ad omnem iacturã cõsentit fidelis cui magis ac magis te maxima succrescunt Quandoquidẽ etiam cẽtuplum receptura promittitur Ipsẽ uero Isaac quibus tentationis generibus quatitur dũ esca iopiam patitur: dum peregrinationis experitur labores: dum propter uxoris spẽtũ nimiam ipse metuit qua anxietate conficitur: et eo ipso quo oblectabatur affligitur cũ illi formã coniugis q̃ in securitate placuerat i formidine displiceat: Dum regis amulationem patitur: Dux eam quidem possidere illi absq; iudicã nun licet Sanctus quoq; Jacob q̃ multa patitur primum cum fratris sui Esau propter collatam sibi benedictionem mortiferam inuidiam sibi contrahit Dum eius odium indignationemq; declinãs ad laban solus pergit Lus propter uxorem seruit cus dilectæ spõsæ soror non amata supponitur Lus prioris amoris dãno matrimonia illi fraude geminãtur Et rursus pro nõ optato conubio septẽnũ seruiicio subiugatur: Lus fraudem patitur de mercede Lũ post uiginti annoz mercenariã seruitutẽ oculta magis fuga q̃ libera proficiscẽdi expeditione discedit Lus laban persecutionẽ timet Lũ fratris sui formidat occursum Lũ delusam filiam suam Dinam perhorrescit Lum dilectissime uxoris Rachel finis deslet Lum dulcissimum filium Joseph acerbo funere consumptum a bestiis dolet sine solatio sepultura: Lũ beniam quẽ etiã cõsuptũ ut Joseph putabat cõtulerat charitatẽ et quẽ se ap̃liũ nõ eẽ uisuz metuebat

Defessus iã tã anto q̃ laboribus senex et p̃ iustissimus ingemiscat. Sanctissimus ipse Joseph de tẽtationũ generibus conflictatur et quatitur Lũ ac si tribulationum semina species uidentur fuisse iustitiae. Nam quotiens aliquid sancte uel pie gessit totiens intolerabiliũ temptationũ discrimina iudire compulsus e. Consenties et spe confortante perdurans ut laborãdũ nobis sit. Quid in eo laudando primũ debeamus assumere iustitiae sanctitatisq; perseuerantiam? an patientia acquiescentisq; uirtutem? Nas cũ sine dilectione somniũ ut si sibi inuidia carer: inuidia eorũ odiumq; contraxit: Quasi aut ipse se somniasse finxisset aut uisionem illã ad subiugandorus ac terendorus iudicis nunciasset Inde cus ad ipsos cognoscendã salutis eoz cã fuisse a p̃e directus inuicẽtũ sibi ite. festinus aggressus est quo celerius eorũ posset odia saturare.

Beati Hieronymi ad amicũ agrotũ cõsolatoria qua docet hoies a deo per flagella curari: qui ad instar patris amoris disciplinãz i pendit: et ad similitudines medici medelam per tormenta largitur: et melius esse super na disciplinã iudicio humiliari q̃ cus hoc mũdo dãnari præserim cum ipse fidelis moderator sarcinã secundum uires i ponat dũs in tentatione prouentus ut sustinere possimus Quod beati Job exẽplo declarat cuius patientiam effert et comparat.

QUAM nouerim: certissime experientiam tuam alieni cõsolaminis leuaminibus ac remigiũ idigere cus languores erumnasq; languidũ corporis: stuporẽq; mẽbrorum rigentium uigentis calentisq; animi felicitate ipse soueat: ac medica ratione cures atq; componas: tũ iter aduersa p̃fidũ inter morbos remediũ inter curas solatium: in fluctibz alienæ manus remigium semper quæritur: et optatur. Pars enim procudubio maximarus medelarum fini cõsolaminis fructus: et sones dictoz mulcedine cõsolantius leuamen sessis animis introducit Et si nõ corporeis in mẽbris. recessibz tamẽ et abditis spiritali studio componit homines: et inserit ut medicus sospitatẽ iuuatq; conamia exhaustaz uirtũ: sublongarus sarcina pressuraz maxime cum scriptus sit Frater fratres adiuuans exaltabitur. Ob hoc igitur: quonias dominicarũ rerũ religiosa necessitas ita me detinet o occupatũ: ut frequentati corporalis accessus erumnas tuas illustrãz nõ detur facultas Placuit sicut petisti: ut qualicũq; solatio litterarus lenimen tam longa tẽtamenta uirtutis: immo potius salutis cõmodũ uisitãre Qui regnoz celestium prædã cẽsumq; mueris sēpternũ cõtẽdius occupare Eile nõ possius sine aliqua cõgressione uictores Namq̃ enim delicata aut ignara certaminis uirtus uictoria palmiferũ culmẽ ascẽdit aut p̃mũ m. d subactis aduersis accipit: qui uictoria cariorẽ uilissia indicat sui corporis uitas Nec mortis ems cõcutitur metu: cui de morte uita nascitur Preciosum e illi et sanguinẽ fundere felicitatis e cus infelicitate pugnare. Summa sanitas e acerba uulnera sustinere: iacturam quoq; ferre mẽbroz opinatur maximũ lucrũ e t quod e ultimus dicam Præclarum est illi in ipso certamine palmiferas creditori aias reuocare Melius enim sic ratio terminatur si quod naturæ debetur uirtute soluat Ferẽda si t frater Ferenda sunt igit cuncta p q̃ te dñs afflictione lo gissima uoluit experiri et i magna p̃ximia d̃stinari **J**RMus Quis aisti nõ iã sumeris uirtibz ferat istos in euitabiles casus et p̃nciosã calamitatis incurfus: atq; morbos ifectos: quantũ uideo iã cũ ipso corpore morituros? Diaroymus. cũ periculis iã necesse e cõgredi atur et certet quẽ tempestal iter fluctus iuenit Et quũ

nemo libes piculū patiatur aut ferat: tamen sub pōdeē piculū cogente necessitate duratur: Infirmus Sed alia mihi anxietas accedit q̄ mēroribz duplicatū meos sensus uoluat et mordacibz curis lexicabiles curas iponant. **Q**uod enim qd̄ cū talibz tentamentis: et cū tam obitinati morbi certāne mihi soli cōtingerit dimicare cū aliis noueri et minoribz plagis eē correctos: cōpendi oso luctāne extitisse nictos cur mihi dñs n̄ cū ceteris certamē iduxit? **E**ur me non sic ceteros castigauit. **D**ie ro primo. n̄ debes i tas arduo certāne cōstitutis de hūilibz cogitare: **I**nferiora enim sunt p̄mta inferioribus pugnis. **U**bi deniqz fortiora fortioribz iperatur: fortiorum fortior mueris sequitur census. **E**t ideo ignōmā iudicat fortis cū inferiore cōponi: **M**agnus ē enī qui uicerit magna. **D**euotiōis ē maxia maxia sustinet: **I**n gentis uirtutis igentia supare. **N**as meritis eminētiōribz excellit a ceteris ap̄ reges quē plurimū turbauit cauma belloz et reddiderit supata uictorē: **A**dest deniqz p̄x̄da i ipō cōslictu cōgruens qualitati certaminis merito destinata uictoris. **M**ūero castrensē pōdera pro uiribz reges iponunt: medici pro causis medelas ipendunt. **Q**ui curādus ē nō dicit medico qua lege curetur nec miles eligit quo mittatur: nec seruus quo uerbere castigetur. **A**d enim ex maioris pendet arbitrio: nō ē i potestātē subiecti. **E**rgo qui supna regiur potestate et inter mūdi miseflas mille formes corrigendi uersatur. **N**ec nīm ē de potestate dñi aut plagas elliget aut alia certāna q̄ ferendo uincāus. **S**ic nec seruoꝝ ē eligere dñs genera flagellorū. **N**ūq̄ enim ex arbitrio pēdētis pendet licentia uerberātis. **P**otestatis emēdare: cōstitū onis ē subiacē. **R**egis ē onus iponez et militis ē sustinere. **Q**uippe cū et ab ipō rege nihil geratur iustitiam qui suis legiōibz pro uirūi qualitate bellicos sudores iponens fortes mittit ad fortia inferioribz cōpetentia iūbet: ut nec inferior cōtra proprias uires certāne potentioris arceatur. **N**ec potētior inferioris certāne de gradatis meritis hūilietur. et dū hoc agitur ut nullus i alio eno mioretur: aut certe succumbat oēs cupit esse uictores. **N**ec iūmicus ē medicus qui ferit ut piculū tollat et uulnere uulnus excludat. **N**ec aduersatur paternus affectus si liberos doceat āplexibz flagellorū. **P**aterna enim flagella exercitia sūt inopix pietatis. **E**rgo qm̄ castigatio corrēctis amoris ē cā cū de pietate discendat: ama medicū p̄cussorē: cuius plaga mī ē medicīnā. **N**ihil enim ipius pietas parit: ut uirtutibz āplexis fructus pietatis spiritualiter includat cura. **E**rgo inquit dñs ne cabo et uiuere facias pcutiā et ego sanabo. **I**nfirm Sed aisti ergo ferit pietas. **D**iero ferit utiqz ne impietas iudicetur: si nō corrigat delinquētē. **L**um enim nō desit. in hoie qd̄ curetur ferit ut curet: ut sūt māus medici quē multa lxdēdo cōferunt sanitatē nō sine murmure patiētis. **H**oc modo et nos sub cura ictus medētis iter ipsas mēroris āgustias: sic i dñm murmurāus ut i medicū uulnerati qui curātur et dolēt. **A**ggredere igz frater aggredere sustine acie remediū tuū quo ualeas grauidas tentatiōibz sarcinas leuigare: et picula dūz pateris supare: iacentia membra aius rigidus consolatur et curet. **R**egius teneat uirtus: itra corpus anxietatibz captiua tus: ut aia iclusa piculū uigeat ipsius libertate uirtutis quē i cōslictu tētatiōis uarie legalibz nubis las iudum uisa ē p̄pari et i ipō dñtāx uestibulo seruitutis cōtra ifestis calāitates armari. **S**ili inquit accedēs ad seruitutes dei sta i iustitia et tiore: et p̄para aia tuas ad tētatiōē. **E**rgo cū tentatio uis utilitatibz prorogetur nō ē mirā dūz: si nobis uetus ardor accidat: sic beatissimus **P**etrus in epistola sua mōet ac dicit. **N**olite mirari ardorē accedentē uobis qui ad tētatiōē uis sit: ne excidatis iter narios seculi fluctus frequētibz procellis christiana uis

ta quatitur atqz tentatur: et p̄suris inumeris lxtatur et crescit. **A**d **S**alomō beatissimus propheta et satis illu stris testatur et probat. **E**diungez iquit dñs et sustine ut crescat i nouissimo uita tua. **N**auigius uita nix agitati onibz gaudet sola trāquilitate turbatur. **S**tupet enim cur sus cessantibz nētia p̄ditatur si piculū nō probetur. **I**n certus ē enim **U**tz ad dñm p̄tineat: quē p̄cessura mī gloriā uentilādo nō purgat p̄mēdo nō nutrit castigādo nō probat: cadendo non curat. **N**am cū uerbera nobis ac uaria tentamenta amor diuinus ipēdatac sic medicus cōferat remediū de cōtrariis et torquēdo succurrat nō se probat ad amorē p̄tinere dñi: qui plagis medicinalibus nō meruit subiacere. **S**s forsitan dicit si meus est amator deus: **E**ur me igz amatoris mei flagella graul laceratōe mēfificāt: et lxdēdo cōturbāt. **S**i me āplexibus flagelloz torquet qui amat iam p̄tes odii salius amor exercet iam malo oderit ne torqueat: **I**nmo caue ne oderit roga ut amare dignetur: **A**mor enim emēdat: odius uero supplicii cōtinatur. **A**mor disciplinā cōsueuit pendē. **O**dū uero dictate sūa reatu recitat qd̄ odius natiuitate hūani generis ex deo in hoies p̄paga gant et ideo ē hois qd̄ odit aut irascitur dū. **O**dū dū offenditur: irascitur dū nō rogatur offensus. **I**n odium enim sui prouocat dñm: qui factis odibilibz se odibiles facit: et offensus rogā cōtemnit. **L**atez amat deus hominē ut artifex fabricas sed odit mala opa quibz fabrica urgetur i lapsus: et cogitur i ruinas: **E**rgo qui mala opa odit maloꝝ opus nō potest amare factorē. sic **S**alomō sanctissimus protulit. **O**dū sunt deo ipius et ipi etas eius. **E**rgo melius ē in hoc mūdo ānis uergētibz p̄turo cuius senectutē p̄mit ac sorbet occasus ex amoꝝ domini medicinalia sustinere uerbera q̄ ex odio expectare insanabile plagā et sub flūine sūx ducere damna biles uitas. **M**elius ē iter māus medicū transiturus ac modicus sustinere tormentū: q̄ renūtiare medico: et i currere supplicii xternis tortoribz uexatur. **A**ut si ad huc mirans amatoris nri medicinā p̄ flagella cōstare il lud quoqz debes mirari q̄ torqueāt remediā quos medicus amat qui nocendo qd̄ nocet excludit. **U**tz qui nocentia q̄rit excludere nō pōt nō nocere: et ideo nocēdo curat ut carior sit sanitas p̄parata mēroribus: **S**i enim medicina nō laceraret sanādus meritū sanitatis ire semp delectaret i uoluntariū uulnus. **S**i nō mordacibz adūmētis nocentiū medelay cura p̄ciosa cōstaret curā dū cā nō cogeret i mērorē. **E**t ideo remediū nocētis cura p̄ficatur ut mēroris p̄tio redēpta sanitas carior hēatur et grata. **E**rgo qui amādus ē quolibet examine nō pōt nō emēdari. **Q**ui corrīgēdus ē nō pōt nō flagellari amatoris uerbere. **Q**ui curādus ē medētis mordacitate nō pōt nō noceri. **Q**uid miraculo stupēs: de piculo expectat auxiliū quē curat ignis et ferrū. **M**ulta sūt enim q̄ nō nisi p̄cussa sanātur. **M**ulti sūt quos medicū sine ferro curare nō possunt. **Q**ui sanitatē diuersa p̄ tormenta rogati concedunt amarissima pocula exigente morbo remediū cā nō sūlētibz sape propinat q̄ nō sine frontis rugositate sorbentur. **N**as si uultus bibentis at tendas tristis et anxius biber: ut latus et incolumis uiuat. **O**rationabilis et incōmodis cōmoda satis pueritas medicīnā. **U**rgetur homo bibere quod nō sūt cui remediū ē aliqñ qd̄ sūt. **N**as q̄ iterdū ciboꝝ abstinentiā p̄cipiunt: indicta teiunitate corpus exonerant: ut de ipsa lassitudine resectum atqz fortissimum reddant. **R**epentina uulnera quē casus in castris aduexit fouēt ligant: sarcinū curant mēfificando letificant: fatigando confortant: lxdēdo medentur. **N**am dum patulo uulneri concinata partium cute quibusdam sibus inferunt sanitatem: **U**itam consolando pollicentur: **Q**uam curando componunt. sed leuioꝝ sunt ista quē diximus

Apud quos non est remedium sine scalpello demere
 putredines enervatas et Amputare de homine uiuo
 mortuas partes: Licet unum membrorum non sine sen
 su totius corporis amputetur. Homo tamen suis dan
 nis consentit ut uiuat Apud ipsos aliquotiens detractis
 artibus et ipsa ossa raduntur ne totus homo periret era
 datur. Apud ipsos non nunquam collectio uermium et xstu
 ans tumor ferro sulcatur Apud ipsos ignis urit ut irri
 geret mordet et lacerat puluis ut sciet Quid plura? Sub
 medica pietate homo plurimum torquetur: ut plurimum
 uiuat: Ecce necessarius periculum i quo beneficium e fide
 le tormenti Periclitatur pro certo que medicus curat
 sed perit et decipitur cui renuntiat. Hinc eni licet sub
 mento uita promittitur: Alii uiuendi spes denegatur. Er
 go ubi necessitas exigit: periclitari melius e qm perire.
 Incommodis nocere cum fructu comodius e: qm negatio
 incommodis iterire idest satius e remedio noceri: qm no pos
 se curari. Hoc fecidus celestes medicu loquor: et cura
 magis refero spirituali no illa solas qux arte moritura
 mortalibus uersatur i membris Ergo melius e nobis a
 domino idargui: castigari et sub eius plaga curari qm ab
 eius medicina remoueri icurabiles. Arcet enim a suis
 uultibus deus quos uiderit incurabilis morbi iniquitate
 uexatos: et sicut pulueris aut paleas impetu turbiniis p
 uitia dissipatos atqz dispersos sic ipse i sua uoce loquitur
 dicens Recedat a me iniqui Uitas eni illoz scire nolo
 quoniam lucerna illorum extincta e: et gemitus habent
 in uita sua Erunt enim sicut palea qux a uento uolant:
 Et sicut puluis qui a tempestatibus tollitur Egrus uitas
 non uult scire qui unam omnino nolunt tenere perdu
 ra in ardua sublimitate: Ad unum dominum una uita
 in christo tenenda est qux angustantibus tetamentis in
 spatio longe securitatis inducat huic soli uix patet pala
 tum celi: cetera uero uoluptatum anfractibus tortuosa
 regionem flammiferam petunt. De quibz Salomon sic
 propria uoce testatur et dicit: Sunt uix qux hominibus
 uidentur iusta: et in fine illarum tristitia et dolor Et per
 has uitas illi pcepta gradiantur quibz cursus inimi
 ex uix bladimento fallacibus adulatur. Quos fallit sur
 dum ipse et decipit: recipit interitus icludit quos sicut i
 scopulos perituram nauem tempestas impellit sicut in
 felix felicitas i iteritum promos et labiles ducit Et sicut
 in aliquem securis icessibus gradietem repentino casu aut
 marmoris leitas aut labina pauimenti subuersa pedu ta
 tela: cotorit. Ita quos ifeliciter ducit secundari reru iter
 incertum uitaz male iocunda necesse est irreuocabiles
 lapsus subitaneis casus ipingat sicut Salomon sanctis
 simus testatur et clamat Sicuti inquit qui in pauimento
 cadit: sic casus malorum festinanter ueniet. Hi sunt pro
 culdubio qui non merentur alicuius miserix uentilatio
 flagitatioibz agitari quibz aterna xgritudo nutritur nec
 uerberari cum sanctis dno castigante cum quo post fla
 gella regnetur quorus dauid hoc carmine flagitat meti
 onem In cogitationibz hominis no sunt: et cu hoibz non
 flagellabuntur Ideo tenuit eos superbia eorus Lemis
 Igitur medicinali flagello immeritos despti et meritos
 amabiliter castigari. Parens enis oius deus est ut e me
 dicus fidelis erga susceptos et geitor circa liberos suos
 quos amat sic ferit ut corrigit no ut occidat Ergo felix e
 qui uapulat ubi amoris est plaga. Beatus quem supus
 uerberis remedium curat corrigit emendat atqz coponit
 cum dauid beatus propheta et satis illustris sic coclone
 tur et clamitet dicens felix quem emendaueris tu dne
 et de lege tua docueris eum Ergo qm ex diuino pmis
 so diuerse mordacitatis angoribz subiaccemus: ac longa
 calamitate curanda gerimus uita in examen nra uirtu
 tis pxdictas olis miserias xquantimter pferamus in se
 lices aut multiplices casus anxietates et fletus quos in

currimus nati mentis felicitate portemus Nec miradu
 est enim q: maloz frequetius stragibus uariis sic morta
 lius uita populetur in mudo i quo nemo nascitur ridet
 in quo nemo lumē uix nisi cum lachrymis auspicatur:
 Lus nos deniqz maternx uulax tentorium ostenderet
 mudo flentes didicim na mudu: et quasi maloz primi
 tias i primis lachrymis gustaremus Salomō prophe
 ta hac pronuntiatione testatur. Ego inquit natus accepl
 edunes xtates et in similitur factas decidi terra Primas
 uocem similes omnibus emisi plorans: In inuolumentis
 enutritus sum et curis magnis: Nemo enis ex regibus
 aliud habuit natiuitatis initium Unus e ergo omnibus
 introitus ad uitā et similis exitus Necesse e enis ut qui
 uenerit transeat: ubi uitas gerit peregrinas maxime cu
 ita Salomō protestatur Unus inquit itroitus ad uitas
 et similis exitus Necesse e enis ut qui uenerit transeat
 Quid ergo prosperitatis aut lxxitix potest nobis occu
 re ubi primo discitur flere? et inter ipsa icunabula nascē
 tis infantix et in ipso uix uestibulo nihil aliud mihide
 mudō q: fletus occurrit limina mundi cu fletu calcas
 equides transituri Q angustus et satis anxium tempus
 uix mortalis: Ubi cu itio nominatur et finis initiu nrs
 cu sine suscipio Ia captus e morte qui natus e Testes
 sūt mortui: cu no negat se morturi: Ergo qm ituri ueni
 mus pegrinatuz more qd acciderit intra mudu hospitii
 um quasi transeuntes ferendo mala imposita: bona de
 notione portata uincamus Peius enim malum nocet
 si male portetur Lxxdunt et ipa bona si male portentur
 Ibi profecto solamen uirtutis opus est sub contemplati
 one salicet supna mercedis ubi sic desideratur finis et
 exitus uix sicut i pellago tutela portuēssit optatur Quis
 enim iter anxietates uagiētis seculi erinasqz morboruz
 lxxdentiuz non magis mortem desideret qm longā satis
 et languidas uitā dicente Salomone. Melior e mors
 qm uita: amara et requies aterna: qm lxxguor perseueras
 Et alibi Melius e tibi mori qm uiuere Dors enim of
 hoi dat requiem Pro certo inter mala crassantia neces
 sario exitus sitienter optatur. Sed sicut nec nostruz sūe
 rat nasci Ita nec potestatis est mori. Alioquin si in nra
 potestate mori consisteret: esset i potestate no mori Ad
 hoc inter nostras angustias mortis requies flagitamus
 q: iter mala de bono solamē e non tacere nauigatium
 more quibz refrigeriu e iter infestos atqz sollicitos cur
 sus loqui de securitate portuēssit: ad quas et si no liceat
 quatū aius cupit celerius puenire: iuuat tñ et satis pul
 chrus est meliores parte optare Sed quoniam nec nra
 potestatis e potiri melioribz qux de morte nascitur ex
 pectantes meliora bonu iteris geramus iter mala certa
 men Bonu aut certamen e malis no credere: sed mala
 uirtutis bono portare p qux i meliora de morte nascē
 tia morbis atqz morte carentia sublimati porteus Si e
 ducatu eni atqz morsu ifelicitatis in triumphos inmor
 talis gloriæ no puenitur. Quia per discrimina coclatur
 cursus i po: tu. Primo triumphator no pot dici nisi: cui
 uictorias uirtus: inuenit: qux omne quod timetur cer
 nit sub se elisu trahit i uita captiuu: Ast iterea seculu ut
 mare natura ipatiēs et sine uētis inflatu erigēs scilicet
 in ipsa tranquillitate minaces atqz terribiles fluctus qd
 licet sessores no noceat suos hēt tñ aliquid formidinis
 et noxia magnitudo sic nauigantibus desit formidies fre
 quēter et ictus iuday. Nūqz deniqz uel gubernator to
 tos sinus securus explicuit: et i hoc mudo qui fragosū
 nix huius turbidu cursu quaxius maloz tagimur mi
 nis sequēter et causis: maxie quo iter regia castra mi
 litia celestis signatos icludit. Ia diximus seculu pelago
 copari: i quo sūt rara prospe dēsa sūt turbulēta expaue
 scitur tietur morbi quoz si dēssit solus exitus securitatis e
 portus hic atqz illic ingruūt calamitatis icursus infesta

sed usque ad portum id est exitum uirtutis est tollerare. Inter pericula gubernator nauis tuetur et seruat inter calamitates animus rector hoies gubernat et regit: quibus aliquis periculis paululum temperatus nauigius tractabile ducatur: sed potius expectatur atque triumphis maioribus excipitur nauis que turbido flamine coactos in uertice fluctus potestiter xussit. Hanc accipit profundo cum gaudio turba portuensis hanc accipit securitas triumphalis. Spectosus est miles in exercitu constitutus armorum: squallet uero de formi uirtute segniter et uacuis qui in campo nec sibi est cognitus: nec alteri est notus: caret enim et laudibus caret et premis: et ideo nociuum debet esse periculum ubi nascitur premium: nec debet miles reuocari aut pati formidinem ubi sequitur palma uictoria: sua enim felicitate miser est qui cum infelicitatibus quibus gloria gignitur nunquam meruit habere conflictum: nec suam uirtutem didicit: quam calamitas non excussit. Semp denique iertibus membris suarum uirtus iacet miles ignarus et incognitus sibi qui nunquam bellorum calentiis gloriosis estibus anhelauit. nunquam sudoribus triumphos iuenit. nec eius sequitur felicitas premium qui sarcinam gestare non nouit armorum. Et ideo in uita esse debet quod premium generat: et optabile quod gloriam parit. Ergo quoniam cum diuersis tentationibus iaculis dimicandum est nobis si quid emerferit quod uires exant et quod membra concutiat: quod animus probet quasi occasiones mueris arripiamus amplexu uirtutis. Ita debet esse animi immobilis uirtus atque mentis inconcussa: robur iunctus ut est petra in mari: quam inter fluctus natura fundauit: quoniam undarum tumorem collisione frequenter uapulat: nec mouetur. Itaque ubi hoies aduersa in preliis euocant: et certamine calamitas urget: et cogit animus felix uirtutis dypeos producat armatus preterque inter pericula tutus atque securum iter infelicia ostendat felices: inter angores exhibeat letum inter morbidas agritudines sanum efficiatque sustinentiam iaculo uita calamitosa uictorem. Supatur enim morbus in corpore si discat animus sustinere: et ideo ubi corpus iacet infirmum in recessibus maior alenda est uirtus perandique quod nec lassitudo deticiat aut atas inclinet. Tene igitur fraterne fidei robur iunctus tene munimem immobile christianum superni uigoris firmitate fundatum. Inter languentia membra sanisque rigentia icolumem ualidumque gere fidei atque animi scutum et pugnus uiceris morbus punitiosumque langores arietatibus malis obicibus occurre: uirtutis uice dum uapulas. Sic enim potentia altit christiana incommodis malis promouetur aduersis. Militia conuenit christianae exerciti calidatibus et probari. Ipsius est sub infelicitatibus et angustiis ampliam sub preliis adolefcere: et preliis pubescendo calcare: ipsius est exercitanti obibus crebris proprii nutrire munimen: et cum periculis habere certamen. Ipsius est ad portum perpetua felicitatis prelium etiam mundi discrimina nauigare et sub ieribus disciplinae medicinalis porenter ipsa necessitate regnare. Nostrum est in calidatibus exercitio in gloria fastigium et malis prementibus in bona premium promoueri. Apud nos infirmitas uel quilibet prelium augmentum est potentia et in pro certo palmitate uirtutis: sic beatissimus apollis Paulus iter icutus diuersaque uerba et ipetuis procellosos: in morborum prelio constitutus: ut celsus arniger infirmitatibus potes gloriarur et dicit Libentissime itaque magis glorabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me uirtus christi propter quod libet mihi in infirmitatibus in contumelias et in necessitatibus in persecutionibus in angustiis esse propter christum. Eius enim infirmior tunc potens sum. Et ite: Quotiens inquit infirmior: tunc uerius probor: et placeo mihi in infirmitatibus meis. Et iterum Eius a se stimulum carnis rogaret a uerri didicit in infirmitate uirtute posse nutriri. Datus est inquit mihi stimulus carnis: angelus sathan qui me colaphizat ut non extollar propter quod ter deum rogauit

ut discederet a me et dixit mihi Sufficit tibi gloria mea Nam uirtus in infirmitate perficitur. Numquid igitur uirtus docientis melioribus eruditur cum perierit maximarum exempla uirtutis: nauigium enim agitat omnibus gaudet: tus in urbinibus erigitur cum infans fluctibus uerberatur eius hoc iter aduersis emergentibus cofragosus non parit in assiduam certamen deuotas lacefendo uirtutes. Secus enim apud deum haud possumus esse felices: nisi contigerit infelicitatibus et terreno squalore purgari. Ille porro uocandus est miser et xger. qui uoluptatibus marcidus per illecebras uoluitatur et iacet. Ille se nouerit infelicem qui uagatur inter oblectamenta uitioy eneruata felicitate cofossus: miser et infelix est qui non fuerit infelicitate tentatus. Caret enim mueri qui caret et certamine: Qui tela formidauit aduersi certaminis numquid meruit noem sortiri uictoriae? Procul dubio iacentis est animi formidolosa timere: Humilis et icertus est tuta sectari: Imperfectum atque languidum bonum est in oculis sine certamine proiecta uirtus. Iacet enim uigor eneruatus atque debilis iacet animus xger iacet calor obscurus et ideo a fortissimo milite semper in acie standus est: et quenda occasio qua uirtus emitecat excussa: Amatori enim premium ornamenta sunt uulnera Ergo ad contemnendos labores: ad uirtutis nouitias experimentis opus est usu erigenday scilicet uirtu nutritio Solidissimus enim corpus est molesque robusta membroy quam frequens usus agitauerit. Agricolis denique frequenti opere lacertosa sunt uires trita sunt manus: dum inter sentes et tribulos curuato corpore sudoribus quiritur fructus. Ars nautica cuius nauigius saepe procella contorsit: dum iter pericula tendit in portum didicit et fluctu transmittere et cum tempestate pugnae ad exercitienda tela laceratus exercitius ualet: et uictorias inter uulnera quatit regi proprio placiturus. Agilis sunt membra cursoribus quos usus magis docuit: et instruxit. Quid pluribus? Nemo non accessione tentationum perfectiores partes ascendit et premium uictorie inuasit. Ita quoque nos dum primum exigua sustinemus et mediocritas: necesse est ut ampliora uel maxima proferre discamus. Nostra enim militaria spetimen est fulgidum per ardua componere gradum: per dura uectari: et miseriarum duram duris uiribus proferre censuras. Ad calum nobis per aspera et angusta per duras anfractus et loca sicca est uita: quam uitam non tenuit qui tentari noluit. Ad calum deus fortissimum militem uocat: quem comitantibus gloriosis preliis deducant premium uictorem suscipiunt regnaturum. Numquid nobis iterum aliquid imponit abruptus quod excedat liberati ponderis qualitatem? Numquid igerit quod excessu transcendat idoneitatem nostrae uirtutis fidelissimus moderator pro uiribus sarcinam iubet imponi. Hoc paulus pecuniam testatur et probat: fidelis inquit deus qui non patitur uos tentari super id quod non potestis sufferre. Ita que nos a domino agi regique credamus: ut a preceptoribus ludorum reguntur discipuli eis plurimus labores ingerunt et imponunt quos uiderint solertibus ingenis ceteris eminere et nos animabus domino nostro subiectis onus pro qualitate uirtutis temperamus: imponimus fortioribus fortia et exilibus parua quibus usus nutritor Ille uirtutis in iuuentutis maximam robur erigat et promoueat uires. Hoc modo nostra rudimenta leuibus uerberatur ut exide grauioribus ex amore scilicet diuinae uirtutis usitatis preparant uires. Quae ratio quibus diuinis pluribus redundet documentis: tamen alicui et de mundanis utamur exemplo non enim nocet alienis uti ea parte qua nostra sunt. Numquid tu inuisos esse Lacedaemonios liberos proprios operari? quorum idoles et artus adhuc scilicet laboris ignaros experiantur: ut admotis uerberibus publicis ipsa illos Paterna pietas adhortatur. Ut icutus flagellorum.

fortiter perferat et lateros ac semilanes deprecatur
 et rogat ut perseverent uulnera praxere uulneribus
 Quid miri? Sicut deus et generosos liberos propriamq
 familiam ob nitores alenda uirtutis dure tētari pmitat
 regna perpetua uictoribus collaturus ē qui sic laboris p
 tia cōtra quacūq; mala pollicetur et dicit Qui perseue
 rauerit usq; i finē hic saluus erit Et itez uenite ad me
 omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam uos
 et requiē dabo. **H**ic tū ipis perituri aternitatis est pēius
 deuotio pūiri tribulationis cultura iddetur sēpiternis
 fructibus fecundata **A**pud nos captiuitate regnū q̄ritur
 securitas periculis emittur: sudoribus requies cōparatur
 Nam uirtus inquit aplūs i infirmitate perficitur. **L**om
 modus est profecto affectibus lāguitudinis agitari q̄ sa
 nis artibus supplicio exco conscientias portare uepatā
 Pleriq; enim peccatis agrotant ex ipsa manitate mem
 brorū dū enim ab ifirmitatibus uacant: morbida laxitate
 fluunt necesse ē corpus atq; letali morbo soluantur: hōi
 nemq; p uita ac p siluas errorū nequiter sanū pēpites
 ducar: liberos tu iudicas: aut a morbis alienos: quos uo
 luptates barbarax deuinxere. **N**on habēt catenas s; eos
 luxuria ferali mordacitate i uiculis tenet. **I**ta iciderunt
 in laqueū feraliū uoluptatum: sicut aues aucupali frau
 de captiua: q̄ quo magis cōnatū euadere: eo se inume
 ris nexibus ligāt i profundiores sinus demergunt. **P**ro
 fecto illi sanī sunt quos morbus iuoluit atq; tactat isa
 nus **I**ncolumis uero est quilibet quē comōlibet uerbeē
 corrigit deus: qui se hōis amatorem castigādo testatur
 Quos diligo inquit dñs red. iuguo et castigo et ideo se sa
 nū n̄ iudicat: qui aut morbis aut sordibus caret: nec infir
 mitatis remedio cōfouetur. **I**lli uero sunt miseri qui nī
 mix felicitatis inertī trāquilitate torpescūt quibus fucata
 sātias ut fall. t atq; dēcipiat adulatur quos uidelicet ater
 na tenuit agritudo aeterno terrore totū hōiem post mo
 dū uexatura. **D**is tāx sunt uix: quātā succurrerit uolu
 ptates bis iter ē qd cōes libido periculis dictauerit perī
 tura. **A**rrepti enim anfractibus uisiorū trahētus uario
 lapsu rotantur i iteritum miseri i certissimam uia n̄ redi
 tur: exteriora tēdūt amnium more: quorū nūq̄ īgref
 sua ē in proprio fonte: **S**iquidē hāc uia cui finis est co
 mes ut ipsi opinantur prosperis cursibus ducunt: s; gra
 dus i ultimis male oio finitur: et dure i nouissimo satur
Et quid proderit p discretiā prospere cucurrisse: si post
 cursum cōtigerit iterire? **F**rustra deniq; nauis p sinibus
 pelagus et isanu n amicis flantibus comod: prosperitate
 cucurrit i portum si cū naufragio peruenit et :peritura
 portū accipit **L**ōmodius igitur ē cuiuslibet ducatu prof
 surx ad portū nauigio pūēre q̄ delicato nauigio mor
 bida laxitatis peracto cursu i pœnas exī. **S**æpe itaq;
 potior est paupertas opibus : deformitas forma: conti
 melia laudibus: seruitus potestate: ibecillitas uiribus liber
 tate captiuitas: humilitas dignitate. **D**auid illustris pro
 pheta huiusmōi carm ē expressit **B**onus ē inquit mihi
 dñe quā humiliasti me ut cognoscā iustificationes tuas
Ergo melius est supernax disciplinax iudicio humiliari q̄
 cū mundo dānari dicēte aplō cū iudicāur corripimur
 dño ne cū hoc mūdo dānēur. **E**rgo quod ex amore dñi
 n̄is utilitatibus progatur sine murmure sufferamus **I**m
 penditur ut a medico remediū a dño disciplina aris ē
 medicūx aliquotiens ignibus et ferro curare: **Q**uid mi
 ram si dominus nost aris medicus animarum turbini
 bus excutiat morbis examinet: calamitatibus purget. **F**or
 titudinis est n̄x q̄i per ignes et flammās uasorū more
 purgari. **A**d scriptura testatur et probat **V**asa inquit si
 guli probat fornax et homines iustos tēptatio tribulati
 onis **E**t alibi inquit **A**urum et argentum et ferrum et
 plumbus et omne quod per ignem transierit emunda
 bitur **N**amquid uasa dicunt figulo: cur nos arbitrio

flamarum xēinas? et incendiis coquentibus uris et
 probas: quā nisi arbiter ignis iudicio suo aptissima pro
 nūtauerit in usu esse non possunt **N**os quoq; nisi ten
 tatio onum purgauerit iudicium uel examen nostro
 rum figulo membrorum sinuales inuenimur qui nos
 urit ut cure tēmpat ut liberet: uepat ut saluet. **N**ūq;
 enim tam inquinatum tam sordidum quod non a ui
 tis purgationibus expietur. **S**æpe dēiq; uidimus for
 didatos improperio uenisse in candores ferrumq; sinu
 obductum in antiq̄ faciem splendescere. **U**idimus au
 rum argentumq; disciplina flammæ purgari et arbor es
 truncatas cultu latissimo reuiuiscere acemq; uirgultis
 ornari **U**idimus ifecunditatem sterilia reuocari et ex
 hausto stipite exire radicem et frugem maximam comi
 tari. **I**taq; in nobis quod forte peccatis prementibus
 actuabat quicquid macula squalētis uetustatis obstabat
 hoc agritudinis luce exclusū ē idō te sanū s; medica id
 dit agritudo mēbroz sola i te mat eria carnis idiget uir
 us sātatis ac ne te forte uepat utli mō uepat et mor
 bo: hāc ē quā i oib; pcutit cācūta senectutis et sic sēum
 arefcit florē propriū pditura sic scriptū ē ois caro focmū
 et ois claritas eius ut flos sēt aruit sēus et cecidit flos uer
 biāt dñi māet i xternū **E**quanimiter igit pferāus si cor
 pus quod sicut focmū legimus casuris floribus pariu
 rū lxdentibus malis iactetur exhaustus cuius sanitas
 animax morbus cōsueuit i inferre et contra comoda spī
 tualia ferale ac barbaras elicere uoluptates. **S**æpe de
 niq; caro milites castitatis effrēata dis iugit **P**ro nobis
 at igitur si longus flagellis et mordacibus castigēur cuius
 tamen sanitate ipugnamor **A**namus carnes stolidi ha
 ud dolemus animax scilicet carcerem et sepulturas **T**he
 saurum itaq; ipsius carnis fragilitate contempta quod
 acciderit deuotionis amplexibus rapiamur **O**eticulosū
 est enī christianum militem uelle latātium modo itran
 quilla consistere **D**eicete intis est turbines formidare:
 contrarium uero inter contraria trepidare **I**nfelicitatis
 est aduersa nescire felicitatis est cū aduersis nosse con
 gredi: et scire pugnare: **N**am cū oēs scitus ut iam dñi
 mus quibus quamur diuino gignantur ex munere: ex
 terum se nouerit ab amore dei qui nescit tētationibus
 uecitari: cū legalis tuba multiplici carnie auditū nō
 inculcet et dicat **T**entat inquit dominus deus noster uos
 ut sciat si diligitis eum ex toto corde: uestro et ex tota ani
 ma uestra: **E**t alibi fili inquit ne neglexeris disciplinax
 dei: et ne dñeceris ab eo correptus: **Q**uē enī diligētus
 corripit **E**t iterū **C**orreptionē inquit dñi noli cōtēnē ipe
 sanis dat dolorēt ipe ems refrigeria pcutit et māus eius
 sanitatem praxtant **S**ed forsitan dicas **I**NSTR **U**
 nam et ceteris sub spe sanitatis daretur per interualla
 tentati **U**tinam sospitantes iter capedinis qualiscūq; suc
 cessus liceret paululus degustare: **Q**uid hoc est ut mor
 bus i mēbris ita uersetur et degat inclusus ut excluserit
 sanitatem nō reditiram ut per nitiosus comes usq; ad
 terminum uite concussa membra deducat: deduat
 quoq; ipse morte cum mēbris excludēdus: **Q**uid est
 hoc ut sanitatis sensu per omne spatium uite frustrati
 sint artus **I**nducto frigore uenarum calidus uigor eua
 nit in algore **I**ncensus quos natura dederat: torpor
 iclusus exclusit **N**on dēiq; ad exercitiū tabidi corporis
 iter uelpaulus agustatur **N**ō gēua solitas flectuntur in
 preces **D**igitoy impar ordo in xternio stupōz turbatus
 arcetur solita cōtrectare **Q**uid pluribus **O**mne ossitūz
 corporis stationibus quondam neruorū solidus a sēē
 sic alget inclusum: prob dolor solus sic debui castigari:
Solus tam pernicioso scitibus subiacere: et diuturnis
 malis iuolui **E**T **R**O q̄so refrater ut hec murmura
 patientix frenis arceas et silentio q̄nulofas uoces in
 dudax cum te solāen propheticū sic aloquatur et dicat

Edungere iquit deo et sustine ut crescat in nouissimo
 uita tua oē qd nbi applicatus fuerit accipe: et in dolore
 sustine et in hūilitate tua paciētia habe. **Am** igne pro
 batur aurū et argentus: hoies uero receptibiles in cāi
 no hūilitatis. **Quis** legalia iura atqz carmina recenseo
 prophetarus auctoritatis quoqz mūdāx egregias sē
 tentias cōcipit auditus nisi fallor diuinā legis furtiuas
 q̄ necesse ē p̄ceptis legalibus inserantur. **Nō** enī nocet
 alienis uti ea pte qua nra sunt. **Hxc** p̄ria sūta ē. **Aurus**
 inquit probat ignis et miseria bonos uiros: Et alibi nī
 hil inquit eo uidetur infelicitus cui nūq̄ aliquid euenit
 aduersi. **Nō** licuit illi se experiri ubi oia illi ex uoto flu
 xerūt Et alibi **Mosey** iquit te iudico qd nō fuisi miser
 Transisti sine aduersario uitā. **Nō** sciet quid potueris
 nec tu quidem. **Opus** est enī ad noticiā sui exp̄riētia
 Quid quisqz possit nisi tētatus nō didicit: et alias **Diu**
 enī eē felicem et sine morbo animi transire uitā igno
 rare est rex naturā alteras ptem. **Argo** miseras emer
 gentes quibz ignota discuntur: et felicitas nascitur uir
 tus quoqz excussa purgatur: felici animo p̄ferāus. siue
 qz pati nos oportebat siue qz captiui iā detinemur **Auro**
 nisi addiderit flāma fulgores utilitates patitur purgāem
 tis obscurū Itaqz qui non fuerit miseriarum tentāem
 excussus: iacet p̄tium felicitatis ac suā uirtutis ignarus
Merito **Salomō** hac uoce testatur Qui tentatus in ali
 quo non est nescit qualis sit. **Bndic** ergo dominus ip̄e
 tribulationis quē laudasti tempore sanitatis. **Utere** car
 minibus uocis prophetice **Bndic**as inquit dñm in oī tē
 pore semp laus eius i ore meo **Uox** illa quoqz maxī
 mi **Salomō** ex te cōstanti p̄conio depromatur qua
 defectu uires ingenti nutrimento lactantur et in nouel
 la tāta reparatae confurgūt Si bona accepius de māu
 domini quare at mala non sustineāus: **Dñs** dedit dñs
 recepit ut dñs uisum est ita factum ē sit nomen dñi be
 nedictum **Aduersum** igi sanisqz contrarium ē probati
 onis tempore in dñm murmurare qui aut uita nra pe
 stiferam labem erūnarus iactatione uehat ut liberet:
 aut iustitia uentilat ut coronet ac uehatione mēbrorū
 aut delictum uapulat aut iusticia probatur ut uincat **Nā**
 qz ut ad: solamen passionū tuarū probationis atiqz
 palmā tuū meritum reuoluāus iustissimis utarū exem
 plis. **Quāqz** notus sit p̄sonaymerita longis gradibus dis
 crepare non est iniquus si hominis christiani certamen
 uicticis iustitix congressionibus comparemus. **Medi**
 ocria sunt qux uideris i hoc mundo perferre si recen
 fueris quid **Job** familiaris dñi quuerit permittente
 domino sustinere. **Temperauit** deus ut cōgrueret atqz
 cōpeteret uiribus tuis **Prius** nec posses qui impar es
 iustitix titulis esse succedentibus aequalis **Quis** autē
 uiro iusto quateris is grauius a ceteris uulnerario: **A**
 lius sunt magna: sed nec minora sunt tua. **Nāqz** ip̄e
 magnus es qui sequeris magnum: **Unus** hic fuit **Job**
 patriarcha matestatis cultor inuictus aequalitatis sensi
 bus opulentus et diues cuius illustriū meritoꝝ p̄raco
 exitit dominus cum inimica factionis instrumenta se
 ralia laudis p̄conio p̄ueniret **Animaduertisti** filiū meū
Job qz nō est illi similis quisq̄ in terris homo sine q̄re
 la uerus dei cultor abstinentis se ab oī opere malo et per
 manēs i innocentia sua et in simplicitate cordis sui **Jgē**
 tum ex diuino p̄misso hostilibz iaculis quateretur: eū
 qz frequens lachrymis in sinuatio truculenta pulsaret
 emergentes icnus paciētiā clipeo debellauit malorū
 qz ingruentius siluam feralem satis atqz trucibus plenā
 obiqzbus iustitix robustus occurrit. **Ille** inimico turbine
 adēptis opibus nō sentit aliquod dānū qui lucrū dānis
 fuenit: qui dñm peccatoris semibus portabat inclusum
Ille cum edificium cōcussis angulis uis repentina tor
 qret in lapsum liberis subductus oribatur: et fide stabili

lis et immobilis p̄durabat. **Luius** et innoxia membra
 atqz dominio plena cū bestiay legiombus uermiarent
 et plagarum in festis icibus corpus: et uermiū globs p
 tuuculos cō fosse carnis perniciosus erraret: intra uul
 nera iustus incolumis militabat. **Et** quē pestilentibus
 plagis rabies infesta carpebat hostiles turbies trāquill
 tate mentis ut cederent perserebat **Iustus** uapulando
 uicit inimicos cadendo defecit. **Duic** suorum negatur
 seruitium famulorum circa te tui funguntur seruilibus
 ministrorum: **Te** amice frequenti accessu cōsolatur et do
 lent: ut si natura permitteret hoc onus tecum portarent
Una est frater: una est animi uirtus qua nos ex huius
 uita turbibus quasi de pelago eruens in portus trā
 quilitatis inducat **En** dies promis lapibus accelerat ut
 occasus **Ecce** mundus imudus sordibus senectutis ro
 tatur in lapsum? **Ecce** nos suffragio mortis uictores
 suscipit calum? **Lūca** nobis euadentibus pereūt: et oē
 casu: iam finitio non reditura scribētur: **Apud** nos post
 p̄ditum mundum post corporis mortes sanata sunt oia
 latrabimur incolumitate membrorum ubi uita nullo mor
 bo uexatur. **Ideo** i te frater officia corporis impedita
 praestantissimus animus illustri ducatu ita gubernet et
 et regat: ut hac calūtas corporis sit occasio uotua uir
 tutis. **Non** enī est arbor solida nec robusta nisi qua: as
 fidui turbibus incursione stupibus concussis huc atqz
 illuc inclinata tentatur in qua sape uentorū turbium
 flamen incurrat **Ipsio** enī uehationibus cōstringitur
 p̄mitur: sicutqz radices citius roboratur. **Ita** nos mor
 dacibus flagellis malorum frequentium munimur ex
 tensi corrigimur uerberati: cōstringimur celsi: carēus
 squalloribus dum longis casibus uentiliur. **Argo** iter
 erubescētes in mā: busqz miseris affectos **Artus** regnet
 caelesti uigore robusta atqz incolumis uirtus qua se rā
 tur contraria et illa commoda qua uocantur aduersa
Inter ipsas angustias sapiens amminiculo solaminis
 pari latatur et pubescit et ambitiosa ratione ampliat
 et uincit. **Ignorat** deniqz qua patitur qui memor est in
 uicta uirtutis. **Qui** ducatu rationis plerosqz comperit
 fuisse malis op̄e s̄os malos et malo suo magistra rati
 one auctos atqz nutritos. **Argo** tibi patent solatia rati
 onis: ut iam pro commoio habeatur calamitas cor
 poris: qua: qz iacet totius corporis massa captiua **S**
 redditura ueniet resurrectio te incolumem reditura q̄
 qz tota in te membra sunt occupata sed lingua in lau
 des domini quottidiano nutriatur argumento copias
 laudis in regnis caelestibus narratura. **Domini** te me
 dicina caelesti confoeat et sub tali pondēi inflexibili ue
 ritate dura repermittat.

Beati Hieronymi epistola hortatoria de perferendis
 opprobriis qux i quibusdam exemplaribus ad **Ocea**
 num inscribitur qua docet testimonio scripturarum bea
 tos esse qui uariis tentationibus comprobantur. **Illos**
 infelices qui humanam laudem aucupantur **S** nūll
 to infeliciosem qui iustos uiros seculum contemne: es
 i trident nos consideratōe saluatoris qui nobis tāta
 sustinuit ad tollerantā passionū ac detractionū iuitas

DUERSORV: **O**pprobriū tri
 bulationes multiplices quibusdam
 insidiantibus te sustinere cognoui
Luius rei causa non tantum si hāc
 refellas doleo quantum gratulor si
 libenter excipias. **In** hoc enim no
 bis christi ostenditur fides: **Timor** cernitur e
Dani
 festatur mors: si opprobriis et temptationibus: pro
 fitio nos gratiantes subiungemus nomine. **Et** hoc
 nobis non contrarium debeat esse sed gratius pro eo

uel parua ppeti qui maiora pro nostra salute ppeffus
 ē. Praxertis cū sciāus regnū caloy nō sine uariis tēta
 tionibus adipisci ut scriptū ē. Oportet nos p multas
 tribulationes itroire in regnum dei. Si ergo p multas tri
 bulationes celestis quibusdam regni aditus apitur: illis
 utiqs clauditur qui nolūt sustineē uel paucas. Oportet
 ergo nos diuersa tētationū gēna et tribulationum xquo
 aīo perpeti p quā nobis celestis lanua promittitur ape
 riri. Beatus apostolus Jacobus nos hortatur et docet
 quales i tribulationibus ēē debeamus: cū dicit. **O**mne
 gaudiū existimate frēs mei cū i tētationes uarias inciā
 ritis. **U**nde satis pposterū et cōtrariū ē nos i huiusmōi
 rebus incesitia aliqua fatigari: in quibus gaudiū potius in
 bemur habere q̄p luctū. Et alibi illud aplūs dicit. **B**eatus
 uir qui pmanet i tētationibus: qm̄ cū probatus fuerit ac
 cipiet coronas uitæ: quā repromissit deus diligētibus se.
Vide ergo quātum hōi tētatio proficit p quam beatitudi
 nem cōsequitur et coronā. **S**ed illud itelligendum ē
 cū ita dicit qm̄ cū probatus fuerit accipiet coronā uitæ
 quā repromissit deus diligētibus se. Illos iquit probatos
 et ab hīs dei diligi qui ob noimīs eius cās in tētatione
 pstitērūt quibus merito corona prōmittitur. illos uero ipro
 bos et nullius uitæ praxmio dignos: quos nulla uexa
 tionū cā uexarit: **Q**uia propter et nos gaudere i tētati
 onibus et portare debemus per quas et probati aternæ
 uitæ praxmio coronemur. **H**oc ēt ipse dñs i euāgelio suo
 declarauit dicens. **B**eati estis cū uos maledicēt et psequi
 tur et dicēt oē malū aduersus uos pp iustitiā. **G**audete
 et exultate qm̄ merces uāra copiosa ē in calis. **A**uis ergo
 post huiusmōi uocē tentari se nō sinat? **Q**uis ab hoibus
 psequi se iustitiæ cā non optet? **Q**uis nō tribulari uellet
Quis se nō maledicti desideret: ut mereatur christi uocē
 laudari et celesti copiosaqz mercede munerari? **D**inā
 ob dñi mei nōen atqz iustitiā cūcta ifidelīū turba me p
 sequatur et tribulet: utinā i opprobriū meū stolidus hie
 mūdus exurgat tñ ut ego meiar a christo laudari et suæ
 pollicitationis sperare mercedem. **G**rata itaqz et deside
 rāda tētatio est cuius praxmīum speratur a christo i ce
 lo: **N**ec maledictio grauis q̄ diuina laude mutatur. **S**u
 stineamus ergo nos paululus in hac uita tētari ut ater
 nam postmodū possimus pro temporali capere tenta
 tionē mercedem. **H**ominum quoqz opprobria ātracti
 onēscqz p̄uēter et leuiter toleremus ut domini laudibus
 digni esse possimus. **N**am si humanam laudem quæri
 mus diuinam amittimus: **Q**uisquis enim ab homini
 bus laudatur a christo culpatur sicut scriptum est. **D**e uo
 bis diuitibus qui consolationem uestrā habetis. **D**e uo
 bis qui saturati estis q̄p esuriētis. **D**e uobis qui ridetis
 et locatis nunc quia lugebitis et flebitis. **D**e cum bene
 dixerint nobis omnes hōines. **V**ide ergo q̄p grauis et
 molesta sit humana laudatio cū ita dominus commina
 tur. **D**ominus enim animales et terreni non nisi quæ tē
 poralia sunt diligunt et terrena et quæ diligunt hanc lau
 dare uidentur. **D**e illis scriptus est. **O**mne animal diligit
 simile sibi: et sic omnis homo secundum gēus suū lau
 dat opes: diuitias et epulas et eos qui preciosis et mol
 libus gloriantur in uestibus: quæ omnia lex sancta pro
 hibet atqz cōdemnat. **E**os uero qui dilectione et timo
 re dei cogente abiciunt hanc omnia et secundum legis
 ordines se exhibent irident atqz subsannant. **I**nfelices
 atqz miseri tuorum nimietate cæcati. quibus non suffi
 cit qd̄ propria nolūt lugeē p̄cāta adhuc isup eos qui li
 geēt uidentur iridēt et subsannatōe hēnt quos abuerant
 imitari s̄ uēter tēps ut eoy risus uertatur i luctū quibus
 nūc n̄ plactus ē risus: et ut se fuisse diuites lugeāt qui
 nunc christi pauperibus impudenter insultant. **D**e quibus
 scriptura dicit. **T**unc stabunt iusti i magna constantia ad
 uersus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerunt la

bores eoy. **V**identes turbabuntur timore horribili et
 subitatione inspirate salutis. **A**icent intra se p̄nitentiā
 agentes et p̄x angustia spiritus gemētēs. **I**psi sunt quos
 aliquando habuimus in derisum: et in similitudinē in
 properū. **N**os insensati uitam illoy existimauimus isa
 niam: et sinem eorum sine honore. **Q**uomō ergo cōpu
 tati sunt inter filios dei et inter sanctos sors illoy est?
Ergo nos errauimus a uia ueritatis: et iustitiæ lumē nō
 luxit nobis: et sol non ortus est nobis lassati sumus in
 iniquitatis uia et perditionis: et ambulauimus in solū
 tudines difficiles: uia autes dñi ignorauimus. **Q**uid no
 bis profuit superbia: aut quid diuitiaz iactatio contulit
 nobis. **T**ransierunt omnia ista tanq̄ ūbra. **O** si hanc nūc
 gloriosi et diuites lugerent: et qui alios iridēt dū tem
 pus est et ipsi se flerent et nō necesse haberet eo tēpoē
 gēere quo nullius iā gemitus fletusqz proficiet: **L**uuis
 temporis iudicis beatus apostolus Jacobus cernitur
 memorat̄ dus diuites ut in praxenti se lugeāt hortatur
 et comonet dicens. **A**gite nunc diuites plorate ululan
 tes i miseris quæ aduenient uobis: **D**iuities uestræ pu
 trefactæ sunt et uestimēta uestra a tineis comesta sunt:
Aurus et argentum uestrū eruginauit et erugo eoy i
 testimonium uobis erit et manducabit carnes uestras
 sicut ignis. **E**pulati estis i luxuriis enutristis corpora ue
 stra in dei occisionis. **S**ciebat enim q̄p quisquis se i praxē
 ti tempore flester isuturo nō fleret. **H**oc et ipse dominus
 dicit. **B**eati qui lugent quonias ipsi cōsolabuntur. **Q**ui
 lugent inquit hoc tempore ipsi postmodū cōsolabuntur
 a christo. **R**identibus uero dicitur. **D**e uobis qui ridetis
 nūc: quia lugebitis. **S**ed quis putet quod dñs genera
 liter omnibus ridentibus cōminetur: **S**um alibi scriptura
 dicat. **V**ir autes sapiens tacitus ridebit. **E**st ergo sine cri
 mine risus et est risus i crimine. **S**apientis risus nihil ē
 se criminis habet. **I**lle uero indignus est qui sanctos et
 eos qui se dō exhibēt iridet de quo dictū ē. **P**uto **Q**ui
 iridet iopē ad iracundias prouocat eum qui fecit illum.
Sed quis est iste iop̄ cuius subsannationis causa dñl
 prouocatur ad irā nisi ille qui hūanos terrenasqz opes
 idarco cōtempit ut ille placeret paup cui difficile opu
 lens placere potuisset. **M**erito illis irascitur dominus
 qui propter se pauperem faciem iridere n̄ metuum. **T**r
 ridēbant enim scribæ et pharisæi christum: quia diuitias
 contempserit: sicut scriptum est. **H**æc audientes scribæ
 et pharisæi qui erāt auari iridēbant eum. **H**abemus et
 nos scribas habemus etiam pharisæos qui nunc chri
 sti discipulos spernētes diuitias irident sicut illi iridēre
 dominum ac magistrum. **S**ed dicendum est eis quod
 illis iunc temporis dictum est. **D**os estis qui iustificatio
 nos corā hominibus. **Q**uod enim hominibus altum est
 abominatio est apud deum. **N**ō oportet ergo nos quo
 rondam risu uel sub sanatione conteri. **S**um etias ipsū
 dominum a talibus non ignoramus irisum: s̄ exulta
 re potius et gaudē: debemus si et nos illa omnia quæ
 et dominus nosser ante pertulit perferamus. **R**ecepti
 ri etiam pro ipsa subsannatione mercedem. **Q**uia nihil
 est quod nobis pro christi nomine sine praxmio itro
 getur. **V**ide ergo q̄p beati sunt atqz felices quibus etias
 insipientium risus proficit ad salutem. **I**ta etenim do
 minus diligentes se diligit: **I**ta se timentes honorat ut
 nec iridēre eos gratuito sinat quibus et pro subsanna
 tionē retribuit ultionē. **H**æc igitur tu sapiens sanctaqz
 anima uide: ne insipientium et infidelīū fabulis terza
 ris: quo minus ea quæ sunt legis facias. **N**eqz dege
 hēnt ignibus nos hōius fabulæ poterūt liberare uel rī
 sus sed christi tior atqz iustitia. **N**olo te i hac pte cō
 fūdi si tibi pro christi nōine uel opa pitus et uanis ho
 mimibus drogetur: quibus et itez p̄tat s̄ gaude potius et
 laxat̄ sciēs tibi ipolitā et pro ipsa drogatiōe mercedem

Nam satis liqui et implum est: si tu tibi pro eius nomine nec detrahi patiaris qui propter te tanta perpeffus est. Quia uero graue pro dño nō sustinere oia q̄ aduenerit in hac uita: siue dāna siue derogatōes suspitiōes detractiōes uel cetera q̄n̄ ille cuius deus et dei filius eēt pro salute tua opprobria hōiū iūriaq̄q̄ sustinuit. Valde ab eo aliēus ē qui nec detractiōes saltes sustinet cōtētas ē. Nā quomodo eū amare dicimus si pro eo nihil sustinere pati sumus? Quid si i nobis est ipsius uera dilectio q̄cūq̄ pro eius nomine quāuis graua irrogentur exigua censēus et dicitur: Parua sūt ista q̄ patiur maiora ille pro uita nra p̄tulit. Nihil nobis dignus pro eius nomine irrogatur. Quid si sentētia ipsius memores sumus intelligēus. Aut enī nō est discipulus sup̄ mgim̄ nec seruus sup̄ dām suā. Si p̄emfamilias belsebub uocauerunt quāto magis dōestici eius? Et nos ergo discipuli si dōestici christi sumus debēus opprobria detractiōesq̄ aplecti sustinere libenter et xquo aīo ea oia ferre q̄ pro nobis et dñs p̄tulit noster. Qui uero hęc sustinere nō uult nec discipulū eius se depromat esse nec seruus nec filius nec domesticus. Ille enī innocens imaculatus intactus in quo nulla potuit peccati macula reperiri de quo propheta p̄dixerat. Qui peccatus nō fecit nec dolus inuentus est in ore eius pro nobis sacrilegis et peccatoribus et aeterno supplicio mancipatis tāq̄ atrocissimus reus ab iūctis iudiciis sicutur: flagellis caditur spū tātibz irritetur et nos p̄ eū cōfunditur erubescit qui propter nos tāta p̄peffus ē ille enī pro salute nra durus uerberibus spū tātibz faciē maxillā palmis nō cōsūdatur parare et nos pro eo leue est cōfunditur audit cōuitiū. Gaudeāus potius et letēur si pro tā magna eius et pro nra salute passiōibz: uel parua sustineāus. **Extey** q̄ nobis spes ē si ob eū audire blasphemā aut sustineē cōfunditur qui nri cā de celo descendit ad terras et ut nos exaltaret hūiliāuit se et cū immortalis esset mori cōtentus ē ut nos de aeterno mortis laqueo liberaret. **Exor** tonatus est spū tā ut nos qui ante spū tā et infructuosus steteramus fructum bonae arboris apportaremus. felle et aceto potatus est ut in nobis tam nec fellis amaritudo nec aceti esset aspitās. Filius hominis factus est ut nos dei filios faceret. **Uide** ergo si pro isto cōfūdī debēus aliquid sustinere. **Uere** illa ē aīa felix et āgelis exquāda: q̄ pro nomine et ope christi tanta quāta ille sustinuit uoluerit sustinere. **Extey** grāde piculus ē iustitiae eius erubescere uiuere qui nras iustitias nō erubuit sustinere. **Deind** si xquo aīo p̄ferāus id ipm̄ quo nobis detrahere uideatur iniuste laudari nos potius q̄ accusari probāus. **Nam** quid aliud faciunt eius uera de factis dicunt: nisi ut ea dicāt q̄ factus ieiunios abstinentes: sobrios qui iā delictis nō delectantur et: epulis qui diuitias spū tātis et p̄ciosis non gloriamur in uestibz: qui auri cupiditate minime captiui: qui non adipiscimur argētus: et quae hūana uanitas uideatur aplecti cōtēnimus. Nullus hic cōfusiōis locus ē nullus uerecūditas aditus illi magis erubescere debent atq̄ cōfūdī qui ea q̄ sūt eius displicēt cōcupiscunt. **Erubescant** ergo ebriosi uoraces iniusti raptores adulteri et quicūq̄ suis gloriātur in malis quos gehennae ignis expectat et quibz supplia p̄parantur aeterna. **Faciētes** at dñi uolūtates cōfūdī nō debent. In quibz nulla cōfusiōis ē opa. **Q̄** indigmus ē atq̄ p̄posertus ut iusti cōfundantur i bonis et peccatores gloriētur i malis. **Uideat** ergo aīa deo deuota ne insipientius: risus eā aut stultorū hōiū uauissimus sermo cōfundat: a suo proposito retrahat. In quo magis p̄ dies singulos proficere debet in melius. **Uideat** ne quis a timore christi se reuocet ne quis ab eius dilectōe diuellat propter quos omnē saeculi gloriā p̄pāq̄s cōtēpserit: cui nihil dignus poenitentiae cōparauit quos pa-

rentibus filii quos liberis patres et quos cōiugis p̄ferūt cōtinentes. **Urescat** in nobis quotidie amor christi crescat fides quia magna nos pro dei timore merces expectat tantum ne ab eius cultura uel opere semel deuota mens se retrahat: rei dicitur. **Habeo** aduersus te pauca q̄d charitates tuā priorem reliquisti. **Unde** certum est non hominibus placere sed christo nec humanā laudes q̄d sed diuinā. **Quid** prodest si illi nos laudent quibus placere peccati est. **Quid** ue obest si uituerēt? **Cur** nō plus uimperatio prodest q̄ obest laudatio? **Audiāus** magis q̄ ille uas electionis doctor gentium dicat: et quo nos ne hominibus placere uellemus hortatur exēplo. **Si** hominibus iquit placeat uellē christi seruus nō esses: **Unde** nulli dubius est eos christo seruire nō posse qui hominibus optant potius q̄ christo placere. **Contenti** ergo in eum sumus hominibus displicere tantus ut christo placeamus. nec eorum laudibus delectemur: qui non alios q̄ sibi similes laudant. **Nos** potius laudēt propheta et apostoli. **Laudet** in euangelio suo christus nūc erimus uere felices: si a talibus laudari digni fuerimus. **Omnium** enī horum uoce laudābimur si quicūq̄ dominus p̄ prophetas uel apostolos uidetur p̄cepisse seruauerimus. **Nos** igitur detrahentibus cunctis et uitu p̄antibus in uniuersis sumus obrui sancti humiles et pudici et deum semp̄ fideli corde p̄cemur ut ipse semp̄ in mēte sit et lex eius nostro semp̄ in pectore ut possimus prophetica loqui uoce. **Pro** eo ut me diligenter detrahebant mihi: ego autem orabam pro eis. **Et** alibi hūilissimam in ieiunio animā meam et factus est mihi op̄ probrium. **Et** posui uestimentum meum cilicium et factus sum illis in parabolam. **Et** iterum. **Gemma** mea infirmata sūt ieiunio et infirmata est caro mea propter oleus. **Et** ego factus sum opprobrium illis uiderūt me et mouerunt capita sua. **Adiua** me domine deus meus. **Uides** ergo omnes prophetas et sanctos propter hoc semp̄ hominibus sub sanatiōe pertulisse qui deo uellēt fideliter seruire. **Hoc** et ap̄lus ait fidelis sermo in hoc enim laborāus et maledicimur: q̄ sperāus in deū unū qui ē saluator oīus maxime fidelius. **Quid** plura nisi ut saepe iā diximus cur suis quē in timore dei ceptius costumemus. **Scius** ceteris in amorē dei formā custodiētes ne quis in nobis aliquid scurrilitatis reprehendat aut uanitatis sed magis quicquid est grauitatis et modestiae q̄ christiani uita omnibus in speculo posita est. **Qui** ē si quippiam timbauerit: iā cecidisse iactatur et amplius etiam dicitur q̄ uidetur. **Simus** ergo sapiētes: graues quieti: nūq̄ uanitatem: nūq̄ opera hominibus: lingua nostra loquatur: sed sine intermissione legē dei uari meditetur. **Tūc** si quis steterit sicut salutis inimicus qui sub sannet et detrahat et derideat. **Hęc** nō solum non metuamus sed potius gaudeamus: et hinc nos aliquatenus consolemur si mereamur odio magis saeculi uiuē q̄ christi. **Gaudeāus** quoq̄ abulare indecēter et inquiete sic et sanctus ap̄lus mōet dicens. **Rogo** at uos ut subtrahatis uos ab oī se abulante aordinate et nō secūdiū traditionem quā accepit a nobis cū hęc a nobis oia oīno nra uirtute fuerit custodita quicūq̄ putauerit derogandus nobis propheticae simus sicut memores p̄ quā dominus sui nominis cā tribulantes hortatur dicens. **Et** tu fili hominis ne timeas eos neq̄ pauas a facie eorum qm̄ insipientes et cōuenient aduersus te. **In** gyro et in medio scoipionū tu habitas: uerba eorum ne timeas et a facie eorum ne pauas. **Et** alibi dicit. **Audite** me qui nostis. **iudiciū** populus meus i quoy corde lex mea ē. **Molite** timeē opprobria hōiū: et blasphemias eorum ne metuatis: quia sicut uestimentus ista p̄ tēpns deficiunt et ut lana cōdet eos tinea iustitia at mea i aeternū m̄aet salutis uero meum i seculum seculi seruandū.

præ omnibus ne alterius laudē uelimus seruari q̄ christi
 ut et nos eius propheta possimus dicere Apud te laus
 mihi in ecclesia magna Et itez Tāq̄ prodigiū factus
 sum multis et tu adiutor fortis: Et iterum *C*aledicent
 illi et tu benedices. Qui insurgunt in me cōfundantur:
 seruus autem tuus latabitur in te. Hæc ad cōsolationem
 in dei timore deuotis mentibus prout igeniū tēuitas po
 tuit prosecutus sum breuiter. Nunc superest: ut aliquid
 āplius faciat mēs deuotæ q̄ nra paruitas sufficit amo
 nere. Salutate omnes qui diligunt dñm nostrum iesū
 christum: cui eius patre omnipotente sit salus uirtus et
 gloria cum spīritu sancto et nunc et semper et in omnia
 secula seculorum Amen.

*I*ncipit Tractatus xlii. tertii partis principalis In quo
 funebres epistolæ et epitaphia de cunctoz iheritū qui
 bus et eoz uita laudatur et superstitēs consolantur :

*E*pitaphium Nepotiani ad Heliodoz Episcopum. In
 quo illius uita ante et post sacerdotiū religioqz descri
 bitur et de uicissitudine quoqz rerū humanarū de re
 pentino et infelici principum exitu de calamitate tēpoz
 clade exercitus romanoz et uastatione prouinciarum
 quasi tragicus sermo perscribitur Et ad extremus He
 lodorus Episcopum Nepotiani auiculum consolatur

ORANDES materias ingenia par
 ua non sufferunt et in ipso conatu
 infra uires ausa succumbūt. Quātoqz
 magis fuerit quod dicendum est: tā
 to magis obruitur quā magnitudinē
 rerū uerbis non potest explicare.

Nepotianus meus tuus nō: imo xpi et q̄ christi idcirco
 plus nosser: reliquit senes: et desiderū sui laculo uulnera
 tos intolerabili dolore confecit. Quē haredē putauis
 funus tenemus. Qui tam meum sudabit ingenū? Qui lit
 terulæ placei gestient? *U*bi ē ergo nō *ἔτιω Διοσχο* et
 cygneos canore uox dulcor. *S*upet animus māus tre
 mit caligant oculi: lingua balbutit. Quisquid dixerō q̄
 ille nō audit: mutum uidetur. *S*olus ipse quasi sentiens
 et cara subtristior uel rubigine uel situ obducitur: quo
 tienscūqz nitor in uerba prorumpere et sup tumulum
 eius epitaphiū huius flores spargere toties lachrymis
 implētur oculi et rēouato dolore totus ismei sū. *C*o
 ris quondam fuit ut super cadauera defunctorū in conti
 one prorostris laudes liberi dicerent et insar lugubri
 um carminis ad fletus et gemitum audientū pectora
 concitarent. *S*u rerū in nobis ordo mutatus est: et in
 calamitatē nostrā pdidit sua iura natura. Quod exhibe
 re sensibus iuuenis debuit: hoc iuueni exhibuimus senes
 Quid igit facia Tungam tecum lachrymas. *S*ed aposto
 lus prohibet christianoz mortuos dormientes uocās
 Et dñus in euāgelio. Nō est mortua puella: sed dormit
 Lazarus quoqz q̄ dormierat suscitatus ē: later et gau
 deā q̄ raptus ē: ne malicia mētē eius mutaret. q̄ pla
 cuerat deo aīa illius: s̄ iulto et repugnātū per genas la
 chrymæ fluūt: et iter præcepta uirtutis resurrectionisqz
 spem credulā mētē desiderū frāgit affectus: *O* mors
 quæ fies diuidis et amore sociatos crudelis ac dura dis
 socias: Adduxit urētem uētum dñs de deserto ascēdē
 tem qui siccauit uenas tuas et desolauit fōtē tuū. *D*e
 uorasti quidem Ionam s̄ et i utero tuo uiuus fuit por
 tasti eū q̄i mortuū ut tēpestas mūdi cōquiesceēt et nūi
 ue nra illius p̄cōio saluaretur. ille ille te uicit ille iugu
 lauit fugitiuus propheta qui reliquit domū suā dimisit
 hōditatē suā dedit dilectā aīa suā i māus quærētū eā qui
 posex tibi quōdā rigidus miabatur. *E*ro mors tua *O*
 mors ero morsus tuus iherne. Illius morte tu mortua
 es. illius morte nos uiuimus. *D*euorasti et deuorata

es. Dūqz assumpti corporis sollicitaris illecebra: et auf
 dis saucibus predā putas iteriora tua aduncho dēte cō
 fossa sūt. *G*ias tibi christe saluator de tua agius catura
 qd̄ tam potētem aduersariū nīm dum occideris occidī
 sti. Quis ante te inferior hoie qui aternæ mortis ter
 rore prostratus uiuēdi sensus ob hoc tātum acceperat
 ut periret. *R*egnauit enim mors ab Adā usqz ad *C*o
 ysen et i eos qui non peccauerāt i similitudines praua
 ricationis Adæ. *Q*ui Abrahā et Isaac et Jacob i inferno
 quis i calozū regno? *S*i amici tui sub pena offendētis
 Adam et qui non peccauerāt alienis peccatis teneban
 tur obnoxii: quid de his credēdus est qui dixerūt i cor
 de suo nō est deus: qui corrupti et abominabiles facti sūt
 qui declinauerūt simul iuiles facti sūt: i uoluptatibus su
 is nō est qui faciat bonum nō est usqz ad unum quod s̄
 Lazarus uidetur i sinu Abrahæ i locoqz i frigeriū quid
 simile iherus et regna caloz? Ante christū Abraham
 apud iheros: post christum latro i paradiso. Et itcirco i
 resurrectione eius multa dormiētū corpora surrexerūt
 et uita sunt i calesni hierusalem. Tūc qz cōpletū est illud
 elogiū. *S*urge qui dormis: et eleuare et illuminabit te
 christus. *J*oānes baptista i heremo personat. *P*oenitē
 tiā agite: appropinquabit enim regnū caloz. *A* diebus
*J*oānis Baptiste regnū calozum usm passum ē et uio
 lēti diripiunt illud flāmea ille rūphea custos paradisi et
 præsidētia foribus cherubin christi restincta et reserata
 sūt sanguine. *N*ec mirum hoc nobis in resurrectione
 promittū: cuius omnes qui in carne non secundum carnē
 uiuimus municipatus habeamus in celo et hic adhuc
 positū dicatur in terra. *R*egnū dei intra uos est. Ad
 de q̄ ante resurrectionē christi notus tantum erat i iu
 dexa deus in israhel magnum nomen eius et ipsi qui
 nouerunt qum tamen ad inferos traherentur. *U*bi tūc
 totius orbis homines ab India usqz Britanias arigida
 septentrionis plagā usqz ad seriores atlantici oceani.
*T*ari innumerabiles populū: et tantarum gentium mul
 titudines q̄ uariæ linguis habitu tam uestifet armis pis
 cium ritu et locustarum: et uelut muscx et culices cōtre
 bantur. *A*bsqz notitia et enim creatoris sui omnis hō
 pecus ē. *N*ūc uero post passionē christi et resurrectionē
 eius cunctaz gentiū uoces et litteræ sonant. *T*aceo de
 hebrais graecis et latinis: quas nationes fidei suæ in
 cru: is titulo dominus dedicauit. *I*mmortalem animas
 et post dissolutionem corporis subsistentem. *Q*uod et
*P*ythagoras somniavit. *D*emocritus non credidit: i cō
 solationē dānatiōis suæ. *S*ocrates disputauit i carcere
*I*ndus. *P*ersa *G*orbus *E*giptus philosophantur. *H*el
 forū seritas et *P*ellitoy turba populorū qui mortuoz
 quōdā iheris hoies imolabāt stridorē suū i dulce crucis
 fregerunt melos et totius mundi una uox christus est.
*Q*uid agimus anima? quo nos uertimus? quid primus
 assumimus? quid tacemus? *E*xcederūt ne tibi præcepta
 rethorum et occupata luctu: oppressa lachrymis: præ
 pedita singultibus dicēdi ordinē nō tenes? *U*bi illud ab
 infantia studium litterarum? et *A*naxagoræ et *T*elamo
 nis semper laudata sententia. sciebā me genuisse mor
 talem. *L*egimus crantorem cuius uolumen ad cōfouen
 dum dolorem suum secutus est *L*icero *P*latonis: *A*
 ogenis *E*lytomachi *L*arnecadis *P*ossidonii ad sedādos
 luctus opuscula percurramus: qui diuersis xtatibus di
 nerforum lamenta uel libris uel epistolis minuere sūt
 conati ut etiam si uostrum ingenium areret de illorū
 fontibus possit irrigari: *P*roponunt innumerabiles uī
 ros et max me *P*ericlē et *X*enophōtē socraticū quorū
 alter aīstis duobus filiis cordatus in cōtione differuit:
*A*lter cū sacrificiās audisset filiū i bello occisū: posuisse
 coronā dī et eādē capiti iposuisse postq̄ fortiter i acie
 dimicātē ippit cōcidisse quid mēores romanos duces

quoz uirtutibus q̄i quibusdā stellis latē micāt historia
 Puluillus capitolij dedicāo mortuū ut nūtiabatur fili
 us subito se iussit absente sepellire **Lutius Paulus** sep
 tes diebus inter duoz exequias filiorū triumphans urbē
 ingressus ē. Prætermitto maximos: Latones: gallos:
 Pisces: Brutos scruolas. **Metellos**: scauros: marios
 crassos marcellos atqz aufidos **Quoz** nō mior i luctu
 q̄ in bellis uirtus fuit et quoz orb itates in cōsolatōis
 libro Tullius applicauit ne uidear potius aliena q̄ nra
 q̄isse quāq̄ et h. x. i. suggillationē nostri breuiter dicta
 sit si nō p̄stet fidel quod exhibuit infidelitas. J̄ḡ ad nra
 ueniāus **Nō** plangā euz **Jacob** et **dauid** filios in lege
 morientes: s̄s cū christo i euāgelio suscipiā resurgētes
 Jud. xoz luctus christiāorus gaudius ē. Ad uespuz de
 morabitur fletus et ad matutinu luctu. **Moyses** p̄cessit di
 es appropinquauit. Unde et moyses morēs plāgitur
 Iesus absqz fūne et lachrymis i mōtē sepellitur. Quē
 quid d̄ scripturis sup lamentationē dici potest nos eo
 libro quo **Paula** rom. x. cōsolatī sumus breuiter explica
 uimus: Nūc nobis p̄ aliā semitā ad eundē locū pueniē
 dū ē: ne uideāur p̄terita et abolita quōdā calcare uesti
 glā. Scimus quidē **Neponiāus** nris eē cū christo et eū
 scorus mixtū choris. Quā hīc nobiscū eminens riabatur
 in terris et estimatōe quærebat tibi uidentes cōtinuus
 dicere Sicut audiuimus ita et uidimus in ciuitate dñi
 uirtutū in ciuitate dei nri. s̄s desideriu absente eius ferē
 nō possumus nō illius s̄s nras uicē dolentes **Quāto** ille
 flebat et forores **lasay** quē resur reuertus nouerat: et
 ut uerus hominis exprimeretur affectus ipse plorauit
 quē suscitaturus erat. **Apostolus** quoqz eius qui d̄tre
 rat **Lupio** dissolui et esse cum christo. Et alibi mihi ui
 uere christus est: et mori lucrum. **Gratias** agit q̄ epa
 phras de mortis sibi uicē reddidit sitne hēret tristī
 tiam sup tristitias non incredulitatis metu s̄s desiderio
 charitatis. **Quāto** magis tu de auiculus et epa hoc ē
 et in carne et in spiritu p̄ doles abesse uiscera tua et q̄
 a te diuisa suspiras? **S̄s** obsecro ut modū adhibeas in
 dolore memor illius sententiæ **Ne** quid nimis. **Obliga**
 toqz parump uulnere audias laudes eius cuius semp
 uirtute luctatus es nec doleas q̄ talē amiseris: s̄s gau
 deas q̄ tales habueras et sicut hī qui in breui tabella
 terranū situs pingunt: ita et in p̄to isto uolūne cernas
 adūbrata nō exp̄ssa signa uirtutum suscipiasqz a nobis
 nō uires s̄s uoluntatē. **Hæc** p̄cepta sunt rethorū ut ma
 iores eius qui laudādus ē et eorū gesta altius repe tā
 tur: sicqz ad ipsuz p̄ gradus sermo pueniat **Quod** uic
 licet auitis paternisqz uirtutibus illustrior fiat et aut nō
 denegasse a bonis: aut meliores ipse ornasse uideatur
 ego carnis bona q̄ semp et ipse cōtempit i animā lau
 dibus non requiram nec me tactabo de genere idest d̄
 alienis bonis: **Lum** et **Abraham** et **Isaac** sancti uiri is
 mael et **Hau** peccatores genuerunt et eregione **Tepte**
 in catalogo iustorus apostoli uoce nūeratus de meretri
 ce sit natus **Animā** inquit q̄ peccauerit ipsa morietur.
Ergo et quæ nō peccauerit ipsa uiuet: nec uirtutes nec
 uita parentum liberis imputatur **Ab** eo tempore cēn
 semur: ex quo in christo renascimur. **Paulus** p̄secutor
 ecclesie et mane lupus rapax **beniamin** ad uespā d̄iui
 dit escā **Ananias** omi submitens caput **J̄ḡ**itur et **Neponiāus**
 noster quasi infantulus uagles et rudis puer su
 bito nobis de iordane nascitur: **Alius** forsitan scriberet
 quod ob salutes illius orientē heremūqz dimiseris et
 me carissimus sodalē tuus redeundi spe tactaueris. **De**
 p̄ mus si fieri posset sororē cum paruulo uiduā deid
 si cōsiliū illa respueret saltem nepotes dulcissimū cō
 seruare. **Hic** est enī illie de quo tibi quōdas uaticina
 tus sum: licet puulus ex collo pendeat nepos. **Refert**

quoqz alius q̄ in palatiū militia sub chlamyde et can
 denti lio corpus eius cōlūto tutū sit q̄ sc̄s an seculi po
 testates lurida ora ieiunio portauerit: q̄ adhuc subal
 terius indumētis alt eri militauerit et ad hoc habuerit
 cingulus: uicuis pupillis opp̄sis miseriqz subueniret
« Sibi nō placent dilatiōes ista imp̄fecta seruitutis d̄i
 et centuriones **Lorneliū** ut lego i uisum statim audio
 baptisatus: **Uerus** tñ uelut incunabula quaxdā nascenti
 ti. fidei cōprobemus ut qui sub aliēis signis deuotus
 miles fuit: donandus laurea sit postq̄ suo regi cœpit
 militare **Silteo** posito: habituqz mutato. quicquid ca
 strensis peculii fuit in paupes erogauit. **Legerat** enim
Qui uult p̄fectus esse uendat oia q̄ habet et det paup̄
 bus et sequatur me **Et iterū** **Nemo** potest duobz dñis
 seruire deo et māmona. **Excepta** uilitūca et opimēto
 pari quo tecto tantus corpore frigus excluderet: nihil
 sibi amplius reseruauit **Lutius** ipse prouitū morē se
 quens nec mūditiis nec sordibus notabilis erat: **Lūqz**
 arderet quotidie aut ad ægypti monasteria p̄gere aut
 mesopotamix inuisere choros: uel certe isulanū d̄alma
 tix q̄ altino tantus freto distant solitudines occupare:
 annuclū p̄nsices deserere nō audebat tota in illo cer
 nens exēpla uirtutis domiqz hēns unde disceret. **In**
 uno atqz eodē mirabatur et mō. achū: et **Episcopū** uēe
 rabatur. **Non** ut i plerisqz accidei solet assiduitas fuit
 aritate fallaritas cōtēptū illius faciebat s̄s ita eū colebat
 q̄i quottidie nouus eneret huius multa: sit clericus et p̄
 solitos gradus p̄sbyter ordiatur. **Iesu** bone qui genit
 qui euilatus q̄ tibi inerdicio: q̄ fuga oculorū oim
 Tus solus et primū auiculus iratus ē: **Quærebat** se
 ferre nō posse et inuēiles atates incongruas sacerdotio
 causabatur. **S̄s** quāto plus repugnabat: anto magis
 in se studia oim cōcitabat et merebatur negādo q̄ eē
 nolebat: eoqz dignior erat: quo se clamabat indignus.
Uidius **Timotheum** nris tēporibus et canos sapientia
 electiqz a **«** **Moyses** p̄sbytez: quē ipse sciret esse p̄: byte
 rus **J̄ḡ**itur clericatū nō honorē itelligens s̄s om̄s prias
 curas hūit ut hūilitate suparet inuidiā. **Deinde** ut nul
 las nobis obsecr i se ramoris fabulā daret ut qui mo
 derabatur ad atate eius superēt ad cōtinentiā **Subue**
 niū pauperibz uisitare languētes: prouocare hospitio
 lenire blanditiis: gaudere cū gaudētibz: flet cū flētibz
Læcorū baculus: esurientū cibs spes miserorū. sola
 men lugentiū fuit **Ita** in singulis uirtutibus ēnebat: q̄i
 ceteras nō hēret **Inter** p̄sbyteros et coxquales prius
 in ope: extrēus in ordine **Quicquid** bōi fecerat ad auic
 culus referebat si quid forte aliter euenerat q̄: putau
 rat illū nescire se errasse dicebat. i publico episcopū dōi
 patrē nouerat: **Gratitūte** moz hilaritate si dñs tēpabat
 gaudius in risu nō cachinnus intelligeres. **Uiduas** et
 uirgines christi honorare ut matres: hortari ut sorores
 cum omni castitate **Tam** uero postq̄ domi se conu
 lerat: relicto seris clerico duritia se tradiderat mōacho
 rū: creber i orationibus uigilans in pradicando. **La**
 chrymas deo non hominibus offerebat ieiunia in au
 riga modum pro lassitudine et uiribus corporis mode
 rabatur. **«** **Uens** auiculi intererat et sic. apposita q̄qz
 libabat ut superstitionem fugeret: et continentiam ser
 uaret: **Sermo** omnis et omne conuiuū de scripturis
 aliquid proponere libenter audire: respondere uerecū
 de recta suscipere: praua nō acriter refutare disputantē
 contra se magis docere q̄ uincere: et ingenio pudore
 qui ornabat atatem quid cuius esset simpliciter confi
 teri. **Atqz** in hunc modus eruditionis gloria declinā
 do eruditissimus habebatur illud aiebat **Tertullianū** istud
Lypriani hoc lactantū illud **Hilarit** est sic **«** **Quintus**
 felix ita: **Victorinus** in hūc mūdū locutus est: **Arnobi**
 us **«** **De** quoqz quia pro sodalitate auiculi diligebat.

interdum profrebat in medium lectioneque assidua et meditatione diuturna pectus suam bibliothecam effecerat christi. Quotiens ille transmarinis epistolis deprecatus est ut aliquid ad se scriberem: quotiens nocturnum de euangelio petitorum et interpellatricem duri iudicis mihi uicium exhibuit? Quamque ego silentio magis quam litteris denegarem et pudore reticentis pudorem suffunderem posulantis: auunculum mihi opposuit precatores: qui et libentius pro alio peteret: et pro reuerentia sacerdotum facilius impetraret. Feci ergo quod uoluit: et breui libello amicitias nostras aeternae memoriae consecraui. Quo suscepto. Excessi opes et danti diuitias se uicisse iactabat illuz oculis illi sinu: illuz manibus: illuz ore retinebat: Quis in strato frequenter euolueret: semper super pectus soporati dulcis pagina decidebat. Si uero peregrinorum si amicorum quisquam uenerat iactabatur super se nostrum testimonio. Et quicquid minus in opusculo erat distinctione moderata et pronuntiationis uarietate persabat ut in recitatio illo ipse uel quotidie placei uel displicere uideretur. Unde hic feruor nisi ex amore dei? Unde legis christi indefessa meditatio nisi ex desiderio eius qui legem dedit? Alii nummum addant numo: et marsupium suffocantes matronarum opes uentur obsequiis: Si ditiores monachi quam fuerunt seculares: possideant opes sub christo paupere: quas sub locuplete diabolo non habuerant: et suspiret eos ecclesia diuites quos tenuit mundus ante mendicos. Nepotianus noster aurum calcans scedulas consecratur: et sui in carne contemptor est et paupertate incedit ornator. Ita totum ecclesiam in uestigat ornatu. Ad comparationem quidem superiorum modicas et quae dicturi sumus: sed in paruis idem anis ostenditur. Ut enim creatorem non in caelo tantum miratur et in terra sole oceano elephantis: camelis equis: bobus pardis ursis leonibus et in minimis quoque animilibus formica: culice muscis uermiculis et istiusmodi genere quorum magis corpora scimus quam nomina eandemque in cunctis ueneramur solertia: Ita mens christo dedita: aequae in maioribus et in minoribus intenta est: sciens etiam pro ocioso uerbo reddendam esse rationem. Erat enim sollicitus si niteret altare: si parietes absque fulgore si pauimenta tersa: si ianitor creber in porta uela semper in hostiis: Si sacrarium mundum: si uasa lucentia: et in omnes ceremonias per iam sollicitudo disposita. Non minus in maius negligebat. officium. Ubique eum in ecclesia quaereres inuentres. Nobiles uirum Quintus fabium miratur antiquitas: qui etiam romanus scriptor historiarum. Is magis pictura quam ex litteris nomen inuenit. Beselehel nostrus plenum sapientia et spiritu dei scriptura testatur: byras quoque filius mulieris tyriae quod alter tabernaculi: alter templi suppellectilem fabricati sunt. Quomodo enim laetae segetes et uberes agri interdum culmibus aristis laetant: Ita praecleara ingenia. et mens plena uirtutibus in uariarum artium reducat elegantiam. Unde et apud graecos philosophos ille laudatur qui omni quo uteretur usque ad pallium et anulum manu sua factum gloriatus est. Hoc idem possumus et de isto dicere qui basilicas et ecclesiae et martyrum concubacula diuersis floribus et arborum consiliis unquam papinis aduibrant: ut quicquid placebat in ecclesia tanta dispositione quam uisu labores psbyteri et studium testaretur. Hactenus uirtute cuius talia principia erunt: qualis finis erit? O miserabilis humana conditio: et sine christo uanum omnino esse quod uiuimus. Quid te subtrahis? Quid tergiversaris oratio? Quasi enim mortem illius disferre possimus et uitam facere longiores sic tiemus ad ultimum perueni. Omnis caro scenu et ois gloria eius quam flos scenu. Ubi nunc decora illa facies: ubi totius corporis dignitas quo ueluti pulchro indumento pulchritudo aera uestiebatur? Quae secebat prohdolor flate austro

lilium et purpurea uiola in pallorem sensus migrabat. cuius resuaret febris et uenarum fontes hauriret calor: lassio anhelitu tristem auunculum consolabatur. Latus erat uultu uniuersis circa plorantibus solus ipse ridebat. Proficere pallium: manus excedere: uidere quod alii non uidebant: et qui in occursum se erigens salutare ueniens: intelligeres illuz non emori se emigare et mutare actos non relinquere. Voluitur pro ora lachrymarum: et obfirmato animo non quod dolores dissimulare quem patior. Quis crederet illuz in tali tempore nostrae necessitudinis recordari: et luctante anima studiosius scire dulcedines? Apprehensa auunculi manu. Hanc inquit tunicam qua utebar in ministerio mitte dilectissimo mihi a te patris collegio: et quisquis a te ne potius debebatur affectus: in illuz transfer: quem mecum pariter diligebas. Atque in talia uerba defecit: auunculum manu me recordatione contrectans. Scio quod nolueris amore in te ciuili sic probare: et affectum patris magis quam in prosperis: Sed huiusmodi officium in bonis iocundius est: in malis gratius. Tota hinc ciuitas tota plaxit. Italiae corpus terra suscepit: anima christo reddita est. Tu nepotem querebas: ecclesia sacerdotum. Praecessit te successor tuus. Quia tu eras: ille post te iudicio ois merebatur. Atque ita ex una domo duplex pontificatus egressa est dignitas: dux in altero gratulatio est quod tenuerit: in altero merror quod raptus sit ne teneret. Platoni sententia est omnes sapientium uitam meditationem esse mortis laudant hoc pluri et in caelum ferunt. Sed multo fortius apostolus. Quotidie inquit morior pro uis gloria. Aliud est conari. Aliud agere. Aliud uiuere mortuum: Aliud mori uiuentem. Ille mortuus est gloria ista mortuus semper ad gloriam. Debetus Igitur et nos animo praemeditari quod aliquando futurum sumus et quod uelimus nolius abesse longius non potest. Nam si indigentos uitae excederent annos ut ante diluuium uiuebat humanum genus et. Causales nobis supra dona rentur tamen nihil esset perita longitudo quam esse desisset. Et enim inter eos qui decem uixit annos: et illuz qui mille postquam idem finis uitae aduenerit et irremediabilis mortis necessitas transactum omne tantum idem est nisi quod magis senex onustus peccatorum fasce proficiscitur. Optima quoque dies miseris mortalibus xui. Prima fugit subeunt morbi tristis senectus. Et labor et durus rapit inclementia mortis. Neuius poeta pati necesse est multa mortale genus mala. Unde et nioba quae multum fleuerit in lapide et in diuersas bestias commutatas finxit antiquitas. Et Hesiodus natales huius plangens gaudet in funere. Prudenter quoque Ennius plebes ait in hoc regi antestat loco. Licet lachrymare plebi regi honeste non licet. Ut regi sic episcopo. Immo mihi regi quam episcopo. Ille enim uolentibus pesti hic uolentibus. Ille terrore subicit hic seruituti donatur. Ille corpora custodit ad mortes hic aias seruat ad uitas. In te oculi ois diriguntur: donum tuum conuersatio quasi in specula constituta magistra est publica discipulorum. Quicquid feceris: id sibi omnes faciendum putant. Aue ne committas quod aut qui reprehendere uolunt digne laerasse uideatur aut qui imitari cogatur delinquere. Vinde quantum potes imo et plus quam potes molliciem animi tui et uberi fluentes lachrymas reprimere grandis pietas in nepotem apud incredulas mentes desperatio putetur in deum. Desiderandus est tibi quasi absens non quasi mortuus. ut illum expectare non amisisse uidearis. Verum quid ago medens dolorem quem iam reor de tempore et ratione sedatum ac non potius replico tibi uicinas regum miseras et nostris temporis calamitates ut non tanta plangendus sit qui hac luce caruerit quam congratulandum ei quod de tantis malis euaserit. Constantius arrianus fautor haereseos dux contra iunium cum paratur et concitus fertur ad pugnam in mopsi uinculo moriens magno dolore hosti reliquit imperium.

Julianus proditor aia sux christiani uigilator exercitus
 christi sensit i media ques primu i gallia denegarar du
 qz romanos uult fines propagare: pdidit propagatos.
 Iouianus gustatis tantu regalibz bonis fectore priuaz
 suffocatus interiit ondens oibz quid sit huana potetia
 Valentinianus uasto gentali solo et multa i patria patria
 derelinquens :uomitu sanguinis extictus est . Huius
 germanus. Valens gotticho bello uictus i thacia eude
 locum et mortis habuit et sepulcri. Gratianus ab exerci
 tu suo proditus et ab obuuis urbibz no receptus ludibrio
 hosti fuit cruetataqz maus uestigia parietes tui lugdu
 ne testantur. Adolefces Valentinianus et pene puer post
 fugaz :post exilia post recuperatu multo sanguie iperiu :
 haud procul ab urbe fraternax mortis cofcia necatus e
 et cadauer exale infamatus suspedio. Pusa loquar de
 Procopio maxio Eugenio qui utiqz du rez potrentur:
 terrori gentibz erat. omnes capti feterunt ante ora ui
 ctoru et qd potetissimis quoda miserris e prius ignodi
 nia seruitutis qd hostili mucrone cofossi sunt. Dicat al
 quis regu talis conditio e feruntqz sumos fulgura mo
 tes ad priuatas ueias dignitates ne de his loquar qui
 bienuz excedut. Atqz ut ceteros ptermittā sufficit no
 bis triu nup cosulariu iuuerfos exitus scribere Abun
 dantius egeus pitunte exulat **R**ufini caput pto costan
 tinopoli gestatum e et absissa maus dextra ad dedecus
 infaciabilis auaritia hostiati supē medicauit. Timasius
 papitatus repete a aluio dignitatis gradu euasisse se
 putat qd a se uiuit igloria. **N**o calitates miserorum
 is fragules conditiois huana statū narro: Horret aius te
 poru nostrorum ruias prosequi. Viginti et eo amplius
 anni sut qd iter Constantinopoli et alpes Tulas quoti
 die roanus sanguis effuditur. Scythia thracias:mace
 donia dardania:dacia:thessalonica achata: eptros dal
 matia cuctasqz panonia gothul sarmatha quadul ala
 nus hui unandali marcomani uasat:trahit:rapunt
 Quot matroa:quot uirgines dei et i genita nobilitaqz
 corpora his bellis fuere ludibrio? Capti episcopi:inter
 feci psbyteri et diuerforu c fuaa dericoz subuersi ec
 clisx altaris christi stabulati equi martyru efofz rel
 quix. Ubiqz luctus:ubiqz geitus:et pluria mortis im
 go. **R**omanus orbis ruit et taen ceruix nostra erecta no
 flectitur. quid putas nunc animi hēre corynthios athe
 nienseo:lacedemones arcada: cunctaqz graeia quibus
 imperant barbari? Et certe paucas urbes noiauit **S**
 quibus olim fuere regna no modica **I**mmunitis ab his
 malis uidebatur ories et tantus nuuis costernatus Ec
 ce tibi ano pterito ex ulumis caucasi rupibz imissi i nos
 no arabix:is septentriois lupi tantas breui prouitas
 pcurrerunt. Quot moasteria capta? quanta siuitorum
 aqua huano cruore mutatae sunt? **O**bsessa atiochia et
 urbes reliqua Quas halis cydnus orontes euphrates
 qz praxerfluunt tracti greges captiuorum **A**rabia sce
 nix palastina agyptus tiore captiua. **N**o mihi si ligua
 centu sunt oraqz centus ferrea uox: oia poenaz noina
 pcurrere possem **N**e qz historia propofui scribere: sed
 nostras breuiter flere miseras. Alioquin ad hax meri
 to explicanda et Thucydides et salustius muti sut felix
 Nepotianus qui hax no uidit felix qui hax no audit nos
 miseri qui aut patimur: aut patietes fies nostros tata
 pspicius et tamen uiuere uolumus eos qui his carent
 flendos potius qd beatos putamus **O**lim offensus sen
 timus nec placaus deus nostris peccatis **B**arbari fortes
 sut nostris uitis roanus supatur e exercitus et quasi no
 hoc sufficeret cladibus plus pene bella ciuili aqz hosti
 lis mucro cosumpfit miseri israhelita ad quoru copati
 ones **N**abuchodonosor seruus dei scribitur. **I**n felices
 nos qui tantum displicemus deo: ut p rabiē barbaroz
 illius ira in nos defaxiat. **S**echias egit penitentias et

centu octoginta quinqz milla assyriou ab uno age lo
 una nocte deleta sunt. **J**osaphat laudes dno concinebat
 et dno pro laudate supabat moysef cōtra Amelech no
 gladio sed ozone pugnauit. **S**i erigi uolius prosterna
 mur. **P**rob pudor stolidi usqz ad incredulitate mens fu
 git roanus exercitus uictor orbis et dno **A**b his uinct
 tur:hos pauet .hoz terretur aspectu qui ingredi non
 ualent:qui si terra tetigerit se mortuos arbitrat et no
 intelligimus prophetaru uoces fugient mille uno pse
 quete nec aputamus causas morbi ut morbus pariter
 auferatur: itaqz cernamus sagittas pilis tyaral galeis
 caballos equis cedere. **E**xcessimus cosoladi modiu:et
 du inuis mortez flere prohibemus :totius orbis mor
 tuos plaximus **X**erxes ille rex potentissimus: qui sub
 uerit motes :maria costrauit. **Q**u de sublimi loco inff
 nitam hominu multitudinē et innumerabile uidisset exer
 citum : fesse d: q post centus anos nullus eoz quof
 tunc cernebat supfuturus esset **O** si possemus in talē
 ascendere specula de qua iuuerfos terras sub nris pedi
 bus cerneremus **J**as tibi onderem totius mundi ruias
 gentes gentibz et regnis regna collisa alios torqueri :
 alios necari:alios absorberi fluctibz alios ad seruitute
 trahi. **N**ie nuptias ibi planctu illos nasci:istos mori ali
 os assuere diuini: alios medicare et no **X**erxes tantu
 exercitu:is totius mudi hoies qui nunc uiuit in breui
 spatio defuturus **V**incitur sermo rei magnitudine: et
 minus est omne qd dicimus : **R**edeamus igit ad nos
 et quasi e caelo descendentes paulisp nostra uideamus
 Sentis ne obsecro te:qn infas: qn puer: qn iuuenis .
 quando robuste atatis qn senex scatus sis **Q**uotidie
 morimur.quotidie comutamur:et in aternos nos ee
 credimus **H**oc ipsum qd dicto: qd scribitur:qd relego
 qd emendo de uita mea trahitur **Q**uot puncta notari
 tot meoru dana sunt temporum **S**cribimus atqz rescri
 bimus:transeunt mare epistolax et findente sulco enia
 p singulos fluctus atatis nostrax momenta minuitur
Solum hēus lucri qd christi nobis amore sociamur .
Charitas patiens est benigna est:charitas non selatur:
 non agit pperas no inflatur:oiā suffert: oia supat :oia
 patitur . **C**haritas numq exidit hax semp uiuit i pec
 tore **O**b hanc nepotianus nosier absens pfero e et p
 tanta terraru spata diuisus utraqz coplectur manu:
Dabemus mutuo obsidem charitatis iungamur spiri
 tu affectu cōstringamur. et fortitudine mentis qua bea
 tus papa chromatius ondit i dormitione germani nos
 imiteur in filio illum nostra pagella decantet illis cū
 ete lie sonent. **Q**ues corpore no ualemus recordatiōe
 beneamus et tus quo loqui non possumus de eo loqui
 nunq desinamus .

Beati Hieronymi ad paulam sup dormitione blefilla
 filia sux exemptis et auctoritatibus coprobis defie
 tos no esse lugendos nec mouere quenq exempla d
 bere eoru qui in ueteri testamento suos plaxere qm
 ad inferos nonerit ante christi aduentum descensurof
Paula quoqz dolo: nimio costernata arguit et consola
 tur filia induces loquēte et mitem flere prohibentem .

QUIS dabit capiti meo aqua et oca
 lis meis fide lachrymaz:et plorabo:
 non ut **D**ieremias ait tulneratos po
 puli sui nec ut iesus miseram hieru
 salem sed plorabo sanctitatem:mise
 ricordiam innocentiā: castitatem plorabo omnes
 pariter in unius morte defecisse uirtutes:non qd lugē
 da sit desit illa qux abiit sed quod nobis impatientius
 sit dolendū:quod talem uidere desinimus . **Q**uis en
 siccis oculis recorderetur uiginti annoru adol escentias

tam ardenti fide leuasse crucis uepillus: ut magis amissā uirginitatē q̄ mariti doleret iteriū? Quis sine singultibus transeat orādi instantiā nitores linguarū memoriæ tenacitatē: acumen ingenii si græce audisses loquētē latine eas nescire putares: Si i romanū sonū lingua se uerterat nihil oio pegrinus sermo redolebat. Jā uero qd̄ i origēe miror qd̄q̄ in illo græca tota miratur in paucis si dicā mēsis: sed diebus ita ebrax linguarū uicerat difficultates ut i discēdis canēdisq̄ psalmis cus mie cōtenderet: Dumilitas uestrius nō ut i plerisq̄ tumentes aios arguebat sed cus interiori se mēte ita delecerat iter ācallarū uirginum cultum dominamq̄ nihil mediū: nisi quod in eo facilius dignoscebatur: quod neglectius incedebat. Vacillat x̄grotatione sessa et pauentem ac trementem facies uix collū tenuē sustinebat et tamen aut prophetā aut euangeliū semp̄ in manibus tenebat lachrymis ora cōplētur singultus occupat uocē et harentē linguā uiscera cōmota nō laxant. Quis sem corpusculū febriū ardor excoqueret: et semiaimem in lectulo uallaret circulus propinquorū: Hæc i extrema uerba mandabat Orate dñs iesu ut mihi ignoscat q̄ iplere nō potui qd̄ uolebā Secura esto Om̄i Blesilla cōfidimus probantes uera quæ dicimus Numq̄ est sera conuersio. Vox hæc p̄miū dedicata ē in latrone. Amen dico tibi hodie meceris in paradiso. Postq̄ autē sarcina carnis abiecta ad suum aia reuolauit auctorem. et in antiquam possessiōnem diu pegrinata cōscendit: ex more paratur exequiū et nobiliū ordine præeunte aureum feretro uelamē obtenditur. Videbatur mihi tūc clamare de celo. Non agnosco uestes amictus iste non meus hic ornatus alienus ē. Sed quid agimus matris pobibituri lachrymas ipsi plāgimus. Aditeor affectus meos: totus hic liber fletibus inscribitur fleuit et iesus lazarus q̄ amabat illū Non est optimus consolator quem propriū uincunt gemitus cuius uisceribus mollitū fracta in lachrymis uerba desudat. Testor mi Paula iesum quem Blesilla nūc sequitur testor sc̄os eius quorū cōsortiō fruiuit eadem me dolorū p̄peti tormenta q̄ pateris p̄ies ēē spiritu nutritū charitate: et iterdū dicere: Pereat dies illa in qua natus sum et heu mihi p̄ ut quid me genuisti uirū qui diceret discrimen ois terra: Sed et illud Iustus es dñe. Hæc tñ iudicia loquar ad te Quid ē q̄ uia p̄atorū prospantur: et mei quoq̄ pene moti sūt pedes pacē pecorū iudēs dixi Quomō cognoscit deus et si est scientia in excelsis Ecce ipsi peccatores et abūdantes in saeculo obituerūt diuitias Sed rursū illud occurrit: Si narrabo sic ecce gnationē filiorū tuorū puaricatus sus. Nunquid et i meā mētes nō hic fluctus sepius illi d̄tur Quare senes ipū saeculi diuitiis perfruuntur? Quare adolescentia rudis et sine p̄cāto pueritia imaturo floz metitur? Quid causæ ē ut sepe bimuli triuiliq̄ et ubera materna lactētes a d̄monio corripantur repleantur lepra: morbo regio deuorentur. Et econtrario ipsi: adulteri: homicidæ: sacrilegi: uegeti: atq̄ securi de sua i deus sanitate blasphemēt: præsertim cū iustitia p̄is n̄ reducet ad filiū: et aia q̄ peccauerit morietur. Aut si manet uetus illa sn̄ia p̄cā patrū i filios oportere istius Iniquū d̄gaxi sit p̄is immera delicta i inocētē infantia repensare. Et dixi Ergo sine cā iustificauī cor meū et lauī iter inocētes manus meas: et sc̄os sus flagellatus tota die Es cū hæc cogitarē stam cū propheta didici et suscepi ut cognoscerē hic labor ē i cōspectu meo donec ingrediar i s̄ctuariū d̄i et itel ligā i nouissimis eorū iudicia. n. dñi abysus multa Et o profundū diuitiarū sapiētia et sciētia dei q̄ icōphēbilis sūt iudicia eius: et inuestigabiles uix eius. Bonus ē deus et oia q̄ bonus facit: bona sunt necesse ē. Marti orbitas irrogatur plango quod accidit sed quia sic placet deo: x̄quo aio sustinebo: Unicus raptus est filius Du-

rum quidem sed tolerabile quia sustulit ille qui dederat Si cecus fuero amici me lectio cōsolabitur Si auditi quoq̄ surdæ aures negauerit uocabo a uitis nihil aliud nisi dñm cogitabo Jaminebit sup hoc dura pauperes: frigus langor et nuditas: extremā expectabo mor tes et breue putabo malū qd̄ finis melior subsequetur Consyderemus quid ethicus ille psalmus sonat iustus es dñe: et rectus iudiciū tuū Hoc non potest dicei nisi ille qui ad uniuersa quæ patitur magnificat dñm et suo merito inputas i ad uersis de eius clemētia gloriatur Exultauerunt enī filia iuda i omnibus iudiciis dñi. Si iuda cōfessio interpretatur: cōfitens autē in ois anima credentis ē. necesse est ut qui se credere dicit in brisio in omnibus christi iudiciis gaudeat. Sanus sus Brias refero creatori languēs et in hoc laudo domini uoluntatem Quando enim infirmor tunc fortior sum: Et uirtus spiritus in carnis infirmitate perficitur: Patitur et apostolus aliquid qd̄ nō uult pro quo ter dñs dēp̄catur Sed d̄i ei Sufficit tibi gr̄a mea et ad iuelationū humiliandā superbiā monetur quides humanæ imbecillitatis et apponitur i similitudinē triumphantius quibus i curria retro comes adhaerebat p̄ singulas acclamationes cuiū dicēs Domine te memēto Tur autes durū sit quod q̄n q̄s patiendū ē Et cur dolēus quēq̄ mortuus? Ad hoc enī nati nō sumus ut maneāus æterni Abraham: Coyses: Isaac: Petrus Jacobus et Joannes: Paulus electionis uas et sup oia dei filius moritur et nos indigni mur aliquē exire de corpore: qui ad hoc forstā raptus est ne malida imutaret itelectum eius Placita enī erat deo anima eius propter hoc properauit educere eum de mediā iniquitate ne longo uix itinere deuis oberaret anfractibus lugetur mortuus: sed illi quē gehenna suscipit: quē tartarus deuorat i cuius p̄cnam æternus ignis asuat Nos quoy exitū angeloy turba comitatur quibus obuia occurrit christus: grauemur magis si diuitiis in tabernaculo isto mortis habitēus quia q̄ diu hic moramur pegrinamur a dño Illa illa cupido nos teneat Heu me quia peregrinatio mea prolongata ē habita uicis habitantibus cedar multū pegrinata ē anima mea Si æd̄r tenebræ sūt et mūdus iste tenebræ ē quia lux lucet i tenebris et tenebræ eam nō cōprehēderit faueamus Blesilla nostræ quæ de tenebris migravit ad lucē et inter fidei incipientis ardore consummati operis percipit coronas Reuera si saeculare desiderū et qd̄ deus a suis auertat delicias uix istius cogitantes mors imatura rapuisset plangēda erat et oī lachrymarū fonte deflēda Nunc uero cū propitio christo āte quatuor ferme menses secundo quodāmodo se proposito baptismi lauerit: et ita deinceps uixerit ut calcato mūdo semp̄ monasterium cogitarit nōne uereris ne tibi saluator dicat: Trascris paula quia filia tua mea facta ē filia Indignaris de iudicio meo et rebellibus lachrymis facis iniurias possidēt Scis enī quid de te quid de ceteris tuis cogitem. Tibi negas nō ieiunior studio sed doloris. Non amo frugalitates istas ieiunia hæc aduersariū mei sunt Nullas animā recipio quæ me nolēte separantur a corpore: Tales stulta philosophia martyres habeat se nonē Eleombrotū uel Latones super nullus requiescit spiritus meus nisi super humilē et quietū et trementes uerba mea hoc ē quod mihi i monasterio promittebas quod habitū a matronis ceteris separato tibi quasi religiosior uidebaris. Oens ista quæ plāgit uestiū sericay est iterciperis et moreris et quasi non i meis manibus uentura sis crudeles iudicē fugis fugerat quodā et Tonas aiosus propheta sed in profundo maris meus fuit Si uuentē crederes filias numq̄ plāgeres ad meliora migrasse Hoc est qd̄ per apostolū meū iusserā ne pro dormitētibz i similitudine gentiū tristaremini. Erubescere

m
c
A. P.
m

assistens in hęc te uerba cōtenio. **B**etestandę sunt istę lachrymę plenę sacrilegio crudeles quę nō habēt modus: quę usq; ad uicinā mortis accedunt. **M**ulas et clamitas et quasi quibusdā sacibus accensa quantū in te est tui semp homicida es. **S**ed ad tales clemēs igreditur christus et dicit **Q**uid ploras nō ē mortua puella sed dormit. **R**ideant circumstantes **I**sta infelicitas tu dxorū ē. **T**e quoq; si ad sepulchrū filix uolueris uoluntari angelus increpabit **Q**uid quæris uiuētē cū mortuis? qđq; maria fecerat magdalene. **P**ostq̄ uocē domini se clamātis agnouit: ad eius prouoluta pedes ait **N**e tetigeris me necdus enis ascendi ad patrē meū idest nō mereris tāgei resurgentes quē mortuus existimas i sepulchro **Q**uas nunc **B**lessillā nostras existimas pati cruce? quę ferre tormenta qđ tibi christus uideat subiratus. **L**amat nunc illa uocē lugenti. **S**i unq̄ me amasti mater si tua suxi ubera si tuas istituta sū mōtis ne iudeas glorię mex. ne hoc agas ut a nobis in ppetuū separemur **P**utas me esse solas? **D**abeo pro te mariam matrē dñi: multas hęc uideo quas antea nesciebā **O** qđ melior est iste comitatus. **D**abeo Annā quondam in euangelio prophetantē **E**t quo magis gaudeas: tantorū labores annoꝝ ego in trib; mensib; consecuta sū **D**ñā palmā castitatis accepimus **M**isereris mei quia mundū reliqui. **A**t ego ueliri sortē doleo: quos adhuc seculi carcer icludit: quos quotidie in acie praxiantes nunc ira nunc auaritia: nunc libido: nunc uarioꝝ incertitia uicioꝝ p̄rahunt ruina **S**i uis ut mater mea sis cura placere christo. **N**on agnosco matrē meo dño displicentes **L**oquitur illa et alia multa q̄ taceo et pro te dñs rogat mibi q; ut de eius mente securus sū uenit impetrat peccatoꝝ. **Q**uod monuit qđ hortatus sus: quod in uida propinquoꝝ salua esset excepti. **I**taq; dus spiritus hos artus regit: dū uita huius fruiur cōmeatu: ip̄o deo: promitto: polliceor: illā mea lingua resonabit: **I**lli mei dedicabuntur laboreo: illi sudabit ingemū: **N**ulla erit pagina: quę nō **B**lessillas resonet **Q**uociq; sermōnis nostri monumēta puenerint illa cū meis opululis peregrinabitur hanc in meā mēte desixas legēt uirgicō uidiu; monachi sacerdotes **B**reuis uita spatū aterna memoria compensabit: **A**ux cū christo uiuisti calice: in hominum quoq; ore uictura est. **T**ransiet et praxeno zetas: teq̄ntur secula post futura: quę sine amor: sine in uida: indicabunt **I**nter **P**aulū **S**ustochiūq; nomē me dñā ponetur nunq̄ in meis mortura ē libris: **A**udiet me semper loquentes cū sorore cū matre Amen.

Beati Hieronymi ad Tyrasius de obitu filix cōsolatoria **U**bi docet gratulandum qđ dñs depositus repetere dignatus ē suus qđ mūdi periculis calibusq; subtraxerit qđ ex labore ad requiē: ex erumna ad consummationē gaudioꝝ aduexerit. **U**bi docet dñs lazari plangisse nō mortuis sed ad huius uita miseras suscitandam **O**stēdit quoq; homines non tam pro orbitate qđ solitudine qđ iudicio diffidentia lugere defunctos.

BENEDETTO et dilectissimo penti Tyrasio Hieronymus. **E**baritatis tuę scripta p̄cepi i quib; aius tuū dolore cōmotus de filix dormitione cognoui n̄ aliud p̄cipaliter am̄traus sū qđ christiani p̄ccatoris i te ablata uirtute ēē ut aius flecteres ad dolorē **S**uideo murū siaci penetratam uulnerib; orbitatis: quē sepiē abuerat ip̄es resurrectionis et regni celestis: **N**ūq̄ spes cū dolorē cōcordat: nec fides al qñ sensit quācūq; iacturas. **R**esurgere credimus n̄os et plangimus. **Q**uid faceremus si mori timō p̄ciperet deus. **D**oluitas eius usq; sola sus

ficeret ad solatiū cui nullū p̄ponere subemur affectum **Q**uod dederat abstulit qui creauerat **Q**uis ē alius qui plangit qđ ad t̄pa acceperat. **L**omodauerat ut haberet quātoctiq; t̄pe uoluisset. **E**t cum uellet rursus auferret **N**ihil abstulit tui qui reciperē dignatus ē propriū. **L**reditū suū recipere decuit creditore: et nihil aliud decet qđ creditore suo gratus agere mutuatē. **S**ic Job legimus quā sequamur deuotissimā uocē dicentis **D**ñs iquit dedit dñs abstulit sic dño placuit ita factū ē sit nomen dñi benedictū. **P**atum ergo nō erat hęc cōsolatio cōtra luctū qđ nōo lugei debeat: cū aliquid reddiderit aliūs qđ fas nō erat apud aliū retineri qđ dño suo fuerat necessariū. **A**dditur cōsolandis alia prouidētia q̄ iaculis orbitatis occurrat plāgere debuius de seculo recedētes si seculi inimicitias cōtra nos minime sentiremus et plāgimus domini beneficia qui nouit infirmitati nostrę quid praxierit perditari uolebat adhuc qui dolet aliquem dormitentem et inter flucūs uitę praxentis uidere cupiebat miserū laborare tāta ac talib; p̄estibus uita **T**ot sp̄ignationes diaboli: tot corporis bella: tot seculi dat deo euasit: et lachrymas sūdis q̄ nescias quid i teipso quotudie patiaris. **P**ropter qđ dñs amonet ap̄os suos dicens **S**i diligeretis me: gauderetis utiq; qđ uado ad patrē. **P**lane **L**azarū mortuū fleuit sed nō uas lachrymas sudit. **R**esurrectionis promissor dolore docere n̄ poterat: ne fidē p̄fidā faceret quā docebat. **D**oluit **L**azarū nō dormitē: sed potius resurgētes: et flebat quę cogebatur propter saluādos alios seculo inuocare **H**ęc uita dñs dñs igemisebat quā tu doles ēē sublatā. **L**ontra lachrymas eius pugnat lachrymę tuę: et amor eius amor tuus nō cōuenit **D**ic fletus nō habet pietatē **I**lle uolebat reddere laborib; quē dilexerat: et tu amare te credis cui laborū uolebas adhuc restare tormenta **L**eterū si putas eū lazari doluisse atē nō p̄mississet exire qui repellere poterat mortē aut certe nō fletet qui mortuū resuscitare postmodū habuerat potestates: uide apparet sola eū cā fuisse cōmotū ead ad hostilē uita carissimū reuocari denuo propter credituros aliquos et cōfidēdos i credulos urgebatur. **V**eniq; sic subsecutus ē dicens **E**rgo pater ut credāt qđ tu me misisti ait clara uoce lazari prodit foras **E**t factū ē: **G**aude ergo uide ille coactus ē flere. ne tu saltē uidearis dormitē felicitatib; iuidere **A**b aliena mūdi pro uirtia transiit ad deū et de hostilē patria migravit ad calū **L**ōtra sic aplūs mēorat dicens **Q**uā dñi sumus i hoc seculo pegrinamur a dño. **N**on ergo luctū nobis debet icurrere quisq; cū a pegrinatōne redire meruerit ad propriā regionē: maxime cū n̄ iamis et uacuis redire noscatur: qui christianitatis mercatus ē luctū p̄ qđ descendit ad mūdi cōmertū **E**t ego inquiet nulla promissionū celestū dubitatione cōturbor: s̄ sola sp̄atōe dormitēis a suā: desolatus solatio p̄i p̄gnoris factor: **P**axatio ē hęc benedicta sine dubio fragilitatis humanę quę patrocinari nō potest diffidētia **S**i enim desolationem homines ferre non ualereunt nunq̄ profus parentes a se sua **P**ignora dimisissent. **D**estitutos se a morientibus conqueruntur et uiuos filios aut propter honores aut propter negotia pegrinis regionib; credūt et gaudēt tota uita sine affectōib; cōmorari dūmō capiāt qđ cupiūt de suis p̄gnorib; adipisci **E**t ut ad palatia p̄gāt pegrinātur ad studia dignitatis nauigāt acquirenda: uel ad causas patrimonii aliquas explicandas cū piculo et labore proficiscētes oēs ipellūt nec secū uacare quos diligūt patiuntur **E**t ut ad palatia calū ad studia christi ad honorē uita p̄petuę et p̄monū possidētis xierna cū securitate ualeāt puēire: nemo filios suos a se libēter granlātur abscedere **A**d cōpāda peccata gaudēt tam parates a filiis qđ filii a parētib; prouocāte diabolo separari ad indulgētiā p̄cipēdas uolunt

ab iuicē dō uocāte discernit: ut appareat non pro nostra
ratione nos dolet quēcūq; uidētur amittere: sed iudiciū
magis oīdere dissidētia. **O**bi crede: sola i oibz incre
dulitas mōret: et sicut nō pōt fides nosse qd̄ doleat: sic
dissidētia sola doloribz inuēitur ancilla. **N**ā si dormien
tes dicitur: dormiētēs utiq; credere debētus et nō mor
tuos s; requiescentes secūdu uocē dñi. **O**is iquit qui
credit in me licet moriatur uiuet. Si tibi medicus hoc
promitteret quisq; nullā sine dubio p̄dictioni eius ne
gare poterat oīno licētā. **N**ū q; christus fabricator et
resuscitator promittit nō tūmeas eas plāge; ut fideliorē
christo pariter et potētiorē medicū uidearis i promissi
one iudicare. **S**s desitutā dicitis doleo senectutē meas
qui debuerā meos liberos potius ātecedere ne labori
bus remanerē. **Q**ū de spiritalibz bōis qd̄cūq; tracta
tur nihil ē onō de carnalibz āte oculos proponendus.
Ego tibi melius profiteor euēisse qui nō carnalē s; spi
ritualē circa te cōsidero felicitatē. Tu te dicitis de pigno
ris nū obitu i senectute cōsecutus: ego ecōtra probō sub
leuati. Senectutē āputauit dñs magis sollicitudinē
q̄ torquebat de uiua filia ne p̄iret. **M**elius itaq; nunc
mortuā saeculo credis esse apud deū uiuā q̄ hic uiuas
mortuā gaude tibi q; filiā xp̄ianā mereberis sequi quā
secutus in cōlo gaudeas nō te deseruit s; p̄cessit. **N**isi
si nutrimēta tua christo? **S**i lucus horrueris et te op
tulisse p̄gnis deo deputari poteris secūdu uoti tui
Habe post **A**brahas si nō potes primū: **U**t qd̄ ille nō
dubitauit offerē tu saltē uidearis de sublato gaudei. **A**b
illo dñs postulauit: a te tulit: ille iussioni paruit: tu uolū
tati cōsentit. **I**lli p̄ illicitā legē naturā probauit sibi de
uotus te saltē p̄ licitā cōditionē mortalitatis annotet re
ligiosus. **I**n qua pte poteris te xp̄ianū approbare. **E**ra
bescat incredulitas n̄a q̄ nec cū gētilibz deo uult eē sub
iecta: **C**ōmunitis ē eis illis nobis exitus mortis: et dolo
res illoz sup̄ius doloribz n̄is. **Q**uid agerēs si pecu
liare aliquid exigeretur a nobis? **Q**uod ad d̄decus n̄m
p̄inet gentiles dolores saepe contēnūt: cū nō ad promissā
caelestia: s; ad p̄enas tartari rapiātur: et nos plāgius
eūtes i c̄elus. **C**ōsidera christiāus talis quid deiceps
merebitur: qui nec imitari cōtēdit exempla sanctorum:
nec cōtēptum h̄ere gentiliū. **I**lli lucus despando despi
ciunt nos et sperādo despiciēt nō conāur. **I**lli seruire s; fi
lios suos irēp̄dātē mortalibz tradūt et nos deo n̄o
simul et suos liberos et n̄os liberādos dimittere sacri
legi m̄te cūctāur q̄ tutius apud hoīes iudicēus ma
gisq; apud deū cōmēdari. **A**lii quē filiorū christiani nō
lunt uel gratulatione sua deducere ad bona gētilēs nō
cūctāur tradere ad mala. **P**ostremo uel cū ip̄a felicitate
nostrāz moriētū cogāur aius flectere ne desiderii
eorū desideria n̄a icipiāt reluctari. **E**sto religiosus uel
uoto eius qui enasit. **S**i non potes exulta q; placuisse
tū cognoscis p̄cipius sanguinis christo: maxie qd̄ de
beas de occasione tollerare cui nō potes cōtra dicei et
cus sit oibz cōmunitis hic casus: uanus dolor ē qui nec
prius uidetur esse nec solus. **P**ostremo uide si aliquid
debeat dolori cōcedi ubi sine aliquo remedio pōt aius
fatigari: **S**apiētē debet dolere qui dolet ne p̄dat sine
eā qd̄ dolet. **N**unc āt cōtra lucus sumēda sūt arma ut
spes n̄a possit h̄ere uictorias. **P**rius principaliter qd̄ uoluit
dñs suscipe gratulēur deinde q; hoc nobis in mūdo cō
mūe ē. **A**dditur nobis peculiare n̄m qd̄ ad requies de
ducāur: **S**equitur cōsumatio oīus gaudioz qd̄ i resur
rectione iuicē nobis dñō reformāte reddiur: **Q**d̄ apo
stolus pollicetur. **N**olumus uos ignorare de dormien
tibz nō contristemini sic et ceteri qui sp̄e non h̄ent. **S**i
entis credimus qd̄ christus mortuus ē et resurrexit ita
et deus eos qui dormierunt in christo adducet cū illo

**Beati Hieronymi ad Iulianus consolatoria de filiis
et uxore defunctis dicens illū i compassionē beati Job
ūbras quandā et ludū sustinuisse certānis quē ēt enā
gelicis sermōibz et apostolorū exēplo ad cōtēptū saeculi
et christi militiam hortatur.**

IULIUS meus si tuus Ausonius i
ipso iā profectiois articulo cū mihi
p̄sentia sui tarde dedisset et cito abitu
lisset: atq; i p̄icto t̄p̄is salue pariter
ualeq; dixisset: uacūū se redire arbi
tratus est. nisi meaz ad te aliquid nugaz tumultuario
sermōe portaret: **I**ā dimisso synhemate equus publi
cus sternebatur et nobilē iuuenē punicea iāntū tunica
balteus ābiebat et in ille appposito notario cogebat loqui
q̄ uelociter edita ueloz cōsequeretur māus et lingua ce
leritatē frēderent signa uerboz. **I**taq; nō scribētis dili
gētia s; dictantis temeritate longus a te salētuus n̄p̄o
offerēs tibi nudū officii uolūtates ex t̄poralis ē epito
la absq; ordine s̄ctus sine lenocinio et cōpositōe uer
boz: totū in illa āicū nihil de oratoz rep̄ias. **I**n p̄ocū
ctu effusa putes: et abi cupiētī ingestus uaticus loqui
tur scriptura diuina. **M**usica i luctu intēpestiua narratio.
Un nos loporē artis rhetorica contēnentes et puerilū
atq; plausibilis eloquiū uenustantē ad sc̄az scripturaz
grauitatē confugiū ubi uulnerū uera medicina ē: ubi
dolorus certa remedia i quibz recipit unūcū filiū m̄ in
pheretro ubi turba dicitur circūstātū. **N**ō ē mortua pu
ella: s; dormit: ubi quadriduū mortuus ad uocē i la
māus dñi ligatus egreditur. **A**udio te in breui t̄p̄e du
as uirgin culas filias iūctis pene extulisse funeribz: et
pudicissimā ac fidelissimā coniugē tuas sausunā imo si
dei calōi germanā. **I**n qua sola post āissos liberos ac
quiescebas subita tibi dormitōe sub ractā. **Q**uasi si nau
fragiū i litto latrones rep̄iat et iuxta eloquia prophe
tarū fugiēs irsus icidat leonē extēdensq; māus ad
parietē a colubro mordeatur: consecuta rei familiaris
dāna uastationē totius barbaro hoste prouicia et i co
mūi depopulatione priuatas tuarū possessionis ruias
abactos armētorū ac pecorū greges: uictos occulos
q; seruulos et unica filia quā tibi crebra orbitates fece
rant cariorē t̄lectus nobilissimū generū: ex quo ut oīa
taceas plus meroris q̄ gaudii suscepisti. **H**ic ē catalo
gus t̄tationū tu aruz et cū iuliano tyrūculo christi pu
gna hostis āt̄qui: **Q**uā si ad te respicias gaudia sunt s; ad
pugnatorē fortissimū ludus et ūbra certānis. **B**eato
Job post malorū exāina uxor pessima reseruata est ut
p̄ eā disceret blasphemā: tibi sublata ē optia ut miserā
ari solatiū p̄deres. **A**liud āt est sustinei quā nolis aliud
desiderā quā diligas. **I**lle in tot mortibz filiorū dōus
sua ruinā unū hūit sepulchrū et sc̄is uestibz ut parē
tis mōstraret affectus procidens i terrā adorauit et di
xit. **A**udus exiui de uentre m̄is mex: nudus et redēā
dñs dedit dñs abstulit sic dñō placuit ita factus est: sit
nomen dñi b̄ndictus. **T**u ut pessime dicā iter multorū
officia propinquoꝝ et cōsolantes aicos tuorū exequi
as profectus es: **P**erdidit ille simul oēs diuitias: et
succedētibz sibi maloz n̄itū ad singulas plagas fereba
tur immobilis cōplens illū de sapiente p̄conius. **S**i frac
tus illabatur orbis ip̄audū ferient ruina. **T**ibi maior
pars substantiā derelicta est ut tantū tēteris quātus
ferre potes. **N**ec dus ad euz puenisti gradus: ut totis
aduersus te cuneis dimicetur. **D**ives quondā dñs et d̄
tior p̄ subito orbis et nudus: **L**ūq; in oibz his quā
cōtingerant ei coram dñō nō peccasset: nec quicq; locu
tus esset insipiens exultans dñs in uictoriam famulū
sui exiliū patientiā suū ducēs triūphū diaboli dicēs anī
madueristi famulū meum. **J**ob: q; nō sit quisq; similis.

illi super terras homo innocens uentus dei cultor abstinentes
 se ab omni malo: et adhuc perseverans in innocetia Pul
 chre addidit Et adhuc perseverans in innocetia quod difficile est
 psumus malis in innocetia non dolet et hoc ipso fide pedita
 ri quo se uidet iuste sustineat quod patitur Atque respondens
 diabolus domino ait Corium pro corio et oia quae habet da
 bit pro aia sua. Sed extende manus tuas et tange os eius
 et carnes nisi in facies benedixerit tibi. **Alidissimus** ad
 uersarius et inueteratus dicitur malorum: nouit alia esse quae
 extrinsecus sunt et apud philosophos quoque mundi et a
 quae hoc est idifferetia uocatur in eorumque amissione atque
 contempnitate perfectas esse uirtutes alia quae intrinsecus et desiderata
 cogant dolere pendentes unde audacter dei renuit pedita
 tiones et dicit eum nequaquam de re laudari: qui nihil de se
 sed totum extra se dedit: qui pro corio suo coria obtule
 rit filiorum et deposuerit marsupium ut fruatur corporis
 sanitate. **Unde** intelligit prudentia tua usque ad hunc termi
 num puenisse tentationes tuas ut dedisset corium pro co
 rio: pelles pro pelle oia quaeque habes parum esse pro aia
 tua dare. **Necdum** autem extenta in te dei manu nec tactas car
 nes nec ossa confracta ad quorum dolore non ingemiscere
 difficile est: et in facie dei benedicere pro eo quod est male
 dicere. **Unde** et nabuta in regum libris benedicere dicitur
 deus et reges et ideo lapidatur a populo. **Sciens** autem
 dominus athletas suos imo uiros fortissimos etiam in isto
 extremo perfectos certamine posse superare. **Ecce** inquit
 trado illis tibi: tantum animas illius custodi. **Uero** uiri
 sancti datur in diaboli potestates et animae sanitas refer
 uatur ne si illud percussisset in quo sensus est mentisque iudic
 eius non esset culpa peccatis: sed eius qui status mentis
 euerterat laudat ergo te alii tuasque contra diabolum uictoria
 rias panegyricis prosequantur quod laeto uultu mortem
 tuleris filiarum quod in quadragesimo die dormitionis earum
 lugubre ueste mutaueris: ut non sentires dolore orbis
 dida tibi idumeta reddiderit: sed ad triumphum
 rans tuae quae ciuitas uniuersa sentiret: sed ad triumphum
 matris exultares quod sanctissimam coniugem tuam
 non quasi mortuam sed quasi proficiscentem deduxeris.
Ego te nequaquam adulatione decipiam: ne lubrica laude
 supplate loquarque illud potius quod te audire comodecet: si
 li accedes ad seruitutem dei praeparata aias tuas ad tentatio
 nes: et cum oia feceris dicit: seruus inutilis sum non feci quod
 facere debui: Tulisti liberos quos ipse dederas: **Rece**
 pisti aialla quam ad breue solatium accommodasti. **Non** contem
 ptor quod recepisti sed ago gratias quod dedisti. **Quod** quodam
 diues adolescens oia quae in lege praecipita sunt se ipse tac
 tabat: **Ad** quem dominus in euangelio. **Unum** tibi deest inquit
 uis perfectus esse uade et uende oia quae habes et da pauperibus
 et ueni sequere me. **Qui** oia se fecisse dicebat: in primo cer
 tamine diuitias uicere non potuit. **Unde** et difficulter diuiti
 tes intrant in regna caelorum qui expeditos et alarum leuitate
 subnixos habitatores desiderat: uade inquit et uende non
 propter ibi sed in uerba quae possides: et da si aicis si consanguineis
 non propinquis non uxori non liberis. **Plus** aliquid addat. **Ni**
 hil tibi ob metu iopitae reseruaueris: ne cum Anania dam
 neris et Saphira sed da pauperibus cuncta: et fac tibi amicos
 de iniquo mammona: qui te incipiant in aeterna tabernacula
 ut me sequaris ut dominus. **Quid** possessiones non habes ut
 possis canere cum propheta pars mea datus et ut uerus leuita
 ta nihil de terra haereditate possideas. **Et** hoc horror. **Si**
 uis esse perfectus si applica dignitatis: si sublata cruce christi
 sui sequi: si appreheso aratro non respicere post tergum: si
 in sublimi tecto positus pristina uestimenta contempnis: et ut
 euadas aegyptias diuitias saeculi pallium derelinquimus.
Unde et Helias ad caelorum regna festinans non potuit ire cum
 pallio sed mundi in mundo uestimenta dimittit. **Sed** hoc aia
 apostolica dignitatis est: et eius qui uelit esse perfectus. **Uir**
 qui in saeculo primus est: non et in christi familia primus sit

An quod uxor habes? Dabit et petrus et tunc cum retia et na
 uicula dereliquit: **Prudentissimus** dominus et ois salutem de
 siderans malisque poenitentiam peccatoris quam mortem
 Tulit tibi etiam excusationes hanc et non illa te retrahat
 ad terras: sed tu eam sequaris ad paradisi regni tendentem
 Zona libera paras qui te ad dominus praeseruit ut partes ea
 rus non in diuitias sororis proficiat: sed in redempcionem aia
 tuae atque alimenta miserorum. **Hae** monilia a te filia tuae
 expetunt his gemis ornare capita sua uolunt. **Quod** peri
 turum erat in serico in uilibus pauperum tunicis reseruetur
 repetit a te partes suas iuncta sponso noluit uideri pa
 ueres et ignobiles priora ornamenta desiderant. **Nec**
 est quod excuses nobilitate et diuitiarum potestate: **Respice**
 sanctum uirum **Pamachium** et seruentissimam fidem. **Paulinus**
 presbyterum qui non solum diuitias sed se ipsos domino obtu
 lerunt. **Qui** contra diaboli tergiversationes nequaquam pel
 les pro pelle sed carnes et ossa et aias suas domino conse
 crauerunt qui te exemplo et eloquio idest et opere et lin
 gua possint ad maiora perducere. **Nobilis** est si illi nobilio
 res in christo. **Diues** et honoratus: et illi imo ex diuiti
 bus pauperes et ignoti et idcirco ditiores et magis in
 elyti: quia pro christo pauperes et honorati. **Et** tu qui
 des benefactis quod sanctorum diceris uisibus ministrare so
 uere monachos ecclesias offerre quam plurima. **Sed** haec
 rudimenta sunt militum tuarum contempnis aurum contempserunt et munda
 di philosophi: Equibus unus ut ceteros sileas multarum
 possessionum pretium proiecit in pelagus. **Abite** in profundum
 dicentes malis cupiditates. **Ego** uos mergas: ne ipse mer
 gar a uobis. **Philosophus** gloriae animal et popularia
 aux uile mancipium totas simul sarcinas deposuit et tu te
 putas in uirtutum culmine constitutum: si partes ex toto offe
 ras. **Te** ipse uult dominus hostium uisum placere deo. **Te** igitur
 non tua. **Et** ideo uariis tentationibus commonet quia
 multis plagis et doloribus eruditur israel: et quem diligit
 dominus corripit: flagellat omnes filios quem incipit.
Paupercula uidua duo xra misit in gazophylacium et quod to
 tum obtulit quod habebat ois dei in oblatione munere dei su
 pire locupletis: quod non potest sui sed uoluntate offerentis
 praesatur. **Uis** multis erogaueris cessu tuum: et quidam gaude
 ant tua liberalitate: tamen multo plures sunt quibus nihil
 dedisti: **Neque** enim. **Uariis** opes et **Arce** diuitiarum explere
 ualeat pauperes mundi. **Quod** si te ipsum domino dederis: et
 aplica uirtute perfectus sequi ceptis saluatorem: tunc intelli
 ges ubi fueris in exercitu christi quam extremum tenueris lo
 cum. **Non** plaxisti filias mortuas et pini genitilachrymae
 christi timore siccatas sunt. **Quanto** maior Abraham qui filii
 us uoluntate iugulauit et quem haereditate mundi futuri audi
 erat non desperat et post mortem esse uicturum. **Te** obtulit
 filiam uirginem et ideo in emieratione sanctorum uerum ab apostolo pot
 tur. **Nolo** ea tunc offeras domino quae potest fur rapere: hostis in
 uadere: praescriptio tollere et quae accedere possunt et cedere
 et istar uicem ac fluctum a succedentibus sibi dominis occupantur:
 atque ut uno cuncta sermone comprehendam quae uelis
 nolle in morte dimissurus es. **Illud** offer quod nullus
 tibi possit hostis auferre nulla eripere tyrannus quod
 tecum pergat ad inferos imo ad regna caelorum et paradisi
 delicias. **Extruis** monasteria multas a te per insulas dal
 matix sanctorum numerus sustentatur: **Sed** melius faceres
 si et ipse sanctus iter sanctos uiueres. **Sancti** estote quod
 et ego sanctus si dicit dominus. **Apostoli** gloriatur quod oia dimi
 miserint et secuti sint saluatorem. **Et** certe propter retia et
 nauem nihil eos legitimus dimisisse et tamen testimonio
 futuri iudicis coronantur quia se offerentes totum dimi
 miserunt quod habebant. **Hae** loquor non in suggillatione
 operorum tuorum uel quod extenuem liberalitatem tuam et ele
 mosynas tuas sed quod nolis te iter secularis esse monachum
 et iter monachos secularis totumque a te expetam cuius au
 dio mentem diuino cultui deditam. **Si** huic consilio non uel

tamicus uel assecla propinquus renstatur et te ad delicias uel ad splendentē mentis aduocat: intelligito eū non de unā aīa s; de suo uētre cogitare: et oēs opes lautaq; cōtinua subita morte sintri. **O**cto et sex anoz; intra uiginti dies duas filias amisisti et arbitraris senē diu posse ut uere: cuius ut xtas lōga tendatur Audi et dauid Dies uix nī: x lxx āni si āt āplius **O**ctuaginta et quicquid super ē labor et dolor. **S**elix et oī beatitudine dignus quē senectus christo occupat: seruientes quē extrema dies saluator iuenit militā: qui nō cōfundetur cū loquetur inimicis suis i porta: cui i introitu paradisi dicitur. **R**ecepisti mala i uita tua nūc āt hic letare: **H**xc enī ueliscetur bis dñs i eades re. **D**iuitē purpuratū ghēnā flāma suscepit: lazarus paup et plenus ulcerib; cuius carnes putridas lābebant canes et uix de micis mēsx locupletis miserā sustentabat aīas i sinu abrahā recipitur et tāto patriarcha parente lxtatur. **D**ifficile imo impossibile est ut et p̄sentib; et futuris quis fruatur bōis ut et uentrem hic et ibi mētes impleat ut de deliciis transeat ad delicias ut in utroq; saeculo prius sit ut et i terra et in caelo appareat gloriosus. **Q**uā si tibi tacita cogitatio scrupulus mouerit cur mōitor ipse cū talis sim qualis te eē desidero: et nō nullos uideris i medio itinēz corrūisse: illud breuiter r̄spondebo si mea eē q̄ dico: s; saluatoris nō monere quid ipse possis: s; quid debeat uelle uel facere qui seruus futurus ē christi: et athleta suis ductorib; fortiores sūt et tamē monet debilior ut pugnet ille qui fortior ē. **N**oli respicere **J**udā negantē: s; paulū respicere cōsuetē. **J**acob altissimi p̄ris filius solus et nudus in baculo suo p̄git mesopotātas iacet lassus in itinēz: et qui delicatissime a **R**ebecca mīre fuerat educatus: lapide ad caput pro puluillo utitur: uidit scalas de terra usq; ad caelum: et ascendentes sup eas āgelos et descēdētes et desup initentē dñm ut lassus māus porrigeret: ut ascendētes suo ad labores prouocaret aspectu. **U**nde et uocatur locus ille bebel idest dñs dei: i qua quortū die ascenditur et descenditur. **E**t enī sancti corrūunt si fuerint negligētes: et peccatores p̄sinitū recipiūt gradū si sordes fletib; lauerint. **H**oc ideo dico ut nō te terre ant descendētes s; prouocēt ascendētes: **N**ūq; exēplū a malis sumitur et in saeculi rebs semp a meliori pte in citamēta uirtutū sunt. **M**ltus propositi et epistolari breuitatis: plura dicez cupiebā. **A**d materia dignitatē et ad meritū psonā tua: paz ē oē qd dicitur. **E**t ecce tibi nī ausonius ccepit schedulas flagitare: urgere notarios et binitu seruētis equi igenoli mei festius arguez tarditates. **M**emēto ergo nri: et cura ut i christo ualeas: atq; ut cetera taceā domestica sancte uel exempla sectā q̄ uere christum secuta pegrinatōis molestias sustinet: et sit tibi tanti dux femina facti.

Beati Hieronymi ad p̄machii cōsolatoria de dormitione **P**aulina uxoris: ubi etius cōuersiones mōachalem errogationes elemosynarus generis dignitates et **P**aula ac **E**ustochii affinitates praxcipuis effert p̄cōis

ANAIO uulneri et i cicatrice sup ducta cūi s̄medicia colorē idē uoluerit dū pulchritudinē corporis q̄rit: plagā doloris istaurat. **T**u et ego serus cōsolator qui importune p̄ biē nri tacui: uereor nūc ne iportūus loquar: et attractās uulnus pectoris tui: quod ip̄re et ratione curatus ē cōmemoratione exulcerē. **A**ux enī aures tas durā: q̄ de silice excisa p̄cordia et hircanarus tygrū lacte nutrita possunt sine lachrymis **P**aulina: tua audire nomen? **Q**uis p̄turiētē rosam et papillatus corymbū anteq̄ i calathū fundatur orbis et tota rubētū folioz; p̄adatur

ambitio: imatura demessū aquis oculis marcescere uel deatē fractus ē p̄ciosissimus margaritū uirēs smaragdī gēma cōtrita ē. **Q**uid boni hēat sanitas languor ondit: **P**lus sēsimus qd hūius postq̄ hēre desuius. **I**n agro terrā bonā tres fructus legitimus. **L**entesimū sexagesimū et tricesimū. **I**n trib; mulierib; et sanguine et uirtute cōiunctis tria christi p̄mia recognosco: **E**ustochium uirginitatis flores metit: **P**aula laboriosas uirginitatis areas terit: **P**aulina castus matrimonii cubile conseruat. **T**ali filiāz mī sulta cōitatu totus sibi in terris uen dicat qd christus prōiit i caelo. **E**t ut quadrigam dōus una emitteret sanctitatis: et feminaz uirtutib; responderēt uiri additur comes **P**̄machius uerus **E**zechielis cherubin frater cognatus generamaritus. **I**mmo si amāti simus: q̄ sancta cōfortia spiritus uocabula nō tenēt nūptiarum. **H**uic quadriga iesus p̄sudet. **D**e his equis et **A**bacuc canit **A**scēde sup equos tuos: et equitatio tua saluo. **I**mpari curru pari aīo ad palmā tenditur discolorēs equi: s; uolūtate cōcordes unū aurigā iugū trahūt nō expectantes flagelli uerbera s; ad uocis hortamenta seruentes. **D**icāus aliquid et de philosophis **Q**uatuor uirtutes describūt stoici: ita sibi iucēs nexas: et mutuo coharētes ut qui unā non hūerit oib; careat prudentiā scilicet iustitias fortitudines temperantiā. **H**as oēs sic hētis singuli ut tū emineatis i singulis. **P**rudentiā i te in mīe iustitias: uirgine fortitudo i nupta temperantiā p̄dicatur. **Q**uid enī eo sapiētius qui cōcepta mōdi stultitia christus secutus ē dei uirtutē et dei sapiētiam? **Q**uid mīe iustitias: q̄ inter liberos opib; distributis docuit diuitias cōtēnendo: quid filiū amare deberent? **Q**uid **E**ustochio fortius q̄ nobilitatis portas et arrogātas generis cōsularis uirginali proposito fregit: et i urbe priā primū gēns pudicitia subiugauerit? **Q**uid **P**aulina tēpantiū: q̄ legēs illud apoli **H**onoribiles nuptia: et cubile imaculatū nec sororis felicitatē: nec mīis cōtinētā causa appetēz maluit i hūiliorib; tuta p̄gere: q̄ p̄dulo gradu in sublimib; fluctuā: quāq̄ illa inito semel matrimonio nihil aliud dieb; ac noctib; cogitauit: nisi ut reddito fructu nuptiaz secundū castimoniz gradus arriperet et tanti dux femina facti uirus proposito suo iungeret: nō relinquens salutis cōites s; expectās. **D**ū qz crebris abortiuis et expta fecunditate cōceptū nō desp̄ret liberos: et socrus audiatem maritq; trūtiā praxponit imbecillitati suā. **P**assa ē aliquid de **R**achelis exemplo et pro filio doloris ac dextere uirū de sideri sui pepitharedē certisq; auctorib; didici illas nō priā s̄ntē dei **L**escite et multiplicāmi et replete terras nec offitio cōiugali seruire uoluisse: s; ad hoc optas se filios: ut christo uirgines pareret legius et uxore sa cerdotis. **P**hine es audita captiuitate arca dñi subito uteri dolore correptas edidisse filiū **H**icaboib; et inter māus et officia feminaz aīa emisse cū prole. **D**e priā prole beniamī hoc ē filius uirtutis ac d̄trix d̄ secūda inelytus sacerdos dei ex arca: cognōine nascitur. nobis post dormitionē sōnūq; **P**aulina **P**̄machius monachū ecclesia genuit posthumū et patris et matris nobilitate patriciū elemosynis diuitē. **A**postolus scribit ad corinthios **D**icite fr̄es uocationē uias: q̄ n̄ multisapientes n̄ multinobiles. hoc nascētis edix rudimēta poscebāt ut granū sinapis paulati i arbore ēscēt: ut sēs euāgelū fermētus totā ecclesiaz massas altius eleuaret. **N**ostris temporib; roma possidet qd mūdus āte nesciuit **T**ūc rari sapiētes: potentes nobiles christianī: nūc multi monachi sapiētes potentes nobiles quib; cunctis p̄machius sapientior potentior nobilior magnus in magnis prius in primis ἀρχισυραθυος mōachoz;. **T**alis paulina nobiles liberos edidit quos uirēs cupuerat possidere lata: sterilib; q̄ nō paris erūpe et clama

quæ nō parturis quoniã quot romæ pauperes sunt tot repente filios genuisti **A**rdentes gēma quibus ante colus et facies ornabatur: egentiu uētreo saturant Vestes sericeæ et aurū in fila lētescens i molle lanay uestimētu mutata sunt quibus repellatur frigus nō quibus nudetur ābitio: delitiay quōdas supellectiles uirtus insuit. Ille cecus extendens manus et sepe ubi ē nemo clamitās **D**ares paulinæ cohæres **P**āmachiū ē Illū truncus pedibus et toto corpore se trahentē teneræ puellæ sustētat manus: fores quæ prius salutatus turbas uom ebant: nūc a miseris obsidētur. Alius tumētī aqua gula mortē parturit alius eliguis et mutus et ne id quidē habēs unde roget magis orat q̄ rogare nō potest **H**ic debilitatus a paruo nō sibi mēdicat stipē: illi putrefaciens morbo regio supuuit cadaueri suo. **N**on mibi si linguæ centū sint: oraq̄ centus: omnia pœnarū percurrere nomina possis **H**oc exercitu cōitatus incēdit in his christus cōfouet horū sordibz dealbatur **M**erarius pauperū et egentius candidatus sic destiat ad calus **L**ateri mariti super tumultos cōiugū spargunt uiolas rosas lilia floresq̄ purpureos: et dolorē pectoris his offitiis cōsolatur **P**āmachiū nō sanctas fauillā ossaq̄ ueneranda elemosinæ balsamis rigat his pigmētis atq̄ odoribz fouet cieres quiescentes sciens scriptū **S**icut aqua extinguit ignes: sic elemosyna peccatus: **Q**uanta uirtutes habet at misericordiā: et quibz donāda sit premiū: beatus **L**y prius grandū uolūne prosequitur et **D**anielis cōsiliū probat qui regem improbissimus si audire noluisse scit pauperum sustētatione saluādū: **G**audet huiusmodi filia et mī hærede nō doler opes ad aliū puēisse quas cernit isdē quibz ipa uoluerit erogari qui potius gratulatur absq̄ labore suo sua uota cōpleri. nō. n. substatū dimittit is opariū cōmutatio ē. **Q**uis hac crederet cōsiliū pronepos et furiat germinis decus iter purpuras sēatorū fusca tunica pullatus icederet: et nō erubesceret ocu los sodalius ut deridētes se ipse derideret **E**t cōfusio q̄ ducit ad uitas: et ē cōfusio q̄ ducit ad mortes **P**rima uirtus mōachi ē cōtemnē: hōius iudicia et sēp apostoli recordari dicētis **S**i adhuc hōibus palacere uelles xpi seruus nō esse **L**ale quid et dūo loquitur ad prophetas quod posuerit faciē eorū q̄ urbē aneam et lapidē ad amātinus. et colūnā ferreā ne pauerēt ad iurias populi sed ipudētā subannātū frontis rigoī cōtererēt **I**ngenia liberaliter edocta facilius uerecūdia q̄ metus supat et quos tormēta nō uincunt iterdū uincit pudor **N**on est paz uiz nobilē ufrū disertū uiriq̄s locupletē potentius in plateis uitare cōitatu miscere se turbis achæreū pauperibz rusticis copulari: de p̄ncipe uulgū fieri **S**z quāto hūilior ē tāto sublimior **L**ucet margaritū in sordibz et fulgor gēma parissimæ etiā in luto radiat **H**oc est qd̄ dominus repromisit **G**lorificātes me glorificabo **A**lii hoc intelligant de futuro qm̄ mæror. uertitur in gaudiū: et trāseunte imūdo factoz corona nō transit **E**go et præsentiay uideo promissa cōpleri **A**nteq̄ christo tota mēte seruīret notus erat in senatu. **S**ed et multi alii habebāt insulas procōsularis **T**otius orbis huiusce modi honoribz plenus ē primus erat et inter primos p̄cedebat alios dignitate: sed et alios sequebatur quū clarus honor uilescit in turba et apud bonos uiros in digna sit ipsa dignitas quā multi indigni possi idēt. **V**n̄ egregie de celsat **T**ullius cū quosdas ait ornare uoluit nō illos honestauit sed ornāmēta ipse turbauit **A**t nūc oē christi edesit **P**āmachiū loquuntur miratur orbis pauperes: quē hucusq̄ diuites nesciebat. **Q**uid cōsolatu illustris? **A**nnuus honor ē et postq̄ alius successerit: prior desinit **L**atēt in multitudine laureæ et triumphū interdū triūphātū sordibz pollinunt. **Q**uod ante p̄manus patritias tradebatur et sola nobilitat possidebat

quo **M**arius uictor **N**uidia et **T**hentōus atq̄ **L**ymbroz ob ignobilitatē familiæ indignus putabatur quod **S**cipio ultra annos pro uirtute meruit: nunc sola milita possidet et agrestia dudū corpora fulgēs palma circūdat **P**lus Ergo accipius q̄ **A**dimus **P**arua dimissimus et grādia possidemus **L**entuplicato scenore christo promissa redūtur **I**n tali agro et **I**saac quōdas seuerat qui paratus ad mortē ante euāgelius euangelicā portauit cruces **S**i uis perfectus esse et reliqua **S**emp grādia ponūtur i audētū arbitrio et ideo uirgūtatē apostolus non imperat quia dominus disputas de eunuchis qui se castrasset propter regna calorū **A**d extremū intulit **Q**ui potest capere capiat **N**on ē enim currentis neq̄s uolentis sed miserentis ē dei **S**i uis perfectus ēē **N**on tibi imponitur necessitas ut uoluntas premiū cōsequatur **S**i uis ergo perfectus esse et desideras ēē qd̄ propheta quod apostoli quod christus ē uende nō partes substātū ne timor penurix infidelitatis occasio sit: et cū **A**nania et **S**aphira percaat sed uniuersa q̄ possides **L**ū q̄s uendideris da pauperibz: nō locupletibus nō supbiis da quo necessitas sustentetur nō quo auugeantur opes **L**umq̄s elegeris illud apostoli **B**oni trituranti os non obturabis: et dignus est operarius mercede sua et qui altario ministrat de altario participatur **M**emento quoq̄s huius sententiæ. **H**abentes uictum atq̄ uestitus his contenti sumus. **O**bi uideris fumare patenas et phasidē aues: **L**entis uaporibus discuoqui argenti pondus: seruētes buricos mātos: comatulos pueros: p̄cio sas uestes: picta tapetiā: ubi ditior ē largitore cui largiēdus ē p̄ sacrilegū ē rē paupū dare nō paupibz: et tū nō est satis p̄fecto et cōsumato uiro opes cōtemnere pecuniā dissipat et proficē qd̄ i mōmēto et p̄di et iuēri p̄t fecit hoc **Z**rates thebanus: fecit **A**ntisthētes: fecerunt plurimi quos uirtuosissimos legimus. **P**lus debet discipulus xpi q̄ mūdī p̄stā philosophus gloria aiā et p̄ palariis auræ atq̄ rumoz uēale mācipiū. **T**ibi nō sufficit opes cōtēnē nisi christū sequaris christū aut sequitur qui peccata dimittit: et uirtutū comes ē: christū sciens sapiētā **N**e thesaurus i agro scripturay nascitur: hęc gēma multis emitur margaritis: **S**in aut amaueris captiua mulierē idest sapiētā seculares: et eius pulchritudine captus fueris decalua eā et illecebras crimiū atq̄ ornāmēta uerboz cū emortuis uigibz seca laua eā et line eā prophetali nitro: et tūc iquiescēs cū illa dicito **S**i sinistra eius sub capite meo: et dextra illius āplexabitur me: **E**t multos tibi fortis captiua dabit: **A**c de moabitū de e fficietur israelitis christus sanctificatio est: sine qua nemo uidebit facies dei: christus redēptio idē redēptor et p̄ciū christus oia ut qui oia p̄ christū dimiserit unū iuēiat pro oibz et possit libere proclamare p̄ mea dñs **S**ētio te diuinis ardere doctrinis: nec temeritate quoz dā docere qd̄ nescias s̄z āte discere qd̄ docturus sis **S**i plices epistolæ tuæ olēt prophetas apostolos sapiūt nō contumātā affectas eloq̄ntiā nec more puerorū argutas sententiolas i clausulis istrui **L**ito turgēs spūa dilabitur et quāuis grādīs tumor cōtrarius sanitati ē **S**citū quoq̄s ē illud **L**atonis **S**at cito: si sat bene **Q**uod nos quōdā adolescētū cū a p̄fecto oratore praxaciūcula dicere tur: risimus: **M**eminisse te puto terroris mutui quando qd̄ atheneū scholasticorū uocibz cōsonabat **S**at cito si sat bene. **F**elices essent iquit **F**abius artes si de illis solū artifices iudicaret: **P**oetā nō p̄t nosse nisi qui uer sum nouerit istruere: **P**hilosophos nō itelliget nisi qui nouerit dogmata ueritatū. **M**anufacta et oculis patētia magis probāt artifices n̄ra q̄ dura necessitas sic hic potes aiaduere q̄ uulgi stādū ē iudicio et ille in turba metuēdus quē cū solum uideris despicias. **H**ęc praxerius tetigi ut eruditū cōtentus auribus nō magnope

eures quid impioru de ingenio tuo rumusculi facitert
 sed prophetaz quotidie medullas bibas Siue legas
 siue scribas: siue uigiles siue dormias Amos tibi semp
 bucina i auribus sonet: hic lituus excitet aias tua: excitet
 hoc amoz furibudus. Quaxi i lectulo que desiderat aia
 et loqi cofidenter: Ego dormio et cor meus uigilat
 Euz iueneris eu et tenueris: ne dimittas et si pusillu
 dormitati elapsus fuerit e manibus noli protinus despa
 re. Egredere i plateas: adiura filias hierusalē. Reple
 eum cubatem in meridie lassum ebriz noctis rore ma
 defectum inter greges sodalium in aromatum uarie
 tatibus inter poma paradisi. Ibi et damamillas tuas
 fugat de erudito pectore et requiescat inter medios
 ceros pennx dearg entata columbx et interiora eius
 in fulgore auri paruulus iste et puer qui butyro et mel
 le saginatur: qui inter caseatos nutritus est motes cito
 erescat i iuuenes uelociter iudax hostes spoliat: et ma
 turx pdatur Damascu et regē uincit assirus. Audio te
 xenodochiu i portu fecisse roano: et uirgas de arbore
 abrahā in ausonio plantasse littore. Quasi xneas noua
 castra metaris: et sup undā tyberis ubi ille cogēte quō
 dam penuria crustis fatalibus et quadris paulis nō pe
 pit in uiculu nuz idest dōus panis xdficas et diutur
 nam famē repēta saturitate cōpensas. Euge nō initia
 trāsgredieris status sumus tenens de radice puenis ad
 cacumen. Prius inter mōachos in priā urbe prius se
 queris patriarchas Loth qd interpretatur declinās cape
 strā eligat et iuxta Pythagorax litteras facilia magis ac
 sinistra ac pitura sectetur. Tu in arduis et saxosis cum
 Sara tibi mommēti para: ut iuxta sit ciuitas litteraz.
 Deletisqz gīgātibz filiis enachi hēditatē tuā gaudiū
 et risus excipiat. Aues erat Abrahā auro: argento:
 pecore: possessione uestibz. Tantāqz hēbat familias ut
 ad subitos nūtos iunēbz electis armare posset exerci
 tus: et quattuor reges quos quiqz reges fugerāt indā
 cōsecutus occideret: et tū post taz crebra hospitalitatis
 officia dus hoines nō refutat: suscipere meru t deum.
 Nō seruis et acilulis iper aut ut hospitibz ministraret
 nec bonuz qd exercebat p alios minuit: s; quasi repta
 pda eius sara sua hūanitati solus icubuit: ipse pedes la
 uit: ipse pinguē uiculu portauit hūeris de armēto. Ste
 tit ut seruis pegrinūi pādentibz: et sarx māibz coctoa
 cibos ieiunaturus apposuit. Hxc mōdo s; carissime pi
 etate qua te diligit ut nō solū pecūia: sed et te ipm chri
 sto offeras hostia quiaz placentes deo ratiōabile obse
 quiu tuus et imiteris filius hominis: qui nō uenit mi
 nistrari s; ministrare et qd patriarcha alienis: hoc disci
 pulis et seruis mē exhibuit et dñs: Fortis pro corio:
 et oia q homo possidendare potest pro aia sua. S; tan
 ge inquit diabolus carnes eius nisi i faciem bñdixerit
 tibi scit hostis antiquus maiss cōninenti x qd nūmorū
 esse certāen facile abicitur qd haret e p mē: i nte
 stinum bellum piculosus est: Lōiūta disquānamuz:
 unūta dissimūus. Sachxus diues hnt apostoli paupes
 reddidit ille quadruplū qd rapuerat: diuisiqz pauperū
 bus medietatē substātū q remāserat: Suscepit christū
 hospites salus facta ē dñi eius: et tū quia puulus erat
 et apostolicx procerita i se nō poterat coextendere nō
 fuit in duodeci apostolorū nūero: Apostoli āt quātūn
 ad diuitias nihil quāuz ad uolūtates totus mūdus pa
 riter reliquerūt. Si offerāus christo oues cum aia nra
 libenter suscipiet Sināt qux foris sunt deo: q intus sūt
 diabolo demus non est equa pertitio: et dicitur nobis
 Nōne si recte offeras et recte nō diuidat peccasti: Qd
 pariciū generis prius inter primos monachos esse cō
 pisset: nō tibi sit nūmoris: s; hūilitatis occasio scienti fili
 us dei factū filiū hoins. Quantū cūqz te deieceris hu
 milior christo nō eris: Esto incedas pedibz: susca tūi

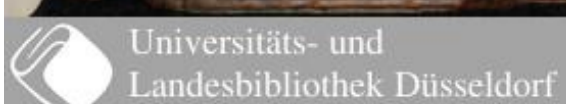
ea uestiario: aqueris paupibz inopū cellulas dignāter
 introcas: excoz oculis sis māus debiliū: pes claudoz
 ipse aquā portes: ligna cōcidas: focū extruas: ubi uin
 cula: ubi alapa: ubi spura: ubi flagella: ubi patibulū: ubi
 mors: et cū oia q dixeris feceris ab Eustochio tua Pau
 liaz uincerto si nō ope at certe sexu. Ego quidē rome
 uō eram: et tunc me tenebat heremus atqz utinas pre
 nuisset qn socero tuo uiuente Toxotio saulo seruebāt
 Sed tū audio q imūdicia ferre nō poterāt q eunuchoz
 tam māibz portabāt et ixquale solū molestus tran
 scendebāt quibz serica uestis oneri erat et solis calor i
 tendiū nunc sordidatx et lugubref et sui cōpatione for
 miculx et lucernas cōcinnant uel focū succēdunt pau
 menta uerrunt mundāt legumia holez fasciculos i ser
 uentē ollā deiciunt: Apponunt mēsas calices porrigit
 insūdunt cibos: huc illucqz discurrūt: et certe magnus
 uirginū chorus cum illis habitat. Nus huiusmōi minī
 steria aliis impare nō poterat: S; nolūt uinci ab his la
 bore corpoz quas ipx supant uirtute anim. Hxc dico
 non quo de ardore mentis tux quicqz dubitē. sed quo
 currentē impellā et acriter dimicātū feruorē seruori au
 geas. Nos in ista prouincia xdficatio monasterio et de
 uersorio pp extru to: ne forte et modo Joseph cū ma
 ria hethleem ueniēs nō inueniat hospitiū tāno de toto
 orbe cōsuentibz turbis obruimur mōachoz: ut nec cō
 ptus opus deserere: nec supra uires ferre ualeāus. Dñ
 qz pene nobis illā de euāgelio cōtingit futurx turris
 non cōputarēus impensatāte cōpulsi sumus fratrem
 Paulinū ad priā mīstere ius semiratas uillulas q barba
 rorum effugerūt māus et parētum cōmuniuz cineres
 uēderet ne ceptus factoz ministerius deserētes risum
 maledicis: et ximulis prabeas. In calce epistolx recor
 datus sus quadriga uix et propositio quitā deesse Ble
 sillaz pene oblitus de ea loqui qux priā de uobis pces
 sit ad dñm. Verē nunc quinqz in tres et duas uidēus
 esse diuisas: Illa cui sorore Paulina dulci somno frui
 tur: tu duaz medius ad christum leuius subuolabis.

Epitaphius Fabiolx ad Oceanū inscriptus: ubi de di
 uortio ac repudio prioris uiri et secundo matrimonio
 illo suspitē purgatur: ac narratur quali et quāta peni
 tentia crimen diluerit. Eius deinde cōuersio errogatio
 totius patrimoni miseratio i paupes: studiū pegrinatio
 Hierosolymx: et in pāa propter irruptionē Dūnoruz
 in oriente coacta cōuersio et ad extremū felix exitus
 celesti exequiarum excursu illustratus miris laudibz
 prxdicatur.

DLVRES anni sūt qd sup dormitū
 one Blefilla Paulā uener. abiles sce
 minā recentī adhuc uulnere consola
 tus sus. Quarta: astatis circulus uol
 uitur ex quo ad Heliody: episcopū
 Nepotiani scribens epitaphiū quid uirtutis hēre
 potui in illo tunc dolore consumpsi: Inde post hoc ser
 me biēniuz Pāmachio meo subita pro pegrinatione
 Pauline breuē epistolā dedi erubescēs ad disertū uirū
 plura loqui: et ei sua ingerere ne nō tā cōsolari amicū
 uiderer q; stulta lactātia docere pfectus. Nūc mihi fill
 Oceane uolenti et ultro appetēti debitū munus ipōis
 qd pro nouitate uirtutis uetēz: materiā nouā faciat.
 In illis enis uel parentū affectus: uel mceror auunculū
 uel desiderius mariti fuit tēperādus: ut pro diuersitate
 psonaruz diuersa de scripturis adhiberes medicamina
 Inpsentiaz tradis mihi fabiolā laudes christianoz: mi
 raculū gentiliū luctū paupēz solatiū monachoz quic
 quid prius arripuero sequentis cōpatione uilescit ieiū
 niū pdicē: S; pualescūt elemosyna: humilitatē laudē

Sed maior ē ardor fidel. Dicā appetitas sordes et i cō demnationē uestiū sericariū plebeiū cultū et seruitū idu mēta quaxita? Plus est aius deposuisse q̄ cultū. Dissi cilius arrogātia q̄ auro caremus et gēmis. His enī ab lectis iterdus gloriosis tuemus sordibz. et uendibilem paupertatē. populari auro offerimus celata uirtus et in cōsuetū fota secreto deū solū iudicē respicit. Unde no uis mihi ē efferēda praconitū et ordine rhetorū. praxer misso: tota de cōuersationis ac p. nitentū icunabulis assumēda. Alius forsitan scholā memor Quintus maxī mus unū qui nobis cūtando restituit rē publicā et totā fabioz gentē proferret in mediū diceret pugnas: descri beret praxia: et p. tantā nobilitatis gradus sabiolas uēf se iactaret ut qd i uirga nō poterat: i radice demōstraret. Ego bethleemitiā diuersorū et p̄lepis domiici amator in quo uirgo puerpera deus infudit infātē: acillas chrī sitū nō de nobilitate hīstoria ueteris: s̄ de ecclesia humi litate producā. Et quia statū i principio quasi scopulus quidā et cella obtrectorū mihi etia opponitur quod secūdo nupta matroniū prius reliquerit. Nō laudabo conuersas nisi prius reā absoluero. Tāta prior maritus habuisse uitia narratur ut nec scortū quidē et uile māci pius ea sustinere nō posset. Quis si uolnerō dicere pdā uirtutē scemix: quā maluit culpā subire discidit q̄ quā das sui corporis ifamaret partē et maculas eius detege ret. Hoc solus proferas quod uerecundā matronā et christianā satis ē. Praxepit dominus uxore nō debēz dimitti excepta causa fornicationis: et si dimissa fuerit manere inuipā. Quicquid uiris iubetur hoc cōsequēter redundat ad scemias. Neqz enī adultera uxor dimit tenda ē: et uir moxebus tenēdus. Si quis meretrici iun gunt unū corpus facit. Ergo quā scortatori impuroqz sociatur. unū euz eo corpus efficitur. Alia sunt leges exsaris alia iesu christi: Aliud Papinianus: aliud Pau lus nō p̄cipit: Apud illos uiris ipudicitia frena laxatur et solo stupro atqz adulterio cōdēnato passim p lupana ria et ancillulas libido permittitur: q̄i culpā dignitas fa ciat nō uoluptas. Apud nos qd nō licet scemias eq̄ nō licet uiris: et eadē seruitus pari cōditiōne censetur. Di misit ergo ut aiunt uiciōsus: dimisit illius et illius crimi nis noxius dimisit pene qd clamāte uicina uxor sola n̄ prodidit: Sin autē arguitur quare nō repudiato marito nō inupta pmāserit: facile culpā fatebor: dū tū referam necessitate melius ē iquit aplūs nubere q̄ uri: adulescē tula erat uiduitatē suā seruare nō poterat. Videbat aliā legē i mēbris suis repugnātē legi mētis suae: et uictam atqz captiuā ad coitū trahi. Delius arbitrata ē apte cō fiteri ibecillitatē suā et umbrā quādā miserabilis subire rōingit q̄ sub gloria uirū opera exercere meretri cū. Jdez aplūs uult adulescētulas uidual nubere: filios procreare: nullā dare aduersario occasionem maledicti gratia: et protinus cur hoc uelit exponit. Jaz enī quax das abierit retro pōt sathanan. Jgi et sabiola qd sibi p suaserat et putabat uirū iure a se dimissus nec euangelis nigores in quo nubēdi uniuersa causatio uiuētibus uiris scemias āputatur. Dum multa diaboli uitat uulnera: unū icauta uulnus accepit. Sed quid ego in abolitio et antiquis moror q̄rēs excusare culpā cuius p̄nitentia ipsa cōfessio ē. Quis hoc crederet ut post moriē secundū uirū in semet reuersa quo tēpore solent uidua negligē tes iugo seruitutis excusso agere se liberius adit balne as uolitare p plateas uultus circūferre meretricios sac cus idnere ut errorē publice fateretur et tota urbe spe ctātē romana ante diē paschae i basilica quōdā lateranī qui cafareano trūcatus ē gladio stare i ordine p̄nitē tuz episcopus et presbyteris et oī populo collachrymā tibus sparso crine ora lurida squalidas māus sordida col la summitteret. Quis peccata fletus iste nō purget: Quis

ineteratas maculas hae lamēta nō abluāt? Petrus mī nā negationem trina cōfessione deleuit: Harō sacrilegiū et cōflatus ex auro uitali caput fraternae correxere pre ces Dauid sancti et māsuensissimi uiri homicidū et adul terū septē dierū emēdauit fames. Jacebat i terra uolu tabatur i cineres et oblitus regis potestatis lumē quax rebat i tēbris illūqz tātū respiciēs quē offēderit lachry mabile uoce dicebat Tibi soli peccaui et malū corā te fe ci et Redde mihi laxitā salutaris tui et spiritu principalē cōfirma me. Atque ita fētus ē ut qui me docuerat uirtu tibus suis quomō stans nō caderē doceret p p̄nitentiam quomō cadens resurgerē. Quē taz impiū legimus iter reges q̄ Achab qui uenūdatus ē ut faceret malū incō spectu dñi: Dic cū propter sanguinē Naboth ter corre ctus fuisset ab Helta et audisset irā dñi p prophetā. Oc tidisti is̄ et possedisti et ecce ego iducā is̄ te malū et die tiar posteriora tua et aliqua scidit uestimenta sua et ope ruit alicio cornē suā ieiunauitqz i sacco et ābulabat de misso capite. Tūc factus ē sermo dñi ad hēlā thesbitem dicens Nonne uidisti humiliatum Achab coram me Quia ergo humiliatus ē iunioris mei cā nō iducas ma lus i diebz eius. Jfelix p̄nitentia quax ad se dei traxit oculos quax surētē s̄nā dñi cōfessio erroz mutauit. Hoc idemet Anassen i paralipomenon hoc et Miniuens fecisse legimus in propheta. Publicanum in euāgelio: E quibz primus nō solū indulgentias s̄ et regnū recipe re meruit. Alius ipēdentē dei fregit irā. Tertius pectus uerberās pugnis oculos nō leuabat ad caluz et multo iustificatio recessit publicanus humili cōfessione uirio rus: q̄ pharisaeus superba iactatione uirtutus. Non est loci huius ut p̄nitentiā praxdicem et q̄i cōtra. Ponta nus Nonatunqz scribens dicā illā hostiā dñi esse pla cabilem et sacrificiū deo spiritus cōbulatum et malo p̄nitentiā peccatoris q̄ mortes et exurge exurge hie rusalem et multa alia quax prophetarus clangunt tibz. hoc unū loquar quod et legentibus utile sit et p̄fenti cau sa cōuentat. Non est cōfusa dñm i terro: et ille eā non cōsudet i celo. Apernit cunctis uulnus suum et ideco ram i corpore cicatricez fletus roma conspexit. Dissuta habuit latera: nudū caput: clausus os. Non est igressa ecclesiā dñi s̄ extra castra cū maria sorore moysi sepa rata cōsedit ut quā sacerdos eiecerat ipse reuocaret. De scendit de solio deliciarū suarū accepit molā facit farī nas et discalcatis pedibz trāsit fluēta lachrymarū. Se det super carbones ignis et ei fuerunt i adiutoriū. Sac em per quā secundo uiro placuerat uerberabat oderat gēmas linteamina uidere nō poterat ornamenta fugie bat sic dolebat q̄i adulteriū cōmisisset et multis ipendī is medicamentum uulnus unum sanare cupiebat. Diu morati sumus in p̄nitentiā in qua uelut in uadosis lo cis resedimus ut maior nobis et absqz ullo ipedimēto se in laudē eius campus aperiret. Recepta sub oculis omnis ecclesiā cōmūtione quid fecit scilicet i die bona malorum non oblita est et post naufragiū rursūm ter rare noluit pericula nauigandī quā potius omnem cen sum quem habere poterat erat. enī amplissimus et re spondens generi eius dilapidauit ac uendidit. et i pecu nia congregatum usibz pauperis praxparauit. Et primo omnium ὄσσοκόμοιοῦ. instituit. In quo agrotan tes colligeret de plateis et cōsumpta latigoribz atqz in edia miserorū membra foueret. Describas unnc diuer sas hominū calamitates: truncas nares effossos oculos semisusos pedes luridas manus: tūentes aluos exile femur: crura turgētia et de exelis atqz putridis caribz uermiculos bullēntes: Quotiens morbo regio et fetore cōfectos humeris suis ipsa portauit? Quoties lanit purulentam uulnerum saniem: quax alius aspicere non uidebat? p̄bebat cibos propria māu: et spirāo cadauer

forbitunculis irrigabat? Scio multos diuites et religi-
 osos ob stomachi angustia exercere huiuscemodi miseri-
 cordiam p alienam ministeria: et clementes esse: pecunia
 nō mān. Quos equides nō reprobo: et teneritudinē ai
 nequaq̄ interpretor infidelitates: Ss sicut ibecillitati stōa
 chi uenias tribuo sic pfecte mētis ardore in celū la-
 dibus sero: Magna fides ista cōtemnit: Scit quid in la-
 zaro diues purpuratus aliqñ non fecerit quasi supba
 mens retributione dānata sit. Ille quez despicius quez
 uidere nō possumus: ad cuius intuitus nobis uominā
 errupit uzi similis est. De eodem nobiscū formatus est
 luto: isides cōpactus elemētis. Quicquid patitur et nos
 pati possumus. Vulnere eius esumēus propria et ois
 ai in altez duritia: clemēti in me metipso cogitatione
 frangetur. Nō mihi si linguaz centū sunt: oraqs centus
 ferrea uox oia morboz pcurrere nomina possim q̄ sa-
 biola in tanta miserorū refrigeria cōmutauit: ut multū
 paupus sani languētibz inuiderent. Quāq̄ illa simili-
 beralitate erga clericos et monachos aut uirgines fue-
 rit. Ad monasteriū uō illius opibz sustentatus ē? Quis
 nudus ac paralyticū et clynicus nō sabiolx uestimēta
 texerūt? In quo se indigentū nō effudit pcepto et se-
 cuna largitio? Angustia misericordix eius rōa fuit. Per-
 agrabat ergo insulas et totus hetruscū mare nolcorū
 qs prouinciā ac recōditos curuoz littoz sinus in quibz
 monachorus consistunt chori uel proprio corpore uel
 transfusa p fideles ac sanctos uiros mūscitā circū-
 bat. Dñ repente et cōtra optuiones oius hierosolymā
 nauigauit. ubi multorū excepta cōcursu nō pauprio
 usae hospitio Luuiaz societatis recordās uideor mihi
 adhuc uidere quā uidi Jesu bone: quo illa seruo: quo
 studio intenta erat dōmiciā uolūmbus: et ueluti quā-
 dam famē satiare desiderāo p prophetas: euangelia:
 psalmosqs currebat: q̄stioes proponēs: et solitas recō-
 dens in sermōlo pectoris sui. Nec uero satiabatur au-
 diendi cupidine sed addēa scientias addebat dolorem
 et quasi oleus flām x adiciens maioris ardoris fomē-
 ta capiebat. Quadas die cū in māibz edoyi nūeros
 teneremus: et me uerecūde rogaret Quid sibi uellet
 nominū tanta cōgeries cur singulaz tribz in aliis atqz
 aliis locis uarie iūgerentur quō balaam ariolus sic fu-
 tura christi mysteria prophetauit: ut nullus prope mo-
 dus prophetaz tas apte de eo uaticinatus sit. Respōdā
 ut pōni et uisus sum interrogationi eius satisficere.
 Reuoluens ergo libris puenit ad eū locus ubi catalo-
 gua describitur oius māsonū p quas de agypto egre-
 diens populus puenit ad fluenta iordanis. Quz cau-
 sas et rationes q̄reret singularis i quibusdā haxtanti in
 aliis inoficēso cucurri pede: in plerisqz simpliciter igno-
 rantias cōfessus sus. Tunc uero magis cepit urgei et
 quasi nō mihi lice ret nescire qd nescio exposulare: ac
 se idignā tānt mysteris dicere Quid plura Extorsit mi-
 hi negādi uerecūdlā ut proprius eius opus huiuscemodi
 disputatiūculx pollicerer: qd utqz i plēs ip̄s ut nūc itellā
 go dñi uoluntate dilātū redditur memoriā illius ut sa-
 cerdotalibz prioris ad se uolum inis induta uestibus p
 mūdi huius. solitudines gaudeat se ad terrā reprōssi-
 onis aliqñ uenisse. Verus qd cepius prosequāur. q̄re-
 t bz nobis tantx sceminx habitaculū cū ita solitudinē
 cupet ut diuersorio maris carere nollet: ecce subito di-
 scurrētibz nūtiis oriens totus inremuit ab ultra ma-
 tide iter glaciales thanais et massagetaz imanes popu-
 los: ubi clausas rupibus feras gentes alexātri claustra
 cohibent erupisse: Humoz exāina q̄ pncibz equis huc
 illucqs uolitātia Ad bz pariter ac terroribz cuncta cō-
 plerent. Aberat tūc rōanus exercitus et bellis ciuilibz
 in italia tenebatur. Hanc gentē Herodotus refert sub
 Dario rege medorus uiginti ānis orien ē tenuisse cap-

tinus et ab agyptis atqz aethiops ānuū exegisse uec-
 tugal. Auertat iesus ab urbe rōana tales ultra bestias i-
 sperati ubiqz aderant et famā celeritate uincētes non
 religioni nō dignitatibz nō xtati nō uagienti miserebā-
 tur infāta. Agebātū mori qui nūdū uiuere cōpant
 et nescientes malus suū inter hostiū māus ac tela ri-
 debāt. Cōsonus inter oēs rumor petere eos hieroso-
 lymā et ob nimā cupiditatē auri ad hāc urbē cōcurrē-
 Neglecta pacis incuria sarciebatur antiochia tyrus a
 terra uolēs abrūpere insulas q̄rebat antiquā: Tūc et nos
 cōpulsū sumus parā: naues esse in littore aduentū ho-
 stius p̄cauere et scruentibz uētis magis barbaros me-
 tuere q̄ naufragium nō tam proprie salutē q̄ uirginū
 castimonix prouidentes. Erat in illo tempore quādā
 apud nos disensio: et barbarorum pugna domestica
 bella superabant. Nos in oriente tenuerunt iam fixe
 sedes et inueteratus sanctoz locus desiderii. Tūc q̄
 tota in sarcinis erat et in oi orbe pegrina reuersa ē ad
 prias ut ubi paup uiuere ubi diues fuerat manens in
 alieno: multos prius hospites habuit: et ne sermones
 longius traham in cōspectu romanx urbis paupibus
 erogaret: qd illa teste uēdiderat. Nos hoc tantū dole-
 mus qd p̄ciosissimū de sanctis locis monile pdidit.
 Recipit rōa qd amiserat ac prorax ac maledica lega-
 gētiliū oculorū testionio cōfutata ē laudent ceteri mi-
 sericordiā eius humilitatem: fides ego animi ardorem
 plus laudabo libris quo Heliodoz quondā iuuenis
 ad eremū cohortatus sus tenebat n̄ emoriter et roma-
 na cernens moenia in clausam se esse plangebat. Oblita
 sui sexus fragilitatis immemor ac solitudinis cupida:
 tantum ibi erat ubi aio morabatur. Non poterat tene-
 ri consiliis amicorū ita ex urbe quasi ex uinculis gēti-
 ebat erumpere Dispensationem pecuniaz et cautam di-
 sributionem genus infidelitatis uocabat. Nam alius
 elemosynā tribuere: et suis pariter esulsi ipsa pro chri-
 sto stipes accipere optabat. Sic festinabat: sic ipaciens
 erat moraz. ut illam crederes profecturā. Itaqz dum
 semp paratur mors eā inuenire nō potuit iparatā. In-
 ter laudes sceminx subito mihi Pammachius meus
 exortus? Paulina dormit ut iste uigilet: p̄cedit ma-
 ritum ut christo famulū derelinquat. Dic hares uxo-
 ris: et hareditatis illi possessores. Zertabāt uir et ice-
 mina quis in portu abrahax tabernaculum figeret: et
 erat inter utrunqz contentio quis humanitate supra-
 ret. Uicit uterqz et uterqz superatus ē. Ambo se uictos
 et uictos fatentur: dum qd alter cupiebat uterqz p̄se-
 cit. Jungunt opes sociant uoluntates ut quod amu-
 la non dissipatura erat concordia cresceret. Necdum
 dictum iam factum emitur hospitium: et ad hospitiū
 um turba cōcurrit. Non est labor in Jacob nec dolor
 in israhel. Adducit maria quos i grēio suo terra susci-
 piat: Mittit roma properates: quos nauigaturos lit-
 tus molle cōfouerat. Ad publius semel fecit i mila-
 mileta et i uno aplō et ne cōtraditōi locū tribuā i una
 naue: hoc isti et frequenter faciūt et in plures. Nec hīc
 solum inopm necessitas sustentatur: sed propria in-
 oēs munificentia aliquid pro habentibus prouidet. Ne-
 nodochium in portu romano situm totus pariter mū-
 dus audiūt. Sub una astate didicit Britannia quod
 agyptus et p̄thas non ignorant. Verus q̄ scriptū est
 Timentibus deum omnia cooperantur in bonum. In
 obitu tantx sceminx uidimus comprobatum quondā
 p̄fagio futuroz. Ad multos scripserat mōachos ut ue-
 niret et graui onere laborātē absoluerēt sa cerētqz sibi
 de itquo māmona aicos: qui eā recipent in xterna ta-
 bernacula. Venerūt amici facti sūt. Dormiūt illa qd uo-
 luit et tādē d̄posita sarcia leuior uol uuit ad celū: Quā-
 tū hēit uiuētis sabiolx rōa miraculū imortua d̄mōstra.

nis. necdū spūritū exhalauerat : necdū dicitā christo red
 dīderat animā: et ias fama uolans tanti pūntia lucius
 totius urbis populus ad exequias cōgregabat: Sona
 bant psalmi: et aurea tecta tēplorū resonans in sublimē
 quanebat hic iuuenū chorus: ille senū qui carmine lau
 des femineas et facta ferāt Non sic fuluius de gallia
 nō Papyrius de sāmītibz nō Scipio de Numātia: nō
 Pōpeius de ponti gētibz triumphauit Illi corpora uisce
 runt Hæc spirituales nequitas subūgabāt Audīo præ
 cedētū turbas et cateruati exequias eius multitudinē
 fluctuātē Nō platea nō porticus nō iminētia desup tē
 ta capere poterāt prospectantes Tūc suos i unū popu
 los roma cōspexit: fauebāt sibi hoies i gloria pœniten
 tis. Nec mirus si de eius salute oēs exultarēt de cuius
 cōuersatiōe āgeli lxtabātur i cælo Doc tibi fabiola inge
 nii mei senile munus: has offitioris iserfas dedit: lauda
 uimus sæpe uirgines: uiduas: ac maritatas: quarū sem
 per suere cādida uestimēta quæ sequūtur agnus quocū
 qs uadit Felix præconiū qd nulla totius uitæ sordē ma
 culatur. Proclūtor facessat iuidia Si paterfamilias bō
 nus ē: quare oculus nī malus ē? Quæ iciderat in latro
 nes. christi humeris reportata ē. Multæ māfiones sunt
 apud patres. Vbi abundauit pœm superabūdauit gratia
 Qui plus dimittitur plus amat.

Beati Hieronymi ad Marcellā de exitu lex: cuius san
 ctā cōuersatiōne describit: eius trāsitus purpurati consu
 lis proxime ante defuncti funeri præfert.

QUO hora ferme tertia hodiernæ
 diei septuagesimus secundum psalmū
 idest tertiū libri principium legere cœ
 pissemus et docere cogereur tūtil
 in suis partes ad finē secūdi libri: par
 tes ad principū tertiū libri p̄tinere qd scilicet et defecerūt
 hūmū diuidi sūt esse finis esset prioris psalmus uero
 asaph principū sequētis et usqz ad eus locus puenisse
 mus quæ iustus loquitur dicebā si narrauero sic ecce ge
 neratiōne filioꝝ tuoꝝ p̄uariatū sus qd in latīno codē
 eibz nō ita habemus expressus rep̄te nobis mīttarū est
 sitissimā leā exisse de corpore: sibiqz ita te palluisse con
 spexi ut fere aut p̄uax aut nulla sit anima: q̄ fracto uase
 testaceo nō trāsitus erūpat. Et tu quidē nō qd futuri ier
 ta esse dolebas sed qd triste funeri obsequiū nō dedis
 ses. Veniqz i medijs fabulis rursus didicimus aliquas
 eius hostiā fuisse delatas quætas quo pertineat ista re
 plicatio. Respondebo tibi uerbis apostoli multum per
 oēs modū Primus qd uniuersorū gaudijs prosequen
 da sit quæ calcato diabolo coronā s̄a securitatis accepit
 Secūdo ut eius uita explicetur Tertiū ut designatum
 cōsulē de suis seculis detrahētes esse doceamus in tar
 taro et quides cōuersatiōne Lex nostræ quis possit di
 gno eleuare præconio : ita cā totā ad deū fuisse conuer
 sam ut monasteriū princeps mī uirginū fieret: post mol
 litē uestitus sacco mēbra trāsisse infomes orationibus
 duxisse noctes: et comites suas plus exēplo docuisse q̄
 uerbis. Humilitatis fuit tantæ tāqz subiectæ ut quōdas
 dñā plurimorū ancilla humilis putaretur nisi qd chri
 sti magis esset ancilla dñi dñā hoīus nō putatur: Incul
 ta uestis uilis eibus neglectum caput Ita tñ ut eus hæc
 oīa faceret ostētationē fugeret singulorum ne reciperet
 in præsentī seculo mercedem suam. Nūc igitur pro bre
 uī labore æterna beatitudine fruitur: excipitur angelorū
 chorus: abrahæ sinibus cōfouetur. et cum paupere quō
 dam lasaro diuitem purpuratum et non palmatum cō
 sulē sed atratū stillam dignū minoris cernit inquirere. O
 rerū quanta mutatio ille quē āte paucos dies dignitātū
 omniū culmina p̄cinebant eus q̄ de subiectis hostibus
 triumpharet capitōlinas ascendit arces: quæ plausu quō

dā et tripudio romanus populus excepit: Ad cuius in
 teritū urbs uniuersa cōmota ē nūc desolata ē uidua
 nō in lacteo cæli palatio ut uxor cōmentatur infelix sed
 in sordētibz tenebris cōinetur Hæc uero quā unius ci
 biculi secreta uallabant quæ paup uidebatur et tēuis cu
 ius uita putabatur amētia christū sequitur et dicit: Quæ
 cūqz audiuimus et uidimus i ciuitate dei nostrī et reli
 qua. Quapropter moneo et flens gemenqz contestor
 ut dus huius mundi uias currimus nō duabus tunicis
 idest duplici uestiamur fide: calciamentoz pellibus
 mortuis uidelicet operibus prægrauemur: non ditūta
 rus nos opera ad terram premant non uirga idest po
 tentiæ secularis quæratū auxiliū: non pariter et chri
 stus habere uelimus et seculum sed pro breuibz et ca
 ductis æterna succedant et cū quottidie secundū corpus
 loquor p̄ximorū i ceteris: nō nos perpetuos estime
 mus ut possimus esse perpetui.

Beati Hieronymi ad Theodorā uideā hispanā de mo
 rte Lucini quæ ex mūdi eruna gloriatur ad pacē requiē
 qs transisse cuius fides i detestanda Basilidis hærēsi lau
 dat: eius hærēsis describēs origines secundū Hirenus
 episcopū lugdunenses dicens in Gallia exortas: et a sce
 minis sotaz ad Hispanias usqz serpsisse: studium quoqz
 ipsius in suis libris transcribendis enarrat pro quibus
 refert sex notarios illius hierosolymam emisisse.

UBI nūc nup cōsternatus
 sup sancti et uenerabilis mibi dormi
 tione Lucini uix breuem epistolā dic
 tare potui Nō quo uicē eius doleas
 quem scio ad meliora transisse dicen
 tē Trāsitus uidebo uisiones hanc magnam s̄s quo torq̄
 or desiderio nō meruisse me eius uiri uidere faciē quē
 i breui tēpore huc uenturū esse credebā Verus ē illud
 sup necessitate mortis prophetale uaticiniū quod fies
 diuidat: et carissima inter se nomina crudelis et dura dis
 societ Sed habemus cōsolationem quia uoce domini
 iugulatur et dicitur ad eas Ero mors tua o mors: ero
 morsus tuus iherne Et iconsequētibz Adducet urētes
 uētū dominus de deserto ascendētē qui siccabat oēs
 uēas eius et desolabit fontē illius Exiit enī uirga de ra
 dice iesse et flos de uirginali fructice: pullulauit qui lo
 quitur in cantico canticorum Ego flos campi et lilium
 cōuallium. flos noster mortis iteritus ideoqz et mor
 tuus est ut mors illius morte moreretur Quod autem
 de deserto dicitur adducēdū uirginalis uterus demon
 stratur qui absqz coitu et semine uiri deū nobis fudit in
 fantē qui caloz spiritus sancti exiccaret fontes libidini
 et canet cū psalmo iterra deserta et iuisa et sine aqua sic
 i s̄cto apparui tibi Aduersus ergo mortis duritiā et cri
 delissimā necessitatē hoc solatio errigimur q̄ ibreni uisū
 ri sius eos quos dolēns absētes Neqz. n. mors s̄s dor
 mitio et sōnus appellatur. uide et beatus apollis uetat
 de dormiētibus cōtristari ut quos dormire nouimus
 suscitari posse credamus et post digestū sopores nigilāz
 et cum sanctis et angelis dicere Gloria in excelsis deo
 et in terra: pax Dominibus bonæ uoluntatis: in cælo
 ubi non est peccatū gloria est et perpetua laus et inde
 fessā præconia in terra autem ubi seditio et bella atqz
 discordiæ pax imprecanda ē et pax nō in omibz sed in
 his qui bonæ sūt uolūtatis et salutatiōne audiūt aposto
 licā Gratia uobis et pax a deo patre et dño iesu xpo
 multiplicetur ut ipace sit locus eius et habitatio eius i
 sion: in specula in sublimitate dogmatum atqz uirtu
 tum in anima credentis cuius quottidie angelus ut
 det faciem dei: et reuelato uultu gloriam dei contem
 platur. Unde obsecro te quam currentē ut aūt ipello
 ut Lucini tuū desideres quidē ut fratrem s̄s gaudeas re

gnare cū christo: q̄r raptus est: ne malitia mutaret intel-
lectus eius placita enim erat deo aia illius: et in breui
spatio ip̄a multa cōpleuit. Nos dolendi magis sumus
qui quotidie stāus in plio peccatorū uitio sordidamur
accipimus uulnera: et de occiso uerbo iddūri sumus
rationes. Ille tam securus et uictor te aspicit de excelso
et fauet laborātī Juxta se locus p̄parat eodē amore et
eadem charitate: qua oblitus officii cōiugalit̄ in terra
quoq; sororē te hēre cōpat imo fr̄es q̄r casta cōiunctio
sexus nō hēt nuptiales. Et si adhuc in carne positi: et
renati ī christo nō sumus: gr̄icus et barbarus seruus
et liber: masculus et foemia s̄ oēs ī eo unū sumus quā
to magis cum corruptiūū hoc induerit icorruptionē: et
mortale hoc iduerit immortalitatem non nubent neq; nū-
bentur: s̄ erūt sicut āgeli ī cālis. Quādo dicit Nō nu-
bent neq; nubentur s̄ erūt sicut āgeli ī cālis: Nō na-
tura neq; substantia corporū tollitur: sed magnitudo glo-
ria mōstratur: Neq; ens scriptū erūt āgeli s̄ sicut
angeli. Vbi similitudo promittitur ueritas nō negatur
Erūt inquit sicut āgeli idest similes angelorū. Ergo hoi-
es esse nō desinūt ī inclyni quidē et angelico splēdore
decorati. Sed tñ hoies ut et apostolus apostolus sit:
et maria maria: et cōfundātur hareses q̄ ideo icerta et
magna promittuntur ut q̄ certa et moderata sūt ause-
rāt: et q̄ hareses semel fecius mentionē qua lucius
nī interis digna tuba eloquentiā p̄dicari potest qui spur-
cissima p̄ hispāias seuiente Basilidis haresi et istar pe-
sis et morbi totas inter p̄renxus et oceanus uasante
prouintias fidei ecclesiasticā tenuit puritatē nequaquā
suscipiens armazē barbalon abrahan balsamū et ridi-
culus leuseborā ceteraq; magis portenta q̄numina q̄
ad impitoris et muliercularis aīos cōtandos q̄ de
hebraicis fontibus hauriunt barbaro simplices quosq;
terrentes sono ut quē nō itelligunt plus mirentur. Re-
fert Hyreneus uir apostolicorū t̄ponis et pap̄e audito-
ris enāgelit̄ Joānis discipulus episcopusq; lugdunē-
sis ecclesie qd Marcus quidā de Basilidis gnostici stir-
pe descendēs priū ad Gallias uenerit et eas p̄es p̄-
quas Rhodāus et garumna fluūt sua doct̄ in a macu-
lauerit maximeq; nobiles foeminas q̄dam ī oculto my-
steria repromittēs hoc errore seduxerit magicis artib; et
secreta corporis uoluptate amoris sūt cōst̄iā inde
penxū trāsiliens hispāias occuparet: et hoc studū hē-
ret ut diuitū dōus: et in ip̄is maxie foemias sibi appete-
ret: q̄ ducūt uariū desiderū semp discentes: et nūq̄
ad scientiā ueritatis pueniētis. Hoc ille scripsit āte an-
nos circiter trecentos et scripsit in his libris quos ad
uersus oēs hareses doct̄issimo et eloquentissimo sermo-
ne cōposuit. Ex quo p̄pendat prudentia tua qua lucius
nī laude sit dignus qui clausit aures ne audiret ī dūitū
sanguinis: et oēm substantiā suā disperdit et dedit pau-
p̄ibus et iustitia eius manet ī aternus. Nec p̄t̄ sua
largitate cōtenuis misit hierosolymā et alexandriā tan-
tus auri quantū multorū possit inopia subuenire. Quē-
cus multi mirentur et p̄dicent: ego in illo magis lauda-
bo feruorem et studius scripturarū: Quo illo desiderio
opuscula n̄a flagitauit: et missis sex notariis: q̄r in hac
prouintia latini sermonis scriptorūq; penuria est d̄scri-
bi fecit: quacūq; ab adolescentia usq; ad ī p̄sens ip̄o
dictauimus. Non nos honorant qui puuli et minimi
christianorū hoies sumus et ob cōscientiā peccatorum
bethleemiti rursi saxa icolius: s̄ christū qui honora-
tur ī seruis suis et apostolis reprod̄itit dicens. Qui uos
recipiūt me recipiūt: et qui recipiunt me recipiunt eus
qui me misit itaq; carissima filia hanc ep̄istolā amoris
mei ī illis hēto epitaphiū: et q̄ nūquid posse me scie-
ris in ope spiritali audacter impa ut sciāt secula post
futura eius qui dicit in elata Posuit me ut sagittā electā

in pharetra sua abscondit me duos. uiros tantis maris
atq; terrarū inter se spaciis sepatos suo acūine uulne-
rasse: ut cū mutuo in carne se nesciāt: amoī spiritus co-
pulentur. Subscriptio Sanctā te corpore et spiritu ser-
uet ille samaritāus idest saluator et custos de quo ī p̄sa
mo scribitur Nō dormitabit neq; dormiet qui custodit
israhel. Ut israhel qui interpretatur uigil qui descendit ad
Daniel ad te quoq; uēiat et possis dicere Ego dormio
et cor meum uigilat.

Beatissimi Hieronymi p̄sbyteri in uitas obitus ac res
gestas Paulae sanctae ac uenerabilis foeminae: cuius ge-
neris dignitatē et post uiri obitus monasticā cōuersati-
onē desertionē p̄t̄a: professionē hierosolymae magnū
effert p̄conitū cunctā eius pegrinationes p̄ loca sancta
describens. Deinde ip̄ius hūilitatē: cōmunitiā: clemen-
tīā: profusā in paupes b̄nificentiā: patientiā incredibilē
institutions et ordines monasterii: hospitalitatē: fides
et constantiā: aduersus hareticos: ad extremū felicem
exiū ipsius et in exequiis sanctorū cōcursum atq; fre-
quentiā narrat et effert et eustochium filiam et uirtuosā
haredem consolatur.

PROPHETA: DEI corporis mem-
bra uerterentur in linguas et oēs ar-
tus humana uoce resonarēt nihil di-
gnum sanctae ac uenerabilis Paulae
uirtutib; dicerē nobilis genere: sed
multo nobilior sanctitate: potēs quōdā diuitis: s̄ nūc
christi paup̄tate insignior Gracchorum stirps soboles
Scipionū Pauli hares cuius uocabulū trahit maritae
papyrix matris Affricani uera et germana progenies
Romae praxulit bethleem et auro tecta fulgētia infor-
mis lutū uilitate mutauit: Nō meremur q̄ talē amissū
nūc: sed gratias agiū q̄ habuimus imo hēus. Deo
enī uiuunt oīa: et quicquid reuertitur ad d̄ns: ī salū-
nūro cōputatur: quāq̄ amissio illius celestis dōus ha-
bitatio sit. Quae q̄ diu ī corpore fuit pegrinata ē a d̄no
et uoce flebili q̄rebatur semp dicens. Heu mihi q̄r pe-
grinatio mea prolongata est: habitauit cus hitantib; ce-
dar multus pegrinata est aīa mea. Nec mirus si plāxe-
rit se uersari tenebris hoc enī cedar interpretatur cus ī
maligno positus sit mūdus: et sit tenebrae illius ita et
lumē eius lux q̄ ī tenebris lucet et tenebrae eā nō cō-
phenderūt. Vñ et illā q̄rebatur inferebat Aduena ego
suz et pegrinus sicut oēs patres mei. Et iterus Lupio
dissolūt et esse cū christo Quoties āt infirmitate corpus
culi quā incredibilī abstinentia et duplicatis cōtraxerat
seuūis uexabatur hoc ī ore uoluebat subitico corpus
meus et ī seruitutē redigo: ne aliū p̄dicant ipsa repro-
ba inueniar: et bonus est uinū nō bibere: et carnē nō
māducare: et hūilitatē p̄iunio aīa meā: et totū lectus
uersasti ī infirmitate mea: et uersata sus ī miseria dū
mibi cōfigitur spina: Atq; inter doloris aculeos quos
mira patientia tolerabat: quasi apertos sibi c̄los asp̄-
teret loquebatur. Quis dabit mihi pennas sicut colū-
ba et uolabo: et requiscā? Testor iesum et oēs sanctos
āgelos eius ip̄mq; propriū āgelū qui custos fuit et co-
mes admirabilis foeminae me nihil ī gratiā more blandi-
tius loqui sed quicquid diciturus sus pro testimonio
dicere et minus eius esse meritū q̄ totius orbis cāl-
tū laudes. Sacerdotes m̄frantur uirginum chori de-
siderāt monachorum et paup̄um turbā plangūt. Vult
lector breuiter scire omnes eius uirtutes omnes su-
os pauperes paup̄ior ipsa dimisit. Nec mirum de
proximis et familiola quam ī utroq; sexu deseruis et
Ancillis ī fratres sororesq; mutauerat ista proferte
cum eustochium uirginem et deuotam christo filiam

In cuius consolationes libellus hic dicitur procul a nobili genere sola fide et gratia diuinitate reliquerit Larpāus igitur narrandi ordinē Alū altius repetant et ab icunabilis eius ipsiqz ut ita dicas crepundio matre Blefillā et rogati pferat patrē quoz altera Scipionū Gracchoz qz progenies ē: Alter per oēs fere gratias usqz hodie et stematibz et diuinitis ac nobilitate Agamēndis fertur sāguie trahēt qui decēnālī troiā obsidione deleuit Nos nihil laudabimus nisi qd propriū ē et de purissimo scēx mentis sote profertur Quāqz dñs atqz saluator noster Iesus christus i eua gelio doceat apostolos sciscitantes quid sit redditurus his qui ias oia sua pro eius nōine dimiserint Centuplū ipresentiarus recepturos et deide uitas aternā Ex quo itelligimus nō laudis esse possidei diuinitas sed pro christo eas cōtēnere nō timere ad honores sed pro christo eos paruipēdere. Vere qd pollicitus est seruis suis et ancillis saluator reddidit in presenti Nas qux unius urbis cōtēpsit gloriā nūc totius orbis opinione celebratur: quā romā habitantē nullus extra romas nouerat latētes nunc i bethlees et barbara et romana terra miratur. Quis enis gentis hoies ad sancta loca nō uēiūt? Quis tūc i scēis locis pter paulā qz plus i ter hoies miraretur iuēit? et sic iter multas gēmas pci ossilia gemma micat et sic iubar solis paruos stellaz igni culos subruit et obscurat ita cūctoz uirtutes et potēnas Paula sua humilitate supauit: minimaqz fuit iter oēs ut oius maior ēet et quāto plus se decebat tāto plus a christo subleuabatur: latebat et nō latebat fugiēdo gloriā am gloriā merebatur: qux uirtutē qz ubra sequitur et appetitores sui deserēda appetit cōtēptores Sed quid ago narrādi ordinē praxtermittēs dñi i singulis teneor ā seruo pcepta dicēdi Tali stirpe igit gñata iucta uiro Toxotio qui Aenex ac Julioz altissimū sāguinē trahit. Vnde et christi uirgo filia eius Eustochiū Julia nūcupatur: et ipse Julius a magno demissum nomen iulo et hax diximus nō qd hēntibz grādta sint is quo cōtēnētibz mirabilia. Saculi hoies suscipiunt eos qui his pollēt priuilegiis nos laudamus qui pro saluatore ista cōtēpserunt et mirus in modū quos habentes paruipēdimus si habere noluerit p dīcāus Dis in qz orta maioribz et feciditate ac pudicitia probata primū uiro: deinde propiquis et totius urbis testimonio eius quinqz liberos edidisset blefillā sup cuius morte romā eā cōsolatus sus Paulū nūqz factū et admirabilē uirus et ppositū et rex suaz Pāmachium reliquit haxredē atqz sup obitū eius paruulū libellū edidimus Eustochiū qux nūc in scēis locis uirginitatis et ecclesiaz ē mōile piosū Rufinā qux imaturo funei pū mōis aius cōsternauit et Toxotiu postqz parere desinit ut itelligas eā nō diu seruire uoluisse officio cōiugali et mariti cōsiderū qui mares optabat liberos edidisse postqz uir eius mortuus ē ita eum planxit ut prope ipa moreretur Ita cōuertit se ad dñi seruitutē ut eius mortē uideretur optasse: Quid ego referas amplē et nobilis domus et quōdā opulētissime oēs pene diuinitas i paupēda erogatas: quid i cūctos clemētissimū animū et bonitatē etiā i eos quos nūqz uiderat euagātes? Quis iopū moriēda nō illius uestibus obuolutus ē? Quis dericoz nō eius facultatibz suscitatus? Quos curiosissime tota urbe perquirēs domus dānus putabat: si quisqz debilis et esuriēs cibo suscitaretur alterius Spo liabat filios et inter obiurgātes propiquos maiores se eis haxreditatē christi misericordiā dimitteres loquebatur Nec diu potuit excelsi apud saculū generio: et nobilissimā familiā uisitatioes et frequētias sustinere. Decebat honore suo et ora laudantiū decliare ac sugere suadebat Quqz orientis et occidentis episcopos ob quāsdā ecclesiaz dissensionē romā imperiales littere cōtra xif sēt uidit admirabiles uiros christiqz pōnifices Paulus

antiochene urbis episcopus et Epiphanius Salamina Aypri qux nūc Cōstantia dicitur quoz etias Epiphanius hospite habuit. Paulinū iāllā manētē domo qz propriū humanitate possedit Quoz accēsa uirtutibz p mōmēta patrias deserere cogitabat. Nō domus: nō liberorū: nō familiā: nō possessionū: nō alicuius rei qux ad saculū pertinet memor sola si dici potest et icōitata ad heremū Antonioz ac pauloz pgerere gestiebat Tādēmqz exacta hyeme aperto mari redeūtibz ad ecclesias suas episcopis et ipa uoto cū eis et cōsiderio nauigabat. Quid ultra differo: Descēdit cū eis ad portū fratribz cognatis affimibz: et qd his maius ē: liberis prosequētibz: et clemētissimā mē uicē pietate cupiētibz: iā carbasa tēdebatur et rēoz uī ducta nauis i altū protrahēbatur Paruulus fessoris Paulini medicū christate detēta mediā hyeme Toxotius supplices manus tēdebat i littore Rufinā iā nubilis ut suis expectaret nuptias tacēs fletibz obsecrabat et tam illa siccos oculos tēdebat ad exliū pietates in filios pietate i deū sperās nesciebat se matres ut christi probaret acillā. Torquebatur uiscera et qz a suis mēbris distrahētur cū dolore pugnat i eo cūctis admirabilior qd naturalē uiceret caritatē Inter hostiū manus et captiuitatis durā necessitatē nihil crudelius ē: qz parentes a liberis separare. Hax contradura naturā plena fides patiebatur: immo gaudēs aius appetebat et amore filiorū maiore i deū amore cōtēnēs i sola Eustochio qux et ppositū et nauigationis eius comes erat acquiescebat Sulcabat interim nauis mare et cūctis qui eius ea uehebatur littora respiciētibz illa auersos oculos tenebat: ne uideret quos sine tormēto uidere nō poterat Fateor nulla sic amauit filios quibz atēqz proficisceretur cūcta largita ē Exhaxredās se i terra ut haxreditatē iueniret i celo Delata ad isulas pōtias quas clarissimā quōdā sceminay sub Domitiano casare pro cōfessione christiani nois Flauix Dōicille nobilitauit exiliū Vidēs qz cellulas i quibz illa longū martyriū duxerat supris aliis Hierosolymā et sancta loca uidere cupiebat Tardi erāt uēni ois pigra uelocitas iter scillā et charybdīs adriatico se credēs pelago qz p stagnū uenit methonē ibiqz resocillato paululū corpusculo: Et sale tabētes artus i littorē ponens p maleas et Sytharā sparsasqz per aquor Lydades et crebris freta cōcta terris post Rhodū et Lyciā tādes uidit Aypriū ubi facti ac uenerabilis Epiphaniū pedibz prouolata decē ab eo diebz retēta ē nō in refectionē ut ille arbitrabatur: is in opus dñi ut rebz probatū ē Nā oia regionis illius lustrās monasteria prout potuit refrigeria sumptuū fratribz areliquit. quos amor sancti uiri ex toto illuc orbe cōduxerat Inde trāsfretauit breui cursu selucia de qua ascēdēs Antiochiā sancti calens ardore fidei scemina nobilis qux prius eunucho rū māibz portabatur asello sedēs profecta ē omitto Syriā Coeles et Phœnicis iter neqz. n. odeporicū eius disposui scribere: et tantus loca nominabo qux sacris uoluminibz continentur Beryto romana colonia et antiqua urbe sydone derelicta i sarepte littore Helix ē in gressa turriculam In qua adorato domino saluatore p harenas tyri i quibz paulus genua fixerat peruenit ad Loth qux nūc ptolematis dicitur et per campos magedo Josix uecis conscios intrauit terram philistis mirata ruina dor urbis quōdas potentissimā et uersa uicē Stratonis turrem ab Herode rege Judax qux in honorem casaris Augusti casarea palastina est nuncupata in qua Lomeliū domum christi uidit ecclesias et Philippi adsculas et cubicula quatuor uirginum propetarum Deinde Antipatrida semirutum oppidum quod de patris nomine Herodes uocauerat: et liddam uersā in diospolim dorcadis atqz Aenex resurrectionē in elytas ac sanitate qux i actibus apostolorū nominantur

inde Ilystram haud procul ab ea **A**ramathia uicium
 Joseph qui dominum christum sepeliuit. et **M**obeus urbe
 quodam sacerdotum nunc trullus occisorum. **T**oppè fugientis
Tonx portum: et ut aliquid psalmi gaudiis poetarum re
 ligata ad saxum adroeda: spectatrice repetitoque itinere
Nicopolim quae prius emaus uocabatur apud quas infra
 eide panis cognitus dominus **L**eophe domus in eccle
 sias dedicauit. Atque inde proficiscens ascendit **B**erbo
 ron inferiores: et superiores urbes a **S**alomoe conditas
 et uaria postea tempestate bellorum deletas aspiciens ad
 dexteram **A**chilon et **S**abbaon: ubi Iesus filius **N**auè
 contra quos reges dimicatis solis impauit et lux et **S**ab
 baonitas obdoluisset insidias foederis perpetrati in aquari
 os lignariosque dānauit. **S**abba urbe usque ad solū diru
 ta paululum subsistit recordata eius peccata et concubinae
 in frustra diuisa et tribus beniamin in trecentos uiros pp
 Paulū apostoli referuatos. Quid diu moror: ad leuā
 mausoleo **D**elenae derelicto quae regina adiabenoꝝ in sae
 populus frumeto inuauerat ingressa est **H**ierosolymas
 urbe nomenā **T**ebussalē hierusalē: quae postea ab elio **D**a
 driano de ruinis et cineribus ciuitatis in elia suscitata est:
 Quis proconsul palaeſtinae qui familiam eius optime no
 uerat permittit apparitoribus iussisset parari portum ele
 git humilem cellulas et cuncta loca tanto ardore ac studio
 circumiit ut nisi ad reliqua festiaret a primis non posset
 abduci prostrataque ante cruceſ dñi et cū puenisset hie
 rosolymā quae pendente dñm cerneret adorabat: **I**ngreſ
 saque sepulchri resurrectionis osculabatur lapide quae ab
 ostio sepulchri amouerat angelus: et ipsū corporis locū
 ubi dñs iacuerat quae sitiens desideratas aquas ore fide
 li labebat: quid ibi lachrymarum quantum genū quid dolo
 ris effuderit testis est Iesus et cuncta hierosolyma testis
 est ipse dñs et pater quae rogabat. **U**nde egrediens ascē
 dit sion quae in arces uel in spelūcā conuertitur: hanc urbem
 quodam expugnauit et iteꝝ edificauit dauid inde de ex
 pugnata scribitur ue tibi ciuitas arbel id est leo dei: et
 quodam firmissima: quae expugnauit dauid **D**e eaꝝ di
 citur est fundamēta eius in montibus sanctis diligit dñs por
 tas sion super oia tabernacula iacob. **N**ō eas portas quas
 hodie cernimus in fauillas et cineres dissolutas: sed eas
 portas quibus infernus non pualet: et per quas credentius
 ad christum ingreditur multitudo. **U**nde bāuit illic colū
 na ecclesiae porticum sustinens isetā cruore dñi ad quā
 uictus dicitur flagellatus: **O**strabatur locus ubi sup
 centū uiginti aīas credentium spūs sanctus descendisset
 ut **T**obellio uaticiniū cōpleretur **D**ebine pro facultate
 sua paupibus atque cōseruis distributa pecunia prexit ad
 be: bleem et in dextera parte itineris restitit ad sepulchꝝ
Rachel: **I**n quo beniamin non ut mī uocauerat mortuus
 benoni hoc est filium doloris mei: sed ut p̄ prophetauit
 in spiritu filium dexterae procreauit: **A**tque inde spelūcā
 saluatoris introiens postquam uidit sacrum uirginis diuer
 sorium et stabulum in quo agnouit bos possessorem suum: et
 asinus p̄sepe dñi sui ut illud impleretur quod in eodes pro
 pheta scriptum est **B**eatus qui seminat super aquas ubi bos
 et asinus calcāt. **D**e audiente iurabat se cernere fidei
 oculis infātes panis inuolutus uagientē in p̄sepe deus
 magos adorātes: stellā fulgentē desup: mīes uirginē:
 nutritiū sedulus. pastores nocte ueniētes: ut uiderent
 uerbum quod factus erat: et tunc **J**oānis euāgelista: p̄ncipi
 pius dedicaret **I**n principio erat uerbum: et uerbum caro
 factum est: et puulos interfectos: **D**ero dē saucientē: **J**o
 seph et **M**aria fugientes in aegyptū mixtusque gaudio
 lachrymis loquebatur **S**alue bethlees domus panis.
In qua natus est ille panis qui de caelo descendit: **S**al
 ue ephrata id est regio uberrima atque carpophoros: cuius
 fertilitas deus est de te quodam **D**icheas uaticinatus
 est: et tu bethleem domus ephrata non es minima in milis

bus **J**uda. **E**x te mihi egredietur qui sit p̄nceps israel
 et egressus eius ab initio a diebus aternitatis p̄poterea
 dabit eos usque ad tempus parientis parietis: et reliqua sū
 eius conuertentur ad filios israel. **I**n te enim natus est
 p̄nceps qui ante luciferum genitus est: cuius de patre na
 tuitas excedit omnem aetate: et tū diu in te dauidici generis
 origo p̄māsit: donec uirgo pareret: et reliqua populi
 credentis in christum conuerteretur ad filios israel: et
 libere p̄dicarent **N**obis oportebat prius loqui uerbus
 dei: sed quoniam repulistis illud et indignos uos iudicatis
 aeternae uite ecce conuertimur ad gentes **D**ixerat enim dñs
Non ueni nisi ad oues perditas domus israel. **E**t eo ipse
 uerba **J**acob super eos completa sunt **N**ō deficiet p̄nceps
 ex iuda: neque dux ex femore eius: donec ueniat cui re
 posita sunt: et ipse erit expectatio gentium bñ dauid iura
 bar: bñ nota faciebat dicens **S**i introiero in tabernaculum
 domus meae si ascendero in lectum strati mei. **S**i dederō
 somnum oculis meis et palpebris meis dormitionē: **E**t
 requies temporibus meis donec inuentā locus dño taberna
 culi deo **J**acob **E**t statim quid desideraret exposuit atque
 oculis prophetarum quae nos uenisse iam credimus illū
 uenturus esse cernebat. **E**cce audiuimus eū in ephrata iue
 nius eius in capis siluae. **S**ob quippe sermo hebraicus
 ut te docente d dicit non maria martē domi hoc est asis
 sed ipse id est auton significat. **U**nde loquitur cōside
 ter introibimus in tabernaculum eius adorabimus in loco
 ubi steterunt pedes eius et ego misera atque peccatrix di
 gna sus indicata deosculari p̄sepe in quo dñs puulos
 uaguit: et adorare in spelūcā in qua uirgo puerpa deus
 fudit infantē: hanc requies mea: quae dñi dei mei p̄ua est
 hic habitabo quoniam saluator christus elegit eam. **P**araul
 lucernā christo meo: aīa mea ipsi uiuet et semen meus
 feruet ipsi: hanc procul inde descendit ad turres. **A**der
 id est gregis in qua **J**acob p̄uit gregeſ suos et p̄sto
 res noctu uigilaret audire meruerunt **G**loria in excelsis
 deo et super terras pax hominibus bonae uoluntatis dumque
 seruāt oues inueniunt agnū dei puro et mundissimo uel
 lere quae in ariditate totius terrae caelesti rore cōpleti est
 et cuius sanguis tulit peccata mundi et ex terminatorem
 aegypti limitis in postibus filioꝝ israel fugauit: **S**tatis
 concito gradu cepit inā ueteres p̄gere quae ducit ad **G**a
 zā ad potētia eul diuinitatis dei et tacita secū uoluei quō
 eunuchus ethiops populos gentium p̄figurās mutauit
 pellē suam: et dum uetus istum relegeret fontem rep
 perit euāgelit atque inde ad dexteras transit ad bethsur
 uenit **D**escol quae in botz uertitur. **U**nde in testimonius
 terra fertilissima et typū eius qui didicit. **T**orcular cal
 caui solus et de gentibus uir non fuit mecum. **E**xplorato
 res botz mirae magnitudinis portauerunt. **N**ec post lo
 gum spatium intrauit **S**ara cellulas **D**ideno icunabula
Jsaac et uestigia quercus **A**braham: sub qua uidit diē
 christi et letatus est: **A**tque inde cōsurgens ascendit ebrō
 hoc est carithar id est oppidum uiroꝝ quatuor abrahe
Jsaac et **J**acob et **A**da magni: quae ibi cōditū iuxta libꝝ
 naua iesu hebraei autuāt: licet plerique quartus **L**aleph
 putent: cuius memoria ex latere demonstratur. noluit
 p̄gere ad carithar sepher id est uicium litterarum quae cō
 temens occidentem litteram repperat spiritum uiuifi
 cantem **M**agisque admirabatur superiores et inferiores
 aquas quas **O**toniel filii iephoneceze pro australi ter
 ra et arida possessione susceperat et aquarum ductu sic
 eos prioris instrumenti agros faciebat irriguos ut re
 demptionem ueterum peccatorum in aquis baptissimi
 reperiret. **A**ltera die orto iam sole stetit in supelilio **L**a
 pharbarice id est uilla benedictionis: quem ad locum
Abraham dominum pro secutus est. **U**nde latam res
 piciens **S**olitudinem et terram quondam **S**odomae
 et **G**omorrae et **A**dame et **S**eboym contemplata:

est balsami vineas in Engaddi et sedor vitula conster
nates: quæ prius bale dicebatur et in soaras idest paru
ulâ syro sermone translata est et speculabatur speluncâ
loth et uersa i lachria uirgines socas admôdebat cauêdû
êe uinû i quo è luxuria cuius opus moabitæ sût et amô
ta: Diu hæreo i meridie ubi spôsa cubâtê repit sponsus
et Joseph iebriatus est cû fratribz suis Reuertar i hie
rosolyamâ et per thecuâ atqz Animos rutilâtes môtis
o iueti crucê aspiciêf locû de quo saluator ascêdit ad pa
trê i quo p annos sigulos uacca ruffa i holocaustû dño
cremabatur et cuius cinis expiabat populum israhel In
quo iuxta Ezechieles cherubin de tēplo transmigrâtes
ecclesias dñi fundauerūt Ingressa sepulcrz lazari. **Ca**
rix et **Carthæ**: uidit hospitium et bethphage uillâ sa
cerdotaliû et maxillaz et locû i quo pullus nasciueni
gēnus dei frena suscepit Apostolorz qz stratus uestibus
mollia terga præbuit ad sedēdus Rectoqz post hæc it
nere descēdebat Hierico cogitâs illû d euāgelio **Dulne**
ratus et sacerdotibz et leuitis mētis feritate prætereû
ribz clemētâ samaritæ idest custodis qui seminecem
suo impositum iumēto ad stabulus ecclesie deportauit
Et locû Addomîn quod interpretatur sanguinis locus
Quis in eo loco sanguis crebris latronû fudebatur
incurisibz Et arbore sicomoz **Sachei** idest bona poenitē
tix opera quibz cruetâ etnoxia dudus rapinis peccata
calcabat excelsûqz dñs de excelsu uirtutum intuebatur
iuxta uias excorus loca qui receptis luminibz utriusqz
populi credētis in dñs sacramēta præmiserant ingressa
in Hierico uidit urbes quâ fundauit hazel in abyris pri
mogēto suo cuius portas i segub posuit nouissimo fil
ori. Intuita est castra galgalz et acerû ppuniorû et secu
da circūcisionis mysteriû et duodeci lapides qui de ior
dânis illuc trāslati alueo duodeci apostolorz fundamēta
firmarūt et fontē quodâ legis amarissimû et sterile quē
uerus **Helisæus** propheta sua condidit sapiētia: et in
dulcorē ubertatēqz cōuertit **Dix** nox trāsierat feruētissi
mo xstu uēt ad iordanē et stetit i ripa fluminis: et orto
sole solis iustitia recordata è lumē quomô i medio ior
danis alueo sicca apposuerūt sacerdotes uestigia et ad
Helix atqz **Helisæi** iperû stātibz ex utraqz parte aquis
iter unda præbuit pollutasqz diluuiis et totius generis
humai iterfectione maculatas suo dñs mūdauit baptis
mate **Longû** è si ueli de ualle **Achor** dicez idest tumul
tus atqz turbaz i qua furtu et auaritia cōdenata est: et
de bethleê domo dñi i qua nudâ humû nudus et paup
dormiuit **Jacob** et posito sup caput lapide qui in sacha
ria septē oculos habere describitur **Et** in **Elaiâ** lapis dē
āgularis: i quo uidit **Jacob** scalâ attingēt usqz ad celû
In qua dñs desup imitebatur ascēdētibz porrigent ma
nua: et negligētēs de sublimi præcipit **Sepulcrz** quo
qz i môte pharan iesu filii naue et **Eleazar** filii aarô sa
cerdotis hâc regionē uēerata è quoz alter cōditus est
i tannathfare a septētriâli parte montis gaasalter in
gaab filii sui phinees fatiqz mirata è qd distributor pos
sessionis sibi môtana et aspera delegisset **Quid** narrem
sylo i quo altare diruti hodieqz demonstratur: et raptû
sabinarum a romulo tribz beniamin mystica præcurrit
Trāsuit sichen n̄ ut errâtes pleriqz legūt sichen q̄ i iune
Neapolis appellatur: sed ex latere môtis gazisim istru
cta circa puteû iacob iroiuit ad ecclesiâ sup quâ dñs re
fidēs sitēs samaritæ fide satiatus è q̄ quiqz mosaicoz
uoluntû uiris sexto quē se iactabat hère erroi dosthei
drelictio uerû messia et uez reppit saluatorē: Atqz inde
se uertēs uidit duodeci patriarehaz sepulcra et **ebasie**
idest samariâ quâ i honore **Augusti** ab **Herode** græco
sermone **Augusta** è noiata. **Ibi** siti sunt **Helisæus** et
abdiâs propheta et quo maior iter natos muliez nō
fuit **Joâne** baptista: ubi multis itreuit miraculis. nâqz

remebat uariis dæmōes rugû cruciatibz et ante sepul
cra scōz ululare hoies more lupoz: uocibus latrare ca
nû: frēere leonû: sibilare serpētû: mugire tauroz: alios
rotare caput: et post tergû terram uertice tangere: **Suf**
penisqz pede sceminis uestes defluere in faciem mise
rebatur omnium: et singulis effusis lachrymis christi
auxiliû precabatur et sicut erat inualida ascendit pedi
bus montem: in cuius duabz spelucis psecutionis et sa
nis tpe **Abdiâs** propheta cētū alios prophetas aluit pa
ne et aqua ide cito itinere pcurrit **Masareth** nutriculas
dñi: chanaâ: et capharnau signoz eius familiares locû
tyberiadis nauigâte dño sanctificatû: et solitudinē i qua
multa populorû milia paucis saturati sunt panibz et de
reliquis uestētû impletû sût cophini duodeci tribz filioz
israhel scâdebat môtē **Thabor**: in quo transfiguratus
è dñs: Aspiciēbat procul môtē hermô: et hermoû et cā
pos latissimos galilæe i quibz **Sysara** et ois eius exer
citus barach uicēte prostratus è. **torrēs** **Zyfon** median
plâtiē diuidbat: et opidû iux nai i quo uidua suscitatus
è filius mōstrabatur: dies mihi prius q̄ sermo deficiet
si uolero cuncta pcurrē. q̄ paula uēerabilis fide icredī
bili puagata è **Trāsibo** ad **egyptû** et i **Sochor**: atqz ad
fontē **sancti** quē de molari maxille dēte pduxit. **Subsi**
stâ parip et arētia ora colluâ ut resocillatus uideâ mora
scim sepulcrû quodâ michæ propheta nūc ecclesia: et
ex latere dereliquâ choteos et getheos: mare **Jdumaâ**
et lachis p arenas mollissimas pgetiû uestigia subtrahē
te o latâqz heremi uasitatē: ueniâqz ad **egypti** flumius
syor: qui iterptatur turbidus et quinqz **egypti** trāsēas
ciuitates q̄ ligua loquuntur cananitida: et terrâ **gessen** et
câpos **thancos**: In quibz dñs fecit mirabilia: et urbem
Noo q̄ postea uersa è in **Alexandriâ** et oppidû dñi **Ni**
trias i quo purissimâ uirtutē niri solides quottidie lauâ
tur plurimorû: qd cû uidisset occurrisse sibi uenerabiles
ac sancti uiri episcopi **Isidorû** cōfessorû et turbis inu
merabilibz monachorû: ex quibz multos sacerdotalis
ac leuiticus sublimabat gradus letabatur quidē ad glo
riâ dñi sed se idignâ tâto honore fatebatur. **Quid** ergo
narre **Macarios** **Arsetas**: **Serapiones** et reliqua co
lunay christi noiâ: cuius nō itrauit cellulâ? **Quoz** nôpe
dibz obuoluta è: p singulos sanctos christi se uidre cre
debat: et quicquid i illos cōtulerat cōtulisse i dñs letaba
tur. **Arus** ardor et uix i scemina credibilis fortunado
oblita sexus et fragilitatis corporex inter tot milia mo
nachorû cû puellis suis habitare cupiebat: et forsitan cû
ctis eâ suscipiētibz ipetrasset nisi eâ manus scōz locorû
retraxisset desideriu: atqz pp feruētissimos xstus de pe
luso mâma nauigatione pueniēs tâta uelocitate reuer
sa è ut autē putasses. **Nec** multo post i sancta **bertheem**
uenit māsura ppetuo: agusto p triēniû māsit hospitio:
donec extrueret cellulas ac monasteria et diuersorû pe
regrinorû iuxta uia cōderet māsiones i qua **Caria** et
ioseph hospitii nō iuenerât. hucusqz iter eius dscriptû
sit. **Quod** cû multis uirginibz et filia comite peragranit
Nūc uirtus eius latius describatur: q̄ ipius propria è et
i qua exponēda deo iudice ac teste profiteor nihil ad
re nihil i maius extollere more laudatû sed ne rerum
excedat fidē multa retrahē et ne apud dtractores et ge
nuino me semp dēte rodētes singere puter: et cornices
esopi aliēto coloribz adornare q̄ prima christianorum
uirtus è tâta se humilitate deiecit ut: qui eam uidisset et
pro celebritate mois uidere gestisset ipas è nō crederet
sed âcellarû ultimâ: et cû frēqntibz choris uirginû cige
retur et ueste et uoce et habitu et incessu minima oium
erat et nūq̄ post uiri sui obitû usqz ad dies mortis suæ
cum ullo comedit uiro quamuis eum sanctum et i pon
tificali sciret culmine positû **Balneas** nisi periditâs nō
uidit mollia èt i grauisia febrî lectistrata n̄ hūit s̄ s̄ dñ

rissimā humū stratis ciliciorū quiescebat: si tñ illa quies
dicēda ē: q̄ iugibz pene oionibz dies noctesqz iugebat.
Illud iplens d̄ psalterio Lamento p̄ singulas noctes le
ctus meū lachrymis meis stratus meū rigabo. In qua
fontes crederis lachrymarū. Ita leuia peccata plange
bat ut illā grauiſsimoz criminū crederes ēē reā. Quis
a nobis ebrius moneretur ut p̄ceret oculis et eos serua
ret euāgelicā lectiōi at̄ ebat: turpāda ē facies quā cōtra
dei p̄ceptus purpurisso et cerussa et subio sape depixi
Affligendū ē corpus qd̄ multis uacauit delictis lōgus
risus p̄petuis cōpensandus ē fletibz molla linteamina
et serica p̄ciosissima aspitate ciliciorū cōmitāda sūt. Quis
uero et seculo placui nūc christo placei d̄idero. Si iter
tales tantasqz uirtutes castitatē in illa uoluerō p̄dicare
supfluous uidear: in qua ēt secularis oīus romā matrōa
rus exemplus fuit. Quis ita se gessit: ut nūc de illa etiā
maledicōz quicq̄ auderet fama cōfigeret. Nihil aīa eius
clemētius fuit: nihil hūilius hūilis: ac pia et blanda fuit
Non appetebat potentes nec tñ supbos et gl̄ias q̄rē
tes fastidio despiciēbat: Si paupes uideret iustētabat:
si diuites ad bñfaciēdū cohortabatur. Liberalitas solā
excedebat modū et usuras tribuēs uesurā quoqz sape
faciebat ut nulli supes rogantiū denegaret. Fateor er
rorē meū cur in largiēdo esset profusior arguebā. Illā
proferens de aplō non ut altis sit refrigeriū nobis at̄
tribulatio: s̄ ex qualitate in hoc ipse ut uia abūdātia
sit ad illoz iopias ut illorū iopia sit ad uiam abūdā
tiam. Et hoc de euāgelio saluatoris Qui hēt duas tūci
cas unā det nō hēnti. Et uidēdū ne qd̄ libenter faceret
semp̄ facei non posset: et multa huiusmodi q̄ illa mira
cus uerecūdia et sermone paucissimo diloluebat: testē
inuocās dñm se pro illius noie cūcta facei: et hoc hēz
uoti ut mendicās ipsa moreretur: ut unū nūmus filia
non dimitteret et i funere suo aliena syndone iuolue
retur: Ad extremū iserebat Ego si pettero multos inuēi
am: iste mendicās si a me nō accepit q̄ et possus ēt de
alieno tribuere et mortuus fuerit a quo eius aīa requi
retur: Ego cautior i re familiarē eē cupiebā: s̄ illa ardē
tior erat i fide tota saluatoris aīo iugebatur et paupes
dñm paup̄ ipa sequebatur reddens ei qd̄ acceptat pro
ipō pauper effecta. Veniqz consecuta ē quod optabat
et in grandī xre alieno filia dereliquit qd̄ hucusqz de
bens nō suis uiribz s̄ x̄ri sui se uidet misericordia red
diturā mos esset ut solet plerūqz matronaz buccinato
ribus suis bona cōferre et in paucos largitate profusa
manū a ceteris retrahere quo illa oīno carebat uicio.
Ita enī singulis suas pecunias diuidebat ut singulis
necessariū erat nō ad luxuriā s̄ ad necessitatē nō ab
ea pauperū uacuis reuersus est qd̄ obtinebat nō diui
tiaz magnitudine s̄ prudentia dispēsandū. Illud semp̄
replicans Beati misericordes qm̄ ipsi misericordiā cō
sequuntur. Et sic aqua extinguit ignes: ita elemosyna
extinguit peccatus. Et facite uobis aīca de iniquo mā
mona qui uos recipiēt in aterna tabernacula. Et date
elemosynā et oīa mūda sint uobis. Et uerba Danielis
Nabugodonosor reges monentis ut elemosynis redi
meret peccata sua. Nolebat in his lapidibz pecuniam
essundere qui cum terra et seculo transitori sunt s̄ in
uicis lapidibz de terra uiuētū: qui uoluūt sup̄ terrā
de quibz in apocalypsi Joānis ciuitas magni regis ex
truitur quos in saphyryz et smaragdus et iaspides et ca
teras gēmas esse uertendos scriptura cōmemorat. Ve
rū hęc possunt esse cōmūta cū paucis et scit hęc diabo
lus nō in sumo uirtutis uertice posita: uide loquitur ad
deū post amissā Job substantiā post euerā domū post
liberos interfectos Acrius pro corio: et oīa q̄ hūit ho
mo dabit pro aīa sua. S̄s extende manū tuas et tange
ossa eius et carnes: nisi in facie tua bñdicat tibi. Sciūo

plerosqz dedisse elemosynas s̄ de proprio corpore ni
hil dedisse porrexisse egētibz manū sed carnis uolupta
te supatos dealbasse ea q̄ foris erant et intus plenos
fuisse spurcitiā et ossibz mortuoz. At nō paula talis q̄
tanta cōtinentia fuit ut prope mensurā excederet: et d̄
bilitates corporis nimis ieiunio atqz laboz cōtraheret
quā exceptis festis diebz uix oleus in cibo capet et ex
hoc uno extimetur quid de uino et liquāne et piscibz
et lacte et melle et oīis et reliquis cibis q̄ gustui suauia
sūt iudicari et in quibz sumēdis quidas se abstinentissi
mos putat et si his uentres ingurgitauerint: uitas pu
dicitas suspicatur. Semp̄ quides uirtutes sequitur iui
da seruiqz s̄rimos fulgura mōtes. Nec miqz si hoc d̄
hominibz loquor cus ēt dñs nō p̄ barisroz zelo ut cru
cisus et oēs sauci amulos hūerūt i paradiso quoqz
serpēs fuerit: cuius inuidia tñ mort̄ itrouit i orbz ter
raz. Suscitauerat et dñs hidūxi qui eā colaphisaret
ne se extolleret et quasi quodas stimulo carnis sape
admoneret ne magnitudine uirtutū altius saperet et
aliarus uirtūis sceminarū se in excelso crederet cōstituta
Ego aiebā liuori eē cedēdū et dandus itāta locū qd̄
fecisset iacob i s̄ez Esau et dauid in p̄tinacissimo inim
coz saul. Quoz alter mesopotamia iugerit alter se alo
philis tradidit malēs hostibz q̄ iudis subiacei. At
illa iuste respōdebat hoc dicens. Si diabolus cōtra ser
uos dei et ācillas nō ubiqz pugnaret: et oīa loca fugiē
tes nō praxederet si nō sanctorū locoz amor retineret
beibleem meā repire in alia posses pte terraz cur enī
nō patiētia liuore supes: cur nō hūiliate frāgas supbiā
et p̄uētū maxillā offeras alterā d̄dicē paulo uincite
in bono malū. Nō ne apostoli gloriabatur qm̄ pro dño
sunt passi cōtūeliā? Nōne ipse saluator hūiliauit se sor
mas serui accipiēs et factus ē obediens patri usqz ad
mortē mortis at̄ crucis: ut nos sua passione seruaret
Job nisi certasset in plio et uicisset nō accepisset coronā
iustitiaz: nec audisset a dño putas me aliter tibi locutus
q̄ ut appareres iustus. Beati dicitur in euangelio qui
persecutiones patiuntur propter iustitiam. Secura sit
conscientia qd̄ nō pp̄ peccata patiamur et afflictio in se
culo materia p̄miorū ē: si qm̄ proccator iustis inimicū
et usqz ad iurgā profilisset illud psalterii decātabat cū
conlisterent aduersus me castra peccatorum obmutui
et silui a bonis. Et rursus Ego at̄ quasi surdus non au
diebas et quasi mutus nō aperies os suū et factus sus
ficat homo nō audiens et nō hēns in ore suo redargu
tiones: i tentatiōibz deuteronomū uerba uoluebat. Lē
tat uos dominus deus noster ut sciat si diligitis domi
num deum uestrus de toto corde uestro et de tota ani
ma uia. In tribulationibus et āgustis Esauz replicabat
eloquia Qui ablactati estis a lacte: et extracti estis ab
ubere tribulationē sup̄ tribulationē expectate: spē sup̄
spē pusillū adhuc pp̄ malitiā labioz detrahētes p̄ liguā
alienā et scripturaz testimoniū. In cōsolationē suā dice
bat Ablactatoz eē eoz scilicet qui ad uirtūē at̄atē pue
nissent tribulationē sup̄ tribulationē sustinere ut ipem
sup̄ spē mererētur accipe sciētes q̄ tribulatio patiētiā
opatur patiētia probatōes: probatio spē: spē at̄ nō cō
sūdatur: et qd̄ si is qui foris ē nō hō corrūpitur i le qui
intus ē renouatur: ut i p̄sentiaz momētaneū et leue iri
bulatōis n̄x aternā gl̄iaz pōdus opatur i nobis non
aspiciētibz q̄ uidētur s̄ q̄ nō uidētur. Quis enī uidētur
iporalia sūt q̄ at̄ nō uidētur aterna nec lōgū fore ipō
ē si hūana ipatiētiā tardū uideatur qui dei statim sequa
tur auxiliū dicētis. Ipore opportuno exaudiui te et in
die salutis auxiliatus sum tibi. Nec dolosa labia. nec lin
guam inimicōz esse metuendam s̄ cum dño adiutore
laxemur et ipsum audire debemus. Nonentem Per
Patiētiā uestram Possidebitis Animas uestras.

et nō sunt cōdignæ passiones præfētis sæculi ad futurā gloriā quæ reuelabitur i nobis **E**t alibi tribulationē sup tribulationē sustinet patienter agāus in omnibz quæ accidit nobis patiētia enī uiri multa prouidētia **Q**ui autē pusillanimus ē uehemēter isipiēs ē **I**n lāgoribz et i crebra ifirmitate dicebat **Q**uando ifirmor tunc fortior suz et habemus tesaurz istū i uasis siccilibz. donec mortale hoc iduat immortalitē et corruptiuum uestiatur icorruptiōe et iterus **S**icut abundat passiones chrisi i nobis ita et p chrisus abundat cōsolatio nra **A**c deinde . **U**t forti passionum estis: ita et consolationis eritis. **I**n suo morore ita cātabat. **Q**uare trīstis es anima mea et quare cōturbas me **S**pera i dō quoniā adhuc cōfitebor illi salutaū uultus mei et deus meus **I**n periculis loquebatur **Q**ui uult uenire post me abneget semetipsū et tollat crucē suā et sequatur me et itez **Q**ui uult animā suā saluā facere pdet ipsā et qui pdiderit animā suā propter me saluā faciet eam **Q**uando dispendia rei familiaris et euersio totius patrimonii nūciabatur: aiebat quid enī prodest homini si totū mūdus lucretur: et animæ suæ detrimētū habuerit? **A**ut quas dabit homo cōmutationem pro anima sua? **E**t nudus exiit de uentre matris meæ et nudus redeas: sicut dño placuit ita factus ē sit nomē dñi benedictus **E**t illud nolite diligere mūdum neqz ea quæ i mūdo sunt **Q**uia ea quæ in mūdo sunt desideria carnis sunt et cōcupiscētia oculoz: et supbia uitæ huius quæ nō ē ex patre sed ex mūdo ē: et mūdus trāseat et concupiscētia eius **S**cio ei scripturas ifirmitate gra uissimas liberoz et maxime **T**oxotii sui quæ plurimū diligebat **L**ūqz illud uirtute cōpleuisset dicebat **T**urba tu sū et nō sū locuta iter hæc uerba prorupit **Q**ui amat filius aut filiam plusq̄ me non ē me dignus. **E**t orans ad dñs loquebatur **P**osside filios mortificatoz qui propter te mortificant quotidie corpora sua. **N**oni susurronem quēdā **Q**uod genus hominuz pnciosissimus ē q̄i beniuolum nūtiasse: q̄ præ nimio seruore uirtutū quibsdas uideretur insana et cerebrus eius dicerent cōso ueudus **L**ui illa respondit: **T**esaurū faci sumus mūdo et angelis et hominibz et nos fatui propter chrisum sed stultus dei sapientibus est hominibz **U**nde saluator loquitur ad patrem **I**n scis isipientiam meam quē i euāgelio et propinqui q̄i mentis i impotem ligare cupiebāt et ad uersariū suq̄labant dicētes **D**æmonius hēt et samaritāus est et in belsebub principe dæmonius eicit dæmōia **S**s nos audiāz apostolū cobrotātē **H**ec est gloria nra testimonius cōsentia nostræ quoniā in sauctitate et sinceritate et gratia dei cōuersati sumus in mūdo **E**t dñm dicētē ad aplōs **I**deo mūdus odit uos qm̄ nō estis de mūdo **S**i cētis de mūdo amaret utiqz mūdus qd̄ suū erat **E**t ad ipm̄ dñs uerba uerteat dicēs **T**u nō st cordis abscondita: et hæc oia uenerūt sup nos et nō sumus oblitū tui nec iniqz egimus i testamēto tuo nec ad uersū ē retrorsū cor nūus et pp̄ deū mortificati sumus tota die **R**eputati sumus uelut oues occisionis: si dñs auxiliator meus non timebo quid faciat mihi hō: **E**go enī lego: fili honora dominū et confortaberis: et extra illuz nullū timueris **H**is ac talibz testimoniis q̄i armaturā chrisi et aduersus oia quidē uia se p̄cipue istruebat se contra inuidias seuentem patiēdo iniurias furores rabiq̄ pectoris mitigabat. **D**eniqz usqz ad dies mortis **E**t huius patiētia et alioz zelus oibus patuit qui suū rodit auctores **E**t dñs amulū lxdere nititur isemetipso proprio furore bacchatur **D**icas de ordine monasterii quo sanctoz cōtinētiam i suū uerteret lucrū **S**emabat carnalia ut meteret spiritalia: dabat terrena ut celestia tollerē breuita concedebat ut pro his æterna mutaret: **E**t post uisitorū monasteriū qd̄ uiris tradiderat gubernā dū plures uirgines quas de diuersis prouiciis cōgrega

rat tā nobiles q̄ medii et isimi gñis i tres turmas monasteriaqz diuise ita dūtaxat ut i ope et icibo separatæ psalmis et orōnibz iūgerētur. **P**ost alleluya cantatum **Q**uo signo uocabātur ad collectā nulli isidre licitū erat s̄ primas uel iter primas ueniēs ceteraz opperiebatur pudore aduētiēt exēplo ad laborē eas prouocāo si terrore **D**ane: hora tertia et sexta nōa et uespa noctis medio gallorū cātu p ordinē psalteriū cātabatur **O**raculus prophetæ retinēs aio **S**epties i die laudes dixi tibi et media nocte surgebam ad confitendum tibi. **L**ūq̄ sororum nec licebat ignorare psalteriū et de scripturis sanctis quotidie aliquid discere et cum sororibz disputare **D**ie tantus dominico ad ecclesiā procedebāt ex cuius habitabāt latei et unū qd̄qz agmē matres propria seq̄ batur **A**tqz ide pariter reuertētes istabāt operi distribu to et uel sibi uel ceteris idumēta faciebāt. **S**i qua erat nobilis nō p mittebatur e domo sua habet cōtē ne uerterus acuiū mēoriā et lasciuētis isantia errorē replica ret antiquū et crebra cōfabulatiōe renoueret ius ouis habitus **L**inte amibz ad tergedum manus solus utebantur **A**uris tanta separatio ut a spadōibz quoqz eas se iūgeret ne ullas daret occasiones linguæ maledicæ q̄ factos carpei solita ē i solatius deliquēdi **S**i qua uel tardior erat uel non ueniebat ad psalmos et in opere pigrior uariis eam modis aggrediebatur **S**i erat iracūda blanditiis **S**i patiens correctione illud apostoli imitans **Q**uid uultis **I**n uirga ueniā ad uos an in spiritu lenitatis et māsuetudinis? **E**xcepto uicū et uestitu nullā hēre aliquid patiebatur dicēte aplō hēntes uictū et uestitū his cōtēti sumus de cōsuetudine plus hēndi pberēt locū auaritiæ quæ nullis repletur opibus et quāto aplūus habuerit plus requirit: neqz copia neqz iopia minuitur. **O**biurgātes iter se sermone lenissimo scederabat lasciuētē adolēscētularū carnes et crebris et duplicatis teiunisi frāgebāt: malēs eas stomachū dolere q̄ mētē **S**i uidisset aliqui cōptiorē cōtractione frōtis et uultus tristitia arguebat errantē dicēs **Q**uid dicitā corporis atqz uestitus aīx ē imūditia et turpe uerbū atqz lasciuū min q̄ de ore uirgineo proferēdū **Q**uibz signis libidinosus aīus oīditur et p exteriorē hoies interioris hoies uita d̄ mōstrātur **Q**ui liguosa et garrulā ac procacem: rixisqz prospererat **A**lectari et sæpius cōmonitā nolle conuerti inter ultimas extra conuentum sororum ad fores trichinū orare faciebat: et separatim cibum capere ut quā oburgatio non correperat emendaret pudor **S**urtus quasi sacrilegiū detestabatur et qd̄ iter sæculi hoies uel leue putabatur uel nihil hoc i monasteriis grauissimū dicebat esse delictū: **Q**uid memorē clemētia et sedulitate i agrōtates quas miris obsequiis et ministeriis cōso tuebat: cūqz aliis lāguētibz large praxeret oia et esus quoqz exhiberet carū si qm̄ ipa agrōtasset sibi nō idulgebat: tet in eo inqualis uidebatur q̄ i aliis clemētia in se duritiā cōmutabat nulla inueni puellaz fuit tā sana corporē et uegeto tāx se dederat cōtinētia p ipsa infrac to senili debilitatoqz corpusculo **F**ateor i hoc p̄tinatior fuit ut sibi uō parceret ut nulli cederet admōenti **R**eferas qd̄ expertus sū mēse iulio seruentissimis æt̄ t̄bz icidit i ardorē febriliū et post despationē cū dei misericordia respirasset: et medici psuaderēt ut ad refectiōnē corporis uino uteretur tenui et paruo: ne aquā bibēs i hydropē uerteatur. et ego clā beatū papā epiphānus rogāse ut amōderet imo cōpelleret uinū bibet illa ut erat prudēs et solertis igenit statis sēsti isidias: et subri dēs meū ēē qd̄ ille diceret itimauit **Q**uid plura cū beatus pōtifex post multa hortamēta exisset foras: q̄renti mihi quid egisset respōdit **T**antū profeci ut seni homini pene psuaserit ut uinū bibā. **H**æc refero nō qd̄ scōs trāter et ultra utres supra dera probē monēte scriptura

Super te omnis ne leuabilis: s; quo mētis eius ardores et desiderū fidelis animæ ex hoc quoq; probares pfe uerentiā. Dicebat enī Sitūst aīa mea ad deū uiuū q̄ multipliciter tibi caro mea. Difficile ē tenei modus i oī nibus ut uere iux̄ philosophoꝝ sententiās. μεσοτηο η αρητι κακια υπεββολη πελετα i medium uirtus est: nimietas uitium reputatur quod nos una et breui sententiola exprime: possumus. Ne quis utimī In cōtēptu ciborum tantā hēbat p̄tinaciā In luctu minif erat et suoꝝ mortib; frāgebatur maxie liberorū. nā et i uiri et filiaꝝ dormitiōe sēp p̄filitata ē et cū os stōachū q; signaret. et mīsa dolorē crucis niteretur ipsīde lenē Supabatur affectu et crudelē mētem parentis uiscera cōsternabāt aīoq; uiceno fragilitate corporis uincebatur. Semel lāgor accipiens longo t̄pre possidebat ut et nobis inquietudines et sibi discrip̄men afferret. In quo il la lxtabatur p̄ momēta cōmemorās. Miser ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Dicit prudens lector pro laudib; me uitupationē scribe. Testor Iesus cui illa seruauit et ego seruire cupio me i utraq; pte nihil finge: s; ut christianū de christiana q̄ uera sit in eius uita proferre idest historiā scribere nō panegyricus et illius uita alioꝝ esse uirtutes. Uitia loquor secundus aīus meū et omniū soroz aut frus desiderius qui illas diligius et absentes q̄rius. Exteꝝ illa iplēuit cursus suū fidēq; seruauit et nunc fruītur corona iustitix Sequitur agnus quocūq; uadit Saturatur q̄ esuriuit et lxta decantat Sicut auditiū ita et uidiū in ciuitate dñi uirtutis i ciuitate dei nī. O beata rerū cōmutatio fleuit ut semp rideret: despectit lacus contritos ut fontes dñi rep̄ret. Desita ē alicio ut nūc albis uestib; uteretur et diceret Lōscidisti saccus meū et induisti me lactica. Līne rem q̄ panes māducabat et ponionē suas cus fletu miscebat dicens fuerit. mibi lachrymā meā panes die ac nocte ut i aternū pane angeloz uesceretur et cātaret. Gustate et uidete qm̄ suauis est dñs: et Eructauit cor meū uerbū bonū: dico ego opa mea regi Et Estate imo dñs p̄ esalam quasi i se cerneret uerba cōpleri Ecce qui seruauit mibi māducabit. uos at̄ esurietis ecce qui seruauit mibi bibent uos at̄ sicietis ecce qui seruauit mibi lxtabuntur: uos at̄ confidēmini: ecce qui seruauit mibi exultabūt i gaudio uos at̄ clamabitis a dolore cordis et pp̄ contritiōes spiritus. Ululabis Dixeram eā lacus semp fugisse contritos ut fontes dñi rep̄ret ut possit lxta cātare Sic ceruus desiderat ad fontes aquaz: ita desiderat aīa mea ad te deus. Sinuit anima mea ad deū fontē uiuū qm̄ ueniā et apparebo at̄e faciē tuā. Tangā ergo breuiter quomō hincorum cōnosos declinauerit lacus et eos istar hūerit ethnicoz. Quidā ueterator et callidus atq; ut sibi uidebatur doctus ac sci olus me nesciente cepit ei proponē q̄stiones et dicez quid peccauit infans ut a dānone corrip̄iatur: et i quā aitate resurrecturi sumus? si in t̄pa qua moriur: ergo et nutricib; post iurrectionē opus erit. Sin aliter nequa q̄ erit resurrectio mortuoz. Sed trāformatio i aliis. Diuersitas quoq; sexus maris et scēminx erit aut nō erit Si erit sequētur et nuptiā et concubitus et generatio: si non erit sublata diuersitate sexus eades corpora non resurgent aggrauat enī terrena ihabitatio seruus multa cogitantē is tenuia et spiritalia dicēte apostolo Seminatur corpus aiale: surget corpus spiritale ex quibus oībz probaī cupiebat rationabiles creaturas ob q̄dam uitia et at̄iqua peccata i corporē esse delapsos: et pro diuersitate ac meritis peccatoꝝ tali uel tali conditiōe generari ut uel corpoꝝ sanitate gauderēt uel parētus diuītis ac nobilitate et i morbidas carnes et dōus inopus uenientes p̄cnas pristinoꝝ luerēt delictoz: et p̄sentū seculo atq; corporib; q̄i carcei clauderētur

Dixit eius ipsa audisset et ad me retulisset indicā hoīe mibiq; incubisset necessitas nequissima uipa ac mortifera bestia resistendi de qua psalmista cōmemorat dicens Ne tradas bestias aīas confitētiis tibi: et increpa dñe bestias calami qui scribētis iniquitatē loquuntur: cōtra deus mēdaciū et eleuāt in caelus os suuz. Non ueni hoīes et oratiōib; eius q̄ decipe cōbatur breui interrogatione cōclusi. Vtrū crederet futurā resurrectio nes mortuoz an nō? Qui cū se credi respondisset: inuili Eadem resurgēt corpora an altera? Lus dixisset eades Sciscitatus sus: in eodē sexu an alio. Ad interrogata reticēti et ad istar colubri huc atq; illuc trāfferēti caput ne ferretur Quia in q̄ taces ego pro te mibi respondebo et cōsequētiā iferā. Si nō resurget mulier mulier: nec masculus masculus: nō erit resurrectio mortuoz: q̄ sexus mēbra hēt: mēbra corpus efficiūt: si at̄ sexus et mēbra nō fuerint ubi erit resurrectio corpoꝝ q̄ sic sexu non cōstat et mēbris. Porro si nō erit corpoꝝ resurrectio nequa q̄ erit resurrectio mortuoz. S; et illud qd̄ d̄ nuptis dicis Si eadē mēbra fuerint sequi nuptias a saluatore dissoluitur dicēte Erratis nesciētes scripturas neq; uirtutē dei. In resurrectiōe enī mortuoz neq; nubēt neq; nubētur s; erūt similes angeloz: ubi dicitur neq; nubēt neq; nubētur sexus diuersitas dimōstratur. Nemo enī d̄ lapide et ligno dicit Neq; nubēt neq; nubētur: q̄ naturā nubēdi nō hēt s; de his dicit q̄ possūt nubē: et christū uirtute et grā non nubēt. Qd̄ si exposueris quō ergo erimus similes āgeloz cū iter angelos nō sit masculus uel scēmia breuiter ausculta. nō substantiā angeloz nobis s; cōuersationis beatitudinem repromittit quomō et Joānes baptista anteq̄ decollaretur āgelus ē appellatus et oēs sancti ac uirgines dei ēt in isto seculo uita exprimūt angellorū. Quis enī dicētis eritis similes angeloz Similitudo exprimitur: non natura mutatur Simul illud rīde quomō illud interpretis q; Thōas dñi resurgentiū palpauerit māus et uidiū latus lācea uulneratū et Petrus i linoē stantē cōspexit dñm: et saui mellis et p̄te piscis assī comedēti. Qd̄ stabat pro secto hēbat pedes Qui mōstrabat uulneratū latus: utiq; et uētrē et pectus hūi: sine quib; non sunt latera uētrē et pectori cohāreūa: qui locutus ē et lingua ac palato et dētib; loquebatur Sicut enī plectrū chordis ita lingua illiditur dētib; et uocālē reddit sonū: cuius palpatā sūt māus. Consequēter et brachia hūit iḡ oīa mēbra hūisse dicatur necesse ē ut totū corpus habuerit qd̄ cōsicitur ex mēbris nō utiq; scēmineū s; uirile idest eiūsdē sexus i quo mortuus ē. qd̄ si obtēderis ergo et nos post iurrectionē cōdēus et quomō ipse dominus clausis igressus ē ianuis cōtra naturā pinguius et solidioris corporum audies. Noli pp̄ cibuz resurrectiōis fidē i calūntias irabez: nā et archysinagogi filia suscitata: cui iussit cibū dari et lazarus qui quatridiū mortuus eius ip̄o scribitur inisse cōul uiuū: ne resurrectio eoz phātasina putaretur. Si at̄ clausis post resurrectiōē igressus ē ianuis et iccirco spiritalē et aereus corpus niteris approbare? Ergo et aīe q̄ pateretur: q̄ contra naturas grauioz corporis sup mare ābulauit spiritale corpus hūit et apoliolus Petrus q̄ ipse sup aquas p̄dulo incesit gradū spiritale est: cum potētia magis et uirtus oñdatur dei: qm̄ sit ali quid contra naturam et ut scias in signorū magnitudīne: non naturā mutationem sed dei omnipotentiam demonstrari Qui ambulabat fide: cepit infidelitatem mergi: nisi eū manus domini subleuasset dicens Quare dubitasti modice fidei. Miror autem te obdurare frontem loquente domino Infer digitum tuum huc et tange manus meas et porrige. Manum tuam et tange Latus meum et noli esse incredulus sed fidelis.

et alibi. : **Videte manus meas et pedes meos** quia ipse ego sus palpat et uidete quia spiritus carne et ossa non habet sic me uidetis habere et cum hoc dixisset ostendit ei manus et pedes ossa audi et carne et pedes et manus: et globos mihi stoicoz aerea que atque clas deliramenta consingis: porro si quaxio **Sur** infantes de mone corripiantur qui peccata non habent **Aut** in qua xtate resurecturi sumus cum diuersa xtate moriamur igratus suscipies **Judicia** domini abyssus multa: et o altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei que scrutabilia sunt iudicia eius et inuestigabiles uix eius **Quis** enim cognouit sensus domini: aut quis consiliarius eius fuit **Status** autes diuersitas non mutat corporum diuersitatem. **Cum** enim quotidie corpora nostra fluant: aut crescant aut decrescant: ergo tot eius homines quot quot die commutatur **Haud** alius fui: cum deces annorum essem: alius cum triginta **Alius** quia sus totus ias cano ca pite sum **Igitur** iuxta ecclesiarum traditionem et apostolorum et pauli uolumina: illud est respondendum quod uir perfectus et in mensura xtatis plenitudinis christi resurecturi sumus in qua xtate et **Adas** compertum iudaei atumant et dominus saluatores legimus surrexisse a mortuis et multa alia de utroque testamento insuffocationem hereticis protulit. **Ex** quo die ita cepit illum hominem detestari et omnes qui eius dogmatis erant: ut eos uoce publica hostes domini proclamaret et eos insanos approbaret **Et** hanc dixi: non ut breuiter heresim consutares cui multis uoluminibus respondendum est **Sed** ut fides tantae feminae ostenderem **Quia** maluit inimicitias hominum subire perpetuas: quam dei offensa amicitias noxiis prouocaretur **Dicam** ergo ut ceperam nihil eius ingenio docilius fuit. **Tarda** enim erat ad loquendum: uelox ad audiendum memor illius precepti. **Audi** israel precepta uitae et tace: **Quia** scripturas sanctas memoriae tenebat et cum historiae amaret et illud heritatis diceret. **Sicut** damen magis quidem sequebatur scientia spiritualis et hoc culmine adificatione aie protegebat: **Denique** compulsi me ut nouum et uetus instrumentum cum filio discernere plegeret quod propter uercudias negas propter assiduitatem et crebras postulationes eius presistit: ut docerem quod didiceram: non a memetipso idest a presumptionis pessimo preceptore sed ab illis tribus ecclesiarum uiris sicuti dubitaba et me nescia: ignue consitebar nequaquam mihi acquiescere uolebat sed iugiter in suis que mihi uideretur probabilior idicare **Loquar** et aliud quod forsitan multis uideatur incredulum et hebraea lingua quam ego ab adulescentia multo labore ac sudore didici et infatigabili meditatione non desero ne ipse ab ea aserar discere uoluit et cosecuta est **Ita** ut et psalmos hebraice cantaret: graecumque sermonem absque ulla lingua latinae proprietate resonaret. **Quod** quidem usque hodie istas filia eius Eustochiiu cernimus. **Quia** ita semper adhaesit mihi et eius semper obediuit ipse ut nunquam absque ea cubaret nunquam oraret: nunquam procederet: nunquam abire caperet: ne unum quidem numerum haberet potestatis suae sed et paternam et maternam substantias a matre distribuit pauperibus letabatur et pietatem in parentem hereditatem a prima et diuitias in domino crederet **Non** debeo silentio pretere: quanto exultauit gaudio. quod **Paula** sua neptem aleat et **Toxotio** genitam imo uoto et futura uirginitatis re promissione conceptam audierat in cuius et crepitaculis balbutienti lingua alleluia cantaret auiam et amitam noia dimidiatis uerbis frangeret **In** hoc solo pie desiderium habuit filius nurus et neptem renuntiare saeculo et christo seruire cognoscere **Quod** impetrauit ex parte **Nas** neptis christi flameo reseruatur nurus aeterna se tradens pudicitiam **Socrum** opera fide et elemosynis sequitur et romae coartur exprimere quod Hierosolymis illa compleuit. **Quid** agis anima cur ad mortem eius uentre formidas? **Tas** dudum prolixior liber clauditur dum timemus ad ultimum

peruenire quasi tacetibus nobis et in laudibus illius occipatis differri possit occubitus hucusque prospere nauigati uimus uentis et crispantia maris aequora labens carina claudit **Nunc** in scopulos occurrit oratio et tumescenti bus fluctibus montibus praesens utriusque monasterii testatur naufragium: ita ut cogamur dicere **Præceptor** salua nos perimus **Et** illud **Exurge** quid dormitas domine? **Quis** enim possit sicis oculis **Paula** narare morientem **Inci**dit in grauissimas similitudines imo quod optabat inuenit ut nos desereret et domino plenus iugeretur **In** quo languor Eustochii filiae probata semper in matre pietas magis ab omnibus comprobata est ipsa assidere lectulo: flabellum tenere sustinere caput puluillum supponere: fricare pedes manu stomachus consouere mollia stramenta componere aquam calidam temperare matulas apponere: omnium ancillarum dei praeuere officia ut quicquid alia fecisset de sua mercede putaret subtractus **Quibus** illa precibus quibus la mentis et gemitu iter iacetes matrem et speciem domini discurrat ne priuaretur nato contubernio: ne illa absente uiuere ret ut eodem pheretio portaretur. **Sed** o mortalium fragilitas et caduca natura et nisi christi fides nos extollat ad caelum et aeternitas aeterna promittatur cum bestis ac iumentis corporum una conditio: idem concubitus iustis et impio bono et malo mundo et imundo: sacrificanti deo et non sacrificanti sicut bonus: ita et qui peccat sicut qui iurat: ita et qui iuramentum euitat **Similiter** homines et iumentum in familia et cinerem dissoluntur et inuertuntur **Quid** diu differo et dolorem meum in alia imorando facio longior **Sentebat** prudentissima femina adesse mortem et frigere alia parte corporis atque membris solum aie tepores et sanctas manus in sacro pectore palpitare et nihilominus quod ad susciperet aliosque desereret illos uersiculos susurrabat. **Quae** dilexi decorum domus tuae et locum habitationis glorie tuae: et quod dilectissima tabernacula tua. **Quae** uirtutum concupiscit et deficit anima mea in atria tua. **Elegi** abiecta esse domo dei mei magis quam habitare in tabernaculis pecorum cum quae a me interrogaretur **Sur** taceret cur nollet respondere et an doleret aliquid graeco sermone respondit: nihil se habere molestiae: sed oia quiescit et tranquilla prospicere. **Post** haec obmutuit et clausis oculis quasi iam mortalia despicere usque ad expirationem aie eosdem impetebat uersiculos ut uix aure apposita quod dicebat audire possemus: **Digitum** ad os tenens crucis signum pigebat in labiis: **Defecerat** iam spiritus et anhelabat in mortem aiaque erupit gestiens in spiritu stridorum quo mortaliu uita finitur in laudes domini conuertebat. **Aderat** hierosolymitarum et aliarum urbium episcopi: et sacerdotum inferioris gradus: ac **Leuitarum** innumera multitudo **De** monasterium et uirginum et monachorum choros repleuerat ciuitate. **Statim** ut audiuit spem suuocante se **Surgens** ueni proxima mea speciosa me: **Quia** lumba mea quoniam ecce iam hyems transiit pluuia abiit sibi laxa respondit **Flores** in terra tempore sectionis aduenit: et credo uidere bona domini in regione uiuentium **Quia** non ululatus et plactus ut iter hoies saeculi fieri solet **Sed** psalmorum diuersis lignis examina concrepabat: **Transiit** atque episcoporum manibus et ceruicem pheretio subiicientibus cum alii pontifices lapidas cereosque proferrerent alii choros psallentium ducerent in media ecclesia spelunca saluatoris est posita: tota ad fumum eius palastinarum urbium turba conuenit: quae monachorum in heremo latitante cellula sua tenuit: quae uirginum cubiculorum secreta texerunt? **Sacrilegium** putabat qui non tali feminae ultimam reddidisset officium uidua et pauperes in exemplum dorchadonestes ab ea prebitas ostendebant ois iopu multitudo et mitem et nutricula sepe didisse clamabat. **Quod** mirum est nihil **Pallor** mutarat in facie sed ita dignitas quaedam et grauitas ora compleuerat: ut eam putares non mortuam sed dormientes **Greco** latino **Hyrio**que sermone psalmi in ordine sonabant

non solū triduo s; donēc subter ecclesias et iuxta spelū
cas dñi cōcederetur et p omnē hebdomadā cūctis qui
uenerāt suū funus et proprias credētib; lachrymas.
Denerabilis uirgo filia eius Eustochius quasi ablacta
tās sup mīes suā abstrahi nō poterat a parēte. De oscu
lari oculos hāret uultui totū corpus āplexari et se cus
mīe uelle sepeliri. Testis ē Iesus ne unū quīdes nūmū
ab ea filix derelictus s; ut āre iā dixi relictus magnū as
alienū et qd̄ his difficilius ē fruz et soroz imensā mul
titudines quos et sustētare arduū et abūcere ipium est.
quid hac uirtute mirabilius? scēmia nobilissimā famillā
magna quōdas opib; tāta fide oīa largita ē ut ad ege
states pene ultimā deueniret. Nemo plus dederat pau
pib; q̄ Paula: q̄ sibi nihil reliquit. Nūc illa diuinit frui
tur diuinit et his bōis q̄ nec oculus uidit nec auris au
diuit: nec i cor hoīs ascenderūt. Nos nīas uicē dolēus
et iudei potius eius glīx uidēur si uolueris diuinit
flere ignantes. **S**ecura esto eustochiū magna bēditate
dotata es pars tua dñs et quo magis gaudeas mī tua
lōgo martyrio coronata ē. Nō solus enī effusio sāgu
nis i cōfussioe reputatur: s; deuotā quoq; mētis ima
culata seruitus quottidānū martyriū ē. Illa coronā de
rosis et uolis plectit: ista de liliis. Vñ et in cāntico scribi
tur cānticoz s; meus candidus et rubicūdus et i pace
et in bello eadem p̄mā uicentib; tribuēs. Mater in q̄
tua audiuit cū Abrahā. Exi de terra tua et de cognatōe
tua et ueni i terras quas oñdā tibi. Et p̄ Hieremiā dñm
p̄cipientes. fugite de terra babilonis et resaluate aias
uīas: hāc āt usq; ad dies mortis sux nō est reuerfa in
chaldæas nec ollas ægypti et uirulentias carniū deside
rauit. S; choris cōtata uirginis ē ciuis saluatoris ef
fecta: et de puula bethleem celestia regna cōscendēs.
Dixit ad ueras Noemi populus tuus populus meus:
et deus tuus deus meus. Dūc tibi lib; ad duas lucubra
ciunculas eūdē sustinens dolorē dictaui. Nā quotiens
cumq; stilū figēi uolui et opus exarare promissū tociēs
obriuerūt digitū cecidit māns: sensus elāquit: Vñ et i
cultā oratio uonū scribētis absq; ulla elegātia: et uerbo
rus lepore testatur. **V**ale Paula uale et cultoris tui ul
timā senectutes tuas oionib; iuua. fides et oratio tua
te christo sociāt p̄sena qd̄ postulas facilius impetrābia.
Exegi monūētū xre hoc perennius. Qd̄ nulla destruet
possit uetustas. Incidit elogiū sepulchro tuo qd̄ huic no
lumini subdidi ut quocūq; nī sermo puenerit te lauda
tā i bethleem cōditam lector agnoscat. // **FINIS**

Titulus sepulchri

Scipio quā genuit: Pauli sudere parentes:
Grachorus soboles: Agamēdonis indyta proles
Doc iacet in tumulo. Paulā dixere priores.
Eustochiū genitrix romani prima senatus
Pauperiem christi et bethleemitica rura secuta
Sinis tituli sepulchri

Respicias angustus præcisa rupe sepulchrum.
Hospitium Paulæ celestia regna tenentis:
Fratres cognatos romas piāmq; relinquent
Diuitias sobolem bethleemitico conditur antro.
Dic p̄sepe tuum christe atq; hic mystica magi
Quæra portantes hominiq; deoq; dedere.

Dic titulus in foribus spelunxæ

Dormiuit sca et beata paula vii. cal. 7. tertia sabbati
post solis occubitu sepulta ē. v. cal earudē Donorio au
gusto sexies et Aristenio consulib;. Dixit i sancto pro
posito romæ ānos v bethleem ānos uiginti. Omne tps
uixit i pleuit annis. lvi. mensibus octo dieb; uiginti et
uno cōsule suprascripto usq; ad ingressū mal e mortuū

generici regis .tertio 7 duo Januarii.

Incipit xiiii et ultius tertia p̄tis principalis de penitē
tia quib; hortatoriū ad penitentiā et obiurgatoriā in
lapsos iserūtur epistolæ Beati Hieronymi ad Rusticū
quē post promissā cū cōiuge cōtinentiā lapsus ad pce
nitentiā cohortatur uaria ex scripturis de fructu pccn
tentix testimōia et exēpla decerpens eūdes ad loca sā
cta ac mōasticā cōuersationes inuitans.

QUOD ignotus ad ignotū audeo scri
bere sanctæ acilla christi. Redibit et
filix mex cōiugit ux Arthemix Im
mo sororis ex cōiuge atq; cōserux fe
cit depcatio. Quæ nequaq; propria
salute cōtenta tuā et ante q̄siuit in p̄ia et nūc in sāctis
locis q̄rit salutes Jmitari cupiens. Andreæ et Philippi
apostoloz beniuolentias Quoz uterq; iuentus a chri
sto s̄iem Simonē et aicus Nathanabel iuenire deside
rat. Ut alter eoz mereatur audiri tu es Simon filius
Iohānis tu uocaberis cephas qd̄ interpretatur Petrus.
Alter donū dei hoc enī i ligua nīa sonat Nathanabel
christi ad se loquētis testimonio subleuetur. Ecce uere
israhelita i quo dolus nō est. Optauerat quondam et
Loth cū filiab; seruare cōiuges suā et de icendio So
domæ et Gomorræ pene semustos eripens educere
eā: q̄ p̄santis uicis tenebatur astricta. Sed et trepida
desperatōne respiciensq; post tergū aternō ifidelitatis
titulo condēnatur. Et ardens fides pro una muliere p
dita totas Segor liberat ciuitates. Deniq; postq; sodo
micas ualles ac tenebras dereliquens ad mōtana con
scendit: ortus ē ei sol i segor q̄ interpretatur puula ut pua
fides Loth q̄ maiora nō poterat. saltes minora serua
ret. Neq; enī gomorræ quōdā et erroris hitator statū
ad meridiē poterat puenire. In qua Abrahā amicus
dei cū āgelis suscepit deū et Ioseph s̄iel pascit in xgy
pto. sp̄osusq; audit a sp̄sa ubi pascis. ubi cubas i me
ridiē. Samuel quondā plāgebat Saul q̄ sup̄bix nul
nera penitentiæ medicāne nō curabat. Et Paulus lu
gebat Corinthios qui fornicatōis maculas lachrymis
delere nolebant. Unde et Ezechiel lib; deuorat scrip
tus intus et foris carnie plāctu et de Larmie sup lau
de iustorum Plāctu sup penitentibus. De sup̄bis de
quib; scriptum ē. Quis uenerit ipius i profundū maloz
contemnit. Quos oñdit Esaias dicens uocabit dñs sa
baoth in die illa fletum et planctū. declaurationes et ac
tiones alicioz. Ipsi āt fecerūt sibi latitiā et exultationē
mactates uitulos et occidētes oues ut cōederēt carnes
atq; dicentes. Q̄ducēs et bibamus cras enī morie
mur. De quib; et Ezechiel loquitur. Et tu fili hoīs: dic
domui israel. Sic locuti estis dicentes errores nīi et i
iquitates nostræ sup nos erūt et in ip̄is cōtabescemus?
et quomō salui esse poterimus? dic eis. Diuo ego dic
dñs nolo mortem impū s; ut cōuertatur a uita sua et
iterus. Reuertimini recedentes a uia uīa quare mora
mīni domus israel. Nihil tā offendit dñm q̄ desp̄atōe
melioz hāret peorib; licet et ip̄a desp̄atio incredulita
tis iudiciū sit. Qui enī desp̄at salutes nō putat futuz
esse iudiciū. Qd̄ si metueret unq; bōis opib; se iudici
p̄pararet. Audiāus p̄ hieremiā loquentē deū. Querte
pedes tuū a uia aspa et guttur tuū a siti. et iterus. Nun
quid qui cadit non resurget? Aut qui auersus ē non re
uertetur? et p̄ Esaiā q̄ cōuersus ingēneris tunc saluus
eris. et scies ubi fueris scire non possumus. agrotatōis
mala nisi cū fuerit sanitas cōsecuta et quātus boni uir
tus hēat uita demōstrāt: clarusq; sit lumen cōparatōe
tenebray: Ezechiel quoq; isdes uerbis q̄ eodes et spi
ritu. Reuertimini inquit et recedite ab iniquitatib; uīis

domus israel: et non erunt uobis in tormētum iniquitatis. Proicite oēs impietates uāas: i quibz impie egistis aduersus me: et facite uobis cor nouū et spm nouū et quare moramini domus israel? Nolo enis mortem peccatoris dicit dñs. Vnde i cōsequētibz loquitur. Vt uo ego dicit dñs nolo mortē peccatoris s; ut cōuertatur a uia sua et uiuat: ne mēs icdula de bonorū reprōissio ne desperet et semel ad perditionē aius destinatus non adhibeat uulnēri curationes: qđ nequaqp existimat posse curari iccirco turare dicit ut si nō credimus promittēti deo: credamus saltē pro nra salute iurāti. Quā ob cās et iustus p̄catur et dicit cōuerte nos deus salutaris n̄ et auerte irā tuā a nobis. Et iterū dñe i uolūtate tua p̄stiti sūi decori meo fortitudinē. Auertisti faciē tuam a me et factus sus cōturbatus. Postq̄ enis scđitatē delictorū meorū uirtutū decore mutauī infirmitatē meas tua grā roborasti. Ecce audio p̄licentem Persequar inimicos meos et cōprehēdas eos et nō cōuertar donec deficiāt. Ut qui te ante fugiebā et inimicus erā tua cōprehēdar manu: ne cesses a persequēdo donec deficiāt a uia pessima et reuertar ad uirum meū pristinū qui mihi dabat linteamina mea: et oleum et simila: et cibabat me cibis pinguisimis. Qui iccirco obsep̄it et praelusit uias meas pessimas ut eā uenirē uiam quā dicit i euāgelio Ego sus uia ueritas et uita. Audi prophetā loquētes Qui seminat i lachrymis i gaudio metēt. Euntes ibāt et siebāt mittētes semina sua. Deniētes aut ueniet i exultatione portātes manipulos suos: et loquet cū eo Lauabo per singulas noctes lectum meum lachrymis rigabo strātū meū et iterū Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū ita desiderat ad te deus. Situit aīa mea ad deū sōtes uiuus qñ uenias et apparebo aīe facies dei Et facta sunt lachrymā meā panes die ac nocte. et in alio loco Deus deus meus ad te de luce nigilo Situit in te aīa mea q̄ multipliciter caro mea In terra deserta inuīa et inaquosa sic in sancto apparui tibi. Quāq̄ enis sitierit te aīa mea tamen multo te plus carnis meā labore quasi uir: et tibi i s̄o apparere nō potui: nisi prius i terra deserta a uiciis et iūia aduersariis potestantibz et absqz humore et rheumate ullius libidinis cōmorarer. Fleuit et dominus sup hierusalē qz nō egisset poenitentiā: et Petrus trinā negationem abluī amaritudine lachrymarū Impleuitqz illud propheticū exitus aquarū dāuxerūt oculi mei Plangit et Hieremias populū poenitentiā nō agētē dicēs. Quis dabit capiti meo aquas: et oculis meis fontē lachrymarū et plorabo populū istū p̄ dies et noctē. Zur aut plāgat et defleat sequenti sermone dñs monstrat Nolite flere mortuū neqz plāgatio: Eū flete plāctu qui egreditur: qui nō reuertetur ultra. Nequaqp enis plāngēdus ē gētilis: atqz iudaeus qui i ecclesia nō fuerūt: et semel mortui sunt de quibz saluator ait Dimittite mortuos ut sepeliant mortuos suos: s; eos qui per scelera atqz peccata egrediūtur de ecclesia et nolūt ultra reuerti ad eam dānatione uitiorū. Vnde et ad uiros ecclesia sticos qui murt et turres ecclesie nūcipātur. Loquitur sermo propheticus dicēs. Curī syon proferte lachrymas iplētes illud apostoli Gaudere cū gaudētibz flere cū flētibz ut dura corda peccatū uisio lachrymis pro uocetis ad fletū: ne perseverātes i malitiā audiāt Ego plātui te uinēā frugiferā oē sēmen uerū serui: quomō cōuerfa es i amaritudinē uitis alienā. Et iterū ligno dixerūt Pater meus es tu et lapidi Gemisti me et uerte rūt ad me dorfa et nō facies suas et ē sēsus Noluerūt ad me cōuerti ut agerēt poenitentias sed cordis duritia infurtas meas sua terga uerterunt. Quā ob rez et dñs loquitur ad Hieremiam Vidisti quā fecerunt mihi habitatio hīsrāel. Abierunt super omnem montem excelsum et subter oē lignū frūdōsū et fornicati sūt ibi et dixi

Postq̄ fornicata ē hęc omnia ad me reuertere: et non est reuerfa. Clemētiā domini o nostras duritias dū et post tanta scelera nos prouocat ad salutem et nec sic quides uolumus ad meliora conuertī. Si reliquerit inquit uxor uirum suū et alii nupserit et noluerit postea reuerri ad eus nūquid suscipiet eas: et non magis detestabitur? Pro quo scriptus ē iuxta hebraicas ueritatem quod in graecis et latinis codicibz non habetur et tu reliquisti me: tantus conuertere ad me et suscipias te dicit dñs. Elaias quoqz i eodē sensu isdē loquitur pene sermōibz Cōuertimini qui profūdū cōsiliū cogitatis et iniquū filiū israel reuertē ad me et iudicā te ego deus et nō est alius praxer me. Iustus et saluator nō est absqz me reuertimini ad me et salui eritis qui estis in extrēis terrā Recordamini hoꝝ et igemiscite et agite poenitentia qui errastis Cōuertimini ad me corde et memērote priorū a seculo quōdiaz ego sus deus et nō est alius absqz me Scribit et Jobel Cōuertimini ad me in toto corde uestro in ieiuniis et lachrymis et plāctu: scindite corda uestra nō uestimenta uestra misericors enis et miserator ē dominus: et agēs poenitentia sup malitias: Quāta autē misericordia sit et quāta ut ita loquor nimia i effabilisqz demētia. Osee propheta nos doceat: p̄ quē loquitur dominus. Quid tibi facias effraym? Quomō te protegā israel? Quid tibi inq̄ facias? Sicut adamā ponam te et sicut seboim cōuersus ē cor meum in me et cōturbata ē poenitudo mea nequaqp faciā secundus iras furoris mei: Vnde et dauid loquitur in psalmo Non ē in morte qui memor sit tui In iserno autē quis cōsistebitur tibi? Et in alio loco Peccatum meum notum tibi feci: et iniquitates meam non abscondi. Dixi pronuntiabo cōtra me iniquitatē meas dño: et tu remisisti impietate peccatū mei Pro hac orabit ad te omnis sanctus i tempore opportuno. Verūtāmē in diluuiō aquarū multarū ad eus nō approximabunt. Vide quanta magnitudo sit fletū: ut aquarū diluuiō cōparetur. Quas qui habuerit: et dixerit eus Hieremias Nō sealeat pupilla oculi mei statimqz in illo cōplebitur misericordia et ueritas: obuiauerunt sibi iustitia et pax osculata sunt: ut si te iustitia ueritasqz terruerint misericordia et pax prouocent ad salutē. Totas poenitentia peccatoris ostēdit psalmus quiquagesimus: quādo i gressus ē dauid ad Bersabee uxorem. Urie ceibe et nathan propheta correptus respondit dicēs peccatū statiqz meretur audire: et dñs abstulit a te peccatū tuum. Adulterio eni iunxerat homicidū: et tamē cōuersus ad lachrymas ait Misere mei deus secundū magnā misericordiā tuā. et secundū multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatem meā: Quāgnus enis peccatū magna indigebat misericordia. Vndē subiungit et dicit. Culus laua me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me: quonā iniquitates meas ego cognosco: et delictū meū cōtra me ē semp: tibi soli peccauī. Rex enis erat: et alius nō timebat: et malum coras te feci ut iustificeris in sermonibz tuis et uincas cū iudicaris. Conclūsit enī deus oia sub peccato: ut omnibz misereatur tantiqz profecit ut dudum peccator et poenitens trāserit i magistrū et dicat docebo iniquos uias tuas et ipi ad te cōuertentur. Confessio enī et pulchritudo corā eo: ut qui sua fuerit peccata cōfessus: et dixerit corrupta sunt et cōputruerunt cicatrices meae a facie insipientiā meae. Scđitates uulnēris sanitatis de core cōmutet: Qui enis abscondit iniquitates suas non prosperabitur. Achab rex ipiūssimus uinēā nabutha: cruore possedit: et eus. Hiesabel nō taz cōiugio sibi q̄ crudelitate cōiūcta. Helix icrepatione corripitur. Hęc dicit dñs occidisti et possedisti. Et iterū In loco quo linxerūt canes sanguines. Nabutha ibi lingent sanguinē tuum et Hiesabel canes comedēt ante muros israel. Quod cū

audisset Achab scidit uestimenta sua: et posuit saccum super carnem suā: ieiunauitque et dormiuit in cilicio factusque est sermo dñi ad heliā dicens **Q**uā reuersus est achab ad humilitatē meā cā nō iducā malū in diebus eius: s; in diebus filii sui **Q**uia licet peccasset tñ conuersus Achab ad penitentiā poena differtur in posteros: et Hiesabel in scelere pseuerās p̄senti iudicio cōdēnatur. loquitur et dñs in euāgelio **V**iri **R**inuita surgent in iudiciū eius generatione hac: et cōdēnabūt eā q̄r penitentiā egerunt ad p̄dicationē **J**one et itez nō ems nem̄ uocat̄ ut stos s; peccatores ad penitentiā drachma perit: et tamen inuenitur i stercore. **N**onaginta nonē oues reliquūtur in solitudine. et una ouis quæ oberauerat pastoris hūeris reportatur. **D**ñ et Latina āgelis est sup uno peccatore penitentiā agente. **Q**uāta felicitas ut de salute uestra exultent caelestia. **D**e quibus dicitur **P**enitentiā agite appropinquabit em̄s regnū caloy **N**ullū i medio spatii: mors et uita cōtraria sunt: et tñ penitentiā copulantur. **L**uxuriosus filius totā perdidit substantias et procul a p̄e uix inediās porcoꝝ cibis sustentabat. **R**euertitur ad parētē: imolatur et uittulus: sagittatus stolā accepit et amulū: ut xp̄i recipiat uestimentū qd̄ dudū polluerat et audire mereatur. **L**andida sunt semp uestimenta tua: receptoq; signaculo proclamet ad dñm . p̄ peccati in celū et corā te et reconciliatus osculo dicat ad eū **S**ignatum ē sup nos lumē uultus tui dñe **I**ustitia iusti nō liberabit eus in quacūq; die peccauerit: et iniquitas iniqui nō nocebit ei. **I**n quacūq; die conuersus fuerit **D**ñi quēq; iudicat deus sicut inuenerit: nec p̄terita cōsiderat: sed p̄sentia. **S**i tñ uetera crimina nouella cōuersione mutentur. **S**epties cadit iustus et resurgit. **S**i cadit quomō iustus? **S**i iustus quomō cadit? **S**i iustu uocabulus nō amittit qui p̄ penitentiā semp̄ resurgit et nō solus septies s; septuagies septies delinquenti si cōuertatur ad penitentiā peccata donantur. **L**ui plus dimittitur plus diligit. **D**eretriz pedes saluatoris lachrymis lauauit: et crine detergit: et in typū ecclesie degētibus cōgregate meretur audire. **D**imittuntur tibi peccata tua. **P**harisai iustitia p̄t̄ sup̄bia: et **P**ublicani hūilitas cōfessione saluatur. **P**er **H**ieremiā cōtestatur deus ad summā loquar cōtra gentē et regnū: ut eradicē et destrūā et disperdas illud. **S**i penitentiā egerit gens illa a malo suo qd̄ locutus sus aduersus eam agā: et ego penitentiam sup̄ malo qd̄ cogitauit ut facerē ei: et ad summā loquar sup̄ gente et regno ut adifices et plantes illud si fecerit malus in cōspectu meo ut nō au d̄at uocē meam **P**enitentiā agā sup̄ bono qd̄ locutus sus ut faceres ei statimq; infert **E**cce ego fringo cōtra uos malū: et cogito cōtra uos cogitationē. **R**euertatur unusquisq; a uia sua mala. et dirigite uias uias et studia uestra: **Q**ui dixerunt desperauimus. **P**ost cogitationes eius n̄as ibimus: et unusquisq; post prauitātē cordis sui malū faciemus. **S**imeon iustus loquitur in euāgelio **E**cce hic positus ē in ruinā et in resurrectionē multoy. **I**n ruinā uidelicet peccatorū et i resurrectionē eoy qui agūt penitentiā. **A**postolus ait ad **C**orinthios. **A**uditur inter uos fornicatio et talis fornicatio qualis nec inter gentes quidē ita ut uxorē patris aliquis hēat et uos inflati estis et non magis luctus habuistis ut tolleretur de medio uestrū qui hoc opus fecit: et in secunda ad eosdes epistola. **N**e abidātori tristitia pereat qui eiusmōd̄ ē re uocat eus et obsecrat ut cōfirmet sup̄ illū charitatē ut qui incestu pierat penitentiā cōseruetur. **N**ullus enī s; mūdus a peccato nec si iustus quidē diei fuerit uita eius quāto mius mūdi erit inuicibilis āni uitā illius? **A**stra quoq; ipsa nō sunt mūda i cōspectu eius et aduersum āgelos suos puerus quid excogitauit. **S**i in celo peccati: quāto magis in terra? **S**i delictū in his qui carēt

tentatione corporea: quāto magis in nobis qui fragili carne circūdāur? **E**t cū apostolo dicitur miser ego quis me liberabit de corpore mortis huius. **N**ō enī habitat in carne n̄a bonū nec agius qd̄ uolumus: sed qd̄ nolumus ut aliud n̄a desideret aliud caro agez cogatur. qd̄ si quidā iusti appellātur in scripturis et nō solū iusti: sed iusti i cōspectu d̄i iux̄ illā iustitiā iusti appellātur iux̄ quā supradictū est. **S**epties cadit iustus et resurgit et iuxta quod iniquitas iniqui nō nocebit ei: i quacūq; die conuersus fuerit cui despondus est? **D**eniq; te **S**acharias pater **J**oānis qui scribitur iustus: peccauit in eo qd̄ nō credidit et stans silentio cōdēnatur: et **J**ob qui iustus et imaculatus et sine q̄rela in principio uolūmis sui scribitur postea et dei sermone et cōfessione sua peccator arguitur **S**i **A**brāhā **I**saac et **J**acob propheta quoq; et apostoli nequaquā carere peccato si purissimū truciū habuit paleas mixtas quid de nobis dici pot? **D**e quibus dicitur est: **Q**uid de paleis ad frumentus dicit dñs et tñ palea suuro reseruatur incendio. **E**t **S**isania hoc t̄pre mixta sunt segetibus frumētoy: donec ueniat qui habet autentlabz in māu sua: et purgabit areā: ut triticū cōgreget i horrea: et quisquillas gehēnā igne cōburat **H**ec oia quasi p̄ pulcherrima scripturarū prata discurrens in unū locū uolui congregare: et de speciosissimis floribus coronā tibi texere penitentiā. quā imponas capiti tuo: et assumes pennas colubz et uoles et requiescas et demētissimo recōdieris patri. **N**arrauit mibi uxor quōdas tua nūc soror atq; cōserua q̄ iux̄ p̄ceptū apostoli ex consensu abstineritis ab opere nuptay: ut uacaretis orationi. **T**uaq; rursus uestigia q̄ in salo posita fluctuasse: **I**mmo ut aptius loquar esse prolapta. **J**lam at̄ audisse a dño eus **M**oysē **T**u hic uero sis mecum et dixisse de dño **S**tatuit supra petrā pedes meos tuam domū q̄ fundamēta fidei solida nō hēbat postea diaboli turbine concidisse. **P**orro illius stare in dño et suis tibi hospitii nō negaret ut cui cōiunctus prius fueras corpore nunc spiritu copuleris. **Q**ui enī adharet deo unus spiritus ē. **L**ūq; uos rabies barbaroy et iminens captiuitas seperaret sub iurisiurādi testificatione pollicitus es ut ad sancta transeuntē loca uel stans uel postea sequereris: et seruares aias tuā: quā uisus fueras negligētia pdidisse. **R**edde iḡ qd̄ p̄nte dño spopōdisti. **I**ncerta est uita mortalium ne āte rapiaris q̄ tuam impleas spōsionē. **I**mitare eam quā docere debueras pro pudor fragilior sexus uincit saeculus et robustior supatur a seculo. **T**anti dux scemia facti ē: et nō segris eā cuius salute cādidatus es fidei. **Q**uā si te rei fialiari tenēt̄ **I**lquix ut .s. mortes āicoꝝ et ciuū uideas: et ruinas urbū atq; uillay saltē inter captiuitatis mala et feroces hostiū uultus: prouiciā tuā infinita naufragia teneto tabulā penitentiā: et memēto cōserua tuā q̄ tuā quōtidie suspirat salutē. **T**u uagaris ip̄tia. imo nō p̄tia quia p̄tia pdidisti. **I**sta pro te i locis uenerabilibus resurrectionis et crucis: et incunabulorū dñi saluatoris in quibus paruulus uagūt tui nō omnis recordatur teq; ad se oīdibus trahit: ut si nō tuo merito: saltes huius salueris fide. **F**acebat quōdam paralyticus in lectulo: et sic erat cunctis artubz dissolutus ut nec pedes ad gradientem: nec māus mouere posset ad p̄cādū: et tñ perfertur ab aliis et restituitur pristinae sanitati: ut portaret lectulum: qui dudū a lectulo portabatur. **E**t te iḡ absentem corpore: p̄sentem fide offert cōserua tua dño saluatori et dicit cū chananea filla mea male a d̄mōio uexatur **R**ecte enī appellabo aias tuam fillam aia eius quæ sexus nescit diuersitatē: q̄ te quasi puulū atq; lactentē et necdū ualentem sumere solidos cibos inuitat ad lac infantia: et nutritis tibi in alimenta demonstrat ut possis quicere cum **P**ropheta **E**rrauit sicut ouis perdita .

quxrere serum tuum quia mandata non sum oblitus.

Obturgatio accerrima beati Hieronymi in Susannas uirginē a diacono corruptas: et i fornicationes sacrilegi-
tūq; prolapsas: ubi cōmēorat quantus bonū amiserit
et i quantū malus inciderit In paratorē quoq; sceleris
inmēbit: et utriq; ad pccitentiā exhortatur ex diuer-
sis psalmis lamētationē texens quas per dies singulos
recēsendas iungit .

Quid taces o anima Susānā? Quid
cogitationib; xstias? quid non erum-
pis in uoces et mētis tua exponis ar-
dorē ut aliquod solatius capias? Hoc
plane hoc erit quasi remediū quod
dā agritudinis tuæ si aperto ore conceptus digeras sce-
lus. Nam et ulcus cū iuerit tumidū quāuis supputatū
euaporās praxiat refrigerium passionis Audite me oēs
qui prope estis et qui longe: et qui timētis dñm et eius
ecclesie gaudio cōgaudetis: et tristitia eius collugetis
sicut scriptū ē Gaudete cū gaudētib; flete cū flētibus
Vos autē appello qui caritatē christi firmissimā retine-
tis et nō sup iniquitate gaudētis: sed potius igemiscitis
Aduertite potius uerba oris mei et an ex iusto dolore
procedāt iudicate: et detecti sceleris qualitates mecū xpi-
ter perhorrete Virgo quaxdam nobilis noie Susanna
dicata christo sapiens et erudita ruit i foueas turpitudi-
nis cōcepit dolorem: et peperit iniquitatē: Se perdidit
et ecclesie dei maculauit hinc oīs aīa christiana uulnus
grauē excepit: Quia datum est sanctum cambus: et mar-
garitā missa sunt aīe porcos A rabidīs enim hominib;
nomen laceratū ē sanctitatis et ab imūdis et luteis pra-
xiolum cōculcatū ē propositū castitatis. Hinc xstus aīe
mex hinc isanabilis dolor quia unū malum bona pluri-
ma secū trahit et unius nubecula peccatrici totam lucē
pene obscurauit ecclesie. Assumā igitur prophetica uo-
cē et flebiliter dicā Audite me oēs populi et uidete do-
lorē meum Iuuenes mei et uirgines mex abierūt i ca-
pitiuitatē Vere enim hax ē captiuitas ubi aīe peccatorū
captiua ducitur Ad te ergo nūc mihi sermo ē q̄ caput
boꝝ et cā malorum eoꝝ: quax multipliciter misera cū glo-
ria uirginitatis nomen ēt perdidisti. Refas enim ē Su-
sanna uocari uocari te nō castā nō licet nōinari qd̄ non
es Unde icipiām: Quid primus quid ultimū dicam: bo-
na cōmemorem quax perdidisti: an mala desleas quax in-
uenisti? Eras uirgo in paradiso dei: utiq; iter flores ec-
clesie: eras sponsa christi: eras tēplū dei: eras habitaculū
spiritus sancti Et cū dico totiens eras necesse est ut toti-
ens igemiscas: quia nō es qd̄ fuisisti Incedebas in eccle-
sia tanq̄ colūba illa de qua scriptū ē Pennax colūba de
argētata: et posteriora dorsi eius in pallore auri. Splē-
debas ut argēum: fulgebas ut aurum cū synceras con-
scientiam praxerebas: Eras tanq̄ stella i manu dñi: nul-
lū uētū nullas nebulas praxerebas Quax istā subitā cō-
uersio: q̄ ista bepētina mutatio: de dei uirgine facta ē cor-
ruptio iathāe: d̄ spōla xpi scā ē scortū execrabile d̄ tēplo
dei sancti imūditā d̄ habitaculo sps sc̄i tugarius diaboli
Quax icēdebas cū fidutia in columba: nūc lates i tene-
bris ut uespertilio quax fulgebas ut aurū propter uirgi-
nitatis decorē nūc uillor facta es luto plateaz etas et
indignorū pedib; cōculcatis. Quax fueras stella radiās
in manu dñi uelut de alto ruens caelo extinctū cōuersa
es in carbonem nigram De tibi misera et iterus ue q̄
tanta bona pariter propter parū tēporis luxurias per-
didisti Quam tibi spes apud christū dñi dereliquisti: cu-
ius mēbra tollēs fecisti mēbra meretricis. Quo te spiri-
tus sanctus uisabit cū eus repudiaueris qui se quoq;
a cogitationib; sordis longe facit. Sed uenimus ad hu-

mana ut illa diuina noscātur. Aspice quis sanctorū quax
sanctarū tibi approximare nō exhorreat. Apert oculos
si poteo erige frontē si audeo: et aliq̄ sanctorū fidu-
cialiter ituere. Nonne tuas facies conscientia cōmisi tā
q̄ plumbū inclinā et premit Nonne tenebrax ante ocu-
los et dura caligo uersatur? Nonne timor et tremor anī
man tuas et mēbra quassant? Si ergo homines i car-
ne constitutos et alicuius forsitan delicti obnoxios nō
potes intueri tā graui cōfusione sepulta: Quid facies
coras castis apostolis? Quid facies corā dāniēle et He-
lia et tantoꝝ exercitu prophetarū? Quid facies coram
Mariā Tecla et agnete et immaculato choro partatis?
Quid deniq; facies corā angelis sanctis? Nonne splen-
dore et claritate immaculatoꝝ quasi fulminib; percussa
cōbureris Sed dictura es forsita Non potui sustinere
quia carnes fragilē circumferebam. respondet tibi bea-
ta Tecla cum suis innumerabilib; sociis et nos eadē car-
ne amicta suimus nec tamē plenum propositus castita-
tis nostrax aut fragilitas carnis potuit mutare aut sentia
tyrānorū per uaria tormenta deice: reuera nō potest
corrupti caro: nisi mens fuerit ante corrupta. Rema-
nebit ergo i crimine aīa quax carnē praxcedit in crimine
sed dicitis Nolim hoc malū nam passa sum uiolentiam.
Respondet tibi illa fortissima Susanna: cuius tu no-
men fallaciter bauiabas Ego inter duos presbyteros
posita iter duos utiq; populi iudices: sola inter siluos
nemoris cōstituta uinci nō potui: quia nec uolui. Tu ab
uno ineptissimo adolescente et i media ciuitate quomō-
um potuisti pferre nisi quia uilro uisari uoluisti: Quis
deniq; tuas uoces audiuit? quis obluatationes sensit?
Ut autes hax omittā: certe post illas tantam uiolentias
detegere scelus debuisti: Si nō nobis uel parētib; uel
tuis sororib; debuisti. Eset enī excusatio infelicitatis:
eset consentia tua plena purgatio si hostem Iudici-
tū tuax deduxisses in publicum. Sed erubuit forsita
ne te uiolatam multi cognoscerēt Et ut quid nū-
isti ubi non erat timor nisi ut tacebo crimē cum adulte-
ro sapino te sociareo. Eset aut pudor prohibuit cōfiteri
Quid de secūda cōmixtione dicitis? Quid de tertia: quid
de sequenti commertio scēditatis Eset tam cesserit uo-
lentia signētus: cesserit tā ruboris argētus ubi touens
mēbra illa dicata christo sceleris mechimi uiscerib; pol-
luēda praxbuit horret horret aīus mēa hebescit cū ad-
imūsceleris peruenitur. Nā et medicus quito sortis
sit animi tū cū altius secat uulnus puto ex pte aliqua su-
stinebit horrores Deu perditā tas ne intelligit oēs uitas
excusationis penitus tibi exclusas Jam ne sentis quāntū
tibi mali in carne et in anima nefaria libido contulerit?
Non istam de te confusionem tuax expectauerat pater
qui te sibi singularē gloriā cōputabat. Nō hūc luctū et
has lachrymas ex te sibi nascituras crediderat mater:
quax parius sui genitus per tuā uirginitatem solabatur.
Nō sces tu nō sorores hoc ex te dedecus expectabant
Quos oēs quasi uno gladio tui sceleris grauitē saucia-
sti Si fuisses cōmuni sorte defuncta fleissent te admodū
cū propter desiderium parētes sed exultassent grāditer
quia immaculatā praxmiserāt uirginē hostiam tuā domi-
no propiciatricē suoꝝ uidelicet scelerū. At nūc plāgunt
mortuā et nō mortuam: lugēt uiuas et nō uiuas: Mor-
tuam utiq; gloriā uirginitatis: uiuā dedecorū turpitudi-
nis. Ingratus est pater suis uiscerib; ex quibus existi:
Maledicit suo utero mater ex quo in hanc lucēs infeli-
citer processisti: nec tamē modum suo dolori reperunt
Nisi hoc plane solū uidētur habere solatiū quia te nec
p̄ cōpult: nec mē coegit ut uirginitatē profitereris quā
et uilro professa es Nā scio cū multas tibi difficultates
tuno genitor proponeret: cū arduū iter seruandax uirgi-
nitatis igereret te non solus p̄tinaciter stentisse: sed etiam
.1.2.

reuelationes tibi datas dixisti terribiles. In quātu ergo mercedē sibi sperabant ex eo qd nō tuo proposito restiterunt. In tantū tibi misera intelliges pōdus iudicii crescere qd non seruasti qd ultro promissisti. **Quibus** te spiritus serpens ille nequissimus obligauit. **Quibus** te uenis infecit ille: qui eūā decepit: ut tāta te cecitate periret uel tantam aīx tuā faceret obliuionē: **Non** ex memoria sancti dei dōinica resurrectionis: in quo diuino altari te obtulisti uelandā. In quo tanto talis solemnī cōuentu ecclesie inter lūina neophytorū inter candida totū regni caelestis qī regina regi nuptura processerās. **Non** es mēorata qualis ad te die illo facta est allocutio ista aspice filia: intuerē o uirgo quātus ad sponsi tui et dñi gloriā cōuenit populus. **Seruare** te oportet si dem quā sub tantis testibus polliceris: **Semp** cogita cui uirginitatē tuas spopōderis: facilius oportet sanguinē eius spiritu fundere q̄ castitates p̄dere. **Hic** tunc in illo die cōsecrationis tuā dicitis et sup castitates p̄conūsa sacro uelāine tecta es: ubi ois populus dotes tuā subscribens nō atramento s̄ spiritu pariter clamauit amen. **Vincor** lachrymis cū hāc recordor: cōpungor stultis cū hāc hūana exempla cōsidero. **Nam** iter decē teste s̄ cōfectis sponsalibus nuptiis cōfirmatis. **Ant** scēmina uiro cōiuncta mortali nō sine magno piculo p̄petraret adulteriū? **Quid** ubi inter innumerabiles testes ecclesie coram āgelis: et exercitibus caeli facta copula spiritalis per aduletriū soluitur. **Nescio** an posit et cōdigna mors ac poena cogitari dicit aliquis? **Uelut** ē nubere q̄ uiri **Hoc** dicitur ad nō pollicitas p̄tinet: ad nōdus uelātā: **Le** te: quā spopōdit se christo et sanctus uelamen accepit tam nupit ias immortalī iūcta est uiro: Etiam si uoluerit nubere cōmuni lege adulteriū s̄ p̄petrat: ancilla mortis efficitur: si hoc ita ē quid p̄ ea dicendū est q̄ occulta est furtiua turpitudine supratū et fingit se esse qd non est. **Habitu** uirgo facta nō uirgo. **Hic** adultera et in actu et in aspectu. **Sed** ad te itez redeā quā obliuionē tātoz passā es bonoz: et spectaculus tantoz facta maloz ea **Quomō** tibi in actu illo ignōdioso nō ueniebat ad mētem habitus uirginalis: processus ad ecclesias inter uirgineos choros? **Quomō** oculos tuos nō p̄strigebat lux uigiliāz? **Aures** tuas nō penetrabat hymnoz spiritalium cātus: **mentē** tuas nō lectionū celestium uirgines? **Hic** uel maxime clamante apostolo fugite fornicationē qd omne peccatus qd fecerit homo extra corpus est. **Qui** autē fornicatur: i corpus suus peccat. **Et** cū dicit i corpus suus tñ in christo eius peccare demonstrat. **Hic** sub iungit. **Non** estis uiri empti eius estis p̄tio magno gloriificate deus in corpore uo. **Et** iterum dicit fornicatio at et ois imūditia nec noietur in uobis sicut decet sanctos et seposita oī adulatione sententiā facit apostolus. **Hoc** inquit scitote intelligentes qd ois fornicator aut immūdus nō erit hāres in regno christi et dei. **Hic** tanta et tam terribilia nō tibi ueniebāt in mentem: cū ad illud opus nefarius tua mēbra peterentur: sed mortifera te obliuio tāq̄ in gurgites altissimi demergebat: et quasi captiuas execrabilis libido ducebat nōne uel illud locū tabulis separati i quo i ecclesia stabas recordari dēuisti ad quē religioſa et nobiles matronae certatis currebāt tua oscula cupiētes? **Qua** sanctior es: quā dignior es? **Nonne** uel illa p̄cepta recordari dēuisti q̄ oculis tuis ipse scriptus partes ingerebat. **Diuisa** est mulier et uirgo. **Qua** nō est nupta: sollicita est q̄ dñi sunt: quomodo sancta sit corpore et spiritu. **Tu** at in contrariū uertis dicitur ita agens ut nec corpore esses sancta nec spiritu. **Corpore** quidem fornicando spiritu at uirginē mētēdo. **Proh** nephas solet famā subsequi factus tuū at ad malum fama puenit. **Hic** cū ante triēniū rumor quidam et susurratio de te fuisset tu synexitate p̄tendebas uin

dictā de maledictis i ecclesia publice postulabas. **Quos** astus ego sustinui? quos p̄ tuus pro tua sustinuit opinione labores: requirentes singulos: asringētes singulos ut auctores ifamā inuenireus. **Grave** enī erat nobis et omnibus bonis itolerabile de dei uirgine uel turpe aliquid dici. **Nec** hoc uerita es: nec hoc āte oculos habuisti ne uentres inimicis i gaudiū et eos hēres infēfos qui pro tua opinione laborabāt. **Multis** audax ut te conscientia non terreret. **Sed** ille qui dixit Nihil occultus qd nō reuelabitur et uos inquit fecistis in occulto ego autem facias in māfesto ille qui nō mentitur surtiū opus deduxit in publicus: et in cōspectu solis hūis tenebrarū opa denudauit. **Quicquid** p̄tendit sermo crudelior incurrit et cupiēs moderari nō inuenit. **Oblita** ergo propositus: parentes oblita ecclesias totam oblita: gloria uirginitatis oblita: honorē dignitatis et tā p̄sentes oblita: promissiones regni oblita: terribile iudicium amplexa es: corruptiones prouulisti fructus cōsuetudinis fines uero nō ortis seuerissimus et interitū temp̄tenuis: et certe nō hēs quid de nostra negligētia cōgraris. **Quodcūqz** enī qd ad officium pastoris pertinet tibi et oibus nō negatus est. **Dilectio** spiritalis adhibita cōmunitio sancta nō defuit. **Oblita** domū patris ut scriptū ē ad māsteriū uirgiale trāsisti iter tot posita nō dicā tuta eē debueras si uoluisses s̄ et aliis tutelā dāe potuisses. **Is** frustra hāc et alia prouisa frustra hymnū exp̄. **si** quo et glā propositi et obseruatiā pariter dēatāres. **Sicut** secus uis: semiaui i spinio: seminaui in petrosa: **Aut** enī in corde tuo uerba mea uolucres id est demones rapuerūt aut malis tuis cogitationibus suffocata sūt auferuerūt uno ardoz libidinis. **Deu** me qd ubi putabā p̄ edificare auz argentū lapides p̄ciosos inuenis sū magna scēni stipulas arsuras materias laborans. **Uicaz** et ego secūdm prophetas **Deu** me qd factus sū sicut qui colligit stipulā in messe. **Et** quidem si solas dānandā fecisses erat quidem tristitia s̄ forsitā tolerabilis. **Hic** uero quātā aīas tuo hoc scelere saucia sūt: quātā aīas p̄ te de proposito suo poenitere fecisti quātā labia ēt infidelium inquinata sūt uā dñi blasphemādo: **Aperuit** in uos gentilitas os suus: et aduersus ecclesias sanctā synagoga iud̄oz p̄ tuas dedecus exultauit. **Qd** si ille qui unus scandalisauerit mola aligatus p̄cipitari debet in mari. **Quid** de te pronūtiā p̄ cuius scelus ois aīa sauciata est et nomen dñi in gentibus blasphematus. **Nōne** quotiens tibi dī o uirgo totiens tibi cumulus iniquitatis accrescit? **Jaces** ecce uulnerata iaces ecce prostrata. **Supio** prodesse: s̄ subueni nō possis: qd totus caput in dolore totus cor mactata est. **A** pedibus usqz ad caput sicut ait **Esaias** nō est malagma imponere. **Infirmitas** tua oē humanā medicinx excedit auxiliū. **Licet** tā bōi q̄ mali iusta indignatione p̄moti te omni depopulatione addecoratā oī tormentoz genere disructandā iudicēt morte mulctandā aut ignibus exurendā **Ego** tñ qui scio grauiora facinorosis seruārū tormenta: et sine sine impias aīas manē cruciatas nō t̄pales utiqz s̄ xternos alius te uolo affici cruciatibus profunris utiqz nō aīam p̄dituris. **Ergo** secūdm diuinā sententiā dabo cōsiliū **Solus** enī et unicū tentādū est remediū illā qd diuina uox p̄ **Ezechielē** miseris porrigit **Nolo** inquit mortē peccatoris quātū ut couertantur et uiuāt. **Et** iterū **Post** hāc dixit **Conuertere** ad me **Nūquid** resina nō est in galaad aut medicus nō est ibi? **Quare** nō ascendit sanitas filix populū mei? **Hic** itaqz dicta poenitentia sapiūt: hāc sententiā dei uocāt ad poenitentia peccatores: **Poenitendo** ergo est necessaria sicut uulneratis necessaria medicamēta. **Sz** quātā putas et qualis ne cessaria est poenitentia: q̄ aut xquet crimē aut certe excedat. **uide** ergo si simplex peccatiū adulteriū ē

an duplex sit per illā necē quæ facta dicitur i occulto et
 secūdi cōsuetū molē exhibēda ē pccnitētiæ maguitudo
 Pccnitentiā ergo nō uerbo ē agēda s; facto Hæc autē
 sic agitur: Si tibi ante oculos proponas de quanta glo
 ria rueris: et de quo libro nomē tuū deletū ē et si te ias
 possitā cōdas prope ipsas tenebras exteriores ubi fletus
 est oculoꝝ et stridor dētiū sine fine Lū hæc certa fide
 sicut sūt aio cōceperis quia necesse ē praxuaricatricē ani
 mā tartareis pccnis et gehēnæ ignib; tradi sic aliud eē
 remediū cōsūtū post unctū baptisima cō pccnitentiæ
 solatiū quātūm afflictiōes quātūm laborē et i deco
 rem eris subire contēta dūmodo ab æternalib; pccnis
 libereris ergo hoc tecū cogitans et mente pertractans
 facti tui uipa iudex esto crudelior Jn primis dñis cura
 uitæ huius intermittēda ē tibi et quasi mortuam te exti
 mans sicut es quomō possis reuiscere cogita Deinde
 lugubris tibi accipiēda ē uestis: ac mēs ac mēbra singu
 la digna castigatione puniēda. Amputētur crines qui p
 uanā gloriā occasione luxuriæ præsterūt Defluāt oca
 lis lachrymæ qui masculū nō simpliciter aspererūt. pal
 lescat factes quæ quōdā irrubuit impudice Totū deniq; q
 corpus icuria et ieiuniis maceretur cinere aspsus et op
 tus cilitio perhorrescat quia male sibi de turpitudine pla
 cuit Hor uero sit liquefcens tanq̄ cara ieiuniis inquit
 rano seipsus et cogitandib; uētilis quare sit ab inimico
 subuersū Sensus etiā crucietur: quia i mēbra corporis
 cū haberet dominationē malū gessit iperitū. Talis uita:
 talis actio pccnitentiæ si fuerit pfeueras audebit sperā et
 si nō gloriā certe pccnæ euacuatōē Dicit enī deus **U**
 uertimini ad me: ego cōuertar ad uos: Cōuertimini ex
 toto corde uestro in ieiuniis et fletu et planctu **R**irūpīte
 corda uestra non uestimēta uza qm̄ pius et misericors
 est Sic cōuersus magnus ille Dauid iustificatus ē: Sic
 niniue peccatrix illa ciuitas incūbētē sibi euasit iteritus
 Peccator ergo qui sibi nō pepercerit a deo illi parcentur
 Et si futuras pccnas gehēnæ ppetuas i hoc paruo uita
 spatio cōpēsaerit seipsum ab æterno iudicio liberabit:
 Grandi plaga alta et prolixa opus ē medicina: Grāde
 scelus grāde habet necessariā satisfactiōē: Nā nō ē du
 bins leuius eē crimen ubi peccatum suum homo ultro
 confitetur et pccnitet: At ubi celans mala sua iuitus de
 tegitur: nolēs publicatur Illud grauius scelus ē quod
 tibi utiq; pronemisse negare nō poteris: et ido fortius ē
 dolēdū q̄ pccnē fortiter. Si mēte cernerēt hoies pccōis
 quale iudiciū iminet mūdo sētis hūanus nō dispergere
 tur uanitate seculi si nō ifidelitate grauaretur. Quātum
 nis et qualēnis cruciatū ad p̄sēlibēter sufferrēt et s̄cēt
 uita lōgior dūmō ne illas pccnas æterni ignis icurrerēt
 Sed tu q̄ ias igressa es agones pccnitentiæ istis misera:
 fortiter ibare: tanq̄ naufragiū tabulæ sperās per ipas te
 posse ā profūdo criminis liberari: ibare pccnitentiæ usq̄
 ad exitum uitæ: nec tibi p̄sumas ab hūano die posse
 uentias dari: q̄ decipit te quicūq; hoc tibi polliceri uolu
 erit. **C**ux enī proprie i dñm peccasti ab ipso solo te con
 uentit in die iudicii expectare remediū .

Expliat obiurgatio i Susānā et i quibusdā libris inueni
 tur et sequēs obiurgatio i iuuenē sceleris ppetratorem

Dentū salū loquendi ad iuuenem qui scelus cōmiserat

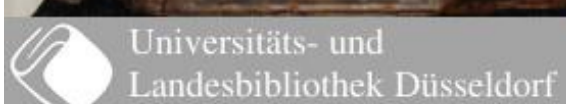
Dete at quid dicā fili serpētis: minister
 diaboli: uolator tēpli dei qui in uno
 scelere duo crimina ppetrasti **A**dulte
 riū utiq; et sacrilegiū: Plāe ubi uas
 christo oblatū: dño dīcatū demētū temeritate polluisit
 Baltasar rex ille psay: q̄ i uas dñicis q̄ de tēplo hie
 rusalē fuerāt a p̄e eius sublata bibe cū suis amicis et

edebitis usurpauit ipa nocte manu āgeli pccussus crud
 li morte punitus ē: quid de te arbitraris pdite pariter et
 pditor: qui uas radnabile cōsecratū christo sancificatū
 ip̄i temeritatis ip̄o sacrilegio polluisit: et tui propositi
 inmemor et iudiciū dñi cōtēptor **M**elius enim fue
 rat te fuisse nec natū ut te sibi gehēna propriū filius uē
 dicaret. Et licet te ipm̄ cōsciētia sceleris agat per diuersa
 p̄cipitē fugit enī ipius nemine p̄sequēte licet et dura
 peccati imagines dormiētē quoq; p̄terreāt nedū uigilā
 tē tāen cū neq; a pastoꝝ etiā ouī morbida uel mortura
 denegatū sit pccnitentiæ remediū: do cōsiliū **P**etas ultro
 carceres pccnitentiæ obruas catenis uiscera: aias tuam
 gemitū ieiuniisq; dīscruetes sanctorū petas auxiliū ia
 ceas sub pedib; electoꝝ ut nō tibi p̄ cor ipccnitent the
 saurises irā i die iræ et iusti iudiciū dei qui reddet unicui
 q; secūdū opera ipsoꝝ nec te in eoꝝ numero cōstituas
 quos lugez **P**aulus **Q**ui ante peccauerūt iquit et non
 egerunt pccnitentiā sup̄ imunditiā fornicationē et libidī
 nes quā gesserūt **N**ec tibi de multitudine peccatū simi
 lius blandiaris et dicas nō egi hæc solus: multos habeo
 socios **S**ed recogita quia multitudo socioꝝ ipunitatē
 non facit criminū **N**as in sodoma et gomorra et i totis
 quinq; ciuitatib; innumerabiles utiq; habitabant **S**ed
 ecce oēs pariter qui libidinose corpora sua tractauerūt
 imbrib; igneis cōflagrati sunt **S**olus autē **L**oth de
 illo inuitabili scēdio effugit quia ab illa turpitudine se
 præsterat alienū. **E**xclude ergo uel nūc iselīx ā corde
 tuo blādimenta serpentis: et luctu et fletib; dū i corpo
 re tuo immūdo aīa illa tenebrosa uersatur imediū tibi
 in die necessitatis acquire: sēper āte oculos habēs apo
 stoli sententias quia oēs nos manifestari oportet ante
 tribunal christi ubi serat unusquisq; propria corporis
 sui secūdum q̄ gessit siue bonus siue malū: **I**nstruit uir
 ginez uerbis quib; utatur .

Quis cōsoletur te uirgo filia sion quia
 magna facta ē sicut mare cōtritio tua
 effundere sicut aqua corā facie domi
 ni extolle ad eus manus tuas pro re
 medio peccatoꝝ tuoꝝ. **A**ccepe igitur
 lamētū ut primo quidē nullo die quinquagesimus psal
 mus intermittatur quia in negotio tali cantatur usq; ad
 uersiculus illū **L**or cōtritus et huiliatū deus non sper
 nit gemitu lachrymisq; paru: insup̄ hanc lamētationes
 non sine cōpunctiōe cordis i cōspectu dei iudicis sun
 de. **Q**uis dabit capiti meo aquā et oculis meis fontem
 lachrymarū: ut desleā uulnera animæ meæ **C**ōuersi sūt
 dies mei in luctū cantica mea i lamentationem: recessit
 sonus hymnoꝝ et latitā psalmoꝝ: et successit dētiū
 stridore fletus: oculoꝝ: **O**bmūtū et humiliatus sum
 et silui a bonis et dolor meus p̄ singulos dies inuabi
 tur. **L**ocaluit cor meū intra me: et in meditatione mea
 exardescit ignis **T**imor et tremor uenerūt super me: et
 contexerūt me tenebræ. **A**byslus circūdedit me extre
 mo demersit caput meū scissura inferi **D**eu me q̄ facta
 sum sicut sodoma et cōbusta sicut gomorra. **Q**uis mise
 rebitur cineri meo **D**urius offendi q̄ so doma: quia le
 gem nesciēs deliquerat: ego accepta gratia peccaui. **S**i
 homo peccet i hominē erit qui iterueniat **E**go peccaui
 in dño quē propitiatorē iueniā **C**ōcepti dolorē et pepe
 ri iniquitatē **L**acu effodi et icidi i foueā quā operata sūt
Ideo cōuersus ē dolor meus i caput meū: et i uertice
 meo iniquita mea descendit **I**mmunditiā ante pedes
 meos. **N**ō sui memor nouissimoꝝ et cecidi miserabil
 ter nec ē qui cōsoletur me **Q**ū q̄ acerbus fructus luxu
 riæ amarior felle: crudelior gladio: **Q**uomō facta sūt in
 desolationē subito defeci: perū propter iniquitatē meā
 uelut somnū surgētis **I**deo i ciuitate dñi nullificata est
 .t.;

tibi quidē praximia cordis hebetudine intelligēda con-
 cefferim **P**rophetaꝝ uerba cōtēnis **S**s respōdebit tibi
 Amos i tribz et quattuor impietatibz nōne auersabor eū
 dicit dñs. Quoniam emz **D**amascus gasa tyrus idūza
 amonyte moabite iuda quoqz et israhel sape ad se del
 uaticinio destinato ut agerēt pccnētētiāz aliqñ audire cō
 tēpserūt irā suā quā illaturus ē dñs cās iustissimas pro
 fect dicēs i tribz et quattuor impietatibz nōne auersabor
 eos. Sceleratū ē iquit male cogitare cōcessi: nequius ē
 mala cogitata uelle pficere: **E**t hxc pro mea benignitate
 benignus idulsi. **N**anquid et opere p̄m iplēdus fuit: et
 mea supbe calcāda clemētia. **T**amen post factū q̄r malo
 pccoris p̄itētā q̄r mortē n̄ sani opus h̄m medico s̄ ma
 le habētes: iacētū manū porrigo et cōspūz i saguie suo
 ut propriis fletibz exhortor qd̄ si n̄c sic p̄itētā uult age
 re et fracto nauigio tabulā p̄ quā saluari poterat nō itē
 tat: **Z**ogor dicez sup tribz et quattuor impietatibz nō auer
 labor eū dicit dñs **A**uersionē dicēs esse pro pccna dus
 suā relinquitur peccator uoluntati. **I**nde ē qd̄ peccata
 paruz in tertā et quartā generationē resituit dū non
 uult statim puniꝝ peccātes: sed ignoscens primis postre
 ma cōdēnat. **A**lloquin si protinus scelerū ultro existe
 ret et multos alios et certe **P**aulus apostolū ecclēsiā nō
 haberet **E**zechiel cuius supra fecimus mētiōē d̄ uer
 bus ad se factū reserēs ait **A**perit os tuū et māduca qd̄
 ego dabo tibi **E**t uidi iquit et ecce manus extēsa ad me
 et i ip̄a uolumē libri et inuoluit illud in cōspectu meo et
 in ip̄o scriptū erat a facie et retrorsū lamētū et carnē et
 ue **P**rima scriptura ad te p̄inet si tū uolueris ageꝝ pcc
 nētētiā post delictū **S**ecūda ad scōs qui ad dei cāntū
 prouocātur **N**on ē enī pulchra laudatio in oī peccato
 rīs. **T**ertia ad tūi similes qui desperātes semetip̄os tra
 diderūt se inuiditiā et fornicationē et uētri et: hīs quā in
 fra uētres sunt qui putant oīa morte finire: et nihil esse
 post mortē et dicūt **T**ēpestas si trāsierit non ueniet sup
 nos: liber ille quē propheta deuorat: oīs series scriptu
 rariū ē in quibz et pccnētens plāgitur: et iustus canitur
 et maledicitur desperanti. **N**ihil ita ip̄ugnat deo q̄ cor
 impccnētens. **S**olus crimē est qd̄ uentis consequi non
 potest: **S**i enī ei ignoscitur post peccatū qui peccat de
 lūit. et ille flectit iudicē qui rogat **I**mpccnētens autem
 omnis ad iracūdiāz prouocat iudicātē solū desperatio
 nis crimē ē quod mederi nequeat. **P**orro ut scias quo
 tidie deus peccatores ad pccnētētiā prouocat qui se rigi
 de p̄fiterunt: de clemēte seueꝝ et truceꝝ eū faciūt. **A**udī
Esaia uerba dicēns. **E**t uocauit iquit dñs i illa ad fletū
 et plāctū magnū et ad d̄ caluationē et accinationē cilici
 oruz ipsi uero fecerunt luxuriā et exultationē maciātes
 uulos et imolātes oues ut cōderēt carnes et biberēt
 uinū dicētes. **Q**uādūcūqz et bibamus cras emz morie
 mur. **P**ost quo uoces et pd̄itā mētis audaciāz scriptu
 ra cōmemorat dicēs. **E**t reuelata sunt hxc i auribz dñi
 sabaoth. **N**on remittetur uobis hoc p̄m donec moria
 mini. **S**i enī peccato mortui fuerint tūc eis remittetur
 p̄m. **Q**uod q̄ dū i peccato nixerit nō dimittetur. **P**ar
 ce quāto aīx nax: crede dei futurū esse iudiciū. **R**ecor
 dare a quo episcopo diaconus ordinatus sis. **N**ec m̄tz
 quāto sanctus hoīes tū i hoīe eligēdo potuisse se falli:
 cum et deus pccnēteat q̄ **S**atīl̄ i regē m̄xit et in duod
 cis apostolis **J**udas proditor sit reppus: et de quōdā or
 dīnis tūi hoīnibz **N**icholaus antiochenus inuidiciāz
 oīuz et neophytarū hareleos auctor extitisse referatur
Non tibi illa nunc replico qd̄ plures uirgines uiolasse
 narreris qd̄ a te nobilium uiolata matrimonia publico
 exsa sint gladio: qd̄ p̄ lupanaria ipurus et belluo curur
 risti. **D**agna quidem ista sunt p̄dere suo: sed sunt cō
 paratione corū quā illaturus sus lentora: **R**ogo quātū
 crimē n̄ ē ubi stuprū et adulterium paruz ē infelicissime

mortalis tu speluncā illā: in qua dei filius puer natus
 est et ueritas de terra orta ē et terra dedit fructū suū de
 stupro cōdicaturus igrederis **N**ō times ne de p̄sepe in
 fans uagiat: ne puerpera uirgo te uideat: ne mater dñi
 contempletur angeli clamāt pastores currūt: stella desu
 per rurlat: magi adorant: **H**erodes terretur hierosoly
 ma conturbatur: et tu cubiculum uirginis decepturus
 uirginē irrepis. **P**auco o miser: et taz mēte q̄ corpore
 phorresco: poncē tibi nolēs āre oculos tuos opus tuus
Tota ecclēsiā nocturnis uigiliis christū dām p̄sonabat:
 et i diuersarū gētūz linguis unus i dei laudibz spiritus
 cōcinebat. **E**t iter hostiā quōdā p̄sepis dñi nūc altarū nē
 amatorias epistolāz sulciebas quas postea illa miserabi
 lis quasi flexo adoratura genu iueniret et legeret et sta
 bilis deinceps i choro psallētū et ipudicio nutibz **P**ro
 nefas nō possis ultra progredi: prorūpūt lachrymāz āre
 q̄ uerba et indignatione p̄ter ac dolore i ip̄o meatu fau
 cius spiritus coartatur. **U**bi mare illud eloquētūz tullia
 nax: ubi torrens fluuuūz **D**emosibentis? **N**ūc profecto mu
 ti essent ambo: et uestra lingua torpesceret: **I**nuenta est
 res quam nulla eloquentia explicare queat: **R**epertum
 est facinus quod non minus fingere: nec scura ludere
 nec attellanus posset effari. **M**os ē i **E**gyptiis et syris
 monasteriis ut tā uirgo q̄ uidua quā se dō uouerit: et
 seculo renuntiatēs oēs seculi delicias cōculcarint mun
 danū crinē mōasterioꝝ matribz offerāt defecādū ut sic
 intecto postea cōtra apostoli uolūtātē icessurā capite: s̄
 uelato ac ligato orent: nē quispiāz hoc p̄ter tōdentes
 et tonsas nouit nisi quia qd̄ ab oibus fit pene noscitur
 ab oibus. **H**oc duplices ob causā d̄ cōsuetudine uerius
 est i naturā uel quia lauacrū nō aduunt uel q̄ sic oleus
 capite sic oīz norūt: et ne a paruis animalibz q̄ iter incau
 tus crimē gigni solent et cōcretis sordibz opprimātur uel
 deamus igitur tu uir bone inter ista quid feceris futuro
 matrimonio **I**n spelūca illa uenerabili q̄i quosdam obli
 des accipis capillos sudariola insulcis et cingulum dota
 le. pignus reportas **J**uras ei te nullā ita amauit: **D**em
 de curris ad pastorū locū et āgeloz desup itrepitū cōci
 nente i eadē uerba testaris: **N**ihil dico āplius qd̄ i oscu
 la rueris **Q**uod āplexatus sis totū quidē de te credi po
 test: sed ueneratio p̄sepe et cāpi n̄ me finit plus cre
 det: q̄ te uoluntate tantū corruisse **M**iser nōne quādo
 in spelunca cū uirgine stāz cōcepisti caligauerūt oculi tui
 lingua torpuit cōciderūt brachia pectus intrēuit: nutauit
 incellus **P**ost apostoli **P**etri basilicāz **I**n qua christi f̄ā
 meo cōsecrata ē post crucis et iurrectionis et ascensio
 nis doicx sacramēta in quibz rursus se in mōasterio uel
 curā sponderat audeo crinem eius accipere: et tecū
 noctibz dormiturus quē christo messuerat in spelunca.
Deinde a uespere usqz mane fenestraz illius affideo: et
 q̄r p̄p̄ altitudinē haxere cōminus uobis nō licebat per
 funiculus uel accipis aliquid uel remittis **D**ide quanta
 diligētia dñi fuerit ut nūq̄ uirginē nisi i ecclēsiā uideris
 et cus talem uterqz uestrus habuerit uoluntātē nisi per
 fenestrā nocte facultas uobis nō fuerit colloquēdi **O**rie
 batur tibi ut postea didici sol inuito exanguis marcidus
 pallidus ut suspitione: omni careres euāgelū christi q̄i
 diaconus lectitabas. **N**os pallorē ietūm putabamus:
 exanguis os cōtra institutū ac morē tuus q̄i confectum
 uigiliis mirabamur: ias tibi et schalx per quas depone
 res miserā parabantur: ias inter dispositus decreta na
 uigla cōdicata dieo: fuga q̄o perpetrata et ecce angelus
 ille cubiculi **C**aīx sanitor cunāz dñi custos et u fātū
 christi gerulus corā quo tanta faciebas ipse te prodidit
Ofunestos oculos meos: **O** diē illā oī maledictione d̄
 gnissimā i qua epistolāz tuas quas bucuqz tenēus cō
 sternata mēte legi **A**ux ibi turpitudines q̄ blādūtes quā
 ta de cōdicato stupro exultatio. **H**oc ne diaconus decuit

nō dicā loqui s̄s scire potuisse. **U**bi miser ista didicisti? qui i ecclesia nutritū te esse iactabas nisi qđ in iudē ep̄i stolis iuras nūq̄ te pudicū nūq̄ fuisse diaconus si ne gaŕ uolueris māus tua te redarguet ipsi ap̄ices proclama bunt. **D**eas igit̄ interi lucrū sceleris nō posū tibi ingereŕ q̄ scripsisti iaces itaq̄ aduolutus gēibz meis et mī nā ut tuis uerbis utar sanguinis euomēs deŕcaris. **E**t o te miserrimū neglecto iudicio dei me tantū qđ iudicē times: **I**gnoui fateor quid enis tibi aliud possis facere christianū hortatus sus ut ageres penitētiā et cilicio et cinere uolutaris ut solitudines peteres et ut uiueres in mōasterio ut dei misericordiā in gibs lachrymis int̄petreres. **A**t tu bonæ spei coluicē secretis stimulis istā matris factus es mihi in arcū puerū et cōtra me cōuictorū sagittas factas. **I**nimicus tibi factus sū uera dicēs nō doleo de maledicis. **Q**uis enis nesciat nihil nisi flagitiosū tuo ore laudari? **H**oc plango qđ tu ipse nō plāgis qđ te nō sentis mortuū qđ qđ gladiator paratis libitrix in propriū: sumus ornaris ācis linteis dīgitos ānulis oneras. **D**etes puluere teris raros in rubētī caluaria digeris capillos: taurina ceruix thoris adp̄is i tūescens: nec qđ pp̄ libidīnē fracta ē inclinatur. **S**uper hac unguentis flagras: multas balneas et contra resuscitantes pilos pugnas. **P**er foras ac plateas nitidus et politus amator icediō facies meretricis facta ē tibi nescis erubescere conuertere miser ad dñm ut ad te dñs cōuertatur. **A**ge penitentiā ut ille agat penitentiā sup̄ oibus qđ locutus ē malis ut faceret tibi. **Q**uid neglecto uulueŕ proprio alios niteris ifamare? **Q**uid me tibi b̄si et sedule consulenti qđ freneticus morŕu laceras. **E**st ego flagitiosus sis ut uulgo iactas saltē meū age penitentiā. **E**riminosus ut simulat imitare lachrymas cū mīnos. **N**ū mea peccata uirtutes tuas sunt? an maloz tuoz putas esse solatius si multos tui similes habeas. **F**uluat paululū lachrymā de oculis inter sericū et lin teāina quibz tibi uideris fulgidus et formosus itellige te nudū et cōscissū sordidū et medicantē. **N**ūq̄ est terra penitentiā. **Q**uāuis de hierosolymis descēderis et in itinere uulneratus sis tū ille samaritāus ē qui i positus iumēto curādū ad stabulus te referat. **S**s si mortuus iaces in sepulchro tū et ferentē dñs suscitauit. **I**mitare saltē excos illos pp̄ quos saluator dimittes domū suā et hereditatē suā ierico uenit. **S**edēntibusq̄ i tenebris et in ūbra mortis lux orta ē. **Q**ui postq̄ p̄terre dñm cognouissent cœperāt clamare dicētes. **F**ili dauid miserē mei: **P**oteris et tu uidere si clames si accitus ab eo sordida uestimēta proicias. **S**i cōuersus ingēueris tunc saluus eris et tunc scies ubi fueris. **T**igat medice cicatrices tuas p̄tractet luminū tuoz quōdas uestigia licet ab utero sic gēitus sis et in delictis pepit te mī tua asp̄get te isopo et mūdaberio: lauabit te et sup̄nues deal habebis quid incuruus hares terra et totus in cenosa ces? **I**lla quā decē et octo ānis sathanas nixerat post qđ a saluatore curata ē celū erecta suspexit. **Q**đ ad **L**ayn dicitur ē tibi dicitur puta. **P**eccasti: quiesce. **Q**uid lōgius recedis a facie dei et hāitas i terra naid? **Q**uid totus in sabulo fluctuas: nec statuis supra petrā pedem tuū? **L**auē ne te sinees cū madianitide inuēiat fornicatē et syro maste cōfigat. **Q**uid postq̄ **T**hamar uirgī nē frater et cōsanguineus polluisi uersus in absolon: occidere eus cupis qui te rebellatē plāgit et mortuum. **E**lamat cōtra te sāguis: **N**abute et uinea israhel hoc ē seminis dei quā et in hortos uoluptatus et in lasciuie holera cōuertisti dignāq̄ de te ultionē reposeūt. **Q**uitur tibi h̄elyas tormēta et interitū nūtiās succurū et sacco uestiū paulisp̄ et de te poterit deus diceŕ. **U**idisti qđ reueritus **A**chab fuerit a facie mea. **N**ō sup̄dicas malicias in diebus eius: **S**s forte blādiris tibi qđ a talē

ep̄scopo diaconus ordinatus eo. **T**as et sup̄ius dixi nec patrem pro filio nec filium pro patre punire uult deus. **D**ia enim qđ peccauerit ipsa morietur et **S**auel habuit filios qui recesserunt a timore dei et abierunt post avaritiā et iniquitatē. **E**t **D**ely sacerdos sanctus fuit: s̄s habuit filios qui ut i bebrorū uoluntibus legibus formācabatur cū mulieribus i tabernaculo dei et in similitudinē tui impudenter sibi ministeriū dei uendicabāt. **D**ē et locus tabernaculi ipse subuersus est et propter uitiā sacerdotū dei sanctuaris desinitus est. **Q**uāq̄ et ipse **D**ely dum ē nimis lenis in filios offendit i deū. **T**antū qđ abest ut ualeat et ep̄scopi tui iustitia liberare ut timentū sit ne pp̄ tede solio suo corrūes peat insanabili. **O**sa leuitēs arcā dñi quā portare ipse nō debuerat qđ ruentē suscitare uoluit p̄ussus ē. **Q**uid de te futurum putas qui stantē arcā dñi p̄cipit conans es? **Q**uāto magis ep̄scopus qui te ordinauit probabilis ē tanto tu aplius detestādus eo qui talē hoies sefelisti. **S**olemus mala domus n̄re scire nouissimū ac liberorū et cōiugus uitiā uicinis canētibz ignorare. **R**ouerat te ois italia uniuersū āte altare christi stare ingēscēbāt: nec tu tam callidus eras ut prudētē tua uitiā celares sic aŕ abas: sic sudatē te et lasciuientē huc atq̄ illuc rapiebat uoluptas ut quasi quosdā triūphos et palmas uitorū ageres de expletis libidīnibz subleuare. **D**eniq̄ iter gladios barbari mariti et mariti potētis excubias i pudicā i lāma te rapuit. **N**on timuisti in illa domo adulterius faceŕ in qua sine iudice laŕus uir se poterat ulcisci. **D**ucere ad hortulos ad suburbana petraberis: tā libere et insane te agio ut absente marito uxorē te putes hēre nō adulterā. **I**nde p̄ quosdā cuniculos dum illa tenetur erumpis. **R**omā occultus ingredere latitas inter **S**amnitas latrones: et ad primū s mariti nuntius: quod nouis tibi ex alpibz. **D**āmbal descendisset nauigio te credis in tanto fluctu tanta fugā uelocitas fuit ut tempestatē terra diceres timorē. **U**nisi ut cū qđ syriā ide te uelle hierosolymā descēdere et seruiturū dñi polliceris. **Q**uis nō suscipet eus qui se suuū monachus p̄stibat: p̄fertis ignoras tragedias tuas et ep̄scopi tui cōmēdatis ad exteros sacerdotes et i stolas legēs? **A**t tu infelix transfigurabas te in āgelus lucis et minister sathanā ministy iustitiā simulabas. **S**ub uestitu ouis lupus latebas et post adulteriū hominis adulter christi esse cupiebas. **H**ac iccirco dixi ut totum tibi scanā opum morū quasi in breui depingerē tabelā et gesta tua ante oculos ponerē ne misericordiā domini nimitāq̄ clemētiā materiā existimes delictorum. **R**ursus crucifigēs tibi metipsi filium dei: et ostentū habens et non legēs illud quod sequitur. **T**erra eni uenientē sape sup̄ se bibens aquā et generās herbā opportunam illis a quibz colitur accipit b̄ndictiones a dño. **P**roferens autem spinas et tribulos reproba ē et maledictioni proxia cuius cōsumatio i cōbustione est.

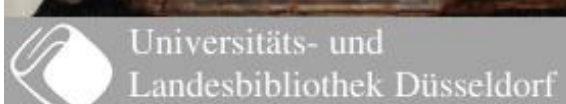
Dieronimus ad Euagriū p̄sbyterū arguēs qđ leuitā lapsū et ob id ab ecclesia electus in solatium relinqueret exēplis docēs illi p̄ penitentiā posse subueniri. **S**c̄ monens ut in eo erigendo uirgas correctionis et baculū sust̄ entatiōis adhibeat.

MEST **D**ereret beatissime frater nē inter simulatos āicos **J**ob mihi portio poneretur qui uidentes plagam eius ueluti qui nō haberent cōsolatiōnem iugi silentio quieuerūt. **P**rope fuerat ut ego sup̄posita manu oriet̄ et obdurata ligūe fistula iannas labiorū meoz taciturnitate cōcluderē sed absit hoc a fide mea ut aliquā plagā dicas esse quā

nō habeat cōsolationē: cū mibi propheta proclāet **Nū** quid medicus nō ē i **Salaad** aut resina nō ē illic quare nō ascēdit sanitas filix plebis mex **Salaad** enim acerri mus testis interpretatur: et hunc acerri mus testem totū canonē diuinorū librorū esse sentimus ubi idissolubiliū cumulus testimoniorū uelud quidā cōgestus ē lapidū in quo tumulo medicus uerus deus mens iesus christus si quæsitus fuerit iuenietur. Resina autē quid nisi cōtinentiæ uirtus est quæ dissoluta coniungit et scissa cōglu tina tē. Quod nos scientes non dubitamus ad cōsolatio nem plagæ quæ contingit oris nostri lamenta miscere. Audiuimus enī horrēdā cladis excidiū: Audiuimus exultantes de ruina christi milites sathan: et iubilatio uocis quam in triūpho suo diabolica dedit exercitus ad aures usq; puenit Et testē deum inuoco in animā meam quia ita cōmota sunt uiscera mea ita contremue rit ossa mea ut oēm partes corporis mei sentiret eadē s plagā torqueri. Absq; dāno meo hoc accidisse dixerim malum ubi membra corporis mei diabolica sagitta per cussit **Lum** apostolus dicat **Si** patitur unū membrum cōpatimur oia membra: Sed nō omittitur anius me us in totus lamētationi uacare uel fletui: quia et aduer sus uos mibi ē locus irascēdi. Ecce contra cōmunes ini micos processit uobiscū frater i praxio: qui subito pro stratus ē casu hunc uos nec sepulturæ dignū iudicatis honore: s; reliquistis eum feris et altilib; deuorandum. **Ubi** est misericordia christianæ religionis: quam magi ster nī sacrificio docuit esse meliorē. **Acce** iacet frater ab hoste percussus adhuc forsitan palpitās: et uos q; sine uulnere reuertimini nec cōsolationē obtulistis: **Nolite** esse sine formidie beatissimi fr̄es: fortiorē percussit iniur ius: ut celerior ei postmodum esset ad reliquos aditus. **Ut** quid rogo spūitis uulneratū aut sicut putatis et mor tuū: melior illa **Respō** cōcubia **Saulis** q; corpora mor tuorū q; dauid pro gabaonitarū ultione percussit et eousq; accincta sacco hoc ē cūctio custodiuit: donec eis roraret aqua de celo: id est donec pro uenia eorū misericordia celestis deflueret. **Melior** ille **Judas** machabæus: qui etiā pro mortuis fratrib; orationes credidit esse faciendā quos furata d̄ sāma ciuitate idolorū dona prostrauerāt. **Ut** quid rogo medicus nī inter laboz suorum loculos tot cōstituit genera pigmētorū si nihil ē ex ēplastris eius quo possit sanari uulnus quod infixit inimicus? **Ita** ne fiet aliqua plagā quæ sciētā nū lateret archiatri: cui ne quaq; artis suæ peritiā prouideret. **Et** si placet aperiātū scholā medicū nī et a principio canonis et uulneris et medicaminū species requiramus. **Et** ecce in limine ipsi us scholæ occurrūt illi seminis carnalis auctores: quæ uenenato serpētis ore percussū non statim perpetuæ pec næ mortis additū sūt: s; eiecti de paradisi delinīs id est d̄ ecclesie libertate: et sacri cōmunionē mysteriū ideo tē paliter sub typo macrorū tribulationisq; dānati sunt ut maligna penitentia sanarentur et usq; eo a ligno uitæ id est christi participes exules fierēt: donec per illū rom pheam id est ignitā martyriū passionē aut per cherubim domini qui interpretatur multitudo sciētæ remeant de quib; nūc per singula nō ē tēporis loqui **Quid** uero ille fratri cida cui ob signū mādatus iponit ne ab aliquo possit occidi. Non enim uult mortem peccatoris sed ut cōuertatur et uiuat. **Nec** longe ab his distat ille princeps patrum qui primus credidit et reputatū est illi ad iustici am **Qui** captū ab hostili legione filius fratris assumpta uernaculorum turba eripuit quem postmodum de sedo me plagā id est de iudicio gehennæ habito cum diuina maiestate colloquio: hunc liberationis suæ merito libe rauit. **Et** tu ergo assume uernaculorum turbas id est pro prio ope tuo nō alieno: et fratri auxiliū præsta captiuo loquere cum dño hoc est ora ad opus qui suprus foro

ris in alienigenarū manib; incidētis non solum horruerunt: uerum etiam iudicauerunt. **Require** tamen qui ultores fuerunt peccati nōne **Simeon** atq; leui iēt tu qui ex tribu leui es qui ecclesiastico scruiis officio: **Si** meon autem obediens interpretatur: et tu ergo qui obaudiens fuisti dei inobedientes animam liberare aut iudicare cur cessas? Anima enim fratris soror tua est quam si passus fueris alienigenis seruire peccasti. **Sed** dicis forsitan leuita est iste qui cecidit: non potest ei tam remediū medicina conferri. **Stras** frater erras recurre ad scholā a medicū ecce i secūdo loco id est exodi ubi totū us populū uulnus plagaq; describitur etiam leuitæ pec casse referuntur: qui priores ad correptionem legislato ris emendatū esse perhibentur. **Et** non tam in eis pecca ti crimen arguitur q̄ uelox cōuersio in penitentia cele ritate laudatur. **Quis** rei etiā i **Ezechiele** dominus no ster dicit de leuius qui primi ad me exierunt cū errasset **Israhel** ipse quoq; pōtīfex ad suggestionem populū ido lum fabricauit. **Pro** quo orans moyses fraterno libera tur auxilio. **Sed** dicis forsitan adhuc leuitæ nec sanc tificati erant: nec pōtīfex cōsecratus cū istius mali crimē admissū ē nō cōtradico per ita tuā quā ex scripturarū uoluminib; concepisti. **Tamē** sic possem tibi respondez secūdo apostolicas sententiā qua loquitur ad hebræos **Quia** i **Abrahæ** lumbis latēs leui decimas a **Delchise** dech accepit et dedit. **Aut** ipse **Aarō** quid tibi minus ul detur fuisse de pontificali honore uel gradu cū xgypti os signis percussit horrendis et egrederetur nocte cum populo et sanctus pascha celebrauerit **Scimus** autē q; sine sacerdote pascha non potest celebrari. **Sed** præter missa his iterrogat te uolo **Quid** erat **Aarō** cū aduer sus moysen inuidia liuore percussus iuncta sibi maria murmurauit. **At** fortasse dicis minus est inuidia q̄ for nicatio **Lege** ergo beatum apostolum qui dicit **Neq;** fornicariū neq; inuidi neq; maledici: neq; auari neq; de tractatores regnū dei consequentur. **Uides** ubi uelut æqualia sibi similiaq; iūgūtur: quæ ad caloz regna nō subeunt. **Et** aduerte cuius pœnæ sententiā mereatur inuidia: **Pro** qua prophetissa maria lepræ sceditate per cutitur nel cuius auaritia pro qua **gicis** **Helixi** minister simili sorte damnatur. **Tu** ergo qui auarum non detesta ris qui inuidum non refugis fornicatorem fratrē et ad tēpus mentem æternæ mortis pœnæ cōdemnas. **Nec** ideo hoc dicimus ut peccandi frenā laxemus: **Sed** ad uertat quisquis hoc legerit qui nō uiuentib; loquimur sed mortuum consolamur. **Deniq;** resurgat et uidebis quia statim ei trademus psalmistæ uersum dicens **Vir** ga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt **Accipiat** ergo uirgam correptionis et baculum quo sustentari possit infirmus. **Ita** enim intelligimus apostolum quia neq; inuidi neq; fornicatores neq; auari neq; aliena appetēs regnū dei possidebūt id est quos in hoc nūto tempus recessions inuenerit. **Quia** alibi dominus dicit **Unumquēq;** i uita suis iudicabo. **Et** p̄e apostolus. ait **Quales** ātea fuerint nihil mea interest. **Et** in epistola sua beatus **Joannes** orari mandat pro fratre qui nō habet peccatum usq; ad mortem. **Aredo** qui non usq; ad ex tremū uitæ finē peccatoris suoz malis fuerit subiectus. **Mā** de leuitis quod superius dixerat nō eos fuisse san ctificatos eoz peccatis suere polluti. quid tibi uidetur il lud in beati **Esdræ** libris ubi reuersi de captiuitate ba byloniæ et restructis nuper tēpli domini fundamentis. **Non** solum plebs uulgi uerum etiam sacerdotalis sa milia et illius iesu magni inuenitur mulieribus alienige nis hoc ē **Syria** **Juda**is moabitio amāntio eē pmixta? **Qui** tñ oēa p̄cati eiusdē accipiētes cōsiliū **Esdræ** et reitici ētes muliez aliēgēaz cōsortia sorte caruerūt iū uidea q; sic p̄cati cōtagiōe maculāur ita expulsiōe eius abluim

Obiurgatio in eum qui se dicit penitentem et confessa peccata reiterat: et in seculo conuersatur tibi docet qui uere dicatur penitens.

Ad te surgo hoies que scio esse fidelē Ad te increpatio mea festinat que sentio esse supbū penitere te asseris qui totus in seculo conuersaris penitere te asseris qui ea que uouueras iterum sumis. Scire te desidero quid peniteas. Nescio quid sit tua penitentia. Penitere te asseris qui dum iustitia dei percinctus es superduxisti superbia. Penitere te asseris qui dum alienam carnem sequis sic fatigaris. Vanus reuersus ad uoditum suum sicut canis effamidus aut sus a calore effecta in limbus terræ prostrata quæ sit tua penitentia non inueni. Ambulaui in locis penitentiarum et non inueni penitentiam tuam. Tu qui seculus destitueras iterum ibides in ueniris. qui carnis superbia deposueras sumitris huerum ut iterum portes qui auaritia dederas dorsum de nouo illi obuias reuertes: qui uanitati remedium dederas iterum reuertes in gratias eius: qui pompas seculi fugatus iterum in manus illius incidisti: Ambulas autem superbus et elatus ceruice nescis scriptum esse **Quid nobis esset superbia et quid honestas cum iactatione nobis contulit iterum dictum fuisse. Transferunt omnia illi tanquam uestra fidelē te meministi: qui per aquam baptismi fueras renouatus sicut scriptus est Lauamini et mundi esote. Auferte nequitias ab aia uestris illos ad lauandū hortatur tu autem cum effes mundus sordidus factus es non potes iam denuo lauari sicut dicit petrus ad dñm. Dñe non solum pedes sed et manus laua me totum. Qui semel lotus est denuo non indiget lauari. Si nis autem ut iterum emunderis elemosyna et omnia tua munda sunt. Bona elemosyna est que purgat omnem sordē humiliate in oibus et coram deo inuenies gratias. Subditus esto et obsecra eum ne amuleris ut nequiter facias. Nam qui malignatur exterminatur. Ora dñm quotidie cum lachrymis. Si forte peccata tua soluatur. Quia deus superbis resistit: humilibus autem dat gratias memorare filium in longinquo positus luxuriose uiuendo substantiam in meretricibus dissipasse postea humilis factus reuersus est: et ait Quam mercenarium in domo patris mei abundant panibus et ego fame peo. Surgam itaque et uadam ad patrem meum: et dicam illi Pater peccauit in celis et coram te iam non sum dignus uocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis. Pater autem cum uidisset humilitatem filii et nimis iopia defessam misericordia commotus est pro filio humiliter occidit uitulum saginatum: Memento ergo fili quoniam christus pro te mortuus est qui ante erat uitulus saginatus filius autem illius maior tristatus est quare occisus est christus qui erat uitulus saginatus. Pater autem illius corripiebat illum dicens fili tu mecum es et omnia mea tua sunt et omnia quæ tua sunt mea sunt gaudere te oportet: quia hic filius meus mortuus fuerat et reuixit perierat et inuenitus est. Quod quod beatum populum pro quo christus mortuus est quale gaudium pro portat quoniam quod mortuus fuerat reuixit et quod perierat inuenitus est. Ecce sanis iam factus es noli peccare ne tibi aliud deterius contingat. Attende ergo uñ cecideris et plage et age penitentiam. Si quo minus uenit dñs tibi et mouebit cadelastrum tuum de loco suo nisi penitentiam egeris. Memorare christus reliquisse nonaginta nouem iustos et quassisse unum hoies peccatorem inuenit in humeris suis reportasse: Mel illas mulierem que periderat drachmam hoc est ecclesiam hoies peccatorem et a stercore erectus collocasse eum cum principibus populi sui hoc est cum apostolis et prophetis. Ecce quid faciat penitentia hoies peccatoris qui dum in stercore iacet cum principibus inuenitur: penitentiam hoies dico qui plaget quare fecit malum et rogat dñs ut et non faciat quod admiserat: pœ**

nitentem hoies dico qui diligit quod non neglexit et quod fecerat obliuiscitur adhæreat in te que bona sunt: et que mala sunt deleat. Si penitentiam non egeris incidet in manus dñi secudum magnitudinem eius diuerse a malo et fac bonum inquirere pacem et sequere eam. sicut scriptum est. Omnis bonus et creatus malum. Fac ergo dignos fructus penitentiarum et ne dixeris non peccauit et quid acciderit mihi triste non adicies peccatum super peccatum: et dices miseratione domini magna est. Scito autem quod misericordia et ira ab illo est. Reuere ad dominum plage dicendo tibi soli peccauit ut malum coram te feci. Delicta inuenit me et ignoratitiam meam ne memineris dñe. Ne auertas faciem tuam a me et ne declines in ira seruo tuo. Adiutor meus es tu domine ne derelinque me dñe neque despicias me deus salutaris meus ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Sana aia mea quia peccauit tibi. Libera me de ore leonum et auerte oculos meos ne uideant uanitatem. Illumina faciem tuam super seruum tuum et saluum me fac in tua misericordia: Adhæsi testimonium tuum dñe noli me confundere: ne tradideris me in manus tribulantium me custodi me dñe ut pupillam oculi sub uestra alax tuarum protege me peccatum meum cognitum tibi feci et iniustitias meas non abscondi. Confitebor tibi dñe deus in totum corde meo. Dñe exaudi orationem meam et clamor meus ad te ueniat. Non auertas faciem tuam a me in quacumque die tribulor inclina ad me aures tuas. In quacumque die inuocero te uelociter exaudi me fac mecum signum domine in bonum ut uideant qui oderunt me et confundantur. Remitte mihi dñe ut refrigerer prius quam abeat et amplius non ero. Ecce penitentia hoies humiliter se quam ueniam non habebit qui taliter non ingemiscit. Quis non audiat illum et moueatur quoniam qui se exultat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur quid gloriaris in malitia qui potens es iniquitate. Delinque te non uouere et reddet quod uouere et non reddere. Penitentem te dicitis et carnis libidine delectaris peccata tua non desinit ambulare et tu dicitis quod sedeant peccatori autem dixit Quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum super os tuum. Tu uero odisti disciplinam et proiecasti sermones meos retrorsum. Si uidebas fures curtebas cum eo et cum adultero portionem tuam ponebas. Os tuum abundauit nequitia et lingua tua concinnauit dolos. Sedens aduersus fratrem tuum detrahebas et aduersus filium matris tuæ ponebas scandalum. Hæc fecisti et tacui existimasti iniquitates quod ero tui similis arguam te et statuam contra faciem tuam. Intelligite hæc qui obliuiscimini dominus ne quando rapiat et non sit qui eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me et illic est iter quo ostendam ei salutare meum. Ecce qualis commutatio in hoies peccatorem tu qui dicitis qui te asseris penitenti ubi est penitentia tua exclusa est per superbia et contemptus sequi deum permisisti. Audi fili et retrabe pedem tuum de seculo cui renuntiasti. Penitere ergo de omni populo iniquitatis. Apprehende arma fidem quam ante perdidisti ut consentires diabolo: et tenebris et dñm qui lux est post dorsum reliquas. Memorare fili quid est misericordia uolo et non sacrificium miserebitur tibi dñs si hæc cum legeris facias et per obedientiam penitentiam sequaris. Verum si de toto corde penitentiam egeris: si dñm pro oculis habueris: si amissa uoragine peculii uenenoos calices salutaris acceptos: si die ac nocte in lege domini meditaris: si omnem sollicitudinem tuam super illum miseris tunc gaudebis et exultabis in dño qui uicisti malignum tunc erit merces tua copiosa in celum quod taliter in opa dñi laborasti tunc erit dñs adiutor tuus in die iudicii tunc stabis cum magna fiducia a dextris dñi cum sanctis suis et dicit uobis: uenite benedicti patris mei percipite regnum preparatum quod preparauit uobis pater meus qui est in celis

In iustis autem dicitur *Et in ignem aeternum: quae praeparavit pater meus diabolo et angelis eius ubi ignis non extinguetur et uermis eorum non morietur. Tunc ibant iusti in uitam aeternam Impii autem et peccatores in ignem aeternum.*

Beati Hieronymi ad Tullianum.

SANE corrumpunt si fuerunt negligentes et peccatores: pristinum recipiunt gradum si sordes fletibus lauerint. Hoc ideo dico ut non terreant descendentes sed prouocent ascendentes. Non quod exemplum a malis sumitur etiam in saeculi rebus semper a meliori parte incitamenta uirtutum sunt. Incipit tabula in uitam beati Hieronymi

De ortu eruditione et ordinatione beati Hieronymi presbyteri et studio eius contra arrianam perfidiam .c. i.

De consuetudine et familiaritate ipsius cum paula et eustochio et detractatione maledicorum inde suborta .c. ii.

De egressu eius ab urbe et profectioe hierosolymam .c. iii.

Quod constantinopoli Gregorium nazansenum habuit preceptores: et de indefesso eius studio in hebraeo syro chaldaicisque sermone discendo .c. iiii.

De duplici translatione ueteris testamenti primum ex greco deinde ex ebraica ueritate: et aliis plurimis ipsius commentariis .c. v.

Quod romana ecclesia eius editionem tam ueriores acceperit ex testimonio beati gregorii in moralibus .c. vi.

Quomodo eum in syriam et inde in heremi profectum et contemplationi intentum beatus Damascus quaestione uulsiu propositis excitauerit .c. vii.

Quos libros et epistolas uel ad damasum uel ad alios scripserit in deserto .c. viii.

De persecutione contra eius insolentiam ab arriano excitata de qua scribebat ad damasum profitendo se eius fide insequi .c. ix.

Qualiter in heremo carnem afflixerit et noxias cogitationes extinxerit ex epistola eius excerptum .c. x.

Quod post quadriennium hierosolymam remeans in bethleem construxerit monasterium et primum matutinum psalmodiam approbare damaso scilicet cassianum instituerit .c. xi.

De frequentia conciliis ad eius monasterium et quod seuerus fuerit in reprehensione uitiorum maximeque lapsu et petulantia clericorum .c. xii.

Quo modo pro lectione gentiliu librorum salutifero castigatus sit uerbere .c. xiii.

De spina ex leonis pede exuta et mansuetudine officioque leonis in monasterio ac asello ablato reducto .c. xiiii.

Quod beata paula fama beati uiri permota hierosolymam perrexit: et monasterium beato hieronymo disponente construxerit et sermone assumptionis ad illam scripto .c. xv.

De epistola eius ad asellam uirginem in qua de criminibus se purgat et amulorum iudicia increpat cuius textus inseritur .c. xvi.

De scriptis eius aduersus Iovinianum et heluidium hereticos et quod acute hereticum resurrectionem negare scribendo se colloquendo confoderit in epistola eius excerptum .c. xvii.

De coterione eius cum rusino presbytero quem in quibusdam scriptis de arbitrii libertate notauit et magno de lapsu papae testimonio qui omnia opuscula damnat quae Hieronymus reprehendit .c. xviii.

De libro uirorum illustrium ubi scriptorum suorum meminit et in defesso eius studio usque ad mortem .c. xiiii.

Quod ultima aetate confectoque corpore nec scriptis nec officio monasterii cessauerit et quantum aetati ac doctrinae ipsius beatus denulerit Augustinus .c. xx.

Quod beatus Hieronymus post extractam inexpugnabilem

turris aduersus haereticorum iacula octogesimo octauo suae aetatis anno sacro sine quieuit et quod nec sibi nec alicui sanctorum ac pie uincentius defuerint detractores Capitulum ultimum ac uigesimum primum.

Incipit uita beatissimi hieronymi presbyteri quam quidam deuotus et suorum operum studiosus ex illius et aliorum scriptis excerpit feliciter

CAPITULUM PRIMUM

BEATI HIERONYMI uitas dicitur auctoribus editas eius legisses comperi eos inseruisse quaedam non magno opere ad eius praconium pertinentia rursusque opportuna plurima omisisse et ea maxime quae ab eodem suis tractatibus indita in eius festo legi congrua uidebantur. Unde eiusdem prouocatus exemplo: qui in diuinis uoluminibus ea quae ab antiquis translatoribus addita fuerant apud ueritatem praemissa readdidit tentauit et ego licet ut meritis ista et stilo imparitas ex scriptis praefatorum auctorum quam in sacris eius et aliorum sanctorum assertionibus ea quae congruere uidebantur excerpere et seriatim pro ut oportebat ex truerem aut ex multis quam unum corpus efficiens laborum eorum subleuari aliquatenus posse qui ea quae de uita et uirtutibus sancti uiri per diuersa sunt digesta uoluntaria habere sine tedio uoluissent in quo si temeritate reprehenditur attendatur diuerso quam et in merito debeo: qui matrem meam cum me haberet in utero a mortis periculo liberauit. Praefatus igitur doctor pie Eusebio genitus est: sicut ipse in libro de uiris illustribus astruit uicesimo sexto anno ipsi magni Constantini in oppido stridoniae quae a Gothibus euerfus dalmatiae quaedam Damoniaeque constituta sunt. Qui cum parentibus in puertia romana ueniens uiris insignibus traditur instruendus. Nam in grammatica Donatum habuit praefatores: in rhetorica uictorinum. Quis in liberalibus tam graece quam latine polleret christi ueste in praefata urbe suscipiens per congruos ecclesiasticos gradus ad cardinalatus dignitatem conscendit nam factus aetate uiginti noue a Liberio Sedis apostolicae praesule praesbyter ordinatur. Sed cum idem apostolicus post annos fere quatuor in apostaticus uersus arriano dogmati consensisset: multaque se obmetum persecutionis quae a constantio excitabatur abscederet iste iuxta sermonem propheticum opposuit se murum pro domo israel ut staret in praedio in die domini nasceret afficeretur iniuriis terroribus pulsaretur nuncquam haereticis acquieuit: immo secundum datam sapientiam eloquii sui sagittas emittens dissipabat eos et animal diuinitatis sententiarum fulgura multiplicans conturbat illos. Eo autem tempore non licebat catholicis libere propriis rebus uti dux: eos et constantius augustus et Liberius pontifex persequitur.

Capitulum Secundus

QUAE quaedam matrona paula nomine nobilis genere sed nobilior sanctitate: uidens beatum Hieronymum in defensione rectae fidei admodum laborante solatus ei cepit impendere: ac de suis facultatibus ministrare: Lulus de uocatione et meritis uir prudentissimus intuens frequenter eam et Eustochium eius filias in suis commemorabat tractatibus: curans etiam eas imbuiere diuinis scientiarum scripturarum. Nam et affectionis paulae consolatus est scriptis filiarum suarum. Desilla scilicet et Penlinae recentis obitu consternata. Unde pseudo clericus quorum scribens uita

dephenderat occasione deltaradi accepta eos infamia subnotare miserimi hoies conabatur. Et qd ipsi uitis subiacebat carnalibus ad excusandas excusationes in peccatis idipm alijs iponebat. Ut ergo uidit Hieronymus no minus se a falsis subis qd ab haeticis infestari attendens illud euagelicu: Si uos psecuti fuerint i cui tate ista: fugite in alia: deliberat cedere et ad orientales regiones militaturus dno comigrare. Ad quide et Jacob in fratre suo Esau fecisse legitur: et David in socero suo Saul quoz unus ad syros alius ad Philisteos se contulit: maleno hostibz qd iudis subiaceat.

Capitulum tertium

DROSEATIONIS sux ab urbe ordine ipse cu Rufino expositulas sic enarrat. De se augsto slambus et estis cu sancto uincetio psbytero et adulescente sic et alius monachis qui nuc hierosolyma comoratur nauē i romano portu cōscēdi maxia me sanctorz frequētia prosequente. neni rhegu i scyllaxo litore paululu steti ubi ueteres didici sabulas et pēpitē fallacis. Myxis cursus et syrenaz cantica et isatiabile charybdis uoragine cūqz mibi accola illius loci multa narraret darentqz cōsilū ut nō ad pro tet colinas is ad dionx portū nauigare. Illū enis fugi entū et turbatoz. Hūc securi hoims eē cursū malū p maleas et cycladas Zyprū pgei. Ubi susceptus a uenerabili episcopo Epiphanto ueni āriochiā frumis sus communione pōtūctis cōfessorisqz Paulini et dedu ctus ab eo media hyemx itraui hierosolymam: Uidi multa miracula et q prius ad me fama puulerat oculo rū iudicio cōprobau. Inde cōicēdi agyptū iustram monasteria. Mirrix et inter sanctorum choros aspides la titare perspexi.

Capitulum Quartum

QUIS at nō dixerit fuga huius enē tū xpīqz prouidētia dispēatus ut scī licet romana ecclesia Petri insuuta regimine oīs etiā ueteris testamētī librorū defudate Hierōymo hebra icā hēat ueritatē: et quorūdas graxoz leuitas: qui a n ctas scripturas diuinitus ispiratos rōanos ase accepisse plaudebat ab isultatione desisteret. Igitur Hierōymus loci uenerabilibz plustratis pgit. Eōstātinopolis ad au diēdus uenerabile uirū Gregorius Nazansenū ut idē in tertio explanationū Esaiā libro mēinit: ubi prophe ta dñm se uidisse testatur sic inquit. De hac uisōe cū esles: Eōstātinopoli et apud uirū eloquētissimū Gre goriū Nazansenū pceptorē meū tūc eiusdes urbis epī scopus sanctay scripturay studiū erudiret scio me bre uē dictasse subitūqz tractatus. Quid uero de huius ut ri indefesso studio et elegāti idustria quā erga graxos et latinos: hebraxos: et syros: chaldaxosqz in discendo hūit pstantius dici pōt: qd qd ipsius ad Pāmachius et oceanū missa profūctur uerba dicētis. Dū esles inuēis mīro discēdi feruebā amore: nec inx quorūdā pūptio nē ipse me docui Apollinarē audiui antiochia frequē ter et colui. Jā cāto ipgebatur caput: et mgim potiusqz discipulū decebat. Perrexi in Alexādiā audiui Didy mū in multis et gratias ago qd qd nescui didici: quod sciebā illo docēte nō pdidi. Putabāt me hoies sinē se esse discendū. Dem rursus hierosolymā et bethleem quo labore: quō pūto baraniā nocturnū hūit pceptores tiebat eni iudaxos et aliez mibi exhibebat. Nicodemū Jtē ad rusticū monachū. Dū esse inuēis incentiua uult

orū ardoreqz natura ferre nō poterā: Ad quā edomā dam cuidā fū qui ex hebraxis crediderat me i disciplinā dedi ut post Quintiliā acūma Licerōisqz sumios grauitatē sōtonis et lenitatē Pliniū alphabetū discere iudē tia anhelātiaqz uerba meditarer. Quid ibi laboris sum pferi. quid sustinueri difficultatis quotiēs despaueris quotiensqz cessaueris et cōtentionē discēdi rursus ince perts testis ē cōscientia tā mea qui passus sus qd eoruz qui meuz uitā duxerūt et gūas ago. dño qd de amaro semie litteray dulcedinis fructus capio et i prologo li bri Job quē uidelicet librū eius studio Latina lingua translātū expositūqz promeruit meminī me inquit ob intelligenā huius uolumini iudxū. quendā i pceptorē qui apud hebraxos pitus hēbatur nō paruis redemisse nūmis: Porro ad sciētiā ligux caldaice quo labore p uenerit ides Hieronius ita in prolago Damellis enar rat. Posot Quintiliā Tullū lectionem ac flores rhetori cos cū me lingux huius pristinū reclusis et multo lu dore multoqz ipre uix cepisses anhelātia stridentiaqz uerba refonā et quasi p criptā ābulans rarus desuper lumē aspicerē: ipegi nouissime in Dantes et tanto te dio affectus sus ut despatione sūpta omnē ueterē labo rem uoluisses cōtēnē. Uex adhortate me hebraxo et illud sua lingua crebrius ingerēte Labor improbus oia uincit. Qui mibi uidebat sciolus inter eos cepti rursus discipulus esse chaldaicus et ut uerū fatear usqz in p sentē dies magis posius sermonē chaldaicus legere et intelligere qd sonare.

Capitulum quintum

DENIQUA DIXIT: itaqz sapiē tia et sciētiā adeptus de dū ut abyf sus uocē suā et aqua hebraicā amari tudinis ad uerbū etis dulcoratū sūt et reuelata sūt: abscondita a saeculis et generationibz. Lūcta enis uolūna ueteris testamēti prius de graxo postea uero ueratiōi editione ā ebra ico translātū in latinū. Eadēqz serme oia eo spiritu re uelate cuius insticu sūt edita diligēter exposuit. Scri psit enis in genesi libz: unū abiqz iudicatis ad Dama sum qstionibz. Quēctatqz omelias Origenis in eptaticū ā graxo sumie trāstulit i latinū. Regū uero seu para lipomenō qstiones q uocantur hebraice duobz libris prudēter explicauit. praxer illas tres obscurissimas quas scribens Abū dantio exposuerat. Quaru priā ē cur Da uid cū achis ad expugnādū Saul ultroneus ueniebat. Secūda cur morēs Dauid pcepit filio ut ioab mgim militay interficeret. Tertiā de semet qui Dauid fugienti maledictionis iniurias irrogauit. Aliā quoqz proposi tam de eisdem libris explicuit qstionē Quomō scilicet Salomon et Achas i duodecis ānis gignēt filios ua luerūt: Porro Esaiā cōmētatus ē libris decē et octo hie remiā libris uiginti. Ezechielē libris quatuordecī. Dani elex libris tribz et duodeci: prophetas libris uiginti de quibz ut nihil linqretur ābiguus noia quoqz eoz quē admodū intelligi debeant ethymologiis proprius pul cherrimo patefecit decore i quoidā pialmos tractatus edidit Luculentos et in ecclesiasten cōmētarios. Atqz in cāticū cāticoy duas ad Damalū omelias. Nouū p terea testamētū greax fidei reddidit ex quo Matthāū et marcū cōpēdiōsa potius qd fastidiosa expositiōe stu diosis lectoribz explanauit. Ss et Lucas omelias uiginti nouē ab origine editas: i latinū uertit et plerasqz apostoli epistolā ac Joānis apocalipsym disseiuit. Po stre mo pcauēs i futurū. Si quid forte i nouo testamē to uel ueteri aliqñ corūpti cōtigeret qua cura ābeat re formari scribēs ad Lucinus istuat. Ut iterum iquit Librorū fides ex hebraxis uolūmibz exāmanda est. Ita nouorum quoqz graxi sermonis noiam deliderat.

Deniq; et ego huius montis ac quiescens eius inter discordantia ueteris testamēti latina exemplaria fluctuarem ad hebraicā ueritatē de cuius utiq; fonte gustauerā re cursū hui et iter corrupta et iter icorrupta eius testiduo indicant cūq; sic deprehēdissez zisaniorū germina iter triticū diuinorū pullulasse uolūmū ea eradicare studuī cōsignās etiā per libros singulos loca ad corrupēdū procliuia et breuī opusculo explicans quibus maxime occasionib; soleant exemplaria deprauari .

Capitulum Sextum .

NŒ romana ecclesia cuius arbitrio subiacēt uniuersa peritissimi uiri non ignorans ingenius trāslationes eius quā uidit alius ueriorē tas in ecclesiis relegēdā q̄ etiam exponēdā recepit De qua beatus Gregorius in dialogo suoz moralituz Nouā inquit translationē dissero et in Ezechielē exponēs itā qd̄ de animalib; legi Unumquodq; duab; aliis uelabat corpus suus cū subiunxisset et alterus similiter uelabatur protinus intulit Trāslationē septuaginta interpretis Aquilæ et Theodotionis et symmachī solite p̄critates nihil ex his uerbis inuēimus . S; beati Hieronymi scripta relegētes agnouimus q̄ hanc sentētiā in ebraica ueritate ita positam non quidem iuxta uerbū s; iuxta sēsus inuenerit Nas peritus iterpres ut omnino nil pratermitteret aliquando uerbū d̄ uerbo: Aliquando uero cū linguæ ipugnaret barbaries sensus solus exprimebat ex uerbis: Quē utiq; trāsserēdi modum idē Hieronymus i libro quē de optimo genē interpretandī edidit probabiliorē esse euidētē insinuat :

Capitulum Septimus

NIŒREA pergit i Syriā et dū in possessione Euagrii presbyteri mora retur Galchū monachū: et aliquando capitū repperit: p̄cūctantq; eius omnē captiuitatis eius accepit et scripsit historias Cūq; sanctos monachos et heremitas huius paginās habitacula cōtēplatur: ipse quoq; eorum habitu factūq; imitatus ē Orationib; nanq; sine intermissione iustis uoluptatē carnis quotidiano laborē ieiunioq; iŒrēant plerosq; bonoz meliores fore suo docuit instituto Dū itaq; adeo his bonis iŒlisteret ut scribendū etiā studius intermitteret beatus Damascus urbis episcopus pro ecclesia utilitate sollicitus ut ab assiduo scribendū opere nō desiste et huiusmodi eius exhortatus ē scripsit Dilectissimo filio Hieronymo Damascus Dormiētes te et longo iā tēpore legētē potiusq; scribētē quæstionibus ad te missis excitare disposui. Nō quo et legētē nō debeas: Hoc enī quōtidiāno cibo alitur et purgatur oratio sed quo lectionis fructus sit iste si scribas itaq; quoniā sollicitus es te furtius noctū operib; aliis qua si uellem posse dictare libētē accipio ab offerente: quod rogāt uoluerā si negasse. Neq; uero ullā puto digniorē disputationis nostræ cōfabulationes fore q̄ si de scripturis sermocinemur iter nos idē ut ego iterrogem: ut respondeas Quia uita nihil puto in hac luce cōdū: quo aīx pabulo oīa mella superātur . Quā dulcia inquit propheta gutturi meo eloquia tua sup mel et fauim ori meo Nā cū idcirco utat̄ præcipuus orator homies a bestiis differramus qd̄ loqui possumus qua laude dignus ē qui i ea re ceteros superat i qua hoies bestias antecellunt? Accingez itaq; et mihi quæ subiecta sunt differe. Quid sibi nult qd̄ i genesi scriptū ē Omnis qui occiderit Cain septē uindictas exoluet. Si oīa fecit deus bona ualde: Quare noe de mūdīs et imūdis animalib; præcepit cū imundū nihil bonū esse possit Zur

deus loquitur ad abrahā q̄ quarta progente filii israhel essent de agypto exiit: et postea moyses scribit Qui ta autē progēte exierūt filii israhel de terra agypti. Zur abrahā fidei suæ signū i cōcūssione suscepit Zur Isaac uir iustus nō illi cui uoluit sed cui noluit benedixit

Capitulum octauum

DE quibus omnib; beatus Hieronymus plenissime satiffecit et q̄ subno tātur p̄ diuersa ei tēpora scripsit omelas scilicet i canticū cāncoz duas de osāna librū unū de morte Osie et seraphin et calculo Lib i. De prodigio filii lib . i . De spiriū sancto lib . i . Textum quatuor euāgelioz scriptoz culpa cōsūsus diligētē eo postulante correxit Sed et psalterius secūdus uestigia lxx̄ interpretis de græco ei trāstulit in latinū: qd̄ etiā Paula et Eustochi o petenti b; emēdauit Demū autē a Sophronio postolatus de hebræo expresit eūq; breuiter desseruit: et Encheridiō appellauit Per idē tēpus scripsit uitas Pauli monachi beati uitas Hilariōis: Exhortatorias de cōtēptu mūdī ad Heliodoz epistolaz et ad nepotianum de uita clerici: chronica quoq; omnimodæ historiz .

Capitulum nonum

DORRO humani generis infimicus qui cum roma p̄ suos ministros fuerat persecutus etias i solitudine arrianos suscitauit. De quib; beato Damasco scribēs ita conqueritur: Ego christi in uestes i romana urbe suscipiens nunc syriæ limite te neor. Verum ut ait gētilis poeta calum nō animū mutat qui trāsmare currit: ita me incessabilis inimicus post tergū persecutus est ut maiora in solitudine bella nunc patiar. Dic enī præsidūs sulca mūdī rabies arriana fremit Dic in tres ptes scissa ecclesia ad se rapere festinat monachorū circa cōmanētius antiqua in me surgit auctoritas Ego interim clamito Si quis cathedræ Petri iūgitur meus est (Seletimus). Ditalis atq; Paulinus ubi hærere se dicit posses credez si hoc unius assereret nūc aut duo mēnūtur aut oēs d̄ his aut p̄secutorib; marchio chalcidiz iuerende uiro in quadā epistola sic prosequitur Si persecutorib; meis placet hæreticus me cui occidente: hæreticū cū agypto hoc ē eius Damaso Petro q; cōdemnēt Siriuus teuiter currit non ē alui culpa. sed fontis Nihil alicui præripui nihil ociosus accipio: manu quottidie et proprio sudor quærimus cibū scientes ab apostulo scriptū esse Qui nō operatur nō māducet. Placet et hic recedā iā iā cedo arripuerūt a me partem animæ mex carissimos fratres: ecce discedere cupiunt immo discedunt: melius esse dicentes inter seras habitare: q̄ cū talib; christianis Ad deserta deinde loca sic latus accinctus secessit ut uolasse illū magis crederes q̄ measse Qualiter autes se ibi affligēdo noxias etiā intra se cogitationes extinxerit qualiter quoq; conspectū dñi meruerit ita ut sape choris āgelicis iteresset eiusdem Hieronymi ad Eustochius scripta testantur .

Capitulum decimum

QUJ A ipossibile est inquit in sensum hominis non irruere motum medullaz calorē ille laudatur ille p̄dicatur beatus qui statim ut ceperit cogitāterficat cogitatus et allidit eos ad petra petra autē est xp̄stus Quoties ego ipe i herēo cōstitutus et i illa uasta solitudine q̄ exusta solis ardorib; horridū mōachis p̄stat habitaculum putabam me romantis interesse delinīs . Sedebas solus q̄ amaritudine repletus erā . horrebāt sacco membra deformia squalida cutis stram at̄biopis se carnis obduxerat quottidie lacrymaz quottidie gemitus: Et si quādo repugnanti somnus imminens

obrepisset unde humo uix ossa harentia collidebam.
 De cibus uero et potu taceo: cui et languentes monachi
 aqua frigida utatur et coctum aliquid comedisse luxuria
 sit: Ille igitur ego qui ob gehenam metum tali me carceri ipse
 dānauerat: scorpionum tantus socius et serarum saepe chorus
 intererat puellarum: Pallebāt ora ieiunio et mēsa xstua
 bat in frigidō corpore et āte hoies sua tā carne p̄mor
 tuū sola libidini icēdia bulliebāt. Itaq; oī auxilio desti
 tutus ad se su iacebā pedes rigabā lachrymis tergebās
 et repugnāte carnē ebdomadarū inedia subfugabam.
 Nō erubescō cōfiteri ifelicitatis mēx miserā quin poti
 us plāgo me nō esse qd̄ fueri. **N**emini me clamantē
 diē crebro inuixisse cū nocte nec prius a pectoris cessas
 se uerberibus q̄ rediret dño icrepante trāquilitas: i p̄sā
 quoq; cellulā meas q̄ cogitationū cōscia p̄metebā
 et inhimet iratus et rigidus solus deserta penetrabās
 Sicubi cōcaua uallū aspa mōtium rupis p̄rupta cer
 nebas ibi mēx orationis locus illuc miserimā carnīs
 ergastulū: Et ut mihi testis est dño post multas lachry
 mas post cælo oculos inharētes nōmūq; uidebar mi
 hi interesse agminibus āgelorū: et latus gaudēsqs cāta
 bam. **P**ost te in odore unguentorū tuorū currens.

Capitulum Undecimum

QUADRAGESIMO itaq; tēpo: sic
 exacto sentiens se beatus Hierony
 mus omnē carnīs uoluptatē exhan
 stas nihilq; in ea eē qd̄ spiritui repu
 gnaret reuertitur hierosolimā ut de
 riuaret fontes suos foras: et in plateis aquas scientiæ
 suæ diuideret ut de torrēte ligua eius multi i uia bibe
 rēt qui hūc i deserto et i uia et i aquoso repit uix possēt
 Accedēs igit ad eisdē ciuitatis episcopū Eyrillū noie
 penit ab eo ut i bethleē q̄ ē sexto ab Hierosolyma mi
 liario cōtra meridianā plagā sibi locū hātādī tribueret
 optās scilicet ut prudēs aīal p̄sepe dñi sui iugiter adha
 rēt cui mox qd̄ deuote poposcit digne cōcessū ē: At ipse
 fauētē dño monasteriū cōstruxit: i quo sub statua ab
 apostolis degēs regula cœpit ut multū cupierat cū illu
 stri uiro Eusebio creonēsī et cū aliis sanctis sibus habi
 tare. A quibus scilicet diuino ministerio iugiter ifudātibus
 hoc matutiale officii qd̄ nūc obseruatur i occidentis ma
 xime regiōibus canonica sūctione primitus ifstitutum ē:
 Quod et cassianus testatur dicēs: **M**atutina solēnitatis
 officii nouo adhuc tēpe cōstitutus primitus i bethlees
 monasterio ubi dñs n̄ iesus christus pro redēptione
 hūanū generis ex uirgine nasci dignatus ē: sicq; ex illo
 p̄ uiuersū mūdus cōsuetudo illius iualuit: **Q**uo tēpe
 beatus papa Damasus beato Hieronymo suggerente
 cōstituit ut psalmi die noctuq; p̄ oēs canerētur ecclesi
 as et subnecterentur in fine uniuersiusq; hic hymnus
 Gloria p̄t et filio et spiritui sācto **S**ic erat in principio et
 nūc et semp et i secula seculorū Amen.

Capitulum Duodecimum

DIVRES itaq; ad eius religiosorū
 quibus uita et sciētia eius fama immo
 tuerat cōsuebāt bonisq; doctorē bo
 ni discipuli frequētates i doctrinā il
 lius efficacitā mirabantur. **E**rat enim
 adeo copiosus in ratione reddēda ut uideatq; iterro
 gatus suisset paratus hēret et cōpetēs sine aliqua dila
 tione respōsus. **M**odo hūilibus blandiēs: mō supborū
 colla cōstringēs: mō derogatoribus suis uicē necessaria
 mordacitate rependēs: **M**odo uirginitatē p̄dicās: mō
 matrimonia casta defendēs: modo uirtutū certamina

gloriosa collaudans: mō lapsus i clericis: siue mōachis
 uehemētē accusans. **Q**ui et dñs adhuc romæ suū titu
 lum gubernaret tres clericos nulla cā culpabiles:
 nisi q̄ inordinate et icōposite icēdebāt ab aspectu suo
 et mēsa cōtinua separauit. **I**ncellus enī icōpositus
 euidēs signū est qm̄ status interioris hoīnis male ē or
 dīnatus. **I**n idē in uita **P**aula p̄ exteriorē iquit hoies
 interioris hoīs uita demonstrantur. **P**raterea tāta lingua
 rās p̄ua fungebatur ut quoscūq; uisus linguæ libros i
 māibus accipet hos in alia lingua sine offensione trās
 cureret: ut crederes sic esse scriptū ut os eius inoffen
 sa uelocitate fundebat. **I**n et in derogationē amuloꝝ
 suorū quandā epistolā sic cōclulit **H**æc lucubratiūcula
 tāta ē ad lucernā lumē celeritate p̄fusa ut notariorū
 māius lingua p̄curreret. **P**er idē tēps ad **P**aulinus ex se
 natore p̄byterus mirificas destinauit epistolā. **I**n qua
 mysteriū uisusq; libri tā ueteris q̄ noui testamētū
 breuiter sumatiq; p̄strinxit. **Q**uid enī nō solū i diuinis
 s̄ et in mūdā s̄ litteris Hieronymi sagacitatē lateꝝ po
 nit: **E**x quibus scilicet mūdānis necessitate scilicet quāq;
 cogebatur aliquis suis imiscere tractatibus ut probaret
 ea q̄ a sanctis prophetis an̄ secula p̄dicta sunt tam gra
 corus q̄ latinorū: et aliarū gētiū litteris cōneri. **N**on
 enī credēdus ē qd̄ eū libri gētiū delectasset postea q̄
 ad cælestē tractus examen saluifero pro eorū lectione
 castigatus ē uerbei. **Q**uā qualiter actus sit in epistola ad
 Eustochiū legitur eodē hierōymo sic iter alia referēte

Capitulum Decimumtertium

QUANTO ānos plurios dño paren
 tibus sorore cognatis: et qd̄ his dif
 ficilius ē consuetudine lauitoris abī
 pp̄ cælorū me regna castrales: et hie
 rosolimā militaturus p̄geres bibly
 otheca quā mihi romæ sumo studio ac laborē cōsecerā
 carei nō potui. **I**taq; miser ego lecturus Tullii ieiuna
 bam post noctū crebras uigilias post lachrymas quas
 mihi p̄teritorū recordatio peccatorū ex imis uisceribus
 eruebat plautus sumebatur i māibus. **S**i qm̄ in memet
 reuersus prophetā legei cœpisses sermo horrebat i cul
 tus et q̄ lumē cæcis oculis nō uidebā nō oculorū cul
 pam putabā esse s̄ solis. **Q**uā me ita ātiquus serpens
 illuderet in mediā ferme quadragesima medullis ifu
 sa febris corpus inuasit exhaustum et sine ulla requie
 qd̄ dictū quoq; incredibile ē sic ifelicia membra depa
 sta est ut ossibus uix hærerent. **I**nterim parabatur exe
 quix et uitalis animæ calor toto iam frigescēte corpo
 re in solo tantus tepente pectusculo palpitabat: cus tu
 bito raptus in spiritu ad tribunal iudicis p̄trahor: ubi
 tantum luminis et tantum erat ex circūstantis claritate
 fulgoris ut proiectus in terrā sursum aspicerē nō aude
 rez. **I**nterrogatus cōditionē christianū me esse respon
 di: **E**t ille qui p̄sidebat mētiris ait ciceroniāus es non
 christianus ubi enī thesaurus tuus ibi est et cor tuus
 illico obmutū et inter uerbera nā caxi me iusserat cō
 scientiæ magis igne torquebar illud mecū uersiculum
 replicans i inferno āt quis confitebitur tibi? clamare
 tū cœpi et eiulans dicere miserē mei dñe miserē mei
Hæc uox cū inter flagella resonaret tandē ad p̄sidētis
 genua pronoluti qui asiterat p̄cabatur ut uenias tribu
 eret adolescentiæ ut errori locus pœnitētix daret exac
 turus deinde cruciatus **S**i gentiliū litterarum libros
 aliquē legissē. **E**go qui tāto cōstrictus articulo uelles ēt
 maiora p̄ditteꝝ deū iurare cœpi et nomē eius obtestat̄
 diceꝝ: dñe si uq̄ habuero codices seculares si legero te
 negauit hæc sacramētū uerba diuisus reuertor ad sup
 os et mirātib; cūctis oculos aperto tāto lachrymarū

Imbre p̄fusos ut incredulis fidē facerē ex dolore. Nec uero sopor ille iamis fuit aut uana somnia quibus saepe deludimur. testis ē tribunal ante q̄d iacui: iudicium testis quod timui: ita mihi nūq̄m cōtigat i talē icidei quā fione lūētes habuisse me scapulas: plagas sensisse post somnium: et tanto debinc studio diuina legisse quanto mortalia ante nō legeram.

Capitulum Decimum quartum

DOST hax cus quadā die scripturas sanctas fratribus ex more disleret subito tribus claudicās quarto suspēso pede claustra cœnobii leo ingēs in greditur: Amq̄s fies territi fugā arripuissēt uir dei uelut hospiti aduētanti se obtulit et itel ligēs plantā eius a sēibus uulteratas p̄cepit fratribus ut terrore deposito curas ipsius gererēt: quod cus solū ante fieret omni ferocitate deposta ita leo māstuetus esficatur ut ei fies iussu beati Hieronymi asinus quēdas cōmitterēt quē cus ab opei redeuntē i pascuis custodiret Accidit interea una diebus ut soporato leone negociatores quidas qui xgyptus adibant: uidētes asinum solūtagus incedētē cupiditate uicti suo eum cōitatu agregarēt Expergesctus autē leo cus cōstas sibi bestias minime iperisset confusus ad monasteriū idūt quasi culpa conscuis cōme icipitaculū solus ingredi non audebat Quod fratres una cum beato Hieronymo ppēdētes absētē asinus ab illo estimant deuoratum Nolētes tamē eum exasperā. Abducti ei animalis opus inuungunt ut scilicet ea ferret onera quā prius gestare asinus cōsueuerat. Nec mirū fratribus inocēter uiuētibus leones obsequiū p̄x buisse: cus i testimoniū primā creatōnis Legamus uiris sanctis et deo humiliter famulātibus et leones et uolatilia ministrasse: et rictus cessasse ferarum et uenenus nō nocuisse serpētū Itaq̄s cū leo iunctus sibi opus idesinēter exequitur die quadā de sublimi prospiciens p̄xfatos uiatores uidet eminus uementes et cū camelis eorum suus socius comitatē. Nox q̄i deprehēsis hostibus imane rugiens: et cōtra eos uehementer insiliēs hoines i diuersa disperisit: camelos aut onustos una cū asino cogēs ad claustrū portā dduxit. Mirati fratres cus hoc beato rettulissent hieronymo: iussit ille de positio oneribus camelorū pedes ablui: eisq̄s pabula apponi: atq̄s aduētātibus hospitibus cōuiuuium p̄xparari: et ecce illi cōtinuo ueniētes ad sancti patris uestigia se prostrauerūt de cōmisso furto uentiam postulātes. Qui eos benigne suscipiēs ad cellā hospitū cū magna hilaritate dduxit. Vidētes illi tātā i dei seruo clementias mediū olei q̄d de xgypto attulerāt monasterio obtulerunt: q̄d q̄s singulis ānis tas ipsi q̄ haredes eorum plenas olei bineidem afferrēt cœnobio deuotissime sponponderunt Quos beatus Hieronymus benigna cōmonitione refectos: et spiritali benedictione roboratos i pace dimisit.

Capitulum Decimum quintum

INTEREA uenerabilis Paula cuius supra fecimus mētionem amirās religiosās uitā reuerendorū episcoporū Pauli scilicet antio: henri et Epiphaniū salaminā xpyri quos sedes apostolica pro quibusdā ecclesiasticis negociis dūmebat eorū accēsā uirtutibus urbē romā imo babyloniam deferere cogitabat. Illis itaq̄s ad sedes proprias remeātibus relictis Hax filius Roxotio scili. et et Rufina facultantibus desertis sola Eustochio comitatē toto cū eis desiderio nauigant. Deiq̄s post multa pericula imēsosq̄s labore fgressa hierosolymā cū scā loca studiosissime p̄r uisisset reuerfa bethleem diuerforius pegrinorū ac cellulas mo

nafteriaq̄s cōstruxit De quibus scilicet monasteriis beato disponēte Hieronymo unū tradidit uiris gubernādum uirgines aut quos de diuersis ptibus cōgregauerat i tres turmas monasteriaq̄s diuisit. Inter quas tāta se humili tate defecit ut qui eam uidisset: extremā crederet ēē acil larii. Hax inuens sorores suas circa cultū facte dei genitricis ac uirginis deuotissimas beato Hieronymo una cū filia supplicauit ut de ipsius assūptione sermonem faceret mirifica eiusdē uirginis p̄xconia cōtinētē Quaru pias petitiones uir p̄ter deuotus admittēs cū summa diligētia q̄d rogabatur ipleuit. Sane iter inumerol tractatus quos ad diuerfos misit ad quādā uirgines Asella noie scripsit epistolā i qua p̄ro hūanitate ubi ab ea exhibi a gratias ei refert et ab oli imposito sibi crumine innocētē se aseruos xmuloz suorū iuidiam icrepat quos et i tāte Paulx discessu susurrasse acceperat Diuis autez ta lis est textus.

Capitulum Decimum sextum

SIBI putem grauas a me referri posse nō sapias potens ē deus super personas sancte animæ tuæ resūmēt quod meretur. Ego emz idignus nec estimare unq̄ potui nec optāz ut mihi tantū in christo largiretis affectus: et licet me sceleratus quidā putēt: et flagitūs omnibus ebrutus: et peccatus meis etiā hax parua sunt tamē tu bene facis q̄d ex tua mente etiā malos bonos putas Periculosus quippe ē de seruo alterius iudicāz et nō facilis uenia parua dixit se directis ueniet uēiet illa dies et meā dolebis arāoz non puo ego probrosus: ego uersipellis et lubricus ego mēdax et sathāz arte decipio quid istas astutias hax uel credidisse uel sinxisse de isontibus: an etiā de noxus credere uoluissēm: osculabatur quidā mihi manus: et ore uipereo detrahebāt: dolebāt labiis corde gaudebāt: Vnde debat dñs et subsannabat illos: et miserus me seruū suū futuro cū eis iudicio reseruabat. Alio icesus meus calūniabatur: et risus ille uultui detrahebāt: hic i simplicitate aliud suspicabatur. Pene mēuio cum eis iuxta multa me uirgini crebro urba circūdedit diuios libros ut potui nōnullis saepe dislerui: lectio assiduitatē assiduitas familiaritatē familiaritas fidutiā fecerat. Dicāt quid unq̄ in me senserit aliter q̄ christianū decebat. Dicant si pecuniā cuiusq̄ accepti Si munera uel parua uel magna nō spreui i māu mea res alicuius sonuūt: obliquus sermo oculus petulās fuit? Nihil mihi aliud obuiatur nisi sexus meus: et hoc nūq̄m obiceretur: nisi cū hierosolymā Paula proficiscitur: Iste crediderunt mēueni cur non crediderūt negāt? Idē ē homo ipse qui fuerat fatetur isontē qui dudū noxiū p̄xdicabat: Et cerie ueritate magis exprimit tormēta q̄ risus Nisi quia facilis creditur aut nō ficti ut fingatur impellitur. Ante q̄ domū sancte Paulx nosse i me urbis studia cōsolabāt omniū pene iudicio dignus sacerdotio summo a bitraba: Beata memoria Damascus meus sermo erat: dicebat scūs dicebat humilis et disertus nūquid domū alii cuius lasciuoris igressus sum ē nunquid me uertes feri ex nitētes gēma: picta facies auri rapuit ambitio? Nil la fuit aliquādo matronaz romæ quæ meas posset edo mare mētē: nisi lugens atq̄s teimāf squalens sordibus fletibus pene cæcata quā cōtinuis nocētibz dñi misericordiam deprecantes sol saepe deprehēdit Euius cāticum psalmista: sermo euāgelii delitix cōmētia uita teimū Nulla me aliquādo potuit delectare nisi illa quā nūq̄ manducantes uidi Sed postq̄ eas pro sua meritoria tatis uenerari colore suscipere ceppi omnes ilico deseruere uirtutes. O inuidia primum mordax tui O sata nax caliditas semper sancta persequens. Gratias autez ego domino deo meo: dignus suz ques mūdus oderit

Maleficus quidam me garriunt titulum fidei seruus agnosco magnum uocat: et iudax dominus suus seductor et apollus dicitur. Tentatio me non apprehendet nisi humana. Quam tam patet Augustini pressus suis: qui cruci milito Iustitias falsi criminis importauit. Sed scio per bona et malam famam puenire ad regna caelorum.

Capitulum Decimum septimum.

ERTIJSI praterea aduersus Iovinianum lib. ii et contra Heluidium de beatitudine maris uirginitatis perpetua lib. unum. Quorum priores asserunt nullas in futuro meritorum esse distantiam: et uoluptati carnis iugiter ministrantem hareticam atque Epicuram christianorum probat. Alter uero qui ex scripturis nitentur ostendit intactam dei matrem alios filios habuisse uelut idiotam et scripturas penitus ignorantem uehementer redarguit. Porro alius quendam hareticum non scribendo sed colloquendo confodit. Qui de resurrectione carnis contra fidei catholicam sententiam questionibus huiusmodi proponebat. In qua aetate resurrexerit sumus: si in ipsa in qua morimur: ergo et nutritibus post resurrectionem opus erit si in altera nequaquam erit resurrectio mortuorum sed transformatio in alios. Diuersitas quoque sexus maris ac feminae erit an non erit? Si erit sequetur et nuptia et concubitus et generatio. Si non erit: sublata diuersitate sexus: eadem corpora resurgent: sed tenula et spiritalia et hoc probare uolebat: induens illud apostoli Sematur corpus aia le. surget corpus spirituale. Quod ait beatus Hieronymus cum audisset in his cubuisset necessitas nequissimae uix respondit. Hac hominem interrogatione conuincit. Crede inquam resurrectionem mortuorum an non qui cum se eadem resurrexerit in illis eadem resurgent corpora an altera? Qui cum dixisset: eadem scissitatus suis: in eodem sexu an in altero? Ad interrogata reticenti et instar colubri huc atque illuc transferenti caput ne feriretur: Quia inquam taces ego mihi pro te respondebo et consequentia iferam. Si non resurget mulier mulier: nec masculus masculus: uero erit resurrectio mortuorum quia sexus membra habent. membra corpus efficiunt. Si autem sexus et membra non fuerint: ubi erit resurrectio mortuorum corporum que sine sexu non constant et membris. Porro si corpus non erit resurrectio nequaquam erit resurrectio mortuorum. Sed et illud quod de nuptiis obicit si eadem membra fuerint sequi nuptias a saluatore dissolutur erratis nescientes scripturas neque uirtutes. In resurrectione enim non nubent neque nubentur: sed erunt similes angelorum. Ubi dicitur neque nubent neque nubentur sexum diuersitas demonstratur. Nemo enim de lapide et ligno dicit non nubent neque nubentur: quia naturam nubendi non habent. Sed de his quae possunt nubere et christi gratia ac uirtute non nubent. Quod si opposueris Quomodo ergo erimus similes angelorum. Quis iter angelos non sit masculus aut femina: breuiter ausculta non substantiam nobis angelorum sed conuersationem et beatitudinem repraesentat. Similitudo praestatur non natura mutatur. Porro si gratia qua aetate resurrexerit sumus in ecclesiasticis traditionibus et apostolus Paulus illud respondens quod in uiribus perfectus est in mensuras aetatis plenitudinis christi resurrexerit sumus in qua aetate conditum ad iudicium autem et saluatore dominus legimus resurrexisse. Et multa inquit alia de utroque testamento in suffocationibus hareticis protuli.

Capitulum Decimum octauum

ED nūquid his tantum haresibus purgavit ecclesias nulla unquam haresis et tempore pullulauit quam ipse falce sua eloquentia non succiderit. Neque enim pe-

perit hareticis sicut ipsemet asserit sed omni egest studio ut hostes ecclesiarum eius quoque hostes fierent. Nam et Rufinus uiri eruditissimi suis collegae cum quo mella sanctarum scripturarum consueuerat labere idem inimicitias de iurisse quod eum de arbitrii libertate parue sententiam uehementer correxit. Quis zelus pro fidei rectitudine romana ecclesia a deo approbavit ut beatus papa Gelasius scripturarum sagacissimus indagator eiusdem Rufini libros licet periculo sermone editos repudiare uideatur. Hoc in suis decretalibus mandans Rufinus uir religiosissimus plurimos ecclesiastici operis edidit libros nonnullas et scripturas interpretatus est. Sed quoniam beatissimus Hieronymus in aliquibus eum de arbitrii libertate notauit: illa sententia que praedictus beatissimus Hieronymus sentit cognoscimus. Et non solum de Rufino sed et de iuuertis quos uir suus praememoratus zelo dei et fidei religione reprehendit. Ite Origenis opuscula que uir beatissimus Hieronymus non repudiat legenda suscipimus reliqua uero omnia cum auctore suo esse dicimus renuenda.

Capitulum Decimum nonum

TER perlara uero studiorum suorum opuscula scripsit librum de illustribus uiris a sanctis apostolis usque ad suas aetate imitatus. Traquillum graecumque Apollonium: Et post catalogum plurimum se quoque in calce uoluminis que abortiuum et minimum omnium christianorum posuit. Ubi sibi necesse fuit usque ad quartum decimum Theodosium principis anni que scripserat breuiter annotare commemorans inter cetera que passis supra notata sunt quae scripserit altera tione Luciferanti et Theodori. De locis libri unum De essentia dei libri unum. Debraicorum nouum librum contra pelagium librum epistolarum ad diuersos librum unum ad Marcellam epistolarum librum unum ad Paulam inquit et Eustochium usque quod cotidie scribuntur incertus est numerus. Quis nunc tanta potest legere quanta scripsit Hieronymus? Quis autem dente in scripturis aius et seruantes dei seruatio non mihi retinetur? Quis enim non potius angelum quam homines dixerit dum nulli magis congruat illud propheticum Labia sacerdotum custodiunt scientias et leges requirunt ex ore eius: quia angelus domini exercituum est. Uerte si manens in carne secundus homines ambulasset ad tantum culmen scientiae nullatenus praesens set. Sed neque cupet dissolui cum Paulo nisi se cum christo consideret inter angelos regnaturus: Verus quod de mundo triumphauerat que de laboris primio securus ad Heliodorum loquebatur crede mihi nescio quid plus lucis aspicio libet sarcina corporis abiecta ad purum aetheris uolare fulgorem.

Capitulum Dicesimum

UANTA denique lassitudine fatigatus est ut et in stratu suo iacens sicutulo quem in trabe suspenderat suspensus manibus apprehenso erigeretur ut uidelicet officium monasterii prout poterat exhiberet. Nihilominus tamen sensus sinceritate uigebat ad rationem reddendam undecumque interrogatus fuisset. Nam et beato Augustino Hipponeensi Episcopo suis eius questionibus propulsa. Immo abyssus abyssi uocati plenissime satisfecit et se uelut emeritum indicans his eum uerbis a sui prouocatione deterret. Nos nostra huiusmodi tempora et cucurramus quantum potimus nunc te currete et longa spatia transmeate nobis debetur otium. Simulque ut eius uentia honoris tuo dixerim ne solus mihi de poetis proposuisse aliqui id uidearis: memeto daretis et entelli et uulgaris prouerbii quod bos lassus fortiter pedem figat. Ad quod beatus Augustinus suppliciter respondens ait: Sur itaque conor contra contractum fluminis: et non potius

uenais depeor? Obsecro ut si te lass dimittas mihi: et si
 bos ut tibi uideris lassius senectute sorte corporis no ui
 gore animi in i area dominica fructuoso labore assidas
 Ecce sum si quid perpera dixi fortius fige pedes. Non
 mihi molesti ee debet podus atatis tua: dumo coterat
 tur palea culpa mea. Praxerea i libro que cõira errorẽ
 Juliani manichæi descripsit qui nuptias uolebat dan arti
 Quod uero ex eis nasceretur ab omni ee liberum obli
 gatione peccati. Dum plures cõtra eius pestiferus dog
 ma catholicos testes introduxisset: ita eudẽ praxerẽs in
 tulit Nec sanctu Hieronymu presbyteru cõtendendum
 arbitris qui græco et latino isup hebræo eruditus elo
 quio ex occidẽtali ad oriẽtalem trãsiens ecclesiam in lo
 cis sanctis atq; i litteris sacris usq; ad decrepitam usq; æ
 atate Luitus nobis eloquius ab oriente i occidẽtem ad
 i nstar solis lapas resplicidit. Omnes deiq; qui ate illu
 aliquid ex utraq; orbis pte de doctrina ecclesiastica scri
 pserant legit nec aliam de hac re quam praxidixi tenuit
 promissitq; sententiam.

Capitulum uicesimumprimum

HIERONIMUS beatus Hieronymus
 postq; ex scriptorum suorum copia in
 expugnabile ecclesie christi turre con
 tra sacula hæreticorũ erexerat: octoge
 simo octauo atatis suæ anno Imperiũ
 aut Theodosii iunioris duodecimo in senectute bona
 migravit ad dñs Sancte autẽ ac uenerabiles scemina:
 Pualia scilicet et Eustochius exemplo et cõmonitionib; eius
 sæculi cõtẽptices et crucis christi batula: atẽ eius
 obitu uocãte sponso migrauerãt: Porro beatus Hiero
 nymus dũ adiuuaret scalpẽdo saxũ in igressu speluncæ
 dominici præsepis sepulcrũ sibi fecerat nõ longe a sepul
 cro prædictarũ sanctarũ ubi sæculi peruersitate deuicta
 sepultus ẽ pridie Kalẽdas octobris. Mirabitur forsitan
 lector tas sanctas personas habere inuidos potuisse mi
 radũ uero nõ ẽ Semper enim uirtutes sequitur inuidia
 Feriuntq; summos fulmina mõtes. Nec mirum de ho
 minib; hæc cõtingere cõ et dominus pharisæorũ zelo sit
 crucifixus: et omnes sancti amulos habuerit. Esau per
 sequebatur Jacob: Saul quarebat aiã dauid: et salo
 moni suscitauerat dñs Adad idumæum. Diezabel etiã
 fugere cõpulsit et omnes prophetas persecutus ẽ popu
 lus indorũ Paulus apostolus de fratrib; falsis cõque
 ritur: et per murum demittitur ne ab hostib; capiantur
 Ac multimoda enumerans pericula et de se suisq;
 similib; loquitur Spectaculum facti sumus huic mun
 do et angelis et hominib; et nos stulti propter christũ
 Sed quod stultũ est deo sapientius ẽ hoibus Unde et
 saluator loquitur ad patrem Tu scis insipientiã meã
 ques in euangelio propinqui quasi mentis impotẽ est
 mabãt et aduersariũ calumniabantur dicẽtes Damonũ
 habet et samaritãus est et i beelzebub principe damo
 niorũ efficit dæmonia. Sed beatus qui dicei potest cui
 apostolo Hæc est gloriatio nostra testimoniũ conscien
 tia nostræ quõdã sanctitate et syncaritate et gratia dei
 cõuersati sumus in mundo audiens dñs dicentes. Ideo
 mundus uos odit quia nõ estis de mudo: Si enis esse
 tis de mundo mundus quod suum erat diligeret. Peri
 culosus enis est dixisse mala de bonis et sicut exprobra
 tis ad coronã Ita exprobrãtib; ad damnationis cumu
 lum cedit. Quod et beatus Augustinus testatur dicens
 nemo laceret seruos dei quia nõ expedit lacerantibus
 Seruis quidẽ dei merces falsis detractõib; crescit: s; crescit
 etiã pena detrahentium. Nam non sine causa
 dictum est Quis uos oderint homines et exprobrauerint
 mentientes gaudete et exultate: quia merces uestra co
 pioa est in calis. Itaq; cõsolemur inuicem in uerbis

istis benedicentes dominũ in uniuersis uis uis. Qui
 uiuit et regnat deus in sæcula sæculorum Amen.

**Post uitam beatissimi Hieronymi in calce uoluminis
 transitus ipsius subdendum duxi ques Eusebius eius
 discipulus non tam claro q; deuoto sermone cõscripsit**

**Incipit epistola beati Eusebii ad beatũ Damasiũ portu
 ensem episcopus et ad Theodonium Romanorũ Se
 natorum de morte beati Hieronymi doctoris eximii.**

DART REVERENDISSIMO Damaso
 portuensi episcopo et christiãssimo The
 odonio Romanorũ Senatori Euse
 bius olim Hieronymi sanctissimi disci
 pulus nunc uero eodem orbatu lu
 mine plium dolorem et suauissimum
 gaudiũ multifariã multisq; modis olis deus locutus
 est omnib; nobis per suos dilectissimus filius sanctum
 hieronymũ i scripturis sanctis in uirtutib; et prodigiis
 multis quæ per illus fecit ipse dñs in medio nostri sicut
 nos scitis de quo etiã et nos testes sumus: qui eum
 uidimus et oculis nostris sanctitates perspeximus et ma
 nus nostras cõtrectauerunt de uerbo eius scientiã et doc
 trina quib; uita manifestata est Quod aut uidimus et
 audiuimus anuntiamus uobis. Eramus eni tãq; oues
 errantes errorib; et superstitionis fabulis non audietes
 sanam doctrinã sed coaceruãtes sibi pseudo prophetas
 qui insurgentes i populo magistri mēdaces introducebãt
 sectas uariã perditionis donec iste illuceret dies qui
 tanq; sol resurgens quinquaginta annis et sex mensib;
 multis laborib; et erumnis in lectõib; et uigiliis ut no
 bis frangeret panẽ doctrinæ desudans tenebras errorũ
 profugans et cunctos a perditione liberans effulsit in
 templo dei. Incipiensq; ab oriente usq; ad occidentes
 asserens bella hæreticorũ eorũ arcus contereas: arma
 et scuta sua cõbussit igni quoniam in ipso deus posuit
 prodigia super terras ut nomẽ suus manifestũ fieret in
 nationib;. Deinde pertransiẽs usq; ad fines terræ sanã
 do oppressos: ab hæreticoz errorib; illuinaẽdo mētes
 hominũ scripturarũ enigmata referãdo soluẽdo nodos
 obscura dilucidãdo: dubia exponẽdo cõfutãdo et corri
 gendo falsitates et uerissima ex linguis q; plurimis ad
 unando ut nobis notas faceret uias uitæ et nos adiple
 ret gaudiõ latitã et exultatione templus dñi corrobora
 uit et eius aditus ad instar lucernæ non sub modio sed
 sup cadelabrus i dñi aula posita dominico irriguo roẽ
 plenissime fecundatã posteris omnib; sua uerborum
 ceteris elegãtia singulari excellẽtius aliis omnib; pate
 fecit ut irent in ciuitatẽ habitationis et locum gloriæ in
 uenirent: Et ne fieret uelut priores corii genus pama
 riu quos direxit et liberauit ab errorum perditione Eus
 eni sim sicut stipula ẽte facies uetis et sicut luti platearũ
 balbutiẽs et loqui nesciẽs sic uerba plene formã ualẽs
 Quid ipstiar uobis carissimĩ ptes et doi suæ laudis Ne
 pe iux illud apõli Si liguis hoim loquar et ageloz suũ
 laudãdi gñs necdũ attigerẽ Tcirco n i arcu meo spabo
 nec gladius meus saluabit me s; dñs erit illuinaio mea
 Qui docuit et docebit manũ meã ad scribẽdũ et diriget
 linguã meã ad loquẽdũ ut quondã asina balaam
 quonias ipsius est regnum et imperiũ et dominatur a
 mari usq; ad mare: et a flumine usq; ad terminos orbis
 terrarũ in cuius cuncta sunt posita distiõ: corã quo pro
 cidũt reges nec est qui suã possit obsistere uoluntati quo
 niã oia quæcuq; uoluit fecit i terra mari et i abyssis Et
 sic lingua mea tanti uiri laudem meditabitur et nomen
 suum anuntiabit uniuersis: Sic nere fuit ille israhelita
 in quo dolus n fuit electus secũdũ cor domini ad loqũ

dum omnia quae sibi mandauerat Dominus uniuersis
 gentibus ut sentes euelleret destrueret: disperderet et dissiparet
 et sapiētiam uerā seminaret edificaret atque plantaret
 Hic est fratrum amator: hic est qui populo christiano tot li-
 brorum uolūta ex linguis hebraica et graeca in latinū
 nō paruo pōdere transfudit. Ecclesiae officium primitiuis
 ordinauit et totius sacrae scripturae aspa secit plana. **E**rte
 in huius lūme uidiū lumen: et pane suae salutiferae
 doctrinae pasti ambulāus usque ad mōtes dei oreb. Hic ē
 flumē aquae uiuae splēdidū tāquā crystallū procedēs de
 sede dei in ecclesiae medio et ex utraque pte eius lignū
 uitae afferens fructus sp̄s suo: cuius solia ligni sunt ad
 gentiū sanitates. **D**icit iste in populo suo mississimū ap-
 paruit a deo dilectus ēt hoīb orat nūc pro ecclesia sā-
 cta uas uere admirabile oī ornatus lapide p̄cioso opus
 excelsū. **D**e hoc quid plura dicā: cuius enarrat
 calli gloriā eius et opa scripturae manus eius anū-
 tiat firmamentus. **N**ec sūt loq̄r neque sermones cuius
 non audiāt doctrinae uerba cū i omnē terrā exiit sonus
 eius. **I**neffabilis misericordia saluatoris: q̄ tot gratia-
 rū cumulos in Hieronymo adunasti: ut ad ea q̄ plene
 solus possidet pene nulli hōmī nisi p̄ticulariter fas sit
 aspirare. Hic certe dux nra fides ad se curretes i calli cō-
 trahit arcē: Hunc p̄ ceteris p̄uoribus ornatus insignis
 dignitatus i cāstrensis et i prouerbis opationibus et in
 terptationibus miratae sunt gentes. **Q**uā nota est facta
 in populis uirtus. qm̄ impletus fuit q̄ flumen sapientia.
Sed ut uera dicā uix illud regit Sabae. **O**aser enī
 est sapiētia et opa sua q̄ rumor quē audisti. Quā certe
 bōus ē iste his qui recto sunt corde: qm̄ malitiam sēp
 odit: fecit enī mirabilia in terra nra. **S**ub ūbra illius
 sedimus: et fructus eius dulcis gutturi nro. **Q**uāta at
 de eo audiuimus et cognouimus quomō annūtiabimus
At quis ego sus ut narrē laudes et uirtutes eius et mi-
 rabilia q̄ fecit? Sed qm̄ nō sus eloquens ab heri et nū-
 dius tertius et breuiter dicā si uultis accipere. **J**oānes ba-
 ptista ipse est uterq̄ uirgo uie rōs heremita. **D**e Joāne
 dicitur. **E**rat Joānes uesitus pilis cameloz in deserto.
De se idē Hieronymus dicit. **H**orrebāt sacco mēbra
 deformia et squalida cutis. **S**itū athiopissae carnis ob-
 duxerat. **d**e Joāne iterum locustas et mel siluestre ede-
 bat. **D**e se itē Hieronymus dicit. **D**e cibo et potu taceo
 cum ēt languētes monachi aqua frigida utantur. et co-
 ctus aliquid accepisse luxuria sit. **Q**uid plura. **I**lle pro-
 pter uisitas martyris uero et si eius spiritus mater-
 ale ferrus non abilit in martyriū p̄mū nō est exp̄s
Duplex nāq̄ martyriū unū succubere gladio iporū:
 alterus infirmitatibus et aduersitatibus in aīo patientiam
 custodire. **E**rte hic est uere martyr: qui pp̄ iustitiam
 et mānētudine et salutifera suae doctrinae uerba i huius
 mūdi lachrymaz salo certamē forte a maiorū coetu uī-
 riliter supportauit sciens qm̄ omniū fortior est sapien-
 tia: nec ipse gessit in cōspectu dei: sed in oīb tribulatio-
 nibus suis inuocans dnm̄ non peccauit labiis suis: nec
 stultus aliquid cōtra deū locutus est. **T**aceam nāq̄ qd̄
 tribulationes labores afflictiones cruciatu agones
 flagella famem sitim amaritudines carnis tentationes
 teuita erūnas: **E**t nō hae: s; grauiora et innum. **R**abilla
 propter christi iesu nomē in suo gloriosissimo p̄p̄sū
 est corpore ut idē loquitur. **S**tābā i heremo cōstitutus
 et in illa uasta solitudine q̄ exusta solis ardoribus mona-
 chis horridū p̄sāt habitaculus cogitans me roāis poti-
 ri delicias: quotidiē gemitus: quotidiē lachrymaz et si
 qm̄ me somnus iminēs opp̄sisset repugnantes ūd hūo
 uix ossa haretia collidebā. **H**orrebāt sacco mēbra d̄for-
 mia aqua frigida lāguens utebar et coctū aliquid acce-
 pisse luxuria sit. **L**utis mea propter icōmoda squalida

carnis athiopissae sicut eduxerat. tñ socius scorpionis
 tantus et ferax tape choris intereras puellarū et in fri-
 gido corpore et in p̄mortuo iam hoīe sola libidini tē-
 dia buliebāt. **T**este deo meminī me diē crebro unxisse
 cum nocte: nec a pectoris cessasse uerbenus donec su-
 bēte dño rediret tranquillitas sēbā cōtinue et repugnā-
 tem carnes ebdomadaz inedia subingabā: **L**ellulā me-
 am quasi cogitationū cōscia p̄mescēbam: et mibimet
 tratus etrigidus solus deserta penetrabā. **E**t sicubi con-
 caua uallius et p̄rupta mōtū cernebā: illud mex miser-
 rimae carnis erat ergastulus ibi mex oīōis locus: quis
 ergo infirmatus est et nō ipse? **Q**uis scādalisatus est et
 non ille? **S**ed si infirmitatibus et laboribus laudādi sunt
 sancti: certe et hic laudāus est. **V**entis at ad cōtuelas
 et p̄secutiones quas ab iprobis et falsis p̄tuit fratrib;
 in huius ualle miserā. **Q**uid aliud in hoc mundo fuit
 sua uita nisi qdam iugis aduersus impios hareticos
 et maloz oīus cuneos pugna cōtinuū certamē? **S**u-
 per eoz rugierunt ut leones haretici qm̄ corripuit eos
 et tabescere fecit sicut araneas aīas eorum et fructus
 eoz de terra pdidit et semē eorum a filiis hoīus. **A**pe-
 ruerunt in eoz clerici lasciniis d̄ditiora sua et despererunt
 eoz et locuti sunt labiis dolosis et odio iniquo oderunt
 eum qm̄ eoz insectatus est uitā pessimā et crimina.
Eircundederunt eū canes multi: et tauri pingues obse-
 derunt eū. **E**t insurrexerunt i eoz testes iniqui acuetes
 linguas suas sicut serpentes: et uenenus aspicius sub la-
 biis eoz. **C**ogitationes malas in corde tota die cōstitu-
 erunt p̄lia supplantantes grege suos eius: **E**t fures exiē de
 runt in laqueos pedibus eius: ut delerent de terra meo-
 riam eius: et eicerent eoz de nationibus ut obprobriū
 fieret uicinis suis. **S**up romanū populū fuit magnificē-
 tia eius et uirtus eius mirabilis in uerbis et sanctis i
 oībus opib; suis. **A**lleuās corruētis: solues cōpeditos
 illuminans cecos: et dirigens iustos: dans fortitudinē
 et uirtutem plebi dei: et q̄ tuba altisonās anūtiāns cū
 eoz iniquis scelera portas peccatoz et uectes ferreos
 cōfregit rōphea doctrinae lux. **A**udientes at hae impij
 dissecabantur cordibus suis: et stridentes dentibus in eoz
 cogitauerunt et locuti sunt nequitiās. **A**rcus suus tenen-
 derūt et illum parauerūt et in ip̄o parauerūt uasa mor-
 tis. **Q**um at esset plenus spiritu sancto in oīōmb; et op̄-
 bus bonis p̄feterās uita mortificās bōa uiuificās su-
 scitans de puluere egenū et de stercore erigēs paupes
 qm̄ nō in uiribus equi neq̄ in tabernaculis uiri b̄n̄pla-
 citum fuit sibi. **N**ec sperauit in diuitiis: sed fortitudine
 domini coroboratus nō formidauit aduersarios suos
 sed sup ipsos correctionibus et doctrinis sanctis tonantē
 dans impiū regi suo et sublimās cornu christi sui. **A**l-
 os docens laborādo sicut bonus miles christi scīs q̄
 nō coronabitur qui in agone certat nisi legitime certa-
 uerit. **V**identes autes hae uiri iniqui irati sunt et dolo-
 res cōphenderunt eos: quia sunt generatio praua et p̄-
 uerla filiū in quibus nō est fides in ipsis. **E**t ex acerbaue-
 runt eoz in consiliis et abominationibus suis ad iracun-
 diam cōcitauerunt sp̄m: **E**t pdito cōsilio sine disciplina
 ueste muliebri irridentes ei tāquā uiro luxurioso et i quo
 ineptū fecerunt unāmiter in eoz et eiecerunt eū extra
 romanam ciuitatem. **A**t ille benignus et patiens humil-
 lis et mansuetus eorum uesaniae locum dans proficiēs
 post tergum suū omnia peccata eorum recedens inde p̄-
 grauit. **C**onstantinopolim ad anti iem sanctissimū **G**re-
 gorium nazansenū. **Q**uir ineffabilis uirtutis uas ad-
 mirabile: o splendor patientiae et **L**ampas praeulgidā.
Quā diadema honoris et gloriae angularis lapis firmissi-
 mus exēplar innocētiae colūna aurica et totius ecclesiae
 fundamētū euz plus tūderis mius cōfunderis **A**gnus
 innocēs quid loqr̄s p̄sūs colla tot iugis gratias ago

deo meo: quia dignus habitus suus ut me odiat mundus
 Sao namq; me peruenire ad celestem gloriam per infamiam
 am et bonam famam. **A**peruit autem celos patientia eius .
 quia ibi confirmata sepe fuit virtus glorie sue et in deo
 posuit firmas fortitudines suas neq; a deo recessit unquam
 cor eius. **A**rcus fortius superatus est: et ipse accensus est
 robore et praevaluit in infirmitate sua: et fortis factus est
 in bello: et dextera sua glorificata est in uirtute: dextera
 manus sua confregit inimicos: quoniam adiutor et protector
 factus est sibi dominus in salutem. **E**t ideo cantemus domino gloriose
 quoniam magnifice fecit. annuntians in uniuersa terra:
 hauriamus aquas in gaudio de fontibus. **E**uanuerunt
 impii in cogitationibus suis quia obscuratum fuit insipientis
 cor eorum et credentes se esse sapientes in malitiis suis stulti
 facti sunt qui mutauerunt ueritatem in mendacium sed tamen
 ueritas de terra orta est: et iustitia de caelo prospexit. **E**t
 eni fatuus in lacus quem aperuerunt et in foueas quas fecerunt
 inciderunt et iustus nunquam fuit conturbatus quia dominus
 firmavit manus eius unde sanctissimi domini et patres considerate
 uirus iustus quam fidelis et iustus semper fuerit in
 domo domini ad docendum nos: et illuminandus abscondita
 tenebrarum: et effugandus nequitias peccatorum de quo
 nobis gratias esset sermo et interpretabilis ad dicendum.
Sed nimis imbecillus factus suus: quoniam introiit tremor
 in ossa mea: et subitus me turbata sunt uestigia mea
 ne nimis ascendas. **E**st enim angusta porta et ardua uia et
 cibus iste solidus profectorum est et sapientius qui exercitatos
 habent sensus ad discretionem. **Q**uia propter non modicam
 relinquens difficultatem et ardua tanti uiri ineffabilis cuius
 laude plena est terra. **Q**uius splendor est sicut lumen et cornua
 sunt in manibus eius ad praefens exitus sui gloriosi aliqua
 breuissime cupio referre: **D**eus enim omnipotens cuius
 misericordia premit ante faciem suam qui et iustus est et rectus
 iudicium suum reddens mercedem laborum sanctorum suorum
 pastor uerus et bonus misericordia disponens omnia et congregans
 oues suas in sinu suo nouissime diebus istis cursu
 intolerabili et oneroso agonis grauissimi in quo et caro
 concupiscit aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem feliciter
 consumato: portusque iamdiu concupito de navigatione
 huius maris procellosi in quo sunt reptilia innumera
 rabilia et inimicorum agmina colluctantia ut decipiant et
 trucident rectos corde iam obiecto suum dilectissimum filium
 Hieronymum exitum toga mortalitatis et putredinis huius
 carnis miserime perpetua immortalitatis brachio decoratus
 ad caelestem atrium euocauit ut quod uidebat hic in enigmate
 ibi uideat faciem ad faciem. **Q**uem cum extrema hora
 eius egredi de corpore urgeret: iam completis nonaginta
 et sex annis febre xstians ualida suos circa se uoluit
 esse filios in unum quos sicut nouellas plantationes
 stabilimit a iuuentute sua. **Q**uorum uultus luctu graues
 ita ens ut pius et misericors his paulisper motus silentibus
 infremuit spiritu et lachrymas in me aliquantulum eleuans
 oculos uoce plana inquit fili Josephi cur istas inuiles
 fundis lachrymas? **N**omme uanus est super defunctum
 proferre lachrymas? quis uiuens non uidebit huius corporis
 dissolutionem quod semel locutus est deus et audisti aures
 contra dicere? **E**t nosti nullum suum posse resistere
 uoluntati? **I**as rogo fili non secundum carnes ambules
 sed re desine: **T**erte nostrae militiae arma carnalia non sunt
Deinde uultu hilariter et iocundo alacri uoce ceteros alloquens
 fratres filios exclamauit: **A**ffert luctus mœror abeat: sit
 omnium una uox gaudentium: quoniam ecce tempus
 acceptabile ecce dies iubilationis et letitiae. **P**rae omnibus
 diebus uitae meae in quo fidelis dominus in uerbis suis:
 et sanctus in omnibus operibus suis aperit manus
 suam ut meas exule animas hucusque in carcere mortis
 huius ob reatus mei genitoris **A**dx reuocet ad supernam
 patriam recuperatam sui filii sanguine precio

so nolite filii dilectissimi quos semper habui in uisceribus
 charitatis impedire gaudium meum. **N**e prohibeatis redere
 terram quod suum est corpus meum statim exiit terra
 data ex qua factus est ut redeat unde uenit. **Q**uibus
 finit uerbis omnes fratres madefacti lachrymis deuotissime
 sanctissimum corpus ita squalidum et deforme abstinentis
 quod quid terribile cunctorum uisui cernebatur.
Nam tantus erat affectum matris ut ossa eius potuissent
 per articulos numerari. **S**ic uerberibus cruentatum ut
 potius leprosi corpus crederetur: unde humo pronius
 tradiderunt et ipsius sacci linteo cooperuerunt. **A**si ubi
 uir domini terram seculi asperitatem nimirum iocundatus conuer
 susque ad fratres pro dolore et angustia lachrymarum
 fontibus inundantes inquit. **D**ortor uos carissimi mei et
 dilectissimi filii quos genui in uisceribus iesu christi per dilectionem
 et charitatem: quia dilexi uos ut pacificati nunc
 pacem habeatis. **D**ebetis enim uos tanquam dei ministros domesticos
 et aicos decet ad spiritualia abelaui ut sitis alius exemplum
 uos qui spirituales estis cur istas infructuosas funditis
 lachrymas? peccatorum uobis semper recordatio lachrymas
 iducatur: tanto propius estote ad lachrymas quam
 to fuistis ad culpam. **S**i quis peccato moritur flete. **N**as
 si cum malus per poenitentiam a morte surgit gaudet angelus
 in caelis. **T**erte si bonus peccato moritur angelus dolent.
De uero non tanquam morietem lugeatis sed mecum tanquam
 portus salutis attingente gaudeatis. **Q**uid imbecillius miseria
 huius uitae qua tot circumdamur dolorum et passionum
 agminibus ut nulla pene hora sit in qua uiuens quicquam
 liber a dolore traseat si diues undique angustatur timore
 ne quod possidet amittat si pauper nunquam quiescit ut inueniat
 si bonus hic diaboli timet periculum hic ne nauis mortalis
 corporis in huius mundi pelago naufragetur non mediocriter
 prime scit. **I**ecirco nullus sexus uel aetas uel conditio doloris
 traseat expro quousque in hac materia miseria uitae. **S**i
 quid in me cernitis meum impediens iter dolete. **H**eu quot
 nauigant per hoc mare magni et spaciosi in quo sunt tot
 genera inimicorum secundum cuiuslibet uirtus quantitates
 colluctantur post multam nauigandi felicitatem post uictoriam
 iam credentes sines capere peroptatum aliqua diabolica
 suggestione in hac hora ad laqueum perditionis sua
 indiscretionem peruenerunt. **H**eu quot hic et ultra
 recomendat et fama quibus unico peccati consensu
 dira mors immet et ruina. **I**carco dum uiuatis
 timeatis fies. **P**incipium sapientiae timor domini. **V**ita
 nostra milita est super terram. **Q**ui hic uicerit alibi
 coronabitur. **D**um hac pelle tegitur nulla nobis
 uest certa uictoria: **S**i noster genitor uiuisset
 nunquam cecidisset: principium omnis malorum
 sui praesumptio. **A**ui non timet de se praesumptio
 Quomodo iter latrones onustus auro securus graditur
Saluator quid nos aliud docet nisi timere? **U**igilate
 inquit quia nescitis qua hora fur uenturus sit. **N**am
 si sciret paterfamilias qua hora fur uentus uigilaret
 utique et non sineret praefodi domum suam. **S**ummus
 ille calauit ger. **P**etrus. **S**obrii inquit stes estote et
 uigilate quia ad uersarius uel diabolus tanquam
 leo rugiens circuit quarens quem deuoret. **N**emo
 inter serpentes cum securitate habitat. **Q**ui
 sanctorum et sapientior est plus timeat. **N**as qui
 altius est maiores casus recipit esca diaboli electa est.
De malis si curat quia sui sunt cecidit ille sapiens.
Salomone cecidit et eius genitor dauid electus secundum
 cor domini. **T**imeatis fratres. **I**terum rogo undique
 timeatis: quia beatus est uir timens dominum. **E**t
 enis si confisam ad uersum me castra non timebit
 cor eius. **S**i exurrexerit in eum praesidium in
 hoc sperabit: perfectus dei timor fortis mittit
 nanum timorem. **T**imorem uanum non habet
 caritas. **C**aritas et timor dei unum sunt. **E**t
 considerans enim haec propheta clamans dicebat. **R**efuge
 timore tuo carnes meas. **Q**uis ex uobis est cupiens
 uidei diebus bonos accedat huc et illuinetur et facies
 sua non confundetur

Qui timet deus faciet bona: et demorabitur in bonis animi eius et semine eius hereditate possidebit terram. Quoniam firmamentum est dominus timentibus eum: et testamentum ipsum ut manserit illis. Si quid boni facitis cum magna cautela timeatis. Multi bona faciunt quorum fructus subripit humanae laudis appetitus. Decem fuerunt uirgines et tamen medix a calis hostio sunt exclusae heu quot quot hodie sunt sacro renati baptismate christiano sunt guttur noie: quibus foret melius non fuisse. Est enim gehennalis poena paganorum infinito minor quam malorum christi anorum. Vnde non foret talium maior pars. Nam undique sana unico submergitur foramine. Errauerunt homines in hac solitudine alii colla in quo auaritia submittentes: alii luxuria sceditate ut turpissime suos deturpati. Alii circa iustitia diripienda occupati: unde abiecto rationis usu coopates ut iuuenta insipientia: et utinam miles essent illis uia ciuitati nouae hierusalem non iuenerunt. In regnum caelorum reprobis nullus ingreditur cetero arata est uia eius quam creditur quibus larga sit uere timentibus eum. Timere centurioni promittit christus ad eum accedere presumpti regulo cum illo christus ire denegat. Vere non ois hodie ebediunt euangelio. Veniet dicebat apostolus tempus in quo sana doctrina non sustinebunt homines: plures predicant: sed non ois ueritate predicant. Simplicium corda in peccatis alligant alligant oera graua in peccatis minimis in grauibz oculo trahunt conuete. Et eius doctor falsus gladius anceps huic scindit ope et exemplo huic pcutit et interficit uerbis dolosis et iniquis. Quomodo ignis frigiditate donat: aqua caliditate: Lapis quomodo sursum graduat: Vir luxuriosus quomodo predicabit castitate: Et si predicat quae audientibus inde ueniet utilitas: Quid potest dicere audiens nisi quare uoce predicat quam ope denegat: bene loquens ore et male uiuens ope semetipsum damnat. Ecce quantum sit deo acceptabilis talis predicatio ostenditur per psalmista peccatori dixit deus Quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum? Tu uero odisti disciplinam: et proiecasti sermones meos post te. Multi legunt gratia adiscunt ardua subtiliter disputant: ornate loquuntur: ut a populo honores capiunt magis in plebibus nominentur et nihil faciunt. Si expro creditur: mihi credite Plus mouet corda hominum uita sanctitas quam ornata eloquia facite et postea praedicare. Excepit iesus facere et postea praedicare ualeat facere sine predicare sed non predicare sine facere. Non dixit dominus qui predicauerit uoluntates patris mei: sed qui secerit non uitupero predicationem: nisi non facientibus ea quam predicant. Subtilius uerbo doctor tatus et non ope: e quidam leuis auribus inflatio et ueritatis sumus cito sine fructu praesens. Intelligite fratres intelligite quae dico. Multo plus meretur qui facit et predicat: quam qui facit et tacet. Si bonum solum facio mihi solum prosum. Et si praedicans facio et mihi et aliis. Vnde qui ad iustitiam erudit plurimos erunt quasi stellae in perpetuas aeternitates. Sicut enim sancti predicatorum lux ad illuminandum: per eorum doctrinam corda caligantia et tecta nube peccati christo uero lumine qui lucet in tenebris illuminantur. Sit sal etiam ad condiendum uerbum dei quod cibum est animae cibibus bonis. Anilibet scienti inuenitur predicationis officium dum modo faciat. Immo ut plus dicat Qui scit et solum facit et alios non docet tenebitur domino reddere rationem. Quis enim iuxta apostolum Ioanes Qui odit fratrem suum homicida est: et qui habuerit substantiam mundi et uiderit fratrem suum necessitate patientes et el auferit uiscera sua ab eo quomodo manet in eo charitas dei: Quam magis qui uiderit fratrem suum errantem: et mortalibus opprobriis criminibus: et non ministrauerit ei uerbis doctrinae ille qui doctus est homicida et sine caritate est. Timeatis o doctores et rectores quibus inuenit dominus predicationis officia ut populo suo uerbis

dominicus ministratis. Quot enim uel uel exemplo uel uestra negligentia peccatis moriuntur: tot dominus de manu uestra requiret quanto enim estis altiores gradu tanto maioribus cruciabitur cruciandis. Non estis dominus sed pastores. Unus dominus est et unus pastor principalis: qui cognoscit oues suas et exquirat eas de manibus uestris. Deu quot hodie in ecclesia non pastores sed mercenarii ad quos nihil pertinet de ouibus iesu christi. Quinimo ut uera dicam ipmet sunt lupi rapaces qui et oues rapiunt et dispergunt. Lerte nil penus nil abominabilis quam cum ille qui custodit debet dissipat. heu quid hodie in aliquibus ecclesiis non pastoribus is destructoribus quorum non est pa minor factus est substantias hominum ac labores tamquam infernus insaturabiliter deglutit et non solum eos a peccatis non emendant sed ipmet uel ex sui negligentia uel suis pessimis ministris uel suis nefandis opibus eos contrahunt ad illicita. Ita quidem dicam hos tales si impius deus relinqueret et deus apostolus non esset. Et ideo ut saepe dicitur est filii carissimi dum uiuatis seruite domino in timore: et exultate et cum treore: Apprehendite disciplinam eius ne quando peatis de uia iusta. Gustate et uidete filii mei carissimi. Item dico Gustate et uidete quomodo suauis est dominus. Diuites egerunt et esurierunt et dormientes hic et in diuitiis et uoluptatibus suis nihil inueniunt in manibus suis. Inquirentes uero dominum non deficient omni bono. Timor sui et senium et nunquam uidi sine iustis derelictus nec semine eius egens pane. Immitatores paupertatis estote ut sequamini uestigia eius qui cum in forma dei esset portans omnia uerbo uirtutis suae. In cuius deo sunt diuitia et gloria semetipsum exinanuit formam serui accipiens et pauper et inops natus fuit pauper et plusquam inops fuit quousque uixit pauperrimus mortuus est et sepultus. Vnde uulpes inquit idem foueas habent et uolucres cali nides filius aut hominis non habet ubi caput suum reclinet. Apostolos est iubet non portare sacculum neque peram. Et iesus inuenit consuluit uendere quam habebat et pauperibus erogare: Si christus deum creditis: eum non falli posse credite. Alioquin non esset deus: Et si ipse non posse falli creditis ipsum sequimini impossibile est diuitiis affluere et christus sequi. Natura denegat ut contraria miscantur. Aut ego fallor aut ipsi decipiuntur in fine quod mihi non creditur dum diuitia suae trahunt in egestatem: Diuites hic epulabatur quotidie idutus purpura et bysso: sed mortuus quod moysi et prophetis noluit credere in tormentis positus sensit. Nemo militans deo implicat se negotiis secularibus. Non saluabitur rex per multas uirtutes suas: nec diuites in diuitiis suis. est enim equus diuitiarum fallax ad salutes ratione diuitiis coniuncta est superbia et ubi superbia est ubi penus: Nonne oia oriuntur mala ex superbia tamquam ex una radice? Quia enim diuites factus est homo et cum multiplicata fuerit gloria dominus eius nonne superbit: et cum superbierit nonne polluitur uita eius in omni ipse. Et tunc sedens in insidiis cum diuitibus in occulto cogitat ut interficiat innocentem. Quia li eius in pauperem respiciunt et insidiatur in occulto ut rapiat eum tamquam leo in cubili suo dicens in corde suo Oblitus est deus auertit faciem suam ne uideat usque ad finem et enim est dominus aliquando dormiens qui crapulatus a uino: Quia uero plus moratur deus patientia ad inferendum iudicia plus inebriatur ira. Et ideo plus cetero tenendum est cum aqua nimitus tolerat quam cum festinanter punit. Permittit enim deus aliquo tempore cruciari et pati bonos ab iniquis et superbis ut supra dorsum bonorum fabricent peccatores et prolongent iniquitates sibi. Et ideo quibus obliuiscatur deus tamen non in fine obliuiscatur: Sed quam pupillo ipse adiutor est cui derelictus est pauper et superbis resistit dans humilibus gratiam. Conterit brachium peccatoris et maligni exaudient desiderium pauperis iudicatisque

pupillo et humili ut non apponat ultra superbus magnificare se homo super terram. **Qua** propter dilectissimi filii mei si pauperes estis humiliemini sub poteri manu dei ut non amittatis quod absit quae facitis. **Nihil** paupertas deo gloriosa est sine humilitate. **Maluit** deus de beata uirgine maria incarnari propter humilitates quam propter aliam quamcumque uirtute. **Sicut** enim ex sola superbia radice omnia oriuntur mala sic ex sola radice humilitatis generantur bona. **Discite** a saluatore quia mitis est et humilis corde: humiliavit semetipsum pro nobis factus obediens usque ad mortem crucis. **Propter** quod dico uobis et si humiles estis uultis estote etiam obediens omni humanae creaturae propter deum. **Considerate** filii carissimi quo censeamini uocabulo monachus id est unus non decet monachum habere uelle et nolle nisi in non peccando. **Sit** enim uelle et nolle hoc unum in omnibus rebus licitis obediens bonis. **Nec** sint uobis plura praecepta ut faciatis non est obediens sed negligens qui secundum expectat mandatum ad unum dicitur iussione uocem Petrum et andream illicis iuris et omnibus quae habebant domini secutos esse uestigia. **Hoc** scilicet uera operatur obediens non quod suae obtemperare uoluntati sed reuerenter alienae. **Istud** ne pe in ultima cena expressit christus reliquit cum uocem abluens pedes discipulorum. **Petro** dixit **Nisi** obediens fueret non haberet partem mecum. **Idcirco** dilectissimi filii sicut uobis unum nomen est monachi ita sit unum uelle et nolle bonum est enim et locundum habitare fratres in unum. **Nec** sit in uobis maior aut minor: sed qui praecessor est fiat sicut iunior sicut ministrator: ne uidelicet regum gentium istar qui maior est in uobis dominetur in ceteris fratribus ut ab eis gaudeat superuacuis laudibus extolli sed ad exemplum regis iesu christi maior humilitate efficiatur quasi minor: quibus regenda praestent. **Sit** enim uel maior per humilitatem locus minor cum bene agit sed cum delinquit sit erectus contra uicium per seculum iustitia. **Nullum** sit unquam cum uicium secedus. **Sic** dilgatur homo ut eius uicium odietur. **Magnus** dilectionis signum est hominem in quibuscumque minimis reprehendere. **Saepe** multum uana nocet humilitas non uera humilitas est uita tacendo permittere. **Elama** ne cesses **Esaias** inquit quasi tuba exalta uocem tuam: **Annuncia** populo meo scelera eorum. **Uinam** contra uitia omnia clamaret creatura quia si peccator deum non timet tamē homines reuerentur quam apostolus nos docens dicit **Trascimini** et nolite peccare sol non occidat super iracundiam nostram. **Iustus** est deus et iustitiam dilexit equitatem uidit uultus eius. **Si** iustus et uos iusti estote. **Negligentia** et uana pastoris humilitas efficit ut lupi in agnos audere possint non respiciatis in uultu potentes non enim est personarum acceptio apud deum ubique quod iustus est operamini. **Uult** uera iustitia dari unicuique quod suum est obedire oportet deo et non hominibus. **Nonne** si ueritate tacitis metu potētium iudicatis apud uos met ipsos et facti estis iudices cogitationum uestrarum: et non plus uia abundat iustitia quam scribarum et pharisaeorum non plus diuitum honoris quam pauperum nisi melior sit. **Quinimo** ut uerius dicam plus pauperem honoretis. **Relucet** enim in pauperum imago iesu christi in diuitum aut mundi. **Oes** nos ex una sumus radice carnis genitum oes inuicem sumus membra in uno corpore cuius caput est iesus christus. **Quid** ergo meruit plus honoris diues quam pauper: forte diues est et potēs. **Sed** si hoc quare diuitias detestamur in seculo? **Quare** mundi glorias contēnendas praedicamus? **neminem** certe malorum usum honorandum puto. **Sed** diuitum honoras plus pauperem deo praepositis mundum. **Sed** si plus deo aliquid in mundo diligis non es dignus deo. **Reddite** quae sunt dei deo: et quae sunt mundi mundo. **Bonitas** ubique honoretur et malitia oio deturpetur. **Sed** quoniam mihi nunc de his qui in caducis sunt diuitibus gloriatur: quique quadam fatie carnis post modicum in cinerem reuersurum nobilitate potentia et dignitate

uana et leni siquidem aurium quorundam stultorum hominum in sufflatione extolluntur: et alios condēnando deprimunt ac se ob hoc credunt illam attingere gloriam quam solis humilibus et mundi contempторibus pius dominus praeparauit sermo est quid de eis ut conuenit dixeram. **Dere** uobis qui ad caelorum regna diuitiarum itinere festinatis. **Quonia** facilius est transire camelus per foramen acus quam diuitum intrare regnum caelorum. **Non** mea sunt haec uerba sed christi. **Si** haec reuocabilis est sententia christus omnino non deus est. **Ex** lum inquit et terra transibunt uerba autem mea non transibunt. **Plulate** uos o miserum uento instabilis fortunae nobiles et potentes qui altos condēditis et tamquam ignobiles conculcatis quia huius mundi honorum et falsarum dignitatum fumis occaecati cum uia uita breuissima tela a morte uelut a texete forte hac nocte succidetur in inferno sine intermiabili praeparatione cruciabitur continue moriendo uel uentes in laboribus hominum in mundo non estis. **Immo** cum hominibus non solum labores non fertis sed et laborantes uiuere non permittitis. **Idcirco** non cum hominibus sed cum diabolis flagellabimini. **Quanto** enim in mundo maior sit gloria et laetitia tanto in inferno praeparatur poena sed quid dicitis duodecimasatē christus apostolos elegisse quorum omnium solus bartolomaeus carnis origine fuit nobilis et. **Matthaeus** diuitis antequam apostolatū recipe ret istitabat. **Ceteri** uero erant pauperes piscatores cur haec retuli audistis. **Si** christus uerax est si omnia quae ex ore eius audiui mandata non sunt huiusmodi hominibus uix unus aptus igno dei iter mille reperitur. **Qui** uero eorum mihi non credit post modicum tempus in tormentis positi sentient. **Sed** forte quis ueritatis lumine caecus tas mirabitur: **Ad** quem ego si ex hoc me interrogaret responderem: **Nonne** unico credimus danari hominem mortali peccato. **Sed** si hoc inquit ita est ergo quomodo saluabitur centum milibus? **Sed** quid diues et mortalis fama aura pastus aliquid est quam quoddam peccatorum omnium uas putridum? ubi superbia ubi luxuria? ubi auaritia? nonne in diuitibus nobilibus et potentibus? nonne latrones sunt et pauperum mercedes uiolenter depredantur? et eos deprimunt atque necant? **Quid** ex ubertate domus domini faciunt quae ut pauperibus necessaria condonarēt receperunt. **Lerte** superfluitates uestimentorum superfluitati nimiam addunt de pauperibus frigore et nuditate morientibus non curantes. **Palatia** et magna erigunt aedificia ut humanis oculis contēplentur: et pauperes in plateis moriuntur incommodis. **Communia** alius frequenter praeparat diuitibus ut ferculis delicatissimis sua uentris repleant in glumie quibus pauperes fame pereunt. **Quid** aliud est eorum uita quam peccata si uenter repletus tanta ciborum copia nonne ad fores eius adest luxuria? **Quid** ergo amplius loquar cum omnis mortalium lingua deficeret ut quae peccatorum faciunt intaret: **Nec** deum nisi somnando cognoscunt nec se ut puto mortuorum arbitrantur. **Non** enim facile in peccata labitur qui sermone cogitat. et deum sibi fore iudicem non cogitat uel nullo ibe cillio et miser est cui haec reus est memoria si cuncta diabolica tentamenta non facile uilipendit. **Idcirco** uel dicam si deum suum iudicem agnoscerent: et se mori crederent non peccarent saltē tam secunde: cur hi miserissimi ad ecclesias properant ut diuinis intersint mysteriis? an ut mulierum contēplentur uultus? **Hac** sua est dei meditatio haec praedicatio et dei cognitio. **Si** diuinam praenotatur legem ut pecunias terras mareque peragrantes crebris uigiliis et meditationibus sibi et filijs congregent: **Lertatim** uestimenta in societate mira artificum uarietate frequenter mutant: **Qui** ut ludos hastiludia choreas procationes ebrietates magna contumelia delicata fercula suis alternati exhibeant sodalibus mulieres ad sua uoluntate explendas sufficenter habeant. **Sed** ue miserum quid facitis non agnoscitis corpus ante tempus destruitis et animam interficitis. **Unde** infirmitates

et mors tā intēpestina nisi ex nimia ciborū copia et frequēti mulieris usu deū deludere creditis? certe deludētis uosmetipsos pro ēpore obliuiscimini aiā: et ecce corpus uisāia destruitis an̄ ip̄s et ideo gaudete iocūdāini et latāini in hoc tas breuissimo ip̄ris spatio qđ hētis ut postmōm cū diabolis sine sine tēporis lugeatis. Quid facitis? nō differatis frequēssime uestimēta p̄mutatis ne forte uestra dispareat nobilitas nec sit qui uos excedat ut in inferno uerecūdiā recipiatis et cōfusionē. Ubi cōuiuia ubi delicata fercula ubi uia p̄ciosa melle mixta et aromatibz p̄parata epulāini et iebriāini nō enī post mortē āplius facietis. **S**s cū diuīte qui quottidie epulabatur splēdide i tormētis gehēnalibz guttā aqua mīnimā potabitis nec hēre poteritis agite solatia uia i luxuriis explete uoluptates sēinate icorruptionē ut d corruptione colligatis diuinā sentētā quā iustis dabat ille iudex i magno iudici die dicēs ite maledicti i ignē xter nū qui paratus ē diabolo et āgelis eius. **D**eū cor lapī deū si cū talē tibi cogitas ob huius mūdi parua solatia iminere sentētā nō formidas si illuz expectas dies tas terribilē et crudelē in quo nō solū de luxuriis et uestibz et ebrietatibz et cōssationibz et de toto ip̄re aiūso quo uixisti s̄ et de qualibet te oportebit cogitāde uana domino reddere rationē. **E**ur nō emēdāris cur moraris de die in diē cōuertī miser ad dēum? **E**ur te malorū tas nō p̄cinitet? **E**cce mors properat ut te cōterat die nocti qz currens **E**cce diabolus tā se p̄parat ut te recipiat **e**te diuītia tua tibi deficiēt: **E**cce uermes corpus qđ tāta enutris diligētia expectāt ut illud rodāt quousqz iterū cōiunctū aiā cū illo pariter p̄cenas hēat isuntat. **Q**uid errādo p̄ huius seculi inuā i uāitābz petis solatia diuītas et gloriā et cetera tibi placita. **N**on inuenies hīc qđ hic nō sunt. **S**s si uera quaxris gaudia ad illā celestes gloriā propera ad quā factus es. **P**ol certe sunt illa uera gaudia: qđ nec oculus uidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascenderūt qđ deus et cetera. **M**itte qđo cada ea et momētanea ut hēre ualeas xterna et p̄petua. **S**s quid de hīs qui nec deī timore nec amore nec mortis et tormētis subsequētis terrore a peccatis cessāt s̄ cōdolēt ut si optāt praua agez nō possunt dicā. **D**e ue miser qui hīc ridetis qđ plangētis. **D**e qui isia optatis gaudia tēporalia qđ uobis inuitis sustinebitis tormēta infernalīa. **E**cce uobis modicum restat tēporis. **I**mplete mēsuras malitiarū uestrarū ut ueniat sup uos oīs diuīna indignatio fruamini hoc paruo tēpore in locis: ebrietatibz plūis et cōtētōnibz choreis et proccationibz: ne uacuuus p̄terire tēpus dimittatis. **Q**uid morāini dūs uī uitis cōgregate uīs filiis honores diuītas potētias uēstrā augete nobilitatē et samā ut et uīi possint filii qđ se cistis exple: quatenus cū illis iterū i inferno āpliora patiāini cruciamēta. **S**s forte quis dicit. **B**enignus est dñs et misericors qui oēm peccatorē ad se redeūtē recipit et indulget. **W**erū quidē hoc esse cōfiteor. **B**enignē or enis ē dñs qđ creditur et unicuiqz p̄cīt ad se ut cōdeceat redeūtī. **N**ōne benignissimus ē dñs qui tātas tolerat iniurias a peccatoribz dans eis tēporis spatium ut emendentur: **S**s hoc noueris sicut bēignus ē in tolerādo ita iustus i puniēdo. **S**s forte iterū quis dicit qđ uir qui toto tēpore quo uixit male fecit: in mortis articulo accepta p̄cinitētia a dño uenīā obtinebit. **D**eū qđ uana suspicatio et falsa meditatio. **W**ix de cētis milibz hominū quoz mala semp fuit uita mereatur a deo hēre indulgentiā unus uir totus i peccatis genitus et nutritus qui nec deus uidit nec agnouit nec de eo audire noluit nec se peccasse cognoscit nec quid p̄cinitētia sit nisi forte dormiēdo nouit totus secularibz adhuc inodatus ne gōis quez āgustia p̄mit filiorū quos deserit quez isfirmas cōterit quez dolor diuītiarū et temporalis bonoz

edentit cū eis nō posse frui āplius se cernit. **Q**uā accep tam deo accipit p̄cinitētia quā nō accipet si adhuc se sanari posse crederet? **L**erte uere cōcludā. **Q**ui dū sanus est et uiuēs deū offendere nō formidat i morte nō merebitur diuinā obtinere indulgentiā. **Q**uā dilectissimi filii est p̄cinitētia quā solus quis accipit qđ uiuēt se āplius nō posse cernit qui si ex i firmitate conualesceret peccator qđ prius fieret. **S**cio nō modicos pecuīosoz accepta in mortis articulo p̄cinitētia cōualuisse corpore et p̄torasse uita. **H**oc teneo hoc uerū puto hoc multiplē et expientia didici qđ ei non bōus est finis cui mala semper uita fuit qui peccare non timuit sed mundi semper uanitatibz uixit. **P**reciosa loquit propheta i cōspectu domini mors sanctorū eius et mors peccatorū pessima et ideo filii p̄dilectissimi accingimini potentia et estote filii potentes et nolite horū miserorū diuites et potentum quorum iam tantā ondius ibecillitates et miserā esse quantā nō diceret lingua carnis tenues potentias formidare in opādo iustitiam. **Q**ui enis p̄p iustitias p̄secutionē patitur beatus ē et bñ sibi erit et si moritur beator ē. **P**reciosa nēpe est i cōspectu dñi mors sanctorū eius. **S**i cupis uitas tenez i christo nolī mortē timere pro christo. **N**ō. n. possētis susciēz pro christo qđ sunt cōdigna ad futurā gloriā qđ reuelabitur cū apparuerit gloriā uia qđ sursum ē et non qđ sup terrā nō speret mercedē qui nō laborat. **N**ō sufficit solū christiani nomē christi anus es imitare christū frustra christiani ille nomē hēt qui diaboli sequitur. **Q**uānimō christiāus oīno nō ē s̄ antichristus iux̄ illud apostoli Joānis euāgelistā. **A**udistis qđ antichristus uenit mic antichristi multi facti sunt: uis ergo regnare cū christo pararis cū christo si christū dñm reges cui nomē est sup de nomē operauit pan ut ita intraret i gloriā suā quā sicut hēs te intrare sine lōbo. **Q**uā stultū sumus et tardi corde ad credendū. **W**oluntus hīc gaudere cū seculo et postea regnare cū christo dñs nudus egreditur seruus supfluitate onustus uestiū auri et gēmaris intrabit ille seiuus: iste crapula et luxuria plenus. **I**lle i cruce pro ip̄so mortens. **I**te i lecto delicate dormiens qđ dñs nō facit seruus faciet. **P**romittit dñs sebedei filiis regnum suum si callices quez bibiturus erat bibere possint. **S**ic fatui filii hominum non recte iudicantes neqz qđ uerum est cognoscentes dicētes malum bonum et bonum malum. **R**euertimini ad cor et uenientes audite me et narrabo uobis qđ audiuit et cognouit et patres nostri narrauerūt mibi nec occultetur a filiis hominum. **A**dhærere deo bonum est et sicut ille ambulauit ambulare. **S**icut christus animā suā pro nobis posuit sic et nos si opus est pro ueritate quez ipse deus est debemus animas ponere. **Q**ui amat animam suam i hoc mundo p̄det eas christus pro nobis passus est: nobis relinquens exemplum ut sequemur uestigia eius. **N**ō si cogitet christianus qui pro christo mori nō inuenit se p̄paratus. **Q**ui christo ministrat ip̄m sequatur. **D**icas homo qui solus nomine et uerbis christiāus es: fidē christi habes et p̄dicas bonum est s̄ ubi opāssides sine opibus mortua est certe dicas qui christus ore et nō ope laudas ipsum negas qđ si quez dicit crederes saltem eum: tieres: et de peccatis uerecundareris: et si credis et mala facis centuplo p̄niendus es. **N**ōne peccatus quod sit ex certa malitia infinito p̄uis est peccato qđ sit ex ignorātia? **P**eccauit āgelus: peccauit homo alter uenīā potuit iueni alter nō. **Q**ua de re ille ex propria malitia homo ex suggestionē diabolica. **S**s forte dices et ego similiter pecco suggestionē diabolica: cur deus patitur me tentari: nō peccarem si fraus nō esset diabolica. **A**d quod ego: quod miser merereris p̄muis si nullum haberes plūm? **N**onne terrestris miles ad omne se exponit piculum ut suo regi placeat? nec certe

tibi nulla potest esse excusatio si te peccat dicitis diabolica suggestionem sicut et ille quia illa non est tibi occasio quae illi unus solus habuerat praeceptum ut de ligno non comederet. **M**undum quid diabolica foret suggestio nouerat nec quantum peccatus deo displiceat scierat. Et tu dicitis nostri et bene credis et tot milia peccata committis. **Q**uides concludas qui tales christiani sunt diligunt eum in ore suo et lingua sua mentuntur et cor autem eorum non est rectum cum eo nec fides habeant in testamento eius. **S**i quis diligit christum: si quis uerus est christianus: et specialiter sacerdos et monachus in quo tanquam speculo lucet perfectio: non solus renunciet omnibus quae possidet sed etiam abneget semetipsum ita ut totus sit mortuus mundo: quia nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit solus manet. Qui mundi uiuit negotiis mortuus est deo oportet namque hominem qui capere uult perfectiones et tenere uitam mortuus esse mundo ut tanquam mortuus nihil de rebus saecularibus sentiat ita cuius apostolo dicit **N**ostri conuersatio in caelis est. **E**t iterum: **D**iuo iam non ego uiuit aut in me christus. **I**terum qui uere iustus est uitam hanc quam mors est non metuat amittere ut uitam quam christus est. ualeat inuenire. **E**os qui occidunt corpus non timeat quia anima non possunt occidere. **D**ic tribulationes quae cito labuntur sustineat ut gaudia quae sine fine manent habeant. **H**ae sola uita est qua itur ad caeli patriam. **F**erte si alio posset iri tramite in totum mendax deus fieret. **N**on enim quae dico uobis uerba accepi ab homine neque per homines didici: sed per euangelium suum. **I**taque omnino oportet uos per multas tribulationes intrare regnum dei. **E**rrauit in uia qui per diuitias et delicias festinat ire. **S**ignum manifestae damnationis est in hoc mundo sua beneplacita assequi et a mundo diligi. **Q**uos deus diligit hos saepe corrigit et castigat: **S**i in mundo gloriantur oportet libenter gloriamini in tribulationibus et aduersitatibus uestris. **P**romisit enim haec christus suis discipulis quos dilexit usque in finem in signum praecipuum dilectionis cum in ultima coena dixerit: **A**men dico uobis quia plorabitis et flebitis uos: mundus autem gaudebit. **G**audete filii mei praedilectissimi cum odit uos mundus. **D**esiderate sufferre contumelias et obprobria ab hominibus quia beati eritis cum maledixerint uobis homines et persecuti uos fuerint et dixerint omne malum aduersum uos mentientes propter filium hominis. **G**audete tunc et exultate quoniam merces uestra copiosa est in caelis. **U**tinam in uos insurgat totus mundus iste si uos odit mundus scitote quod de mundo non estis quia si de mundo essetis: mundus quod suum esset diligeret. **O**mne gaudium uestrum existate cum multa in saeculo habeatis obprobria et aduersitates scientes quod fortitudo et patientia ex ipsis oriuntur. **P**atientia autem perfectum opus habet. **P**robantur autem uirtutes in homine per patientiam tanquam aurum per ignem cui ceteras habet uirtutes sine patientia aurum in uasis fictilibus portat in sola dicebat saluator patientia uestra possidibitis animas uestras. **F**ortitudo conexa est patientia. **U**ir patientis fortis est animo. **Q**ui patientis et fortis est secure bona sequens uitam sperare potest. **S**eruate patientias in mente eamque cum tempore exercete in operatione. **E**st enim patientia uelut quo in huius mundi procellis nauis uestra quo cumque flante uento secure nauigat nullus timet periculum nullum enim ad uindictas uel odium proximi contumeliosa uerba commoueat. **E**stote misericordes sicut et pater uester misericors est qui pluit super iustos et iniustos et solis suus oriri facit super bonos et malos. **I**udicium sine misericordia illi qui non facit misericordiam. **Q**ui misericordia super exalter iudicium. **S**i non remisistis de corde uestro illis qui offendunt uos nec pater uester remittet uobis frustra petit misericordiam: qui alius denegat misericordias. **S**ustinens inquit apostolus. **S**i quis in seruitute uos indiget si quis in facies uos cedit hic uestra

stabilis uirtus hic tota merces et praemium ut amicos diligamus in deum et inimicos propter deum. **S**eruus ille neque accepta misericordia conseruo suo denegauit misericordias. et ideo meruit habere seueritatem iustitiae. **I**ustitia sine misericordia crudelitas est. **E**t ideo iustitia misericordiam miscenda est. **L**ex nostra tota in misericordia est poterat propter peccata quoque nos damnari deus iustitia quas suo saluauit misericordia. **Q**uia propter qui misericordia caret christianus non est impossibile uel est hominem misericordiam et pius iram non placare diuinam. **B**eati misericordes quoniam misericordias consequuntur. **S**acerdos et monachus praecipue sic misericordia nauis in medio pelagi undique perforata. **V**ana religio est quae caret misericordia parum prodest esse differens uestimentis et ordine solum est quis sacerdos et monachus sine uita. **D**eum quid dicam saepe ex magna abundantia tristitia homo loquitur multa. **E**cce mundus undique seruet monachis et sacerdotibus et tamen ita sunt praerissimi sacerdotes et monachi quod uix de caeteris unus reperitur nulla certe in mundo tam crudelis bestia quam malus sacerdos uel monachus. **N**am corrigi non patitur: nec ueritatem uideat audire potest. **E**t ut breuiter dicam omnes perminet malitia. **S**unt hi tales sacerdotes et monachi solum habitu et nomine quorum uana est religio. **R**eligio munda et imaculata apud deum et patrem est. haec uisitare pupillos et uiduas in tribulatione eorum et imaculata custodire ab hoc saeculo heu quantum in quibusdam spiritu alibus habitu et nomine creuit cupiditas: imo ut uerius dicam huiusmodi spiritualitatis est auaritia. **Q**ui sunt lupi rapaces et in uestimentis ouium. **U**bi sacerdos et monachus cupidus est et sine misericordia: ab eodem plus quam a serpente fugere. **S**unt et nonnulli qui totum suum fructum estimant ecclesiae et monasteria miro modo et ope ex pauperum mercede edificari in quibus tanta uiget cupiditas ut terram et omnia sibi desicere putent tibi cor tibi mens semper tibi est cogitatio ut aliena possint ex poliare marsupia hos tales saluator increpauit. **D**e uobis qui edificatis monumeta prophetarum. **E**cce qui monasteria edificat ecclesias miro artificio aptat bonum opus ut detur faceat. **S**i si quidem misericordias pauperibus faciunt bonum est uis ut opus tuum deo placeat fac de hoc pauperes gaudeant. **Q**uod templum deo carius est quam homo? **T**emplum deus estis uos inquit apostolus cum pauperum manus tribuis: cum uiro in sua necessitate subuenis cum errantem ad uiam rectas reducis. **Q**uod quod admirabile et deo gratius templum edificasti frange esurienti panem tuum. et egenos uagosque induc in domum tuam. **N**emo se excusans dicat. **N**on habeo quod fratri pauperi tribuam si uestimentum uel aliquid ultra extremam possides necessitatem et pauperi indigentem non subuenis surus et latro. **S**uis dilectissimi filii in rebus temporibus solum dispensatores et non possessores si quid superfluum quo alter frater eget possidens furatur imo peius furatur aliquis ex iopia et necessitate iste tantum ultra necessitatem retinet quo certum numerum qui scire peiunt. **I**lle uni furtum facit iste tot quot non condonat patientibus necessitatem. **D**ices forte miser meus est. **N**am mei haec dimiserunt mihi parentes. **S**ed si tui tibi haec dimiserunt parentes quomodo poterunt tibi dimittere quod suum frater erat? **A**st si suus erat in quiete unde habuerunt: quis dedit tibi quid in mundum ueniens apportauerunt? quid recedentes ferent? **E**rite quae pauperes possidemus: in die iudicii coras oculis diuinae iustitiae uindictam exclamabunt: qui habet aures audire di audiat: qui mihi non uult credere: heu quam grauius senti et cum diuinae suae trasserit in egestatem lex naturalis haec praecipit ut quod ab aliis consideras aliis facias. quid aliud lex uetus praedicat: ut euangelium praecipit ut quod ab aliis consideras aliis facias. **Q**uid ergo dicas his qui solus lapides congregant: et muros erigunt in altitudinem quorum est cor et cogitatio in humanis oculis opus appareat adificium laudetur et totam hic suam

arbitratur iustitiam. Sunt et aliqui qui de rapinis et pau-
peru sudore oblationes et uicias deo offerunt. Tales
oblationes ante diuinam demerita non parum sunt abominabi-
les. Quis tam insipiens est ut non intelligat quod talia edificia non
cedunt ad dei gloriam: sed ad mundi pompam. Si quis diceret
Quid dicis non bonum est edificare monasteria ut inde ho-
noretur deus? Ad quod ego Bonum est diuino pauperum ui-
lentiam non sint passi nec interpellent deum contra eos. Quo-
modo possunt edificare domum deo placitam uel sanctis eius
ex illis pecuniis ex quibus pauperes plorant? Qualis ius-
titia potest esse muerare mortuos et spoliare uiuentes
et indigentia pauperum offerri deo? Lerte si hac placeret deo
iustitia foret socius uolentia. Et si hac a nobis uellet ob-
lationem conscius fieret in peccato aut si deo displiceret. poterit placeat
factio? Quae de re filii dilectissimi deponentes omnes malitia-
rum: omnem dolum: et simulationes et iudicias et detractio-
nes sic modo geniti infantibus rationabiles sine dolo lac con-
cupiscite ut in eo crescatis in salutem. Si tamen gustatis dulcis
est dominus. Vere si non eritis sicut paruuli non intrabitis in re-
gnum caelorum paruulus uideus pulchram mulierem non dele-
eratur: preciosas uestes inueniens non desiderat. In iracundia non
pseuerat laesus non recordatur nec odit patrem sequitur
matrem non deserit. Et non ideo nullus se regnum caelorum
cogitet attingere nisi hac paruuli innocentiam et simplicita-
tem imitari. Sicut enim idem castitatem habere mundum sicut
fratres diligere: poenitentiam seruare: pie christum sequi
et in gratia misericordiae ecclesiae semper incubere. Exiite uos dile-
ctissimi ueteres homines et induite uos armatura dei ut pos-
sit stare aduersus insidias diaboli diabolus nihil in mun-
do possidet. Expoliatis ergo rebus mundanis momentaneis
et cito uelut umbra labentibus cum mundo pugnetis. Qui de-
ratus uestibus cum nudo latratur citius ad terram deicitur:
quia uero teneatur habet uis firmiter cum diabolo dimicare?
Inestientia prouide: ne succubas terrena omnia sunt quaedam cor-
poris idumenta. Qui plus possidet citius uicetur. Ar-
ma uestra pugnaturis sunt castitas patientia humilitas et
charitas: haec sunt arma aduersus uersutias diaboli. qui-
bus si muniti fueritis accigetis fortitudine liberos uos
et roborabitur brachium uestrum fortitudo et decor indu-
mentum uestrum erit et cum eritis in plio ridebitis non time-
bitis a frigoribus niuis et uere sudata erat domus supra
firmam petram: quod christus est basis diaboli luxuria. Hec quot
illa interficit rophea non est aliud peccatum quo toties dia-
bolus uictor existit fugite luxuriam. Nam sicut uirginitas
aequat hominem angelis. Immo plus eus facit angelum ita
luxuria plus quam bestificat hominem et ut ita dicam multo pe-
ius bestia eus efficit. De nullo alio legitur peccato deum
opera corpus debilitat et quod semper eum morte destruit:
famas demigrat marsupia euacuat: furta instruit: homici-
dia causat: memorias ebetat: cor aufert oculos intrinsecus
hominis excat et praeteritis iras de prouocat. Ex radice
gulae oritur pro nullo alio reatu tam manifesta iustitia
exercuit deus sine misericordia quam pro isto. Propter hoc
namque legitur peccatum deum in mundum iduxisse diluuium
Sodomam et Gomorram combussisse et multos alios homi-
nes iteremisse. Hoc est rete diaboli si quis hoc capitur
non cito soluitur. In isto tam graui plio nemo potest fir-
miter perdurare nisi carnem domet. Qui uino utitur ignem
portat in gremio. Nolite inquit apostolus in ebriari uino
in quo est luxuria. Hoc plus non sustinetur nisi in abstinen-
tia et ieiunio. Vinum nocet sed uultus cetero mulieris
mulier diaboli sagitta est qua in luxuriam cito homo trahit-
tur. Nullus in hoc consistat uiuens. Si sanctus es nec tamen
securus es: mulier uiri preciosas animam capit. Nihil quid ab-
scindere potest homo ignem in gremio suo ut uestimenta
illius non ardeant aut ambulare super prunas ut non combu-
rantur plantae eius homo et mulier ignis et palea dicitur

bolus sufflare non cessat ut accendatur: huius plii nisi quod
fiet uictor nisi fugiens nisi quod a uiro cum muliere sint lon-
ga colloquia. Sola in simul loqui faciat necessitas. Vir
mulieris circumspicit munuscula et blanda uerba si non
uult luxuriam capi laqueis tanta sit iter uirus et mulierem
raritas ut alter alterius nomen nesciat. plurimi sanctissi-
mi itas ceciderunt hoc uitio propter suam securitatem. Time-
amus filii si in aliis peccatis timentus est in isto plio. Sed
uere dicam hodie sub spiritualitatis nomine nouum sit for-
nicationis genus a pluribus. Deum quid proficiat: hodie non
uerecundantur homines quinimo gloriantur cum malefe-
cerint. Aliqualis in mulieribus uiget uerecundia quamquam
parua. Sed in hominibus haec creuit malitia ut ille puretur
insipiens qui huiusmodi doctus non est. Quid plura? haec
sua est festiuitas: haec omnis praedicationis. Ob hoc frequen-
ter ecclesias ut mulieres uideant et earum utantur col-
loquiis quatinus inde luxuriam crescat appetitus. Sed
quid uir miser gloriatur in malitia ista: forte quia potens
est in iniquitate. Centuplum peccas quam mulier: mulier mol-
lis et tu forte te existimas. Illa in domino sedet et in ua-
gando mille modis eam illa quens et aliquando eas cogit ut
ut faciat. Hoc cum facis quia deus tacet tu cogitas quod
sui tibi similis. Sed ueniet tempus quo arguet te et sta-
tuet contra faciem tuam: Non filii estote prudentes sicut ser-
pentes et simplices sicut colubae et pugnat uiriliter cum
antiquo serpente: Sint libi uestes puncti et lucernae ar-
dentes in manibus uestris et tunc uiriliter agite: et confortetur
cor uestrum quoniam illi qui debellat uos timebunt: et
in deo facietis uirtutem et ipse ad nihilum deducet tribula-
tes uos. Praedilecti mei diligite uos inuicem. Non enim
accepi hoc ab homine sed a saluatore. Hoc inquit est prae-
ceptum meum ut diligatis uos inuicem. In sola dilectione
omnia uirtutum bona consistunt sicut ex una radice mul-
ti exeunt rami: Sic ex caritate omnes generantur uir-
tutes. Si linguis hominum inquit apostolus loqueretur
et angelorum: si omnem habuero prophetiam: et nouero
mysteria omnia et omnem scientiam si habuero omnes si-
des ita ut motes transferam caritates autem non habeam nihil
sum. Qui ueram caritatem habet benignus est et patiens. Ille ue-
ras habet caritatem qui non tantum proximos diligit per affec-
tum cogitationis et carnis sicut ethnici et publicani fa-
ciunt sed ita diligit inimicum sicut amicum: In hoc uno ho-
mo potest agnoscere si manet in caritate. Si ab eo dili-
gitur qui et aduersatur. certe hic quam plurimum animaduer-
tendum est. Sunt quam plurimi qui diligunt: Sed male. In ta-
ntis enim aliqui diligunt quam dilectionem dei perdunt. Qui alii
quid supra deus diligunt deo non sunt digni. In cunctis
uirtutibus requiritur temperantia uirtus semper uult medi-
us: minus diligere malum est sed ut uis exigit diligere bo-
num est. Omnis dilectio quae nocet uitanda est per nimiam
dilectionem aliqui ceciderunt in luxuriam propter modicam
Aliqui in inuidiam deueniunt: multi orationes et oble-
quia dimiserunt. Hoc quippe agit superfluum amor ut quem
diligat semper uideat uellet. Nimius et stultus amor igno-
rat siquidem iustitiam et ueritatem ratione caret modum ne-
scit neque aliud cogitare potest quam quod diligit. Amicr iste
non accipit de impossibilitate solatium: neque ex uoluntate
remedium difficultatis. Impossibile est hominem qui talem
habet amorem deo posse acceptabiles orationes facere aut
placere. Hic non est amor sed stultitia. Omnes nostros
debemus diligere fratres sicut nosmetipsos. Ita tamen
quam uicia non diligantur punire malus caritas est plus me-
liores diligere iustum est. Sic diligendi sunt homines ut
bonitas exaltetur et uitium deturpetur. Vera caritas exi-
git ut deum diligamus ex toto corde et ex tota mente
et ex totis uisceribus nostris et ita singulariter ut cum
deo nihil aliud diligamus et proximum uestrum sicut uos
In istis duobus mandatis tota lex pendet et prophetae

Qui sine caritate est sine deo est quia deus caritas est et caritas est deus. Qui manet in caritate in celo iam cepit habitare. In celo una est caritas omnium beatorum. Ubi caritas uera est ibi inuidia nulla est ibi ambitio nulla cognoscitur nec murmuratio non detractatio nec tristitia. Sed est omnibus una et eadem uoluntas. Hoc sciote fratres quia si non habetis caritatem perfectas sub diabolica potestate estis nec ultra deum cum uobis habitat: et qui sine deo est in inferno est. Circo prae dilectissimi filii mei hortor uos dum tempus habetis ne in uacuum gratias dei recipiatis. Gratia dei omnibus data est per mortem filii eius. Quis tempore isto breuissimo uiuimus seminemus quia postmodum suo tempore metemur. Breues dies hominis sunt praeciditur uelut a texente uita nostra tanquam sur mors uenit cum mortuus fuerit homo non simul cum eo descendit gloria deus eius. Diuites in bonis quantum minimis ducit dies suos et in puncto ad inferna descendunt. Opera cuiuslibet sequuntur illum per rarus est ut hominis cuius semper mala fuit uita bona fuerit mors siue malus siue bonus tempore isto fecerimus illud id est post finem mortis inueniemus: Non expectetis quia tempus illud acceptabile est dum lucem habetis non ambuletis in tenebris. Qui ambulat in tenebris nescit quo uadit. Lux nostra christus est quae lucet in tenebris et illuminat omnem hominem ueniens in hunc mundum ut ergo filii lucis sitis et tenebrae uos non comprehendant ad ipsam accedentes lapidem uiuui ab hominibus quidem reprobatis ad deum aut electum et glorificatum ipsi tanquam lapides uel in superaedificamini et in omnibus exhibeat uosmetipsos tanquam dei ministros in multa patientia et tribulationibus et necessitatibus in angustiis in plagis in carceribus in seditionibus in laboribus in uigiliis in ieiuniis in castitate in scientia in loganimitate et firmitate in spiritu sancto in caritate non ficta in uirtute dei. Non sit inter uos mendacium. Omnis uir mendax abominabilis deo: Est enim ueritas deus et ueritati obstat mendacium. Omne fugiat uerbum otiosum. Ne quolibet enim uerbo otioso et uano reddemus deo non rationem. Silencia diligite: Ubi est multiloquus ibi frequenter mendacius. Ubi mendacius ibi peccati: Sermo indicat qualis est homo. In ore sacerdotis uel monachi nullum unquam sit uerbum in quo non sonet christi nomen. Semper diuinas rum in lege et in eis qui in lege meditantur die ac nocte non abiecit in consilio ipsorum neque in uia peccatorum non erit tanquam lignum plantatum secus decursus aquarum cuius folia non decidit: sed dabit fructum in tempore suo et omnia quaeque fecerit semper prospabuntur. Lerte nil tam nocet homini quam mala societas. Talis enim efficitur homo qui uisus societate fruitur. Niquas cum agno lypus habitat uir castus certe luxuriosi societates aufugit: plusquam impossibile puto uirum diutius permanere in bonis operibus qui malorum assidue conuersatione utitur cum psalmista. Cum scio scus eris et cum uiro innocente innocens eris et cum electo electus eris et cum pueris puerteris. Sicut enim mala conuersatio nocet ita bona prodest. Nullus huic potest thesauro comparari qui bonam inuenit societatem uita inuenit diuitias affluit certe uerum dicam per rarum homo bonus uel malus efficitur nisi ob societatis causam. Pueri cor tanquam tabula in qua nihil pictus est fore dicitur. Illud ergo quod a societate recipit usque ad senectam retinet siue bonum siue malum sit. Raro cum iuene iuuenis habitat. Nam ignis si apponatur igni calore non extinguit sed enutrit. Semper uir quem delectat sapientia se maiori aetate et sapientia socius existat. Alioquin si simili societate assidua societate de stultitia in stultitiam delabatur. Ante autem omnia filii mei nolite iurare oio neque per calum neque per terram neque per aliud quodcumque iuramentum. Sit autem sermo uerum est non non. Cuius ore frequens sonat iuramentum in ipso homine parua est dei cognitio et dilectio: Si non est quod iuro deus esse nego: praecipue enim dei prohibet. Non assumatis nomen dei ut

uani. Orationibus istate continuis multum ualet frequens et deuota oratio. Oratio homines a terra eleuat: ad caelestia uehit et facit hominem cum deo loqui. Gratias ab eodem obtinet dummodo sit deuota et mixta lacrymis. Multum ualet oratio frequens conspersa lacrymis ad promerendam diuinam clementiam ad exauditionis beneficium obtinuit. Hechias statim gratias a domino suis lacrymis et orationibus ut mutaret sententiam quam sibi idixerat: Liberant dominus Susanna a iudicio dixit mortis propter orationem et lacrymas. Orationibus. Delix calus deo et pluuiam quod clausus fuerat tribus annis et mensibus sex si quo egeris petatis a domino orationibus et lacrymis in fide nihil dubitate. Quid qui fidem habet ueram ut granum sinapis quicquid petierit fiet statim sibi. Idem dominus est diues in omnibus qui tunc erant et nunc. Spes uestra et gaudium uestrum cogitatio uestra et omne desiderium uestrum sit semper. Quoniam ex ipso et in ipso et per ipsam sit omnia in quo uiuimus per quem moriemur et sumus sine quo penitus nihil sumus. Jam filii mei non multa loquar uobis cum uerum non hora ad quam natus sum: hac conditione hac ueni ut exiret. Numquam natus fuisset si morti non debuisset. Suo proprio non peperit deus filio sed pro nobis omnibus fecit mori in cruce supite. Per cuius mortem mors nostra mortua est. Nemo enim nostrum sibi uiuit uel moritur. Siue enim uiuimus domino uiuimus. Siue morimur domino moriur. Siue ergo uiuimus siue morimur domini sumus. In hoc enim uocatur christus dominus uiuorum et mortuorum: Si enim christus mortuus est non certe seruus maior domino suo. Circo et nos moriemur. Si enim resurrexerit habemus spem firmissimam quod et nos resurgemus. Et si christus sic resurrexerit ut amplius non moreretur certe et nos post resurrectionem nostram nunquam moriemur. Sed semper eius ipso in gloria stabimus. Cum enim mortuus fuit noster homo christus simul mortuus est ut destrueretur corpus peccati ut fieremus unum corpus cum illo. Circo si resurrexit et nos resurgemus cum illo qui fuimus membra eius. Si autem et christus non plus morietur et nos similiter. Quo quidem dilectissimi filii mei si nunc morior credo quod redemptor meus uiuit et in nouissimo die de terra surrecturus sum et rursus circumdabor hac pelle mea et in ista propria carne uidebo ipsum saluatorem. Quem pisorus sum ego ipse qui nunc loquor. quem nunc certis morientem et non certe alius loco mei: et isti mei proprii oculi quibus uos uideo conspecturi sunt. Unde dilectissimi filii mei uidete. quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed quasi sapientes et nolite secundum carnem ambulare: quia si secundum carnes ambulabitis moriemini. Sed spiritu ambulantes facta carnis mortificatione nunc mecum exultate cantate et psallite abiciite uestimenta luctus et tristitiae spargite cinerem de capite uestro: Jubilate deo omnis terra psalmum dicite nomini eius: date gloriam laudem eius. quoniam huc usque transiui per ignem et aquam: nunc ecce inducit me in refrigerium. Introibo in domum tuam ut reddam uota mea de die in dies. Quantum lucrum mihi est mori quoniam uiuere deinceps meum christus est. Ecce terrae domus huius habitationis dissoluitur ut alia succedat non manufacta habitatio aeterna in caelis. Ecce quod mortale est uestimentum exuor et aeternum iduar huc usque pegrinatus sum redeo iam ad patriam. Ecce brauium capio pro quo in agone circuei. Ecce portum attingo quem tanto desiderauit desiderio: Ecce de tenebris ad lucem de periculis ad uictoriam de tristitia ad gaudium de temporalis ad perpetuum. de fetore ad odorem uehor suauissimus. Dic caecus sum et illuminor. uidi quod uideratis: et sanor hic semper contristatus sum et ecce iam laetificor. Vere hic uiuens mortuus sum: et iam uere

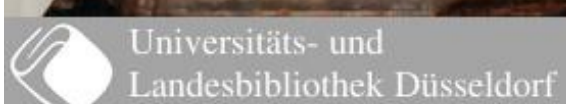

uiuificor. **U**ita mundi non uita sed mors o uita fallax
 onusta tristitia ibecillitas et uibratica uita mendax nunc flo
 res et statim arefcis uita priuata uita cui in eo uita fragi
 lis uita momentanea et caduca quae quanto magis crescit ta
 to magis decrefcis. **U**bi plus procedis plus ad mortem
 appropinquas **U**ita plena laqueis quoti mundo homi
 nes illaqueat quot per te iam sustinet tormeta infernalis? Quae
 beatus qui tuas agnoscit fallacias quoniam beatus qui de uis
 non curat uanis blanditiis quam beatissimus qui te bene priua
 tus est melior est negotiatio eius argento et auro priuata et
 purissimi fructus eius. **M**ors dulcis et iocunda non
 certe mors quae uita ueras largitur quae fugas febres et uul
 nera fame extinguit et sitis **M**ors iustissima et pia bo
 nis et malis aspera humilitas superbus diuites et potentes
 et exaltas humile per te pauperes faciat cum auarum profi
 scis. Tu malis das supplicium et iustis aeternum premium.
Ueni soror mea sponsa mea amica mea dilecta mea. In
 dica mihi quem diligit anima mea ostende mihi ubi pascat
 dominus meus ubi cubet christus meus ne dimittas ne per
 mittas me amplius uagari per iunius huius incolatus mei
 Exurge gloria mea porrigere mihi manu trabe me posit
 te paratus enim est cor meus et exurgam et post te curram in
 o. **S**oror unguentorum tuorum donec introduxeris me in cella
 riam domus mei ut exultem et gaudeam cum apparebo ante faciem
 suam et tunc cantabo et psalmus dicam domino **E**cce tu pulchra
 es amica mea fas noli morari amplius **E**cce omnes dies
 mei defecerunt et anni mei transierunt sicut uestra. **U**
 uertere aliquantulum super me quoniam te inueni exultavi et
 in te delectatus sum omnibus diebus uitae meae suscipe me nam
 cum suscepisti dominum me saluasti me uiuificasti. **I**am respice
 in me saluum fac me et libera me de aquis multis et de
 manu filiorum aliorum Erue de carcere animas meas et induc
 eas per gratiam quam operata fuisti suscipiendo dominum meum. **D**omi
 nus exultauit pro culpa quam perpetravit meus genitor **A**dā per te
 in hortus dilecti mei ut comedam fructus pomorum suorum
 Defecerunt sicut fumus dies mei et caro mea iam sicut fce
 nua aruit **E**cce iam uenit tempus misereri mei noli tardare
 accelera ut eripias me quoniam amore languo. **P**er te bona
 mors fructus recipimus bonorum quae facimus cognoscimus
 penitentiam quam speramus antequam uenias deus ex parte cognoscimus
 ciueneris perfecte uidebitur enim si est nigra est et formosa
 pulchra est et decora fauor distillans labia tua terribilis
 est et quis resistet tibi? terribilis certe apud reges terrarum
 auferes spiritum principum nota facis humilibus ueritatem tuam tu com
 frigit cornua peccatorum et exaltas cornua iustorum. **I**am
 luxerunt conuersiones orbis terrarum uidit et commota est ter
 ra. **A**peri mihi dulcis soror et amica mea ianuas uitae
 quas aperire mihi permisisti cum fuisti cum domino meo ut in eis sit
 in pace locus meus et habitatio mea in sion **E**xpolia me
 a mortali tunica mea quam fero ut induam me uestimētis lax
 titate **A**nima mea liquefacta est ut inueni possis dilectum meum
 quem in mundo quaesisti et non inueni. **I**nuenerunt me in hac solitu
 tudine custodes qui circumerunt ciuitatem percusserunt me et
 uulnerauerunt me et tulerunt pallium meum custodes muro
 rum percussus sum et humiliatus sum a uoce malorum et dolo
 re. **T**ota die exprobrabant me inimici mei loquentes ad
 uersus me lingua dolosa et sermōibus odii circumdabant me
 et expugnantes me gratis posuerunt aduersum me mala
 pro bonis: et odium pro dilectione mea **R**efrige arcum eo
 rum scutum et gladium et bellum **S**i moraris iam deficit pau
 lisp spiritus meus propter multitudinem dolorum meorum. **I**am
 consolationes tuas laxificet anima mea **H**odie uocem meam
 audiam noli obdurare cor tuum quoniam ueniam et apparebo ante
 faciem dei: ut inhabitem in domo sua in longitudine dierum. **F**u
 erunt mihi in miseria huius uitae lachrymarum panes die ac
 nocte labores contumelie afflictiones et ruinae: fames:
 sitis ieiunia uigiliae tērationes: et pestilentiae. **A**udi gemi
 tus uiculanum solus colligationes meas. **A**ccepe filium hunc

famelicum in regione aliena et redde eum patri suo. Susci
 pe ulceribus plenum et colloca eum in sinu Abrahae patriarchae
 fac me intrare in uentrem domini Sabaoth: et non stes hic octosus
 Suscipe me de uia iniquitatis et deduc me in uiam aeternam
 Educ me de tenebris et uestra mortis **D**istrūpe uincula
 solue cōpeditus illumina caecus erige elisus custodi adue
 nam et pupillus **S**edenti in tenebris et habitanti in regione ubi
 mortis **Q**uādo lumē tuum illumina nunc me ut nūquam apli
 us dormiam in morte. **H**ec et his similia prosequente factus
 sum uiro omnis circumstantium creuit mētor et tristitia.
Nec quis nostrus poterat se continere a lachrymis. **I**s
 omnis erat una uox plangētius. **Q**uid sine te faciens pa
 ter? **Q**uo pergens uineas istas de aegypto transfulisti et
 plantasti eas ut quid auertisti faciem tuam ab eis? **I**n lumine
 uultus tui ambulabam gloria uirtutis nostrae in eis.
Deu quid sine te amplius faciens? **T**u pater: tu doctor tu
 refugium tu exemplar innocētiae. **Q**uādo nobis tecum mori lice
 at? **I**am ad nihilum deueniemus sicut oues erimus sine
 pastore **A**d nihilum deueniemus uelut aqua decurrens
 non erit qui cōsoletur nos sicut filii tui orphani et fame
 patietur ut canes circueuntes uidiq; ut te non te iuuent
Deu quātus super nos cecidit ignis non te deceps uis
 bius solē **C**ōgregatio quid faciet fidelium sine te? **T**u dis
 psio eras haereticus **T**u interfector eorum gladio ortus
 tui. **T**u eorum malleus et securis conterens corum dentes
 in ore ipsorum: molas leonum cōfriges et deduces eos in pu
 trē iterum gaudebit sic et exultabit et humiliabit popu
 lum tuum et hereditatem tuam uexabit captabit in animas iusti et
 sanguinem innocētes condēnabit **I**ncēdet ignis sanctuarium
 dei et ueritatem fidei lacerabit: tunc ille motus his uerbis
 aliquantulum lachrymans est ut totus semper in domino misericor
 dia uisceribus affluebat. **C**onuersusq; ad eos hac tātus
 flebilis uoce rudit: **E**ia boni milites christi confidatis
 in domino et in potentia uirtutis eius nolite timere cōsequimini
 a domino misericordiam si sperabitis in eum est enim ipse pius et
 misericors et nullus deseruit sperantium in se. **I**psa enim le
 ge uobis constituet: in uia sua diriget uos: et uiam rectam
 et non tradet uos in manus persequētium. **D**iriliter ergo agi
 te et confortetur cor uestrum et sustinete dominum: est enim dominus
 in caelo pius et misericors: qui mille modis scit inuam fa
 mulos suos. **N**on turbetur cor uestrum neq; formidet.
Sperate in domino et effundite coras eo corda uestra quoniam ipse
 erit adiutor uester **S**i enim ab eo nunc iterum me uidebi
 tis et gaudebit is simul quoniam non multos post hos dies
 quo ego uado poteritis et uos ueniri: **E**t ubi ego ero
 et uos eritis in gaudio quod nemo tollat a uobis. **N**e
 metote filii carissimi quomodo post mortem moysi dominus ele
 git. **I**osue in ducem et protectorem populo suo et eleuato
Deिया per turbine curru igneo in caelum fecit **H**elias in po
 pulo suo esse prophetas in quo duplex requieuit spiritus
Helias: nūquid nunc extirpata est manus domini a oculis tuis est de
 us misereri? aut continebit in ira misericordiam a suis? **D**omi
 nus erit pars hereditatis uestrae et calicis uiri et ipse constituet
 uobis hereditatem uiam **S**uscipiet nāq; ex uobis alium
 pastorem cui dabit uerbum euāgelisandi et ille ingredie
 tur sine macula et opabitur iustitiam. **E**t rogo deum me
 us qui eduxit et reduxit me secundum uoluntatem suam ut
 si quis in me fuit spiritus ad obediendum preceptis suis
 quod in isto quem uobis mittet paraclito et pastore fiat
 duplex **E**n **E**usebius filius meus dilectissimus habetis
 uobiscum et ipse tamquam me audietis **I**psa enim erit uobis
 in patrem et uos ei tamquam filii obedientes in caritate cum
 omni humilitate et mansuetudine et cum omni patientia
Si quid in uobis fuerit necessitatis referetis ad eum
Obscuro uos ut solliciti sitis obseruare unitatem spiritus
 in uinculo pacis unum corpus et unus spiritus sitis si
 cut uocati estis in una spe uocationis uestrae: unus est
 deus et pater omnium iesus christus: **C**ui soli in una

simul uiuentes fraternitate placere cupatis Ergo eius
 estote imitatores sicut filii carissimi: et ambulate in dile
 ctione sicut et ipse dilexit uos et tradidit semetipsum pro
 uobis ut uos redimeret et faceret uos acceptabiles sibi
 bi sectatores honoru opoz unicuiqz uestri det ipe gra
 tiam secundum mesuram donationis suae. **U**t uobis de
 rore spiritus sancti abunde ut hēatis cor ad colēdum
 eū adaperiat cor uestri i lege sua et i p̄ceptis suis ut
 cognoscatis eum et faciāt eius uoluntatē nec uos un
 q̄p delectat Tu autē fili mi Eusebi cōsurge confurge idu
 ere fortitudine **S**ēper subditus esto domino nec amu
 leris eum ut nequiter facias **S**alus tua deus internus
 erit et iustitia non deficiet et humilior sis omnibus **L**e
 ua i cælum oculos tuos: lex domini semper sit in corde
 tuo **N**oli timere obprobria hominum: et blasphemias
 eorum ne metuas **S**i sperabis i domino assumes forti
 tudinē et uēiet tibi pennā et uolabis et n̄ deficies. **U**ni
 uersa legis domini secure loqueris oibz ne timeas a fa
 cie hominum. cū illis semper ē dominus cū quibus est
 ueritas **D**escenditqz cū illis i foueā et i uinculis nō de
 iūquit eos s̄s a doctoribz tutatur illos et ē illis adiutor et
 protector in tpe tribulatiōis. **L**erte facile t̄et mortē hāc
 immo ut plus dicā odit hanc uitā qui se bene agere cer
 nit. **E**cce cōstituo te sup societatem istam ut euellas et
 destruas et dissipēs et disperdas et iadiffices et plantes
Oportet enim te esse irreprehensibile. potest male altum
 corrigei cui potest quē corrigit dicei et tu similiter facia
 tibi amodo maior erit labor s̄s maior p̄miū. **E**sto sobri
 us prudēs et pudicus hospitalis et doctor nēini uolētā
 facto s̄s oēs aequaliter dilige: et tāto plus quāto maior
 es **N**ō sis p̄secutor s̄s modestus nō litigiosus nec capti
 dus: tu enī p̄dica opportue uerbu dei: **C**um in scripta
 ra diuinitus ispirata utilis ē ad docēdū. **A**cquire uerba
 quā praxices orationibus. **U**aleat enī huiusmodi p̄dica
 tio et doctrina ad illuminādū et arguēdū et corripiendū
 et ad erudiendū i iustitia ut p̄fectus sit audiēs et i omni
 opere bono istructus. **E**st enī christus iesus in cælo se
 dēs ad dextrā uirtutis dei reuelans ministeria et docēs
 hoies scientiam **I**n oibz fili carissime teipsum praxe ex
 emplū bonorum operū i sanctitate et bonitate. **N**am ca
 pite patiente totū debilitatur corpus. **U**t ergo te breui
 ter doceam facies oia bona: si tim ueris deum. **P**atri
 meo reuerēdissimo damasio portuensis episcopo scribē
 facies mei memoriam ut habeat me in orationibz suis
 nec corrupti dimittat opera quā tāto labore cōtexui ab
 hoimibz dolosis et iniquis a quibz s̄xpius expugnatus
 sum a iuuentute mea. **E**cclēsiā prudēter custodiat sci
 enis quoniam malū erigēt se illa q̄ntes aias simplicitas
 quos conatus sum educere i uiam rectā loquētes i ore
 suo et gladiū habētes i labiis suis qm̄ obmutui et silui
 a bonis et protectus sus i monumēto dormiēs **S**pero
 enī i domino quoniam benignus ē et non derelinquet
 fideles suos **G**audius enī habeo magnus et consolatio
 nem praximēs de misericordia domini q̄ uirū mirabi
 lem et multā sciētā et bonitatis **A**ugustinus **N**ipponē
 ses **E**piscopus post me reliquo propter quē multas si
 dutiam habeo i christo iesu iustētandū fidē nostram cui
 de me scribēs hoc ipsū rogato ut tāq̄ fidelis pugnet mi
 les neueniāt qd̄ absit mala gētū nostrā. **T**heodonio sē
 atori et omnibz i christo fratribus me recōmēdās. **F**ui
 tis his uerbis uir scīssimus iocunda uoce uersus ad fra
 tres **A**ccedite huc ut tangam uos filii mei ante q̄p a uo
 bis recedam ad quem ap̄propinquatibz illis singulum
 brachus ut melius poterat āplectēs cuilibet patris oscu
 lus tribuit **D**einde uocē mediocriter eleuans uultu pla
 cido et iocundo extēsis i cælū manibus conu rsiqz ad
 dominus oculos gaudū lachrymis iundantibz dixit pie
 tēsi uirtus mea refugius meus susceptor meus et libe

rator meus **L**aus mea i quē speraui cui credidi et dile
 xi. **S**ūma dulcedo et turris fortitudinis et spes mea a iu
 uētute mea **D**oca me dux uitā mex et ego ispōdebo
 tibi operi manus tuarū quod tu de limo terrā creator
 omnium fūdasti quod ossibz et neruis cōpegisti: cui ul
 tam et misericordiā tribuisti moriēs-tux clemētix porri
 ge dexterā **I**nbe domine ne morers quia tēpus ē ut
 puluis i pluerē reuertatur et sp̄ritus redeat ad te salua
 torē qui huc misisti illū ap̄eri mihi iāuas uitā nā cū pro
 me i ligno crucis tāq̄ latro pepēdisti tu promissisti mihi
 q̄p eū i capeis uēi dilecte mi tēcā te sic diuitā iroduc me
 i domū tuā tu susceptor meus es et glā mea et exultabis
 caput meū salus mea et b̄ndictio mea suscipe me micors
 dus secundū multitudinē miserationū tuāz nā latronē
 ad te currētē i cruce moriēs suscepisti: possideas te bea
 tinudo sēpiterna **E**xcus secus uiam clamantes **I**esu fili
 dauid misere mei lumine tux uisionis x̄terne illumia
Olux inuisibilis qua carens **T**hobias clamabat **Q**ua
 le mihi gaudias ē cū i tenebris sedeo et lumen cæli nō
 uideo? **O**lux sine qua non ē ueritas non ē discretio nō
 sapiētia n̄ bōitas illumia oculos meos ne iūq̄ obdormiā
 in morte: neq̄ dicat inimicus meus p̄ualui aduersus eū
Edet animā meā uita mex: loquar i amaritudine aia
 mex x̄grotul sū i firmata ē i paup̄tate aia mea ossa mea
 sicut in fr̄torio cōfixa sunt. et ideo ad te curro medicū
 Sana me dñe et sanabor: saluum me fac et saluus ero
 et qm̄ in te cōsido nō erubescas. **A**t quis ego sus p̄missi
 me deus ut tās audacter loquar de te i peccator sus in
 peccatis totus genitus natus et educatus cadauer pu
 tridū uas foetidus: esca uermium. **D**eu mihi dñe parce
 mihi. **Q**uā uictoria si pugnādo mecū uincerēs me qui
 sus minus q̄p stipula āte faciem uēti. **D**imittē oia pecca
 ta mea et erige de stercore pauperem. **L**erte dñe si pla
 cet dicā nō debes me currētē ad te sugare: q̄p tu es de
 us meus. **L**arō tua de carne mea et ossa tua de ossibz
 meis. **P**ropter hoc nāqz nō reliquens patri dexterā
 adh̄xisti mex humilitati factus deus et hō quod prius
 eras p̄manēs i una eademqz persona. **E**t hoc quare tā
 arduum tam inopinabile perpetrasti nisi ut cōfidenter
 ad te recurrerē tanq̄p ad fratē et ut tuā mihi misericor
 diter cōdonares diuinitates: **Q**uapropter exurge et ad
 tua me domine: exurge me domine et ne repellas me
 in finē. **S**icut ceruus desiderat ad fontes aquarū ita siti
 ens aia mea petit te fontē uiuus ut hauriat in gaudio
 aquas de fontibz saluatoris: ne sitiat āplius quando ue
 niet et apparebit ante faciem tuam. **D**omine mi quan
 do respiciens restitues h̄reditatem animam meam a
 malefactis eorū et a leonibz unicā meam. **P**tinam ap
 penderentur peccata meā quibz iram merui et calami
 tas quam patior in statera quasi harena maris h̄c gra
 uior apparet. **U**nde et si amplius expectes tribulatio
 nem inueniam et dolores. **D**ent gaudius sp̄ritus mei
 ut d̄ electet in te **R**euela mihi uitā tuas latitia cordis
 mei **I**nuētā te desiderium meum **S**icut seruus pre
 stolatur finē operis sui sic et ego expecto te. **I**trēt postu
 latio mea in conspectu tuo dōme et fiat manus tua ut
 saluum me faciat **E**cce uirū qui descendens a hierico
 captus a latronibus uulneratus a latronibus sus: semī
 uiuus relictus sum tu ipse samaritanē recipe me pecca
 ui nimis i uita mea: et malum coram te feci. non te co
 gnoui **I**ngratus tot beneficiorū tuorum nō ut decebat
 te laudau: forte multoties ueritates tacui i corde meo
 cum pulsabas ad ostiū cordis mei piger fui ut te recl
 perem reuerenter. **C**orpus putridum uelut umbra de
 clinaturum nimio dilexi affectu: uerbis uanis os iqui
 nauū mens mea non fuit semper in testamēto legis tux
Non auertī oculos meos ut aliquando non uideretur
 uanitatē aures meis q̄p doqz uerbis inutilibz inclinaui

manus meas ad proximi necessitates multoties nō extendi pedibus ad iniquitatē cucurri quid plura dicas a planta pedis usq; ad uerticē capitis nō ē in me sanitas certe nisi in ligno crucis moriens adiuuasses me digna erat i inferno habitare aia mea. Ego pie iesu sus para tanti p̄tū pro me sudisti sanguinē tuū p̄tiosus nō me refutes. Ego sus ouis q̄ erraui require eā pastor bone et appone eā ouili tuo ut iustificeris i sermonib; tuis. nā promissū mibi quacuq; peccator igēuerit hora saluus erit. **Dolēs factus sus iniquitates meas ego cognosco et delicta mea corā me sunt. Vere nō sus dignus uocari filius tuus q̄ peccami i celū et corā te. Auditui meo dabis gaudius et letitiā. Auerte faciē tuam a peccatis meis dele iniquitates meas secundū magnā misericordiā tuā. Ne proicias me a faciē tua non secundus peccata mea facias mibi neq; secundū iniquitates meas retrības mibi s; adiuua me deus salutaris meus et pp bonorē nominis tui libera me. Benigne fac i bona uoluntate tua ut ihabitē i domo tua oibus diebus uitae meae i seculis seculi cum habitantib; in ea laudē te. Surge propera spōse dulcissime aia mea et noli cōsiderare q̄ facta et nigra ē peccatis. Ostende illi faciē tuas sonet uox tua in aurib; suis: Vox tua dulcis et facies tua decora. Ne auertas eas a me et ne declines hac hora a seruo tuo. Ne trahas me in aias p̄sequentiū me expecto te domine. **Aredo uidere bona dñi in terra uiuentium. Veni ergo dilecte mi egrediāur i agrū. Videāur si floreat uinea: **Auerte plāctum meū i gaudiū mibi: Inclina ad me aurē meā accelera et de hac lachrymarum et miseriarum ualle eripias me. **Hac ubi uir sanctissimus conuulsius lachrymis et māib; i celū erectis dixit parūp siluit. **Deinde fratres intuens dixit. **Precipio uobis filii mei dilectissimi p̄ uirtutem et nomen dñi iesu christi ut corpus cum dissolutū fuerit in terrā prope p̄sepe dñi mei nudum sepeliatis ut illud ferat secus rediēs quod ueniēs apportauit. nudus inde egressus sū nudus reuertar illuc. **Societur terra terrae nō decet terrā sociare lapidibus. **Appetit enī naturaliter suū simile quodlibet. **Ite rogo uos ut dñi mei corpus asseratis: quatinus in suo lumine uideā lumē ut firmās sup me oculos suos det mibi intellectus et instruat me in hac uita qua gradior. **Tunc quidā fratru ad locus accedens sacratissimus corpus iesu christi obtulit: quod ubi uir dñi uidere potuit nobis et auxiliantib; prostrauit se in terrā pronus uoce et lachrymis quātus poterat clamās dñe quis ego sus ut sim dignus ut sub tectū meū intres meruit hoc peccator homo: **Eerte dñe nō sus dignus nūquid ego melior sum q̄ omnes patres mei? **Tu moyli noluisti unctū oculi te monstrare: **Eur nunc tantum te humilias ut patiaris ad hominē descendere peccatorē et publicanum: **Et nō solum cum illo manducare uis sed temp̄m ab illo māducari iubes. **Eum prope illū esset sacerdos erigens se uir gloriosus genibus flexis eum cunctis uentibus magnis lachrymis et suspiriis et q̄ pluries percussiens pectus suū dixit tu es dñs meus et dōnus meus qui pro me passus es ā forte aliū? **Eerte tu es ille qui cum deus esses solus ante omnia tempora et sine p̄cipio genitus a deo patre aeterna et inuestigabili generatione qui cum ipso patre et spiritu sancto uiuus deus es permanens illud idem quod eras et es intra unius puellae corpusculum te clausisti factus homo sicut sum. **Vere et deus et homo es. **Sic enim in uirginali utero hominem suscepisti qd nec sine hoie deus es nec sine deo homo q̄uis nec diuinitas sit humanitas nec humanitas sit diuinitas. **Non sunt confusae naturae q̄uis sit una eademq; uita persona. **Nōne es caro et frater meus? **Vere sic samē habuisti iustis fleuisti meas infirmitates habuisti ut ego. **Sed tamē in te peccandi infir-**

mitas non fuit et defectus ut in me. **Non enim peccā potuisti ut ego in te fuit corporaliter et est omnis plenitudo gratiae non enim tibi data fuit gratia ad mensurā. **Tua enim anima statim cum uita inseparabiliter fuerit diuinitati: omnia perfecte sciuit et potuit quae ipsa potest diuinitas quātus ad diuinā naturas q̄ in te est aeterno patri deo aequalis es. **S; ob illā quam pro nostra assumpisti redemptione humanitates minor es: nec tamen eo aliquod incurris uituperius: **Tu nempe ille es quem in iordanis alueo baptizante Joanne subito uox paterna caelitus introiuit. **Dic inquitus est filius meus dilectus in quo mibi bene complacui ipsum audite. **Et spiritus sanctus in te ut columba descendens te unum esse cum patre et eundem in substantia declarauit. **Tu ne bone iesu pro me crucis tam grande in tuo isto qd praesens cerno corpore subisti supplicium ut moriē quā meis incurreras flagitiis interimeres: animas antiquorum quas dudum diabolica potestas miseris infernalibus mansionibus retinebat recuperares et totam humanam naturam q̄ corrueat i mortem perpetuas tuam cum ipsa pacificato patre ad uitam interminabiles tuam quem pro ipso sudisti precioso sanguine reuocares? **Lutus quidem uita die resurgens tertia de illo in quo iacuisit barathro certitudinē firmissimā cōprobati quod quidem nostra solidata est fides et aucta spes ut sicut i corruptibilis impassibilis et immortalis resurrexisti ita similiter et nos resurgemus. **Tu certe bone et pie dñe post tuas mirabile et singularē resurrectionē quadraginta expletis diebus quibus experientia lucida indicioꝝ multiplicis te ab infernis uiuū resurrexisse declarauit: et ut nulla dubitationis oriretur caligo ad celū cunctis cernētibus apostolorum tua uirtute propria ascēdens mibi q̄s ianuas reserās paradisi ad dei patris omnipotentis dextrā cū sedisti ubi sine fine sedes. **Tu isup bone iesu a deo cōstitutus iudex uiuorū et mortuorū sicut in illo ascendisti die ita i tremēdo et horribili uniuersalis iudicii die descendens reddere singulis secundū opa q̄ fecerunt. **Lorā te certe tūc procidēt reges oēs ois strata erit dōminatio te tūc oēs tiebunt qui te nūc contēnūt. **Quid tibi tunc iselices qui nūc cum malefecerint gloriātur dicent qui te oia scientē cernēt quib; ap̄lius nullū erit remediū misericordiae? **Quid i cōspectu tuo potentis oia cernētis oia et solū qd iustu ē iudicantis facient miserū qui totū suū i uāitatib; mūdi et flagitiis amiserūt ip̄s plus diuinitis fallacib; q̄ nbi insisterēs plus filios et filias et mūdi gloriā momentaneā q̄ te diligētes cū tuus erga eos iratū cernēt uultū? **Cū tā seuerā expectabunt sententiā? **Cū eos ā minio quoq; cogitāne et propria accusabit cōsciētia et dāmonū caterua et simul q̄libet cātura q̄ te dū offēdēdo offēderūt eū uidebūt statū cū sita uia fuerit diuulgata se adepturos tormēta quib; et corpus et aia simul cruciabitur cū diabolis sic sine nullū inde inppetuis refrigeriū expectantes. **De ue miseris qui te i isto tā breui t̄p̄e uilissimis bōis t̄poralib; ebrū q̄ nō solū iopiā nō auferūt suis possessorib; sed et ipsa suā faciūt indulgentias negligēt es in beluas redigūtur. **De ue qui saltē hoc t̄p̄e peccāt et tuā iracūdiā prouocāt nō desinūt si tuo amōi nolūt ut tenētur. **S; quomō pie iesu tu cuius tāta ē magnificētia ut nulla q̄at explicare creatura quē celi mai et oia q̄ i eius ābitu cōtinētur cape nō possūt. **Qui idē totus ubiq; locoꝝ p̄sēs es nec intus idclusus nec extra exclusus idē i celo ad p̄sē dextrā oīū supnoꝝ ciuū beatitudo et gl̄ia q̄ tua celsitudinis speciē cōtēplātur idē i terrā pugillo ip̄as cōtinēs et cōcludēs idē in mari et i abyssis ad nutū regēs oia et cōseruās idē i inferno potētē dñās sub tāta p̄sē breuitate cōtinēs nō p̄riculariter s; itegre et p̄fecte ac i sepābiliter. **Q̄ineffabilis admiratio. **Omnium nouitatus noui**

tas oculi in te uident albedinem saporem sentit gustus odorem olfactus tactusque subtilitatem reperit Sed ad datus cordi representat in te illa non fore accidentia. Dic certe per se sola existunt Accidentia sine subiecto quod non ut humanis uideatur sensibus panis es sed totus christus iestas iteger sicut in celo ad dexteram dei patris residens deus et homo. Aue panis uitae qui de celo descendisti dans te digne sumentibus uitam Non sicut manna quod in deserto nostris pluit patribus de quo omnes qui manducauerunt mortui sunt certe qui te digne sumunt quantum morte corporali anima a corpore separatur non morietur in aeternum quia non illa separatio mors est sed de morte ad uitam transitus. Unde qui te digne manducat in mundo moriens tecum uiuere aeternae incipit. Quod praeter omnia morsilla est ante quam homines mortui sunt postquam uiuere incipiunt tu panis angelorum tua iussione angelos reficis et glorificas tu esca es aia et non corporis impinguas mentem non uentrem qui te non impinguatur uirtutibus nimis xger iacet in flagitiis tu te manducates ut condecet transmutas ut tui participatione efficiatur deus nec tamen in illis transmutatis ueluti alia corporea facta esca es ue te idigne sumentibus certe ad sui poenas et reatum te iterum crucifigunt quamquam te non diiudicat illa manducatio quoniam impassibilis et immortalis omnino es. Deu dñe mi quid dicam quod hodie sacerdotes te comedunt in altari ut carnes pecudum ut uolucrum imo peius nocui mulierum fruantur actu turpissimo et te masticando comedunt. Vbi domine latitas dormis ne an uigilas exuadis preces eorum de celo et de sede maiestatis tuae. Quae si hoc uelles sacrificium et libamem et mendax fieres et peccatorum socius. Verite domine si uera sunt quae locutus es per os prophetarum Si iustus solus supplicationibus praesto est et si tibi placet aequitas hoc tale est impedimentum sacrificium ne fiat quamquam in se et natura sui sacrificium bonum sit nec possit uiolari malis sacerdotibus quod malitia non diiudicat sacrificium. Unde huiusmodi sacrificium fit ad sacerdotum prauiditium et damnationem nec pro qui bonus sit prodest immo ut uerissime dicam: Qui uitam sacerdotis agnoscit et eum pro se celebrare facit sit in eodem peccato conscius nec non et poenae princeps omagium et in scriptabile misterium panis accidentia panis franguntur in tres partes et tamen in qualibet permanens particula totus et integer christus sicut erat antea. O humanorum illisio sensuum franguntur illa quae humanis sensibus in te uidentur accidentia et tamen nec frangeris nec corrumpis te dentes uidentur masticare ueluti materiale panem et tamen nunquam masticaris. O nobile conuiuium in quo sub specie panis et uini totus christus deus et homo sumitur et ita totus in panis specie et in qualibet eiusdem particula et in uini specie et in qualibet gutta sicut in panis totus et uini specie simul. Nam totus perfectus et integer christus sub panis specie et sub qualibet quantumcumque minima particula continetur et idem totus in uini specie et in qualicumque gutta permanet. O esca sacratissima quas uere comedens deus efficitur iuxta illud: Ego dixi dñe estis et filii excelsi omnes liberatur a malis impletur bonis et immortalis indubitanter efficitur. O sacrum nostrae peregrinationis uaticum quo de hoc neque seculo peruenitur ad caelestis hierusalem consortium. patres nostri manna in deserto comedentes non peruenierunt ad terram promissionis. Qui uero te comedit in tui fortitudine ambulabit ad montem dei orem. O comestio delicatissima in qua omnis saporis et odoris est suauitas omne delectamentum omnis medicina: omnis sustentatio et omnis requies a labore: nec non et omne quod desiderare potest. Tu certe uita es qua omnis uiuit creatura et sine qua moritur. Tu es uita uitalis dulcis et amabilis atque iocunda: Odoris tui suauitas xgeros recreat et de

biles quos tuus facit sapor salubres et fortissimos. Tu lux incomprehensibilis quae omnem hominem illuminas uentem in hunc mundum. Tua mi domine est omnis potentia tuus omne regnum ante te curuabitur omne ne genu. Omnia quaecumque uis facis in celo et in terra et in mari et in abyssis. Tu nihil est quod possit resistere uoluntati: In te ex te et per te sunt omnia. Et sine te est nihil: Eia ergo fidelis anima gaude epulare ne moreris his pasca delitiis ne pigriteris hoc frui conuiuium in quo non carnes hircorum aut taurorum ut olim in lege sed tui saluatoris corpus sumendum proponitur. O signum dilectionis inopinabile ut idem sit dator quod datus et donator idem sit quod ipsum donum: Quam magna dulcedo tua domine quam abscondisti timentibus te: et perfecisti sperantibus in te! O ferculum excellentissimum: uenerandum adorandum: colendum glorificandum: amplectendum omnibus extolledus laudibus: exaltandum cunctis preconiis: firmiter in cordibus uisceribusque retinendum: et perpetuis temporibus aio alligandum. Accidit homo per cibum ligni uetiti ad misericordiam: per te releuatur ad aeternam gloriam. Tu certe in rectis eruditis habitas cogitationibus: tu miserimum arrogantem et superbum detestaris diuitem: eus dimittens ianem ac uacuum et de te famelicum. Tu pauperem piuum iustum et humilem omnibus eum implens diuitiis tuae domus ubertate facias: in te et per te est rectum iudicium et aequitas: tecum prudentia et fortitudo et omnis uictoria: per te omnes sancti regnant in caelestibus: per te doctores praedicant: per te iustus contra hostes dimicat uiriliter: tu superbum potentes deponis de sede exaltando humilem. Tecum sunt omnes diuitiae et gloria. Te diligentes diligis: qui ad te puro corde uigilant te inueniunt quoniam cum simplicibus et rectis corde gradieris. Tu solus ante omne principium omnium eras finis et principium. Tu solus sine tempore aeternae a deo patre genitus: Quoniam beati qui te diligunt: qui aliud quam te non desiderant: qui de te assidue cogitant: qui te digne comedunt: qui tecum manentes uitas tuas omni tempore custodiunt. Verite qui te inueniunt uitas inuenient et haurient uitam interminabilem. O esca mirabilis ac stupenda: delectabilis ac iocunda tutissima ac super omnia peroptanda: in qua tot sunt inuoluta signa et mirabilia inmutata: et qua omne habet delectamentum et ad omnium gratiarum proficimus incrementum. Quam singularis et inaudita tui liberalitas. Quam superabundantissima ac prodiga largitas ut tui neminem exortem facias nisi ad te uenire contemnat. Si quis ergo paruulus est secum ad te ueniat et comedens fiat magnus et reliquens semitas israhel per uias ambulabit prudenter. Si quis debilis est ad te declinet et protinus fiet fortis si quis infirmus sanabitur. Si quis mortuus est si audire uoluerit uitam in terminabilem apprehendet sed qui magnus est et fortis nec hic te deserat nam semper in te abundanter inueniat quo pascatur nemo certe sine te potest uiuere ad momentum. Tu solus uitas das omnibus creaturis. Terebro aspicit cor meum et caro mea deus cordis mei et psalms mea deus in saecula in te solus delectatur cor meum in te exultat anima mea. Tibi soli adhuc re cupit mens mea quam qui elongat se a te bibit. Tu autem domine ne longe facias a me auxilium tuum sed tua ad me inclina aurem tuam: te edat pauper et iops et facietur et tunc uiuens cor laudabit te. O lux inuisibilis et inextinguibilis et oia uere illuminas sedenti caeco huic secus uiam misereris mihi fili dauid clamanti uisum tribue quo te uideat: propitius queso domine huic esto peccatori ut sis mihi in adiutorium et in locum salutis saluum me facies et tunc si ambulem in medio umbrarum mortis non timebo mala quoniam tu mecum es. Cor tuum in pie iesu iaceo exurge resuscita me et confitebor tibi xger et infirmus sum cui non est aliud in carne sanitas medicina es sana me domine. Nudus affligor frigore

diues es idue me fame in hac solitudine perco abus
 es facta me sitio salubre poculus es: iebria me Infixus
 sum i limo profundi et nō ē substantia. **D**ei in altitudinē
 maris et tēpestas demersit me **L**aborant clamās facta
 sūt rauca fauces mea tā intrauerūt aq̄ usq̄ ad aīā meaz
 educ me ā laqueo isto protector meus gubernator me
 us firmamētū meus et refugiu meū dux meus rex me
 us et deus meus **I**n cuius māibz cōmendo spiritum
 meū quē i crucis supite redemisti cui uitā et misericordiā
 am tribuisti: **R**espice dñe humilitatē meā nec cōcludas
 me i manus inimici. **H**odie tecū igrediar i locū taberna
 culi admirabilis ut inhabitē i domo tua i lōgitudine dī
 erum in seculum seculi **H**is finitis uir dñi gloriosus
 sanctū dñi corpus suscipiens ad terrā supinū redit de
 inde māus ad modū crucis supra pectus tenēs Sime
 onis propheta uaticiniū decātauit. **Q**uo finito subito
 cūctis qui aderant cernētibz tāta i loco ubi iacebat dñi
 nitulux effulsit ut instar solis radii splēdor quorūlibet
 uibraret oculos ne possent moriētē gloriosum uirū ali
 quāliter itneri. **Q**ua quidē luce ad horā pmāente circū
 dantiū quidē agmē āgelorū ibidē uiderūt uidiq̄ discurs
 rentū uti scintilla i arūdineto solent. **Q**uidā uero āge
 los nō uiderūt s̄ uocē lapsā celitus audierūt sic dicētē
Veni dilecte mi **T**ēpus ē enis ut mercedē accipias pro
 laboribz quos mei cā uiriliter supportasti. **Q**uidāz nec
 uiderūt āgelos nec audierūt hāc uocē sed tāntū eus hīs
 ā beato Hieronymo illa finita uoce hāc audierunt uer
 ba. **E**cce ad te uenio pie iesu suscipe ques tuo recupasti
 sanguie. **T**unc subito illa lux disparuit et illa aīa sanctis
 sima tāq̄ sidus oibz uirtutibus radiās carnis resoluta
 teno caloz regna adiit gloriosa i quibz tā certe tāq̄ lūi
 nare p̄spicuis renitet et splēdore infinita beatitudinis
 et multorū coruscatione prodigiorū q̄m non potest cī
 uitas abscondi supra mōtē posita nec uoluit deus ut in
 morte ipsius lateret sacritas cuius uitā sanctitatis causa
 fuerat et salutis totius ecclesie militatis **T**ātus deniq̄z
 illa recedente aīa sanctissima odor subsecutus ē p̄ dies
 nō modicos ut nulla forte talis recordetur atas s̄ cer
 te dignus erat ut illius merita odoris p̄cipue clarent
 idino qui ad unitatē fidei itemerate mēbra fetida suoz
 uerborū odorē euocauerat. **H**ora nāq̄z charissimi p̄ces
 et dñi huius trāstus gloriosā dī erat uita in qua quidē
 ut sui athletae pius dñs gloriā demonstraret et oibz qui
 i ecclesie domo habitāt proferet clarū lumē hoc mūdo
Eyrillo episcopo trāstū gloriosi **H**ieronymi ipse dñs
 reuelauit: **L**ūq̄z tā dicta hora **E**yrillus Episcopus de
 uonit in sua cellula oratiōibz ibareret sursum i spiritu rap
 tus uelut i extasi factus subito quoddā a monasterio i
 quo uir sanctissimus migrauerat usq̄ ad calus mirabile
 et speciosissimū uidit iter cuius tāta erat pulchritudo et
 admiratio: ut sicut eodē postmodū testate cognouimus
 amēs effectus huc illucq̄ admirans sui paulisp̄ crede
 bat obliuisci. **I**n hac si quidē positus mētis āxietate ele
 uauit oculos et ecce āgelorū maxia a monasterio soci
 etas ueniebat alternati melodiaz et melifluorū cānuū
 uocibz cōcinentiū quorū uidebātur uocibz calus et ter
 ra et oīa q̄ corū cōiunētur ābitū uidiq̄z resonare ferebāt
 et singuli āgeloz sigulos māibz accēsos careos quoz
 claritas solis replebat lumē: **S**z quid additur admirati
 onis admiratio? **A**d calos uertēs **E**yrillus oculos nō mi
 norē cernit numerū angelorū mō simili ueniētus istis
 obuiā: **Q**uin rei huius āxius expectat euetus **I**n terro
 gasset quidē quid hoc esset s̄ ita eus stupor opp̄sserat
 quod quid diceret nesciebat **A**st illo diutius expectante
 gloriosā uidit **H**ieronymi aīas p̄cūctis qui p̄bāt an
 gelis et seq̄bantur mira decoratas pulchritudine ueniē
 tem. **A**d cuius erat dexterā saluator cū illa pariter uēi
 endo. **Q**ua quidē i loco quo **E**yrillus debebat gradus

figēs et scās et taliter ē locuta **A**gnosce ne me **A**d quā
 ille minime quides **Q**uis enis es qui tanto ceteris ho
 nore emies et illa de Hieronymo uq̄ fuit aliqua tibi
 cognitio? **A**t ille certe ques nō mas singulari affectu dili
 go charitatis **S**ed q̄so es ille? **E**t illa eius sum aīa qua
 gloriā taz obtineo quā sperabā ad meos p̄git filios: et
 q̄ uidisti nūcia ut et a luctu desināt et meo statui cōgau
 deant quē elegi **Q**uibz oibz finitis oīs illa beata uisio
 ab eius euauit oculis et fuit i semet reuersus protius
Eyrillus ineffabili gaudio supabūdans **I**ta tñ qd̄ p̄ to
 tā noctes illā nō potuit se a lachrymis p̄mentis lachry
 cōtinere. **Q**uā ergo mirabilis ē dñs i magestate et mira
 bilis in sanctis suis faciens prodigia. **D**extera domini
 fecit uirtutē dextera dñi exaltauit eus notā faciens i po
 pulis uirtutes eius. **O** diuini amoris imensitas diuina
 largitatis affluentia. **Q**uid enim suo potuit facere illo
 honoris et gratia et nō fecit cū tam copiosa et in uita et
 in morte erga eū fuerit munificentia? **D**edit enis ei dñs
 claritates aternā et nōine aternō hareditauit illus et se
 cit eus haredē gaudiorū supnorū i quibz p̄manebit in
 secula q̄ singularis honor et admirāda gloria eius ex
 cedens pene aliorū gloriā sanctorū et honores ubi
 nō solū sanctissimā aīaz omnes celestes cōstātur cohor
 tes. **S**z etas ipse saluator nec enis sola fulget in calo
 insignis dignitatis illa beata aīa sed et corpus suum
 nō cessat in terris radiare miraculis: **A**d cuius narratio
 nes cōgruus ē redire **D**efuncto nāq̄z uiro sanctissimo
 nō dictus est hora cōpletorū corpus illud tantis fragrās
 aromatis custodientes totā illā noctes uisiones ducen
 tes circa eum in magnis siquides pro dāno qd̄ cunctis
 euenerat fletibz et pro sua quā tā obtinerat gloria gou
 diis uigilauimus. **C**ane āt facta diuina pactis ut cō
 decebat mysteris debitisq̄ obsequiū honoz debito cō
 sumans in betbleez iux̄ p̄sepe i quo pro nobis christus
 de itemerata ibidē natus uirgine ifans uagūt corpus
 illud sacratissimū sacci tantū cooptus linteo in terra sic
 ordinauerat sepeliuimus: **Q**uāto āt ipso die et etiā ad
 p̄sens miraculis gloriosis mirificauit dñs silium suum
 sanctum Hieronymū certe nō foret enar rare sufficiens
 lingua carnis **S**z tñ aliqua de multis ne noīter nimis
 prolōgetur sermo referā. **Q**uidā a nauitate cecus in
 ipso sepulturae suae die uidei bñficiū corpus tangēs s̄
 cū obtinuit **Q**uidā ēt tuum surdo et muto sacctissimū
 corpus deosculato soluto auris et liguz ligamine et au
 diēdi et loquēdi gratia est cōcessa et certe dignū erat ut
 qui exatans uēi luctis q̄ christus ē tenebris occacatos
 suis sacctissimis doctrinis et exemplis illuminauerat sur
 dis quoq̄z et mutis in diuina opibz ueras exercuerat
 medelas ut et diuina intelligerent documēta et catholi
 ca fidei cōsiterentur rationes quas sp̄nebat in die sui
 obitus gloriosi et cecis lumē tribueret corporale et sur
 dis ac mutis cōcederet sanitatē. **Q**uā plurimi ut asse
 rit qui uiderūt a nephādis spiritibz obubrati in loco
 in quo quiescit sanctus corpus clamātibz dñis uocibz
 dāmonibz **S**ancte Hierōyme cur nos tāntū insequeris
Tu nostrus semp flagellus fuisi et uiuus et mortuus
 nūc siuis mirabiliter liberati. **H**areticus quidā dū p̄dictū
 bñm hieroniū blasphemāit et eius sorte corpus dignū icē
 dio diceret ultōe diuina ad alioz formidmē hareticorū i
 ligni specie ē mutatus et subito cūctis qui aderāt uidei
 bz ignis calitus eū iuasit ac eū taliter cōbussit qd̄ totus
 i cinerē ē cōuersus **A**d hoc magna hareticorū multitu
 do cū tāta lux sc̄ntatis aduerteret expiētā et ad ueritatē
 sc̄x fidei tātis et tot apus signorū idicū tāq̄ quibusdas
 clamātibz p̄cōibz uocarētur ad ipsius sacratissia et inte
 meratae fidei lumen iditerunt. **Q**uid plura dicam **L**erte
 i generatione et generationes uix **A**mmūtiem **Q**ua
 per illū deus ostendē uoluit ut magnificaret eū et cō

lendu exhiberet uniuersis Quare magnus certe e iste tot
 faciens mirabilia cui certe non e similis secundum sua
 opera Magna magnalia de hoc per mundum resonet
 uniuersus Sui gloriosi exiliat triumphi fama in omnem
 terra et ad extrema terraru spatia rutillet sua lucida signa
 Tam tantorum miraculorum multitudinem corroboretur
 intemperata fides Quot enim infirmis integra sanitates
 concesserit peroptata enarrare cederet in infinitus: et te
 pus et uita et omnis humanus deficeret sensus si uellet
 omnia indagare quae operatus e in diebus nostris: quae
 auribus audiuit nec sunt occulta a filiis hominum:
 Latetur itaque totus fidelium cœtus et canticum letitiae et ex
 ultationis deo concrepent alta uoce quod ex eis profu
 it stella micans cuius fulgentes lucis radii eos dirigunt
 ad caelestem patriam adeundas istius certe uita sacratissi
 ma e omnibus disciplina mores sunt sui omnium fidelium
 instituta Adhuc hodie sacrae matris ecclesiae et pro tanti
 filii recessu pia lachryma et pro tanta eius gloria et
 inestimabile gaudium: liceat ergo instar pia matris ei
 pius lametationes impedere: tanto cum secreuit priuata filio
 uiduatas uero desinitas pugili: et capitaneo uitis suae in
 cisam palmite quae in agro fidei plantauit et coluit. Non
 mihi quae ipse iudicatur filio tanto orbato patre si pro do
 lore damni inestimabilis ea referas quae in decent saepe
 nanque nimia cordis abundantia plura homo loquitur quam
 non uellet. Quid heu carissimi patres et domini nunc
 uobis referam circa quae prospicietis et pergessit ut si for
 te meum quae dira mors abstulit patrem Hieronymum iueni
 res et non inuenio quae diligit anima mea cuius amorem
 languet Tedet animam meas uita mea quoniam ablata e
 a me uita mea et excussus sicut locusta et exaruit uir
 tus mea et lumē oculorum meorum extinctum e Quale mihi
 amplius erit gaudium in mundo cum lumē meum uidere
 non possim? Obscuratus est enim sol meus et luna non stat
 in ordine suo ouis cum lupis sui quid faciet pastoris
 priuata miumie? Quae uiget arbor radice detruca? quid
 heu fecisti dira mors? Zur patres suscipiens filius
 tam mendicium et omnibus bonis exule dimisit? Omnia
 crudelis non illi sed mihi et pene toti ecclesiae quae subripu
 isti athletam? Zur non distulisti eum recipere: Quare non ali
 quātulum aueristi faciem tuam ab eo scis quid fecisti nūquid
 non considerasti quae tā uelociter a nobis subripuisti quae
 non sit in mundo ei similis in uirtute et doctrina et sancti
 tate? hic certe princeps pacis dux iustitiae: doctor ueritatis
 et aequitatis armiger iterum fidei contra haeticos bella
 tor fortis cuius sagitta nūquam abiit inorsum nec declinauit dy
 pens eius in bello et eius nūquam auersa e hasta idlyti christi
 anorum plebis flete quoniam cecidit dux uester uox in rama soet
 tanti filii recessum pie ploret ecclesia. Tam circūdabit eam
 canes multi et consiliis malignantiis obsidebit eas: quo
 niam longe factus e ab ea auxiliator eius. Tās ad sua non
 aspiciat defensionem: las tribulatio proxima e: et non e qui
 adiuet: iam in sepulcro iacet protector solitus certe non
 exurgit aduersus malignantes in ea. Tēcirco clama in cilic
 cio et plactu pia mater iduere uiduatis uestes tanto ul
 duata filio: heu uaticinabuntur pseudo prophetae et pro
 phetabuntur uisione ianes medaces et fraudulentes diu
 nationes et seductiones sui cordis in nobis: et certe non
 erit qui resistat eis: Siccatus est enim fons uita: et uena
 dispuat aquarum uiuentium. Sed et tu quid dicis carissime
 pater Damase ubi quem plusquam te diligebas Hierony
 mus: ubi tua norma itineris consiliator ductor et rector
 quo abiit tuus? quando quae scribes ei? Sine tuo sum
 Hieronyme carissime consilio uelut abscissum a corpore
 membrum Scribe scribe quae ne pigritatis: ut si tua loco
 rum distantia peroptata careo uisione saltem tua mihi adsit
 memoria frequens tuis assiduis litteris gratiosus. Teste
 deo in nullo uiuentium ut in te sepi meae firmaui anchoras

Plora igitur plora deducant oculi tui lachrymas per diem
 et noctem: quoniam defecit ancora spei tuae. Aruit scriben
 tis manus tanquam flos foeni iam non erit tibi amplius me
 moria eius. Vox certe sua dulcis et iocunda: quae in fidelium
 auribus erat mel dulcissimum siluit. Deu quales amissisti
 consiliatorē: Zerte iam in multitudine consiliorum tuorum de
 fecisti. Non erit qui frangat tibi panem uita extincta e lucer
 na in medio ecclesiae micans ut non nobis sed sibi luceat:
 non mundo sed caelo splendeat. Quid ergo dicam? Qui con
 quarum mihi in hoc ueniet auxilium ut consoler? Zerte ut itueor
 non domino factum e istud: et ideo sibi dicam. Zur bone tesu tam
 uelociter a tui sponsa qua in cruce moriens desponsasti tan
 tum abstulisti filium protectorem et contra eius hostes belli
 gerum? forte uoluisti eum tecum. Zerte domine non eo egebas
 ut ipsa. Bene quidem ei subuenisti sed nos orphanos reli
 quisti. Non conquor quod aliud quam iustum et aequum feceris
 quoniam certe iam merebatur sinem imponere huius ui
 tae laboribus et tecum esse. Sed doleo quod tantum ecclesia icur
 danum ipso abeunte. Utinam eum redderes ut tuam regeret
 stabiliter et defenderet ecclesiam sicut prius. Quid bonum
 domine deinceps facient filii iacetes esurientes circus
 euntes famelici ciuitate ut canes: non habentes qui eis pa
 nem frangat. Sunt oues errantes sine pastore discipuli sine
 doctore caeci sine ductore Deu pi pie Hieronyme no
 strae sustentationis baculus ubi es? Quid tuus faciet cur
 rus sine te dulcis auriga? ubi cubas indica nobis cur es
 nunc terra socius qui in te nil uoluisti esse terrenum? Beth
 leem bethleem ciuitas iuda quae non minorē de principibus
 ecclesiae reties: quid fecisti? Redde nobis quae reties
 patrem Sed et ut terra quare audeas tenere hominem non
 tuum qui nil gessit terrenum nil carnale? certe sua redoluit
 caro suspēde et tu piissime Theodoni tua in salicibus or
 gana non pius cesset fletus cum tui dilecti filii Hieronymi in
 recordaris quae amissisti Tanta demum in sit doloris af
 fectio quanta extitit dilectio: Tanta sit lametatio quantum
 danum Sed quae posset mortaliū explicare lingua quanta
 eo superstitē adderat toti ecclesiae utilitas quanta christi
 anorum singulis salubritas quantus certamen quantaque
 haereticis destructio ac dispersio hic certe omnibus christi
 colis amabilis erat et decorus in uita sua et ideo eius
 recessu singulis flere licet nec e qui se abscondere uel ex
 cūsari posset ne ergo nos pro nostro danno ad dolores
 attingeret ut quae ex illo omnibus proueniret utilitas et
 exultatio explicari non potest ita dolor et Lamentatio.
 Zesset igitur dolor: abeat tristitia: quibus tamen attingere
 non possumus quae uellemus quae non solum nullum ad
 hibet remedium dolori sed auget. Si patrem nostrum di
 ligimus eius letitia gaudeamus. Non uere diligit qui
 sua tantum utilitate diligit Tēcirco et si pro ea quae nobis
 euenit in utilitate dolemus et pro eis quae recipit gaudia
 collatēmur Adhuc ergo nobis hodie ca magna letitia
 Latet quilibet nostrum nouum domino canticus sonoris
 iubilet uocibus mater ecclesia. In hymnis confessionibus
 plaudat hodie plebs catholica undique iocundetur christi
 ana contio. Hodie certe obtinuit Hieronymus quod
 tanto aestuabat desiderio. hodie deuictis hostibus securum
 obtinuit triumphum. Zerte oibus expletis laboribus requies
 es possidet sine fine Tās non esuriet neque sitiet amplius neque
 cadet sicut enim sol neque ullus aestus. Ablata e ab oculis eius
 omnis lachryma abiit. n. luctus tam certe dolor sibi de
 inceps non erit tam certe mercedem habet pro qua toto uita
 suae tempore laborauit Zōsolēur ergo deus magnificen
 tia deo non quoniam dei perfecta sunt opera et omnes uita eius iudi
 cia Zōsitate autem domino et collaudent deum saluatore non enim quoniam
 non dereliquit sanctum suum sine adiutorio in tribulationibus
 quae in agone huius uitae miserimae circūdediderunt
 illum Sed adiutor et protector suus factus liberauit

corpus suū a pēditōe a laqueo ligū iniqua et a labiis operantiū mendacia et eū sublimiter collocant īfra patris māfiones ubi oē est gaudiū oīs suauitas omne q̄ desiderari potest ubi gloriōsa et felix ē refectio aiarum post labores et erinas ubi dulcis solēntas āgeloz ubi societas una et caritas oīum cuius sup̄noruz ibi certe neminē tior aut dolor cōcutit ubi nulla penitus agnosca tur angustia tribulatio aut aduersitas nulla ibi īfirmitas nomiatur nemo enī suo fraudatur desiderio procul ibi distat mora. Nulla ibi prorūsus p̄sentis gloriā expecta tur minoratio s̄s augmētus cū omniū ūuersalis erit re surrectio mortuoz ubi tūc corpus cuiuslibet beatoruz simul cū aīa p̄dictā gloriā quā nunc sola possidet aīa s̄s ne īterminabilī possidebit. Quis at angelorus uel hoīū quāta sit minor p̄ricula gaudiōz et gloriā q̄ ibi sūt esset sufficiens enarrare. Quis esset ītellectus ad hec ītelligē dus idoneus q̄ nec oculis uidit: nec auris audiuit nec ī cor hoīis ascēderunt. Eerte s̄ hoc quāta sint gaudia cō sideretur terrena oīa uiltora oī stercore apparebit. S̄ hec tēporalis uita illi cōparetur hāc quilibet hoīus ex tiguez q̄ citius poterit ardesca ut illius capax efficiatur h̄c uita caduca et momētanea respectu illius mors po tius ē dicēda. omnis mūdi fallax et uana latitia pōdus amarissimū et grauis sarcina. Hāc quippe sarcinā depo nēs Hieronymus sacissimus optimā illā elegit p̄e q̄ ab eo nullo t̄pre auferetur. Rogo gaudete exultate cā tate et psallite q̄ p̄ n̄ gloriōsus nauī plenam diuitiis aternisq̄ mercedis iā cōcupito ī littoz collocauit. Anco ra sp̄e trāquilla iā ī stande firmavit. Jā certe brauiū ob tiet pro quo ī agone huius seculi ab oīs se illicitis sus tinēdo cucurrit. Jā uictor de suis hostibz triumphauit cū quibz scuto tioris dei uiriliter dimicauit. Jā denariū re cepit duplicatū pro cuius mercede ī gaudiū dñi meruit itroiz. Propter hoc gaudēs gaudeo et cātabo dilecto p̄i meo cātici nouū ut sit laus eius ī ecclesia sāctoruz. Ecce dilectus meus p̄i cādūda speciosissimus electus ex milibz ī quo nulla ē macula pascitur īter lilia ī uinea dñi sabaoth. Ecce flos cāpi et rosa nimio fragrās odoz de horto nup̄ ecclesie uiridarum dñi ē transplantatus. Ecce cyssus ī calū altitudine se extollit. Ad ūtilas lon ge diuulgetur nomē suus ut sit ī aternū memoria eius ī b̄ndictione. Exultate ergo carissimi patres et dñi lata mini et laudate q̄ decet laudāz dñm qui mirabilē se ī suis dederat sanctis latetur omnibz orbis. Erubescant fal laces h̄xetici et iam se noscant ad nihilū deuenisse cer te. nō ē mortuus ut hostes sui estimāt: s̄s certe uictor re gnat ī terra uiuētū iā certe eius resulget claritas p̄ ater na palatia. Jā ueteribz depositis armis frāgilibz noua iduit ac p̄petua hodie ūdiq̄ facta sic ī populo christiāo l̄xuria: exultet p̄cipue sacra mater ecclesia cuius hodie gloriōsus filius et cultor amator et propugnator p̄xci pius oīs extirpatis h̄xeticis dogmātibz cū suis fal lacibus auctoribus de agro fidei catholice et doctrinis sacratissimis et p̄tulgidis signis ac prodigiis ut sol relu cet inter agmīa beatoruz. Vale īḡ Hierōyme gloriōse n̄i semp̄ faciēs ap̄ deus memoriā ut tua ualeāus p̄s s̄ma itereffide et ī p̄feti ab oīs protegi nocuis: et ī su turo gaudia q̄ tu iā possides adipisci. Amen.

Incipit epistola beati Augustini hipponēsis ad Eyrillū hierosolymitanū Episcopum de magnificentis bebatū Hieronymū

QLORIOSISSI. Q̄ christiāx fidei athletx sancte matris ecclesie la pidis angularis in quo admodus fir mata cōsistit tunc uero in caelesti glo ria sideris radiantis oli Hieronymū

p̄byteri laudes uenerabilis pater Eyrille silendus ne putas aut lingua balbutiens pueri ut uirum pollutum la bis me fore locuturum reis? Laxi enarrant glorias dei et omnia qux fecit dominus cum ī sanctis suis laudāt silere debet rationalis creatura a laude dei irrationabilī non silente. Taceam aut loquar? S̄i taceam lapidibus subetur clamare: Eerte loquar et non tacebo totis n̄i sibus eximius laudare Hieronymum. Qui quātus idē gnus et insufficientis laudator existam cū nō sit pulchra laus in ore peccatoris tamē ab eiusdē lassibus minie cessabo. Firmetur itaq̄ manus nostra et lingua nostra palato non ih̄xreat qm̄ certe magnus ē uir iste sanctus simus uenerabilis et metuendus sup̄ omnes qui in cir cuitu nostro sūt magnus certe ī uita excellentissimā san ctitate magnus in sapientie ineffabilis profunditate ma gnus in maioris nunc gloriā quāitate mirabilis ipro digio s̄uetis metuendus ob sibi a dño traditam potesta tes q̄ itaq̄ magnus sit iste gloriosissimus Hieronymus in sua uita excellentissimā sanctitate patefaceret lingua mea cū pene cunctoz nō sufficerent ligūx mortaliū ut eius excellentiā explicarēt liceat ergo dici Alter hic Helias: Alter hic Samuel. Alter hic Joannes baptista uita excellentissimā sanctitate: Helias et Joānes heremi ta magnus ciboz et uestiū aspirantibus carnē macera uerunt. Nō minoris uita Hieronymus gloriōsus here mita idē p̄ quadriēniū ī heremo serarus tātū iocius p̄ s̄it. Cuiquaginta ānis ut uenerabilis Eusebiū Eiusdē p̄dilectissimi discipuli littere quas pridie recepi pleniū et melius fatebatur. Et ut me certus tu idem noīu u num et uiceram aliquāliter non gustauit ab omni carnī um et ē piscium esu ita se abstinnit quod ex ea nōmāz ualebat. Loctus quidē nō nisi ī ultima x̄gritudine h̄s comedit. Elicino sacco carnē ueluti etylpis macerans desup̄ pannum uilissimus se tegebat. Stratus aliud nisi terram nunq̄ sciuit. Non nisi semel fructibz aut herba rum foliis siue radicibus pascis ī die deinceps se post nespas orationibus p̄bēs quotūdie usq̄ ad horam se cundas noctis cōmūue uigilabat. Postmodū somno fes sus ī terra dormiēs usq̄ ad noctē medias quiescebat. Quā quidē cōtinue surgēs hora lectiōibz et scripturis s̄a ctissimis quibz tota radiat ecclesia uti lapidibz p̄ciosis itētus usq̄ ad esus horam p̄durabat. Jā leuissima fle bat uenialia peccata ut quis eum estimasset hominem interemisse. Ter in die continue carnem duris uerbis bz flagellabat ita ut ex eius corpore riuulū sanguinis ef fluebant. Quin uerbum aliquod ociosum ut pestem ma ximam fugiebat. Sibi ocium nullum erat. Semp̄ aut sacris lectionibus aut scribendo aut docendo cunctos exercitabatur. Quid plura loquar si sanctorū singulorū uitas p̄quirorē eo ut puto maiorē nēmē iuicē s̄s q̄ superus Samueles nominauimus fuisse huius Samu el qui de uanis studiis litteraz uerberibus euocatus sacre scripturæ ministerio deputatur: In cuius uultu lumine Diuina gratia in fluyente utriusq̄ testamēti lu men uidimus. In cuius brachū fortitudie H̄xetico rum pars maxima est dispersa. Dic certe gloria uirtu tis nostræ transferens utriusq̄ testamētum ex hebrez orum lingua ī graxam pariter et latinā d̄ponensq̄ ipsum posteris ī aternū declarans enigmata et ob scura dubia et nodosa. Præparans officiorum seriem cunctis Ecclesie ministris totas pene ecclesias adifica uit. Vñ bñ magnus apparet in sapientie ineffabilis pro funditate liberales autē sciētias ita perfecte sciuit qd̄ re latione omnium nullus sibi similis adhuc apparet de scripturis uero sacris uti multarum suarum litterarum quas ad me direxit experientia didici x̄quales sibi ne minē ūq̄ noui hebraicorū graxorū chaldæorū psarū et medorus Arabicorū et pene oīum nationū linguas

et litteras tamquam si fuisset eiisdem natus et educatio sciuit. Quid plura dicas quae Hieronymus ignorauit in natura nullus hominum unquam sciuit. Non me ista uenerabilis pater estimas dicere ut putem te Hieronymi uitas et uirtutes petens me scire cum sibi socius extiteris multo tempore: sed testor deus quoniam obitas ineffabilis uiri sanctitatem si uoluisset tacere non potuisset consistetur mirabilia et sanctitatem suam et ipsi caeli in quibus magnis maioris gloriae quantitateque multorum sanctorum habitat sine fine nulli itaque dubius est infra patris mansiones ipsius unus est maioribus et sublimioribus sedibus obtinet. Eius enim homo ibidem secundum opera premiatur et iste perfectioris pene uitae extiterit clare patet ipsius unus de maioribus et sublimioribus caelestis hierusalem ciuibus fore. Quod ut a nobis certius et plenius creditur in mundo praecuratis nostra recordatur aetas ualde mirabilis apparet prodigijs istius et miraculis infinitis Quorum mihi aliqua uenerabilis Eusebius suis litteris declarauit. De ceteris uero prodigijs quae quotidianis sunt ut continue intelligo relictis plurimum audis pauidere tibi ipsi pater carissime supplico ut mihi in breui uolumine quaecumque poteris uera et utilia miracula collecta quam citius facultas adierit eiusdem Hieronymi sanctissimi deuotione transmittere non deneges. Sed ut multa merita hieronymi sanctissimi non lateant quod erga me diuina annuente clementia in ipso sub obitu die accidit enarrabo Eodem namque die et hora qua exutus putredinis et immonditiae carnis toga Hieronymus sanctissimus uestimentis perpetue immortalitatis et inestimabilis laetitiae et gloriae induit. Dum Hippone in cellula mea quiescens auidius cogitans quales inessent animabus beatorum qui cum christo gaudet gloriae et laetitiae rum quantitas cupiens inde ex hac materia breues componere tractatum precibus impulsus nostri Severi quondam uenerabilis Martini Turonensis episcopi discipuli charta calamoque pugillarique imanimis susceptis breues uelle scribere epistola sanctissimo Hieronymo destinans ut quicquid ex hoc sciret responderet. Scieram enim in tam difficili quaestione a nullo uisum me posse edoceri euidentijs. Eiusque scribere salutationis exordium Hieronymo pronotare ineffabile lumine subito nostris iuuis temporibus nostris quae minime lingua declarandum cum ineffabili inauditaque odorum omnium fragrantia cellulas in qua stabam intravit hora iam completorum. Quo a me uiso stupore admirationeque commotus ad membrorumque uirtutes repente amissi. Nesciebam enim tunc quod dextera mirabilis dei exaltasset seruum suum notas facies in populis uirtutes suas. Nesciebas etenim quod deus antiquae miserationis seruum suum fideliter a carnis immunditatis dissoluisset et tam sublimem ei in caelo sedem praeparasset. Nesciebam certe inuestigabiles uias domini nesciebas thesauros in finibus dei sapientiae et scientiae secreta et occulta dei iudicia non agnoscebam quoniam quos uult facit sua ineffabili sapientia ad sui agnitionem uenire: quos autem uocat praedestinat iustificat beatificat prout decernit fieri. itaque quae talis oculi mei nunquam prospexerat luce. tale olfactus meus odoratum senserat tam nouis inauditis miris obstupebam. Inter haec autem meis in me praestrepentibus cogitationibus quid hoc esset de luce haec dicens uerba uox emicuit. Augustine augustine quid quaeris? putas ne breui immittere uasculo mare totum? Breui includere pugillo terrarum orbem? caelum firmare ne usitatos exerceat motus? Quae oculus nullius hominum uideri potuit tuus uidebit? Quae auris nulla per sonum hausit audiet tua. Quae cor humanum nullatenus intellegit nec est cogitauit estimas te posse intelligere. Infinita res quis inuenit finis? Immensa qua mensura metieris? Potius totum mare in arctissimo clauderetur uasculo: potius totum orbem terrarum paruus teneret pugillus: potius a motu continuo caelum desisteret quam gaudiorum et gloriae quibus beatorum

aii sine fine possunt minor
 ego experientia doceretur. Discas
 spanu impossibilia facere ne conerit
 uita cursus: hic non quare quae non alibi
 iter propero inueniri possunt: hic satage
 opera ut post modum ibi quae hic aliquando
 pis in aeternum habeas. Inde qui intrat nullatenus
 Ad hoc ego pauore stupens admiratione tas inuisa
 amens o qui uigore carens his uerbis aliquales summo
 audantiam tremebunda uoce dixi fas utinam mihi
 qui tam felix es tas gloriosus tas honorifice ad illa pro
 perans gaudia que tam dulcia elloquia gutturi meo sa
 ris non abigere? At ille iquit nomen meum quaeris hiero
 nymi illius presbyteri cui transmittendam epistolam
 scribens incepisti sus aia quae hac in hora in bethleem iuda
 carnis onere deposito christo omni que caelesti comitato
 chorte omni decorata pulchritudine o illustrata splendo
 re illo induta immortalitatis deaurato uestimento circum
 amicta omnium honorum et gaudiorum uarietate terrarum
 omnium triumphatrix o diademate coronata et omni bea
 titudine et felicitate uallata tas gloriose tamque ineffabiliter
 ter pergo ad regna caelorum sine fine mansura. Nullum
 etens deinceps expecto gloriae defectum sed augmentum
 quando iterum iungar corpori glorificando et non mo
 riendo sed gloria quam nunc sola habeo habituro in illa scilicet
 licet uniuersae carnis resurrectionis die tu ego amplius
 animi in me collectis uiribus praecuratio a lachrymis non
 cessans sic respondi. Utinam uirorum eximie tui mereret sic
 ri pedissequus. Sed quaeso tui serui quam uilissimi
 ques dilexisti in mundo nimia charitatis affectione recor
 deris ut tuis iteruentionibus a peccatis emender tua guber
 natione recto calle inoffenso pede procedam tuis desiderijs
 bus assiduis ab inimicis mihi continue insidiantibus pro
 tegar: tuoque sancto ductu salutis attingam portum. Pla
 ceret utinam uoluntati tuae aliqua mihi interrogati respon
 deret. Ad illa. Quod optas dicito me omni uoluntati tuae
 responsuras sciens uelles inquam intelligere: utrum beatorum
 animarum quedam uelle possunt que obtinere nequeant. Ad
 illa. Unus augustine noueris quod sanctorum animarum ita
 in illa aeterna gloria in deo sunt solidatae et firmatae quod nul
 la sibi inest alta uoluntas nisi dei quo nihil uelle aliud pos
 sunt nisi quae deus uult: ideo quae uoluit obtinere possunt.
 Etenim quaecumque uoluit et deus et unum et adimplet. Nemo
 quippe nostris suis fraudatur desiderijs. Quia nihil praeter
 deus aliquis nostrum optat quoniam uero semper ut uo
 luntatem deum habemus nostra semper sunt desideria plerumque
 sine adimpleta. Longa quidem pater carissime Syrilles
 uerborum texeretur series si omnia quae mihi gloriosa illa
 anima perscrutanti patefecit scribere in hac breuitatis epis
 tola. Spero enim quod bethleem ad tantas reliquias ul
 sitadium ueniam non post multos annorum circulos. Ubi tunc
 quae audiri et in scriptis tradidi uidebis perspicaciter plu
 ribus itaque horis illa gloriosissima aia ibidem mecum manens
 trinitatis sanctissimam unitatem et unitatis trinitates filii a
 patre generationes spiritus sancti a patre et filio proces
 sionem angelicas hierarchias per ordines et eorundem
 beatorum spirituum ministeria beatarum etiam animarum felici
 tia et alta utilia et graua et humanis intellectibus quam sub
 tiliter quam euidenter quam mirabiliter mihi patefecerit auido
 si omnium hominum linguis loquerer non explicare ser
 mone. Neque a meis oculis disparuit lux sed multis post
 modum diebus ineffabilis odorum suauitas remansit quam mi
 rabilis ergo est iste tot facies mirabilia tot et tanta homi
 nibus insueta prodigia. Ad ipsum ergo ore non clamemus
 et exultemus deusque gloriam laudi eius quam certe dignus est
 oim laude nec sumus sufficientes eius laudare. Introiit
 enim in domo domini candidus et pulcherrimus ubi sine dubio
 de sublimioribus et praclarioribus gloriae sedes obtinet

Quod ut iterum claris ueritatis lumen pateat pluri-
 bus testibus q̄ uno censui Quod supradictus noster
 Seuerus uir sapientia et doctrina pollens cū tribz alijs
 in ipso die et hora obitus hieronymi i Turonēsi ciuita-
 te uiderit me addidit uisōi de quo quides solomō ipse
 met pridie uēiens fuit testis uolēs itaqz dūo ut sublimis
 hieronymi gloria mūdū nō lateret ueluti sanctitas sub-
 limis et pene cūctorū uūētius excellēntissima nō late-
 bat ne illi quos sanctitatis illius delectabat sequi uesti-
 giā hiturū p̄mū ignorātes aliqñ a sanctitatis deuitaret
 tramite Et ut ēt ali sibi tot et tanta elargiri cernētes p̄-
 mī illius sanctitatis et Virtutis inhaerent uestigijs
 Quinū enī laborē p̄deris p̄miorū spes die et hora
 qua idē gloriōsus hieronymus feliciter exprauit elar-
 gēndā sibi gloriā Seuero et tribz alijs cū eo stantibus
 taliter declarauit: hora cōpletorū die illo i domo sua se-
 uerus cū tribz uiris catholicis Quorū duo monasteriū
 quōda uenerabilis Martini erant mōachi i diuinis de-
 gens locutionibus in celo in aethere terraqz cantuū sua-
 uissimorū lauditorū ineffabili et incredibili iſtūtas re-
 p̄te audiuit uoces et organoz tympanoz et psalterio-
 rum et totius symphoniz et istrumētōz sonos quibus
 celū et terra et oia ut sibi uidebatur uēdēqz resonabant
 quorū suauitatibz eorum aīx pene a corporibz exhala-
 bāt. Stupescit ilico oēs illi eleuātes oculos celus to-
 tus aethera et oia q̄ eorū cōtinētur ābitū quādā uidere
 lucē septies solis luce p̄clariorē clarescere ex qua omnia
 odorū suauitatibz aromata erūpebāt Hęc illi tā mirā-
 da cernēte deus exorariū p̄cibz ut eos cur talia fierēt
 nō lateret. Quibz uox de celo ueniens ista dixit nulla
 uos moueat admiratio nil uobis uideatur mirabile si ta-
 lia et uidētis et audītis hodie regū rex et dñs dñmātū
 christus dñs exēnti de hoc neq̄ seculo aīx gloriōsissī
 mi hieronymi p̄byteri i bethleē iudæ cōmorāns totus
 festus obuiā uenit ut eā p̄ ceteris tāto honorificentius
 tāto excellētius et sublimius ad sua introducat igna quā
 to p̄ ceteris sublimioris et sanctioris uitæ fulget meri-
 tis hodie omniū āgeloz ordies exultātes et talibz uocē
 by alternati cōcinētēs suū sociātur dñm hodie oīus pa-
 triarcharū et prop̄hetaz cœtus. Hodie apostoloz et dī-
 scipulorum chorus hodie oēs sancti martyres hodie cō-
 fessores: hodie gloriōsa dei genitrix sanctis oibz cōitata
 uirginibus: hodie beatorū dñiū aīx letabūdx et festiuitatis
 suo occurrūt cōpatriotæ et ciui. His auditis uox siluit
 et tñ lux et cātus et odor p̄ horā postmodū p̄durantes
 cessauerūt Itaqz liquide patet ipm ā sublimioribus et
 maioribus ciuibz fore quo te magnus et mirabilis ē et
 meruēdus sup pene oēs factos ob sibi traditā potestātē
 Nulli sit dubiū ita p̄ ceteris q̄ uult posse ipsum assequi
 sic p̄ ceteris sua uolūtas diuinæ magis choiret nullus
 uero me tāte audatū putet ut fatear eum iōāne bapti-
 sta quo testāte ipso saluatore nullus maior surrexit: Pe-
 tro et paulo et ceteris duodecim apostolis qui ab ipso
 christo electi et sanctificati sūt p̄stare gloriā. Et tñ et si
 prohibeat ratio ipsius illis maiorē obtinere gloriā i cæ-
 li regno aliqūē audere dicere tñ nullas uideo rationes
 cur sit nephās dicere xqualē illis i gloria Hieronymū
 fore dñmō illis i uitæ sanctitate discors nō fuerit cum
 nō sit p̄sonatus acceptor deus Et singuloz merita de-
 cernēs et reddēs uicūqz qd̄ meruit. At si cuiq̄ uidea-
 tur minorē iōāne et apostolis ipsū obtinēt cū et si illius
 sanctitatis merita illius laboris grauiā illius scripturæ
 et uerissime trānslationis utriusqz testamētī officiorūqz
 ordinationisqz fructus nō solū p̄sentibz sed et futuris
 p̄spicaciter cernat paulo minus fore nil ipsū ab eis dē in
 gloria discordē ut uerus testor deū puto iudicabit. Por-
 ro ne aliquibz deridēdi laqueū nūciare uidear dū iōā-
 ni et apostolis i sanctitate et gloria xqualē esse. Hierony

mus sanctissimū fateor. unū quod nūdū expletis diebz
 quātor i uisione uidi enarrabo ut ueritas nō lateat et
 ne quis me has laudes retexere credat uel amorē carna-
 li quo hō a ueritate cognitione maxie deuiat uel uesa-
 nia mentis ipitia uel alia quecūqz cā uelit. Et hoc me
 nō ābigat ab hoīe itellexisse minie s̄ p̄ reuelationē quā
 deus oīpotēs qui suos exaltat sanctos et exaltādo ma-
 gnificat. quarta p̄xēte nocte: mibi auide cogitāti quid
 laudis quid ue debita reuerētia Hieronymi i breui re-
 texeres ep̄istolā demōstrauit hoc mō. Dū itaqz ut dixi
 disponēs istā tibi ep̄istolam scribere cogitarem aptam
 laudis materiam iuenire Hora adueniēte noctis media
 me sōnus opp̄ssit: Et ecce maxima mibi affuit āgelorum
 multitudo iter quos fulgētes plus iſtūto sole erāt duo
 uiri ita similes ei uīformes ut nulla i eis uideretur dif-
 ferētia qua alter ab altero differē posset nisi qd̄ tria ser-
 ta portauit alter i capite ex auro et lapidibz p̄xiosis
 alter uero duo hi candidissimis iduti colloibz undiqz
 auro et gēmis cōtextis tāte erāt pulchritudinis ut nō
 ualeret quispiā imaginari. Accedētes itaqz illi ābo pro-
 pe me subsilēto paulisp̄ steterūt: Deinde ille qui tria ser-
 ta hīs me uerbis fuit allocutus cogitās augustinie
 quid debeas laudis de Hieronymo i ueritate proferre
 Et certēdū cogitās nōdū nosū. Et huc ābo ueniens ut
 eius tibi gloriā idicēs. Dic certe meus socius quē uī-
 des hieronymus ipse ē qui sicut xqualis mibi in uita
 et sanctitate fuit ita p̄ oia in gloria xqualis ē et q̄ postus
 et ipse potest et q̄ uolo et ipse uult et sicut deū uideo et
 ipse uidet et cognoscat et itelligit in quo omnis nra et s̄-
 ctorū oīus cōsistit beatitudo et gloria nec hēt maiores
 uel minorē gloriā alter altero factorus nisi quātus ma-
 gis et minus cōreplatur diuinā species siue cognoscat.
 Tertū uero tertū qd̄ plus illo sero aureola martyri ē
 quo ita finiui corporis: qui et si i mūdo ob laboref p̄-
 nitētias erumnas asllicōēs uerba cōtumelias et ho-
 minū obprobria et derisiones et cetera ualde grauiā q̄
 ita p̄xice p̄ulit ita gaudenter p̄p̄ deū ut iſirmitatibus
 exultaret uerus martyr exiterit et p̄mia martyru non
 amiserit tñ q̄ gladio uitā nō finiuit aureolā q̄ i signum
 datur martyru talis nō hēt. Serta uero duo alia q̄ habe-
 mus aureolæ sunt q̄ solis uirginibz et doctoribz dantur
 ut ab alijs discernātur. Ad hęc ut mibi uidebatur res-
 pōdi. Quis enī es dñe mi et ille iōānes iquit baptista
 sus qui huc ad te descendi ut nuntiāre tibi Hieronymi
 gloriā quatēns ipsā gēns nunties. Hoc enī noueris
 q̄ honor et reuerētia q̄ sigulif s̄ctorū exhibetur ceteris
 oibus exhibetur nec putes i celo sit aliqua iuidia ut in
 mūdo sic. n. i mūdo quilibet hoīus ceteris p̄esse magis
 uellet q̄ subesse ita i celo propter charitates ineffabiles
 qua se iuicē diligunt beatæ aīx quilibet sanctorū ita al-
 terius gloria gaudet sic sua. Qui etias uellet quisq̄ ma-
 ior ut quisqz minor sibi esset xqualis et pene maior q̄
 eius gloria esset sua. Ita minor maioris gloria gaudet
 si un eam haberet nec uellet eam habē ut ille non ha-
 beret imo potius de sua si fas esset ipiret ut gloria si-
 guloz ē glia cūctorz et glia cūctorz ē glia siguloz his dī-
 ctis societas oīs illa discessit. Exp̄gefactus itaqz a sōno
 tantos i me subito sēsi charitatis ardores quātos i me
 nunq̄ senserā nā deiceps hactenus aliquālis i me uel
 iuidia uel superbia siue arrogantia non fuit uel appeti-
 tus uel cogitatio. Testis est enī deus qui omnia anteq̄
 fiant nouit quod deinde tantus i me extitit charitatis ser-
 uor q̄ plus Alio bono gaudio q̄ meo plus affectio
 oibus subesse q̄ superesse. Hęc igitur dixerim nō ut
 laudis acquiram famam: sed ut quis hęc non p̄uet
 uana fuisse somnia. Quibus deluditur mens nostra i x-
 pe et enim deus abscondita et maxima per Som-
 nia reseruat magnificemus ergo opera sua quoniam.

perfecta sunt : nec est in eis iniquitas. **S**actū domini Hieronymi propter deus cū quo regnat secure magnificēus quoniam in uita sua magnifice fecit in morte sua magnifica recepit. **Q**uapropter magnus ē in medio nostri et sanctus et excelsus in uita excellētissimā sanctitate magnus sanctus et excelsus in sapientia ineffabilis profunditate: magnus scs et p̄excelsus in maiori nunc gloriæ quāitate mirabilis ludabilis et gloriosus in prodigijs iustis inauditis et insuetis metuēdus colēdus et uenerā dus ob sibi traditā ad dno potestātē honorē et gloriā sempiternā. **M**agnificēus ergo obsecro eius nec taceamus quoniam maior ē oī laude: notas faciamus in populis gloriæ suæ laudes. **N**ō miretur homo si eū quē deus magnificauit et coluit laudamus nō hōiem pigeat uenerari et colere quē deus coluit et uēeratus ē. **N**on putet quispiam Joāni et apostolis in gloria et sanctitate æquādo Hieronymū Joāni et apostolis exercere iurias. **Q**uoniam ipsius illis præstare et gloria et sanctitate si possent optaret. **G**loria enī et beatitudo eius eorū est gloria et beatitudo et eorū ē sua honor laus et reuerentia a nobis exhibita. **H**ieronymo eorū singulis exhibetur. **E**t quæ sigillatim exhibetur Hieronymo exhibetur. **S**ergo captis Joāne baptista et apostolos uenerari simul uenerari illū quoniam ipsi per oīa ē æqualis. **S**e eū igit omni depulsa formidine. **J**oāni baptista æqualem Hieronymū et nō maiorē quoniam nullus surrexit maior omni deuotione et reuerentiā fateātur. **Q**uoniam si minorē facimus gloriā ioannis derogāmus: et magis iniurias exercemus q̄ laudes. **D**iuus mei imperiti sermōnis opus q̄q̄ insufficienter: quāq̄ uilissime quāq̄ nihil tamen deuote et reuerēter expletū. **A**d te uenerabilis pater puro corde et magna ai deuoti affectione diligo supplicās ut īgenioli mei uerba quæ de mea imperitiā paupie in laudes eximū hieronymi obtuli non deridēdo s̄s caritate debita æquāmiter tolerādo legas. **E**t quæ minus debito dixi ad tū uiri laudes et mea imputes imperitiā et epistolæ breuitati et eius laudis im mēse imēsitati quoniam certe si omnīū mortaliū linguæ solū eius laudes promerēt: minus debito satis esset. mei peccatoris uenerabilis p̄ esto memor: ut dū in illo steteris loco quo illud sacrus eximū hieronymi cadauer quē escit eius me iteruentionibz recōmēdes. **Q**uoniam nullū dubius ē qd ea q̄ optat idē hieronymus potes cōriuo optine. **N**ō enī suo aliquāliter defraudatur desiderio.

Venerabili episcopoꝝ eximio Augustino hipponēsi p̄suli Cyrillus hierosolymitanus p̄n̄s et omnīū sacerdotus infimus illius sequi uestigia cuius sanctitas radiare nō cessat. **I**llius scilicet Hieronymi gloriosi cuius memoria in benedictione in seculū seculi. **Q**ui quāto sit et tu similiter bene nosti eius usus maxie colloquij et doctrinā de quo me uelles differere cū sis reprobis in toto et indignus: quasi reputo audatā: **S**z tamē quia tua me cogit dilectio ut tibi aliqua scribas de prodigijs hominibz insuetis quæ per illū in diebz nostris fecit dominus ut eū celebrem in mūdo faceret et cunctis hominibz gloriosū tamē tuis confisus orationibz: opus aggrediar ut tua possit deuotio et breuiloquio perscrigā de multis pauca. **G**loriosū huius uiri obitū uisionēqz meas nec nō et mirifica tūc tēporis peracta te nosse non ambigo. **N**am uir utiqz reuerēdus et memoriæ obliuioni nō dandæ. **E**usebius nobilis cremonēsis eius discipulus in quo magistri resulsit sanctitas et doctrina cuius sapientias et probitatē et excellētias nō ignoras qui post biennū et n̄x mortalitatis miseria ereptus suū p̄ dilectissimū beatū Hieronymū in celi patria ē secutus ut nobis indicant eius crebra miracula de quibz etiam inferius aliquāliter pertractando

reuerēdo patri Damaso portuēsi episcopo et theodōsi romanoꝝ senatori eius fratri Seuero probissimo uiro Eustochio sanctissimæ mulieri et tibi et multis alijs quos sigillatim nominari nō eget tūc temporis p̄ suas litteras tonus eius obitus seriem inuimauit unde amplius ea quæ notū reuerare foret superfluous et dicēdoꝝ impedimētus. **H**is ergo omīssis eiusdes quæ nō cessāt cōtinue clare: miracula noster se silus uertat ut tua possit diuotio. **E**t primo ab Eusebio uiro sanctissimo eiusdes Hieronymi sanctissimi discipulo sumat inītiū.

Dest obitū gloriosi Hieronymi quædam hæresis inter græcos idest secta surrexit quæ ad latinos usqz deuenit: quæ suis nefandis nitēbatur rationibus probare q̄ animæ beatorum usqz ad uel uersalis iudicij dies in quo eorū corporibz erant iterus cōiungēdæ uiside et cognitione diuina. **I**n qua tota cōsistit beatitudo sanctorū priuabatur. **E**t dānatoꝝ animæ similiter usqz ad dies illū nullis cruciabatur p̄catis quæ ratio talis erat sicut anima cum corpore meruit uel peccauit ita eus corpore p̄m̄ta recipit siue p̄cenas. **A**sserebant enā illius sectæ nequissimi nullū fore purgatorij locū in quo animæ quæ nōdū de suis peccatis in mundo plenā egissent p̄cēntentias purgarentur: **Q**ua quidē secta pestifera crebescēte tantus in nos dolor irruit ut nos amplius pigeat uiuere. **Q**uocirca meis cōctis suffraganeis episcopis et alijs meis catholicis conuocatis eis ieiunia et orationes indixi ut suas sic agitare fidem diuinā nō permitteret bōitas. **M**ira res et forte huic similitis nūc q̄ uisa. **T**ribz expletis diebus ieiuniorum et orationis subsequēti nocte gloriosus Hieronymus suo p̄ dilectissimo filio Eusebio orationibus incumbenti manifeste apparet benignaqz eus alloquutione confortans ei dixit in hac secta pestifera minime formidare cū sibi finis ias ponendus erat. **Q**ues Eusebius nimio fulgentē splendore: ita ut eus oculis humanis aspiciere nō ualeret intuius quasi de graui somno euigiliās dulces per oculos fundēs lachrymas ita ut pene formare uocem posset quantū poterat clamare cepit. **P**ater meus Hieronymus es. **Q**uare meas societate spernis? **L**erte teneam te nec dimittam: nec sine tuo quē dilexisti filio gradieris. **A**d quē gloriosus Hieronymus. **N**on te fili dilectissime. **D**eserā. **E**dortare uicesimo nanqz die me sequeris et simul in gaudijs permanebimus sine fine. **S**ed Syrillo cunctiqz fratribz nūtia ut die crastina iuxta præsepe domini: ubi meus quiescit corpus omnes in unū cōuētiāt tā catholici q̄ et illius sectæ uiri. **E**t tu triū hoim qui in hac sūt urbe hac nocte defuncti cadauera ē in hūata in locū in quo meū ē hūatū corpus facies d̄portari sup quibz sacri quo utebar p̄catis uita pristina idē diu hanc radicis hæresis extirpabit. **Q**ui uale dicens gloriosus hieronymus disparuit. **Q**uæ autem facta ad me qui bethleem tunc eram uenerabilis. **E**usebius cuncta quæ uiderat enarrauit quo immētas creatori gratias agens et Hieronymo glorioso omnibz in prædicto loco in quo pro nobis x̄ps de ueremata uirgine natus est: et ubi enā sacratissimū Hieronymi cadauer humanus est congregatis prædictorum defunctorum cadauera deferri fecit. **M**ira erga homines dei miseratio et dispensatio. **Q**uot modis in se sperantes scit unare? **Q**uantis et quot honoribus suos exaltat sanctos? **S**iebat interea ab illius sectæ cultoribz derisio credētibz quod foret eximāta manus d̄ni. **A**rtetur itaqz omnis fide liū cœtus: et deo in uoce exultationis psallant quādo suscipius misericordiā in medio tēpli sui. **A**ccedēs nāqz uir uenerabilis eusebius ad singuloꝝ cadauera flexis genibz m̄sibusqz in celi excelsū cūctis audiētibz sic orauit

Deus cui nihil est impossibile: nihil graue iniuncta forti-
tudinis et uirtutis qui facis mirabilia magna solus et
nullū in te speratū spūis nūc pces tuoz exaudi fidelū
et ut tua quā dedisti fides itemerata uiolataq; p secu-
la maneat ac ēt ut hoz error appareat et p merita et i
tercessionē gloriosi tui Hieronymi dilecti Introduc
hac cadauera aias quas d' ipso egredi uolūisti: Quā
quidē oratiōe finita singulū sacco quo supra carnē glo-
riosus Hieronymus utebatur iangēs cadauer prius
in eum uitæ spiritū introduxit. Qui hoies apertis oculis
oibusq; uitæ signis ostēsis sūt pfecte resuscitati. Et ecce
perunt beatay aiaz gloriā et peccatorū pēnas tā pur-
gatorū q̄ inferni clara uoce oibz intiare. Nā ut mihi
postmodū interrogāti dixerūt: beatus hierōymus eos
cōduxerat secū i paradisu purgatoriu et infernus ut q̄
ibi agebātur patefaceret uniuersis. Sibiq; dixerat qd
ad corpora redirēt et deppetratis peccatis ibi agerēt
pœnitentiā qui eo die et hora: qua uenerabilis Eusebi-
us migraturus erat et ipsi morituri erāt ac ēt si bñ age-
rent pœnitentiā cū eo gloriā adepturi: qd et factū ē ut in
ferius declarabo. His igitur peractis multitudo magna
populoy tā fidelū q̄ etiā illius sectæ defensorū qui ad
tam grāde cōcurrerāt spectaculus tā certus iudiciū et
ueritatis expimētum. Nec nō beati hieronymi merita
egregia cernēs magnis uocibz imensio gratias referūt
creatori qui suos i se sperātes nō deserit. Et sic Augusti-
ne carissime pius dñs nauiculā suæ fidei sacratissimæ in
huius mūdi mari eructātibz maloy hōinus fluctibz agi-
tari pmittit s; minime naufragari. Quo quidē forti q̄
esto aio uiriliter age nō formides. Adtra fidelē psecuro-
res magnanimus dimicare sub ūbra alarū tā p̄i patriis
qui suoz fidelius pces inefficaces nō sinit: dūmō tota
spe et puro fiāt aio nō enī nix nequnt exaudiri pces nī
si cus in deo nostra nō pfecte spes cōsistit uel q̄ petius
nō petenda. Ad ipm ergo dñm nō tantū ore s; toto cor-
de clamēus dū affligitur. Et ipse qui dñiatur in uirtute
sua et nos quotidie oculo respicit pietatis nō pmitet
nos tētari supra id qd possumus: S; ne nimis deutus
a proposito mō gradiar ad incepta redeas. Et uenerabilis
Eusebiū obitū explens prio et utroz illorū triā simi-
liter quos resuscitados nosti migrationē scribēs quia ea-
des hora sūt et die qua Eusebius d' huius mūdi et ualle
miseriæ exēpti aliqua Hieronymi miracula de multis
introducā postmodum

Adueniēte āt die quo uenerabilis Eu-
sebius a beato hieronymo in uiside
de qua supra fatus sū migraturū sel-
erat: die tertia pœnitē lāguore febriū
cōcussus ualide se sup terrā mgī nō
imemor: nudū deferrī fecit a fratribz et singulū fratrū
benigna cōsolatione cōfortauit et ut in sacro manerent
proposito admonuit. Deide sacco quo gloriosus idue-
batur hierōymus d'ferri fecit et sup se pōi iussit orāia
uitq; se nudus istar gloriosi mgī in ecclesia in qua iace-
bat sanctus hieronymi cadauer sepeliri. Post hac cō-
muniōe sacratissimi corporis. Jesu christi se mūtēs dño
se et beato hieronymo cōmēdauit. Et p tridui locutio-
ne corporaliq; uisione priuatus circumastātibz fratribz
alternatis psalteriū passiones dñi et alia sacra cōtinue
legētibz iacuit. Durū quippe et cūctis recte in mūdo d'
gētibz formidabile hoc qd narro. die āt quo moriturus
erat p duas horas añ aīx beatæ exitū uenerabilis Eu-
sebius tā terribiles actus cœpit pagere q̄ circūstātes
monachi pauore pterritū uelud amētes in terra iacebāt
Nā qnq; trāuersis oculis māibz iūctis facie terribē
li uoceq; dura q̄ sedēs clamabat. Nō faciā nō faciās
mētiris mētiris. Post hac ad terras rediēs faciē firma

bat in terrā quātū potuit clamās. Adūate me fratres
ne peā quod monachi uidentes lachrymātes et tremē-
tes eū interrogauerūt. Quid hēs p̄ ad quos ille. Non
uidetis dæmonū agmina q̄ me debellare cupiūt? Et il-
li quid te factūz uolebāt cus dicebas nō faciā? et ille co-
nantur nāq; ut diuini nominis blasphemus inueniar: et
ideo hoc me nō facere clamabā. Et illi: Quare pater sa-
ciē abscondēbas in terrā? et ille ne eius aspectū cerneret
qui tā turpis et terribilis ē qd omnes pene formidies
quæ in mūdo sūt respectu eius nihil sūt. Inter hac uer-
ba actus priores reiterās: sic ad extremas horā uideli-
cet deuenit. S; ēt at qui astabāt pauor et dolore pterritū
uelut mortui stabant quid facerēt nesciētes. Gloriosus
deus in sanctis suis mirabilis in maiestate sua benignus
et se amātibz misericors factos suos nō derelinquit in
tēpore necessitatis. Ad extremā nāq; horas uenerabilis
Eusebio pueniēte gloriosus Hieronymus apparuit eū
benigne cōfortās. Lūius aduētū ois illa dæmonis tur-
ba quasi infinita eius tiore pterrita ab eo uelut fumus
euauit ut plures testātur monachi qui propriis oculis
dispensatione diuina se hoc uidisse dicūt. S; hoc magis
approbatur: nā oēs circūstātes audierūt hac ab Eusebio
uoces. Vñ uenit pater? Quare tātus moratus es? Eū
subito cūctis audientibz alia uox rōdit expecta fili ne for-
mides q̄ te nō deserā quē tātū diligo. Quā audita uo-
ce breui inde decursa morula uenerabilis Eusebius ex-
pirauit qua quidē hora et illi tres qui resuscitati sūt mi-
grauerunt et ut puto cū Eusebio ad xterna gaudia puene-
runt. Nā p illos oēs uiginti dies quibz postq̄ ut nosti
resuscitati sūt: se in tāta pœnitentiā tradiderūt qd sine du-
bio xterna beatitudine potiuntur. Silētiū p̄termitēdū
nequāq; puto q̄ ab iisdē tribz uiris p illos dies quibus
uixerūt didici. Continue toto hoc ipse cus aliquo eoz se-
creta uita illius quā post hāc breuē et momētaneas ex-
pectāus rimari cupiēs alternā diē ducēs ad uespā. S;
q̄uis multa ab eisdē didiceri tñ ad p̄sēs breuitatis cā
qdā tātus referā. Altera uero alia ea dicturus omittā.
Quādā uice ad unū eoz me inisse cōtingit: quē dure la-
chrymātē nec meis uerbis cōsolationē aliquā admittē-
tes opperitēs tātū fletus cāusā ab eo cœpi inquirēi: Cui
plures de hoc a me iterrogatus nec tñ ad interrogata
rōdēs tandē meis coactus iportunitatibz sic rōdit. Si q̄
pridie suæ exptus nō ignorares tibi inesset semp cā fle-
tus ad quē ego Auxso ut quidisti edisseras: tunc ille
paulisp tacēs dixit. Quales credis pœnas et tormenta
nō solū dānatū s; ēt in purgatorio existētibz pparari.
Ad quē ego d' incertis q̄ uera potest proferrī sententiā?
ut. n. puto nostris quibz affligitur pœnis aquare nō pos-
sunt. Ad quod ille. Si oēs q̄ in mūdo cogitari possent
pœne tormēta afflictōes minori q̄ illic hētur pœnæ et
tormēto cōparētur solatia erūt. Quale enīis quilibet ul-
uētus si illas expiētia nosceret pœnas usq; ad finē mū-
di oibz his simul sine remedio crutiari pœnis quas oēs
homines ab Adam hucusq; sigillatim ptulerūt q̄ uno
die in inferno siue purgatorio miōri q̄ illic hētur pœna
torq̄ri. Et ideo si causam mei fletus interrogas tior pœ-
næ est quæ peccatoribz iuste dantur. Scio nāq; erga
deus meus peccasse et ipsius iustū fore nō dubito. Quā
de re nō mireris si plāgo cū potius si nō plāgerē uehe-
mēter admirari deberes. S; potius admirat quare ho-
mines qui se mori nō dubitant saltē aliorum expimēto
tanta hic securitate uiuunt nec tantas cogitant euadere
pœnas. Ad hac dolore tactus intrinseco ita ut uix uer-
ba formare possē dixi. Peuquid audio? S; q̄so in quo
tormēta differunt infernalīa ab iis quæ sūt in purgato-
rio dicas et ille. Nihil inter se differunt quia eadē sūt
magnitudie pœnæ purgatorii et inferni s; unum ē quo
differre possunt quia infernalēs sinem non expectant

sed augmentum scilicet in iudicii uniuersalis die quādo corpora ibidē cruciabuntur cum animabus et purgato-
 riū sunt cum sine Nam post expletam penitentiā inde
 exempti gaudiis beatissimis perfruētur Ad hanc ego sūt
 omnibz i purgatorio existentibus xqualia tormēta uel
 diuersa ad hanc ille diuersa quides i aliquibz matora ali
 quibz ue leuioia iux magnitudinē peccatorū Nā i pa
 tria etiam beatorū omnes animax gloriofax diuina cōtē
 platur speciem i quo omnia cōsistit gloria que quūq; sin
 gula tanta habeāt gaudia quāta uelle uel cogitare pos
 sunt cum gaudiis nō sunt pares quia maiora hanc possi
 det minora illa iuxta opera quax fecerunt Sed si tibi all
 qua ex hoc oriretur admiratio ut sanctis possit inesse di
 ueritas gaudiorū quorū cā ē solus ipse deus In quo
 nulla potuit unq; fore diuersitas solutio satis patet Nā
 cum diuina cōtēplatio et cognitio sine intelligentia sit to
 ta merces et gloria in aliquo potest esse sanctorū minor
 in aliquo uero maior Icirco cum omnes simul animax
 deus sicuti ē uideant et cognoscant aliqua minus uidet et
 intelligit et sic mior sibi inest gloria aliqua uero clarius
 uidet et subtilius itelligit et sic maiorē possidet gloria sic
 etiam de illorū miserorū damnatorū penis dici potest
 Nam cū oēs animax damnatorū in uno cōsistat pena
 rus loco tamē diuersis cruciantur penis iuxta utroq;
 qualitates Tantū siquidē difert inter christianos qui
 sibi torquētur penas et paganorū ut paganorū crucia
 menta respectu eorū que falsi christiani et peccatores
 sustinēt sint quasi nulla quāq; ineffabilia sunt nec a uiuē
 tibus cogitabilia ut dignus ē Nam illi gratiam dei i ua
 cūis receperunt nec uoluerunt a peccatis corrigi diū ut
 ferūt sacris continue uociferantibus scripturis quas pro
 nichilo putauerē Nū ego horribile ē inq; quod dicit et
 utinā sedulo mortaliū insisteret mentibus ut uel tantus
 penarū terrore a prauis cessarent si nollet amorē glo
 rix Sed quaxo quid erga te pridie exente aia peractū
 est breuiter innotescere Ad quod ille aduēte iquit mor
 tis mex hora tanta in loco quo migraturus iacebam
 nefandorū affuit spiritūū multitudo quod praxmultitudo
 dñe diuinerari omnino non possunt quorū species
 talis erat q; ea nil penosius nil ue horribilius excogita
 ri potest potius eum cuiuslibet hominis flāmis ardētibus
 arsurū se exponeret q; earū formarū icu oculi uisione
 potiri qui ad me uenientes omnia quaxcuq; perpetrāui
 opera contra deum ad meam memoriā reuocabant
 suadentes mihi ut amplius diuinā misericordiā quā tā
 grauitur offēderā nō sperares Et certe noueris qd nisi
 me diuina miseratio adiuuisset eis resistere nō ualebas
 Nam dñs omni uigore spiritus destitutus eorū uerbis
 paulo minus assētrē gloriosus affuit Hieronymus ma
 gno uallatus agmine angelorū species sole splendidior
 me cōfortās Qui ubi illos spiritus imūdos fuit inuitus
 me tam dure exacerbatēs ualde cōmotus erga eos uo
 ce terribili eis dixit quid adhuc nequitia et omnis male
 dictionis spiritus uenistis nesciebatis hūc meis fore so
 uendū auxiliū protinus hūc reliquētes abite et uestrā
 ab eo elongate nequitias quātus distat oriēs ab occasu
 hūc illa maledictorū spiritūū societas perterrita diris ul
 ulatibus et clamoribus limē loci i quo iacebā excessit tūc
 gloriosus hierōymus aliquibz iperās āgelis ne a me
 discederēt s; quousq; reuerteretur expectarēt cū ceteris
 angelis festināter abcessit Eodē quoq; abeunte ange
 li qui ad me custodiēdum remanserāt me cōfortare cō
 pei blandia et dulcia promittētes si forti animo pdura
 rarē Inter hanc aures consolationis eloquia hora quasi
 decursa secūdo beatus hieronymus ueniēs stansq; in
 limine uelociter inquit uenite: tūc subito anima corpus
 relinquens taz grauitur et acerbi qd certe quātū fuerint
 persūra et angustia intellectu nō caperet mēs humana

nisi ut ego didicisset Si enis omnia humanorū itelligē
 tia quas uellet āgustias et dolores existimaret respectu
 animax dissolutionis a corpore tamē illa pro nihilo cōpu
 tait Hanc et alia nō minus ardua et ualde mortalibus for
 midāda quax pro longitudine praxfeti operi nō inscribā
 eo loquēte icipiebat claudi dies occasu solis quo neces
 se fuit quid ei post mortē cōtigerit nō explere Sed q;
 prax ceteris affectabā sequēti die duobus aliis cum eo
 isimul cōuocatis ad narratiōis illius seriē rediū hoc cupi
 es ab illis et duobz aliis puidire ut triū testimonio solidi
 us edoceret Ita q; cū si iam dictare iciperēt sic respondi
 Quāq; hanc utilia sint nec cederet in uacuis sapius ipsa
 fari tamē is quax iam audiui omisissis quaxo ut quid uo
 bis post dissolutiones corporis euenerit meo beati de
 tegatis animo Ad hoc ille qui mihi quax audisti transa
 cto nararauerat die quod Cyrille iquit iterrogas non ē
 possibile plene fari quoniam spiritalia nostris minime
 sensibus comprehenduntur Scis nanq; nō te exāimē
 fore tamē quid aut qualis sit anima nō agnoscis Deus
 certe scis omnium esse principium et finem a quo icipi
 unt omnia atq; tendunt Et tamē quid sit deus aut qua
 lis dum carnis istius grauissimā corruptibile portas
 onus non intelligis nisi per speculū i enygmate sic etiā
 de āgelis et ceteris icorporeis idē liquet Eū eni multa
 q; sūt notissia i natura nix parax itelligētix directu itell
 gē nō possumus super celestia et spiritalia omis aliā
 a naturax cognitione quomodo intelligemus? Ut dicit
 inq; est: sed uti potes quaxo dicas At ille Circuloquar
 iquit id quod optas et dicā paulominus quod nō possū
 At u q; qui mecum ea quax pridie dixi sunt experti: si ita est
 testificabuntur. **Q**uia pridie anima a corpore tot ut su
 pra fatus sum pressuris et doloribus dissoluta subito is
 tu oculi ineffabiliter fuit ante dei iudicantis praxsentias
 deportata: **S** a quibz et quomō nō agnosco nec certe
 mirū Nā nūc carnis mole aggrauor: tūc aures erat ani
 ma sine carne fuerunt etiam ibidem istorū animax ter
 roribus icogitabilibus quid iudex ageret formidantes
 Deu cur mortales nesciunt quibus hoc eueniet quod
 tunc nobis certe si illius non foret ignorātia toties nō
 peccarent. Nullū quax toto tēpore gessimus peccatorū
 iudicē latere potuit imo concta quax fecimus tāq; si foret
 praxsentia cunctis astantibus clara erant ita ut minimum
 nostram cogitāminum sicuti fuerat apparebat **C**ōsidera
 nanq; quibus et quot agitabamur terroribus **D**inc die
 monus multitudo stabat mala testificātes que sedimus
 locum modum et tempora declarātes **D**inc nos metip
 si quax obiciebātur nullatenus contra dicei poteramus
 tum quia iudicem cuncta scientes tus quia ipū quilibet
 nūc iustissimū cognoscebat Deu quid dicā **Q**uā fetētū
 p̄stolabāur **O**b eius mēoriā nūc formido: hūc de mala
 undiq; uidictā iudici acclamabāt Eūq; tā nihil deesset
 nisi sententiā publicari quax peccatoribus digna datur
 Ecce gloriosus hieronymus cunctis splendidior astris
 a beato Joanne baptista summoq; apostolorum petro
 necuon ingenti angelorum multitudine comitatus ad
 praxsidentis iudicis thronum ueniēs nostram sententiā
 am suspēdi modico temporis nosq; sibi dari ob reuerē
 tiam et deuotionem quam sibi cōtuleramus et propter
 erroris destruendi necessitatem ut uoluit ipetrāuit **D**e
 inde nos secum ducēs omni illa beata uallatus socia
 te ubi fidelium animax inextimabili gloria perpetuo per
 fruuntur quax ibi gerebantur ut redderemus testimoni
 um declarāuit **P**ost hanc ad purgatorium et inferniū
 nos deducens non solum quax ibi erant indicauit sed
 uoluit ut penarum experientiam probaremus. **D**is
 igitur omnibus sic peractis hora qua nostra cadaue
 ra sacco quo beatus usus fuit hieronymus tetigit ue
 nerabilia Eusebius idē gloriosus Hieronymus nobis

imperavit ut ad corpora rediret. **M**andans ut de illis quae viduas testarentur promittens nobis vicesimo die si de peccatis peccatis nos corrigere debita poenitentiam exercere cum beato Eusebio qui tunc erat ex hoc seculo migraturus gloria finis nesciam adipisci. Sicque corporibus nostris sunt coniuncta: **M**ulta siquidem Augustine carissime formidanda quae mortalibus impressa mentibus ab eisdes labentibus oibus terrenorum amore et curam vitigile qua tot aberrant homines ut puto suditus extirparet. **P**atet didici quae si ista chartis imprimere plus cogitato opus procederet nec esse copios subscribere iam praesentia. **I**taque cum de proximo te expectare visitaturum gloriosi Hieronymi reliquias ut tuas quas pridie recepi litteras fatebatur. **H**ec omnia hoc sine clauda tangens venerabilis Eusebii sepulturam ut ad miracula redeam enarranda quae superius sunt pollicitus enarra. **O**bitus namque Eusebii venerabilis et trium horum praedictorum serie in praedictis quae breuius potui inserui quidam tibi ut puto affectuosa iterponens. **S**ed praedictorum sepulchri series ita patet. **O**rtuo namque venerabili Eusebio plura sunt miracula cuius uita quae praedictis uita sanctitatem testantur. **Q**uorum ad praesens duo solum dicas: **D**onochus quidam eiusdem cenobii per lachrymas et uigilias priuatus corporali lumine oculorum statim ut Eusebii corpus uenerandum facie tetigit pristinae lucis gratia est adeptus. **D**e moniacus autem quidam dum sacrum corpus ad ecclesiam duceretur eidem obuians est protinus liberatus iuxta ecclesiam in qua gloriosi Hieronymi cadaver sanctissimum est humanus uenerabilis Eusebii corpus honore debito nudum in gremio instar sepulchri. **I**n cuius est eximio huiusmodi illorum trium qui eadem sunt hora mortui fuerunt corpora tumulata. **H**is ergo dictis uenerabilis Eusebii cuncta sileant ut praesentia et ineffabilia locum teneant prodigia eximii beati Hieronymi iam promissa.

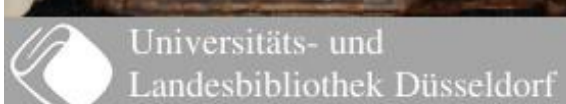
In ameno et locum distans si quidem gestorum sanctissimi Hieronymi praeceptis uti fertur faciens praecipuos et decoros miraculorum flores ad huius opusculi uenustatem et nostrae posteroribus ne salutis utiles proposse legat. **Q**uorum omnia quid pridie erga Sabitanum haeresiarcham pestiferum quem agnosco praecursum est primo dicam. **S**abitanus namque haereticorum fautor duas in christo asserens uoluntates et quod peius est inter se quibus discordes. **A**d cuius tam inopinabilis falsitatis probationem introducebat illud quod in euangelio christus dixit. **P**ater si fieri potest trahat a me calix iste: **E**liciens ex hoc rationes grauissimas et pene inextricabiles quod passionem uoluerit una fugere uoluntate et altera eadem coacta subire oportuerit passiones. **E**t ex his dicebat quod multa christus uoluit: quod obtinere non potuit tantum in nos doloris exercuit ut magnitudinem explicare nequeamus. **P**eruerbat namque idem pestifer aguis et lupus rapax se uestimento ouium iduens nobis commissum gregem: **E**t ut scruina dexterioris efficacius exerceret opusculum quoddam copila uerat falsis probans rationibus hoc sic esse. **Q**uod quidem opusculum ut fidei ei daretur glorioso Hieronymo totius ueritatis speculo intulauerat. **L**uius falsitatis notitiam cooperiens sciens tibi Hieronymum epistolam super huius erroris destructione non multum ante sui obitum edidisse praedictus haeresiarchas cum suis discipulis et eiusdem nequitiae ministris inuitauit quodam die in ecclesiam hierosolymitanam ad disputandum: et sui errorem nequissimus comprobatus. **Q**uo namque die uniuersis meis suffraganeis episcopis et aliis quae pluribus orthodoxis nec non et ipso haeresiarcha cum suis nefandis discipulis in praedicta ecclesia adunatis disputatio a nona incepta ad uespas usque tendit: **L**us autem idem haeresiarcha contra nos opusculum ab ipso falso compositum quod glorioso intulabatur Hierony-

mo allegaret has tantas beati Hieronymi iniurias ferre non ualens bonae memoriae Siluanus sanctae nazareth ecclesiae archiepiscopus qui tanta beati Hieronymi affectione animi et deuotione colebat ut si quid faceret diuini nomen et beati Hieronymi premittebat. **U**n quass ab oibus Hieronymus dicebatur praedicti haeresiarchae profusus assurrexit dire eus increpans quod tot et tantas exercuisset nequitias. **D**us autem iter eos longa oriretur contentio et uterque obprobria sibi inuicem pro posse diceret in fine sic ambo pariter statuerunt quod si usque in subsequens diei hora nona beatus Hieronymus hoc opus falso compositum euidenter ostenderet praedictus haeresiarcha capite puniretur. **S**in autem archiepiscopus quibus finitis singuli ad propria remeauerunt. **P**er totam autem noctem quisque nostrum orationibus uacans orabat ut nobis in opportunitatibus auxilium eueniret a domino qui neminem unquam in se speratum spreuit. **M**agnus dominus: et laudabilis nimis cuius certe sapientia non est numerus. **S**tato autem die et hora lectus haeresiarcha in ecclesiam cum suis nequitiae filiis ueniens huc illucque discurrens querebat dei seruum tamquam leo rugiens praeparatus enim deo rari uelut si foret deus non intelligens nec suorum seruorum praesens exaudiens. **S**ed tamen cum solidius se fatuus statim credidit miserabilis cecidit. **S**tabat autem omnis fidelium concio in ecclesia quilibet sancti Hieronymi clamans nomen. **E**laserat siquidem gloriosus Hieronymus aurea: sigilla se dormire orationes supplicatum non intendens ut mirabilior appareret. at ego totum profusus lachrymis stupens et admirans: **E**t Hieronymus sic abesset: quid deiceps accidit et expectabam. **V**eniens cum nil miraculi appareret scire ceperit haeresiarcha cania rabie ut Siluanus quod promiserat iam expleret. **A**d locus autem quo decollatus erat Siluanus sanctissimus gaudens et irepidus tamquam ad nuptias ueniens episcopos et omnes alios catholicos qui ad hanc concurrerant uis confortabat uerbis. **E**xultate mecum carissimi gaudete et nolite contristari quoniam non dereliquit deus sperantes in se. **S**i non exaudiat plus meis iam peccatis merui peccatis. **P**ost hanc genum flectens sancte inquit Hieronymus adesto mihi si placet quatenus hoc et maiorsus dignus supplicio tamen ne falsitas locum teneat ueritatis succurre quod si fas non est: ut adiuuet propicius mihi esto in hora mortis ut gloria finis nesciam non sis exprobrans hanc dicens speculatori collum praebuit ut feriat ipsius rogar: **E**leuat autem speculator ensis antistitis uenerandi caput uno ictu cupiens amputare. **A**dest subito Hieronymus gloriosus cunctis cernentibus manu extensa tenet ensis Siluanus impans ut exurgat. **D**einde haeresiarchas increpans scripturas falso compositas inueniens etque minas ab oculum euauit oculis. **Q**uod huic eius similibus utinam eueniret confestim ut gloriosus Hieronymus disparuit haeresiarchae caput terra petiit a corpore truncatum tamquam si ensis speculatoris manus amputasset ictu uno. **Q**uod tam mirabile cuncti uidentes qui aderant ilico stupefacti deo gratias egerunt et Hieronymo glorioso et ad ueritatis iram in hanc haeresiarchae discipuli redire. **E**cce quantum uenerabilis antistitis fiducia in domino et beato Hieronymo fuit efficax qui pro ueritate mori minime formidauit. **E**xemplar certe factus est uenerandus antistes ceteris christianis. **N**on enim christianus ille est qui pro ueritate mori timent. **S**i enim christus pro nobis animas posuit ut nos ab omni redimeret seruitute et nos pro ipso cuius tempus est animas ponere minime timeamus quod neminem nisi legitime certans potest coronam gloriae obtinere.

Quod quia de Siluano aliquid dictum nostrum aliud quoddam non minus ut puto mirabile erga eum factus narro cuius tot fuerunt testes quot nazareth urbs et bethleem tenent qui propriis oculis hoc uiderunt

Serpens ille antiquus diabolus ob suam delectis sup
 biam in inferni profundum uenerandi antistitis Siluanū
 nimix iudens sanctitati in eum dolis ut callidior cūctis
 animatibz grauius ē cōmotus qui ut uirū dei infames
 redderet quātēus qui suo sanctitatis exēplo releuaban
 tur ad recta cōuersionis semitas suo casu deciderent
 ad peiora. Nocte quadam formā sancti uiri sumēs cui
 dam mulieri nobilissimā iam i stratu quiescētī apparuit
 et se ad eās illicite accedere fingens consensū sui corpo
 ris inquirebat. Ad quod perterrita mulier uiri ignorās
 speciem dum se cū homine solam in thalamo cerneret
 nec quid faceret sciret diras cepit nocēs emittē illa ut
 clamoribus assiduis omnes excitarentur dormientes
 et non solum de illa domo sed etiam cōuincit. Qui oēs
 ad prādictā mulieris thalamus accurrentes quid hoc es
 set interrogauere pauidas mulierē. Interea callidus ser
 pens sub thoro se ponēs cepit latere. Qui accurrerāt
 hęc audiētes quis hic homo fuerit ubiqz pquirere ice
 perunt. Verum illi diu perscrutantes tandem ad locum
 ueniētes ubi pestifer latebat anguis aliena specie occul
 tatū hominē iuenerunt. Qui eundem candelis accēsis
 intuentes Siluanum archiepiscopū crediderūt. Ad qđ
 omnes qui aderant stupefacti et ueluti amentes effecti
 quasi quid agerent. Quid ue dicerēt ignorabāt scientes
 eiusdēs sanctitatis nomen. Et quia hoc tam detestabile
 inopinabileqz cernebant eum interrogauerunt. cur tan
 ras nequitiās perpetrasset at ille. Quid inquit malū feci
 si mulier hęc me ad huiusmodi negotiū iuitauit. Quod
 mulier audiens eū fore mēdacē lachrymans. correspō
 dit. Tunc ille ut homines illos erga dei uirus ad maius
 odium incitaret quātū illū citius diffamarēt talia cepit
 et tam abhorrēda uerba fari qđ nullus p̄urbatione
 auribz poterat sustinere. Quo circa eius cōtumeliis et op
 probriis exacerbatēs coacte extra domiciliū expulerūt.
 Mane autē facto quę gesta fuerant enarrantes Silua
 num archiepiscopū hypocrītā et dignum incēdio accla
 mabant. Qua de re quasi tota est nasareth cōmota uer
 sus archiepiscopus ita ut audiēdo eius nomen quilibet
 blasphemaret. Mira huius uiri patientia et magnā sā
 citatis indicium. Volat ad innoxii antistitis aures tanti
 fama discriminis: os tamen non mouetur ad iniurias.
 Inter tot aduersa cor manet immobile ad nullam se uer
 tens impatiētiam. Gratias diuino semper agens nomi
 ni sua hoc cōfiteatur noxia meruisse. Rex quid dicā. Au
 gustine Non solum iniurias et opprobria fere ut possū
 fugio sed quia etias uerbulis frangor p̄ximia opto nec
 de laboribz curo quātū sciam ad regna cęlorum non
 aliter quenplam nisi laborum et afflictionum tramite p
 uenire. Quid enim aliud debeo iudicare cum me a san
 ctis in moribus et uita discordes inuenio: nisi et discor
 dem in morte et in p̄ximio reperiri. Flebilis et grauiā
 mihi assunt si sanctorum uitas et meas recordor. Cui
 quippe auditu sanctorum gesta reuoluūt homines ut
 ego tamen nil ipsi uolunt peragere. Porro hoc ad me
 am detegendam insipientiam est quod dicā pluries me
 ab eiusdem Siluanū ore audisse scio nunq̄ tantus se fe
 licē fuisse quantum cum se ab hominibus despici et cō
 culcari cernebat. Creuit in tantum eius infamia quod
 eius opinio usqz ad alexandriam Syprum et per ciui
 tates affines pene ore omnium est delata: At qui limē
 domus innoxii antistitis calx tangere nō audebat: Ma
 nens uero in supernis dñs spectator oius suos sinit la
 bi sanctos in tribulationum erinas ut tūc fideles eos
 patientia reddat. Sed uos exigente necessitate in p̄ssu
 ris minime derelinquit. Reuoluto itaqz anno quo dia
 bolū astutia talia erga dei hoies ppetrauerat ciuitatē na
 sareth ut illarū gētus aequaliter scādalu mitigaret uir
 dei occulte deserēs ad ecclesiā in qua gloriosū Hierony

mi humanū quiescit corpus tanq̄ ad refugii portum ue
 niens se in sepultura loco posuit oraturus. Quo per du
 arum horarū spatius sic manēte uir quidā nequitiā spī
 ritu islamatus in prādictam ecclesiā itrans sanctūqz re
 periens super sepulturam in oratione positus ad eū ue
 lut draco cucurrit ei ipoperans qđ mulierū mētes ad
 libidinosas suas uoluptates cōtinue incitaret. Qui agnus
 innocens Siluanus se despici gaudens humilitate solita
 ut iste saepe ei diceret blandis colloquiis iuitabat. Quod
 pessimus ille latro audiens gladium ex uagina suo pen
 dēte lateri impudica trahens dextra ipsus ut in Siluanū
 antistitis guttur immergeret eleuauit cui cū hoc uerbū suc
 curre hieronymē gloriose uenerādus antistes oppōeret
 in guttur proprius eleuati gaudius immerisit uiri illius
 dextra retrouersa. Et sic ut decebat se ipsum uir nequissi
 mus interemit ut in lacus caderet quē effodit. Admira
 bile hoc sed non minus ē mirabile: id quod restat. Lasi
 itaqz aliis superueniens uir nequissimus hoc quod ul
 tione diuina perpetrati fuerat ut uidit protinus gladi
 us arripiens a dei uiro hominē illuz estimans interem
 ptum Siluanus interficere cōabatur. Ne nimia uerba
 loquar id quod primo acciderat euenit hui qui nondū
 uir iste secundus in terrā ceciderat: quod duo alii uiri ec
 clesiam intrauere qui id uidentes diuini ignari iuditiū:
 hoc tantū fuisse peractus scelus a dei homine putauerūt.
 Quorū unus id p̄x alio graue ferēs furia uesaniā un
 disqz inflammatus latro cepit quātū poterat exclamā
 usqz quo tua uiget malitia: Tu mulieres ad tuas libidi
 nosas cogis uoluptates et homines interficis i occulto
 certe tu: hodie nequitiā finis erit et subito pro posse cu
 currit ut eū extingueret uibrato et denudato ēse. At ubi
 Siluanus more solito succurre gloriose hieronymē ex
 clamauit uir ille ut duo primi se manu et ēse proprio in
 terfecit. Vir autē alius qui cū ipso uenerat hoc intuens
 tremebundus ob uisionem ad ecclesie fores cucurrit qui
 id quidem maleficiū factū putās quātū poterat excla
 māz cepit huc omnes accurrere: ecce maleficus. Silua
 nus archiepiscopus nō solum mulieres utuperat sed
 suis et icatidibz necat hoies totos pro posse. Sit his
 auditis nimis uiroz et mulierū cōcurfus: uerberāt aera
 uoces cōbustioe dignū. Siluanū archiepiscopus nequissi
 mus acclamātes hęc ad meas sonāt aures: tristis ego
 et lachrymans ad tantū pergo monstrū. Stabat agnus
 inter lupos atrocissimos seuentes ut canes famelici ra
 bie nō minima mitissimus et letus tanq̄ fungēs prospe
 ris nil dicens aliud nisi hoc iuste patior: quia in deum
 meum peccauī grauius. Verberatur uir innocens. Lapi
 tur ab oibz ut ad supplitia tāto lxtior quāto poena gra
 uior deducatur. At diu ego manu silētius populo eius
 optās furorē nimium mitigare isuo eo āplius iracundia
 et furore populus islamatur. Quis tā captus Siluanus
 extra ecclesiā duceretur subito gloriosus Hieronymus
 ut uisū ē de loco i quo iacebat surgēs tāto circumfusus
 lumine qđ radiis i eius intuētus oculi uibrarētur cūctis
 apparuit suo deuotissimo antistiti auxilla donaturus
 qui sua dextera Siluanū uenerādū capiēs dexterā is: qui
 eū dē captus retiebāt antistitem uoce terribili ut eū dem
 dimitterēt iperauit. Cātē siquidem fuit uirtutis hęc ui
 sio ut āteq̄ siniretur uox talis oēs repente tātus timor
 inuasit quod oī uigore corporis destituti i terras uelut
 mortui cecidere iter hęc mulier qđā a nefando sp̄ritu
 obubrara cathēis iūera cōpedibz māticisqz ferreis alliga
 ta pluriū hominū māibz liberatiōis obtinēdā causa ad
 ecclesiā deportatur. At ubi mulieris pes tāgit limen ul
 ulatis et uoces terribiles miserere mei gloriose. Hiero
 nyme: nā p̄ te crucior āte tēpus diabolus emittere nō
 cessabat. Qui hieronymus gloriosus. Nefāde iquit sp̄iri
 tus ab hac exi famula dī et tuas detege quaferga silua

nū egisti fallacias i Siluāi forma oibz te amōstrāo tūc diabolus ut gloriosus hieronymus iusserat ut ab omibz Siluanus episcopus putaretur apparuit et res quā se cerat ut infamē redderet dei famulū enarrauit. His die tis diris clamoribz et ululatibz nefāduo spiritus de tē plo disparuit: quod ubi tā mirabile negotiū ē pactū glo riosus Hieronymus ātūtitū sui dexterā non reliquēs Quid optas inquit uoce leui Siluāe carissime tibi pla citus me facturū? At ille mi dñe ut me hic āplūs nō re linquas. Ad quē gloriosus hieronymus correspondit Quod postulas ita fiat: post me uelociter ergo uēi hęc dicens cūctoz uisui se negauit. Interallo āt horz uisū facto Siluāus archiepiscopus expirauit. Fit ob hoc cū ctis stupor et admiratio iaudita. Undiqz mulierū et ui rorus necnō et puerorū cōfluit multitudo: Lachryma riū effusione terra madet uoces lamētationes ululatus gēitū et suspirā i rama sonāt Quilibet se reus eo quod i Siluanū cōsisset ueniā petens clamabat p totam āt sequentē noctē gēitū multitudo ab ecclesia non recedit itaqz mane facto clero ad antistitis funus pparato cor pus eiusdē ad nazareth ecclesiā deportatur tā istius ciui tatis q̄ illius scilicet bethleem populi multitudinē cōs tatū. In qua quidē ecclesia nazareth corpus illud ue nerādū humanius ut decebat. Lōga certe adhuc uerba ac ēt admirāda forent. At uero nūc Siluanū uenerandē p̄sulis actus finias. Quedā alia nō minus grādia breuis uerborū schemate narraturus.

Narrandū puto quoddā satis mirabi le quod parti relatione ueridicorum testius didici parti oculos uisui duo uiri nobilissimi et rebs transitoris lo cupletes licet catholice fidei ueritatis insci tū ut i gēnli ritu geniti satis boni gloriosi Hierōy mi mirabilia audiētes ex ciuitate alexādriz multis adu natis opibz deuotiōe eiusdem seruidi cōperunt iter ut eiusdē gloriosi Hieronymi reliquias uisitaret Quis iā incepto itinē quoddā a tramite deui introissent nēus ubi nulla hominū aut equorū uestigia uidebātur beati Hieronymi iuocātes nomē eiusdē se custodix tradide runt: in eodes siquidē nemore quidā latronū hēns sub se plures quingētis latronibz habitabat princeps: hos et illos ad aliquod p̄desinās iter ut transeūtes iterfice rent. Et ad eūdes et ceteros spolia reportaret Jō itaqz princeps hos transeūtes ituens tribz cōuocatis latronibz ut ad eos iterficiendū accederent ipauit. Qui sui princ pis iplere iussa cupientes assūptis armis illorsū qua gra diebātur alexādrini cōcto cursu tendūt: Magna siqui dem gloriosi hieronymi merita magna et prodigia for te ut puto a sanctis modicis talia uq̄ uisa. Accelerāt la trones ut transeūtes mactēt: Ss dū prope fuerit quos prius solū cernebāt duos paulominus inuēribiles esse uident iter quos uir p̄ibat tanto lūine circūlustrās ut in tuendū in eū aliquāliter fas nō esset. Apphendit timor stupor et admiratio Dos latrones quid aliud possint fa cere nesciunt nisi ad latrones alios remeare: at ubi tam forent a lōge redeūtes retrouersi solū duos ut prius ho mines reuiderūt. Dirātur nimis latrones et se illusos arbitrātes cōperunt ad transeūtes hoies retro gradē. At ubi appropinquarūt ut prius uiderāt nūc uiderunt Magna ac magis stupefacti latrones cernentes in ua tuus se redisse terga uerterūt et uelociter ad suos quid si fecissent expectantē principē deuenerūt Inrepat eos princeps quid tā diu pegissent. Ss cus res gestā audis set eos insipientes et fatios extimās duodecim aliis la tronibz cōuocatis cū eisdes uersus hoies transeūtes meat cursis. A longe duos cernūt ss propinqua uti pri mus uiderāt sic et isti. Sorūdē protinus tremūt bases

trepidant cor sunt uelut amentes oī uigore animi de sūuti. Tandē in se redeūtes eos latenter sequūtur cupi entes quid deinceps accidat edoceri. Trepidant uero huius nesciū transeūtes hos uidētes hoies et iter se qui ti sint au de p̄cōtatur Deniqz iā occasu solis iclinata die cus quid i nocte faciāt nesciant illos duodecim latrones uiatores extimātes ad eosdē cōsulēdū statuūt declināz At ubi ad latrones ueniēdi iter carpūt eosdē latrones solū duos cernūt. Qu ouigore latrones adepti transeūti bus et ipsi protinus obutarūt. Qui oēs inuicē iuncti se simul salutarūt Interi interrogāt latrones qui sint. Vñ ueniāt: et quo p̄gant: At illi iquunt. Sumus de alexā driz inde ueniētes bethlees petius ut gloriosi Hierōy mi reliquias uisitēus. Ad hęc latronū priceps Qui in quit fuerūt utri qui hucusqz uobiscū tantūmodo ueni ebāt. Dirātur hos talia fari uiatores et se postq̄ nēus intrauerūt: neminē nisi ipsos et tres alios uidisse uel au disse dicit: Quz gesta fuerāt tūc latronum narrat prin ceptus illos obsecrat ut ipsis ob quā causā hoc acciderit: si noluit debeāt indicare: Quibz illi ob aliā causā nisi q̄ gloriosi hieronymi custodix se dederūt: hoc euēisse se nescire dicunt. Ad hoc latronē spiritu sancto qui ubi uult spirat subito ispirante oī quā prius hēbāt ferocitate deposita i terrā eorū pedibz prouoluti pro excogitatis flagitiis uenias postulātes illos ad latrones alios pdu xerūt: Ss quod dicā nō minus patet ad cōtūēdū. Ho ra pria noctis ad latrones expectantes deueniunt post hoc quid acciderat declarant eosdē suppliciter exoran tes ut si flagitiis solitis iā expulsis ad gloriosū uisitā duz cadauer. Hieronymi secus irēt Sit his uerbis cete ris latronibz irrisio. Promittunt siquidē suo principi et illis aliis necē durissimā si audeant āplius ista fari. Nō cessantibz illis priora iterū loqui uerba latronis q̄ plu rimi canis rabie furibūdi mox i eos insurgūt ēsibus de nudatis. Potuerūt nēpe rūpheas eleuare: ss ipsis glori osi hieronymi auxiliā postulātibz ēses deponere: do nec illi qui fuerant occidēdi a hieronymo postulariō nullatim ualuerūt: Ineffabilis clemētia saluatoris quot modis quos uult facit ad agnitiones sui nominis deuenire. Repente hęc tā ifueta oīs illa latronū uidēs cōcio altis deo et glorioso Hieronymo uocibz debitas agunt laudes eiusdes se uouētes reliquias uisitare. Fac to igitur mane plures trecētis hoimibus qui tunc tēpo ris ibi erant talia p̄petrātes cū eisdē alexādrinis ex illo exeuntes nemore ad gloriosi hieronymi tumulū due nerunt cūctis tā ifueta prodigia enarrātes: Sapisan tur itaqz gēntes alexādrini et cunctis mūdi uanitatibz cōculcatis religiosas i quodā cenobio uitas ducit. La trones āt illi similiter ad lucē ueritatis sancte qz et lau dabilis uix diuina gratia et gloriosi Hieronymi meri tis peruenerunt.

Ienti cōstantinopolitans litteris ac d re mihi specialiter directis transacto non lōgo dierus spatio intellexi simi le pene miraculus illi qd supra fatus sus duobz accidit romanis iuueibus

Romana urbe bethlees ueniētibz pro gloriosi hierōy mi uisitādo corpore. Qd tractabo sicuti breuius potero Lus igitur duo illi iuuenes cuidā appropiarent ruri a cōstantinopoli p duodecim forte distāte miliariorum spatii āte q̄ rus a duobz miliaribz itroirēt eadē sere ho ra duos cōtigerat hoies iterimi: Quorū mortis rurore p̄gictz resonāte ruri loci eiusdē uiri cōgregati circum quaqz quis horus fuerit iterfector cōperūt iquire: ue hemeter: Sūqz diligēter pquirerent adesse certū nem nes nisi p̄dictos iuuenes qui iā prope uenerant repien tes eosdē protinus tenuerūt ab eisdem credentes fore

homines interfectos. **Diratur** itaqz huius ignari iuue-
 nes et horu se nil scire totis nisibus cōiurabāt. At illi
 eorus pro nihilo cōputantes uerba captos eosdem ad
 rius conantur ducere festināter. **Post** hoc de rure q ad
 eosdes uiros iustitia nō spectabat cū accusationibus ad
 constantinopolitāum dominū capti iuuenes destinātur
 quin ne nimis longus fias uerbis quod nō fecerāt tor-
 mētorū rigore iuuenibz itaz cōfessis adicitur more solī
 to sententiā decollādi. Deu quale cor audiēdo tot lamē
 ta inocētū: quos et iunētutis et pulchritudinis maxīma
 uēustas et ortus nobilissimū decorabāt posset se a lachry-
 mis cōtinere. Flētes itaqz iuuenes grauibz lachrymis
 pallidas facies irrigātes ululatus gemitusqz et suspiria
 promere nō cessātes. **Gloriose** dicebāt Hierōyme hoc
 tale ne ē praximū qd obsequētibus tibi p̄stas. **Et** tale
 quod labore tuī meritūmus itineris? Deu romana urbs
 nostri praxcia ortus nō sic te credebamus nesciā nostraz
 finis ad locū nāqz tāti suppliuū ibidē gētius multitudie
 maxīma expectāte innoxii iuuenes cōducūtur. **Q** ineffa-
 bilis misericordiā dei nostri qua calū redūdāt et terra:
 nec ad se currētis obliuiscitur misereri flexis i loco quo
 plectēdi erant gēibz i calū utiqz iuuenes manibz elena-
 tis. **Gloriose** magna uoce iquūt hierōyme nix salutis
 et auxiliū portus nostrazqz spei anchora saluberrima et
 uitalis hac iclyta hora nostris idignis supplicatiōibz p̄-
 as aures ut si hoc quo punimur scelus nō gessimus tu-
 as liberationis opes pietate solita sentiamus: Quod si
 fecimus exigente iustitia cōdēnemur. **Hac** ubi dixerunt
 colla extēdiūt carnificibz feriēda nil dicētes aliud q̄ suc-
 curte succurre Hieronyme gloriose. **Quid** mirū si tot la-
 chrymis cūctoꝝ ad se currētū misericors opifer hie-
 ronimus se a miserēdo nō potuit abstinē: cū circūstātiū
 omniū et carnificū corda ad cōpassionē mouerentur.
Alenatis siquidē ensibz iuuenū carnifices colla ferunt
 ac colla percussione signa uti porphyretici lapides fo-
 rent recipiunt. **Diratur** carnifices credētes se lectus se
 felisse. **Denuo** eleuāt ut plus possunt ēses: et ferunt sed
 enses uti essent palex iuuenes nunq̄ lxdunt. **Oritur** ex
 hoc inter astātes admiratio et stupor uehementissimus
 omnes capit hinc ide gentius ad tā insuetas uisionē cō-
 fluit multitudo. **Audit** hoc et ipse sētētix lator et currit iu-
 bet iterū carnificibz ut se uidēte denuo feriant: et tamē
 omnimode illxsa iuuenū colla manēt: Stupēs magis ac
 magis iudex tantiqz ignarus miraculū nil scit aliud cur
 hax fiat q̄ ueneficia cogitare. **Praxcipit** ita qz ministris
 omni mora postposita nudos tradit arsiuros iuuenes ro-
 gi flāmis. **L**irca illos mox copiosus ignis accēditur isū-
 ditur lignis oleus et pix: ut eoz uita citius destruat.
Quid mirādū si compos protegēdi ab ēsibus gloriosus
 Hieronymus a flāmis suis se iuocātes sedulis uocibz
 iuuenes potuit liberare. **Sursū** ignis flāmx in iuuen-
 sum scandunt. **At** iuuenes sub alis cōsistētes hierony-
 mi gloriosi salubriter pmanēt ueluti i ameno si quiesce-
 rent uiridario et iocundo: post hax iudex utriū hoc ascri-
 bendū miraculū an ueneficis certius cupiēs experiri
 ut si hi diebz octo suspensū uinerēt quo uellēt abirēt so-
 luti et liberi censuit. **Suspēs** itaqz illis mox hierōymi
 gloriosi praxsentia minime defuit qui plantas manibus
 tenens pedes illxfos et uiuaces statutis diebus mirabi-
 liter obseruauit. **L**urrāt igitur octauo die totius ciuitatis
 et circūadiacētū uillarū utriū currit et iudex: **Z**ernūt elāz
 gloriosus miraculū patefacientibus qui uiderūt qui ad
 custodiēdos iuuenes fuerāt deputati. **Diratur** oēs uo-
 cibus iexelsis laudes pagūt creatori et hieronymo glo-
 rioso. **Mox** de eculeo innoxii iuuenes deponūtur et ma-
 ximis honoz exequiis ab oī populo uenerātur. **Verū**
 ceu i urbē cōstātinopolitanā capti et dolore uehementis-
 simo itrauerāt liberi honorifice et euz gaudio ineffabili

exierūt. **Et** tandem anuente deo a multis cōstātinopo-
 litani populi comitati bethlees attingētes ueneratione
 debita gloriosi Hieronymi reliquias uisitariū statimqz
 deposita seculariū omni cura cœnobius i quo iussit glo-
 riosus Hierōymus itrauerunt et uacātes die noctuqz
 p̄cinitētix et orationibz celebri uita sanctitatis perspicue
 in praxdicto cœnobio adhuc manent

Magna admiratio nis gaudiū deuotio-
 nisqz itaz praxcedēs iuuenū miraculū
 extitit: sed multaz formidinis cōstat se-
 quens in sacris ordinibz maxime cō-
 stitutis. **Apud** superiorē Thebaidem
 quoddā dominarus fuisse ante duos
 annos dicitur eximius et diu es monasteriū oī pulchri-
 tudine et excellētia decoratū: **I**n quo pene ducēta dōi-
 nax uita honeste religionis reclusiōe cōtinua decorisqz
 moribz permanebant: **A**d hoc quū sunt figant aures:
 ne quod una hauserit auricula: fundat altera. **M**ais
 quātumcunqz sana sit et itegra modicus imo nihil pro-
 dest: si alta uolēs secare maria paruū quod fundo inest
 foramen relinquat ut dira naufragia nō admittat. **L**ur
 hac sim fatus praxsentis narrationis historia referabit:
 multis itaqz atollēs praxdictū monasteriū uirtutibus
Dnum pessimū quo ruit simonix uitiū retinebat. **N**ā
 instigāte diabolo i eisdem dñabz hax obseruabatur abu-
 sio ut si quam uellēt i monialē recipere non tantus itui-
 tu caritatis et misericordix recipiēdaqz bonitate: quā-
 tu recipiebāt respectu pecuniā. **N**ulla enī i monasteri-
 um itrare māsurā poterat nisi certa pecuniā quātitas se-
 cū iret. **I**n hoc siquidē erat monasterio sanctimoniales
 quaxdam dña xtate grādxua quax ab ifantia sua ieiuniis
 et orationibz oī resoluta cœno deo uixerat quax uitium
 illud q̄ plurimū abhorrebat. **L**ui nocte quadam ut erat
 solita i oratione positaz gloriosus hieronymus apparēs
 loci illū imēso lustrās lumine eidē praxcepit ut ad abba-
 tissam ceterasqz illius cœnobii moniales mane perge-
 ret nuntians qd uisi a peccato tā inueterato manus ex-
 traherent ultionem diuinā subito expectarēt. **H**is dictis
 disparuit. **P**rxterita uisione insueta sanctimoniales dña
 quis hic fuerit iudēs talia nuntiarī inseipsas auide per-
 tractans totā illam noctes pegit isomnē: **S**repusculo dī
 et adueniēte omnes i capitulo moniales propulsato tin-
 tiabulo cōgregauit. **Q**uibz admirātibz ad quax forent tā-
 ta festinatione i capitulo conuocata sanctimoniales dña
 ex earū assurgēs medio: quax uiderat et audierat omni-
 bus patefecit. **S**it illico ex hoc monialibz cunctis irritisio
 hanc exclamant fatuas multisqz garrunt derisionibus
 hāc forte illa nimia ebrietatesomniasse. **I**lla uero acce-
 pta contumelia patientix scuto se muniēs de eaz siquid
 dem pertinatia nimius dolēs is de sua despectione gau-
 dens ad solitas rediūt orationes supplicās cōtinuo: ne
 suis monialibz quod audierat euēiret trāfactis igit diebz
 decē nocte media praxdictaz factimoniales domix hac de-
 re deuotis orationibz icubēti gloriosus iterus apparuit
 Hierōymus eidē ut que prius nuntiauerat monialibus
 denuo intrepide nuntaret allocutione mādauit bēigna
Ad quē illa. **Q**uis inquit es domine talia mihi mādans
 Hierōymus iquiens sum ab eiusdes euāuit oculis. **I**lla
 uero sciēs earū durities quid ageret quid ue diceret nes-
 ciebat tādē malēs amōialibz isana et ebrīa reputari q̄
 diuinis cōtraire praxceptis cōgregatis iterū mōialibz q̄
 uiderat et audierat uoluit itimare. **A**st ut eas assurgere
 moniales pestiferaz cōspexerūt diuinū nescitaz iuditiū sibi
 de proxio assuturi āteq̄ uerba iciperet capitulo euz ma-
 gnis cachiationibz extierūt. **Q**ui trāfactis i sup diebz tri-
 bus dormiēti praxdictē sanctimoniales dominaz gloriosus
 Hieronymus ineffabili quasi societate uallatus āgelorū

nocte apparēs media eā excitauit etiqz iussit protius ut de illo exiret monasterio: nec subito futurā sentētias expectaret. Quā illa uero multis lachrymis supplicaret: ne hoc fieret gloriosus iquit hieronymus ad abbatissam et ceteras p̄gito cū mora postposita eisdē nuntiās q̄ nī si poeniteat haec nocte diuinā sententia ultionē. Si at̄ in sua p̄manebūt duritia statim exiēs āplius ī mōasterio nō moreris. His finitio abscessit. Hec igitur audītēs sancti mōialis ātia plenaqz tristitiis capitulus adit et cāpanā cepit uehemēter ut ad capitulus accederēt mōiales resonare. Quo abbatissa de sōno euigilans cognoscēsqz ab hac fore cāpanā pullatā euz iracūdia ad capitulus properauit. At ubi illā uidit diris eā minis icrepās nullus uoluit audire uerbus p̄dittens qd̄ nisi cessaret hoc agere: secū ī monasterio āplius nō maneret. Qui sancti mōialis dñā: ne tardes iquit q̄so agere quā promittis. Profecto me noscas hoc ī loco āplius nō mansuram. Gloriosus equidē hieronymus apparēs mibi tātūm hoc statim monasterio futūz iudicius patefecit. Hec audēns abbatissa deridere cepit hāc esumās uesano capite ista fari: et hostiariā cōuocās iussit: ut hāc de mōasterio protius effugaret mandās eidē aliqua hora sic extra dī missas postmodū faceret itroire ut sic ab icēptis opibz ias cessaret hac de re lita sanctionialis dñā q̄ citius potuit e monasterio ē egressa lachrymis m̄ fusa doloribz qz repleta pro iis q̄ monasterio nouerat euenit. Terribilis siquides dñs sortis atqz potēs: et quis resistet ei? Deu erit euz hoies nō formidāt sciētes se nullatenus posse ab eius effugere māibz ut eius ī eos magnū et ī enarrabile iudicius nō comp̄hēdant saltē ul̄ miseri tereā tur exēplis: Audiāt qui in suis cōsidūt diuitiis: quāqz ī ira concitāt excelsus dñus suā auaritiā siccitate. Quale hūc monasterio a deo p̄ pecunias faciē auertenti de celo ē iudicius iaculātū. Pene limē hostiū sanctimōialis dñā excesserat qd̄ subito totus corruit monasterius oēs opprimēs montales ita ut ex eis niua aliqua nō remā sit. Sanctionialis uero illa ī quodā uenerabili dñarus monasterio qd̄ ē apud iseriorē. Thebaidē hactenus s̄citate p̄cipua uiua manet.

Ignus cēsui p̄missis miraculis aliqua alia diuini cōtra peccantes manifesti iudicii declaratiua iūgere ut si forte p̄iudicioz multitudinē peccatoz corda tenacia et plusq̄ lapidea ī carnea uerterētur quatenus cū se ob peccata cernerēt beluas rationē et cognitionē sui conaretur ut fierent hoies adī p̄fici. Abiecta et enī ratione qua sunt hoies infra bruta aialia rediguntur: Gracōrū quidāz hareticus die quadauz cū sacerdote quodāz ī hierosolymitana ecclesia publice disputabat. Quāqz sacerdos ob suā p̄tis defensioes auctoritatē quandā gloriosi hieronymi allegaret ut gr̄ci destrueret rationes temerario pestifer gr̄cius oīz gloriosū fuisse hierōymū totius ueritatis liū: mētū non erubuit uoce fari. At qui uoce talē nequitia p̄petra uerat uocē deinceps nullatēus nō formauit.

Quidam insuper alius hareticus pestifer arianorū ī quadauz disputatione quidā gloriosi hieronymi auctoritates contra eum īducenti ut mentitur sua temeritate r̄ndit subito fuit diuina ultione percussus. Nā nōdū uerbus uoce finiēns clamare p̄ totū diē sine aliqua cessatione nō desit. Oserēz mei hieronyme gloriose quia a te poenis durissimis torque or et hoc per totū illum diē quātis uocibus poterat clamans hora cōpletorū miserabiliter cunctis qui ad hāc conuenerant cernētibus expirauit.

Hereticus quidā alius pestifer hareticus arianx cui an̄ meus obitus finē p̄ uo imponat dñs ī ecclesia. S̄c̄ gloriōsi hieronymi imagines cernēs uti nam iquit sic te cū uiuebas meis māibz tenuisses q̄ te meo gladio iugulassē. Hec ut dicta dedit gladiū euaginās tota ut ipsū ī imaginis silio gntur isixit. Quā magnus iste hierōymus tot faciēs mirabilia cui secundū sua opa similis non apparet. potuit equidē ibecillis ī imaginis gutture gladiū figere dextera: s̄ dimagie gladiū et a gladio manū quousqz res in notuit extrahere nullatēus fuit corpus: Hec quoqz ex percussione loco tāq̄ ex hoimīs corpore uiuit sanguis unda fluxit q̄ usqz mō pro miraculo declarādo fluere nūq̄ cessat. Eadē insup hora qua res sic acta ē uadit ei ī atrio existētī idē gloriosus hierōymus cū gladio gutturi isixit apparēs pro offensione huiusmōdi uictam fieri postulauit narrās equidē sibi factā: et hāc dicens abiit stupefactus itaqz iudex cū ceteris qui astabāt ad ecclesiā properans hareticū manu gladiū isixus tenētē reperit. Qui protius ut ī uiderūt: manū fuit cōpos a gladio remouēdi. Captus itaqz hareticus ī sua p̄manēs duricia ob aliud se nō dōbere nisi q̄ uiuū nō tene ret hieronymū garrēs a populi multitudinē lapidibus lignis ēsibus et lanceis iugulatur.

Quos meus iōānes quē agnoscis oī fulgēs pulchritudine quē mibi ī locū filiū adoptaui ut puto tibi pridit̄ quid ei euenerit enarratit s̄c̄ ī ut p̄stanti us mēore cōmedetur silentio nō transibo. Captus itaqz idē iōānes an̄ duos ānos a p̄sio et p̄fatus regio m̄ n̄stris uēditus p̄ eminentē suā pulchritudinē ad regis exercēda obsequia deputatur. Quāqz p̄ annū ī curia nō paruo dolore et tedio p̄māssit eodē reuolutionis āni die prandētī regi seruicēs p̄ tristitia se lachrymis nō potuit cōtinere. Hoc rex intūēs lachrymarū ab eo auide q̄rit causā qua cōpta. In quodā eus claudit castro quō ībi nocte quadā existente diris lachrymis iūdiqz maā factō ī somnis eidē gloriosus hierōymus ueniēs māū qz eius ut sibi uidebatur capiēs ad ciuitatē hierusalem secus duxit. Expefactus mane putās se ī castro a milibz retineri: ī domo qua maneo se iuenit. Qui amirantone uelut amēs q̄i utrus ī castro uel ī domicilio meo staret nullatenus discernēbat. In se postremo rediens emissā uoce dormiētē familiā excitauit. Currūt igitur ad me famulī adesse. Iōānes ieffabili gaudio nūntiēs. Quare dubius accurrens quē a p̄sio uictū putabas p̄ sentes cerno. Quoquides quid ei acciderat enarrante deo et glorioso hierōymo laudes maxie p̄soluuntur.

Anc̄imōialis quedā dñā oius pene pulcherria sc̄mariū atate iuēcula s̄c̄ āmī sapiētia ualde cana beati hierōymi deuotissima ī quodāz cenobio dñay multa s̄c̄titate ut opinor adhuc uiuit cui qd̄ audī ēs dicitur cōtigisse. Sit mulier hāc alius ī exēplū: quā huc illucqz p̄ plateas et utcos discurrez nō cessant sua stultoris hoimīs illa q̄antes āias uisione. Nullo tot dīa bolus āias rete capit quot laq̄o pessimo mulierū s̄c̄tionalis hāc ut oius dñariū testimonio cōprobatur nūq̄ nisi eā maxia cōpellat necessitas extra suā cellā gradus figit. Neqz enī aliud agit opus quī aut oratōibz uacat aut lectōibz et meditatioibz iplicatur. aut corpus rescit dormiēdo. Hic dirus serpens ātiqus diabolus opibz inuidēs ut eā a sancto proposito iuocaret cuiusdā nobilissimi iuēis āius ī eiūsdē sanctimōialis intātus incitauit cōcupiscentiā qd̄ nil poterat die noctuqz allid

nisi quomodo ea posset attingere cogitare. Circa modeste
 riu ueri luminis obsecutus conuie pges nullu remediū
 aliud reperire quibat **T**āta nanqz isctia nube caligatus
 extitit ut multoties se suis pncipis turbatus affectibus
 cernēs uoluerit se aquis tardere suffocādū **S**tulti amo
 ris saltū iuuenē cathena de die i die strigit. **U**t hxc ad
 factimōialis aures resonēt ob suā nō audet pudiciāz
Qua de re oī ad hoc auxilio destitutus quēdā iuuenis
 magnū ueneficia dāmonū icātationes nefandis artibz
 exercētes magnas promittit: si qd optat expertus fuerit
 pecuniaz quantitatē **T**unc ueneficorus magnus suis car
 minibz cōuocati dāmonē decipiēdi causa nocte media
 fuisse ad sanctā destināt monialē. **A**d cellulas itaqz acce
 dens dāmonē transire ultra cellula **H**ieronimi iaginif in
 cella pīta timore nimio nequit linē **C**ira res Augus
 tie ut multiplicibz patet exemplis **T**ātus gloriosū hie
 ronimi timor dābolo iest ut etiam suā pīcturā nō aude
 at apparei **N**ā si cui ab eodē obsesso corpori pīosa de
 mōstretur iago ab eodē cōtūo dābolus effugatur **I**gi
 tur cōmissus explendū opus neqz spiritus desperās ad
 mittētē reuertitur **S**ibiqz negari ad monialē introitū pā
 dit ob gloriosū **H**ieronimi imaginē cella pīta quē de
 ridēs magnus dimisit **D**oxqz cōuocatum aliud dāmo
 nē qd potest mittit citius ad huiusmodi opera finiēda.
Sitqz secūdū **A**d qd pmo **A**t secūdus p horas forte ma
 nens coactus excelsas cepit uoces emittere **S**i me hie
 ronyme hic finis recedere huc ulterius nō reuertar ad
 hxc stupefacta mulier quā i orationibz i cellula libere
 bat quā istas sūdat uoces nimio pauore pōtanir. **N**ō
 cessāte dābolo sic clamare excitare illius cōnobit moni
 ales timore pūssa grādi tremulx ad illā acurrunt cellā
 cruce domini pīeūte **A**t ubi illū soī neqz spiritū sciūt
 eundē cōiurāt ut debeat qua de causa uenerit itimare.
Narrans equidē dābolus rei seriē seqz gemitibz et ul
 ulatibz pādēs cathēis igneis uictū a **H**ieronimo refi
 nerit **R**ogat eas ut suis mereatur pīcibz abeūdi gratias
 inuenire **A**t ubi hxc moniales audiunt deo et glorioso
Hierōymo laudes reddūt suppliciter postulātes ut dā
 monē huc nullatenus reuertirū de eodē cōnobio esū
 garet **D**ix orationū uerbis finit dābolus magnis stri
 doribz ex eodē loco recedēs magnus adit eūqz capiēs
 tāto uerberibz et cruciatibz flagellauit per multa hora
 rus spacia aliquot ut uitale signū paulomius appareret
 diris clamās uocibz mei cruciatu cā finit ad illam me
 destināo monialē **V**erte i te istas uerberibz uidebor
Inter hxc autē uerba tā horrida magnus cū se pene p
 nitie rei protritū cerneret suas uidēs artes nullum sibi
 auxiliū adhibere ad totius refugii portū hieronymum
 gloriosus iam naufragus se dirigēs gloriose iquit **H**ie
 rōyme huic ad tuā clemētā subuēt misero accurrēt ei
 solita misericordīz dona pgrādīa nō denegano. **P**romit
 to nāqz si tuis hac hora iutus auxiliū pnciet tas horri
 bilū nō succūbā qd deiceps cūctis exutus fallaciis a tuis
 obsequiis nō recedā **H**is finit uelut fumus ab eodē
 neqz spiritus euāit **P**er anū at i istdē tacuit uerberibz
 magnus i tātus sui corporis ipos. qd nō nisi aliēo auxi
 lio potuit se mouere. **D**ox idē accepta pēnitentia ma
 gnus anteq de lecto surgeret cūctis cōbustis codiabus
 quibz artes illas nequissimas exercebat uēditisqz oibz
 quz habebat et pauperibz erogatis cōpleto anno in illa
 se ob pēnitentiā pagēdā i quadā spelunca claudens he
 remo i qua per quā dāniū gloriosus stetit. **H**ie **H**erō y
 mus multa sanctitate et uix et pēnitentiā asperitate pol
 let **H**uc quāso iuuenes oēs currāt et isani iuuenes ex
 emplo discāt ne qd illi cōtigūt sibi postmodū doleāt con
 tigiisse. **I**nfans itaqz iuuenis tāto circūligatus luxuriā
 laqueis uidēs se omnimode suā miserrimā uoluptatis
 desiderio nefandissimo defraudari quadā nocte laqueo

se suspēdit et sic se iselx tēporali uita potius et ppetua
 priuauit **E**cce quot malorū causā turpissimū luxuriā ul
 cium fore liquet **N**il tam ruina aīx pariter et corporis
 promptū quātus istud nequissimus arbitror scelus. **E**x
 iplo nāqz homicidia ebrietates contētionēs et pene unī
 uersa oriūtur mala ut ueteris et noui testamenti isintis
 patet exēplis nec nō et cōtinuis māifestisqz experiētis
 declaratur **A**d hoc at ut maior iuuenibz datur astutia se tu
 endi **N**ā status ullus piculosior nō ē isipietis iuuentutis
 suam **A**liud cēsui exēplū mei nepotis **R**uffi xtatit forte
 anorū decē et octo quāqz dolore nimio subrogare.

Qon ē ambiguus ista qd icipio enarare
 magnis tribulatiōibz mea memoria
 reuocari: s; tū ut pmissum ē ut om
 nibus et maxime iuuenibz prouēiat
 in exemplū silētio illa nequeo paterire **N**epos quidā
 meus **R**uffus nomine utroqz priuatus parēte anū
 lus ad meas deuēt māus qui utinā ex mīis uisceribus
 nō exisset ne illi qd sustiet cōtigisset quē tāta diligentia
 suo isfortunio enutriui ut a pluribz a me gētus putare
 tur **A**rcelēs itaqz i diē puer iselx xate s; nō sapientia:
 ingēnū pulchritudie corporis: s; nō animā: decorisqz et
 probis moribz honestate bōitate et multx sapiētix ele
 gantia quāqz uanā decoratus a cunctis dilectione sup
 stua colebatur **I**ō nāqz i decimo octauo xtatit suā āno
 ibecillit et miserrimis expirauit propter quē tātus ab
 omnibz isonuit luctus ut uix p mēses finē potuerit iue
 ire. s; certe luctus pro eo qd euenerat nō sufficit **A**st ego
 eius nimix icumbēs dilectioni pluries gloriosū rogauī
Hieronimū ut mihi quid nepoti meo acciderat reuela
 ret. **I**gitur meo ānuēs gloriosus hieronymus pīcibus
 tribuit qd gliscēbā. **O**rāti enis mihi diē quodā hora no
 na tātus euenit scetor qd naribz nullatenus poterā tole
 rare. **H**xc dū meū tacitus reputāo iude hic tātus adēf
 set scetor admirarer supra meū uerticē eleuatis oculis i
 felicē nepotē uiditerribilis uisionis ita qd i eū uisū iprie
 re nō uidebā. **N**ā cathenis igneis circūligatus fornacis
 intarflāmas scūdissimas erūpebat. **A**d hāc itaqz uisū
 onē subito me tas uehemēs timor irrepit ut dūz pluri
 es loqui uellē formādū uocē nullatenus cōpos erā. **P**o
 strēo aliquātulus i me rediēs si meus erat nepos cepi
 uoce pquiere tremēdā. **A**d hāc ille ululatibz et su
 spiris utinā iquit nō fuisse ne tāz diris eses cruciatibz
 deputatus. **N**ā scias me tartareis māssomibz ppetuis tē
 poribz pmāsurū. **D**eu quid dicā? **H**is dictis tātus mihi
 dolor affuit ut sim pluries admiratus quomō uita pro
 tinus nō discessit. **L**ōgis aut expletis colloquiis ab eo
 des sciscitatis sui cur diuinā fuisset mix sic expa: cum
 in mūdo tot uirtutibz sic polleret. **P**ro nulla iquit scias
 me cā fore dānatus nisi qd i ludis maxime delectabar.
At qd i morte accepta pēnitentiā qd stulta ignorātia post
 posuit cōsiteri diuinā nō merui ueniā adipisci. et hāc di
 cēs a meis dispuit oculis **T**alis aut eo abeūte remansit
 scetor ut locū illū hactenus nullus audeat itroire. **E**c
 ce quātū turpissimus ludi scelus diuinā abhorret maie
 statis oculi. **T**imeamus ergo ne nos honorū rapiat in
 ermes tas repētinnis iteritus ne nō pēnitere nos uicio
 rū cōtigat dū tēpus iest qd postmodū pēnitentia foret
 frustra **U**t igitur christianus tanta ruina ludi procul ef
 fugat nefasimo ut oīū mēoria dleatur exēpla alia quz
 das qd breuius potero subrogabo.

In samaria quidecī nōdū expletis diebus
 dū miser quidā ludēs qd o ia quz habere
 poterat cōsumpsisset gloriosū cepit **H**iero
 nymi nomē ausu temerario blasphemare
 quē nefāda blasphemā uix finiētes uerba uidētibz et
 supētibz cūctis mox e celo fulmen ueniens interemit

Quibus aliis i tyro ludentibus hoc accidit qd enarro. Si enim illi suu uel lent icipe ludu ut il qui se hoc ab eis dez audisse et tota rei serie et se uidis se fantur et referut sic dixerut. Quaciqz potes exerce nis Hierdyme: qz te iuito ludus istu alacriter finiens his ita dictis suu iceperut ludas quo quides primordi ato qd uno elapso istati se terra aperiens illos solu ab sorbuit ita ut nil eis ex eis aplius fuerit uisu.

Quod uisu noscitur uerissimo testio nio coprobatur. Icaico q dico quacp multis possent coprobari testibus in meipso teste qui ea nisi de propria di dici coprobabo iux mea i qua i hie rusalē habito xdes. Nobilissimus quida miles fuit trāsitoris nimiru locu ples qui uicus hēns filiu eiusde stultissimi aoris excita te pcutus nō solū a prauis eū nō corrigere s; et eum ipemet praua istruere conabatur. Parētes fatui et isti si miles mētis qso oculos hūc iclīnēt ut quis finis eueni at nō ignorēt. Multi eni hoies magnas aīx et corpo ris iciderūt ruias ob prauoru parētis isipiētū. Crescēs nāqz illius militis filius cūctis morib; bōis destitutus de dte i diē peiorādo totū suū tpus amittens i ludis et blasphemis cūctisqz imūdiis pīe causate anū attingit du odecimū. Qui quodā aduespascēte die solitū cūz pīe ludis istitens ludū eodes ut gliscēbat nō hūte prio rupit i hxc uerba. Si quid ille pōt Hierdymus qui lu dos prohibet tā exerceat: nā se iuito hinc nō nisi uictor exurgā. Hec dūtaxat ipso prosequēte neqz spiritus ceterz hoīs spētie cūctis uicētib; locū i quo ludebat ueloci gradu aditēs eūdē puez iselicē rapuit. Sed quo eū denulit nulli hactēns hoīs ē cōpū. Verus ut puto eū denulit i isernū eadē nāqz hora casu ad quādā mex dōus fenestrā q loco i quo ludētes degebant pater et filius ex opposito sita ē me posuerā quo me uideri fuit necesse ueritate pspicua seriē tā formidāda rei gestz. Discāt ergo iuuenes i uenētis tpe qd ceteris ē pīstati us expectēdis morib; se sulcare ne uilib; caducisqz mo rib; iuētilis aius isormatus statū i cācie nequeāt per mutare. Qd eni nouz chartz iscribitur de facili nō de letur. Discāt et parentes fatui filios correctōib; et uer berib; erudire nec uictoriū sināt uepres radices figē nō facilliter euellēdas ne flēdi et hic et i futur o cedāt euen tus. Nā nisi fallor ad xternorū gaudiorū pīā deueniē di artissia et sine abiguitate aliqua a paucissimis certa co gnita extat uia. Sūdi ad pditionē iter latissimū et multū imo pene isinitis limitib; plenū fore cōstat. Quodlibet eni mortaliū peccatorus ad pditionē suū trāitē struit. Quo dū hoīs nō solū paganorū s; et illorū quos sacri baptismatis ūda lauit. Nā de pagāis nulla oritur qstio qz nō dānetur maiorē forte liquet nūerū multiplicib; isistentiū flagitiis quorus nulla pene unqz cognoscitur emēdatio. Quinimo respectiue quidē dico pariter bo nis et malis hoīib; cōsideratio nō ē qui faciat bonū: nō est usqz ad unus s; oēs post suas iprobas et pessias ābulāt uoluptatē cōsequēter cōcludi debet qd ad xter na beatitudinis gaudia rarissimi gradientur. Infinitē quinimo oēs pene sacre scripturx auctoritates hoc testā tur. Infinita siquidē et exēpla possemus pspicaciter in tueri ad huiusmodi ueritatē sufficiētius dīmōstrādā hoc ex oib; unus cēseri decet nec ab hoc discrepari potest nullū scilicet ad xterna modo aliquo ptemū posse gau dia nisi oibus nō particulariter sed totaliter uiti s extir patis uirtutum su deat itinere festinare. His iam sine dato exēpla et prodigia qdam ias huius opīs sinī pro pinquius breuiter introducā et duo pcpue admirā da quz a uenerabili uiro Nicolao cretensī isulz archi episcopo referente didici primo dicā.

Venerabilis idem archiepiscopus pri die gloriosi Hierdymi deuotione ni mia bethlees uenies ut eiusde cūctis honoribus colēdas reliquias uisita ret ut totus caritate seruidus redire noluit dōec me sua gratissima uisitatioe eximius latus adipleret. Qui uti donori pcpuus ut gratissima mihi donaria supabundāissime more solito ipiret me uisi tare minime contētus: meuz dignatus ē ias diebs plu ribus comorari et etiam adhuc manet quod unam tempore longo duret. In christo nāqz Augustine caris sine uenerabilis idem pōtifex te salutat. Quas plures igitur mihi suornz uerbornz auido uenerabilis idem pōtifex enarrauit hoc tale i ciuitate cādia cōtigisse. Sa terdos quidas suus suz maioris ecclesie custos ipudi cus luxuriz et ebrietati deditus nōdū cōpleto anno de hoc seculo migrauit cuius corpus i ceterorū sepulto ba rathro sacerdotus ut eius punitio cūctis inotesceret ad exēplus s; bsequētū nocte tantus i ecclesia eiusqz cūctis rīs fuit strepitus qd rumor nimio i urbe illa comorā tes excitati pauore igēti uelut amētes ad ecclesia cūcū rerūt. Stāt itaqz oēs circa ecclesia strepitus uehemen tes cāpanariqz sonitus audiētes diuinā quidē exorāt clementiā quatenus cur ista siāt debeat reuelari: s; nul lus exauditionis sentiunt adiuuamē. Nilcūlo hoc ces sante cūcta q fuerant i ecclesia repiūt reuoluta et qua si undiqz flammis ignis uolata. Ad hoc memorans pontifex orationes indicens populo quid sequētū eue niat nocte pcepit expectari. Ne nimis succumbā uer bis sequenti nocte duplex strepitus et pauoris tribula tio est secuta. Quā de re repletus populus amaritudie et dolore cernēs nullum sibi a domino adiutorius eue nire sicut uulnerati qui i monumentis proiecti dormi unt exitebant. His autem elucescēte omnibus i eccle sia orationib; congregatis gloriosus Hieronymus su bito septies sole splendidior i ecclesia ueniēs ad altare qz gradiēs cunctis uideb; et mirantibus p horā for te sub silentio manens obstupenti populo hoc propter sacerdotis illius miserum cadauer sacris indigne locis conditum ad terrorem peccantium contigisse itimauit eidēqz mādans ut cadauer miserū tartareis post resur rectionem omniū mansionibus depuatandus dissepul tum flammis tradarent protinus concremandum. Ali oquin icepta pestilentia non abiret. Et sic ab intuentis oculis est iuisus. Quod ut ordinauerat latibundus po pulus protinus adimpleuit deo et beato Hieronymo laudes pcpuas persoluendo. Et sic pestis illa cessauit. Qui deiceps beatissimus Hieronymum omnes unam miter deuotione maxima iceperunt colere.

In eadē isup ciuitate quidā pulcher rimus extitit iuēis. Itus nomie ho nestis moribus luculētus carnali nō ignobiliori natus progēie pdues ual de totā pene deuotionē et fidutiā hēns i beato hierdy mo. Hic si quidē iuuenis uirgineo nitēs cādoz i eiusde factz uirginitatis proposito usqz ad uice simū anū pro bis uix morib; pdurauit. Quo itaqz ipē sui sīs nefan do cōsilio icitatus spīs ias nobilissimis uirginitatis gē mis auri pcpiosissimū metallū calcās ad carnis spuriciā et lutū ac fctores uehemēter declinās puellā quādas oī pulchritudie corporis remittētē sibi i matrimōio copu lauit. Cuius aoris rebus ita se capēs qd aliā pter ipas poterat minie cogitā d die i diē cepit diuina obsequia obliuisci. at qz miser dereliquit iustitiā oblitus fuit deū alentē se oblitus fuit sibi dīs misereri cōpleto nāqz an no quo cū puella iuēis intēfatus steterat nō ut i ma trimōio s; cā explēd libidinis copulatus suggerēte diā uolica astutiā iuēis s; puella illaqzatus amōz auidē dū

quærens eius aplexibus frui tãdẽ qđ optauerat ẽ adeptus
 Huc accurrant iuuenes et exẽplo iuuenis sint experti .
 Sicut nota iuueni puella uiro iã pacta Facēs idẽ cogi
 tat auide quo ualeat modo certitudinẽ reperire. Expec
 tat diebus aliquot se simulans hoc nescire. Ast die qua
 das ordinat urbẽ deserens pẽgre proficisci. Et laetõs per
 diẽ i ciuitate nocte media domũ ueniẽs referatis seris
 a puella seruitrice clã ut prius simul ordinauerant abo
 usqz ad thalamũ i quo eius frater et uxor i lecto stabãt
 procedens sibi postulat aperiri mirantur illi et tiore per
 territi uehementi pulsãt negligũt hostiũ referare. Tan
 dem cõfractio seris thalami iuuenis ira et furoi nimio
 fornaciõ istar ardentis undiqz inflamatus: uxorẽ primo
 euaginato gladio iterficiãt. Deniqz sub thoro propriũ la
 titantẽ frẽm iuuenis iteremũt. Põs ita gestis ex ciuitate
 exiens multo tempore p mũdus huc illucqz errãt. Cus
 quibusdã aliis cepit quosdã transeuntes i itinere de
 predari: ac etiã iugulare. Permanenti itaqz eidẽ Tito
 per decẽ años talibus negotiis iplicato gloriosissimõs
 heieronymus salubre refugius et uitale die quadã taz
 ad uespascente luce i modus mercatoris se monstrauit
 ne ille solũmodo habitãt deuotiõis praxiõis priuaretur
 Nam ille quãqz tot et tanta uitia abhorrenda continue
 exerceret tñ i beato hieronymo deuotionẽ aliquã retie
 bat ita ut eidẽ quottidie se cõmẽdans boni aliquid die
 bus singulis ad eius honorẽ facere nullatenus postpo
 nebat. Zernens itaqz Titus mercatorẽ nefandis lociõs
 ad solita nequitia opera cõuocatis cõcõto cus eidẽ per
 gẽõ cursu uibrans laceis. Hierõymo mercatoris istar
 obutãt uetiẽti moxqz i eũ isurgẽs a sociis euidẽ pcepit it
 neri dõec eius lateri gladius ifigatur dide manũ eleuat
 itesticiãdẽ gladiũ itiere ut scelus tãtũ ualeat iã explei. ad
 huc Hierõymus gloriosus amõz iquit hierõymi quẽ
 tu diligis aliqua loquẽdi breuis licẽtia mihi deur. Post
 modũ si uolueris factõ id qđ optas: Ad huc et Titus
 amore iquit eius quez nominali et loquẽdi et uiuen
 di licẽtia tibi ut postulas concedatur tantũ q portã
 mercimoniã iã depone at gloriosus hieronymus ego
 ipse sum Hieronymus qui huc propter tuã liberatio
 nem ueni ne mihi a te ipensa obsequia i uacuiũ praxer
 rent Te tot que gessisti peccamiõs iã te pcciteat ad te
 ipsus redeas ne formides bucusqz me uoueris propter
 tuã salutes et aia et corporis supplicem erga te apud
 iratã diuinã iustitias extitisse ne i te dignas tibi seuitias
 exerceret ad pccitentiã igit qđ citius pge calles et pec
 catoris onera iã depone alioqui me tui custodes et sup
 plices nõ habebis. His dictis Hieronymus gloriosus
 ab illorũ oculis disparuit Ad hoc stupefactus Titus et
 qui cũ illo erãt timore et admiratione tã igenti ad terrã
 procidens per horas nõ potuit eleuari Tunc subito in
 Titũ et qui cũ illo erãt spiritus sancti gratia est effusa et
 lux eos calitus illustrauit: Qui protius i uiros alterõs
 iã mutati spretis cõctis spurcitiõs uitiorũ ad pcciten
 tia tramites rediere deide ad heremorus antra deuia
 et ignota properantes i magnis se corporum asperitatĩ
 bus et uita sanctissimã tradiderunt.

Miraculũ aliud quod ueridicorũ testi
 monio solidissime i superioribus xyp
 ti pũs pactũ itellexi quatinus hoibz
 et maxime iuuenibz quantũcuqz ca
 stis proueniat in exẽplũ ad euitandũ
 mulieris periculũ pcedenti miraculo addare cogito
 fore ratus. Monachus quidã iuuenis et decorus ho
 nestate paxipuus morũ maturus qđ senex uirginalis
 pudicitia custõs cõctisqz illius monasteriũ monachis spe
 culũ sanctitatis gloriosissimũ Hieronymi amator de
 uotissimus fuit xii degens annis in monasterio cõtine

orationibus uacans et studio scripturarum. Hic amore ca
 stitatis timens ne cor aliquãter uiolaret mulierum ui
 suo ineffabiliter abhorrebat ita ut eius memoriã formi
 daret. Huc proposito diabolus atiquis serpens et hoins
 inimicus inuidens suã nequitia iueterata contra eum
 dolos et artes multiplices icitauit cõtinue cogitationis
 stimulis iuuenẽ tentator pessimus affligẽs die noctiqz
 a tentationibz duobus mensibus nõ cessauit. Iuuenis
 uero prouidus se se dñi et beati Hieronymi cuius dilec
 tionis ardore seruebat cõmẽdans custodix uictricẽ tẽ
 tamenta diabolica seimõs qz orationibz triumphabat.
 Confluãt huc quæso iuuenes atqz senes: et quanti sit
 casus mulierum fallax pulchritudo hic doceantur ma
 xime per exẽplũ. Zernens se asperis pfidus diabolus
 a iuuenẽ superari tanqđ leo rugiens subtiliores nocẽ
 di artes cepit quærere ut iuuenes deuoraret sit itaqz i
 ter eos pugna grauis hic astutiõs cõsuetis castra aduer
 sus iuuenẽ struit pessius inimicus hinc iuuenis oratiões
 et gloriosi hieronymi protectio castrorũ sternit muni
 tiones et uires eorũ triumpho nobili uispendunt. In
 terea genitoris ad mortem xgotantis uisitatiõis causa
 ingruente ex monasterio i ciuitates ad paternã xdes ue
 nire iuuenis ẽ cõpulsus nã se pĩ dolore nimĩũ moritur
 rus si uisõde frustaretur filii crebris clamoribz acclama
 bat. Ob hoc dolens monachus timẽs ne mulierũ uisã
 cor mũdum et uirgẽõ candore nitidus uiolaret potius
 nisi fratrũ sui cenobii fuisset supplicatiõibz iclinatus er
 ga patrẽ crudelitates uolebat propter dñus exercere qđ
 eidẽ ifirmãti cõpti a monasterio recedẽdo. Sciebat enĩ
 monacho nil taz nocui detestabile et mortale: qđ uicõs
 et ciuitates et gẽtius multitudinẽ circuire: Nulla certe
 permanet i homie quies mẽtis qui multorũ uerbosita
 tibus et uaniloquiõs iplicatur qđ aqua piscibz monach
 is idẽ paxcipue silẽtius operatur. In paterna itaqz ma
 nẽõs xde monachus diebus tribus tedio taz uehemẽti
 affectus ẽ qđ sibi potius uidebatur terris se foĩ carceri
 bus mancipari. Cõpleto die tertio dũ eũ cũ sorore sua
 quadã pulchritudinis iaudita ifirmitatis causa pĩõ cru
 ra simul cõtingeret cõfricatã casu sororis dextera eiusdẽ
 tangẽte dextera tã diris libidinĩs et eiusdẽ sororis iẽpã
 et abhomiabilis cõcupiscẽtia fuit subito iaculis cor eius
 dẽ mõachi iftigãte diabolo uulneratũ qđ pene eã ad illi
 cita et omnino ab hoibus ab horrẽda nisi extitisset tior
 uerecũdã iuitabat. Deu quid dicã? Aux mõachis illis
 inerit obseruãtia castitatis qui cõtinue mulierũ uisibz po
 tiuntur ifsimul colloquẽdo sic mãet i castitate hõ faciẽ itu
 õs assidue mulierũ sicut manet palea stãõs i igne. Fallax
 certe et ruina maxime propinquus casus ientabileqz p
 iculũ ẽ scẽmix pulchritudo. Timor certe mõacho eueit
 quẽ tiebat et sibi accidit qđ tãto tpe uerebatur: nec sine
 exẽplo maxio aliorũ si illud iussus ẽ parentibz obedire
 in quo aia periculũ formidatur. A mõasterio iuite mo
 nachus egreditur sed ardore libidinis taz nefandã cor
 inflãmãte nil aliud qđ sororis hoc nesciẽtis scelus faci
 em improbis oculorũ uisibz uidere cogitãõs pene unqđ
 fuisse monasterium recordatur. Sanatur interim pater
 at mõachus excusationibz adiuuentis: tradat de die idie
 ad mõas erũ remeare. Cõnẽte eodẽ i paterna domo
 tribus mensibus hinc monachus: hinc patrem maxima
 mouit admiratio omnemqz familiã: cur istus taz uehe
 mens irrepserit mutatio et alteratio inaudita. Ignorant
 siquidem rei causã iãcirco effectum eos contigit igno
 rare. Ad monasterium cũ duobus ad se ex monasterio
 destinatis monachis tandem reuertitur illud referens
 tedium redeundo quod primus detulerat exundo.
 Excepit itaqz in monasterio corpus pergere monachi.
 cor uero a sorore aliquãter non recedit hoc sibi sit stu
 dium scripturarum ut attingat pessima quã affectat

Hæc cōtemplatio diuioꝝ ut peccatorū modū iueniat ex
plendorū. Percuntur aliēus sui: et a ueritatis cognitio
ne deuis cōtinue a diabolo cuius iugo grauisimo ibe
calle collū submisit libidinis noue talis Sicut sumus de
ficiūt dies eius cōfringūtur sicut i stritorio ossa eius et i
firmatur doloribz uita eius irrationabili sit similis aialī
Obluicitur i toto diuina clemētia exorare tota die co
gitās quis modus appareat habilis ut poculus mortis
ualeat degustare. Deu q̄ sunt iopes et miseri et oibus
bonis egētes et exules qui a dño se elōgāt. Tāto sit pe
ius brutis aialibus uir i peccatis quibz ab aia deus ma
iori spatio elōgatur q̄ id quo calus a terra distat et ori
ens ab occasu q̄ eisdē p̄stat eius diuina gratia ē sulcatus
cogitātū deniqz monacho ueritatis lūinis nescio nesan
dissimā et auditū horribilis uoluptatis adipiscēda rep
ire modū mali cōsiliū semiator diabolus hoc sibi tale ill
nuat cōsiliū occulto cogitāne uani cordis ut scilicet in
tempeste noctis medio cūctis dormiētibz ueste d̄posita
mōachali sūptoqz habitu laicali ex monasterio exiens
paternas clam adeat māsiones et domū crepusculo no
ctis latēter itrans sub thoro sororis lateat donec dormi
ente ipsa ad eādē accedat suæ uoluptatis libidies exple
turus. Hæc isana mētis iperitix consiliūz erogatus: 2
studetqz ipsū toto posse q̄ p̄t breuius effectui mācipāz
Sequētis igitur adueniētī noctis medio sub silentio ad
fores cœnobii clauēs gerēs māibz properat s̄ ad hostia
ueniēs p̄ totā illā noctē huc illuc qz discurrens quo sunt
i loco posita nō iuenit. Stupore et admiratione p̄terri
tus cur hæc sint nesciēs itueri tā matutinali qua ad lau
des debitas dōmicas monachi excubabāt propinquan
te hora cōpellitur ille ad cellulā retrogardi. Omet in
cellula ille admirās p̄ diē illuz proponit sequētī nocte
facere qd̄ nō fecit audet ibecillis dextera q̄ non p̄t spe
rat sultū pecus cōtra leonē pugnās triūphi gloriā ad
p̄fēt. Quid isensate reris? putas agere uile pecus q̄ leo
fortissimus hieronymus cōtradicit. **L**issa imagini glo
riosisimi hierōymi gēua flectere ipsū ulterius nō salu
tes: et tibi potestas protinus cōcedere ut cadas i fone
as quā effodis ut dira naufragia tā admittas. Non pos
sunt ipensa gloriosissimo hieronymo seruitia quoquo
modo sicut mercedibz uacuari. Retinebat liquides in
cellula mōachus ille deuis et errās et diabolico dño
mācipatus imaginē gloriosi hieronymi tabula isignatā
cui diebz singulis āntiqua cōsuetudine flectēs genua se
eidē pluries cōmēdabat i cœno ut eius mira clemētia
cūctis innotesceret illo eius die retinebat ne malus face
ret qd̄ uolebat. Ignorās uero hæc ille monachus subse
quētī nocte ad cœnobū itex fores p̄git. **S**z qd̄ p̄cedētī
nocte fecerat id hæc fecit. ne igitur ibareā uerbis p̄ unū
fere mēse singulis noctibz cōtinue hoc euenit. **S**ōple
to itaqz ut puto mētis circulo sōnis beatus hierōymus
sacrosissimo cuidā illius mōasterii monacho apparuit: in
stratu suo quiescētī nocte eidē reuelādo quid iste mōa
chus faciebat mandāsqz illi ut debeat eidē monacho sic
errātī declarare quomō ipse eius ob sibi ipensā reuerētī
as custodiuit ut hostia nō uideret ad cogitātū p̄petran
dum scelus et q̄ nisi sibi uelox de icepus subsequatur
emēdano se se d̄ ipsius custodia reuocabit discessitqz pro
tinus ab eodē. **C**ane āt factū q̄ uiderat mōachus alte
ri monacho enarrauit: At ille se quid hic dicat nō itell
gere pluribz detestās sacramētis cœpit dicere p̄ cere
bri uacuitatē hæc sōnia euēisse. **F**acet monachus et re
cedit. Hic gaudēs proponit nocte sequētī nullā āplius
exhibēs solitā hierōymo reuerētā hostia monasterii
ad neq̄ opus qd̄ tā diu affectauerat pagendū ad suum
libitus referat. **U**t breuiter dicā qd̄ inter diu hiantī aīo
cogitauerat mala opādī a hieronymo honoz solito pri
uato sibi tradita potestate ut uoluit sic efficit sed tñ i sic

gloriosissimi hierōymi clemētia nō defectit. **R**ecedens
itaqz ille de mōasterio nocturna hora alieno habitu oc
cultatus p̄io domū adueniēs p̄ diē illū iūdiqz circumiit
Sūqz noctis crepusculo domū itraisset ad lectū in quo
uirgo soror quiescere tūc solebat clam procedēs tā diu
sub eodē latitauit q̄ diu sororē dormire potuit estiare
Tunc idē exiēs expoliatis uestibz sororis se dextero la
teri aplicauit. **A**t hæc soror leui sōno dorm ens excita
tur et uiz se in x̄ māu sētēs admodū expauescēs diris
emissis clāoribz ad se oēs pariter euocauit. **F**urrit ad
puellā thalamus cūcti cū lūine et tādēs i lecto iueniūt
hūc tacētē. **C**irātur parētes et stupēt cernūt hoc cūcti
qui cucurrerāt et condolent. **I**nterrogat a filio p̄ d̄sc̄ri
minis tāti causas reatus suuz filius silētio cōstitetur. **U**t
enī dixi uoluit gloriosus hierōymus hūc suā stultitias
expiri ut in postez hūilior et cōtūtor fieret ad cauendū
et in plio se tuendū et ne āplius exēplo suo quis de tā
citate cōsideret et separet. **Q**uāto enī maior inest hoi
sanctitas dū i mari mūdi huius procelloso et iūmicōz
agminibz pleno ibecilli carnis nauicula nauigat tanto
maior ē tior et astuta se tuēdi. **I**nfinitas pessimus ille
tēptator diabolus nocēdi possidet artes qui icantus p̄
git leuissime capiētur. **Q**ui in cūctis tict ab omnibz dia
bolis hic timetur **L**erte plus nil nocet q̄ sp̄to alioꝝ cō
silio ut propria uolūtas p̄cipit āp̄ulare. **Q**ui lux tāum
uolūtan credit i cūctis q̄ facit finē odibiles adinueniet.
Magnus exēplo tā finito tior de fragilitate n̄a maxia
et de diabolica calliditate et astutia nobis oibz demon
stratur magna et spes uenit peccatoribz declaratur cer
nens nāqz se mōachus sic a diabolo deturbatū delusū
ac ēt i tāta miseria captiuatus protius suffragio glorio
sissimi hierōymi cuius sēp deuotus extiterat suā mise
riā et culpā uehemētissimā recognof. **E**ō i seip̄sus redit
et de eadē paterna exiēs domo oi retardatione abiec
ta lugēs et dolēs ad fontē p̄cēnitēā p̄parauit. **H**eid ue
ro i suo mōasterio p̄ ānos duos i tāta se abstinentā as
pitare afflixit ut foret cor hoius insufficientis cogitare et
cōpleto ānoruz duorū spatio: ān dies modicos ex hoc
seculo feliciter expirauit.

Venerabilis **D**amasi portuēsis episco
pi pridie receptis litteris aliqua eis i
scripta corde audito itellexi q̄ ob eius
reuerētā nō dimittā. **R**ōx cardinalis
quidā **E**xlestius noie hierōymi glorio
sissimi detraitor dū die quodā i cōnēu existens cardinalium
more solito ore audaci et temerario i eisdē iūria uer
ba proruperat dolore subito uiscerū ipellente ad ocul
ta naturā loca properās uiscera oia protius emanauit
et ānq̄ illinc recederēt expirauit

Alius quoqz p̄sbyter cardinalis andre
as noie isti nō similis s̄z gloriosissimi
hierōymi deuotissimus atqz cultor: 2
pridie i eadē romana urbe multis cir
cūstātibus expirauit. **Q**ui cū tā i ecclesia esset paratis
exequis **Q**ux solent fidelium tumultandis exhiberi
corporibz assistente sūmo pōntifice cū pene toto clero et
populo romanorū qui ad eūdē **A**ndreā conuenerant
honorādū emissis ululatibz et crebris gēitibz i phere
tro cūctis supēnbz et ueluti amēnbz effectis tāq̄ si a
sōmni dormitione excitaretur mirabiliter exurrexit. cū
qz a romano pōntifice remoto de ecclesia maiori beati
petri apostoli iūterso populo clausisqz foribz iterroga
retur itulit ista uerba **D**ū stare diuino examini iudican
dus et tā p̄ uelutū et aborū quibz hactenus usus eras
nimias sup̄fluitatē tartareis cruciatibz condeimnaret.
Subito adueniens **Q**uidam sole splendidior nūeqz
candidior quem fuisse **G**loriosum **H**ieronymum
ad se **I**uicem referentibus qui **A**stabant itellexi.

praesidenti iudici flexis genibus animam meo corpori iungi porrectis pedibus iheraunt Quibus finitis uerbis in actu oculi hinc recedens anima uni cernitis corpori est coniuncta. At hoc miratur summus pontifex et ceteri audientes. Sicut hanc nota populo extra ecclesiam expectanti cōfractio ecclesiarum foribus protinus ecclesias intrant oēs magnis uocibus deus et gloriosissimum Hieronymus collaudateo

Multa nos mentis afflictio comouet et contristat intellectu quod quod plurimi episcopi poru deus et dominum Iesum christum: cuius uicem gerunt abnegantes: terrenorum quorum deus ueter est uelut ignis inhaerentes de stipendiis pauperum et sanguine Iesu christi delicatissimis serculis eius histrionibus et ceteris diuitibus suis uentris replent igni ad scditate luxuria incedas Desideriorumque de die in diem superfluitatibus abutuntur de pauperibus quorum mercedem raptam manu latrocini deuorant fame morientibus et frigore non curantes. Hi certe non episcopi sed diaboli Episcopus autem aut sanctissimus aut diabolicus magni certe meriti status episcopalis sed periculi infiniti. Leuissimus peccatum aliis imputandum grauissimum episcopo imputatur. Pontificis etenim uirtutem in subditos diffunditur per exemplum. Maiora recipienti ratio maior dicit. Quot enim ouium christi uel negligentia episcopi uel exemplo peccata deuorant de tot te neur dno reddet rationes Deu quid Augustine carissimi me dicam Gratie nobis uesti podus grauis sarcina. Sed debiles ego habens huiusmodi quid portabo? Sicut certe angustia mihi uideatur me torquentes At dum graues mihi promptos casus inueor tunc maximo succrescente cotiue affligor: et contristor: Securius est episcopale statum fugere quam appetere. Laudo certe episcopatus tamquam uicarium domini nostri Iesu christi: sed illis qui in eo uitam agunt militum terrenorum qui mundi gloriam et populos appetunt non collaudo imo eis consulo ut effugiant quantum possunt. Melius certe fuisset eis cum terrenis uitam agere terreris quam in pontificali culmine hanc agere ad ista et profundiora loca deciderent. rano pexteris cruciandi quanto pexteris plura doarta receperunt intelligens itaque episcopi plures potius nomen gerent quam essentia potius lupi rapaces fore christi ouium quam pastores destructores magis esse christi ecclesiarum quam rectores qui christianorum elemosynas depradantes mercedem pauperum lupinis faucibus in superfluitatibus ciborum et uestium deuorant et consumunt quod absurdum est abominabile desendunt. Hanc ideo dixi erim ut talis abominatio cunctis genibus innotescat quatinus si deus non metuit homines uerentes suis aliquantulum ab ominationibus retardentur. Audiant quare si tales episcopi quare narranda proponimus et saltem aliorum calamitates tereantur.

In superioribus aegypti partibus in deserto quodam ab hominibus propter uitam incommoda inhabitabili quidam degerebat monachus. Melius nomine antiquissimus et magna uita sanctitate ratiō qui in uita beatissimi Hieronymi eidem familiarissimus ualde fuit: quem idem beatissimus hieronymus habuisse prophetiam spiritus plures enarrauit. Dic die quodam ut plures mihi testificantur monachi uita uenerabiles sicut digni qui se dixerunt ab eiusdem sancti uiri ore multoties per audisse solitis incubens orationibus somno repentino adueniente aliquantulum obdormiuit et ecce in uisione quodam modo multoties deus omnipotens grandia et occulta suis fidelibus referat sacramenta. In quodam palatio mira pulchritudinis ineffabilis et a mortalibus nunquam uisae ut sibi uidebatur erat. Tunc per horas per palatium illud huc illucque gradiens eius admiraretur pulchritudines

uehementes uidit quoddam prae parari tribunal a quibusdam nimis pulchritudinis iuuenibus stratis tapetibus et uestibus auro et gemis ac multa artificii uarietate decoratis circumquaque pariete inuoluto in quo postmodum rex quidam maximus et decorus cuius aspectus tanta erat suauitatis ut nil uellet aliud qui habere magna desiderat uirum sole lucidior comitatus societate ueniens se posuit ut iudicia exerceret: iter hanc cuiusdam aia quem fuisse an cotanum praesules ab aliquibus ibidem consistens postmodum intellexit neque spiritibus cathenis igneisque uiculis nicta istar fornacis flamas eripens sulphureas deportata maiestati regis praesentatur. Tunc prius quam de aliquo interrogaretur cepit diris uocibus se infernalibus mansibus dignissima acclamare hanc iter ceteras maxime assigmas principalem causam quoniam uas pompis intentus in conuictis et uestibus et huiusmodi suauitatis delectabatur. Quibus finitis lata per iudicem sententia ut poenis infernalibus tradereetur donec corpori iuncta duplices poenas in perpetuum sustineret. Quod illas secum ferens ois illa neque spiritibus turba ide diris clamoribus recesserunt. Deinde alterius cuiusdam aia quam fuisse Theodotum senatoris fuit uenerabilis. Amasi praedicti episcopi portuensis similiter intellexit ante maiestates regis circumstantibus multis neque spiritibus eum grauissime accusantibus praesentatur. Quamquam a diabolis in longum accusatio traheretur: et nullus ex aduerso aliqua responderet uir quidam septies sole splendidior et ut sibi uidebatur pene ceteris astantibus eminentior ad regis sedens dexteram in pedibus se erexit. Quo quidem surgente silentius rex manu propria a cunctis fieri iheraunt: tunc qui steterat oibus opponens accusantibus hunc suum fuisse fidelissimum et deuotum et ei continue exhibuisse reuerentiam speciale eiusdem mox loquendi audiam abstulit et taciturnitate praenotauit. Postmodum uero is flexis ante reges genua hunc suo fidelissimo uentam et aeternam requiem solita pietate et misericordia infinitaele mentissime elargiri: ita tamen quod pro commissis in mundo flagitiis in purgatorio purgaretur suis pedibus ut uoluit est adeptus. Tunc ois illa nefandorum spirituum multitudo gemens et ululans de illo loco protinus se remouit. Interuallo autem facto horum unius iuuenis quidam pulcherrimus cō cito gradu per palatium ueniens: ad hucque accedens quitas eminens et praclarus in auxilium exurrexerat. Theodotum senatoris se fore dixit a Petro patricio romano rui eius deuotissimo missus: quatenus eiusdem preces ex audire sibi impetrare a dno filius dignaretur. Ad hanc rex: quod iquit a filio meo Hieronymo Petrus postulat: certe fiat. his oibus sic finitis a somno illo mox uelut as monachus excitatur: laudes imensas deo reddens et hieronymo glorioso qui diem illum in quo taz miranda uiderat praenotans eodem postea intellexit die episcopum antonitanum et Theodotum senatorē ex hoc saeculo migrans se. Quo liquide patet hanc uana somnia non fuisse.

Magnas putas Augustine carissime aliquibus admiratione iducere uelut si quid noui et iaudini ei proponens dum in tuis pristinis litteris quas recepi Joanni baptista et ceteris apostolis Hieronymum sanctissimum aequalē in sanctitate et gloria rationibus sine dubio efficacibus et uisionibus miraculis comprobabas. Certe non est aliqualis ambiguitas uerissima et ois fide et deuotione dignissima ista fore. Nec puto aliquilibet eius uita sanctissima: et eius tanta prodigia hominibus insueta non ignorantibus admirationis aliquid euenire. Quod quoniam tales tuas fuerunt rationes ad ueritatem huiusmodi declarandam: Quid meas leuissimas et imperitas nunc illis apponere non deceret. Quibus omnibus uisionem mirabilem quam uenerabilis uir Syrilus episcopus alexandrinus se uidisse suis ad me diebus pluribus iam

elapsis desistatis litteris affirmabat breuiter introduca.
 Post beati Hieronymi obitus gloriosus anno cōpleto
 in die natiuitatis gloriosissimi Joannis dñi præcursoris
 laudibus expletis matutinis: dñi memoratus pontifex
 more solito in ecclesia solus an altare eiusdē præcurso
 ris dñi gloriosi flexis genibus ipsius gloriā et excellētias
 multa spiritus dulcedie contēplaretur repētino somno
 aliquātulū obdormiuit et ecce in ecclesia ut sibi clarissi
 me uidebatur binatis quorūdas speciosissimoz hoium
 ultra humanā estimationē cantus alternati suauissimos
 cōtinētū turba uehemētissima miro ordie uēlebat. De
 inde binatis oēs ad altare procedētes ibides flectentes
 genua ad sedēdū singuli se ponebāt. Quis illorū hoium
 ias esset ecclesia ualde plena: post oēs duo utri eminētū
 oēs ceteris i toto similes atqz pares ifinito sole lucidi
 oēs sola iduti cādidissima auro et gemis uidiqz ineffabi
 liter rutilate uenietes ecclesia pariter intrauerūt. Ad quo
 rus introitus oēs in ecclesia residētes protinus flexis geni
 bus eiusdē simā reuerentiā psoluerūt. Tunc duo illi ui
 ri an altare ab eisde reuerentiā exhibita in duobz cathe
 dris aureis mira lapidū p̄ciosoz uarietate et pulchritu
 dine decoratus sibi a quibusdā pulcherrimis inuēibus
 p̄paratis ambo pariter cōsederūt et sic silentes aliquātū
 lus p̄manserūt. Interi facto iter illos silētio cōcepti alter
 eorū duoz aliter ipellei ad loquēdus? Quis lōga adin
 tice altercatio oriretur ut quis prio inciperet p̄dicāz cōe
 perūt singuli: ut Hieronymus Joānis cuius erat die il
 la solēntas laudes et magnificētias explicaret magis
 uocibz ac clamare. Quo unus illorū sermonē mox inci
 piens laudes beatissimi p̄cursoris dñi tāta loquelz dul
 cedine tātoqz uerboz ornatu neciō et sentētiā grauita
 te cōtextuit quod fas nō esset linguaz hominū declarāz.
 finito itaqz sermone illo alter quē Joāne baptistā cū
 eti qui aderant nōinabant eidē grates referent multipli
 ces hoc circūstantibz ad eius honorē et gloriā ē locu
 tus. Sotius iste meus carissimus Hieronymus aqua
 lis mihi i gloria: xqualis ē in sanctitate: series mearus
 laudū ē hactenus profecutus: iccirco dignū est ut eius
 laudibz nūc istā. Sic uere lux ē ecclesia tenebras effu
 gans errorū et cūctos illuminās hoies ueritatis clarita
 te cecos. Sic fons ē aqua sapientia salutaris ad quē si
 tientes dū accedūt largissime satiātur. Sic arbor altissima
 cuius cacumē cælus ascēdit sub cuius doctrinā frōdibz
 de sitati eiusdē oris fructu auel cæli scilicet hoies mul
 tus intelligētes et bestia terra scilicet hoies parus intel
 ligentes uberrime satiātur. hic mecū fuit i seculo haremi
 ta et certe: nō minus me carnē abstinentis macerant hic
 mecū uirgo nitidus atqz purus hic mecū fuit propheti
 co spiritu illustratus: hic mecū doctor extitit ueritatis:
 ego p̄p iustitiam et ueritatē uitā corporeā dereliqui. hic
 et si sic nō amiserit uitā corporale propter iustitiam et do
 ctinā suā p̄cipacissime ueritatē ipus suum tñ totū ges
 sit in seculo i martyrio afflictionibz et dolore. Ego chri
 stianā fidei p̄curri nūctus et gētium iuitator: hic post
 modū ueniēs eiusdē extitit sustētator: et ab hareticis eā
 des lacerantibz defensor. Ego semel i baptisate ma
 nibz propriis christus dñus tetigi i iordane: hic ipus
 non solū manibus propriis habuit multoties i altari: is
 te ore proprio manducauit: hic mihi i sanctitate per oia
 fuit xqualis. nūc enim xquali ābo aternā uitā p̄misio i
 simul congaudemus. Hæc et alia multa prosequēte be
 ato Joāne quz idē beatus Cyrillus nō potuit totaliter
 memoriā cōmēdare. Jā hora diei pria aduentēte eccle
 sias custos intrās episcopus inuitus dormientē eundes
 mambz excitauit. Exp̄gefactus itaqz pōnifex stupore
 admiratiōe et gaudio admodū plenus q̄ uiderat custo
 di eius lachrymis enarrauit deide illo die missas solem
 nissime celebrās uisionē mirabilē oī populo declarauit.

Unt ifinito plura quæ dici possent
 miracula uerissima et utilia enarrāda
 q̄ ea quæ i breui hoc opusculo sunt
 inscripta: Ss ne prolixitate operis ali
 quid legētibz tedū oriatur uo solo mi
 raculo qd̄ nōdus expleto mense i beblees pacus est p
 secus huc operi finis erit. Die dñico trāfacto p̄st octa
 uas pentecostes oibz meis suffragāeif episcopis et mul
 tudine maxia taz uirorus q̄ mulierus i ecclesia i qua
 sanctissimū quiescit Hieronymi cadauer is mul congre
 gatis honore debito et ueneratione tā debita q̄ deno
 ta: primo egomet sacris idutus uestibus ad locū foueæ
 in qua corpus uenerandū tacet accedens terrā cōcepti ef
 fodere sepultura quatēus sacratissimū illud corpus id
 ablatus in tumulo marmoreo mira pulchritudine undi
 qz decorato: qd̄ hac de cā fuerat fabricatus postmodus
 poneretur: cūqz tā foret fouea uacua cūctis cernētibus
 corpus sanctissimū i medio foueæ tāq̄ i aera a nulla p
 te terras tangēs p̄manebat integrū nec corruptione ali
 qua uiolati. Qd̄ inde eleuātes cū odore tā uehemētissi
 mo et suauē qd̄ talē olfactus hominū nūq̄ sensit collo
 cauitis in altari quatenus a populo reliquæ sanctissi
 mx uiderētur. Quot at illo die me cūctisqz qui aderat
 astantibus sunt pacta miracula gloriosa explicandi ea
 nullatēus cōpos essez. Lxxi sedeci illas reliquias tangē
 tes facie uisus protinus receperūt. Tres p̄cipue damo
 nia cathentis uicti i illā ecclesias plurimoz hoium mani
 bus deportati sunt protinus liberati. Mulieris cuiusdā
 uiduz paupculz puerulus eius uicus filius in ecclesia
 fuit p̄gētius multitudine suffocatus quē m̄ inueniens
 dolens et lugēs mox in uicinis puerili cadauer ad foueā
 in qua sepultū fuerat corpus Hieronymi gloriosi dese
 rens eū i foueā proiecit hæc uerba dicēs. Sacte Hiero
 nyme gloriose hinc nō recedā donec restituas mihi ui
 cus meū filiū quē amisi. Mirabilis certe deus i sanctis
 suis faciēs prodigia isueta stati ut terrā extincti pueri
 li corpus tetigit eidē aia est cōiuncta. Quidā uir corpus
 cuiusdā sui filii de sepultura i qua p̄ tridū steterat ex
 tractū mox ad foueā illā detulit et illud in foueā sic pro
 iecit qui inuenis fuit ilico uita pristia restitutus. Innu
 merabilia pene forēt miracula q̄ pacta sūt a mane usqz
 ad uespas quo quidē ip̄i gloriosū hieronymi cadauer
 de foueæ dissepultū i altari extitit collocatū. Ss tamen
 ad huiusmōi miracula ulterius nō procedā. Unum qd̄
 nocte sequēti accidit nō silebo.

In hora siquidē uespina corpus illā
 sacratissimū i monumēto qd̄ p̄parauit
 mus possuimus is mane monumētū
 uacū est iuētum et corpus sanctissi
 mū foueæ pristia iuēimus restitutus
 Ad dū ego plurimū admirarer nocte sequēti mihi dor
 miētē beatus hieronymus apparēs i uisione plura mi
 hi grādia patefecit Ss iter cetera talia mihi uerba dixit
 Noueris Syrilie qd̄ corpus meū de foueā i qua iacet
 nullatenus extrahetur quousqz ciuitas hierusalē ab issi
 delibz capietur: Quo quidē ip̄e romā delatū ibides
 multo ip̄e requiescet: Ad hæc exp̄gefactus q̄ uideram
 cūctis episcopis et aliis uiris catholicis enarraui. Quid
 et q̄i hæc eueniēt: aliter nō agnosco Si quid utile aut
 bonū i hac epistola dixi nō meis is gloriosissimi hierōy
 mi meritis iputetur. Si quid uero sup̄fluū iutile et nō
 bonū solū mea isipientia et negligētia cā hoc accidisse:
 ab oibz iudicetur. Dei Augustine carissime in tuis ora
 tionibus memor esto.

Elegantissimas Diui Hieronymi Epistolas: Antonius
 Bartolomei Venetiis feliciter imp̄ssit. cccc. lxx.
 vi. Die xxii mensis Januarii.

15775.

LANDES-
 UND STADT-
 BIBLIOTHEK
 DÜSSELDORF